

Meneer Walters

Een Amsterdamse natuuronderzoeker

Martin Melchers

Veren van jonge
koekoek. 1948
illustratie J. Walters

Ik leerde meneer Walters midden jaren vijftig kennen op de spuitvelden ten zuiden van de Sloterplas. Meneer Walters, onberispelijk gekleed in driedelig grijs met daaroverheen een regenjas, een wit overhemd met stropdas en daaronder grote zwarte rubberen laarzen. Een grote, streng ogende verschijning die jou met een keurige hoge autoritaire stem toesprak en ondervroeg over wat je allemaal uitspookte op die spuitvelden. Een type mens zoals tekenaars van strips een professor afbeelden. Met een hoog voorhoofd, waarin een goed werkend brein wordt verondersteld. Zijn verschijning maakte dat ik een beetje uit zijn buurt bleef. Maar eigenlijk stuurde hij mij nooit op een nare manier van het veld. Ik moest voorzichtig zijn met vogelnesten en die zo min mogelijk bezoeken.

Van een klein jongetje in het veld die goed nesten kon zoeken, moest hij aanvankelijk niets hebben. Een jongetje verzamelt eieren en haalt nesten uit, maar toen dat jongetje alleen maar nesten bleef zoeken en aanwijzen werd hij door Walters gedoogd.

Martin Melchers

Meneer Walters
Een Amsterdamse natuuronderzoeker

Martin Melchers
Amsterdam, 2016

Meneer Walters

Een Amsterdamse natuuronderzoeker

Klik op een hoofdstuk.	5	Hoe het begon
	11	Inleiding
	13	Jeugd, schooltijd en oorlogsjaren
	20	Jan van der Kam
	21	Echtpaar Vlaanderen
	22	De jonge vogelaars
	24	Walters en Rob van der Valk
	26	Maatschappelijke carrière
	28	Herinnering aan Walters <i>door Fred Nordheim</i>
	30	Herinnering aan Walters <i>door Rob van der Valk</i>
	34	Herinnering aan Walters <i>door Rob Chrispijn</i>
	39	De dagboeken 1942-2003
		Plevierenboek vanaf pagina 161 Plantendagboek vanaf pagina 403
	526	Publicaties
	533	Dankwoord en verantwoording
	534	Erratum en ‘Walteren’
	535	Inventaris van het Archief Jacob Walters
	550	In memoriam Jacob Walters <i>door Ruud Vlek</i>
	552	Register

Hoe het begon

Ik leerde meneer Walters midden jaren vijftig kennen op de spuitvelden ten zuiden van de Sloterplas. Meneer Walters, onberispelijk gekleed in driedelig grijs met daaroverheen een regenjas, een wit overhemd met stropdas en daaronder grote zwarte rubberen laarzen.

Walters (links) met broer Ab.
1934

Walters (rechts) met broer Ab.
1936

Walters in vol ornaat.
1950
foto Coby Vlaanderen

Een grote, streng ogende verschijning die mij met een keurige hoge autoritaire stem toesprak en ondervroeg over wat ik allemaal uitspookte op die spuitvelden. Een type mens zoals een tekenaar van strips een professor afbeeldt. Met een hoog voorhoofd, waarin een goed werkend brein verondersteld werd. Zijn verschijning maakte dat ik een beetje uit zijn buurt bleef. Maar eigenlijk stuurde hij mij nooit op een nare manier van het veld. Ik moest voorzichtig zijn met vogelnesten en die zo min mogelijk bezoeken. Van een klein jongetje in het veld die goed nesten kon zoeken, moest hij aanvankelijk niets hebben. Een jongetje verzamelt eieren en haalt nesten uit, maar toen dit jongetje alleen maar nesten bleef zoeken en aanwijzen werd hij door Walters gedoogd.

We leerden elkaar beter kennen en sinds midden jaren tachtig kwam ik vaker bij hem op bezoek, omdat er altijd iets te leren viel. Braakballen pluizen leerde ik hier in een spoedcursus met als 'eindexamen' een mondelinge overhoring. De kennis over braakballen had ik nodig voor het schrijven van het boek: *Haring in het IJ*, waarin onder andere de zoogdieren van Amsterdam besproken werden. Hoewel hij mij afraadde boeken te gaan schrijven over de wilde fauna van Amsterdam (te veel, te groot), kreeg hij in de gaten dat ik daar toch serieus mee bezig was. Na het verschijnen van mijn eerste boek kwalificeerde ik mijn geschrijf voor hem als populairwetenschappelijk en allerm minst zijn niveau van schrijven benaderend. Daar was hij het niet mee eens en gaf als compliment: "Dat is veel, heel veel werk geweest wat je gedaan hebt". Ja, dat was het inderdaad.

Voor een volgend boek *Sijsjes en Drijfsijsjes* leverde Walters veel gegevens over broedvogels. Hij schreef de teksten van maar liefst elf soorten waaronder natuurlijk de drie plevierensoorten, waarvan hij zoveel wist. Over de vogels van Amsterdam heb ik het meeste van Walters geleerd en ik beschouw hem als mijn leermeester. Eindelijk kreeg ik een kans om hem te eren door het boek *Sijsjes en Drijfsijsjes*, een boek over de broedvogels van Amsterdam, aan hem op te dragen. Bij de presentatie van het boek overhandigde ik hem het eerste exemplaar.

Het is 2003 en de telefoon gaat. Meneer Walters aan de lijn, zegt mijn vrouw. Van een bezoek is het al geruime tijd niet gekomen. "Ik pik het niet langer, je moet komen", spreekt hij nors. Wat hij bedoelt begrijp ik niet, maar een duidelijker noodsignaal is niet mogelijk. Als hij de deur opent in de Vespuccistraat, staat een onverzorgde Walters voor mij. "Mijn broer Ab is overleden (16 augustus 2003) in het Sint Lucas Ziekenhuis. Ik heb hem in stilte begraven". Vreemd dat hij me daar niets over verteld heeft, denk ik. Zijn jongere broer Ab had al jaren last van zijn hart, maar als je op bezoek kwam werd er nooit geklaagd. Lichamelijke klachten waren niet leuk, maar maakten nu eenmaal deel uit van het leven bij het ouder worden. De broers hadden, na het overlijden van hun moeder in 1985, altijd samen het huishouden gedaan en vormden levenslang thuis elkaars belangrijkste gezelschap. Het overlijden van zijn broer had grote gevolgen in het leven van Walters. Het was een enorme klap. Walters deed wel boodschappen, maar neigde plotseling naar zowel maatschappelijke als lichamelijke

verwaarlozing. Rekeningen bleven ongeopend liggen en hij at slecht. De broers waren na de dood van hun moeder slordige eters geworden, die niet kookten. Kant-en-klaarmaaltijden kochten ze bij de slager in de Jan Evertsenstraat. Opwarmers waren het geworden.

Vijftig jaar na onze eerste ontmoeting groeide ik uit tot Walters belangrijkste hulp en vertrouweling in het begeleiden van zijn almaar kwetsbaarder wordende situatie. In de periode 2003-2009 nam zijn zelfverwaarlozing toe en zijn zelfredzaamheid af. Fysiek ging het steeds minder. Bij zijn wandelingen naar het Rembrandtpark werd ieder bankje onderweg langdurig benut om op adem te komen. Zijn eindbestemming, 't Landje, haalde hij steeds minder makkelijk. De gratis voor hem ingeschonken koffie, als beloning voor zijn tocht, liet hij zich niet ontgaan.

Twee keer is Walters met een ambulance uit de bosjes gehaald nadat hij dichterbij een zingende merel wilde komen, zijn evenwicht verloor, viel en niet meer overeind kon komen. Door te roepen werd hij gevonden en na een onderzoek in het ziekenhuis weer naar huis gebracht. Walters woonde driehoog. De steile trap was nooit een probleem geweest. Zuinig als hij was op zijn materiaal droeg hij dagelijks zijn zware fiets 's morgens naar beneden en 's avonds weer naar boven. Fietsen was er niet meer bij en Walters had nu de grootste moeite de drie trappen op te klauteren. Menigmaal is hij in elkaar gezakt door zijn buurvrouw aangetroffen, die hij dan uiterst vriendelijk toevertrouwde dat hij even zat uit te rusten. Zijn façade dat het allemaal wel goed met hem ging bleef intact, maar de dagelijkse praktijk was weerbarstig. Huishoudelijke hulp en een wijkzuster waren door zijn huisarts ingeschakeld.

Eigenlijk vond Walters dit maar niks, want Vespuccistraat 83 III was altijd een niet of nauwelijks te betreden vesting geweest. Er kwamen weinig mensen over de vloer en dat wilde Walters ook zo houden. Samen met Fred Nordheim vormden we zoals hij het noemde: zijn enige 'jonge vogelvrienden', die altijd langs mochten komen. Wekelijks vulden wij zijn rantsoen aan met fruit, brood, kaas, vis en kroketten. Zelfstandig wonen was op een gegeven moment niet meer verantwoord.

Mijn vrouw Annik bracht, in nauw overleg met Walters, zijn administratie op orde en hield de deurwaarders buiten de deur. Walters, die Annik al kende, vertrouwde haar en die twee konden het uiteindelijk goed met elkaar vinden. We bespraken de mogelijkheid om naar een verzorgingshuis te gaan als het thuis niet langer zou gaan. Nieuw Vredenburg, gelegen aan de rand van 'zijn' Rembrandtpark, leek hem wel wat. In het zorgpakket zaten maaltijden, het schoon houden van de kamer en enige lichamelijke zorg.

Op 18 maart 2005 verhuisde Walters naar Nieuw Vredenburg aan de Postjesweg. In de ooit ongenaakbare vesting moest ik, voorafgaande aan de verhuizing, alles ordenen,

**Walters weegt kleine plevier,
nabij de Basisweg.**

1965

foto Fred Nordheim

opruimen en inpakken. Een niet te beschrijven klus wachtte me. Wekenlang kwam ik dagelijks bij Walters, die me iedere keer heel hartelijk welkom heette en me zo'n beetje het grootste compliment gaf dat ik ooit van hem kreeg toen ik hem weer achterliet na een dag ploeteren: "Je bent een goede kerel". De broers bleken in het verleden bepaald geen weggooiers te zijn geweest. Alles werd bewaard. Kasten vol administratie, kleding, vuilniszakken vol vogelveren en braakballen, dozen vol dia's, fotoboeken, tijdschriften, kranten en uiteraard het natuurarchief. Dit bestond uit dozen vol kladboekjes met daarin de notities uit het veld en de 'nette' dagboeken waarin alles goed leesbaar werd overgeschreven.

Bij zo'n opruiming onder tijdsdruk, waarbij Annik en Fred hielpen, gaat natuurlijk wat mis. Toen ik Annik vroeg waar de drie volle vuilniszakken met braakballen waren gebleven omdat die leuk voor biologielessen op scholen gebruikt zouden kunnen worden, bleek dat zij die de vorige dag al bij het vuil had gezet. Annik dacht dat het afval was. Als Walters en ik pauzeerden besprak ik met hem wat er mee moest verhuizen en wat weggegooid kon worden. Hij zou maar één zitslaapkamer krijgen. Hij wilde veel meenemen, erg veel zelfs.

Toen hij definitief een kamer kreeg met een uitzicht op de Postjeskade ging ik aan de slag met de inrichting. Over de volle lengte van de kamer monteerde ik lange planken waarop ik zijn gehele natuurarchief in dozen kwijt kon. Wonder boven wonder blijkt ik uit de enorme hoeveelheid papieren het 'Natuurarchief Walters' zo goed als ongeschonden te hebben verhuisd. Aan de Postjesweg bespraken we wat er met zijn archief gedaan zou moeten worden als Walters ooit zou komen te overlijden. Hij deelde mij mede dat hij zijn natuurarchief aan mij zou nalaten. Dat was een vorm van groot vertrouwen, want met uitzondering van Rob van der Valk, had nog nooit iemand zijn archief mogen inzien. Hij had het uitsluitend voor zichzelf gemaakt om te kunnen raadplegen. Ik stelde voor om zijn archief onder te brengen in het Stadsarchief van de gemeente Amsterdam als onderdeel van het KNNV archief. Daar stemde hij mee in.

Walters vond het verschrikkelijk om uit de Vespuccistraat te verhuizen, maar zag zelf in dat zelfstandig wonen niet langer verantwoord was. In de drie jaar dat hij in Nieuw Vredenburg woonde, heeft hij fijne momenten beleefd. Walters had thuis alleen een radio. Ik had een televisietoestel voor hem geregeld. Ik zie ons nog zitten, kijkend naar een van de fabelachtig mooie natuurfilms. Stralend en lachend zat hij voor het toestel dat zoveel schoonheid over zijn geliefde natuur in zijn kamer bracht. In de periode in Nieuw Vredenburg ging zijn mobiliteit verder achteruit en hij paste, zoals dat heet, niet meer in het zorgpakket van een verzorgingshuis. Opname in een verpleeghuis werd onvermijdelijk.

Een volgende ronde van weggooien en inpakken stond mij te wachten. In het verzorgingshuis was het aardig gelukt de sfeer van de kamer voor Walters zo herkenbaar mogelijk te maken. Zijn boeken stonden binnen handbereik en veel van zijn natuurfoto's hingen uitvergroot aan de muur. Op 7 mei 2007 verhuisde Walters naar verpleeghuis Berkenstede in Diemen. De kamer was veel kleiner. Dat noodzaakte me het complete natuurarchief in mijn eigen huis onder te brengen. Van hieruit is het enige tijd voor onderzoek verhuisd naar de natuurarchivaris van Amsterdam Ruud Vlek, die ordening aanbracht en een publicatielijst samenstelde. Daarna zijn de twintig

dozen weer in mijn slaapkamer terecht gekomen. Het is goed dat er verpleeghuizen zijn voor dat kleine deel van de ouder wordende bevolking die deze vorm van zorg nodig hebben, maar je gunt het je ergste vijand niet om daar te moeten verblijven. Je zit en ligt in een afhankelijkheidssituatie op de dood te wachten en dat kan verdomd vervelend zijn. Ik hoor Walters nog bij een van mijn bezoeken zeggen: "Gadverdamme, ik vind er niets meer aan". We probeerden zoveel mogelijk kwaliteit aan zijn dagen toe te voegen door hem zijn geliefde eten te brengen: Danoontjes en zoute haring. Walters werd in toenemende mate bedlegerig. Regelmatig gaven we met het scherm aan zijn voeteneinde een dia-show met materiaal uit zijn eigen collectie. "Mooi werk hè jongens?", zei hij dan soms en toonde zijn trots.

In de laatste fase van zijn leven kwamen nog enkele natuurvrienden langs. Dit waren Wil Daanen, Coby Vlaanderen, Hennie van Grol en Rob Chrispijn. De dood kwam soms ter sprake. We hadden het over zijn enorme productiviteit bij natuuronderzoek en over het feit dat hij niet voor niets had geleefd. Dat was zijn leven lang een belangrijk motto voor Walters, getuige zijn opschrift op het dagboek 1945 II: "OPDAT GEEN LEVEN NUTTELOOS VERLOREN GA".

Wat een productief leven had Walters. Hij heeft precies gedaan wat hij in het leven wilde. Bovendien heeft hij daar optimaal van genoten. De dood kwam onverwacht en snel, maar met een bijzondere inbreng van of voor Walters. Door de openstaande deur van de woonkamer op de afdeling van Walters loopt op zaterdag 16 mei 2009 in de namiddag een vogel de huiskamer in en springt op de bank. Het aanwezige personeel krijgt kippenvel. "Ga snel bij meneer Walters kijken", roept de dienstdoende zuster, "De vogel die boven zijn bed hangt komt hem halen."

Boven het bed van Walters had ik een foto van een grutto opgehangen en de vogel die op de bank sprong was een houtsnip. Die twee soorten lijken vluchtig gezien enigszins op elkaar. De volgende dag overlijdt hij aan de gevolgen van een herseninfarct.

Wat wij niet bespraken was, dat ik een boek zou gaan maken dat zijn natuurarchief zou ontsluiten. Deze excentrieke, unieke, uitzonderlijk productieve, wetenschappelijk verantwoorde Amsterdamse natuuronderzoeker, mag niet anoniem in de vergetelheid verdwijnen. Ik leerde veel van hem, waarvan ik alweer veel vergeten ben. Meneer Walters mag echter niet vergeten worden. Daarvoor was hij te belangrijk voor de stadsecologie in Amsterdam en daarom dit boek dat een inkijk geeft in zijn leven.

**Schoolschrift van Walters,
voorzien van levensmotto.
1945**

Walters en Martin Melchers
op 'Mobil Buitenveld'
1979
foto Fred Nordheim

Walters schreef zijn leven lang alles op in schoolschriften, dictaatcahiers en oude kantooragenda's.

Inleiding

Als erfgenaam van Jacobus Walters kreeg ik zijn natuurarchief in mijn bezit. Ik voelde me schatplichtig de enorme hoeveelheid informatie over de wilde natuur van Amsterdam te ontsluiten. Voor zijn overlijden sprak ik met meneer Walters af dat ik zou proberen om zijn archief onder te brengen in het Stadsarchief van Amsterdam. Jacobus Walters, verder aangeduid als Walters, had drie soorten natuurdagboeken: de algemene dagboeken, waarin hij over natuur en natuurtochten aantekeningen maakte, de plevierenboeken en de plantendagboeken. Walters schreef zijn dagboeken uitsluitend voor zichzelf, om de gegevens te gebruiken voor artikelen en bijdragen aan boeken. Bij hoge uitzondering kreeg alleen Rob van der Valk eens een dagboek ter inzage mee, met gegevens over doodgeschoten scholeksters op Schiphol. Verder hebben zijn broer Ab en zijn vader en moeder wellicht eens aan tafel in een dagboek mogen kijken. Verder niemand.

Al lezend kwam ik dermate onder de indruk van zijn tekeningen, beschrijvingen, anekdotes en foto's, dat ik tot het plan kwam om een boek samen te stellen dat zou kunnen dienen als een catalogus over het werk van Walters om het zo toegankelijker te maken. De genummerde oplage is klein: 250 stuks. Ik maak het voor een aantal intimi van Walters en enkele bevriende natuurliefhebbers. Het boek bestaat uit mijn selectie, met als criterium, dat ik de betreffende teksten en afbeeldingen boeiend genoeg vond om ze aan andere natuurliefhebbers te vertellen of te laten zien. In de cursiefjes staat hier en daar mijn persoonlijke commentaar op de tekst. Ik herinnerde me die specifieke gebeurtenis of er gebeurde op die bepaalde datum, parallel aan het dagboek, iets in mijn eigen leven.

De teksten uit de plevieren- en plantendagboeken zijn chronologisch ingevoegd tussen de teksten uit de algemene dagboeken. De zestig jaar dagboeken beginnen met een verwijzing naar zijn eerste natuurbeleving in 1940 en eindigen in 2003. De dagboekfragmenten heb ik letterlijk overgetypt, waardoor het taalgebruik soms ouderwets overkomt.

Alleen in de eerste paar dagboeken, geschreven in zijn puberteit, waren de pagina's genummerd. Daarna stopte hij met het nummeren van de bladzijden.

Om grip te kunnen krijgen op de hoeveelheid materiaal besloot ik alle dagboeken met potlood van paginanummers te voorzien. De informatie is zo te herleiden naar een dagboek uit een bepaald jaar. Onmisbaar bij het zoeken naar gegevens in de ruim 18.000 pagina's. Een hoeveelheid die je niet even doorbladert.

Vissen in 't Zwet.
1940

Jeugd, schooltijd en oorlogsjaren

Bladerend door het archief kwam ik veel feiten tegen over het leven van Walters. Het is niet mijn bedoeling om een biografie over Walters te schrijven, maar omdat deze unieke natuuronderzoeker de grondlegger is geweest van stadsecologie in Amsterdam beschrijf ik kort zijn levensgeschiedenis.

Walters is op 25 december 1926 geboren in de Bestevâerstraat te Amsterdam.

Kleuterscholen voor de leeftijd van vier tot zes jaar waren in die tijd alleen voor de 'rijken'. Co (zijn roepnaam) bezocht de Vancouverschool, een lagere school in de gelijknamige straat. Op een van de foto's uit de zesde klas is te zien dat hij al een colbert droeg met overhemd en stropdas. Deze kledingkeuze zou hij de rest van zijn leven trouw blijven. Walters was een goede leerling en ging na de lagere school naar de hbs op de Herengracht. Hij was de beste leerling van zijn klas, maar hij concurreerde met een leerling uit een parallelklas die hogere cijfers haalde. Walters leed hieronder. Groot was zijn triomf toen hij bij het eindexamen op 9 juni 1944 als beste van dat jaar het examen haalde.

De familie Walters, bij brug naar Erasmuspark
1933

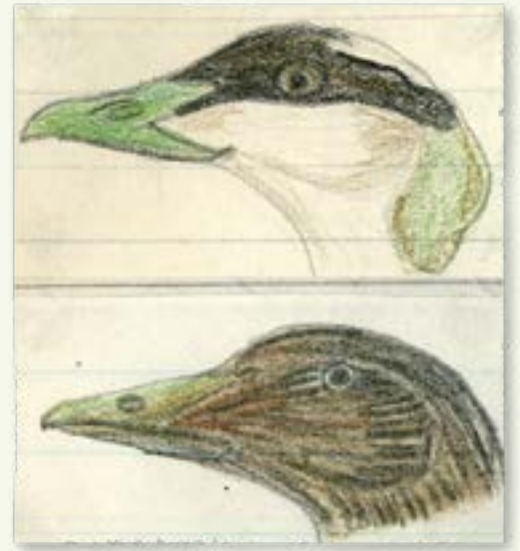
6 jaar, in het Erasmuspark.
1933

10 jaar, in Uitgeest.
1936

De familie Walters verhuisde in zijn jonge jaren regelmatig. Eerst van de Bestevâerstraat naar de Hoofdweg. Vandaar naar de Marco Polostraat 288 hs. Op zijn vijftiende, in 1941, verhuisde de familie naar de Vespuccistraat 83-III. Zijn vader, geboren in 1899, had lang een slechte gezondheid vanwege een longaandoening en stierf vrij jong op 9 februari 1955 op 56-jarige leeftijd. Dat is ongeveer in het jaar dat ik Walters voor het eerst ontmoette. Vader Walters verdiende de kost als vertegenwoordiger in 'groot goed'. Die naam stond volgens Walters voor de handel in porselein, aardewerk en meubels. Vlak voor de Tweede Wereldoorlog werd zijn vader werkeloos. Wekelijks moest hij 'stempelen' in een kantoor bij het Vondelpark. Het park was nog particulier bezit en lang niet altijd open. Als het park open was, gingen Walters en zijn vader altijd door het park naar het stempelkantoor waarbij vader Walters een toenemende belangstelling kreeg voor vogels. Moeder Walters met als meisjesnaam Jeltje Koenrades, geboren op 1 oktober 1902, werd oud in de Vespuccistraat, waar zij in 1985 overleed. De eerste belangstelling voor vogels is bij Walters door zijn vader gewekt. Hij hield postduiven.

In de oorlogsjaren 1940-1945 bezocht Walters voor zijn natuurstudies een aantal gebieden. Dit waren: de Wormer en 't Zwet, de Rothoek, Amstelland, Sloterdijkermeer, IJpolders, Amsterdampolder, Oosterpark, Vondelpark, Frankendael, Nieuwe Oosterbegraafplaats, Waterland, de Zuiderzeedijk, het Boschplan, Hoofdwegland (een met zand opgehoogd terrein), Spaarndammerdijk, Haarlemmertrekvaart, Diemerzeedijk en de Zuidelijke Wandelweg. Hier determineerde hij naast vogels – waarvan hij de meeste soorten voor het eerst in zijn leven zag – ook planten, paddenstoelen en dagvlinders. Het gebied waar hij voor het eerst bewust vogels determineerde en op naam probeerde te brengen was de Wormer en de aangrenzende plas 't Zwet. Zijn eerste tocht per roeiboot deed hij in 1940, onder leiding van zijn oom Jan Elmer, die de vogels bij naam kende. Oom Jan woonde met de zus van zijn moeder, tante Riek, in de Wormer. Oom Jan en Walters trokken er samen op uit in een bootje. Oom Jan liet nesten zien van grutto, tureluur en scholekster. Vanuit dit bootje ving Walters, bepaald geen hengelaar, wellicht zijn enige vis ooit. Walters vertelde mij dat hij vanaf dat moment zijn verdere leven verslingerd was aan natuur en vooral aan vogels.

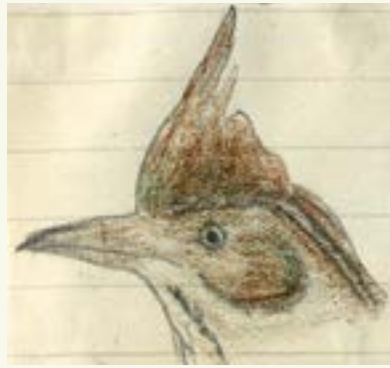
- Walters schreef en illustreerde in enkele school-
- schriften zijn eigen boek
- over vogels.
- 1938-1939

J. Walters 14 jaar.
1939

Uit het schrift van Walters:
De Nederlandse Vogels.
1938-1939

- Eén moment in de Wormer
- stond Walters nog helder voor
- de geest. Dat was de
- aanblik van een fuut, die hij
- herkende uit zijn biologieboek.
- Het was zijn eerste bewuste
- waarneming van een soort
- die (toen) niet in de stad
- voorkwam. Walters begon zijn
- carrière als ornitholoog en
- natuuronderzoeker dus op
- veertienjarigeleeftijd.

Vogels bemin ik, ja vogels.

Mogen vlinders mooi zijn en kevers, hoe ook de schitterende opbouw der kleinste wezentjes te bewonderen is, daar weegt toch niets op tegen Uw leven, vogels. Vogels, Gij die mij na staat, Gij die leeft en kijkt en hoort als ik, Gij met een hartje, dat klopt als het mijne. Vogels verenigd met het edele zoogdier, Gij zijt mij meer waard dan een kille vis met zijn schubben, dan een glibberige kikvors.

Ik begrijp U beter. Ik versta Uw handelingen beter dan die van onze lagere mede schepsels. Als ik kijk in Uw oogjes, dan bespeur ik daarin een leven, dat het mijne gelijkt.

Wanneer ik U bij Uwe jongen bezig zie, dan denk ik aan een zorgzame moeder met haar kroost. Daarom verdriet het mij, indien U leed geschiedt door mensenhand. Daarom verdriet het mij, dat Gij en Uw genoten niet een ruimer plaats geniet in onzer harten. Het verdriet mij evenzeer, dat Gij Uw lieve vertrouwelijkheid hebt moeten afleggen tegenover bruuft geweld van onze kant.... Vogels, ik weet het, Gij doet ons geen onrecht. Wat Gij eist aan voedsel, is U toebedacht door onzen Schepper. Het egoïsme der mensen doet U dit misgunnen. Weet echter, dat er andere mensen zijn, die U liefhebben als ik. Die U geen kwaad toedragen, die zulks niet kunnen. Dat zijn zij, die blij zijn, als Gij blij zijt, als Gij Uw jubeltoon over de velden laat weerklinken. Dat zijn zij, die uit hun wereldroes ontwaken, als zij Uw heerlijke stemmen vernemen. Intens dankbaar ik er één. Toen ik Uw weer zag, vogelen, op Uw geliefde slikken, welke een dankbaarheid in mij op. Toen Gij allen oploog bij de verschijning van een hond, toen Gij zonder.... In de hoge, alsmaar roepend, kond doende van Uw vrees en Uw levens... beide, jubelde mijn hart met U mee. Ik ben U er dankbaar voor wat Gij mij geschonken hebt en wellicht nog schenken zult. Ik dank U uit naam der weinigen, die met mij zijn, U allen. Gij blank witte Lepelaars, Groenpoten, Witgatjes, Oeverlopers, Watersnippen en Kluten. En ook Gij eenvoudige wil ik geen onrecht aandoen. Gij die Kievit zijt of Tureluur of Pluviertjes in onze onwelluidende mond. Ik dank U allen nogmaals.

Amsterdam 25-7-1943. J. Walters

Wie had kunnen vermoeden dat Walters, toen leerling in de eerste klas van de hbs B, zou uitgroeien tot de belangrijkste en productiefste onderzoeker van wilde natuur in Amsterdam. Uit zijn dagboeken maak ik op dat je in de oorlogsjaren, als puber in ieder geval, tochten kon maken. In de oorlog kon Walters het vogelen niet laten en trok erop uit via de Groeneweg, die toen nog aan de westkant van de stad lag. Duitse soldaten hielden bij een controle Walters eens staande op de Groeneweg, waarop hij in zijn beste Duits duidelijk maakte dat hij vogels kwam kijken en beleefd vroeg: "Soldat, darf ich passieren?", waarop het antwoord gelukkig ja was. Het werd in de loop van de oorlog voor jonge mannen gevaarlijker op straat. Je kon zomaar opgepakt worden om als werkkraft op transport te worden gezet naar Duitsland. Het vogelen buiten nam met het vorderen van de oorlog af en de honger nam toe. Volgens Walters was het aan de familie Elmer in de Wormer te danken dat de familie Walters in de winter van 1944 niet omkwam van de honger. Van jongs af aan is duidelijk dat Walters naast genieten van de natuur streeft naar het vergaren van kennis over die natuur. Door zijn voorliefde voor wiskunde probeerde hij al vroeg zijn verzamelde gegevens in tabellen en assenkruizen te verwerken.

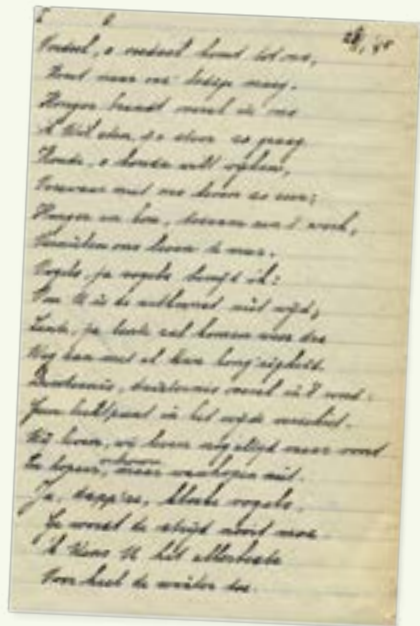
Vogelen bestond voor hem in de oorlog uit het tellen van zangritmes van koerende houtduiven. Na de bevrijding trok Walters er opgelucht en blij op uit naar de Sloterdijkermeerpolder waarvan hij in 1946 een schitterende kaart tekende. Via de toen nog bestaande Malleweg kon je de polder bereiken. In de polder woonde boer Dirk van de Broek. Walters mocht van boer Dirk over het erf zijn land in voor vogelonderzoek. Langs de ringvaart om de Slotermeerpolder lag nog een boerderij. Hier kon Walters van de boer een bootje huren waarmee je in een dag om de Slotermeerpolder kon roeien. In 1949, Walters was toen 23 jaar, heeft hij dat een keer gedaan. De oever van de ringsloot was grotendeels kaal met slechts hier en daar een plukje riet. Walters zakelijke talent, dat hij later nodig zou hebben als inkoper bij Van Gelder Papier, toonde hij nu al. Hij vertelde me enigszins trots dat hij de huur van het bootje nooit had betaald.

- Walters heeft in de winter
- '44-'45 ongeloflijk honger
- geleden. Als negentienjarige,
- in de groei van zijn leven,
- kreeg zijn lichaam te weinig
- voedingsstoffen en dat
- heeft een overweldigende
- indruk op hem gemaakt. Zijn
- levenslange fixatie op eten
- is misschien terug te voeren
- naar deze moeilijke tijd. In
- het gedicht op de volgende
- pagina probeert hij zijn
- gevoelens onder woorden
- te brengen.

- Vanaf hun tiende jaar
- begonnen Fred Nordheim,
- Martin Melchers, Rob Chris-
- pijn en Rob van der Valk se-
- rieuus met vogels kijken. Vier
- jaar vroeger dan Walters,
- maar zijn kennis over vogels
- was al snel van een totaal
- andere orde.

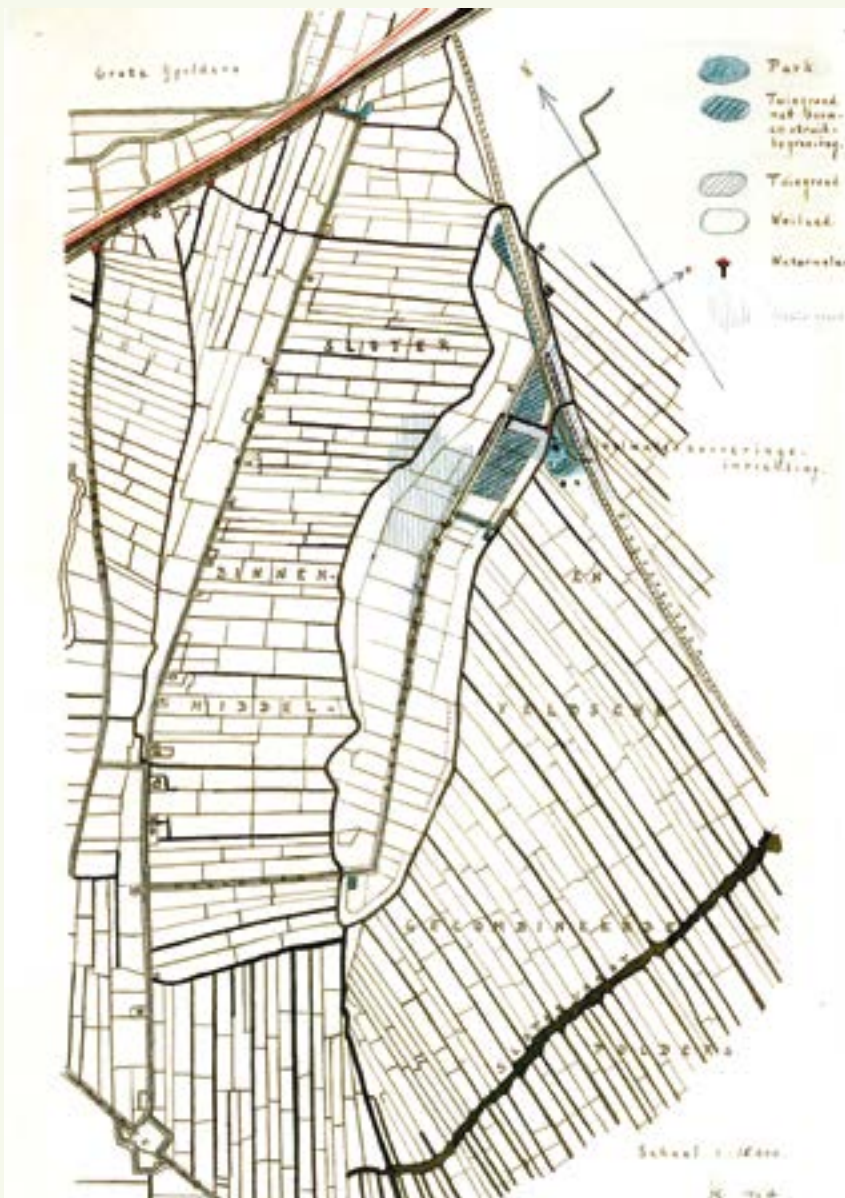
**Boerderijen in de
Sloterdijkermeer-
polder.**
1950

Gedicht over honger.
winter 1944-1945

Voedsel, o voedsel komt tot ons,
Komt naar onz'ledige maag.
Honger brandt overal in ons
'k Wil eten, ja eten zo graag.
Koude, o koude wilt wijken,
Verzwaar niet ons leven zeer;
Honger en kou, tezaam aan 't werk,
Vernielen ons leven te meer.
Vogels, ja vogels benijd ik:
Lente, ja lente zal komen weer dra
Weg dan met al Uwe hong'righeid.
Duisternis, duisternis overal in 't rond:
Geen lichtpunt in het wijde verschiet.
Wij leven, wij leven nog altijd maar voort
En hopen, vertrouwen maar wanhopen niet.
Ja, dapp're, kloeke vogels.
Ge wordt de strijd nooit moe.
'k Wens U het allerbeste
Voor heel de winter toe.

Door Walters getekende kaart van de Sloterdijkmeerpolder met landschapkenmerken.
1946

Jan van der Kam

Het eerste belangrijke contact van Walters met een geestverwant was dat met Jan van der Kam in 1947. Via een korte correspondentie kwam het contact tot stand. Jan vroeg of hij eens met Walters meemocht op een van zijn ornithologische tochten. Jan woonde op de Hoofdweg 359 h.s. bij Walters om de hoek en na zijn verzoek om een keer met hem mee te mogen lopen in het veld nam hij hem mee naar Rioolzuiveringsinstallatie West, waarvoor Walters een vergunning tot toegang van de gemeente had om aan vogelstudie te doen.

Jan was 31 jaar ouder dan Walters. Toen de mannen elkaar ontmoetten was Walters 21 en Jan van der Kam 52 jaar. De twee trokken intensief met elkaar op en genoten van de opgespoten terreinen aan de westzijde van de stad. Volgens zijn dochter was er een vast ritueel in hun omgang. Zij schreef mij: "Elke zondagmorgen op de fiets de natuur in! Als mijn vader dan thuis kwam, werd de schrijfmachine op tafel gezet en werden hun belevenissen vastgelegd! Het verschil in leeftijd was groot, maar ze waren dikke vrienden." Jan maakte over hun tochten twee prachtige dagboeken. Walters vertelde mij dat Jan van der Kam een zachtmoedige man was. Hun tochten gingen vaak via R.I. West naar de terreinen rondom de Sloterpas. Het contact tussen Jan en Walters verwaterde door fysieke en psychische ongemakken van Jan. Ondanks dat er geen wanklank tussen de heren bestond, kwam er een eind aan hun vriendschap. Op mijn vraag aan Walters wat de werkelijke oorzaak was antwoordde hij: "Het vogelen kwam in gevaar". Een harde, maar in de visie van Walters logische beslissing. "Het buiten zijn tussen de vogels op bekende terreinen waarbij ik ongestoord onderzoek kon doen is voor mij de belangrijkste levensvoorwaarde." Walters kwam na de dood van Jan nog regelmatig bij zijn vrouw en dochter langs. Volgens dochter Anna was Walters een verlegen jongen toen zij hem voor het eerst op 21-jarige leeftijd ontmoette. Zij wist nog dat Walters verliefd was op een meisje van zijn kantoor. Haar vader plaagde Walters daar dikwijls mee. Het was dit meisje waarover Walters mij vertelde: "Vrouwen zijn de vijand van de wetenschap". Hij had een keer een horrorscenario meegemaakt dat nu eenmaal in een relatie voorkomt. Hij vertelde mij: "Martin, ik moest een keer op zondagmiddag thee drinken bij de ouders van mijn meisje. En dat midden in het broedseizoen, op een prachtige dag, terwijl de opgespoten terreinen vol nesten lagen waaraan ik onderzoek wilde doen. Verschrikkelijk! Het is de liefde niet waard". Aan het einde van zijn leven beleefde hij nog een onbeantwoorde liefde. Walters is als een monnik gestorven, maar was levenslang verliefd op vogels geweest. Dochter Anna herinnert zich nog de dia-avondjes waar Walters mij al over vertelde.

Iedereen was gaan fotograferen en 's winters kwamen Walters en zijn broer Ab bij de familie Van der Kam over de vloer om elkaars foto's en dia's te bekijken, die op de spuitvelden waren gemaakt.

Jan van der Kam.
foto Coby Vlaanderen

Echtpaar Vlaanderen

Coby en Karel Vlaanderen.
1950

Walters en Karel Vlaanderen.
1959
foto Coby Vlaanderen

**Coby en Karel Vlaanderen
op spuitveld.**

In de periode dat Jan van der Kam en Walters intensief optrokken, ontmoetten zij andere natuurliefhebbers. De heer Bot (een nestenzoeker,) kolenhandelaar de Vries (vogelliefhebber) de gebroeders Worries (vogelaars) waarvan er later één preparateur zou worden. Ru van Dellen en het echtpaar Karel en Coby Vlaanderen. Als groep trokken men niet met elkaar op. Bij een ontmoeting werden gegevens uitgewisseld en ging het gezelschap in kleine groepjes uit elkaar. Volgens Walters lagen diverse mensen elkaar niet zo.

In de dagboeken komen nog meer namen van natuurliefhebbers voor die ik of zelden of nooit ontmoet heb of domweg vergeten ben, zoals M. Bakker, die 'op niveau' gegevens met Walters uitwisselde. Hij meette eieren en ringde vogels. De heer Boot, natuurfotograaf. De heer Sandee, een uitstekende nesten zoeker en later ook zijn zoon, die werkzaam was bij het Zoölogisch Museum van de Universiteit van Amsterdam. Ook J. Sluiters, de schrijver van het Prisma vogelboek, struinde er rond. Walters en Jan van der Kam leerde het echtpaar Vlaanderen kennen op de spuitvelden van de westelijke tuinsteden. Het klikte wonderwel tussen Co, Jan en het echtpaar. Karel Vlaanderen was werkzaam bij de Holland-Afrika lijn en was net als Coby een hartstochtelijke vogelliefhebber, fotograaf en filmer. Jan van der Kam raakte door ziekte uit beeld. De drie enthousiaste vogelonderzoekers trokken intens met elkaar op. Het echtpaar had door bemiddeling van Walters een vergunning tot betreding en het doen van ornithologisch onderzoek op het terrein van R.I. West en later ook voor de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD). De drie maakten ornithologische reizen naar Oostenrijk, om kleine plevieren in rivierdalen te bestuderen, naar de Camargue in Frankrijk, naar Denemarken en vaak naar Texel.

De breuk met het echtpaar Vlaanderen kende net zo'n abrupt einde als dat met Jan van der Kam. Karel had aan Coby te kennen gegeven om na zijn pensionering bij de Holland-Afrika lijn, de stad uit te willen gaan. Ze besloten naar Anjum te verhuizen.

Ze hadden een logeerkamer voor Walters. Op hun herhaalde verzoek eens een keer te komen logeren is hij nooit ingegaan. Volgens eigen zeggen had hij het te druk in zijn studiegebieden Amsterdam en de AWD. Karel is in 1999 overleden. Gelukkig heb ik Coby nog in 2008 gesproken. Voor een bezoek aan Walters kwam zij op 84-jarige leeftijd met het openbaar vervoer uit Zeewolde, waar zij inmiddels woonde, naar Diemen. Ze wilde Walters graag nog een keer zien. De herkenning vanuit Walters verliep moeizaam, maar uiteindelijk werden er wetenswaardigheden uitgewisseld.

Met Coby heb ik in de hal van het verpleeghuis nog een aantal openstaande vragen doorgenomen. Zij wist veel te vertellen over Jan van der Kam en over de daadwerkelijke verkering van Walters.

- Veel dia's van Walters en de Vlaanderens lijken sprekend op elkaar. Ze gingen ook letterlijk op hetzelfde stoeltje zitten en stelden hun camera op achter het kijkgat van de schuilhut.
- Het leverde een identiek beeld op van de vogels bij hun nest.
- Eén schuilhut opzetten bij één nest was handig. Zo kon je na het maken van de foto overlopen naar een andere schuilhut.

De jonge vogelaars

De Kabelweg in het Westelijk Havengebied was wat je noemt een droomveld. Met de kennis van de factoren die dit veld zo bijzonder maakten, zou je van ieder terrein van een paar hectare een natuurgebied kunnen maken. Het terrein was onvolledig opgespoten. De rand bestond uit een kaal deel met een droge ondergrond van zand met schelpenrichels. Lager gelegen delen hadden een samenstelling van zand en klei die overging in een deel bestaande uit alleen maar klei. In het midden was een grote ondiepe plas. De omliggende terreinen werden klaargemaakt om te worden opgespoten. Toevoer van brak water uit de havens van Amsterdam stroomde door een grote buis dit terrein op. Het water liep over het terrein naar een overstort die het waterpeil reguleerde.

Er was altijd veel voedsel in de ondiepe plas. Het krioelde van de muggenlarven, vlokreeftjes en visbroed. Al snel was dit veld ontdekt door een groepje vogelaars. Het spuitveld ten zuiden van de Sloterplas, waar ik Walters voor het eerst ontmoette, was super, maar dit veld was 'buitencategorie'. Ik genoot er volop en besepte niet dat deze situatie maar twee jaar zou duren en zich nooit meer zou herhalen. Walters en het echtpaar Vlaanderen kwamen hier al snel. Karel Vlaanderen werkte vlakbij in het havengebied. Fred Nordheim en ik waren altijd op zoek naar nieuwe velden en hadden dit topterrein snel gevonden. We zagen natuurfotograaf Boot in zijn schuiltent zitten, evenals de heer Kolk, die op latere leeftijd het vogelen ontdekte en een hartstochtelijke vogelfotograaf werd. Later organiseerde hij dia-avondjes voor zowel Walters als de jonge vogelaars. Er liepen ook andere gasten zoals Rob Chrispijn, een jongen van onze leeftijd, en Rob en Henny van der Valk. Er vormde zich om meneer Walters een verjongde groep vogelaars. We waren inmiddels vijftien en zeventien jaar en er ontstonden onder de jonkies vriendschappen voor het leven.

Liep je met Walters mee of liet je hem nieuw gevonden nesten zien, dan bepaalde hij wat verder de dagindeling zou zijn. Eieren wegen en meten. Vogels vangen, ringen. Jongen opsporen, wegen, ringen en meten. Kortom, een dag was altijd te kort ondanks dat er doorgewerkt werd tot het 'grijze' uur. Dat was de benaming van Walters voor het deel van de dag dat je ogen plotseling geen diepte en andere nuances in het terrein kunnen zien. Het verschijnsel ontstond altijd in het uur na zonsondergang.

We moesten dan als de donder het veld uit, want je kon van alles plattrappen zonder het te zien. Bij een terrein als de 'Kabelweg' met veel nesten op korte afstand van elkaar, was dit raadzaam. Walters tekende een kaart van dit gebied waarop de dichtheid van alle plevieren te zien is. Die kaart toont aan dat hier sprake was van koloniedrag van kleine plevieren en strandplevier.

Op dit veld leerde ik veel van Walters. Tijdens iedere tocht werden de geluiden van alle roepende steltlopers en zangvogels van een naam voorzien. "Zag je die witte stuit? Heb je die lichte sigaar op de rug gezien? Opmerkelijk wegvliegen vind je niet?" Dat, in combinatie met geluid, maakte het herkennen van vogels eenvoudig. Rob van der Valk was wel zijn beste leerling en ik zijn slechtste. Nesten zoeken was mijn specialiteit. Van vele meters afstand zag ik de eieren al liggen. Binnen de groep ontstond, net als voorheen met de naoorlogse vogelaars, een ordening. Niet alle combinaties van Walters

Walters en Rob van der Valk met gevangen strandplevier. 1965
foto Fred Nordheim

met de jonge vogelaars liepen even goed. Het echtpaar Vlaanderen had tot 1976 zijn uitgesproken voorkeur. Rob Chrispijn en Walters lagen elkaar niet zo. Walters was autoritair en Rob schreef anti-autoritaire teksten. Fred Nordheim was de fotograaf en heeft Walters als geen ander vastgelegd. Met Fred was het altijd lachen geblazen. Dat vonden Walters en het echtpaar Vlaanderen, beiden serieuze onderzoekers, altijd heerlijk. Rob van der Valk was Walters's favoriete leerling en wetenschappelijk gezien zijn beoogde opvolger. Rob ging zelfstandig in navolging van Walters eieren meten en wegen. Door zijn betere opleiding in de wiskunde wist Rob in de loop der jaren meer met de data te doen dan Walters, die niet aan de computer wilde. Het was even de omgekeerde wereld: Walters die in de loop van de tijd van Rob van der Valk iets kon leren over de verwerking van gegevens. Ze konden het verder voortreffelijk met elkaar vinden en verzamelden veren om de mate van rui van de betreffende soorten vast te stellen. Volgens Rob werd er niet gelachen, maar alleen maar zeer serieus gewerkt. De twee of beter gezegd drie, want Henny was er heel vaak bij, waren onafscheidelijk.

Zelf was ik sinds mijn eerste ontmoeting met Walters een beetje 'afwijkende' vogelaar. Ik kon nesten zoeken als geen ander, maar ik ging vaak mijn eigen gang en kon heerlijk in mijn eentje van de natuur genieten. Al dat opschrijven van feiten boeide me, maar was niets voor mij. Ik kon aardig voetballen en dat deed ik in het voorjaar iedere zondag. Omdat ik in het eerste elftal zat moest ik ook nog twee keer in de week trainen en ik wilde ook nog vissen. Vanaf een zekere leeftijd nam ik weleens vrouwen mee. Een gevaarlijke bedreiging voor grondige natuurstudie. Ik paste niet goed in het plaatje van natuuronderzoek, daarvoor was ik te weinig gericht bezig. De jonge vogelaars kwamen bij elkaar over de vloer. Ze dronken hun eerste wijntjes en werden volwassen. Jongetjes kwamen bij Walters niet over de vloer, maar toen wij ouder werden behoorden Rob van der Valk, Fred Nordheim en ik tot de regelmatige gasten in de Vespucistraat.

**Fred Nordheim (staand) en
Rob Chrispijn.**
1965
foto Martin Melchers

**De heer Kolk en Martin
Melchers op het 'Kabelweg-
veld' bij kluut.**
1965
foto Fred Nordheim

Walters en Rob van der Valk

Van de nieuwe lichte natuuronderzoekers die de opgespoten terreinen bezochten was Rob van der Valk, na het vertrek van de Vlaanderens, de vanzelfsprekende metgezel van Walters. Alle twee waren wetenschappelijk onderlegd en in staat verzamelde gegevens wiskundig te bewerken. Zomaar van de natuur genieten en een beetje romantisch vogels kijken en nesten zoeken, waren in hun ogen leuke maar zinloze bezigheden. Je moest gegevens noteren waaruit je mogelijk iets kon concluderen. Rondlopen, de natuur beleven en daarvan ook nog kunnen genieten en dat als zinvol ervaren vonden ze raar.

Niet alleen ieder voorjaar in het Westelijk Havengebied, maar later ook buiten het broedseizoen, trokken de heren er ieder weekeinde op uit. Zij bezochten de Hondsbossche Zeewering om dode vogels te verzamelen en zeevogels te observeren. Ze gingen naar Marken om veren van zwarte sterns te verzamelen. Bij het verzamelen van de veren werd Walters eens opgejaagd door een enorme stier. Sindsdien durfde Walters alleen nog na langdurige observatie weilanden te betreden. Walters en Rob bezochten jaarlijks Vlieland om vogels te tellen.

Zij logeerden altijd in hetzelfde hotel. Fred Nordheim dacht ze eens te verrassen door onaangekondigd naar Vlieland te reizen en ze tijdens hun onderzoek in de Kroonpolders onverwacht te bezoeken. Hij kreeg een zeer 'koude douche' toen hij helemaal niet welkom bleek te zijn. De heren hadden allermint zin in wat voor afleiding dan ook en negeerden Fred. De harde kant van Walters kwam hier even duidelijk aan het licht.

Walters was gefixeerd op eten. Die eigenschap is waarschijnlijk ontstaan door de hongersnood in het laatste oorlogsjaar waaronder hij erg had geleden. Als de beide heren 's morgens als eerste voor het ontbijt de eetzaal van het dorps hotel betraden, inspecteerde Walters alle beschuitbussen en zette de bus met de meeste beschuiten op hun tafel. Rob vond dit wat overdreven. Echt vreemd was Walters zijn gedrag bij het avondeten. Nadat het diner was opgediend protesteerde Walters bij de ober over het feit dat er in de schaal aardappelen een oneven aantal lag dat voor twee personen niet eerlijk te delen viel. Hij had, zoals bij alles in de natuur, nu ook de aardappelen geteld.

Op Vlieland ontdekten Walters en Rob het gedrag van een heel dwangmatige vogelringer. Zijn specialiteit was het ringen van blauwe reigers. Hij had toestemming gekregen om jonge kluten te ringen. Een boswachter vond een, nog in het ei zittend jong waarvan de poot naar buiten stak en reeds voorzien was van een ring. De ringer was bekend en biechte op dat hij de boot nog moest halen en daardoor tot deze methode was overgegaan. Deze onzorgvuldigheid kostte hem zijn ringvergunning. Walters en Rob waren altijd streng naar natuuronderzoekers die fouten maakten. Zij hanteerden zelf, beiden autodidact en geen biologen, een hoge standaard. Onjuistheden bij het determineren van eieren werden je flink ingepeperd.

Zo vond de biologe van de AWD ooit een nest van een bontbekplevier. Wat moest het anders wezen, was haar redenatie. Het was veertig jaar geleden dat de soort hier had gebroed. Het bleek het nest van een kleine plevier te zijn. Dat werd haar goed te verstaan gegeven door Rob en Walters. Zij was tenslotte bioloog, de beide heren niet.

• Met roofvogelspecialist en,
• ook zo'n teller, Rob Bijlsma
• praatte ik tijdens een ont-
• moeting eens over Walters.
• Rob Bijlsma is voor mij de
• 'klimmende Walters'. Rob
• vertelde dat hij Walters – als
• hij serieus aan het werk was
• in het Zoölogisch Museum
• van de Universiteit van Am-
• sterdam – nauwelijks over
• vogels dorst aan te spreken.
• Zijn autoriteit op het gebied
• van vogelkennis was onom-
• streden en je sprak hem niet
• zomaar aan. Ik vertelde dat
• Walters, net als Rob, alles
• in de natuur telde om daar
• mogelijke conclusies uit te
• trekken. Toen ik een anek-
• dote aanhaalde waarin hij
• ooit eens overdreef door de
• aardappelen in de schaal te
• tellen in het restaurant van
• een dorps hotel, kwam een
• blik van herkenning in zijn
• ogen. Als Rob boodschap-
• pen in het naburige dorp
• deed kocht hij altijd drie
• pakjes boter. Nooit één of
• twee, nee het moesten altijd
• drie pakjes zijn, of hij die
• nu nodig had of niet. Rob
• had zichzelf ingedeeld bij
• de dwangmatige tellers en
• herkende in Walters een
• zielsverwant. Uit de erfenis
• van Walters bracht ik hem
• enkele prachtige boeken.

Wie veel natuuronderzoek doet, maakt gekke dingen mee. Zo ontdekten de heren een 'rattenkoning' van jonge eksters in de AWD. Een medewerkster had jonge eksters gemerkt met wollen draadjes, met als gevolg dat alle ekstertjes aan elkaar geknoopt raakten, verbonden door die draadjes wol. Het was een hels karwij om dertig eksternesten, die veelal in duindoornstruiken zaten, allemaal te volgen. Avonden lang zaten de heren doortjes te verwijderen uit alle lichaamsdelen. De prijs voor dit onderzoek was hoog en werd vooral door Rob betaald, hij was de betere klimmer van de twee.

Een dag met Walters had voor Rob een vast verloop. Alles ging volgens het schema van Walters. Je mocht pas naar huis als Walters dat toestond. Zoals met alle contacten eindigde de samenwerking tussen Rob en Walters even abrupt als die met zijn voorgangers Van der Kamp en het echtpaar Vlaanderen. Rob werkte tot 1996 bij Fokker en verhuisde na het stoppen van het bedrijf in 1996 op 52-jarige leeftijd naar de landelijke rust van Bellingwolde. Vrij uitzicht tot aan de horizon en omringd door natuurgebieden.

De opgespoten zandterreinen waren langzamerhand veranderd in crossterreinen dankzij een gedogende wethouder van de gemeente Amsterdam die zelf crossliefhebber was. Dit was niet alleen een aanslag op een bijzonder natuurgebied, maar ook op de beleving die je daar had. Een teringherrie die tot in de stad te horen was, veranderde het gebied van een natuurparadijs in een 'herriehel'. Natuur zonder de bescherming van de Flora- en Faunawet was vogelvrij. Mede hierdoor verruilde Rob en Henny de 'herriehel' voor rust van Noordoost-Groningen. Het contact tussen Walters en Rob bestond uit wekelijks bellen. Ze hielden dat jaren vol, maar uiteindelijk bloedde het contact langzaam dood.

Walters en Rob van der Valk in de Amsterdamse Waterleiding Duinen (AWD).

1982

foto Coby Vlaanderen

Maatschappelijke carrière

Walters was na het behalen van zijn hbs diploma kortdurend werkeloos. In correspondentie met zijn biologieleraar spreekt de docent zijn verbazing uit dat Co niet naar de universiteit is gegaan. Hij was tenslotte de beste leerling van de hbs B. Voor studeren was echter geen geld in huize Walters.

Na de bevrijding moest er 'brood op de plank' en daar diende Walters een steentje aan bij te dragen. Hij kreeg een baan bij het Rijksbureau voor Hout. Hier heeft hij van 14 augustus 1945 tot 15 september 1946 gewerkt. Zijn tweede en laatste baan kreeg Walters bij Van Gelder Papier op 16 september 1946. Binnen het bedrijf maakte hij carrière. Via verschillende functies bij de centrale inkoopafdeling werd hij uiteindelijk belast met de leiding van de gehele centrale inkoopafdeling en werd de inkoop van de basisgrondstoffen aan hem toevertrouwd. In zijn correspondentie vond ik een gestage stroom loonsverhogingen. Het kon niet anders of Walters functioneerde uitstekend bij Van Gelder Papier. Op mijn vraag wat zijn manier van leiding geven was, antwoordde hij: "Streng maar rechtvaardig". Dit was ook de manier waarop zijn vader hem had opgevoed. Als ik doorvroeg over zijn mogelijke verkering met een meisje in het bedrijf werd dat als onbetekenend weggewuifd. Superspecialisten hebben volgens mij ook superspecialistische karakters die hen tot het zout in de pap van onze samenleving maken. Walters maakte in maart 1975 aan de directie van Van Gelder Papier bekend dat hij ontslag wilde nemen. Als reden gaf hij op zich terug te trekken uit zijn functie op grond van persoonlijke redenen. Hij was vijftig jaar en vond dat hij te weinig tijd aan natuur- en vogelonderzoek kon besteden. Het zou me niets verbazen als hij uitgerekend had hoeveel tijd hij hier nog voor nodig had.

Op kantoor bij Van Gelder Papier.
1950

**Walters in functie bij
Van Gelder Papier.**

**Zakenlunch in de Euromast
te Rotterdam.**

**Diner met zakelijke
relaties in Beekestijn.**

**In de Amsterdamse
Waterleidingduinen.**
foto Coby Vlaanderen

Herinnering aan Walters

door Fred Nordheim

Meneer Walters

Voor mij een indrukwekkende man, helemaal in het grijs: een grijze overjas met colbert met daaronder kaplaarzen, op de borst een enorme kijker. Hij wist alles van alle vogels. Martin had 'm ontmoet, een meneer die plevierenonderzoeker was. Voor zover ik nog weet kwamen wij in die tijd nooit iemand tegen in de enorme weidsheid van de Sloterplasomgeving. Het zal 1956 geweest zijn.

Kort daarna zou ik hem ook ontmoeten, de keurige kantoormijnheer met kaplaarzen. We hadden nog nooit een wetenschapper gezien in ons jonge bestaan. Naarmate wij langer door het veld liepen, raakte ik behoorlijk geïmponeerd door zijn grote kennis, vooral van vogels en later ook planten. Kortom; wij hadden een leermeester voor het leven! We leerden in enkele jaren heel veel; "Hoor, een groenpootruiter" en "Hoor een zwarte ruiter". Hoe had die man dat zo allemaal in z'n hoofd?! En dan plevieren vangen op het nest, de dieren van een ringetje voorzien, te meten en te wegen. Dat is wétenschap!

Al spoedig gaf hij mij zijn notitieboekje bij het meten en wegen en mocht ik de maten opschrijven. Voor mij was de sport alvast te raden welke maten hij door zou geven. Dat was soms wel aardig in de buurt, maar verschilde toch vaak een millimetertje. Lol hadden we vaak als ik klaagde over het te korte stompje potlood dat jaren in dat boekje zat. Na enige jaren was de sfeer echt amicaal en zouden we uren en dagen in het veld doorbrengen. Voor mij was het altijd prettig elkaar al van verre een hand op te steken. Martin en ik kochten voor een paar kwartjes een schuifmaatje en begonnen 'nauwgezet' onze eigen eiermeting te doen, alles heel voorzichtig, want we waren als de dood iets te breken. Aan een leeuwerikeitje begon ik niet, ik heb de voorzichtige vingers van Walters niet.

Het zal 1962 geweest zijn, toen er nog grote lappen spuitveld bijkwamen, naar ik mij meen te herinneren tot aan de Pieter Calandlaan. Het was daar net allemaal keurig droog, en schelpenrijk zand blikkerde je tegemoet. Over wat pas gegraven sloten lagen de brede opspuitbuizen, daar kon je gewoon overheen lopen naar de andere zijde. Wij wisten niet beter, tot die middag met Walters; hij ging voor geen prijs over die buis, ook niet toen wij lieten zien hoe makkelijk 't ging. Nee, hij liep tweehonderd meter verder om daar een doorgangetje te vinden. Martin en ik keken elkaar stomverbaasd aan en liepen toen over de buis naar de andere kant. Bij het oversteken van wegen ging het al niet anders, zeer voorzichtig. Een gewoon mens zou al drie keer zijn overgestoken.

Door de jaren heen raakte je gewend en vertrouwd met de grote behoudendheid, voorzichtigheid en buitengewone zuinigheid van Walters. Ik vond het prettig hem daar vaak mee te plagen, zoals met dat veel te korte stompje potlood waar mee ik moest schrijven, en de zuinigheid op z'n oude fiets. De grapjes over en weer staan me allemaal nog goed bij. Door de veertig jaar en langer met elkaar op te trekken werd je wat familiairder, ook bij hem thuis (hij woonde niet al te ver bij mij vandaan): met moeder en broer aan tafel, de prettige ontvangst met Walters lachende gezicht als 'ie boven aan de trap stond. De grappen over en weer begonnen dan al op de trap. Het 'O moeder hij wil nog thee!!!, moet daar ook weer een koekje bij!!!'

Ook mocht hij graag reppen over mijn 'lage voorhoofd'; dat wees toch op een criminele inslag? Ook stukjes Bomans en citaten konden we heel prettig delen. Trouwens over muziek lagen we ook tamelijk uitgebreid te kletsen in de kleine schemeruren in het veld. Door de loop der jaren had ik me ook als 'held' opgeworpen, en heel vaak was 't dan ook: "Zeg Fred, voor een held is dit toch niet te moeilijk?", bij het naderen van een of andere moeilijke doorgang. Kortom aan de 'heer' Walters houd ik dierbare herinneringen. Hij is in Martins en mijn leven van zeer groot belang geweest. We hebben heel veel aan hem te danken!

**Fred Nordheim met
broedende wilde eend
bij de Kabelweg,
1958**
foto Rob Chrispijn

Herinnering aan Walters

door Rob van der Valk

Mijn vriendin Henny en ik ontmoetten Walters voor het eerst in 1960 op, wat wij noemden, de Kabelweg. De Kabelweg was het eerste spuitveld voor het gehele Westelijk Havengebied van Amsterdam. De ligging was direct achter Sloterdijk, waar nu de toegangsweg naar de Coentunnel ligt.

Walters was een lange man in een donkere regenjas, zijn verrekijker op de borst en kaplaarzen aan (de outfit van het hele groepje trouwens die daar vogels observeerde, Fred, Martin, Rob Chrispijn, Henny en ik). Hij was met voetstapjes achter elkaar de afstanden tussen de diverse plevierennesten aan het opmeten. Walters, naar later bleek, wist 'alles' van plevieren en genoot daarvoor ook een Europese bekendheid. Hij zocht niet alleen nesten, maar mat de eieren ook op met een schuifmaat. Hij had een ringvergunning en een inloopkooi om plevieren op het nest te vangen. Daar hebben Henny en ik hem vaak mee geholpen.

Walters had de vijfjarige hbs doorlopen alwaar hij als eerste van de school geslaagd was, zo vertelde hij mij later. Daarna is hij bij 'Van Gelder Papier' gaan werken, maar hij trok zich al op vroeg middelbare leeftijd terug uit het bedrijf om zich geheel aan de vogels wijden. Van lieverlee zagen we elkaar steeds vaker. Toen bleek dat hij een fenomenale kennis had van alle vogels. Hij kende alle geluiden, kon de eieren onderscheiden en wist, door het vangen van de plevieren, ook het één en ander over de overlevingskansen van deze vogels. Hij had een wiskundige inslag en was goed met getallen (zie zijn publicaties). Ook rekende hij graag aan statistische gegevens en daarvoor had hij het bekende boekje van Wijvekate, Verklarende Statistiek, gekocht. We spraken daar vaak over, want ik had de hts gedaan en daarna nog mo A en B wiskunde, zodat ik onduidelijkheden voor hem uit de doeken kon doen.

Henny en ik waren inmiddels getrouwd en dat was voor Walters onbegrijpelijk. Hij had daar twee redenen voor. De eerste was dat vrouwen de valkuil voor de wetenschap waren. En de tweede reden ging over de kosten van een vrouw een leven lang. Hij rekende mij dan voor dat dat wel om een miljoen ging, voor hem dus geen enkele optie!

Walters had een hekel aan alles wat automatisch ging, dus ook aan automatische rekenmachines en computers die in die tijd in opkomst waren (het was omstreeks 1975). Zijn 4000 maten van de eieren van de kleine plevier, verzameld voor het Handbuch der Vögel Mitteleuropas, heeft hij dan ook handmatig met een ouderwetse telmachine met een papieren rol en beperkt toetsenbord ingevoerd. Dat was een enorm werk, want die 4000 lengtes en breedtes moesten, na invoering, ook weer op dezelfde telmachine gecontroleerd worden. Het resultaat van al dat werk was uiteindelijk dat hij dan in staat was om het gemiddelde uit te rekenen! In het Handbuch Band 6 wordt helaas dat aantal gemeten eieren niet genoemd, maar ik herinner mij nog dat we gediscussieerd hebben of we, bij deze grote aantallen, de gemiddelden wel in twee decimalen achter de komma mochten opgeven, hoewel de meetnauwkeurigheid met de schuifmaat maar 0,1 mm was. Het is twee decimalen geworden.

Walters werkte vaak samen met het echtpaar Vlaanderen in het Westelijk Havengebied en in de Amsterdamse Waterleidingduinen. In de AWD broedden wel eens kleine plevieren en daarom verzorgde hij, samen met 'de Vlaandertjes', de grindbanken die

**Rob meet stookolie-
slachtoffer op het strand.**
1965
foto Henny van der Valk

deze soort nodig heeft om te kunnen broeden. Dat was een heel gesleep met kruiwagens grind, zo vertelde hij. Vele jaren later, toen hij het alleen niet meer zo zag zitten, heeft hij mij in de AWD geïntroduceerd, alwaar ik vele jaren het eerste infiltratiegebied heb kunnen inventariseren, vaak samen met Henny. We hadden in die tijd zeer intensief contact en zagen elkaar elk weekend. In de broedtijd gingen we achter de plevieren, visdieven, kluten en scholeksters aan en in de winter gingen we vaak naar de Hondsbossche Zeewering. Ik belde hem dan altijd vrijdagavond op om een afspraak voor de komende zaterdag te maken. Hij belde mij nooit, want dat kostte geld! Op de Hondsbossche Zeewering verzamelden we 's winters, als het gevroren had, de dode scholeksters. We liepen dan met plastic

vuilniszakken vol met dode vogels te slepen, zodat ik daaruit thuis de veren en andere biometrische gegevens kon verzamelen. Walters begreep dat want hij was zelf ook een echte verzamelaar.

Hij woonde in de Vespuccistraat in Amsterdam op drie hoog. Op zijn waranda stond een kolenhok, zoals in die tijd gebruikelijk was. Daarnaast stonden zes tot acht plastic vuilnisbakzakken waarin hij braakballen van uilen had verzameld. Tijd om ze uit te pluizen had hij echter niet, zodat de inhoud van die zakken ging stinken en de burens begonnen te klagen dat er zoveel 'witte vliegjes' rond vlogen! Met pijn in het hart omdat er zoveel gegevens verloren gingen, moesten de zakken uiteindelijk toch de vuilniswagens in! Ook gingen we naar Marken om op de weilanden rui-veren van zwarte sterns te zoeken. Voor de wegtrek bivakkeerden deze een aantal weken op het IJsselmeer. Dat betekende weilandje voor weilandje afzoeken. Een heel werk, maar wel leuk!

Walters en ik zijn ook een paar jaar in september naar Vlieland gegaan voor een vakantie van twee weken. Vanaf 15 september mocht je, omdat het broedseizoen dan voorbij was, weer de Kroon's polders in. We logeerden altijd bij Hotel Golfzang. Daar waren we er 's morgens als eersten bij voor het ontbijt, want hij had ontdekt dat de beschuitbussen niet elke dag bijgevuld werden en dus kon je zomaar aan een tafeltje zitten waar geen beschuit meer was. Ons tafeltje werd altijd dat met de meest volle bus. Zo was dat probleem ook weer opgelost. Waar hij zich ook mateloos aan kon ergeren was dat bij het avondeten bijna altijd een oneven aantal aardappelen, op één schaal voor ons tweeën werd opgediend. "Hoe kunnen ze dat nu doen, ze zien toch dat we met zijn tweeën zijn!"

We reden ook regelmatig naar IJmuiden om daar dode meeuwen te verzamelen en de veren op te meten en ruipatronen te onderzoeken. Van de kokmeeuwen werden dan de borst- en kopkapveren geplukt en we telden dan de verhouding van het aantal veren wel en niet in bloedspoor. Dat gaf informatie over de ruiontwikkeling van de vogel (zie ook zijn publicaties).

Walters had geen auto dus gingen we met de mijne. Als we dan langs het Noordzeekanaal reden passeerden we de houtopslag van Van Gelder Papier aan de overkant, waar grote spuiten de boomstammen nat hielden. Hij vertelde dat hij inmiddels directeur van die opslagplaats was geworden. Maar ja, verstand had hij er niet van, zoals hij zelf opmerkte. "Kan je nagaan hoe slecht het gaat met de fabriek." Omdat Walters op de eerste kerstdag jarig was gingen Henny en ik die dag meestal naar hem toe. We namen dan een kerststukje mee en een taartje voor bij de koffie. Dat taartje werd met een soort ritueel door Walters samen met zijn broer (zijn moeder was toen al overleden) aangesneden. Het kerststukje van vorig jaar stond dan nog geheel ingepakt, boven op het dressoir!

Met al zijn eigenaardigheden mochten Henny en ik hem heel erg graag en hebben we enorm veel van hem geleerd. En omdat hij had gezien waar ik me al die jaren mee bezig had gehouden, heeft hij zich er uiteindelijk bij neergelegd dat je als je getrouwd was toch ook nog wel wetenschappelijk onderzoek kon doen!

Rob van der Valk weegt,
net als Walters, jonge vogels.
1965
foto Fred Nordheim

Herinnering aan Walters

door Rob Chrispijn

Stip

In de hoogtijdagen van de Kabelweg – een opgespoten zandvlakte in de buurt van Sloterdijk – hoefde je in het voorjaar nooit wat af te spreken, want je zag elkaar regelmatig op dit veld waar het op een betrekkelijk kleine ruimte wemelde van de vogels. Naarmate steeds meer polderland werd opgespoten, werden de velden door hun omvang minder overzichtelijk. Ze strekten zich geleidelijk aan uit tot Ruigoord en je kon uren dwalen zonder ook maar enig teken van menselijk leven te zien. Dus kon het gebeuren dat je aan het eind van een lange dag vol vogelwaarnemingen blij was wanneer je ergens aan de horizon een stip ontwaarde. Ik hoopte dan dat uit zo'n stip de figuur van Fred, Martin of Rob zou opdoemen (Rob was eigenlijk minder waarschijnlijk, want die werd bijna altijd vergezeld door zijn vriendin Henny, dus dan ging het om twee stippen). Maar ook als zo'n stip extra donker was en ik, wat dichterbij gekomen, kon zien dat het ging om de altijd in een donker pak geklede gestalte van meneer Walters, was ik blij om hem te zien, omdat je ook met hem prima belevenissen van de dag kon delen: “Vandaag de eerste visdief, met twee eieren” of “in die put naast de ‘Verhoging’ een nest van een rietgors”. Vaak had hij al een week eerder de eerste visdief gevonden of wist hij van die bepaalde rietgors dat die regelmatig vloog in de buurt van een hoge pol moerasandijvie. Maar ook dan waren alle waarnemingen welkom; hij had altijd belangstelling voor wat je over de natuur op deze velden te melden had. Soms lag meneer Walters in dekking tegen een dijkje. Dan wist je dat hij bezig was om een plevier met een nest door middel van een inloopnetje te vangen. Wanneer dat eenmaal gelukt was, kon hij enige assistentie goed gebruiken. Want als de plevier weer op zijn nest was gaan zitten, was het zaak er snel bij te zijn zodat de vogel zichzelf of de eieren niet kon beschadigen.

Het was altijd spannend om er hard naartoe te rennen en te zorgen dat de plevier niet kon ontsnappen. Zodra meneer Walters arriveerde, kon het meten beginnen. Geroutineerd haalde hij de vogel uit het netje en met een schuifmaat werden snavel- en vleugellengte opgemeten, evenals de poten. Het werd op prijs gesteld als jij die maten in zijn opschrijfboekje noteerde, zodat hij verder zijn handen vrij had om zijn belangrijke wetenschappelijke werk af te ronden. Aan het nut daarvan begon ik, naarmate ik wat ouder werd, steeds meer te twijfelen. Tot ik zelfs enigszins een hekel begon te krijgen aan dat stomme gemeet van de lichaamsdelen van zo'n prachtige bontbekplevier, die zich dat allemaal gelaten moest laten welgevallen. In Amsterdam was provo zich inmiddels gaan roeren en ik kwam op een leeftijd dat ik moeite kreeg met autoriteiten. Dus ook met meneer Walters die me met zijn geen tegenspraak duldende stelligheid steeds meer aan mijn vader deed denken. Waarschijnlijk begon ik hem in het veld wat meer te mijden. Pas later zou ik weer waardering krijgen voor zijn grote inzet en enorme kennis. Van de paar mensen die vanaf de jaren zestig rondzweerven op de spuitvelden ten westen van Amsterdam was hij verreweg het meest gedreven en zeker de meest kundige.

Rob Chrispijn.
1965
foto Fred Nordheim

Eieren van kleine plevier in
de weegschaal van Walters.
foto Fred Nordheim

JW.

Nog even wil ik vermelden, dat ik in hetzelfde
plantenvatje 14 Meert weer een het eerst een
groene kibeers het waafermaer, die, waer
onder de moeder, sloping langzaam van mij
wegkroep in plaats van de ferme kibeersproeg
en dan weer gauw naar het plantenvat terug.
25 Meert, was het een heerlyke zomerse dag,
waarin ik weer onbek. men op het sandter-

- sein doorgebracht heb, was de plantenwereld weer een stukje gevorderd. Ten
eerste paardentloem bloeide of droeg zelfs reeds een vruchtpluischop. De scher-
pe kibeersbloem, wier spruiten se langzamerhand de hiele strobant in be-
26 slag genomen hadden, was zigtelyk vroeg met haer eerste bloemzjes. Ik heb
wel op gele ranonkelbloemen gekeend, maar dan op die van het Spandruid. Ten
inderdaad ook die plant kibeersde de heerlyke kibeers grote dankbaarheid door
nu haer eerste gele sterretjes tussen het gras te laten schitteren. Wel mocht
27 gelyk worden, dat se laat was dit jaar. Het voorstaande jaar bloeide se veel
vroeger, maar toen hadden we ook geen onmet van kibeers gehad.
28 Maar al doe had georne planten stak de rij zeldzame Grote Erpenis met sig
af. In de Spelder vond ik haer sig veelvuldig bloeend met langgestelde
blauw-witte bloemen in de bladscheels, of het sandterrein daerontogen maar in
een polletje. Het was de Rivier van de Bantia.
Tot over dus de stand van de plantenbloei in de rijke natuur. Met die op de rea-
29 sterbank was het trouw gesteld. Ik heb reeds verteld van de ermselige indout,
30 die het Klein-Hoofblad maakte en met de andere stand de zaak in al niet

13) De bevrucht gelykt wel hebben. Welke een hemmel mocht in dat bloemenpare-
 ditheid ontdecken. Trouwen ook vinders dat ik op een zachte, zonnige mid-
 dag was volop gezien en wel alle exemplaren van *Panassa arctica* (de
 kleine bes of koolapper), die meest in twaalfen wild langs de dyk voort-
 dreefden of zich op het kale sand met uitgespreide vleugels achter de zonnen-
 beschadde ik ook in het insectenland terechtgekomen ben, wil ik ook de keverjes
 wel verstaan. Ik ben deze maand nogal intensief met allerlei struikgewas
 jagerij geweest en daarop heb ik vele keverjes gevonden, alle behoren
 tot de familie der *Leucostictidae*. Die met twee stippen (*Leucosticta*
bidulata) kwam het meest voor. Ik zie ook een stippen (*Leucosticta*
dyptera punctata) was hier gezien, maar over de oorside van het *Herodich-*
leucostictidae (*Leucosticta quadripunctulata*) vermoedde ik mij wel
 3) gevonden, want het dierje volgees het beschied van *Staphylea* niet zeld-
 4) zamen op dunnere, en beschied. In een was het op de maand van mijn
 5) een bevrucht en het was gewas *Staphylea*

3) 1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)

houtdieren op gas verzijde velden. De vogels waren
op de groene grond haast niet te zien.

Inde nesten.

Twee alle bomen hier bleken bijt raakten,
kamen te oec de zonne gekruide nesten
voor de dag. Te vond ik in het veldpark
een sangtijgeraast. Het lag ongeveer 2 m. lang
in de vertelling van bluis borenge. Het was een
bruiser helder met moet en bli. Ingevoer een
groot was het meet van een andere tijger, en
nietdijf welken moet, dat op een aachdijge
lag en een bruiser o. a. met wolktype helder
was. In een plaatswaalje in een hieldwijge
der stad, ongeveer 1 ha. groot, vond ik ook een
meulacot, waer mij een half vord iijge inly.
De eigenaers hadden het seker verlaten. De bla-
reaven de vordt waren al een hiltje verlaten.
Het moet er dan ook vordt vanaf jide gelogen
hadden. Toch bleef de vordtgevoer grondbluis en
de bruiser stichtje mij duidelij onderscheiden.
Te vond ik in het veldpark en lang vordt
en grachten mij enige houtdiervordt.
zie vordt bl. 113.

34

- A. Houtmas
- B. Houtdijf
- C. Spracoren
- D. Vink
- E. Koolmees
- F. Zangtijger
- G. Merel

N. Ekstar.

Nesten in het Vondelpark (zomer '42).

Vogelnesten in het Vondelpark. Zomer 1942

De dagboeken

1942 dagboek I

Blz. 2-3

1942

In het Vondelpark, het grootste en het mooiste park in Amsterdam, waren toen nog wel heel wat vogeltjes te zien, ik wil er slechts kort op ingaan, want het waren de overbeksende kleine zangvogeltjes, waarvan ik de uitvoerige beschrijvingen hier weg zal laten. Vooreerst zag ik er natuurlijk mezen; waar zijn die niet? De brutaalste, de Koolmees, het meest; ook nog flink wat Pimpelmezen, die eigenlijk op het eerste gezicht slechts door hun blauwe schedeltje van de Koolmees te onderscheiden zijn, die bovenop de kop koolzwart zijn; vandaar hun naam. Eenmaal zag ik er een Staartmeesje, zo genoemd naar zijn lange staart. Die staart maakt dat het diertje nog wat oogt, maar anders was het wel het kleinste vogeltje van Nederland. Hij komt 's zomers vooral in bosachtige streken met liefst zoveel mogelijk coniferen/ dennen/ sparren enz. 's Winters zwerft hij maar zo'n beetje rond, en ik zag hem dan ook bij felle kou in eind Januari, toen de sneeuw op sommige plekken in het park wel een halve meter hoog lag, wat heel wat was voor ons kwakkelwinter-landje.

Blz. 4-5

1942

Het Winterkoninkje en de Zanglijster kreeg ik allebei slechts eenmaal te zien, hoewel het toch echte parkbewoners zijn. Een derde lijstersoort bemerkte ik in de sneeuw: de Koperwiek. De meeste Koperwieken verlaten ons in het voorjaar; het zijn dus wintergasten. Ik herkende hem dadelijk aan de grote roestbruine vlekken aan zijn zijden. Ook de prachtige Eksters, waarvan er een paar winter en zomer in het park huist, kreeg ik verscheidene malen te zien. Maar dat in geen speciale Januari-trek, want dat kan men net zo goed in Augustus of een andere maand waarnemen. De bekende Ransuilen van het Vondelpark, die hier elke winter komen, zaten, zoals gewoonlijk, hoog in coniferen, zodat ik slechts hun rauwe kreten hoorde of af en toe een glimp van ze te zien kreeg. Vaag kon ik zodoende hun vaak oranjeachtige onderkant en de verenkransen om hun ogen onderscheiden. Andere echte boomvogels, die ook nogal in het park voorkomen, zijn de Kleine Bosduiven, een verkleinde uitgave van de Houtduiven, doch veel minder talrijk. Slechts een keer zag ik ze op de grond; anders aldoor in bomen en dan nog liefst in hoge. In de vijvers zwommen, toen deze nog open waren of opgehouden werden, tussen de eenden, waaronder ik vele bastaarden opmerkte, de Waterhoentjes, die veel schuwer en veel slanker zijn dan de eenden. Er waren er slechts een paar en ik geloof, dat het zomer en winter steeds dezelfde waren.

Schoolschrift als eerste natuurdagboek.

- De zestienjarige Walters
- start met herkennen van
- bosvogelsoorten in het
- Vondelpark. Een Amster-
- damsere start kan bijna niet.
- Ik lees een vogelnaam die
- later zou veranderen. Kleine
- bosduif heet tegenwoordig
- holenduif.

Blz. 14

1942

Ten Noorden van Wormer vinden we in dit lage land het Zwet, een meertje van 400 H.A., dat met het omliggende land een van de vogelrijkste plekjes van Noord-Holland is. Immers, we vinden hier zowel water- als weidevogels, beide bovendien in groot aantal. Zondag 19 April heb ik over het Zwet en door het warnet van sloten erachter, geroeid. Het was heerlijk weer en vele vogels hebben zich dan ook laten zien. Om te beginnen waren er natuurlijk die allerbekendste weidevogels, die ik ook bij Amsterdam in groten getale gezien heb, zoals Kieviten, Grutto's, Tureluurs, Akkerleeuweriken en Spreeuwen.

20 April 1942 was de leukste dag voor het eieren zoeken en zo waren er nu dan ook velen in het land. Op één akkertje vond ik 11 Kievitsnesten, die allemaal waren leeggeplunderd.

Blz. 26-27

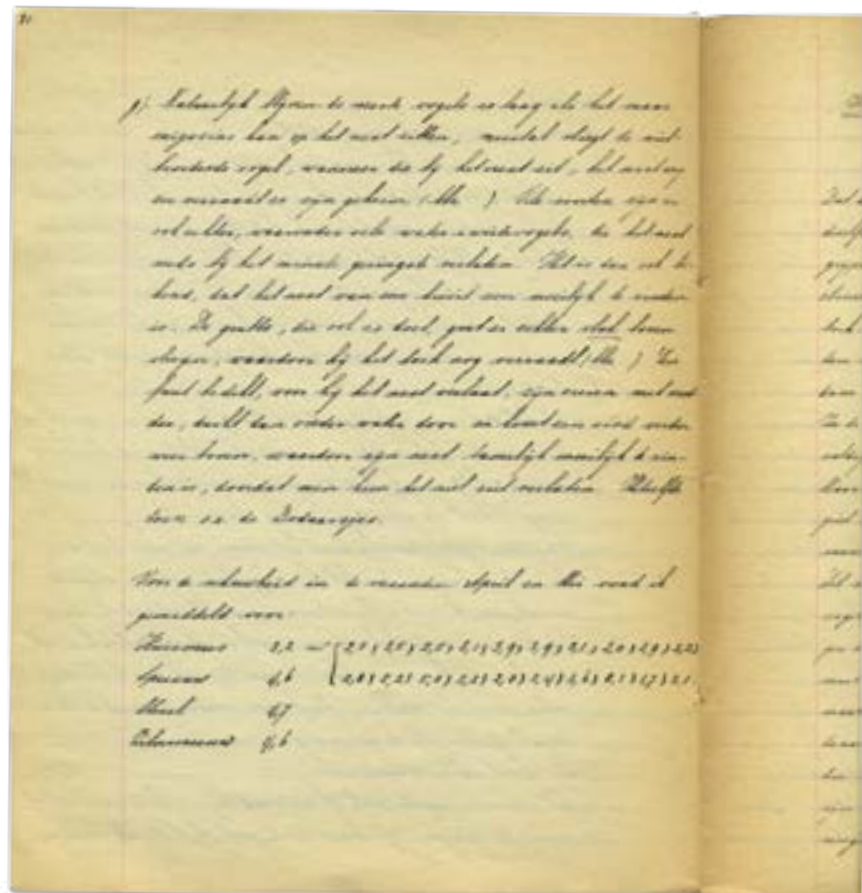
1942

Schuwheid

Er zijn vogels die erg schuw zijn en die wij slechts met grote moeite kunnen bereiken en er zijn er, die wij vlak voor ons te zien kunnen krijgen. Veelal zijn vogels van dezelfde soort ongeveer even schuw. Wel is waar heeft elke vogel, evenals elk mens, een ander karakter en dus een meer of mindere mate van schuwheid, maar die verschillen zijn tussen soortgenoten in de regel niet zo groot. Ik heb nu van verschillende vogelsoorten een groot aantal waarnemingen gedaan, op welke afstand van mij, als ik gewoon kom aanlopen, die soorten wegvliegen. Het blijkt dan, dat bij sommige soorten de afstand nogal constant is, bij de meeste echter varieert die nogal wat. Maar als ik dan over een groot aantal getallen het gemiddelde neem, blijkt hieruit duidelijk het verschil in schuwheid tussen de soorten. Zo vind ik voor het gemiddelde van de Merel een groter getal dan dat van de Mus, wat ook mooi uitkomt, hoewel er Merels zijn, die zich minder schuw dan een Mus tonen.

- De eerste gedragsstudie
- van Walters over vogels. Hij
- begint meteen met gegevens
- verzamelen om daaruit conclusies te kunnen trekken.

Observaties Walters over de vluchtafstand van vogels. 1942

1942 dagboek II

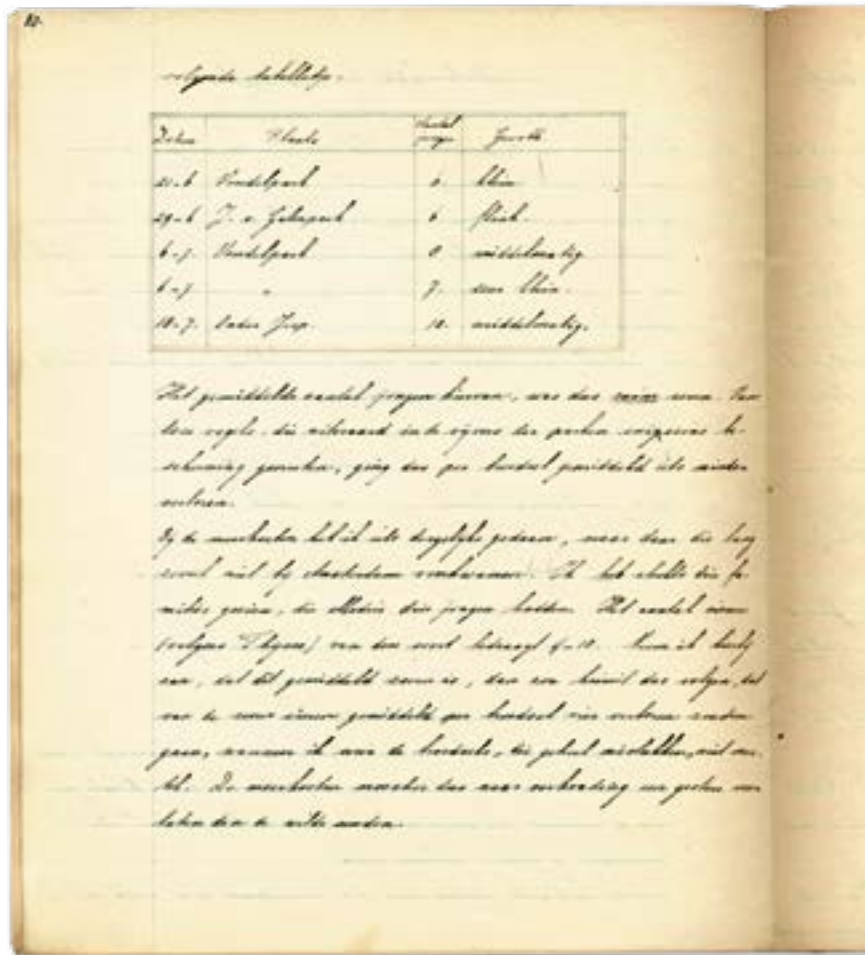
Blz. 37

Mei 1942

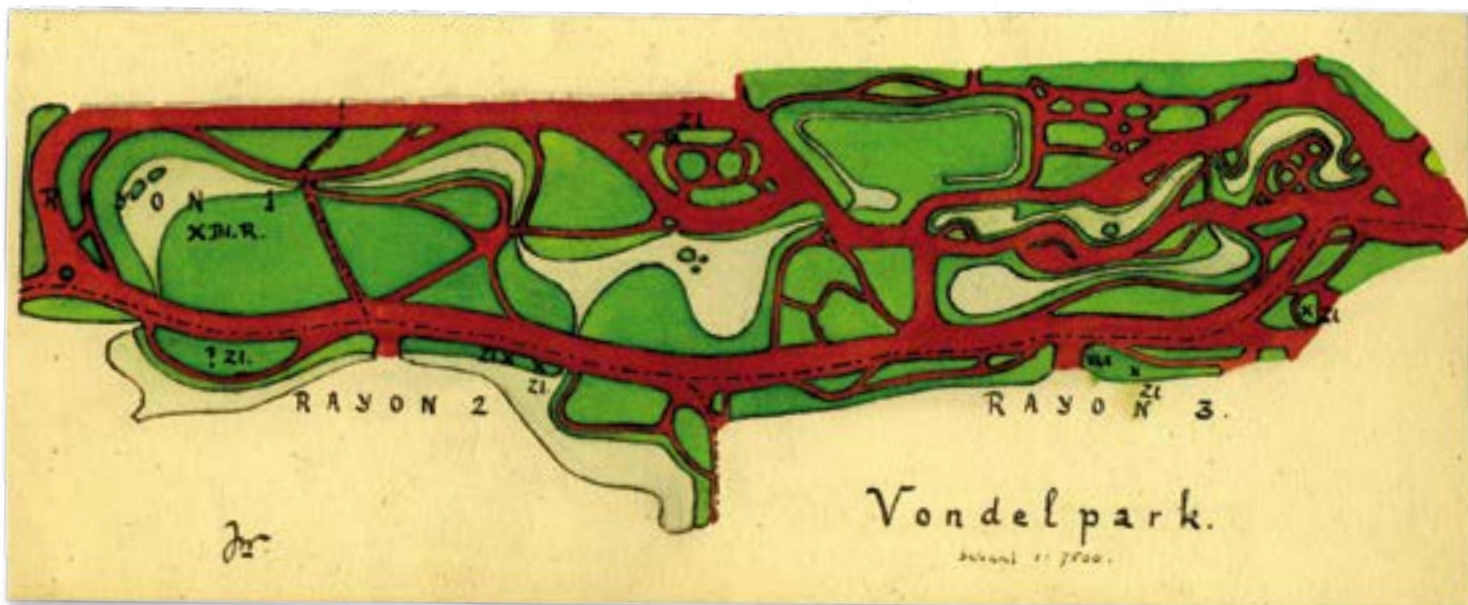
In het laatst van April zag ik in het Vondelpark een vogeltje, dat ik niet kon thuisbrengen. Het vloog van tak naar tak, maar bleef in de hoogte, zodat ik slechts zijn witte onderkant en af en toe zijn zwart schedeltje kon zien. Maar aan deze twee kenmerken had ik niets. Toen ik echter in begin Mei 's morgens vroeg weer in het park was, zat hij op een van de laagste takken en bij mijn nadering vloog hij weg, laag over de grond. Maar toen kon ik duidelijk zijn gehele zwarte rug waarnemen en zijn zwarte vleugels met een grote witte plek in 't midden. Het was een Zwart-grauwe Vliegenvanger en wel een mannetje, want de wijfjes zijn bruin met wit. De mannetjes lijken dan ook veel op kleine ekstertjes. Deze Vliegenvanger trekt in de eerste week van Mei door naar het Oosten van ons land, waar ze in tegenstelling tot het westen, ook broeden.

- Een tweede naamsverandering. De zwartgrauwe vliegenvanger zou later veranderen in bonte vliegenvanger. De winst van steeds veranderende Nederlandse vogel- en plantennamen ontgaat mij volledig.

Over jonge vogels in het Vondelpark.
1942

Door Walters getekende kaart van het Vondelpark.
1942

- Walters verwijst naar 1940.
- Hij roeide in het Zwet om vogels te kijken. Door deze informatie ga ik ervan uit dat Walters zijn natuurstudie startte in 1940, op veertienjarige leeftijd.

Blz. 58-59

1942

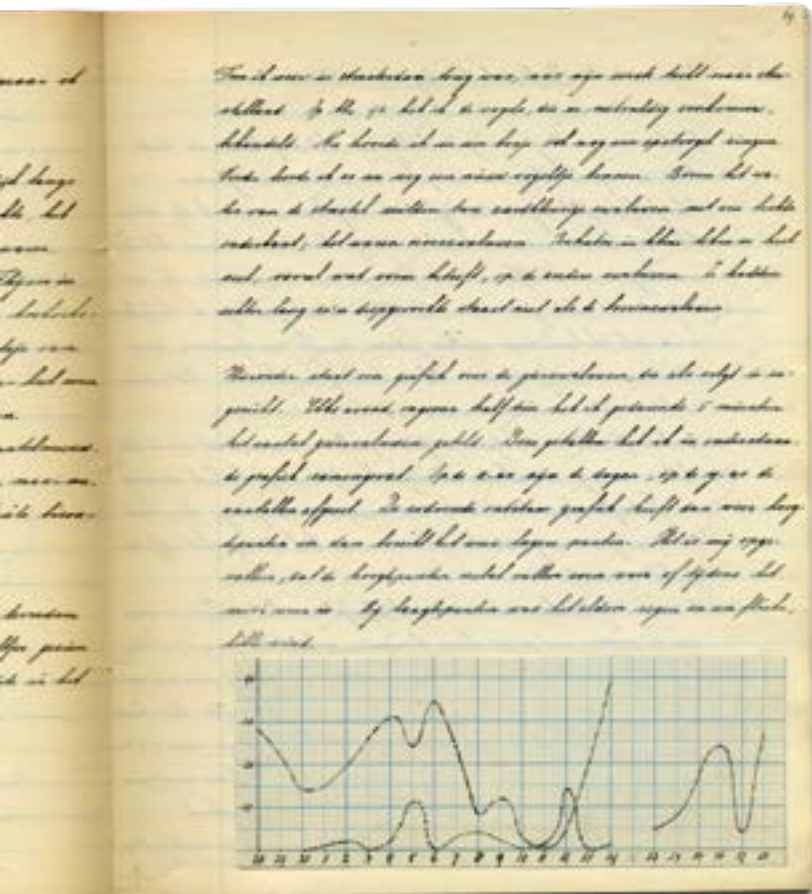
De moeraslanden rondom het Zwet: een van de mooiste stukken land in Noord-Holland, wanneer men tenminste nog van land wil spreken; het grootste deel van de oppervlakte wordt in beslag genomen door water en moerassen, Vooral wanneer men op de kerktoren van Wormer staat, kan men goed zien, hoe waterrijk dit gebied is. Hoe kan het dus anders, dat hier een vogelleven wordt aangetroffen, dat zeer mooi en rijk is? Al dadelijk toen ik de sloot uitroeide en op het lange smalle Zwet kwam, hoorde ik het brullend geluid van de Futen, die hier zeer veel voorkomen. En even later, wanneer ik voorbij de laatste 'rietdergen' was – weet niet of 'derg' een goed Nederland woord is, maar ik hoorde het hier doorlopend gebruiken – had ik dan ook weinig moeite om er een stuk of wat te ontdekken. Het waren mooi gekleurde vogels met een kuifje op de kop en een ring om de hals. Bij het mannetje waren deze versierselen ook wel wat groter dan bij het wijfje, terwijl de eerstgenoemde bovendien een iets langere nek (naar verhouding) heeft. Bekend is het duiken van deze vogels bij nadering van gevaar. Ze nemen dan een klein sprongetje, zodat de kop eerder onder gaat dan de staart. Meestal komen ze dan een heel eind verder weer boven, maar een enkele keer heb ik het meegemaakt, dat er een vlak bij mijn bootje tevoorschijn kwam. In de paar seconden, die ze dan beduusd boven bleven, kon ik prachtig hun schitterende tekening bekijken. Daar het al laat in de tijd was, heb ik geen nesten van deze vogels gevonden, in tegenstelling tot 1940, toen ik echter veel vroeger was.

Blz. 60 en 61

1942

Een kleinere uitgave van de Fuut is de Dodaars, door de Wormers veelal Aalduikertje genaamd. Het vogeltje is flink wat kleiner dan zijn grotere broer en ook niet zo mooi gekleurd, maar overigens heeft hij veel overeenkomst met de Fuut. Hij duikt net zo goed, maar gauwer, daar hij schuwer is. Een Fuut heb ik meerdere malen van dichtbij kunnen zien, maar toen een Dodaars dicht bij ons bootje bovenkwam, verdween hij weer zo gauw onder het water, dat ik met geen mogelijkheid zijn kleuren kon onderscheiden. Een ander verschilpunt met de Fuut is, dat de Dodaars tot diep in de zomer doorbroedt. Ik vond zelfs nu nog een nest, dat ik aanbouw was, met nog vers Hoornblad – een plant, die in alle sloten veelvuldig voorkwam – op de randen. En toch broeden ze wel vroeg ook, want ik vond een ander nest, dat al lang uitbroed was.

Telling gierzwaluwen.
1942

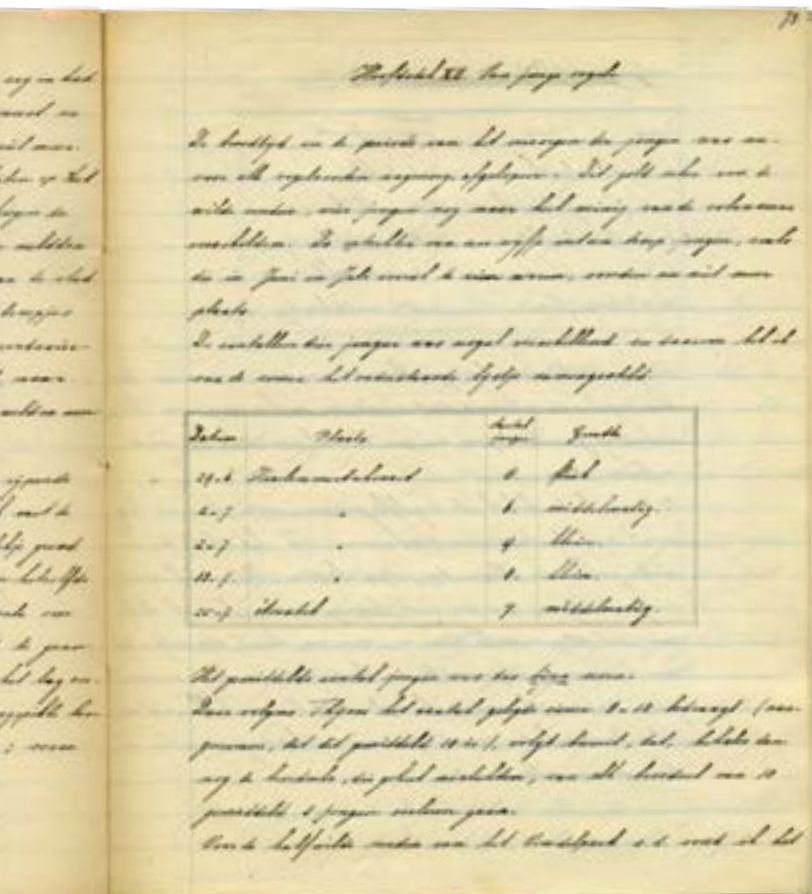
Blz. 69
1942

Hieronder staat een grafiek over de Gierzwaluwen, die als volgt is ingericht: Elke avond, ongeveer half tien heb ik gedurende 5 minuten het aantal Gierzwaluwen geteld. Deze getallen heb ik in onderstaande grafiek samengevat. Op de x-as zijn de dagen, op de y-as de aantallen afgezet. De zodoende ontstane grafiek heeft dan weer hoogtepunten en dan bereikt het weer lagere punten. Het is mij opgevallen, dat de hoogtepunten veelal vallen even voor of tijdens dat het mooi weer is. Bij laagtepunten was het aldoor regen en een flinke, kille wind.

Blz. 79
1942

Van jonge vogels

De broedlijn en de periode van het verzorgen der jongen was nu voor alle vogelsoorten nagenoeg afgelopen. Dit gold zeker voor de Wilde Eenden, wier jongen nog maar heel weinig van de volwassene verschilden. De optochten van een wijfje met een troep jongen, zoals die in Juni en Juli vooral te zien waren, vonden nu niet meer plaats. De aantallen der jongen was nogal verschillend en daarom heb ik van de zomer het onderstaande lijstje samengesteld. Het gemiddelde aantal jongen was dus bijna zeven. Daar volgens Thijssse het aantal gelegde eieren 8-12 bedraagt (aangenomen dat dit gemiddelde 10 is), volgt hieruit, dat, behalve dan nog de broedsels, die geheel mislukten, van elk broedsel van 10 gemiddeld 3 jongen verloren gaan. Voor de halfwilde eenden van het Vondelpark e.d. vond ik het volgende tabelletje: Het gemiddelde aantal jongen hiervan, was dus ruim zeven. Van deze vogels, die uiteraard in de vijvers der parken enigszins bescherming genieten, ging dus per broedsel gemiddeld iets minder verloren.

'Van jonge vogels'.
1942

Vogeleieren 1942.

In '40, '41 en '42 verzamelde eieren.

Scholekster

5,5 x 3,8 cm. Matglanzend. Ondergrond crème-geel. Bezaaid met grote en kleine, grillig gevormde vlekken, die variëren van het licht grijs over bruin tot bijna zwart. Geen krans van vlekken om één der uiteinden.

Meerkoet

4,9 x 3,6 cm. Matglanzend. Ondergrond bleek bruinachtig crème. Vlekken nogal regelmatig van vorm. Grootste vlek niet meer dan 2 mm. in doorsnee. Voor het overgrote deel heel kleine puntjes. Kleur varieert van donkerbruin tot lichtbruin en roodbruin en een enkel vlekje is grijs. Geen krans van vlekken om een der uiteinden. Over het lichte van de ondergrond wel een iets donkerdere brede band over het midden van het ei.

Slobeend

5,4 x 3,7 cm en 5,2 x 3,8 cm. Zeer glad en glanzend. Groenachtig wit. Heel kleine iets donkerdere vlekjes. Het ene ei is wat groener dan het andere.

Kapmeeuw

5,1 x 3,8 cm. Matglanzend. Ondergrond geelgroen bruinachtig (bronskleurig). Zeer onregelmatige stukken. Kleur varieert van bijna zwart over lichtbruin tot grijs. Donkerdere vlekken soms door lichtere heen. Aan de scherpe punt geen donkere vlekken. Geen kring om een der uiteinden.

Fuut

5,2 x 3,7 cm. Dof. Vuilwitte kleur. Op sommige plekken iets meer grijs of geel overhellend. Kant, die bovengelegen heeft, geler; die onder gelegen heeft, het meest met krasjes en deukjes. Binnenkant der schaal maakt groene indruk.

Dodaars

3,5 x 2,5 cm. Vuilgeel gekleurd. Matglanzend. Minder ruw dan dat van de Fuut. Geen verschil tussen onder- en bovenkant. Binnenkant der schaal groen. Weinig verschil tussen de stompe en de scherpe punt.

Kievit

4,3 x 3,3 cm. Dofgekleurd. Duidelijke priktolvorm. Ondergrond, bleek groenachtig geel. Onregelmatig gevormde donker- en lichtbruine vlekken, ook enkele grijze. Aan de stompe punt veel grote vlekken, aan de scherpe punt weinig kleine, die bovendien lichter gekleurd zijn.

Grutto

5,1 x 3,5 cm. Vertoont minder duidelijk de priktolvorm dan dat van de kievit. Matglanzend. Grondkleur bruinachtig groen. Aan de stompe punt bruinachtig gewolkt, aan de scherpe niet of nagenoeg niet.

Waterhoentje

4,4 x 3,1 cm en 4,0 x 3,1 cm. Matglanzend. Grondkleur bleek-crème. Roodbruine en enige grijze vlekjes, niet groter dan 0,5 cm. In doorsnede. Bij het ene is het roodbruin enigszins in de grondkleur uitgelopen. Aan de stompe punt wel wat meer gevlekt dan aan de scherpe.

Kleine karekiet

1,8 x 1,4 cm. Dof. Grondkleur groenachtig wit. Aan de stompe punt bijna geheel groenachtig bruin, in het midden minder gevlekt en aan de scherpe punt bijna geheel niet. Nest diep: afstand bovenrand – onderkant bijna 10 cm. Doorsnede aan de bovenkant 8 cm. Gebouwd uit 4 rietstengels, uit veel gras, en riet.

- Voor een zestienjarige puber
- beschrijft Walters zeer ge-
- nuanceerd kleur en tekening
- van de eieren van diverse vo-
- gels en start met het meten
- van lengte en 'dikte', zoals hij
- de breedte noemt.

Blz. 99-100

1942

Nu echter was het aantal kapmeeuwen zeer toegenomen zodat de zilvers, die naar ik geloof in aantal hetzelfde bleven, er bij in het niet zonken. Eerst beperkten de Kokmeeuwen zich tot de grachten of zeilden heel hoog boven de huizen. Maar de 14e November, toen het ineens een stuk kouder was, zag ik ze alweer voor het eerst tussen de huizen. Dat gaf een winters idee en deed denken aan de tientallen meeuwen, die verleden jaar winter krijsend in de straten rondcirkelden of zelfs op straat om het weinige voedsel vochten. In November waren er 72 % Kapmeeuwen tegen 27 % zilvers. (± 1 % mantelmeeuwen).

Blz. 101

1942

Oude nesten. Toen alle bomen hun bladeren kwijt raakten, kwamen de van de zomer gebouwde nesten voor de dag. Zo vond ik in het Vondelpark een Zanglijsternest. Het lag ongeveer 2 m hoog, in de vertakking van een klein boompje. Het was van binnen bekleed met mest en klei. Ongeveer even groot was het nest van een andere lijst, vermoedelijk wel een merel, dat op manhoogte lag en van binnen o.a. met worteltjes bekleed was.

1943 dagboek I

Een herinnering

In het laatst van 1942 vond ik een verslag terug, handelende over twee tochten achter het Zwet op de 1e en 7e Juni 1941. Ik had toen echter geen ruimte meer daarvoor, zodat het hier nu volgt:

In het polderland

Op de eerste dag van Juni ben ik weer eens in het polderland bij het Zwet geweest. Het was goed weer: de zon kwam steeds vaker tussen de wolken doorschijnen. Voordat ik de sloot, die mij naar het Zwet voerde was uitgeroeid, vond ik al een Futennest. Het lag helemaal rondom in het water en tussen het riet. Er lag slechts een ei op, dat niet met plantendelen was bedekt, hetgeen de Futen meestal wel doen. Misschien had deze te snel moeten vluchten en er geen tijd voor gehad. Kenmerkend voor de vogel was het dat hij niet het land op was gevluht, wat het meest voor de hand lag, maar mij onder water tegemoet kwam en ver achter mij weer aan de oppervlakte verscheen.

Het ei was bijna zo groot als dat van een kip en veel geler en ruwer.

Verderop moest zich op een weiland een Leeuwerikennestje bevinden.

En jawel, toen ik het op enige afstand genaderd was, vlogen de oude vogels op. Daardoor wezen ze mij de weg en was het voor mij maar een koud kunstje om het te vinden. Het moet anders wel heel slecht te vinden zijn.

Het was kunstig gebouwd; zelfs een dak boven de vijf kleine, gespikkelde eitjes ontbrak niet. Een poosje later zag ik een wijfje van de (Winter)taling met haar jongen in de verte. Toen ze mij ontdekten, vluchtten ze het riet in. Ik vermoedde wel dat ze uit het nest kwamen, waarvan ik wist dat het in de buurt lag. Ik erop af, maar er was niets anders te zien dan het tamelijk grote nest, dat op een paar doppen na, leeg was. En vlak bij lag het nest van een Dodaars, dat ook verlaten was: gewoon een hoopje modder. Ineens vlogen er van een weiland een stuk of wat 'Grutters' (Grutto's) op, die luid hun 'wieto-wieto' schreeuwend, boven mijn hoofd kwamen rondcirkelen. Op het land vond ik slechts een verlaten Grutto nest, waar de eierdoppen evenwel nog inlagen. Het was een kuiltje in de grond, alleen met wat veertjes, strootjes, enz. Er zullen dus wel jongen in het land gelopen hebben, die ik echter niet te zien kreeg. Heel laag vlogen de oude vogels over mij heen, af en toe recht boven mij stilstaand, om dan weer vliegensvlug vooruit te schieten. Duidelijk zag ik hun iets gekromde snavels en de ver voorbij de staart uitstekende poten. Verder doorlopende, kwamen er plotseling tientallen Kapmeeuwen, luid krijsend op mij af. Die zullen ook veel jongen of nesten gehad hebben, maar daar ik de boeren te vriend wilde houden, ging ik er niet naar zoeken, aangezien ik dan het hooiland in moest. Aan de slootkant lag een dode jonge Grutto, die ook al lange poten en een lange snavel had, terwijl ik ook nog een verlaten Leeuwerikennestje vond. Het was heel anders gebouwd dan dat, wat ik te voren had bezocht; dit was een plat kommetje waarboven geen afdakje gemaakt was. In tegenstelling met de nesten van de meeste grotere weidevogels, was dit zeer dik bekleed, zodat ik de voering zo uit het kuiltje kon oppakken. Toen stapte ik weer in mijn bootje en het duurde niet lang of daar schoot uit het riet een Fuut onder water.

Het nest was weer gauw gevonden en bleek drie eieren te bevatten, die wel met plantendelen gecamoufleerd waren. Even later zag ik weer een andere Fuut op zijn nest zitten; hij had mij zeker niet horen aankomen. Wel had hij

zich met nest en al gecamoufleerd. Dit was dus al het derde nest, dat ik die dag vond. Futen waren dan ook talrijk op het Zwet en enige brede vaarten erachter, terwijl ze bovendien ook hier en daar wel in smallere dwarsslotjes broedden.

Ook de Kempaantjes lieten zich zien. De beste tijd om ze te zien vechten valt hoofdzakelijk in April en die was dus allang voorbij. Kleine Karekieten waren in groot aantal aanwezig, maar de meeste hadden nog geen nest, daar hiervoor het riet nog te laat was. Maar deste meer onthaalden ze mij met hun lied dat me van alle kanten voortrazend tegemoet klonk.

Ten slotte op het einde van de middag, vond ik nog het nest van een Tafeleend, waarvan hier in het moerasland wel enkele paartjes broeden. De vogel zelf heb ik niet gezien, maar het grote nest -bijna alle watervogels hebben grote nesten-zoveel te beter, en dat was de moeite waard, want er lagen elf eieren in die ongeveer even groot waren als die van een Fuut. Ze lagen allemaal mooi in een kring gerangschikt met de scherpe punten naar het midden

1 Juni 1941

De daarop volgende zondag heb ik mijn bezoek herhaald. Ik vond toen nog het verlaten nestje van een Kleine Karekiet, waarin zich één klein bruinachtig gevlekt eitje bevond.

Het Leeuweriknestje met vijf eitjes was nu een met vijf jongen geworden. Ze waren zeer donker gekleurd en hadden een gele rand om het snaveltje. Ze leken dus niets op hun ouders. Toen ik erbij kwam, sperden ze alle vijf het snaveltje wijd open, zodat ik heel goed de vuurrode keeltjes kon zien. Ze dachten zeker dat een van de ouders hun voedsel kwam brengen, want ze waren nog helemaal blind. Ze waren ook maar pas hoogstens een week oud. Op hetzelfde stukje land vond ik nog twee door Roeken leeggeplunderde nesten van Wilde Eenden. Van die kraaien krioelde het bij het Zwet en alle vogels moesten de eierdieven van tijd tot tijd tol betalen.

In een boomgroepje tussen de weilanden zag ik op kleine afstand een Koekoek, die luid zijn eentonige lied deed horen. Men zegt vaak, dat dit regen voorspelt. Dikwijls merkte ik dat het niet uitkwam, maar dit keer wel..... 's avonds goot het. In de bomen bevond zich verder nog een oud kraaiennest en tussen het riet lag een verlaten Futennest.

- In de Wormer met zijn oom
- op het Zwet sloeg de vonk
- voor vogels pas goed over op
- de toen pas veertien-
- jarige Walters.
- Hij zag hier zijn eerste fuut
- die hij herkende uit de
- schoolboekjes en zijn oom
- vertelde wat voor weide-
- vogels er boven hun hoofd
- vlogen en liet hem de nesten
- zien. Al in 1940 verzamelde
- Walters hier de eerste eieren
- voor zijn verzameling die
- al tijdens zijn leven aan
- Naturalis is geschonken.
- Heeft dat uithalen van eieren,
- waaraan hij zich mateloos
- kon ergeren, toch nog weten-
- schappelijke waarde gehad.

Januari 1943

Het is alweer een jaar geleden dat ik begon mijn ervaringen met de vogels ter schrift te stellen. Nu, die ervaringen waren niet mis: Ik heb heel wat aardige toneeltjes aanschouwd en aan de andere kant heel wat tegenstanders gehad, maar daarover zullen we het maar niet hebben. Op 1 januari 1941 kende ik 38 vogelsoorten en nu is dit aantal gegroeid tot 64; een toename van 26 soorten dus, en dat is heel wat op de 38! Maar oneindig veel belangrijker zijn nog de waarnemingen, die ik deed van het vogelleven. Ik heb er betrekkelijk weinig aan, dat ik bijv. eenmaal een Groenvink opmerkte -die bovendien snel maakte, dat hij weg kwam- maar veel aardiger is het de veelvuldig voorkomende vogels in hun jaarlijkse levensloop te volgen, Zoals ik dat dit jaar bijv. kon doen bij Kieviten, Houtduiven en Spreeuwen.

Wellicht zal het jaar 1943 veel brengen, dat 1942 al gebracht heeft en dat zal ik natuurlijk niet allemaal herhalen. Hieronder volgt een lijstje van de mij op 1 januari 1943 bekende vogels in systematische volgorde.

Blz. 9

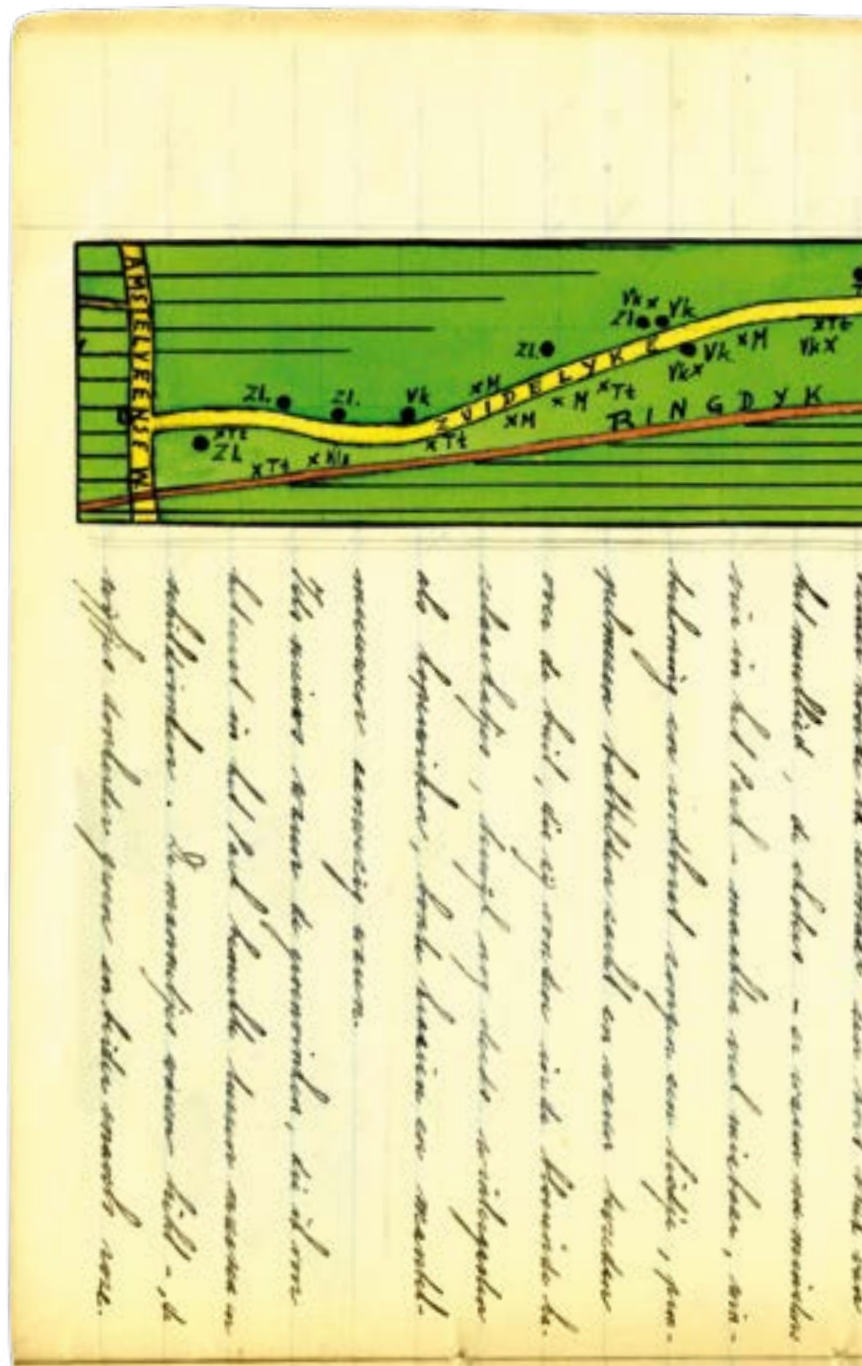
1943

Ook de Kuifleeuweriken legden in deze vijfde dagige vorstperiode dadelijk hun schuwheid gedeeltelijk af en kwamen nu zelfs in de straten der stad, waar hele stukken sneeuwvrij gemaakt waren en zij dus weer behoorlijk voedsel konden vinden.

Blz. 11

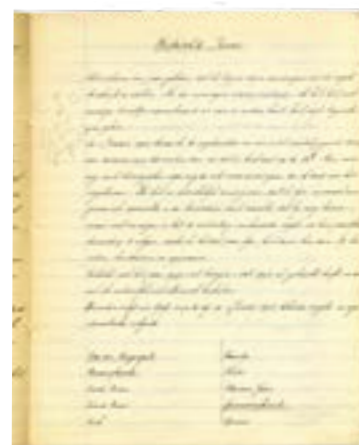
1943

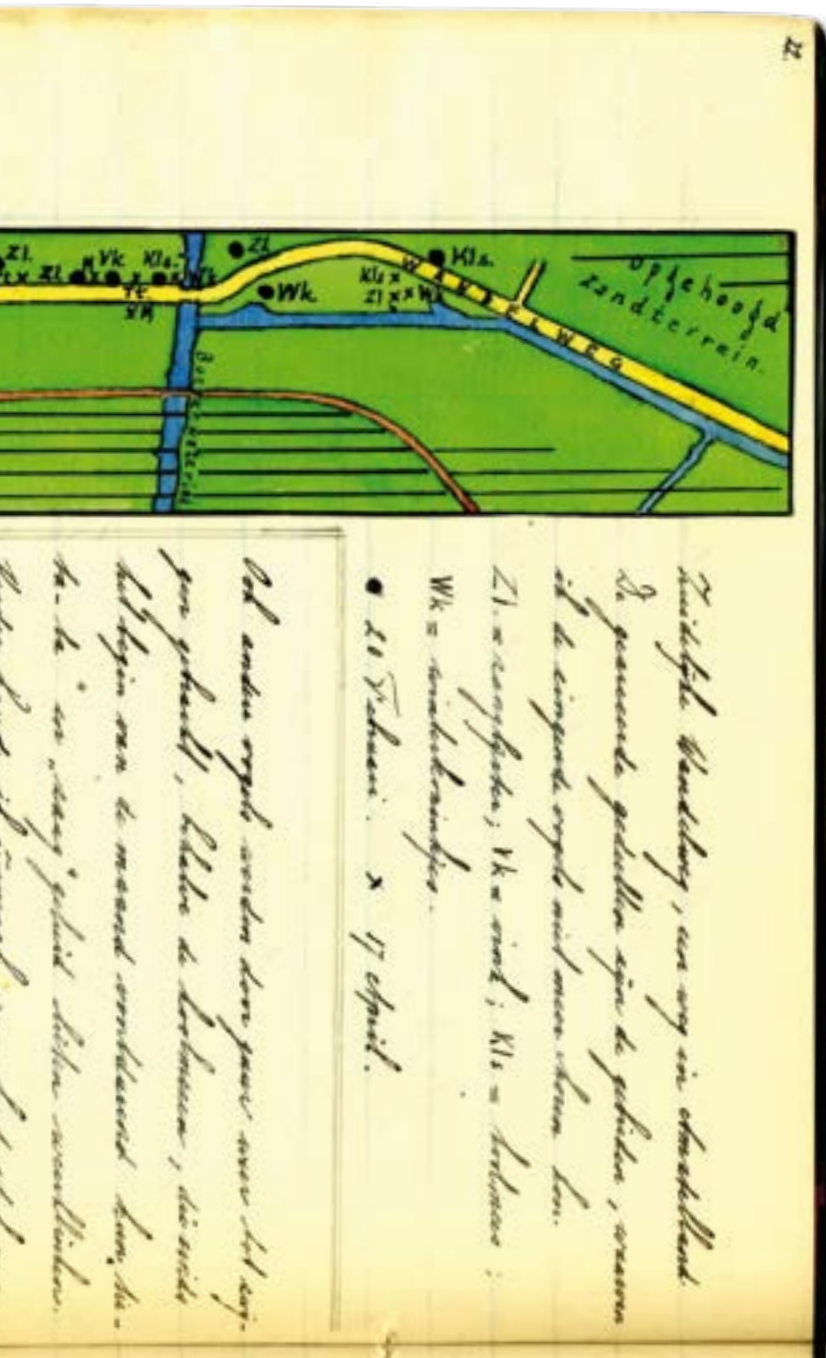
Zo langzamerhand vorderde het werk dat van de Sloterdijkmeerpolder weer een meer zou maken. Daartoe werd een diep kanaal gegraven en de klei op de weilanden uitgestort. 'Onkruid' tierde hier welig en ook de slikkerige bodem aan het nog lege kanaal was uitermate geschikt voor bepaalde vogelsoorten. Zo zag ik daar eens een Wit Kwikstaartje, ook al een overwintenaar dus, en tussen de wilde plantengroei bemerkte ik een troep Vinken, groter in aantal dat ik ooit in het Vondelpark zag, die zich te goed deden aan de rijpe of overrijpe zaden van veelknopen e.d. Tussen deze gewone Schildvinken waren ook nog andere vinkachtige te zien, zoals bijv. een Ringmus, een voor mij nieuw vogeltje, dat ik dadelijk kende aan zijn kastanjebruin schedeltje en aan zijn gelijkenis met de gewone Huismus, die ook al tot de familie der vinken behoort. Overigens was deze ontmoeting niet zo erg gewoon, want ten eerste is de Ringmus meer een bosvogeltje en ten tweede komt hij hier 's winters vrij zeldzaam voor, daar de meeste ons in het najaar verlaten.

Broedvogelkartering langs de Zuidelijke Wandelweg (zie ook volgende pagina). 1943

Lijst van door Walters tot 1 januari 1943 waargenomen vogelsoorten.

Broedvogelkartering langs de Zuidelijke Wandelweg (zie ook vorige pagina).

1943

Blz. 18-19

1943

Over de meeuwen kan ik dus niet veel meer zeggen dan dat ze bij zonsopkomst in de stad komen en haar bij zonderondergang weer verlaten. Maar wanneer ze op hun slaappleats eigenlijk gaan slapen en weer wakker worden weet ik niet. Wel heb ik dit bij Mussen kunnen vaststellen. Deze schijnen altijd te ontwaken in het halfuur voor zonsopkomst, hetgeen ze door een luid tsjilp-concert aankondigen. Al naar gelang het weer zacht of minder zacht, met op straat stil of minder stil is, duurt dit concert lang of korter. Door het geleidelijk vroeger opkomen van de zon wordt ook dat concert langzamerhand vervroegd. 's Avonds gaan ze met de zon te ruste. Het zijn dus echte langslapers, terwijl ik Merels bijv. al een uur voor zonsopkomst hoorde en zeker nog wel net zo lang na zonsondergang.

Blz. 22

1943

Zuidelijke wandelweg, een weg in Amstelland.

De gearceerde gedeelten zijn de gebieden waarvan ik de zingende vogels niet meer horen kan.

Zl.=Zanglijster Vlk= Vink; Kls = Koolmees; Wk= Winterkoninkjes. 20 Februari x 17 April.

Blz. 24

1943

Het overgrote deel van het meeuwenleger bestond nu uit Zilvermeeuwen, die trouwens juist in aantal waren toegenomen.

Daarentegen vertoonden zich hoog boven de stad de Blauwe Reigers weer, in alle richtingen overvliegend, alle vermoedelijk thuishoren in de broedkolonie van 'Frankendael', de stadskwekerij in de Watergraafsmeer. Ik ben daar in de loop van de maand verscheidene keren geweest. Voor zover ik van de weg af kon zien, waren er minstens 25 nesten. Het waren meer of minder grote takkenbossen -al naar de ouderdom- op een flinke hoogte in de bomen. Het was een vreemd gezicht die grote langpotige vogels zo hoog op een of andere tak staand. Het verbaasde mij, dat zij hun evenwicht konden bewaren. Een ander raadsel was het voor mij hoe zij met hun grote vleugels zo tussen de bomen door konden vliegen, zonder in de takken verward te raken.

Blz. 25

1943

Niet al te ver van 'Frankendael' ligt een begraafplaats met zeer veel coniferen en aan de rand van de stad; dat beloofde dus al dadelijk wat. Ik koesterde dan ook enige verwachtingen, toen ik het grote ijzeren hek passeerde. Een hele tijd liep ik voor niets, zelfs Merels lieten zich niet

zien. Maar toen ik op het achterste oudere gedeelte kwam, hoorde ik steeds meer Koolmezen en zag zelfs een hele troep Pimpelmezen, die in deze tijd van het jaar in het Vondelpark zeldzaam werden. Ineens werd mijn oor getroffen door een 'pik-pik' geluid, afgewisseld door een aardig liedje. Het was afkomstig van een tweetal mezen met zwarte kop, maar niet geel met zwart van onderen, doch grijsachtig. Het was duidelijk, dat ik met Zwartkopmezen te doen had, wat met het oog op de coniferen niet zo erg vreemd was. Eigenlijk worden de Zwartkopmezen onderverdeeld in Matkoppen, Glanskoppen, enz. maar, daar ik niet over een kijker beschik, is dit kleine verschil door mij niet te zien.

Blz. 26

1943

Door allerlei omstandigheden was ik gedurende een maand verhinderd ook eens buiten de stad een kijkje te nemen. En zo kon het gebeuren, dat ik, eind Maart weer buiten komend, weldra een grote verandering in de vogelbevolking bemerkte. Zodra ik buiten de stad kwam bij het opgespoten zandterrein hoorde ik de Kuifleeuweriken weer zingen. Verder komende bij de weilanden daverde het van het lied der Akkerleeuweriken. Die waren dus al weer teruggekomen. Wel waren de meeste vermoedelijk doortrekkers, want zelfs op de bouwgrond der volkstuintjes kwamen ze voor, wat toch zeker niet geschikt was als broedgebied. Steeds weer zag ik vogeltjes omhoog vliegen om op een bepaalde hoogte hun lied te beginnen, ondertussen steeds hoger klimmend, totdat ten slotte niets meer van ze te zien was.

Blz. 33

De 18e April 1943 was het de dag van mijn eerste Grauwe Vliegenvangertje. Het eenvoudig bruingekleurde vogeltje

HET IJ

Blz. 42

1943

Langs de Zuiderzeedijk

Reeds vaak had ik over de vogelrijkdom van de Zuiderzeedijk gehoord, maar nog nooit was er iets van gekomen daar ook eens heen te gaan. Eindelijk, in de paasvacantie, toen ik dus veel tijd had, heb ik het dan eens doorgezet. Het is mij niet tegengevallen en het is dan ook niet bij die ene keer gebleven. Het betreffende gebied is de Zuiderzeekust tussen Amsterdam en Muiden ten noorden van Diemen vooral. Het omvat de zeedijk zelf, een uitgestrekte kleipolder buiten die dijk, aangeslibd in de tijd, dat de Zuiderzee nog open was, een langgerekt, smal riet- en moerasland tussen dijk en Merwedekanaal. De eerste keer, dat ik erheen ging, was het een zonnige dag met een zacht westenwindje. Zo spoedig mogelijk stak ik het buitendijkse gebied in en kwam zó langzamerhand bij de eigenlijke kust. Reeds zag ik in de weiden buitelende Kieviten en hoorde ik verschillende Tureluurs. Intussen was ik het dode riet van 't vorig jaar vrij dicht genaderd en ineens zag ik een tweetal Blauwe Reigers opvliegen, gevolgd door een tweetal Pluiviertjes en een Scholekster, die zijn woede om zó gestoord te worden, niet onder stoelen of banken stak. Na enige cirkelvluichten blies hij toch de aftocht, maar het tweetal steltlopertjes bleef maar rondvliegen, onderwijl misbaar makend. Ze waren iets groter dan een Boerenzwaluw, spierwit van onderen, behalve de kop, die donker tegen de rest afstak. Jammer genoeg heb ik ze niet kunnen determineren, hoewel ik heel wat moeite voor ze gedaan heb. Hoogstwaarschijnlijk zijn het echter Oeverlopers geweest. Verder gaande vlogen langzamerhand steeds meer reigers op en eindelijk stond ik op een werkelijk reepje strand. Het was niet breed en het bestond uit grauwe vettige klei. Een goudland voor de steltlopers, waarvan de bodem getuigde die vol zat met de boorgaatjes van hun snavels. Toen ik mij weer verborgen had, kwamen er weldra weer talrijke vogels opdagen, maar ze bleven op zo'n afstand, dat ik ze onmogelijk kon herkennen. Hier zou een kijker veel goed hebben kunnen doen, maar jammer genoeg, bezat ik zo'n instrument niet.

- Hier meldt Walters voor
- het eerst het gemis van een
- verrekijker. Een onmisbaar
- attribuut van iedere vogelaar.
- Het was oorlog en het
- kopen van een kijker was
- voor een puber zonder
- inkomen een onhaalbare
- zaak.

Langs de Zuiderzee.

1943 dagboek II

Blz. 82.

3 Juli 1943

Vondelpark (zie kaart volgende pagina)

Vooreerst een nieuwe vogel leren kennen, n.l. de Boomklever. Rug blauw – en buik roodachtig. Liep in alle richtingen over de stam heen en weer, steeds zonder hulp van het korte staartje, zulks in tegenstelling met het Boomkruipertje, en soms zelfs met de kop naar beneden. Overigens stond het park geheel in het teken der jonge vogels. Behalve vele jonge Tuinfluiters, ook Roodborstje met twee jongen gezien. Leken veel op jonge Merels, alleen wat lichter en natuurlijk veel kleiner. Geen rood op de borst, maar lichtbruin met donkere vlekjes. Zochten zelf al voedsel, maar bedelden toch erg onophoudelijk. Verder even veel jonge Merels, zelfs langs stadsgrachten. Winterkoningfamilie op stap; jongen bijna volwassen, misschien nog iets kleiner. Waarschuwingsskreten van de ouders. In hetzelfde bosje ook Grauwe vliegenvangers. Overall in het park trouwens algemeen. De door mij veront-ruste vogels lieten een luid 'tek-tek' geroep horen. Verder nog vele andere vogels, als Vinken, Groenvinken, Zanglijsters, Tjiftjafjes, Koolmezen, Eksters enz. Van de planten werd vooral mijn aandacht getrokken door Bosandoorns met het prachtige honingmerk.

4 Juli 1943

Rothoek (zie kaart volgende pagina)

Nog veel meer Tureluurs dan de vorige keer. Geen Bontbekpluivertjes gezien. Wel enige Kemphaantjes, vermoedelijk al geheel of gedeeltelijk in winterkleed, een Witgatje en een Oeverloperkje. Verder waren er vele Kapmeeuwen, waarvan sommige al bijna witte koppen hadden. Visdiefjes vlogen met voedsel in de snavel, hadden dus hoogstwaarschijnlijk nog jongen. Op ziltige grond van de Rothoek zeer veel Zulte met prachtige paarse straalbloempjes en gele hartjes. Langs een andere weg nog de vrij zeldzame Kleine Teunisbloem met vrij grote gele bloemen. Verder nog een Citroenvlinder waargenomen bij het slikterrein. Op terugweg boven IJ nog een Grote Mantelmeeuw gezien, waarbij het vlekkelig jeugdkleed al aardig overging in het zwart van volwassen vogels, was dus twee à drie jaar oud.

- Met ingang van 3 juli 1943
- begint Walters meestal de
- dag, de maand en het jaartal
- in zijn dagboek te noteren.
- Hiervoor schreef hij alleen
- het jaartal op.

- De Rothoek met een
- prachtige oever met slikken
- aan de noordzijde van
- het IJ.

Blz. 86-87

9 Juli 1943

Sloterdijkermeerpolder (zie kaart vorige pagina)

Scholksters nog aanwezig, maakten veel lawaai. Kieviten, Tureluurs, Grutto's en Kapmeuwen in steeds groter troepjes. Nu al drie Grote Wulpen gezien. Op slik Tureluurs, een Kleine Pluviertje en zelf een jonge Merel. Ook Gele Kwikstaartjes, maar die vooral op opgehoogde, wildebegroeide kleivelden. Schenen daar ook gebreed te hebben. Zag tenminste een jong. Zoals alle jonge vogels weinig schuw, nog donzig en minder scherp gekleurd dan de ouders. Bovendien midden op de borst een kort, donker lengtestreepje. Geluid minder krachtig. Waarschuwingskreten van de ouders; lette er echter niet op. Aan de kant van een vrij breed water bloeide Pijptorkruid, een schermbloem met holle stengels en bladstelen. In drukke straten der stad al Koolmezen waargenomen.

10 Juli 1943

Rothoek

Altijd maar Tureluurs. Ook weer een enkel zwijgzaam Kempaantje. Op sommige drogere plekken wel twintig Bontbek- en Kleine Pluviertjes bij elkaar. Evenals vorige keren helemaal geen Kieviten en Grutto's. wel nog enkele Witgatjes en één zeer veel erop lijkende Bosruiter. Witgatje zwarte vleugelonderkanten, Bosruiter bruingrijze. Bovendien de eerste aan de bovenkant sterker gekleurd. Op kleine akkertjes in de omgeving vrij veel Groenvinken. Op een ander veld tussen korenschoven een Wit Kwikstaartje met jong. Leek nog heel weinig op volwassen vogel. Wel al de vorm: lange staart en vrij hoge pootjes en ook al hetzelfde zenuwachtige gedoe. Moest nog gevoerd worden, was dus vrij jong. Een donkerbruine vlek op de borst wees de plek aan, waar later de zwarte moest komen. Overigens veel bruin in het verenkleed, geen wit opgemerkt.

Blz. 89

15 Juli 1943

Hoofdwegland (zie kaart vorige pagina)

Gierzwaluwen vlogen van en naar hun nesten om jongen te voeren, aan hoge huizen in allerlei hoekjes en gaatjes. Op zandterrein zelf op de vlinderjacht geweest. Zes exemplaren gevangen. Wegens het gemis van een determineertabel heb ik ze niet kunnen determineren.

1944 dagboek I

Blz. 1-2

1 Jan 1944

Vondelpark

Op parkwei Houtduiven, Koperwieken en Spreeuwen. Kauwtjes riepen alweer. Drie Bonte Spechten maakten veel tumult. Twee Boomkruipertjes. Staartje werd voor uitwerpselen even van de stam afgetrokken. Riepen luid 'siet-siet', maar niet zo hoog als mezen dat kunnen. Van de aanwezige Merels was 67,3% mannetje en 32,7% wijfje. Ook bij Vinken die talrijk waren, meer mannetjes dan wijfjes. Eén probeerde de vinkenslag al weer even. Een Koolmees liet heel even zaaggeluid horen. 7 à 8 Vlaamse Gaaien in het park; riepen luid: 'schrèèk, schrèèk' of zo iets. Een mannetje en een wijfje Roodborst bij elkaar; de één een grote oranje vlek, de andere slechts een klein vlekje. Ook nog een Winterkoninkje gezien.

2 Jan 1944

Vondelpark

Zilvermeeuw verjoeg eenzelfde Roek verscheidene keren achter elkaar. Van de aanwezige Merels was 75% mannetje van 25% wijfje. Goudhaantje, Boomkruiper -in zelfde omgeving als vorige dag-, Boomklever -op twee meter afstand kunnen zien; fraai gekleurd: blauwgrijs van boven, lichtbruin van onderen, zwarte vogelhup duidelijk zichtbaar-, Grote Bonte Specht. Houtduif at klimopbessen.

Blz. 13

1944

Zuiderzeedijk

Verder nog een ringslang met mooi afstekende gele figuur achter de kop. Was even meer dan halve meter lang, lichaam loodgrijs, aan de zijanten donker gevlekt. Bij aanraken of dreigen kwam het gespleten, zwarte tongetje telkens vlug te voorschijn, terwijl het dier kwaadaardig siste. Ten slotte gleed hij met snelle windingen het water in.

Blz. 24

14 Juni 1944

Zandterrein (Hoofdwegterrein MM)

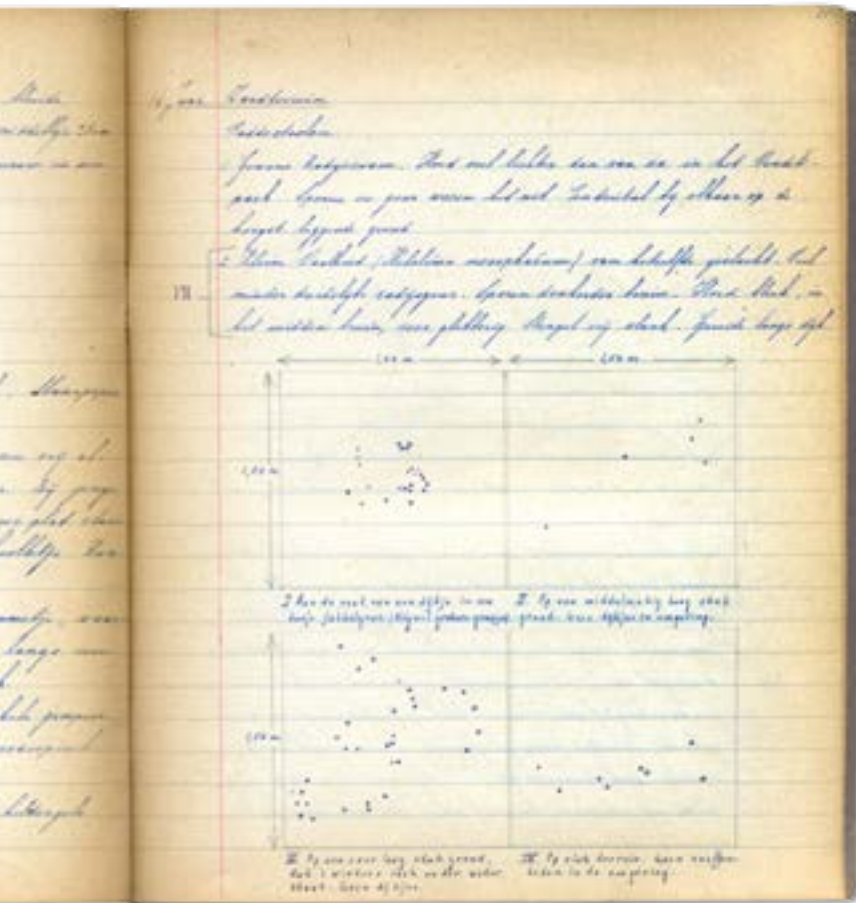
Grassen: Geplooid Vlotgras, Brongras en Trosvrader. Muurpeper bijna in bloei. Twee nieuwe paddestoelsoorten: A. Bruin Knolsteeltje (*Naucória semiorbiculáris*), een vrij algemeen zwammetje, maar op dit terrein zeer algemeen. Bij jonge exemplaren hoed half-bolrond, bij oudere min of meer plat. Aan de voet van het steeltje onder de grond een myceliumknolletje. Kwamen soms in zeer grote groepen voor.

B. Kaneelklokje (*Galéra ténera*), een zeer teer zwammetje, waarvan enkele exemplaren op zeer vochtige wegberm

- Walters deed bij zijn vogel-
- studie al vroeg aan sekse-
- ratio. Dat is de verhouding
- tussen de aantallen man-
- netjes en vrouwtjes van een
- bepaalde soort. Hij startte
- daarmee bij merels in het
- Vondelpark. Met dit project
- zou hij lang doorgaan.

Paddenstoelen:
gewone radijszwam
en kleine vaalhoed.
1944

langs een sloot. Hoed was kegel-klokvormig. Steel zeer slank. [Opmerking: Eigenlijk zijn dit geen soorten, maar hele groepen zeer gelijkvormige zwammetjes, die slechts microscopisch te onderscheiden zijn].

Verder een Groene pad: lichaam blauwgrijs, met heldergele streep over de lengte van de rug.

- De beschrijving van een
- rugstreepad!

16 Juni 1944
Zandterrein

Paddenstoelen:

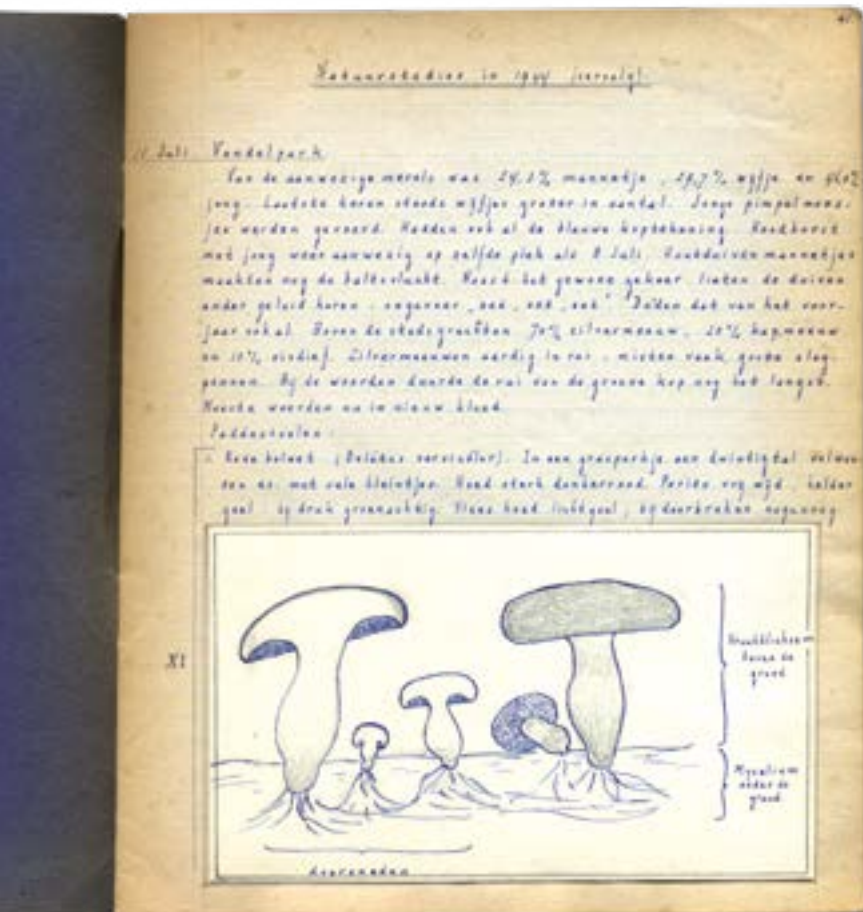
1. Gewone Radijszwam. Hoed veel lichter dan van ex. in het Vondelpark. Sporen en geur wezen het uit. Een drietal bij elkaar op de hoogst liggende grond.
2. Kleine Vaalhoed (*Hebeloia mesophaeum*) van hetzelfde geslacht. Veel minder duidelijke radijsgeur. Sporen donkerder bruin. Hoed bleek, in het midden bruin, zeer glibberig. Stengel vrij slank. Groeide langs dijk.

Blz. 28

20 Juni 1944
Vondelpark

Nest van Houtduif met twee bebroede eieren, $\pm 2,50$ m. hoog dus wel laag voor een houtduif. Vogel zelf niet te zien. Nesten van lijsters in klimophaag; vele van vorige jaren. Een bevatte een Zanglijsterei; het lag ± 2 m. hoog. In merelnest van 18 Juni nog drie eitjes. Ook bonte Merel van Januari 1942 weer gezien in hetzelfde perkje. Van de aanwezige Merels was 41,67% mannetje, 12,5% wijfje en 45,83% jong. Voor het eerst een Gekraagd Roodstaartje gezien. Vorm van het vogeltje leek sprekend op die van Roodborstje. Tamelijk schuw. Kopje niet kunnen zien. Staart duidelijk bruinrood. Rug blauwgrijs. Het was dus waarschijnlijk een mannetje.

Rode boleet.
1944

1944 dagboek II

Blz. 41

11 Juli 1944

Vondelpark

Van de aanwezige Merels was 24,3% mannetje, 29,7% wijfje en 46,0% jong. Laatste keren steeds wijfjes groter in aantal. Jonge Pimpelmeesjes werden gevoerd. Hadden ook al de blauwe koptekening. Roodborst met jong weer aanwezig op zelfde plek als 8 juli. Houtduivenmannetjes maakten nog de baltsvlucht. Naast het gewone gekoer lieten de duiven ander geluid horen: ongeveer 'oeë, oeë, oeë'. Deden dat van het voorjaar ook al. Boven de stadsgrachten 70% Zilvermeeuw, 20% Kapmeeuw en 0% Visdief. Zilvermeeuwen aardig in rui; misten vaak grote slagpennen. Bij de woerden duurde de rui van de groene kop nog het langst. Meeste woerden nu in nieuw kleed.

Paddestoelen:

1. Rode Boleet (*Bolétus versicolor*). In een grasperkje een twintigtal volwassen ex. Met vele kleintjes. Hoed sterk donkerrood. Poriën vrij wijd, helder geel; bij druk groenachtig. Vlees hoed lichtgeel; bij doorbreken nagenoeg niet verkleurend. Hoed middellijn tot 8 cm. Vlees steel helder geel, bij de voet bruin, massief. Steelbuikig, van boven appelrood, van onderen paarser, daar tussen geel.
2. Fopzwam (*Clitocybe laccata*). Hoed, roodbruin, dunvlezig. Ook wel blekere tinten. Volwassen ex. Vaak trechtervormig. Stengel roodbruin, vezelig, verdraaid. Onaangename geur. In kleine groepjes op de grasveldjes.

Blz. 49

16 Aug. 1944

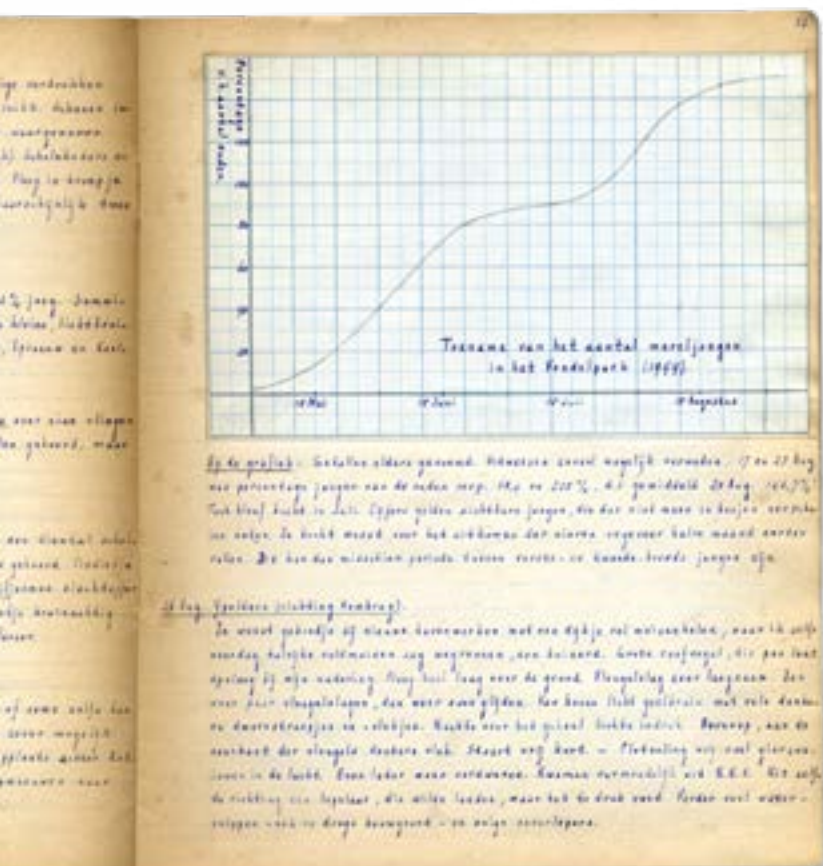
Nieuwe Ooster – begraafplaats

In kolonies Oosterpark en Frankendaal geen Blauwe Reigers gezien. Op begraafplaats zeer veel Kool- en Pimpelmezen. Grote Bonte Specht en – vermoedelijk – een zijner grote slagpennen. Eksters. Tjiftjaf op ongeveer 1 m. afstand gezien. Boven begraafplaats zeer veel zwaluwen, waaronder ook één Gierzwaluw. Op de Munttoren weer Kleine Bosduiven.

17 Aug. 1944

Vondelpark

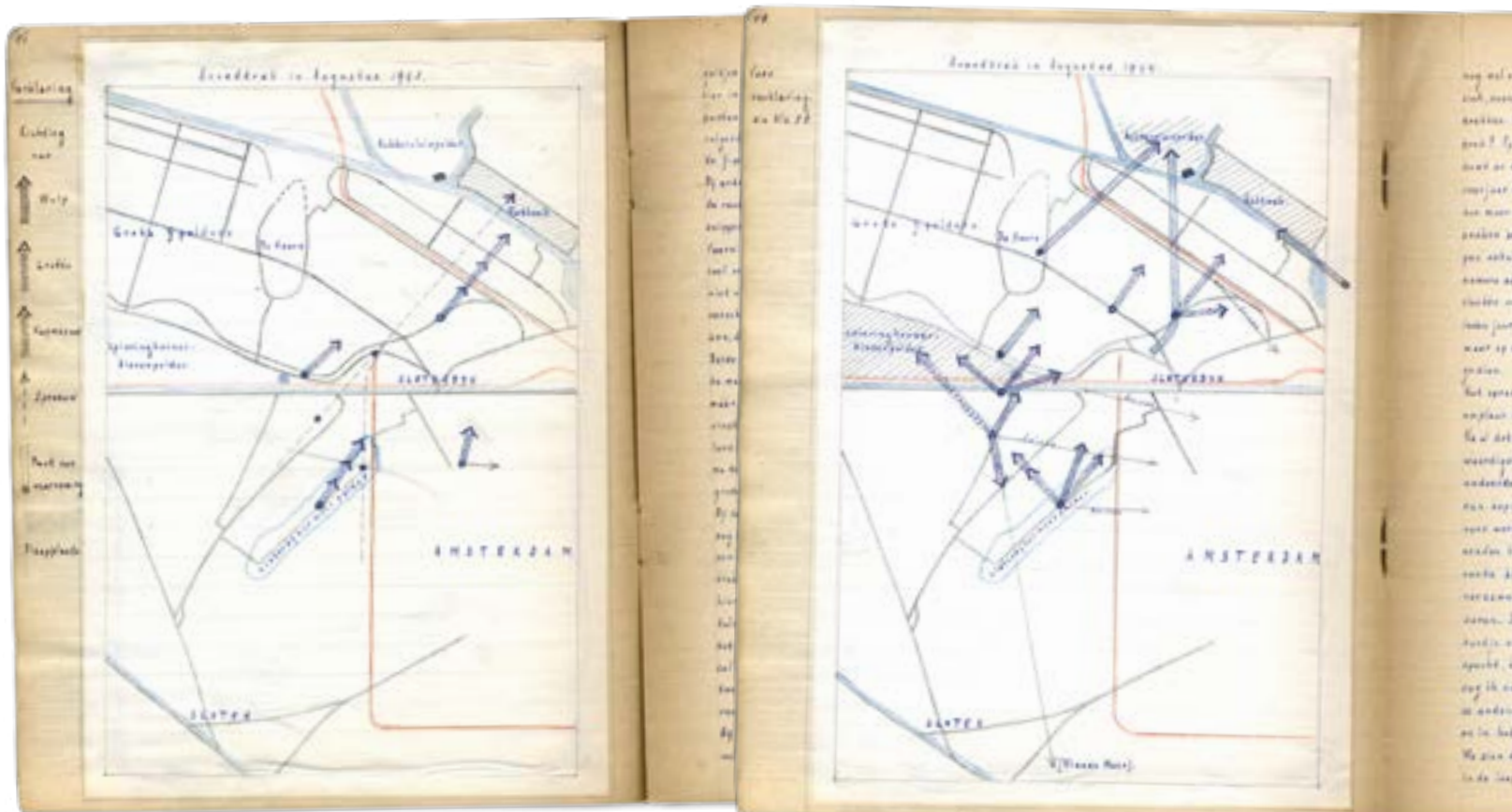
Van de aanwezige Merels was 31,3% mannetje, 28,1% wijfje en 40,6% jong. Vier of vijf jongen van bekende bonte Merel ook vorige malen al niet aanwezig. Ook van andere families nog slechts ouders over. Jongen verspreidden zich blijkbaar over andere gebieden, misschien gedeeltelijk buiten het park. Eén Merelmannetje had nog voer in de snavel. Twee Houtduiven op nest. Ene nest midden op dikke kastanjetak. Lieten vaak apart geluid horen: 'te - toe - oerrr'

Toename van het aantal mereljongen in het Vondelpark. 1944

(langgerekt). Andere Houtduif vloog nog met takjes. Wat van zo'n broedsel nog terecht moet komen, begrijp ik niet. Meeste houtduiven echter geheel of nagenoeg uitgebroed, getuige de talloze veertjes. Ze ruien n.l. niet, als ze nog eieren of jongen in het nest hebben. Twee Zwarte Kraaien op parkwei. Eén ervan blijkbaar jong. Liet zachte kreten horen. Oude vogel met voer in de snavel. Gaf niets, maar legde telkens even neer. Bij zo'n gelegenheid greep jong het even later en danste ermee weg. De ander werd niet kwaad. Verder nog enige Gierzwaluwen. Evenals vorige dag geen Tuinfluiterzang, wel van Tjiftjaf.

Slaapvluchtroutes
naar de Rothoek.
1944

Blz. 61

16 Sept. 1944

Enige Gierzwaluwen boven de stad.

17 Sept. 1944

Boven de stad overvliegend Wit kwikstaartje en twee Akkerleeuwerikken naar Z.W. (trek?!).

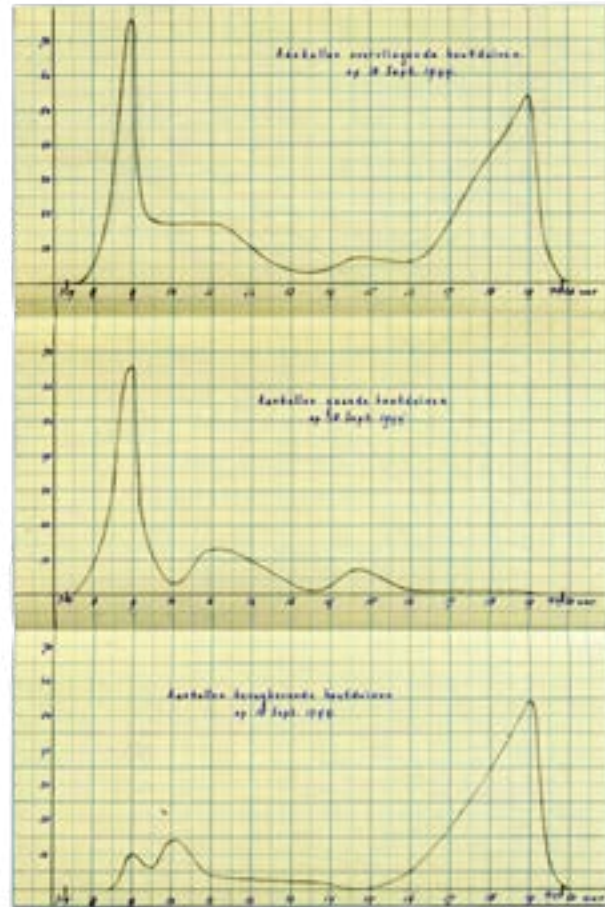
19 Sept. 1944

Boven de stad een Graspieper naar Z.O. Ook enige Kieviten. Alles in de ochtenduren.

October 1944

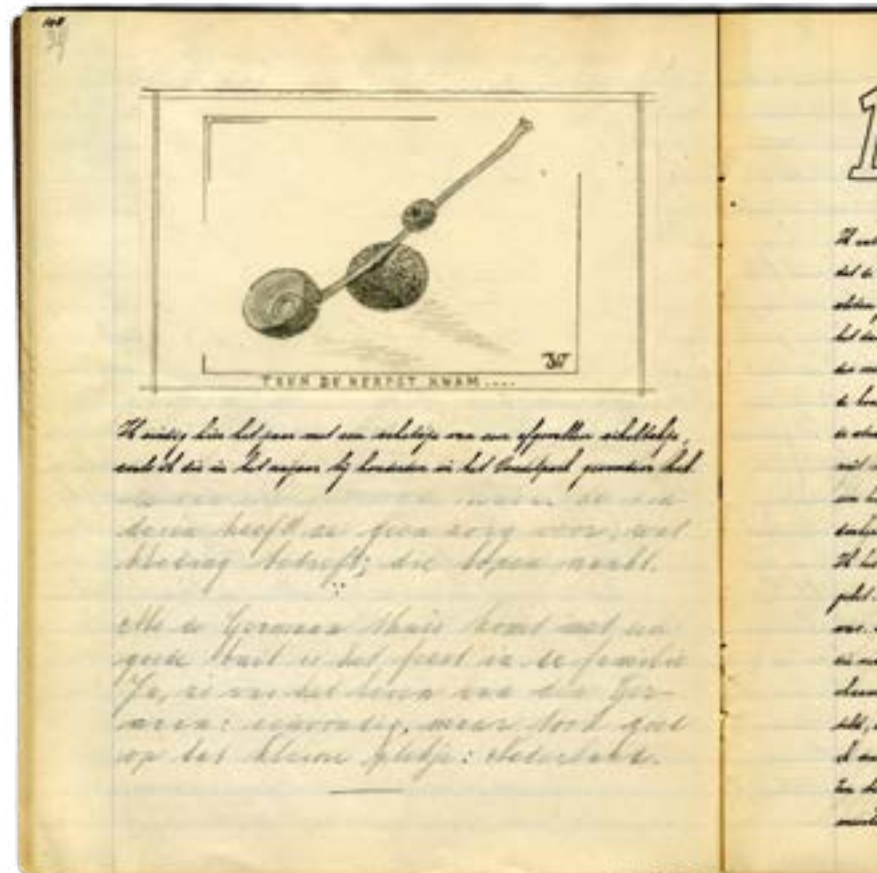
Met October zette de herfst pas goed in, wat natuurlijk duidelijk in de vogelwereld te merken was. Zo eindigde bijv. eindelijk het broedseizoen 1944 voor de Houtduiven. Van één paartje heb ik bijna gedurende de hele broedtijd de lotgevallen kunnen nagaan. Dat laat ik nu eerst volgen, hoewel ze natuurlijk met October niets te maken hebben. Ofschoon de Houtduiven hun nesten in hoge struiken of bomen plegen te bouwen, komt het vooral in de steden wel voor, dat ze allerlei holtes en verborgen plekjes aan onze woningen tot broedplaats inrichten. Zo ken ik al sinds enige jaren een paartje, dat in een door wingerd afgesloten nisje broedt. Het nisje lag vlak tegenover ons huis, zodat ik 's winters, als de wingerdbladeren door de najaarsstormen afgerukt waren, het luchtige takkennest kon zien liggen. Van 1940 weet ik niet of de duiven er al broedden, aangezien ik er zelf toen nog niet woonde, maar van 1941 wél: In October heb ik nog een jong zien voeren. In het najaar verdwenen ze telkens. In de jaren 1942, '43 en '44 kwamen ze steeds terug.

- Op 2 oktober 1944 werd
- ik geboren. Wie had kunnen bedenken dat die kleine
- hongerlijer de dagboeken van Walters zou erven, die
- allemaal zou lezen en er een boek van zou maken.
- Mijn bedoeling is om de ongelofelijke hoeveelheid
- resultaten van het natuuronderzoek van Walters voor
- anderen toegankelijk te maken en vooral hun nieuwsgierigheid op te wekken naar
- deze bijzondere natuuronderzoeker van Amsterdam.

Grafieken over vlieggedrag van houtduiven. 1944

Dagboek 1944.

1944 dagboek III

Blz. 77

1944

Niet spoedig zal ik die Septemberdag vergeten, waarop door de bijzondere omstandigheden dier dagen, de polders rondom de stad voor het publiek gesloten werden. En natuurlijk, ik vormde een onderdeelje van dat publiek! En zonder polders, zonder het liefelijk landschap geen natuur, geen vogels meer. Het was een harde slag, te meer ook daar de bonte scharen uit het Noorden en Oosten weldra ons land bereikt zouden hebben. En het zonnetje scheen maar aan een wolkenloze hemel, want September was erg mooi dit jaar. Onder deze omstandigheden zocht ik mijn toevlucht tot de stedelijke veranda van een derde verdieping, van onze woning. De Mussen vervingen daar de Kieviten van het weiland, de Merels..... och, het was achteraf beschouwd geen slecht surrogaat, het waren ook vogels en vogeltjes, waarin het leven bruisde, met een warm kloppend hartje en kleine glinsteroogjes. Bovendien bleef het niet bij de Musjes en Merels; een der zeldzame vogels van Europa, de Lepelaar, behoort tot de waargenomen soorten.

Blz. 96 t/m 104

December 1944

Ik weet niet of zulks nog zo zal zijn op het ogenblik, dat deze regels misschien eens door anderen gelezen zullen worden, maar in ieder geval was het nog in December 1944 zo, dat men aan de weg naar Haarlem, vlak bij Sloterdijk, het gezicht had op een uitgestrekt zandterrein, onder de buurtbewoners bekend als het 'Hoofdwegland'. Oorlog en zijn gevolgen hadden het leven van dit gebied gerekt, daar bouw materiaal voor nieuwe huizen ontbrak; door zijn uitgestrektheid onderscheidde het zich van dergelijke andere gebieden, die overal rondom de stad voor kortere of langere tijd verschenen om echter weer spoedig met nieuwe wijken beplant te worden.

Van zijn ontstaan herinner ik mij niet veel meer; vaag doemen mij beelden op uit de jaren 1936 en '37, toen het wel is waar nog niet zo uitgestrekt, maar even goed toch een trekpleister voor de jeugd was. Bepaalde indrukken blijven echter vaak lang hangen, zoo weet ik nog, dat door straffe Oostenwinden de Hoofdweg soms onder het zand bedolven kon zijn. Ik lette daar toen natuurlijk nog niet op, maar klaarblijkelijk was de begroeiing gering. Ik zie nog de houten schutting voor mij, die van gemeentewege geplaatst werd om de verkeersweg zandvrij te houden, doch die maar al te gauw aan jeugdige slopers handen ten prooi viel. In 1941, '42, en '43 werd wederom een groot gedeelte opgehoogd. Met slechts geringe onderbrekingen reden een paar jaar zandwagens af en aan, tot dat het hele gebied tussen Ringdijk, Hoofdweg en Haarlemmerweg volgestort was. De echt-landelijke Sloterdijkermeerweg, bijgenaamd de Meerlaan, viel ten offer, hetgeen stellig zeer te betreuren was. Hoewel ik als vogelliefhebber deze weg niet goed meer gekend heb, ging er toch vroeger al een grote beko-

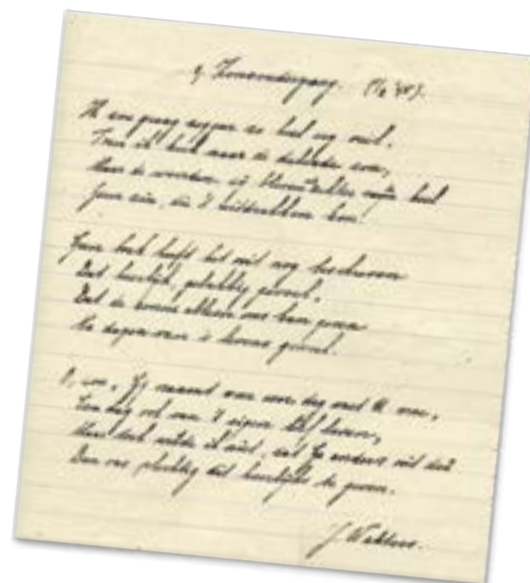
ring van uit en dergelijke gebieden zijn meestal ook vogelrijk. Om het verschuiven te beletten paste men nu andere methodes toe. Het hele gebied werd met een laagje veenkluiten bedekt, die nu nog, op het ogenblik, dat ik dit schrijf, een groot gedeelte van het z.g. zwarte paadje aan de Zuidkant van het terrein vormen. O, dat zwarte paadje! Hoeveel voetstappen zou ik er al hebben liggen? Altijd weer, als ik de polder introk; leidde mijn weg over dit paadje. En het 'Hoofdwegland' werd zodoende een doorgangsgebied, niet echter een gebied om maar zo snel mogelijk te passeren, niet een terrein, dat arm was aan 'natuur'schoon. In tegendeel, vooral achteraan bij de Ringdijk, waar niet zo veel kinderen het kruidentapijt verstoorden, vormde zich in het warme seizoen één groen kleed, waarin voor kale plekken nog maar bitter weinig overbleef. Altijd weer, wanneer ik weinig tijd had of geen lust om ver te lopen, bleef ik op vlindervangst, maar vaak ook urenlang doelloos rondgezworven. Doelloos, ja doelloos, maar niet zonder verrassingen, want steeds dook onverwachts weer wat nieuws op. Alles kan immers op zo'n uitgestrekt land aan de rand van de stad! Als ik nog maar denk aan die weekse middag in het voorjaar, toen alles er zo stil was en toen plotseling een Haas uit zijn leger voor mij wegschoot. Zoiets gebeurt niet in een zandbak! Maar laat ik nu niet bij herinneringen blijven. December was nu weer in het land gekomen en het Hoofdwegzand bleef voorlopig nog in zijn najaarskleed getooid. Ik was er op een mooie, zonnige Zondagochtend in het begin van de maand en de rust, die er hing deed landelijk aan. In de uitgestrekte regenplassen door laag, dood riet geel omzoomd, werd de laagstaande zon honderdvoudig weerkaatst. Zo eenzaam en zo mooi was het, zo indrukwekkend en toch eenvoudig.

Zonsondergang. 1-2-1945.

*Ik zou graag zeggen zo heel erg veel,
Toen ik keek naar de dalende zon,
Maar de woorden, zij bleven mij achter de keel
Geen zin, die 't uitdrukken kon.*

*Geen boek heeft het ooit nog beschreven
Dat heerlijk, gelukkig gevoel,
Dat de zonne alleen ons kan geven
Na dagen van 's levens gewoel.*

*O, zon, Gij naamt weer een dag met U mee,
Een dag ook van 't eigen lief leven,
Maar toch wilde ik niet, dat Ge anders ooit dee
Dan ons plechtig dit heerlijks te geven.*

En dan die trotse versiering; dat de Natuur dáár meeuwen hun dagelijkse verblijfplaats had doen kiezen! Fier en stoer, met heldere kleuren en toch niet buitengewoon opvallend in het omringende landschap, stonden er evenals het vorige jaar Mantelmeeuwen als trouwe wakers op de eilandjes of in het ondiepe water. Rustig dreven de kleine Kapmeeuwjes op het water vaak met toegeknepen oogjes, als waanden zij zich veilig onder de hoede van hun grote neven. En de Zilvermeeuwen speelden de tussenrol, waren nu eens beschermers, dan weer beschermde, maar alle drie wisten ze wat een mens betekende. De menskunde bij de Kuifleeuwerikken echter reikte verder. Ook zij wisten, wat een mens betekent, maar zij wisten nog bovendien, dat een mens in of bij de stad ongevaarlijk is. Op een Hoofdwegland lopen geen jagers rond en dat is maar goed ook! En daarom zijn ze zo vertrouwelijk, zoveel vertrouwelijker dan hun neven van weiden en akkers en (soms) zelfs vertrouwelijker dan de Spreeuw.

Een hele tijd geleden heb ik al eens gepoogd een definitie te geven van schuwheid. Onder de schuwheid van een vogelsoort wil ik dan verstaan de gemiddelde afstand in meters, waarop vertegenwoordigers van die soort opvliegen of zich anderszins verwijderen, wanneer men alleen met gewone snelheid en rechtstreeks tegemoet loopt. Het onderstreepte is nieuw. Sommige vogels o.a. de Kuifleeuwerik hebben de gewoonte het gevaar eerst lopend uit de weg te gaan en kunnen hierbij zo'n snelheid ontwikkelen, dat men ze gewoon lopend niet bij kan houden, waardoor natuurlijk grote onnauwkeurigheden ontstaan. Vandaar dus het bijvoegsel 'of anderszins verwijderen'. 'Alleen' is meer uit voorzichtigheidsredenen tussengevoegd, daar het nog niet bewezen is, dat vogels voor meer personen schuwer zouden zijn. Misschien ga ik naar deze nieuwe definitie nog eens aan het werk en zal dan te zijner tijd de resultaten in mijn verslag meedelen.

Maar om op de meeuwen terug te komen, zoveel als die Zondag in het begin van de maand heb ik er naderhand nooit meer gezien. Toen het vroom en er druk geschaatst werd, was er natuurlijk helemaal geen een meer. Later met de dooi namen vooral de Kapmeeuwen, die overal tijdens de vorst enorm in aantal waren toegenomen, het hele plassen-gebied weer in beslag. Maar ondanks vorst en sneeuw groeide het voorjaar. Dat was bijv. te zien aan de komende donkere halsbanden bij vele Kapmeeuwen. 31 December. De traditie getrouw, merkte ik weer mijn eerste echte schimmelkop op. Nu ik het toch over de Kapmeeuwen heb, wil ik meteen weer even gewag maken van de slaapbewegingen tegen zonsondergang, zoals ik die 30 December weer eens waargenomen heb. Ongeveer twee uur reeds voor het tijdstip dat de zon ons weer vaarwel zou zeggen, vlogen van tijd tot tijd enkele Kapmeeuwen over en wel in N.O.-richting, dezelfde richting als in de voorgaande zomer dus. Maar de echte 'doortrek' begon later, ongeveer een uur voor zonsondergang en was begrijpelijkerwijze veel intensiever dan 's zomers. Hele ritsen, enorme vluchten kwamen me voorbij; troepen van dertig vogels waren nu niets bijzonders. Te gelijker tijd begonnen ook de Spreeuwen uit de omgeving zich op een weiland te verzame-

Weg door de Sloterdijkmeerpolder in de dertiger jaren.

len. Ondanks een paar dagen winterweer waren deze vogels ons land trouw gebleven en zo trof ik op het Hoofdwegland en wel het meest op de lage drassige delen grote troepen aan, waarbij vooral tijdens en na de vorstperiode als bijzonderheid nog een vrij groot aantal Koperwieken te vermelden valt. Dat de Spreeuwen van discipline houden, bleek behalve uit hun avondrijke vlieg oefeningen ook uit hun manier van gemeenschappelijk voedsel zoeken. Zo heb ik deze maand een keer mooi de gelegenheid gehad een troepje te zien fourageren op een smalle strook grond tussen twee regenplassen. Zij hadden zich in een rij opgesteld, naast elkaar over de hele breedte van de te bewerken grond. Dat ging niet 'een, twee, drie, in de rij' en dan beginnen, neen, juist andersom, toen het troepje eenmaal neergestreken was, begon iedereen zijn portie op te halen en zo al zoekend, bijzonder onopvallend, maar toch reuze snel, werd de rij gevormd, die dan langzaam in een bepaalde richting optrok. Bleef er een door onverwachte moeilijkheden achter, dan haalde hij die achterstand zo spoedig mogelijk in, waarbij hij om tijd te winnen de in te halen strook grond niet doorzocht, maar zich met grote, dansende passen, die wel aan de kraaiachtige herinnerden, weer bij de andere aansloot. En overal trof ik dergelijke troepjes aan, die zich tegen de avond in een of meer grote troepen verzamelden op een bepaald punt om zich vandaar uit naar de slaappleaatsen te begeven. Nu lag het voor de hand, dat zo'n grote verzameling Spreeuwen in een vlucht weg zou vliegen, maar deze verwachting ging niet in vervulling. De grote troep op het weiland vloog telkens op om dan weer met veel zwenkingen op de uitgangsplek terug te keren. Waarom ze dat deden weet ik niet; misschien wel alleen voor de vlieg oefeningen. En bij elke keer opvliegen waren er weer, die maar vast naar de slaappleaats verdwenen, zodat het aantal vogels geleidelijk verminderde. Ook was het vreemd, dat op deze ene verzamelplaats Spreeuwen voorkwamen van verschillende slaappleaatsen, hoewel de grote massa in één richting wegtrok, waarvan dus wel aangenomen kan worden, dat zij naar een zelfde slaappleaats gingen. Dat dus over de Spreeuwen. Over de Houtduiven nog, dat ook, vooral tegen zons ondergang, nog tijdens de vorst een geringe 'voedseltrek' waar te nemen was. Overigens kan ik van die ene namiddag waarnemen niet te veel conclusies trekken. Eventuele resultaten moeten dus nog afgewacht worden. Hier zij alleen nog vermeld, dat ik bedoelde avond ook nog een Watersnip naar het N.O. heb zien overvliegen. Of dit nu 'slaaptrek' was of slechts toeval, weet ik weer niet. Wel weet ik, dat de Watersnip op het Hoofdwegland in de maand December geen zeldzaamheid was, ook niet toen een vrij stevige vorst al het regenwater had doen verstijven. Ze kwamen als altijd en overal het liefst op lage (moerassige) gronden, die wat ruig begroeid waren, bijv. tussen het dode riet, tussen russen en hoog gras, enz. Op hoge drogere gronden heb ik ze tot op het moment van schrijven niet waargenomen. En dan nog iets, wat niet erg pleit voor ons, mensen. Er zat weer eens een Watersnip tussen het riet, wat ik niet wist natuurlijk, want zulke dingen weet men meestal niet voordat ze verleden tijd zijn. Nu liep

• Opvallend is dat Walters
 • in dit stuk de indruk wekt
 • dat hij de oorlog weleens
 • niet zou kunnen overleven.
 • De hongerwinter is begon-
 • nen, maar wat loopt hij op
 • het Hoofdwegland intens
 • te genieten. Toch schrijft
 • hij thuisgekomen: "Ik weet
 • niet of zulks nog zo zal zijn
 • op het ogenblik, dat deze
 • regels misschien eens door
 • anderen gelezen zullen
 • worden..." Fragmenten van
 • dit landje heb ik nog gekend.
 • Door stagnerende bouw-
 • activiteit bleven delen van
 • het Hoofdwegland na de
 • oorlog enige jaren braak
 • liggen.
 • Als klein jochie vond ik hier
 • het nest van een waterhoen
 • en haalde daar de eieren uit
 • die ik onder mijn vriendjes
 • verdeelde. Wist ik veel?

ik als altijd nogal kalm om de vogels zo weinig mogelijk op te schrik-
 ken. Een eind verder echter waren twee honden aan het stoeien die
 zich niet ontzagen wat extra lawaai te maken en zelfs het water inren-
 den, zodat het nat meters ver weg spatte. Ik geloof, wanneer ik zulk
 een lawaai gemaakt zou hebben, zo'n tumult, dat de hele naaste om-
 geving absoluut van vogels gezuiverd zou zijn. In ieder geval liep ik
 nu nog kalm door tot op een gegeven moment op een honderd meter
 afstand, het snipje uit het riet wegschoot, vlak bij de plek waar zo
 juist de honden gestoeid hadden. Van hen had de vogel zich dus niets
 aangetrokken, van mij des te meer. Was het vreemd dat de mens als
 het gevaarlijkste gold? Het was beschamend; ik zwijg dus maar stil.
 Een andere moerasvogel, die echter door de vorst verdreven scheen
 te zijn, was de Kievit, die hier altijd toch al minder voorkwam dan de
 Watersnip. Wel vlogen voor de vorstperiode vaak grote troepen over,
 die wel op de naburige weilanden thuisgehoord zullen hebben. Een
 vogeltje, dat ik daarentegen wel weer veel opmerkte, was de Witte
 Kwikstaart. Ondanks het feit, dat de grote massa dezer vogeltjes in
 October wegtrekt, bleven ze op het zandterrein ten minste tot de vorst
 talrijk. Troepjes van vier of vijf waren geen zeldzaamheid, Meestal trof
 ik ze echter alleen aan langs een of andere zandige of ten minste slik-
 kerige waterkant. Het viel echter niet mee ze dichtbij te krijgen, want
 ze waren verbazend schuw. Met veel geduld is het mij natuurlijk wel
 enkele malen gelukt, want alles lukt, als men werkelijk wil. Het viel
 mij op, dat de witte veertjes van de zomer nu zo grauw waren en dat
 het zwart voor een meer of minder groot deel verdwenen was. Neen,
 ze zagen er in hun winterkleed niet op zijn voordeligst uit! Maar hun
 opgeruimde aard hadden ze, zo vooral op mooie dagen bleek, niet
 verloren. In hun aardige, zacht, babbelende liedje kon men eigenlijk
 al dadelijk hun verwantschap met de leeuwerikken herkennen, welke
 laatste het, tussen twee haakjes gezegd; ook nogal uithielden, zelfs
 met de vorst. De hele familie vertoonde trouwens een onverwachte
 taaiheid, want ook de Graspiepers waren er geen zeldzaamheid. Tijn-
 dens de vorst zag ik deze vogeltjes vooral veel op het ijs; wat ze daar
 wel zochten weet ik niet. Dan nog even de kraaien, die ik er in vier
 soorten waargenomen heb. Van de Zwarte kraaien weet ik alleen, dat
 zij er voorkwamen, maar met hun aantal ben ik nog onbekend, zulks
 vooral in verband met de grote gelijkenis met de Roeken. Bonte kraai-
 en en Kauwtjes heb ik er slechte enkele keren waargenomen, de laatste
 misschien wel vooral door het feit, dat ze in die tijd van het jaar hun
 geluid weinig lieten horen. Verder krioelde het van gaten in de grond,
 door de forse snavels der voedselzoekende kraaien geboord. En met
 de vermelding van de waarnemingen van Schild- en Groenvink eindig
 ik hier het vogelverslag voor 1944. Ware het niet lijnrecht tegen de na-
 tuur in en dus onwijs, ik zou mijn gevleugelde vrienden van harte een
 gelukkig Nieuwjaar toewensen, een goed bedoelde wens, die voor de
 vogels echter rampspoedig zou worden, indien ze in vervulling ging.
 En ik zet dus eenvoudig onder mijn verslag:
Einde 1944

Blz. 104

1944

In de avonduren van 16 December werd onze straat door onbevoegden van zijn bomen bevrijd. Enige dagen later volgde de wingerd, zodat van vogelleven als voorheen geen sprake meer zal zijn.

Amsterdam

17 December 1944

Boom,

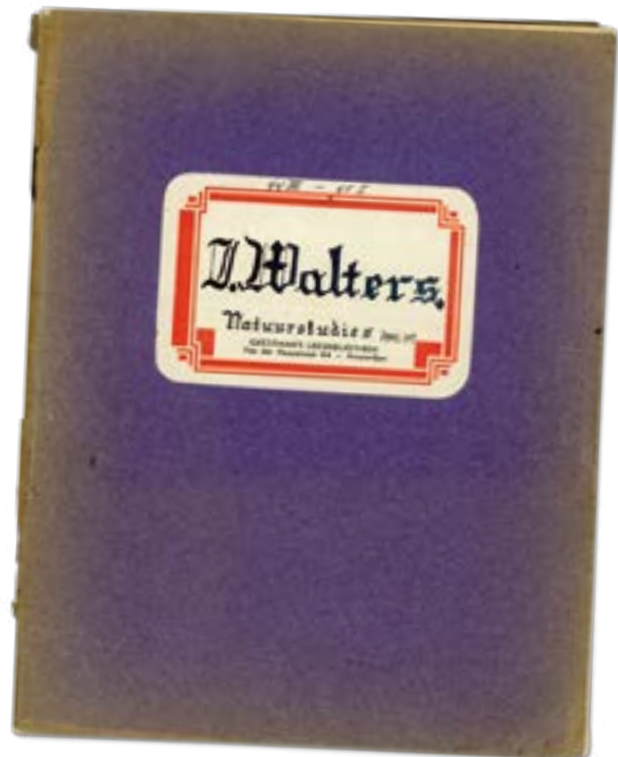
Gij waart het sieraad voor ons huis. 's Zomers droegen Uw takken het groene leven, 's Winters waren zij bedekt met sneeuw of ijzel, maar altijd weer boden ze een verblijfplaats aan de vogels. Mezen kwamen en gingen door Uw twijgen; mussen kondigden in de vroege ochtend in Uw kruin hun ontwakken aan. Gij waart een brokje natuur, te midden van de stedelijke woestenis. Thans zijt gij gevallen, gezamenlijk met vele duizenden lotgenoten, ten offer aan wrede vernielzucht en een brokje menselijke nood. Nooit weer zullen Uw bladeren hun schaduw op onze Mussen werpen, nooit weer zullen Uw takken de jonge Musjes dragen. Wij missen U en wijden deze bladzijde aan Uw herdenking.

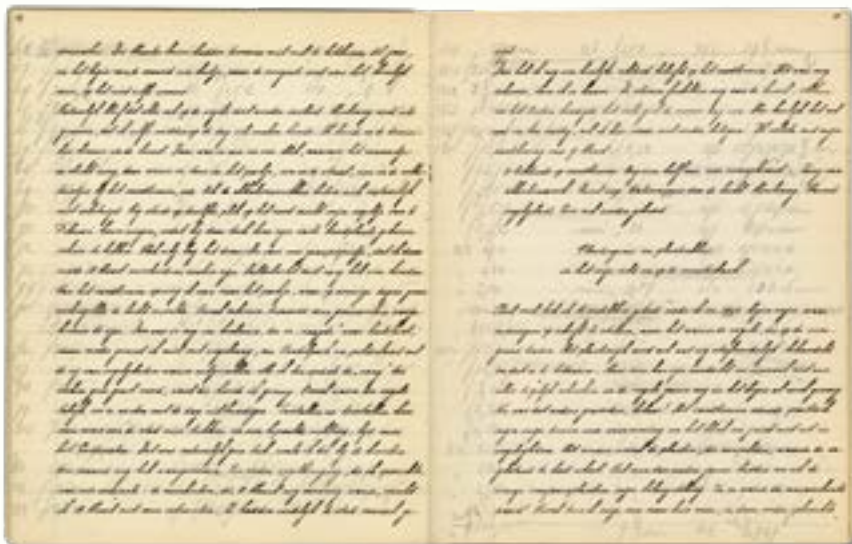
Blz. 105

Paddestoelen

Wanneer de vogelexcursies geleidelijk aan minder nieuws gaan opleveren en alle moeite en inspanning minder lonend worden, gaat men uitzien naar andere natuur-historische onderwerpen, die het nuttig effect van de wandeling kunnen verhogen. Hoewel ik ongetwijfeld nog zeer weinig weet van het vogelleven, was er in het begin van dit jaar op mijn gewone wandelingen nog maar weinig nieuws te beleven, zodat mijn aandacht zich ook naar andere natuurvoorwerpen richtte. In 1942 eigenlijk al annexeerde ik het plantenrijk van Driotylen en sommige Monocotyden, terwijl ik tevens de eerste, aarzelende schrede zette in het vlinderland. Deze pogingen vielen voornamelijk in de zomervacantie, dat seizoen dus, waarin vogelleven het armst genoemd kan worden. In 1943 kwamen er de grassen bij en ten slotte dit jaar de paddestoelen. Al deze natuur-historische mogelijkheden bleven echter beperkt tot het vaststellen der gevonden soorten, tot de determinatie dus, die vaak echter al moeilijk genoeg viel. In het eind van October in 1943 trof ik op de Rothoek naast een geweldige massa vogels ook een grote paddestoelen-verscheidenheid aan. Ik was toen echter nog niet in het bezit van een goed determinatieboekje en het bleef dus bij bewonderen der wonderbaarlijke scheppingen. Later kreeg ik echter een dergelijk boekje wel in bezit en wel het 'Paddestoelenboek'

Omslag Natuurstudies
1944-1945.

J. Walters
Natuurstudies
1944-1945.

- Walters schreef zijn teksten
- in inkt óver half uitgesomde
- potloodaantekeningen: zuinig
- met papier!

van Cath Cool en H. A. A. van der Lek. Een der gevonden soorten kon ik achteraf in herinnering nog determineren, daar verwarring praktisch uitgesloten was, n.l. de Geschubde Inktzwam (*Cóperus comátus*; no 16), die er talrijk groeide langs de kanaaldijken. En sedertdien heb ik vele paddestoelen gevonden en gedetermineerd, van de Halfbolronde Strophasia tot het Fluweelpootje toe (de no's 1-14 in het verslag). En nu was weer de herfst in het land gekomen, het seizoen, dat den paddestoelenzoeker het meest belooft. Maar mijn gebied was beperkt, erg beperkt en weinig geschikt voor zwammen. Bovendien vond ik er nog vele, die hun naam niet prijs gaven. Een dergelijk exemplaar is afgebeeld op blz. 21. Het resultaat van veel determineren en zoeken bleek dan ook armoedig. Op het Hoofdwegzandterrein vond ik in November vrij veel exemplaren van de Giftige Weidetrechterzwam (*Clitócube rivulósa*; no 17), een witsporige en witachtige paddestoel met aflopende plaatjes, die meest alleen groeide (zie figuur). Maar hiermee was de paddestoelenflora van het zandterrein, voor zover bekend, ook uitgeput.

Aan Iepenstammen en -stronken vond ik verder nog een andere witsporige soort, de Iepenzwam (*Pleuótus ulmárius*; no 18), meest in grote troepen op en onder elkaar. Dit was na de Zadelzwam dus de tweede echte houtzwam met een duidelijk excentrische steel. De Iepenzwam behoort echter tot de Plaatjeszwammen in tegenstelling met de Zadelzwam, die een Buisjeszwam is, Maar beide behoren tot de grote groep der Basisimyoceten, evenals de veel 'lager' staande Oranjedropzwam (*Docrymýces stillátus*; no 19), die ik vond aan een boomstam in een parkje. Ze waren zó klein, dat ik er op het eerste gezicht niet eens paddestoelen in zag. Bij aanraking zaten mijn handen meteen vol met een gele gelei, zo zacht en gelatineus waren de tientallen zwammetjes. Heel wat anders ten minste dan hun medehoutgenoot de Zadelzwam! Een voorbeeld dus hoeveel variaties en tegenstellingen in het zwammenrijk aan te treffen zijn.

Paartje wilde eenden.
1945
Tekening J. Walters

1945 dagboek I

Blz. 1 t/m 4

Januari 1945

Ik zal maar geen preek houden voor het nieuwe jaar en maar meteen zeggen, dat de eerste maand van 1945 vrij streng was. Het ijs is geen moment van de sloten geweest, alle dooidagen en -uren ten spijt. De vogels die bleven, kregen het dan ook hard te verantwoorden. En nu, in deze tijd van honger, ook voor den mens, begreep je eigenlijk pas goed wat het zeggen wil met een lege maag de kou te moeten trotseren en ik had dubbel medelijden met de meeuwtjes in de straat. Gevoerd werden ze nu natuurlijk haast niet meer, zodat het ze niet veel meer scheelde of ze hun heil al bij de mensen zochten. Toch was er een lichtpuntje en dat was, hoe vreemd het ook mag klinken, het groeiende donkere nekvlekje der Kapmeeuwen, hetwelk weer de nodige moed gaf. Ik heb deze maand, bij gebrek aan andere objecten, nogal op die Kapmeeuwtjes gelet. Zo heb ik er een waargenomen, die met een gezwollen hals opgescheept was. Het scheen wel pijnlijk te zijn ook, want de vogel vermeed tot elke prijs die nek te bewegen. Was er wat op te pikken, dan boog hij liever het hele lichaam wat voorover. Voorts heb ik ook nog een keer het aantal jongen geteld, dat sinds October zeer afgenomen bleek te zijn. Op de 250 vogels heb ik nu één zoomstaart waargenomen, dat is dus 0,4%! Een bewijs hoe streng het weer toch eigenlijk wel was, leverde een achtstal Meerkoeten, dat ik in het begin van de maand op een vrij druk bevaren, toen nog niet bevroren waterweg in de stad opmerkte. De hele maand door zijn ze er gebleven ook toen het water al aardig dicht begon te raken, zodat ze als armzalige aardkluiten op de schotsen lagen te midden van de grote meeuwenzweem. Tegen het eind van de maand was er zelfs een twintigtal, vergezeld van een Waterhoentje. Ook op de Binnen Amstel heb ik koeten aangetroffen; ze waren dus helemaal niet eenzaam in de stad. Heel aardig was mijn ontmoeting met een Brilduikertje, dat zich eenmaal bij de Meerkoeten aangesloten had. In de vlucht vielen de witte rechthoeken op de overigens vrij donkere vleugels duidelijk op, welke vlekken ook nog in de zwemhouding gedeeltelijk te zien waren. De kop was mooi bruin, de borst tamelijk licht, de onderkant wit. Ik had dus een wijfje of een eerstejaars jong voor mij. De vogel was veel schuwer voor het scheepvaartverkeer dan de Meerkoeten; voor mij als eenzame belangsteller toonde het zich echter opvallend mak. Een volgend maal zat er weer een ander soort eendje op het ijs. Het was een slank vogeltje, voor zover een eend slank kan zijn natuurlijk, met witte borst en keel. Misschien is het een vrouwelijk Nonnetje geweest of een eerstejaars jong. Ik twijfel alleen, omdat ik op de vleugels geen lichte vlek waargenomen heb. Ook het Hoofdwegland heb ik deze maand nog enige malen met een bezoek vereerd. Het belangrijkste, dat hier omtrent valt te vermelden, is het standhouden der Watersnippen, ondanks alle vorst in December niet meer waargenomen. Waren ze er toen werkelijk niet meer of zou ik zo slecht opgelet hebben? Misschien overwinteren ze op het zandterrein dicht bij de stad eerder dan in het polderland. Of ze deze winter in de polder nog voorkwamen, heb ik niet kunnen nagaan.

Zelfportret.
1945

Natuurstudies door
J. Walters met levensmotto:
OPDAT GEEN LEVEN NUTTE-
LOOS VERLOREN GA.

Februari 1945

Hoewel het op mijn levenszee onheilspellend donker bleef, zware golven mijn scheepje eer achter – dan vooruit deden gaan, bleef toch de hoop leven, de hoop, zonder welke het leven ophoudt leven te zijn. Bovendien was er grote verheugenis onder de opvarenden over de dooi. De laatste dagen van Februari hadden goed willen maken, waarin hun voorgangers te kort waren geschoten. Een heerlijk zachte wind uit het Zuidwesten bracht ons de dooi, die we dit jaar meer dan ooit zo smakelijk verbleid hadden. En welk een dooi! In de nacht van 30 op 31 Januari zette ze in; de eerste Februari-dagen zagen praktisch geen sneeuw of ijs meer. In één dag tijd waren zelfs de weilanden van hun sneeuwlaag bevrijd, de ondiepe poldersloten van hun ijskorst. Welk een uitkomst dus voor de vogels, waarvan er vele door een maandlange, zij het dan ook merendeels vrij lichte vorst, toch aardig aan lager wal geraakt waren. Voor de vogels in de stad, zoals bijvoorbeeld de meeuwen, maar ook lijsters, mezen, e.d. viel er bovendien nog meer dan in de toch al schrale voorafgegane oorlogswinter een extra-nadeel te boeken. Door mensenhanden werd geen voer meer verstrekt. De mensheid leed voor een deel zelf gebrek. Ja, het was zelfs al zó, dat de mens van de vogels terug scheen te willen, wat hij ze in vroeger tijden voor weldaden bewezen had. De eenden uit de grachten zouden kunnen verhalen hoe broers en zusters, neven en nichten uit hun omgeving weggerukt werden door een plotselinge, gewelddadige dood, hoe ze vielen aan kogel of knuppel ten offer om te voorzien in de grote onvoldane behoeften der stadsbewoners. Is voor het vernietigende schot van den sportsjager geen goed woord te vinden, het gedrag van den armen hongerlijder, die na een lange sluippartij zich met een knuppel voedsel weet te verschaffen, komt mij heel wat natuurlijk voor en derhalve ook meer gerechtvaardigd. Hier werd niet gemoord om het moorden, hier geen zuiver genot in het lijden en sterven van medeschepselen, maar uiterste noodzaak om het eigen leven te rekken, te behouden. Hoeveel eenden zouden niet reeds de lege maag van een roofvogel gevuld hebben? Waarom zou de mens dan geen recht hebben om dat te bewerken? Ik wilde maar zeggen, dat -hoe smartelijk mij ook het lot mijner vrienden getroffen heeft- ik het gedrag van mijn soortgenoten niet laken kan. Ik hoop intussen, dat niet de hele eendenstand uitgeroeid, dat ten minste een deel der grachten-eenden naar veiliger oorden vertrokken is, als die nog bestonden in ons arme hongerland. Maar met dat al, ik was mijn eenden kwijt en dat nog wel op een ogenblik, dat ik zo ijverig telde. En de stedelingen beperkten zich niet tot de eenden uit hun eigen grachten, ook op de Meerkoeten hadden zij het voorzien. Van de plassen verdreven door de aanhoudende vorst, zochten deze vogels binnen de stad, wat zij daarbuiten ontbeerden, deden zij weer een beroep op de gastvrijheid, die ze in vroeger jaren nooit geweigerd was. Dit jaar echter vergeefs. Ook zij moesten zich hoeden tegen de moordende knuppel en dat deden zij als echte wilde buitenvogels, die wel heel veel van de mensen wisten, beter dan de eenden. Of kwam het misschien ook door de tranige smaak van hun vlees, dat ze zich beter handhaafden en dat zelfs de kans in de omgeving een Meerkoet te zien groter werd dan tegen een eend aan te lopen? Hoe het ook zij, hun aantal bleef de hele maand uit vrijwel constant en het deed mij steeds genoeg op een vast plekje in een kanaal mijn sierlijke vrienden uit het waterland aan te treffen. Want sierlijk waren ze. De dooi, had ze levendig

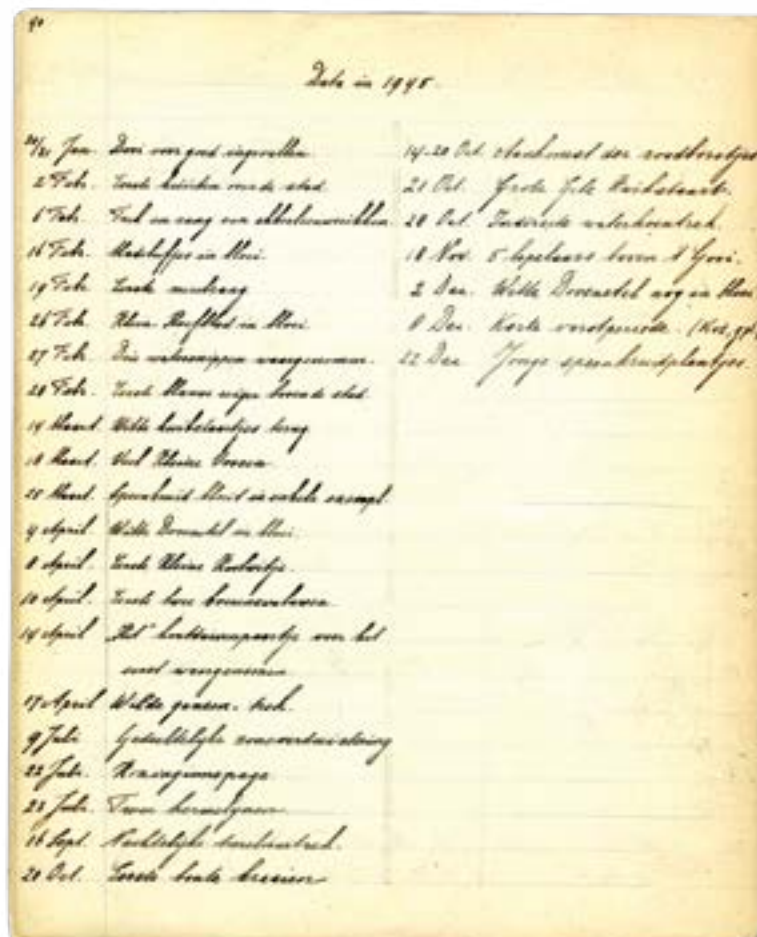
gemaakt. Het waren niet meer die kluitenaarde op ijsschotsen maar echt levende, slank getekende vogels, die met kwieke beweginkjes hun dagelijkse korstje wel weer ophaalden. Ik vond het echter wel vreemd, dat zij niet meer polderwaarts trokken, waar meren en plassen, vaarten en kanalen, in zeer korte tijd ijsvrij geworden, hun weer een meer natuurlijke verblijfplaats boden. Maar ja, dat waren overwegingen van mensenhersen, die in het meerkoetenleven blijkbaar niet pasten.

Ook hun bloedverwant het Waterhoentje heb ik er nog een keertje waargenomen. In tegenstelling met de Meerkoeten leidde het een heel eenzaam bestaan. Ook bleek mij weer duidelijk, dat hoe groot de nood ook mocht zijn en hoeveel het vogeltje daardoor ook waagde, het zijn karakter, zijn eigen ik had weten te behouden. Het hoentje voelde zich niet erg thuis op de wilde golven van het diepe kanaal, wat ik heel goed begrijpen kan, daar het hoofdzakelijk een broedvogeltje van ondiepe plassen en spoorloten is. Tussen het riet kruipen kon hier niet, maar de vogel behielp zich en zocht beschutting tussen zolderschuit en de wallekant. Precies als in de trekvaart waar de hoentjes zelfs tegen het gevaar in vaak nog de beschuttende rietkraag pogen te bereiken, en eenmaal daarin aangeland zich praktisch niet meer laten verdrijven, zwom ook dit roodblesje bij mijn nadering snel tussen schuit en wal in en, hoeveel moeite ik mij ook getroost heb, die middag zagen mijn ogen geen Waterhoentje meer. Dat was de eerste Februari. In de verdere loop van de maand heb ik er geen Waterhoentjes waargenomen, wél steeds een aantal Meerkoeten, die bleven herinneren aan de grimmige heerschappij van de winter, die nu toch heus achter de rug scheen te zijn. Dat ik er niet alleen zo over dacht, bleek al heel gauw. 2 Februari de derde dooidag dus, 's morgens in de eerste uren na zonsopkomst, mocht ik het genoeg smaken een troepje Kieviten over onze stad te zien trekken. Als die er niet vlug bij waren, weet ik niet meer, wat dan wel vlug was. Een bijzondere noot aan deze ontmoeting mocht niet ontbreken. Waarom trokken deze Kieviten naar het Zuidoosten, dat toch wel een vreemde hoek is voor voorjaarstrek? Want trek was het stellig. Ik heb gepoogd deze merkwaardigheid voor mijzelf te verklaren met de straffe Zuidwestenwind die dagen op een dergelijke wijze als in Februari geworden was, groeide het aantal Kievit waarnemingen met de dag. Het was geen zeldzaamheid meer deze vogels over te zien vliegen, vooral naar het Noorden en noordoosten, maar ook wel in andere richtingen.

Blz. 8

1945

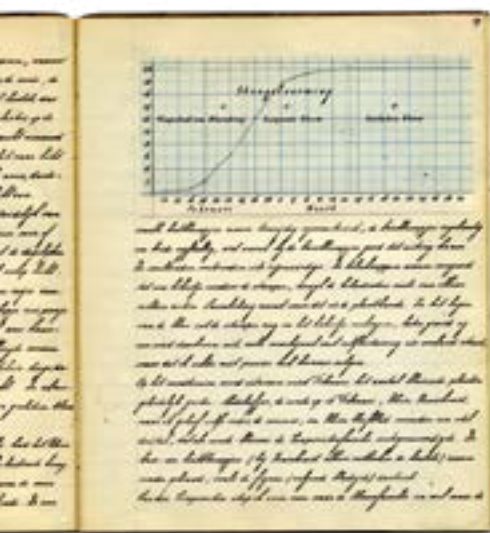
De dooi kwam en het werd hoog tijd, dat we eens op het zandterrein gingen kijken. Ik ben er verscheidene keren geweest dit jaargetij; de eerste maal op 6 Februari. Het weer was toen heel aardig, flink fris nog, maar toch echt het

Hoogtepunten in 1945.

- Op deze pagina over
- hoogtepunten in 1945 geen
- woord over de bevrijding!

Dagboek 1945 met tekening van akkerwinde.

Grafiek over de abnormaal sterke stengelgroei van klein hoefblad. 1945

allervroegste voorjaar. Dat vonden de Akkerleeuweriken blijkbaar ook. Ik heb er die ochtend heel wat over zien trekken, meest naar het Noorden, soms ook een weinig Oostelijker. Een fijn gezicht, een melding van betere tijden. Maar de allermooiste belevens van die hele ochtend, van die hele eerste Februari-week, van de hele maand misschien wel, was de eerste Leeuwerikzang. Zó mooi, zó uitbundig al, met Kievit – en Tureluursfragmentjes, opgevuld met gerinkel en getinkel als van metalen klokjes, doortilde het mijn binnenste, zodat er op dat moment geen plaats voor andere dingen meer was. En de kleine kunstenaar fladderde boven mij tegen een lichtblauwe hemel. Kon op dat ogenblik de natuur al meer voorjaars zijn? Ik geloof van niet. Ik ben huiswaarts gegaan met de lente in het gemoed. Ben opgewekt geweest de hele dag door wat de kleine zanger mij op het bezwaarde hart gesprenkeld had. Ik wenste hem en zijn kornuiten dan ook van harte een goede reis. Want dat stond wel vast: het was een trekkertje. Zijn zang kon hier nog niet op een broeddomicilie wijzen, want er broeden helemaal geen vogels op het zandterrein. Maar het was nog pas Februari en mijn zangertje stond als eenzame pionier; zijn tere stemmetje kon de oneindige ruimte maar voor zo'n klein gedeelte vullen. Het aantal van zijn medestanders groeide echter nadien met de dag, zodat op het eind van de maand op één van zulke heerlijk – zachte dagen, waarvan Februari zo rijk was dit jaar, de hele lucht jubelde en trilde. Op stillere gedeelten kon er dan geen plekje zijn, waar niet een leeuwerik zich horen liet.

Blz. 15

1945

Dan heb ik nog een heerlijke ochtend beleefd op het zandterrein. Het was nog schemer, toen ik er kwam. De sterren fonkelden nog aan de hemel. Alleen in het Oosten kondigde het valse geel de nieuwe dag aan. Hoe heerlijk het wel was en hoe rustig, wil ik hier niet verder betogen. Ik volsta met mijn aantekening van 9 Maart: 's Ochtends op zandterrein. Ongeveer half uur voor zonsopkomst: zang van Akkerleeuwerik. Kievit riep. Watersnippen door de lucht. Merelzang. Vreemd vogelgeluid. Zeer veel eenden gehoord. Plantengroei en plantenbloei. In het vrije veld en op de vensterbank.

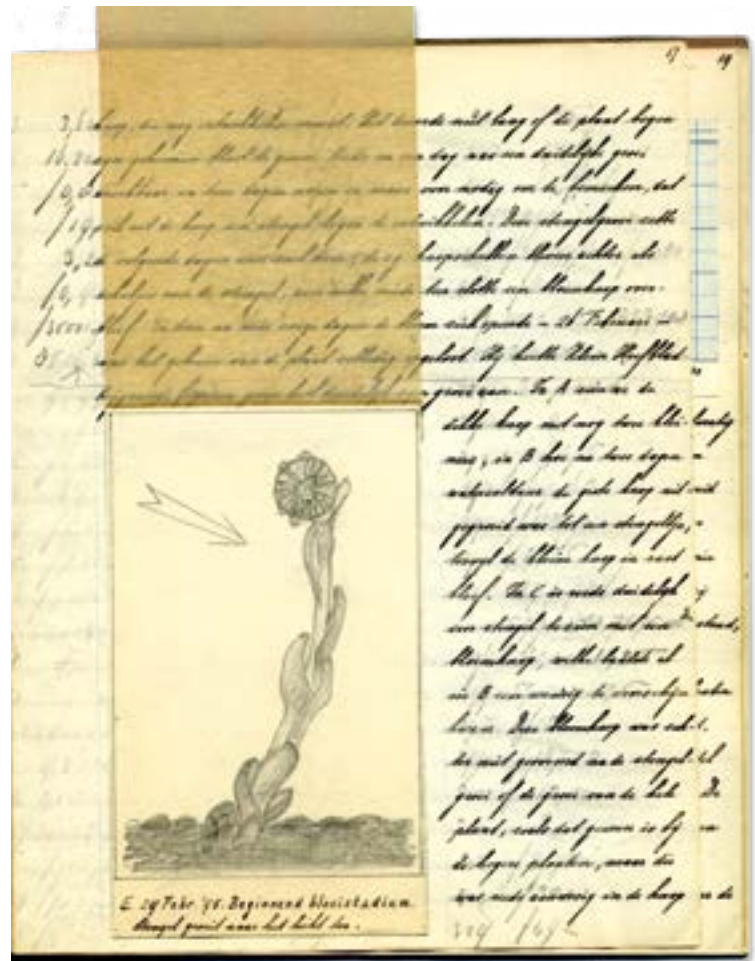
Heel veel heb ik te vertellen gehad sinds ik in 1942 begon mijn waarnemingen op schrift te stellen, maar het waren de vogels, die op de voorgrond traden. Het plantenrijk werd wel wat erg stiefmoederlijk behandeld en dat is te betreuren. Maar men kan zijn aandacht nu eenmaal niet aan alles tegelijk schenken en de vogels gaven mij in het begin al werk genoeg. Nu was dat anders geworden, helaas! Het zandterrein vormde praktisch mijn enige terrein voor waarneming en het blonk nu juist niet uit in vogelrijkdom. Het werden vooral de planten, die aanvulden, waarin de vogelstand te kort schoot. Veel meer dan andere jaren hadden nu ook de vroege voorjaarsplanten mijn belangstelling. En ze waren die ruimschoots waard! Vooral toen ik enige mee naar huis nam, ze daar verder opkweekte en op mijn gemak alles beter kon nagaan, bleek ook het plantenrijk een dankbaar studieobject.

Blz. 16

Bij een wandeling door het zandterrein omstreeks midden Februari vond ik reeds spruitjes van velerlei soorten; het meest natuurlijk van de algemene

planten als Madeliefjes, Scherpe Boterbloemen, Herderstasjes, Duizendbladen, Speerdistels, enz. Het waren allemaal kleine groene plantendwergjes, in meerdere of mindere mate miniatuur-uitgaven van de volwassen planten en als zodanig dadelijk te herkennen. Dat gold echter niet voor de knoppen, die ik 8 Februari op een drassige plek in het terrein vond, te midden van grote pollen bladeren van het voorgaande jaar. Het leken wel boomknoppen, die vlak boven de grond uitstaken. Ik wist ze eerst in het geheel niet thuis te brengen en dus zat er niet veel anders op dan er een mee naar huis te nemen. Het uitgraven viel niet mee; een stevige, bleke wortelstok voerde mij steeds dieper in de grond, zodat ik die ten slotte afgeknapt heb. Het hele gevalletje heb ik toen thuis op water gezet. Iets wat al dadelijk opviel, was het kleurgebrek van alle onderaardse delen, van de wortelstok en een andere knop, die nog ontwikkelen moest. Het duurde niet lang of de plant begon zijn geheimen bloot te geven. Reeds na een dag was een duidelijke groei merkbaar en twee dagen waren er maar voor nodig om te bemerken dat zich uit de knop een stengel begon te ontwikkelen. Deze stengelgroei zette de volgende dagen zeer snel door; de z.g. knopschubben bleven echter als schubjes aan de stengel, aan welks einde ten slotte een bloemknop overbleef. En toen na weer enige dagen de bloem zich opende – 26 Februari – was het geheim van de plant volledig opgelost. Hij heette Klein Hoefblad.

Ontwikkeling van klein hoefblad. 1945

Blz. 20

1945

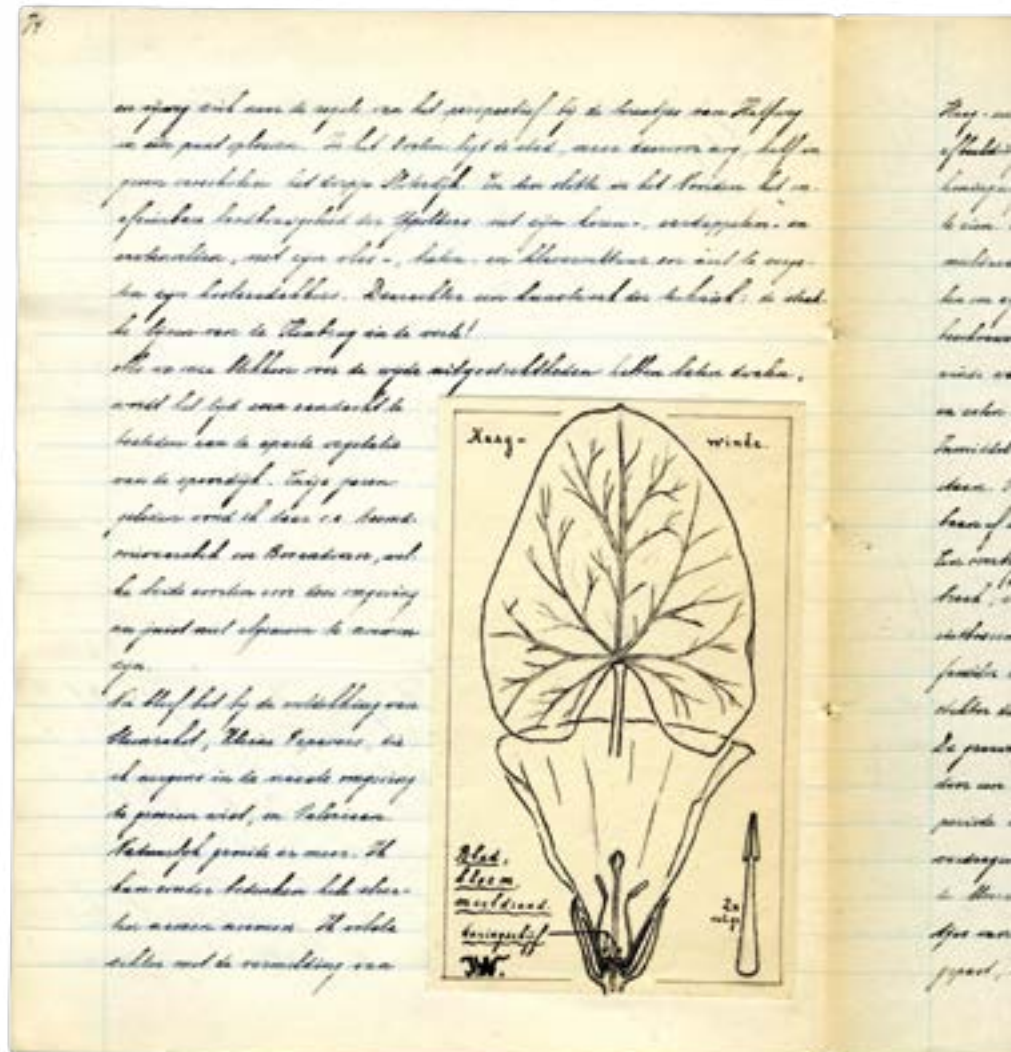
- A. Klein Hoefblad
- B. Madelief
- C. Doorsnede door Madelief
- D. Klein Kruiskruid
- 1. Buisbloempje
- 2. lintbloempje

Blz. 23

1945

Ik ben deze maand nogal intensief met allerlei struikgewas in aanraking geweest en daarop heb ik vele kevertjes gevonden, alle behorende tot de familie der Lieveheersbeestjes. Die met twee stippen (*coccinella bipunctata*) was heel gewoon, maar over de vondst van het Viervleklieveheersbeestje (*Exochomus quadripustulatus*) verwonderde ik mij wel enigszins, daar dit diertje volgens het keverboek van Buckers niet zeldzaam is op dennen, in heistreken. En nu was het op de mouw van mijn jas meegekomen uit een heel doodgewoon stadsplantsoentje.

Gedetailleerde tekening van de bloem van de haagwinde.
1945

1945 dagboek II

Blz. 45

1945

De laatste heb ik echter niet kunnen determineren, vooral daar ik niet als de echte 'keverliefhebbers' de diertjes op spelden wenste, maar liever in de vrije natuur liet rondkruipen. Dan maar een naamje minder. Als je in insectenland terechtgekomen bent, heb je trouwens toch niet te klagen over het aantal soorten. Anders wordt het bijv. met de amfibieën op het zandterrein. Voorlopig zag ik daarvan maar twee soorten, n.l. de Groene kikvors en het Gestreepte padje, beide in grote aantallen aanwezig in enige overgebleven poelen. De laatste was het vooral, die 's avonds met zonsondergang zo lawaaiig werd. Het ratelconcert der duizenden drong dan zelfs tot de buitenwijken der stad door. Kenmerkend voor de tijd van het jaar was hun ontbreken op de droge grond. Vorig jaar zomer trof ik ze vaak aan op hun wandeltochtjes over het terrein; nu vormde het water nog hun element. O, het leverde zo'n aardig schouwspel op een padje door het heldere water weg te zien zwemmen. Het was trouwens toch een wondere wereld daar onder de oppervlakte met zijn slakken, zijn watertorretjes en andere dwergachtige wezentjes, waarvan ik helaas nog maar zo weinig wist.

Blz. 64

1945

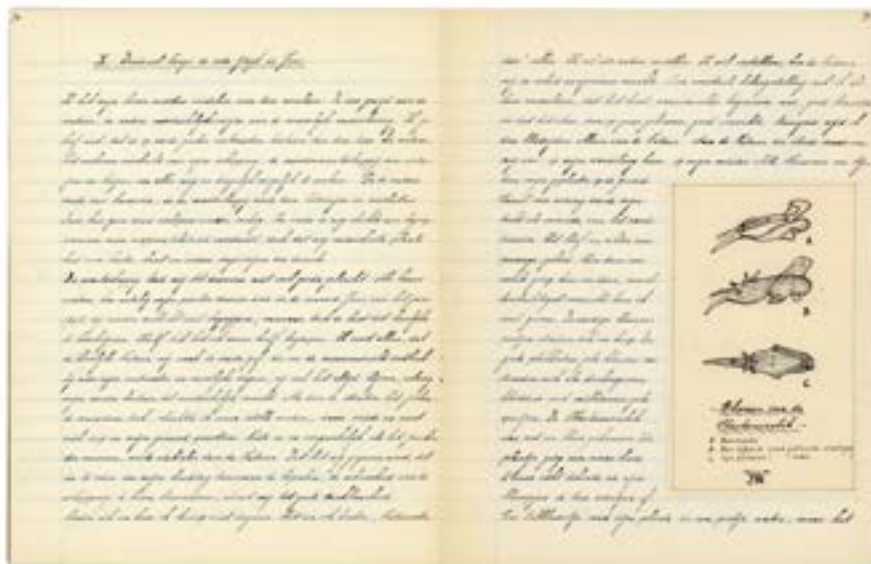
Zo heb ik bijv. bij de Rothoek in een der vele wilgjes een paar jonge Spreeuwen zien zitten, die kennelijk nog niet lang het nest verlaten hadden, (groter geworden gaan ze immers met hun ouders mee op stap). De oude(n) vlogen af en aan, ook weer over een vrij grote afstand en met een daarmee evenredige snelheid. Als er een aan kwam vliegen, hadden de jongen hem (of haar) al zeer spoedig in de gaten, veel gauwer dan ik natuurlijk. En meteen begon het schreeuwen. Uitgelegd naar menselijke gedachten liep het dan volgende 'gesprek' als volgt:

Jongen: 'Gauw, gauw, haast – je!'

Oude: 'Zo terug, zo terug!'

Practisch elke schreeuw van een jong of van het jongen-koor werd door den oude beantwoord. Ze hielden dus over grote afstand contact met elkaar. Dat deze kreten niet alleen de ouders bereikten en dus o.a. ook door vijanden vernomen werden -met soms de treurige gevolgen- liet zich gemakkelijk begrijpen.

Walters was al jong bezig met plantenstudies.
1945

Blz. 70

1945

10. Driemaal langs de oude IJdijk in Juni.

Ik heb mijn leven moeten verdelen over twee werelden. De ene gewijd aan de natuur, de andere noodzakelijkerwijze aan de menselijke samenleving. Ik geloof niet, dat er op aarde groter contrasten bestaan dan deze twee. De natuur, het verheven voorbeeld ener wijze schepping, de mensenmaatschappij een wringen en buigen om alles nog zo dragelijk mogelijk te maken. In de natuur niets dan harmonie, in de maatschappij niets dan botsingen en revoluties. Daar kan geen eeuw verlopen zonder oorlog. En vrede is nog slechts een begrip, waarmee men wapenstilstand aanduidt, doch dat nog ruimschoots plaats laat voor laster, haat en andere ingevingen des duivels. Die maatschappij had mij tot dusverre niet veel goeds gebracht. Als lezers wisten, hoe netelig mijn positie daarin was in de maand Juni van het jaar 1945, zij zouden wellicht niet begrijpen, vanwaar toch de lust dit heerlijk te beschrijven. Ikzelf heb het ook maar half begrepen. Ik weet alleen, dat de heerlijke Natuur mij vaak de vrede gaf, die in de mensenwereld ontbrak. Zij was mijn vertrooster in moeilijke dagen, zij zal het altijd blijven, zolang mijn aardse bestaan dit noodzakelijk maakt. Als door de straten het jolende mensdom trok, vluchtte ik naar stille oorden, waar vrede en rust zich diep in mijn gemoed prentten. Niets is zo vergankelijk als het juichen der mensen, niets stabielers dan de Natuur. Dat het mij gegeven werd, dit in te zien en mijn houding daarnaar te bepalen, de schoonheid van de schepping te leren bewonderen, stemt mij tot grote dankbaarheid.

- Nederland is bevrijd. De
- Duitsers zijn verslagen.
- Walters rept daar met geen
- woord over. Het is toch
- een verheugend moment na
- die ellendige hongervinter.
- Raadselachtig is het zinnetje:
- Als lezers wisten, hoe nete-
- lig mijn positie daarin was in
- de maand Juni van het jaar
- 1945...

1945 dagboek III

Blz. 84 t/m 89

1945

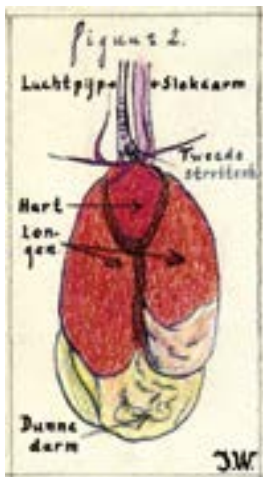
12. Een anatomische les

De oorlog in ons land was afgelopen. Het feit op zichzelf kon een ieder verheugen. Er waren al slachtoffers genoeg gevallen. Maar er waren onder de vele gevolgen van deze gebeurtenis twee die mij helemaal niet aanstonden. En ik ben overtuigd, dat vele natuurvrienden dezelfde mening toegedaan waren. Het betrof n.l. de snelle herleving van het motorverkeer na de wapenstilstand, die twee grote nadelen met zich meebracht. Ten eerste de benzine-dampen langs de grote wegen in het vrije veld. Het was wel een grote tegenstelling, die bestond tussen de verderfelijke gassen en bijv. de heerlijke hooivlucht. Maar het was nog niets, vergeleken met punt twee. Met duivelachtige snelheid schoten auto's en motoren over de wegen. Snelheden van honderd en meer kilometer per uur gaan echter het voorstellingsvermogen van onze gevleugelde vrienden te boven. Ze denken nog gemakkelijk voorbij te kunnen vliegen en worden gegrepen. Ze blijven rustig op de weg naar voedsel zoeken, omdat het gevaar nog zo ver af is. Ze vliegen veel te laat op en worden hierbij nog vaak door het voorbijrazende monster dood of reeds half-dood tegen de grond geslingerd. Door het daverende lawaai van een naderend voertuig komt het niet vaak voor, dat de vogels het gevaar helemaal niet opmerken en op de grond overreden en verpletterd worden. De meeste der 'snelheidsslachtoffers', die ik vond, waren dan ook gaaf of vertoonden alleen een diepe wond door aanraking van een scherpe kant van het voertuig. Mijn Musje behoorde tot de laatste groep: ze – het was een wijfje – had een diepe wond in het halsje. Ik vond haar bij een der vele tochten door de IJpolder in Juni 1945 en nam haar mee naar huis om haar eens goed te bekijken. Bovendien kan je aan een dode vogel thuis veel meer opmerken dan aan een levend exemplaar in het vrije veld. Zo heb ik haar op de brievenweger gelegd. De wijzer kon het niet verder brengen dan 28 gram. Nog enige gegevens in cijfers volgen hieronder:

Lichaamslengte	±13 cm
Vleugellengte	7,2 cm
Spanwijdte der vleugels (afstand van de toppen der uitgespreide vleugeltjes)	±20 cm
Lengte snavelspleet	1,45 cm
Grootste snavelbreedte	1,2 cm
Lengte loopbeen	1,9 cm
Lengte middelste teen (de nagel van 0,45 cm inbegrepen)	1,9 cm

- De huismus is de eerste
- vogel waarvan Walters alles
- weegt en meet. Het begin
- van het meten van honder-
- den vogels.

Anatomische les over een doodgereden huismus. 1945

Toen begon het poelierswerk. Bij het plukken bleek, dat de veertjes in bepaalde zones ingeplant waren, waartussen veerloze velden. Een snee van de keel tot de anus baande mij een weg naar binnen. In het borstgedeelte kwamen hierdoor de grote vliegspieren bloot, eigenlijk de enige spieren van betekenis aan de vogel. Doordat zij een z.g. open bekken had, dat dus van voren niet door beentjes gesloten was, kwamen ook de buikingewanden te voorschijn, vnl. bestaande uit de dunnen en dikke darm. Rechts kwam bovendien nog een bruinachtig orgaan onder de spieren vandaan dat later de rechterlong of een der longzakken hiervan bleek te zijn. Precies midden tussen de twee vliegspieren liep een gele band. Het zal de pees geweest zijn, waarmee beide spieren aan de borstbeenkam bevestigd waren. (zie tot hiertoe figuur 1). Het wegnemen van borstbeen (kam en plaat) kostte enige moeite, daar het verbonden was met ribben, ravebeksbeenderen, enz. Maar het lukte natuurlijk. Figuur 2 geeft weer, wat ik toen te zien kreeg. Bovenaan bij het halsje luchtpijp en slokdarm naar elkaar. Bij de vertakking van de luchtpijp, die duidelijk uit kraakbenige ribben bestond, in de twee hoofdbronchiën (doorsnede ongeveer 1 mm), bevond zich een verdikking: het tweede strottenhoofd. Een eigenlijk strottenhoofd als de mens, heeft een mus (en de vogel in het algemeen) ook, maar het is bijna rudimentair; het vaak zo prachtige vogel-lied wordt voortgebracht door het onderste strottenhoofd. Verder zien we in de figuur het hart, dat redelijk in het midden blijkt te zitten, tussen de longen (met hun longzakken) in. Aan de bovenkant van het hart gaan slagaders uit en komen aders in, o.a. die van en naar de kop. Achter het hart, in de figuur niet zichtbaar, bevonden zich de bloedbanen van en naar de longen. De linkerlong eventuele longzakken, bleek veel kleiner dan haar koppelgenoot. De overblijvende ruimte links werd aangevuld door een witachtig, taai orgaan, dat met de spijsvertering in verband scheen te staan, maar dat ik niet kon thuisbrengen. Dat is trouwens wel meer gebeurd bij deze eerste ontleding met een scheermesje. Volgende keer beter. Toen de longen en het hart eenmaal weggepeuterd waren, bleef er niet veel meer over in het bovengedeelte. In het benedengedeelte bevond zich nog de darm. Het moeten zowel de dikke als de dunne geweest zijn, misschien nog wel een twaalfvingerige ook, maar de afscheidingen waren erg onscherp en de darm zelf onwillig. Eenmaal er uit, bleek hij, aangenomen, dat hij het helemaal was, ongeveer 26 cm te meten, d.i tweemaal de lichaamslengte! Het werkje werd toen echter wel wat onsmakelijk, want de darm zat nog vol met faecaliën en die verspreidden een onaangename geur. Toen de darm in het vuilnisvat was gedeponerd, viel er weer wat nieuws te zien, het geen in figuur 3 is afgebeeld. De figuur spreekt duidelijk genoeg, zodat verdere uitweiding overbodig is.

Figuur 4 (niet afgebeeld MM) laat ons nog de voortplantingsinrichting van het wijfje zien. Op de stuit een verhard knobbeltje, de toegangsweg voor de mannelijke spermatozoiden.

In figuur 5 een kaal Mussenkopje met wijd opengesperd snaveltje en het harde spitse tongetje. Verder nog een neusgat in de bovensnavel, een oog en een schelploos oor, welke bijzonderheden ook in fig. 1 aangegeven zijn.

En ten slotte nog in figuur 6 het opgezette vleugeltje met zijn pennen, veren en veertjes. Het opzetten van een vleugeltje, evenals dat van een pootje trouwens, behoort niet tot de moeilijkste karweitjes. Men snijdt het eenvoudig af op de vereiste hoogte en sluit het wondje zorgvuldig met lak. Om vleugel of poot in de gewenste stand te laten opdrogen, moet men hem van te voren in die stand dwingen met papieren bandjes en spelden. De duur van het drogen is afhankelijk van de grootte van het voorwerp. Bij grote voorwerpen moet men er bovendien rekening mee houden, dat een en ander niet geheel reukloos geschiedt.

Blz. 105

1945

16. Een gedeeltelijke zonsverduistering

Hoewel deze opstellen verbonden zijn onder de titel 'Natuurstudies' en het heelal toch zeker het grootste voorwerp is der Natuur, is tot nog toe niets verschenen over een cosmografisch onderwerp. Een gedeeltelijke zonsverduistering op 9 Juli 1945 gaf mij aanleiding om ook aan dit rijke natuurgebied aandacht te schenken. Reeds vaak had ik 's avonds de soms zo prachtige sterrenwereld bewonderd, sterren en sterrenbeelden leren onderscheiden, maar nog nooit had zich zo'n goede gelegenheid voorgedaan tot een uitstapje in het heelal als nu. Eerst iets over het ontstaan van zons- en maansverduisteringen. Zoals met meer, staat de zon zeer veel verder van de aarde af dan de maan. Daardoor kan het wel gebeuren, dat de maan voor de zon schuift (zonsverduistering), maar niet dat de zon voor de maan komt. Maansverduisteringen ontstaan als zon en maan juist aan weerskanten van de aarde staan, zodat de zonnestrallen de maan niet kunnen bereiken. De maan is dan in de schaduw van de aarde en voor ons niet te zien als de bekende gele schijf. De figuren geven de beide gevallen weer. Men houde er evenwel rekening mee, dat ze in verband met de duidelijkheid niet op schaal getekend konden worden.

Blz. 109

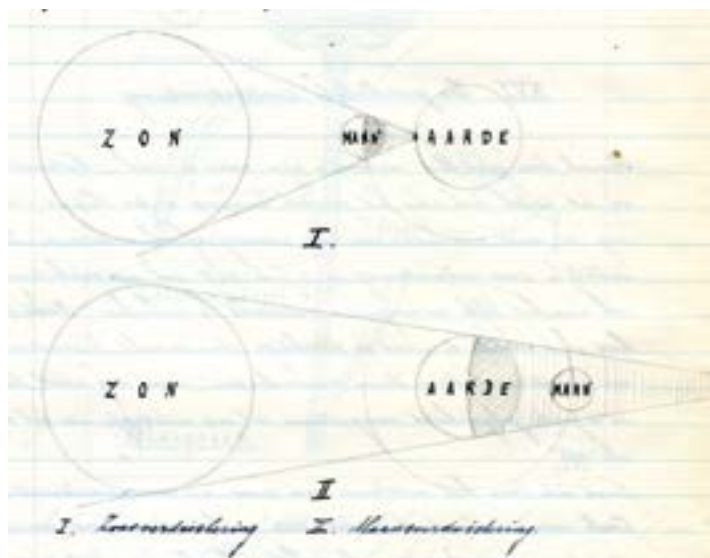
1945

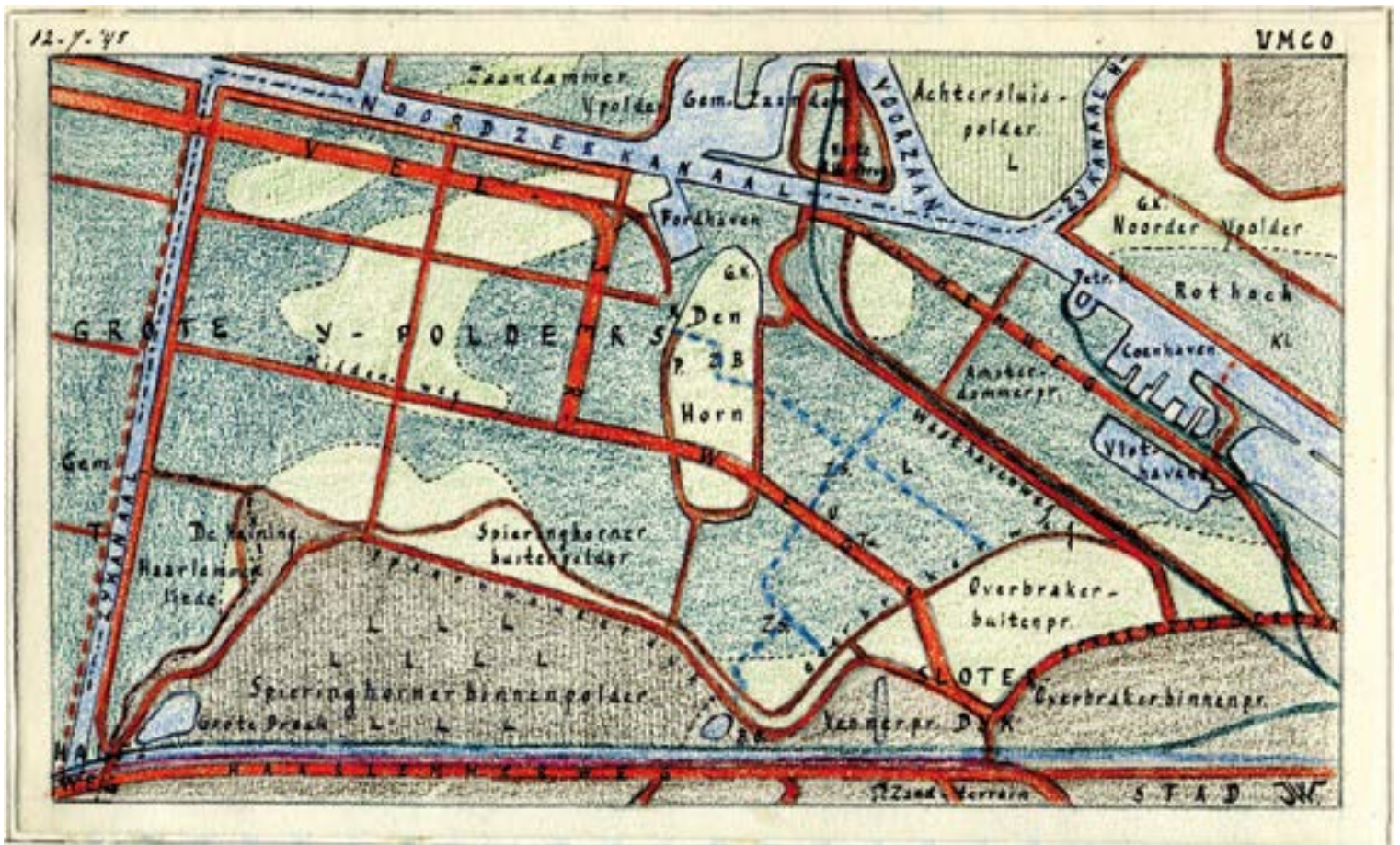
De Ijolders

Door tijdsomstandigheden werd dit gebied na het zandterrein het belangrijkste voor natuur-historische waarnemingen. Op de volgende bladzijde is een kaartje afgebeeld, dat het gedeelte der polders, die tot de gemeente Amsterdam behoren, weergeeft. Het legt getuigenis af van een vrij dicht wegennet, twee spoorwegen en een zeer belangrijke waterweg aan zijn grens. Dit net van verkeersaders, waaraan de daarmee samenhangende industrie-centra toegevoegd kunnen worden, doet gemakkelijk begrijpen, dat het hier, wat het verkeer betreft, aardig kon spoken. Maar daarnaast zijn er ook eenzame plekjes te vinden als haast nergens in het Westelijk deel der gemeente. Plekjes, waar de Natuur overheerst, waar vogels huizen, muizen en hazen, waar het 'onkruid' welig groeit. Vooral het in bewerking zijnde deel voor de nieuwe havens - West had grote behoorlijkheden. De Rothoek aan de overzijde van het Noordzeekanaal, was de laatste jaren zeer in betekenis afgenomen.

Twee geïnundeerde polders vlak aan de grenzen maakten tijdens de oorlogsjaren de vogelwereld nog levendiger, vooral die van steltlopers en eenden natuurlijk. De netten, geordende akkers boden overigens aan de Natuur weinig kans om zich te ontplooien. Alleen vogels en planten, die zich hier goed konden aanpassen, hadden er een tehuis. Schaal 1: 50.000 (1 cm = 1 km)

Walters verkent het heelal.
1945

De Y-polders en de gemeente Amsterdam.

donkergroen = jong reedje
 lichtgroen = ijsen reedje of over
 bruin = over

P = Polder B = Buisard Z = Zomertalingen
 Z.S. = IJzeren Levens G.K. = Ja. Kerkhoven Kl. = Klant.
 L = Lijnders T = Torsluisen Tu = Tuinbuiters
 K = Kleine Kerkhoven
 S.O. = S.O. = S.O.

Vogelgegevens van
het toekomstige
havengebied, vóór
het opspuiten.
1945
illustratie J. Walters

1945 dagboek IV

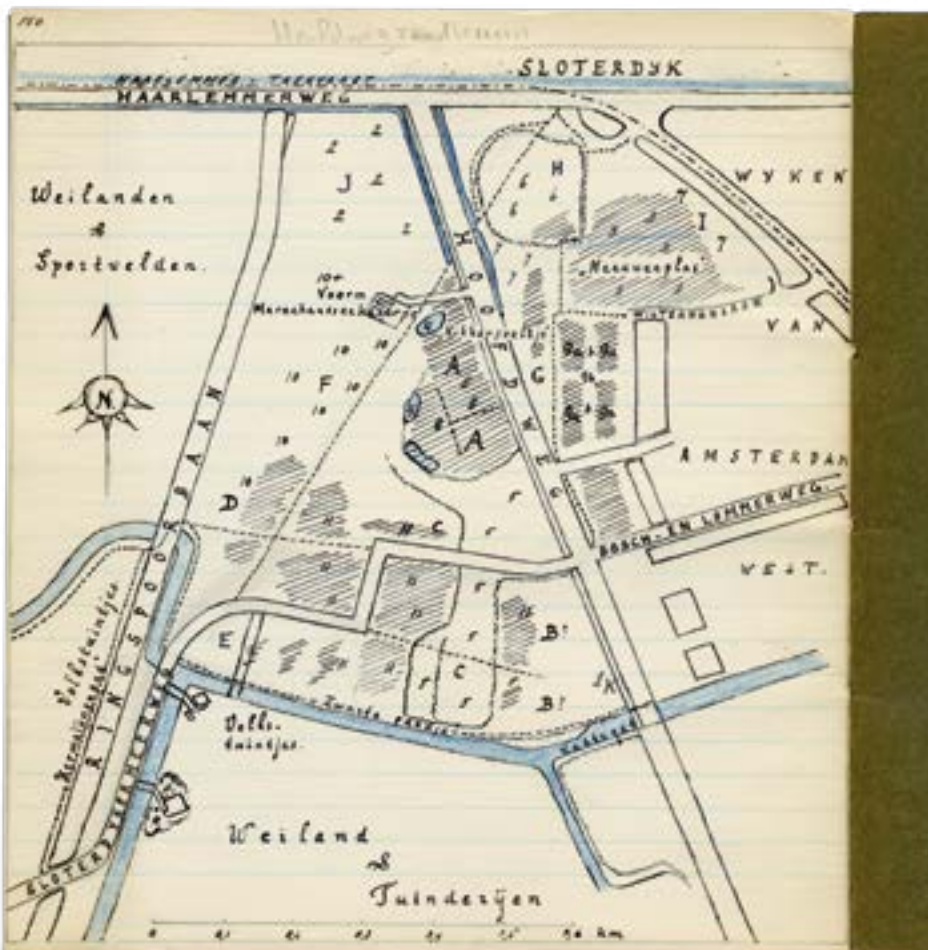
Blz. 121

18. Vlinderleven in Juli 1945 op het zandterrein*)

Een paar dagen achter elkaar was ik op het zandterrein geweest voor de plantjes. Warm weer met volop zon deden toen grote massa's vlinders uitzwermen, waardoor het vooral in de windschaduw langs de hoge Ringdijk krioelde van die bont-gekleurde schepsels. Op een bloeiende Liguster vlak er achter zat het ook al vol. Van Grote en Kleine Koolwitjes tot aan de schitterende Atalanta of Nummervlinder en de vrij zeldzame Dagpauwoog toe. Zo kwam dus weer eens een plan op om ter vlindervangst te gaan. Het was weer een prachtige ochtend, toen ik er opuit trok. Wel was het wat winderig, wat ik tot mijn nadeel ondervond, toen ik een exemplaar aan zijn opgeklapte vleugeltjes wilde oppakken en toen juist een windvlaag plant en dier uit mijn bereik veerde. Ik was n.l. niet een geregeld vlinderjager en beschikte derhalve niet over het echte, goede vangmateriaal. Mijn eigen vangwijze was nog inspannender, daar ik bovendien nog zeer voorzichtig te werk moest gaan om gave exemplaren niet te beschadigen. In ieder geval no 1, een mooi blauw Parelmoervlindertje, was al verloren gegaan. Ren- en sluippartijen op de steile helling van de hoge Ringdijk brachten een schamel succes. Zo ving ik een drietal vlindertjes, waarvan ik de naam echter niet te weten kon komen door het gebrek van een determineerboek. Ter plaatse werden ze met benzine gedood. Een voordeel hiervoor is, dat de vlinders zich niet in een of andere gevangenis bij het rondspartelen beschadigen, een nadeel, dat men gauw naar huis dient terug te keren, daar anders de gedode exemplaren té stijf zijn geworden om op te zetten, terwijl bovendien in de vrije natuur menig druppeltje benzine verloren ging. Maar zó ernstig vatte ik dit werk niet op. Het was er mij vooral om te doen op het zandterrein voorkomende soorten te leren kennen en daar dit bij vlinders in de vrije natuur lang niet altijd mogelijk is, moest ik van elke soort een exemplaar zien te bemachtigen. Een echte verzameling aanleggen was er dus niet bij. In 1943 had ik ook al eens zo'n jacht gehouden. Resultaat: acht soorten gevangen en gedetermineerd, t.w. : Groot- en Klein Koolwitje, beide zeer algemeen (de laatste wellicht nog het algemeenst), Schoenlapper of Kleine Vos, vaak, bijv. in het voorjaar zeer algemeen. In Juli 1945 slechts éénmaal waargenomen. Zandoogje, Hooibeestje en Kleine Parelmoervlinder, algemeen. Vuurvlindertje en Gewoon Blauwtje, vrij algemeen. Verder toen nog enige soorten leren kennen, die door hun karakterestieke tekening al dadelijk in de Natuur te onderscheiden waren, n.l. Dagpauwoog, Distelvlinder en Atalanta, alle drie in de zomer op het zandterrein, de eerste twee een buitenkansje, de laatste wat algemener, En dan nog in het voorjaar – en ook een keertje in de nazomer op de Rothoek – het mooie Citroenvlindertje. Met elkaar dus twaalf soorten van het zandterrein. Nu, met deze vangst nog enige nieuwe, waarvan de determinatie afgewacht dient te worden en dan nog een verrassing. De Koninginnepage, een prachtig geelgekleurde vlinder met wat rood, blauw en zwart, die in Holland en Friesland weinig voorkomt, verwaardigde zich op het zandterrein te verschijnen. Ze was helemaal niet zo schuw, zodat ik haar karakterestieke tekening van dichtbij kon bewonderen en daarna al spoedig haar identiteit vaststellen. Ze scheen het vooral op de Rode Klaver – bloempjes gemunt te hebben.

Grote stukken met de heerlijk geurende Akkerkoningklaver werden kalm overgeslagen, terwijl de eenvoudige Composieten helemaal niet aan de beurt kwamen. Dan wil ik nog verhalen van een schakel, een zeer belangrijke schakel in de levensgeschiedenis van de vlinders. Daar zij zich geslachtelijk voortplanten, is een bevruchting van het wijfje door het mannetje noodzakelijk. Zulk een bevruchting nu heb ik bij twee soorten van dichtbij kunnen waarnemen en wel het duidelijkst bij de Kleine Parelmoervlinder. Bij deze soort treedt bovendien ook sexuele dimorphie op, d.w.z. mannetje en wijfje zijn verschillend gekleurd, zodat het geval duidelijk te volgen was. Opvallend was bijv. de pompende beweging, die het mannetje maakte, welke beweging we ook bij de copulatie der zoogdieren aantreffen. Alleen bij de laatste veel krachtiger natuurlijk. Wat ik echter bij de zoogdieren nog nooit gezien had, verraste mij nu bij de vlinders: het mannetje vloog er soms met het wijfje vandoor of omgekeerd, zodat één van beide achteruit moest vliegen. De beide dieren waren blijkbaar zo in actie, dat ze mij in tegenstelling met normale gevallen zeer dicht lieten naderen. Zo heb ik zelfs duidelijk het copulatie-orgaan van het mannetje kunnen waarnemen. Op weg naar huis zag ik op enige distels nog een paar gaderde Witjes, familieleden van de beide Koolwitjes en op het eerste gezicht ook weinig van ze verschillend. Alleen traden de vleugeladertjes veel meer op de voorgrond, vandaar ook de naam.

*) Voor het kaartje van dit gebied, dat al zoveel het onderwerp is geweest van mijn artikelen, zie men achter in dit deel.

Het al veel genoemde Hoofdwegland. Hier vangt Walters zijn eerste dagvlinders.
1945

Blz. 129

22-7-1945

Ringdijk Koninginnepage

23-7-1945

's Avonds bij Ringdijk twee Hermelijnen (zwarte staartpunt, bruin van boven, wit van onderen, forser dan Wezel). Mol boven de grond, kon niet weggomen. (Korte staart, tenen wijd uit elkaar, lange spitse snuit, prachtig fluweel – zwart velletje)

25-7-1945

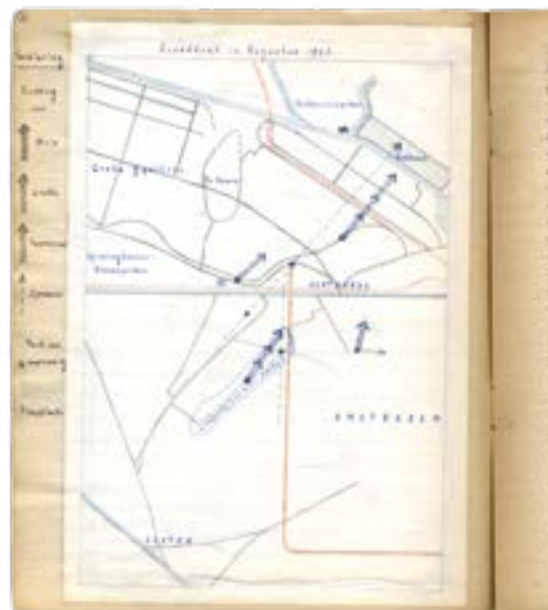
IJpolders. Wild gebied voor nieuwe havens. Op slikken Lepelaars, Kluut, die zijn naam riep, Kleine – en (of) Bontbekpluvieren, Kieviten, zeer veel Tureluurs, ook Groenpoten, Witgatjes, Oeverlopers, Watersnippen, Grote – en Kleine kwikstaarten; eenden (soort onbekend), Meerkoeten in het water, Kleine Karekieten in het riet, geen Scholeksters of Grutto's opgemerkt. Tussen akkers een vlucht Patrijzen.

Blz. 130

1945

Voor een overzicht over de 'slaaptrek;' van verschillende vogels, zie men nevenstaand kaartje. Voor dergelijke kaartjes van de jaren 1943 en '44 zij verwezen naar 'Natuurstudies in 1944', deel 2 blz. 56 en 58. Bij vergelijking valt het onmiddellijk op dat de avondlijke bewegingen in de vogelwereld dit jaar niet veel te betekenen hadden. Als voornaamste oorzaak kan ik daarvoor aanwijzen het verdwijnen der geïnundeerde polders, die voorafgaande jaren duizenden en duizenden vogels (eenden en steltlopers) tot zich trokken. Dezelfde oorzaak valt aan te wijzen voor het ontbreken van de Wulpen dit jaar in het weiland

De 'avondtrek' van kapmeeuw en spreeuw en van grote en kleine bosduiven (houtduif en holenduif). 1945

Slaapvluchtroutes van diverse vogels vanuit de Sloterdijkermeerpolder. 1945

1945 dagboek V

Blz. 154 t/m 166

12. October 1945

In het Polderland

Ik kan mij geen jaar herinneren, waarin oktober zo mooi was als ik 1945. Het was merendeels heerlijk zacht weer. Zodat de temperatuur meer aan lente deed denken dan aan het gure najaar. Dag aan dag was het zwoel, de ene dag met, de andere dag zonder bewolking, maar aldoor heerlijk om buiten te zijn. En dat gebeurt niet altijd in October. Het was dus zaak er zoveel mogelijk van te profiteren en ik heb mij dan ook niet onbetuigd gelaten. Wie zou zo'n zaterdagmiddag thuisblijven, als een zacht briesje de hemel schoongeveegd heeft en de zon in volle pracht op de aftakelende natuur straalt? Wie zou dat versmaden? Ik niet! Ik heb mijn Zaterdagen en Zondagen deze maand verschillend besteed, zoals ik altijd variatie pleeg aan te brengen op mijn wandelingen. Maar een weekeind heb ik doorgebracht in de veenpolders en ik behoef daar helemaal geen spijt van te hebben. Beide dagen waren zacht als de vele andere in October, met stralende zonneschijn en een heerlijk windje. Over de Ringdijk kwam ik op het dijkje van de Sloterdijkermeerpolder, waar ik al zo menig vogelavontuurtje beleefde. Als natuurliefhebber heb ik al dadelijk speciale aandacht voor verschillende dingen en zo viel mij nu bijv. op de weelderige groei van het Groote Kroosvaren (*Azolla filiculoides*) in de ringsloot en de kleine rode paddestoeltjes op de mesthopen. Maar al spoedig vroegen levendiger voorwerpen mijn aandacht. Kieviten stegen op en buitelden om mij heen als in het voorjaar. Een viertal Watersnippen verliet onder luid geschreeuw hun lievelingsoord, waarschuwden daarmee de hele levende omgeving en maakten het mij moeilijk in de onmiddellijke nabijheid nog iets waar te nemen. Verderop sloeg onder luid gekwaak een tweetal Wilde Eenden op de vlucht, weldra gevolgd door meer, tot de hele lucht vol zat met eenden en andere door hen opgeschrikte gevederde vrienden. Kieviten buitelden en riepen, fluitend trok een troep Goudpluvieren door de lucht, snaterend suisden de verschrikte eenden voorbij, zodat het een zeer levendig en luidruchtig schouwspel werd. Ik ging maar rustig zitten en poogde de soorten te onderscheiden. Niet moeilijk viel uit het grote vliegende silhouet met de holle vleugels en de S-vormige hals de Reiger te herkennen, niet moeilijk ook was het de Kapmeewtjes tot hun soort te brengen en de Watersnippen en de Goudpluvieren en een enkele laag oversuizende Wilde eend. Maar de talloze die zich verre hielden van mijn persoon daar op de dijk leverden onoverkomelijke moeilijkheden op. Aan de grootte meende ik Talingen te herkennen en aan de witte borst de mannelijke Slobeenden. Maar ik kan niet voor de juistheid van deze gokkerij instaan. Echt tot rust komen deed de zaak hier niet meer. De eenden waren ver in het land neergestreken en ik zag niets meer dan donkere vlekjes tussen het helende groen. Roeken, Bonte kraaien – mijn eerste van dit jaar – en Kapmeeuwen vlogen dicht genoeg voorbij, maar veel aandacht kon ik niet aan ze besteden in dit vogeloord. Minder gewone en schuwere soorten trokken nu de belangstelling. En die soorten hoopte ik verder langs het dijkje weer te vinden en daarom brak ik op. Ik passeerde de nieuwe werken en graverijen, waar op het slik een Kwikstaartje bezig was. Een Kwikstaart, minstens even groot als het bouwmannetje, doch met een gele onderkant. Zonder twijfel had ik hier

met een Grote Gele Kwikstaart te doen. Erg dicht liet hij zich niet benaderen; met grote bogen onttrok hij zich aan mijn blik. Een poosje was het nu stil. In de volkstuintjes snikkerde een Roodborst en de Boerenzwaluwen schitterden door afwezigheid. Een week te voren waren deze nog aanwezig, nu juist geen. Voor de eerste werd dus de derde Octoberweek een tijdvak van blijde inkomsten, voor de laatste het droeve afscheid. In het heldere zonlicht fladderde een eenzaam vlindertje voorbij, te ver om te zien welke soort hier nog zo laat zich buiten waagde. Maar toch een bewijs van de zwoelte dier dagen.

Langzamerhand werd het echter levendiger in het land. Hoe verder mijn schreden mij brachten, des te meer vogels zichtbaar werden. Hier en daar vlogen kleine koppels eenden op, met luid gekwaak onrust zaaiend onder de schare. Het werd tijd, dat ik achter het dijkje kroop en mij zodoende goed verborg tegen de honderden wakende ogen. Behoedzaam gluurde ik tussen de gras-sprietjes over het hogere land voor mij met zijn bedachtzame tapijt. Stil, daar kwam een Reiger op, zeilde met langzame slag in mijn richting. De vogel had mij blijkbaar niet in de gaten of zag toch zeker niets gevaarlijks in het lage, lange gevaarte op gindse dijkhelling. Met sierlijke landingsmanoeuvres streek hij niet ver van mij neer. Nog nooit had ik een Reiger zo dicht nabij gezien, nog nooit zo duidelijk waargenomen, hoe vlak voor de landing de hals zich strekt en hoe veerkrachtig de lange poten de schok bij het neerkomen te niet doen. Later zag ik ze – er waren toen inmiddels twee bijgekomen uit het achterland – druk in een Reigerspel verdiept. Met hoog opgeheven lijf en uitgespreide vleugels liepen ze veerkrachtig en eigenlijk half zwevend over kleine afstanden heen en weer, telkens op de keerpunten met een sierlijke zwaai een halve slag om makend. Zodat het leek alsof ik in een Reiger-danszaal was terechtgekomen. Ze waren sierlijk en eigenlijk een beetje potsierlijk ook, deze grote, zwijgzame vogels in hun luchtig spel. Waarom ze het deden kan ik niet bevroeden. Jacht was het stellig niet. Ten eerste was de snavel er niet mee gemoeid en ten tweede hadden ze zich in dat geval wel een weinig minder opvallend gedragen. Dat hun spel niet steeds de bijval kreeg, die het naar de sierlijkheid zeker verdiende, kon ik wel horen aan het misnoegd gekwaak van gestoorde eenden. Bovendien houden deze vogels in het geheel niet van sierlijkheid, vooral niet bij het lopen, zodat het geen wonder was, als van tijd tot tijd een aantal zich onder luid protest in de lucht verhief om een rustiger oord op te zoeken, hetwelk meestal dicht in de nabijheid gevonden werd.

De hele middag door kwamen trouwens eenden van elders zich voegen bij deze grote kwaakgemeenschap. Als ik ze ver boven de bomen van de polderweg aan zag komen, drukte ik mij nog een beetje extra op de grond, terwijl ik mijn witte gezicht zo goed mogelijk verborg in de donkere regenjas. De list scheen te lukken, want steeds dichterbij landden de schuwe gasten onbevreesd. Lastig maakten het mij de Reigers, die met hun lange halzen mij eerder ontdekten en door hun onverwacht vertrek de rest van het gezelschap erg argwanend deden worden. Drukten ze daarbij niet, maar het resultaat was er niet minder om. Vlak voor mij in de ringsloot sprong bij tijd en wijle een blinkend wit visje boven de oppervlakte uit. Een kikvors scharrelde tussen het gras en enkele insecten maakten het trieste overschot uit van het eens zo trotse zomerse miljoenenleger. Hoog in de lucht “klieauwde” een Zilvermeeuw, een koe loeide in de oneindigheid. Voor mij heerste rust. Toen ik even

mijn hoofd de rand wat te ver passeren liet, schoot pijlsnel voor mij op het hoge land een reigernek omhoog en een Reigeroog keek wantrouwend in mijn richting, zodat ik mij niet meer verroeren durfde. Het onderzoek duurde lang, maar viel bevredigend uit, naar het bleek, want ten slotte zakte de reigerskop peinzend over de gevaren des levens in het gevederte terug. Een tweede roekeloosheid mijnerzijds liep echter minder gelukkig af. Tegen een ongunstige achtergrond merkte ik de gestrekte Reigerhals niet en het spiedend oog. Even later was het te laat. Een minuut van bewegingloosheid had slechts tot gevolg een langzame en bedaarde vlucht naar verdere dreven. Jammer, en toch ook weer niet. Ik kon nu wat vrijer kijken. Ook de eenden merkten het toen. Een zacht binnensmonds gesnater ging door de gelederen. Toch vonden ze het niet noodzakelijk de wijk te nemen. Mij dunkt, ik leek zo helemaal geen mens en voor een koe schrikt geen eend. De Reiger wel. Als een Kapmeeuw laag overzeilde of een paard in de richting kwam, vond hij het hard nodig een oogje in het zeil te houden of zelfs te vluchten. Het zal de eerste keer niet geweest zijn, dat een Reiger voor Kraai of Kievit de mindere is, ook buiten de broedtijd. Langzaam begon toen de avond te vallen. De boeren in de wei molken de laatste koeien. Een donker wolkendek verhoogde de duisternis en dreigde na de heldere dag. De zon zakte achter de wolken en de wolken schoven voor de zon. Het werd merkbaar frisser. Een paar Akkerleeuwerikken trokken nog als laatste naar het Zuiden door. De gehele dag was het Leeuwerikverkeer druk geweest in de polder. De hoofdrichting was Zuid, tegen de wind in en laag, heel laag trokken ze over het polderland. Zo laag zelfs, dat ze voor het toch waarlijk niet zeer hoge dijkje nog omhoog moesten!

Maar ook dat was nu voorbij. De dag neigde ten einde en de Leeuweriktrek hield op. In ieder geval merkte ik er niets meer van. Tegen de tijd, dat alles schaduwig werd op het veld werden vele vogels onrustig, die ik te voren niet eens had opgemerkt. Zo begonnen talloze Kieviten te roepen en rond te wiekelen. De Grote Wulp riep zijn schoon geluid, dat nergens beter paste dan bij de stemming van deze avond. De Goudpluvieren floten. Uit het bord van eendenvlekjes verhief zich hier en daar een Pluvierstipje. Nog nooit had ik die vogels zo vreemd gezien als deze avond. Fluitend en wild de vleugels slaand op de onschuldige lucht doken ze over het dijkje in de lage droogmakerij. Onstuimig was hun vlucht, wild onderbroken soms door een snelle ruk naar omhoog of beneden of een plotselinge draai om de lichaamsas. In grote bogen door de lucht schenen ze steeds weer op hun punt van uitgang terug te keren. Even later verhief zich de gehele Pluvierenbende en fluitend in de zoetste klanken suisde de troep voorbij. Enige tientallen passeerden zo, alle naar het Zuiden. Ik geloof echter, dat het laatste toeval was. Duidelijk meen ik gezien te hebben, dat de gouden vogels verder in de wei hun tent opsloegen, zodat hier dus geen sprake was van een z.g. "avondbeweging" der vogels, waarover ik al zo veel verteld heb. Wel verdacht veel daarop geelk het overvliegen van een drietal Watersnippen, ook naar het Zuiden. De vogels waren kennelijk niet opgejaagd of verschrikt, want hun eigenaardige "zig-zag" vlucht bleef achterwege. Ze waren dus uit eigen beweging op het pad gegaan en dat gaf te denken, daar een Watersnip in de lucht een zeldzaamheid is overdag. Een Watersnip betekent in het dagelijks leven een ruigte met erg veel vocht, een schreeuwend "rètsj, rètsj" en een vogel ver in de lucht, al wentelend en schreeuwend, nooit

Het gebied ten westen van Amsterdam waar het Algemeen Uitbreidingsplan (AUP) na de Tweede Wereldoorlog zal worden gerealiseerd.

rechtuit op een doel afvliegend, maar met een wijde boog naar het onbepaalde. Het Zuiden scheen wel een bijzondere aantrekkingskracht te hebben, want ook het grootste deel der nog steeds niet talrijke Kapmeeuwen trok daarheen, in plaats van, zoals in vooraf gegane jaren naar het N.N.O. De Rothoek had afgedaan en de Achtersluispolder was niet meer geïndeerd. Nu scheen als slaappleats in gebruik genomen te zijn het Nieuwe Meer en zijn rietlanden bij het Bosch van Amsterdam. Opvallend was ook het grote aantal jongen onder de Kapmeeuwen (met zwarte staartzoom en gevlekt verenkleed). Een nadere bestudering van het percentage jonge Kapmeeuwen vindt men in deel 1946-2 blz 83.

Een aardig voorbeeld van een slaapbeweging was nog die van een troep Musjes, die na een dag voedsel zoeken in de distelvelden voldaan huiswaarts keerden naar gindse boerderij en daar in boom en struik en onder de dakpannen beschutting vonden voor de nacht.

Daarboven een zeldzame vlieger. Een Lepelaar vloog over, laat in de tijd van het jaar, later nog dan het buitenbeentje van 12 oktober 1944. Een flits van zeldzaamheid, een groet van de voorbije zomer.

Toen, stijf van het lange liggen, verliet ik mijn observatiepost. Even later op de dijk, het schemerige land beschouwend, ontwaarde ik daar honderden eenden, verrassend dichtbij. Een heerlijke aanblik van korte duur. Een moment later verhief zich onrust de hele eendenschaar, viel uiteen in vele, kleine groepjes, die met grotere of kleinere bogen en cirkels naar links en rechts een verder, veiliger oord zochten. Even dook ik weer achter het dijke en weldra was er weer rust op het land voor mij.

Op mijn weg naar huis zag ik nog een vleermuis gaan, geen vogels meer. Het is een weekeind geweest vol pracht en innigheid van de Natuur, die zó dichtbij was. Vaarwel vogels, ik hoop U spoedig weer te zien!

Slaapvluchtroutes van kapmeeuw en spreeuw. 1945

Amsterdam 20 en 21 October 1945

Na deze schitterende dagen kwamen weldra andere met veel regen en wind. Toch bofte ik weer toen de volgende Zondag de zon heerlijk scheen en een kalm, zij het dat ook een fris briesje uit het Oosten woei. Mijn weg leidde als altijd over het zandterrein, waar vlak bij het stadsgewoel een Waterhoentje zich verschool tussen het hoge riet. Daar elke tocht mij de hele zomer bijna steeds langs dit rietoord voerde en ik tot nog toe daar geen Waterhoentje had waargenomen, kan ik dus aannemen, dat deze vogel hier niet gebroed had. Het was niet waarschijnlijk ook, dat zulks wel het geval zou zijn, daar het rietveldje doorkruist werd door paadjes van de speelse jeugd. Dit Waterhoentje was dus een trekvogel of -minder waarschijnlijk!- een zwervertje. Uit dit oogpunt was dus de waarneming de moeite van het vermelden waard. Veel meer heb ik ook niet te zeggen van deze tocht. De gewezen inundatie in de Spieringhornerbinnenpolder, die in Juni nog zo ontzettend kaal was, zag nu groen van het opkomende gras. De koeien liepen er al weer en de schapen. Wat het vogeldom aangaat was er niets bijzonders aan de hand. Bonte Kraaien, Roeken en wat meeuwen zochten hun voedsel op de kale akkers. Een Watersnip schrok op uit zijn vreedzaam leventje en maakte daarbij het bekende misbaar. Zwaluwen nam ik er niet meer waar. Vorige week evenmin trouwens. De "snikkerende" Roodborstjes schenen voor ze in de plaats gekomen te zijn. Overigens ademde alles een stille rust, die nu, op Zondag, niet werd verstoord dan door een rammelend koetsje, dat zijn bezitters naar Sloterdijk voerde.

- Uit de tekst leid ik af dat
- Walters het nog steeds zonder verrekijker moet doen.
- Vooral kleine steltlopers
- in winterkleed en de voor
- determinatie gevreesde, niet
- zingende, kleine grijsbruine
- kutvogeltjes (KGGK-tjes) zijn
- zonder kijker in het wild
- door niemand op naam te
- brengen.

Blz. 171

1945

Ook in de IJpolders was het stil nu van vogels. Een enkele kraai, een paar meesjes in het riet was al wat nog overschoot van de eens zo rijke bevolking. Maar dan ineens een heerlijk geluid. Ik naderde het kanaal en daarmee de Rothoek en de nu niet meer geïnundeerde Achtersluispolder. Een melodieuze geluid, klaterend door de zuivere vorstlucht, trof mijn oor en dadelijk ook was het herkend: Wulpen. Geen minuut later kwam van achter de begraafplaatsbomen de troep aansnellen, laag over het land, al maar roepend en in een wijde boog terugdraaiend naar gene zijde van het zeekanaal. Later zag ik ze dezelfde vlucht nog eens maken. Waarlijk een grootse aanblik.

Blz. 173

9 december 1945

Ik leerde de Vlothavens in de Amsterdampolder kennen als een eendenparadijs bij uitstek, waar ik vanaf December 1945 tot in maart 1946 talrijke belangwekkende waarnemingen heb kunnen doen aan velerlei eendsoorten en Meerkoeten. Daar de ontmoetingen met de Noordelijke eendsoorten in 1946 uitvoerig worden behandeld, wil ik hier slechts een korte opsomming geven der waargenomen soorten. Het allergrootste deel der aanwezige eenden bestond natuurlijk uit de "gewone wilde" daarna, zeer veel geringer in aantal, kwamen Slobbers en Kuifeendjes, terwijl ook de talingen (waarschijnlijk Wintertalingen) nog tamelijk veelvuldig voorkwamen. In maart nam ik er nog een tiental Nonnetjes waar en een Tafeleend. Stellig had hier met een kijker nog ontzettend veel meer bereikt kunnen worden, daar de vogels meest zeer schuw waren en zich over vrij grote afstanden konden verspreiden.

1946 dagboek I

16 maart 1946

Haas zeer dichtbij te zien gekregen (2 à 3 m). Grote ogen, lange oren. Prachtige huid.

20 april 1946

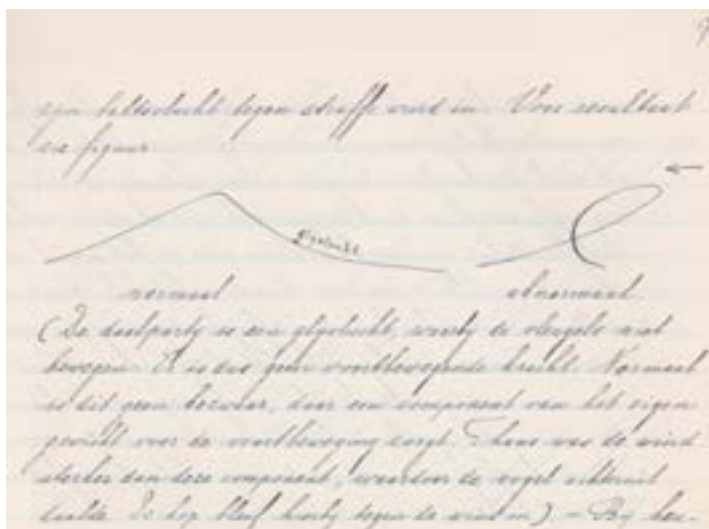
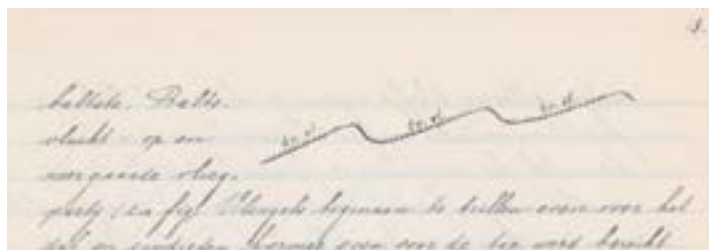
Sloterdijkmeerpolder

Kievit scheen te stoeien met zijn wijfje of haar tot iets te willen dwingen. Gedurig gebuitel om elkaar heen. Wijfje vloog zo mogelijk rechtuit zonder te buitelen. Hetzelfde met tureluurs ervaren. Ondanks mijn nabij zijn daalde in de onmiddellijke omgeving een paartje, waarvan het mannetje hevig baltste. Baltsvlucht: op en neergaande vliegpartij (zie fig). Vleugels begonnen te trillen even voor het dal en eindigde hiermee even voor de top werd bereikt.

28 april 1946

Sloterdijkmeerpolder

Graspieper hield zijn baltsvlucht tegen straffe wind in. Voor resultaat zie figuur.

Baltsvlucht van de graspieper.
1946

1946 dagboek II

Blz. 40

Juni 1946

In aflevering 1-2 van "Ardea", tijdschrift der Nederlandse Ornothologische Vereniging, d.d. Mei 1943 (jaargang 32) komen twee foto's voor van den heer J. G. S. Overmaat betreffende een broedgeval van de Kuifleeuwerik op het zandterrein nabij de Hoofdweg. Bij deze foto's stond het volgende vermeld.

Bij het nest van Galerida cristata cristata L. De in dit nummer gepubliceerde foto's van de Kuifleeuwerik zijn vermoedelijk de eerste die van deze soort in Nederland werden genomen. Ze werden gemaakt te Amsterdam, waar, ondanks de schaarse mededelingen in de "Waarnemer", de soort op bepaalde zandterreinen een vrij gewone broedvogel is. Het nest met 4 eieren vond ik op 25 Juni 1942, op een verhoogde zandrichel nabij de Hoofdweg; het was omringd door een aantal struikjes van een roodbloeiende distelsoort (nadere determinatie bleef achterwege). Op 6 Juli waren twee jongen uitgekomen; om 17 uur verscheen de derde. Precies 24 uur later vond ik het viertal compleet. Het nest was een zorgvuldig met plantenstengels bekleed, glad en zuiver rond kuiltje, vrij diep. De foto werd gemaakt op 28 Juni, des morgens om 8 uur, vanuit een schuiltent (afstand ruim 1 meter). In het tijdsverloop van 1 uur kon ik 7 opnamen maken. De oude vogel gedroeg zich vrij schuw en kwam bij tussenpozen van ongeveer een kwartier bij het nest terug. Nu en dan zette hij (zij?) zich in broedhouding daar achter. De geluiden van de oude vogels waren bij aandachtig luisteren zeer gevarieerd. De nestjongen vertoonden vanaf hun geboorte een eigenaardige, gedeeltelijke en borstelige-gestreepte beharing.
J. G. S. Overmaat.

Naar aanleiding hiervan heb ik mijn aandacht speciaal gericht op de Kuifleeuweriken van het zandterrein. 's Avonds op het zandterrein. Twee plekken gevonden, waar de gehele avond steeds weer Kuifleeuweriken aan te treffen waren. De eerste verblijfsplaats was kaal, begroeid hier en daar met distels, e.d. (Zie distelvegetatie 1945 blz.) Vgl. ook foto omschrijving hier over. Van de tweede Kuifleeuwerikenplek volgt hier een nadere beschrijving. Op de grens van het hoge zandterrein en het lage niet-opgehoogde gedeelte, waar zelfs 's zomers een aardige plas overbleef, vloog bij mijn nadering een Kuifleeuwerik op. Hij deed echter zeer zenuwachtig, gaf korte kreetjes en daalde vlak achter de vijver neer. Helemaal op zijn gemak stond hij ook daar niet. De vleugels werden gestrekt en heel

STICHTING VOGELTREK TExEL
 Zeehuiscamp Laberdaas
 Londen
 10, Avenue de France

Londen, 15 November 1946
 Den heer J. Walters te Amsterdam.

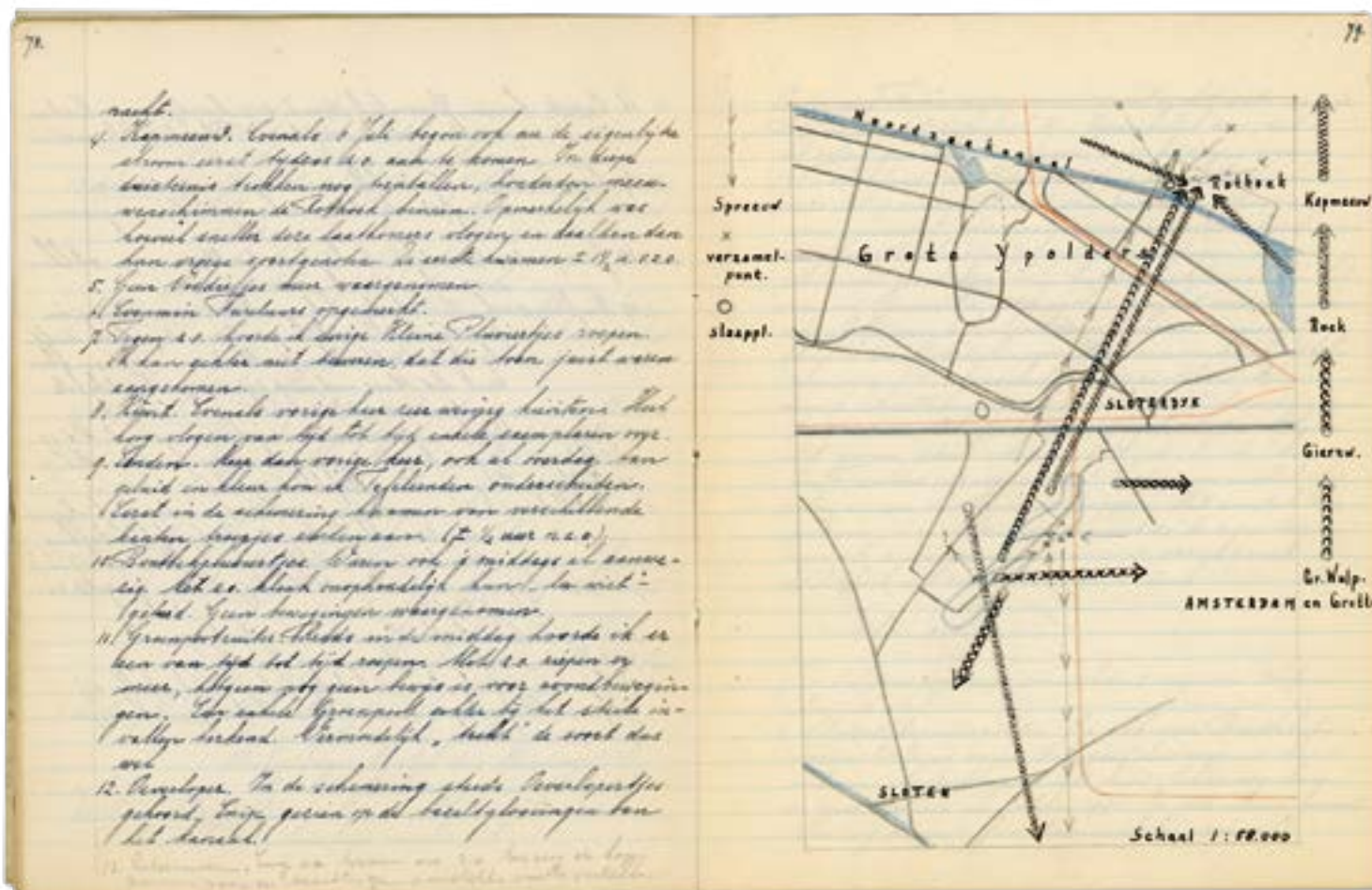
Deer geachte heer,
 Het betreft de trek van het waterhoentje van ik u nu studeer het volgende schrijven:
 Een nestjonge en een oude vogel, beide in het veld vlakke behoort-
 lijke eilandjes afkomst te hebben het nestjonge was half Desember in
 Frankrijk (Londen) en de oude vogel was half Desember van de Jean,
 Hantsche, (Frankrijk).
 Hier vandaan werden op de trek verrijkt, waaronder 1 op lichtschepen
 10 ex. en 10 April vrijheid op het eiland Noordhinder was 3 dagen later
 te londen vastgesteld; de oude vogel, die half October te londen
 was vreedzaam overwinterde op 3 Januari te Abbeville aan de Somme (Fr.)
 In maart was een oude vogel op het lichtschip Dehouvenbank vreedzaam
 en bleef een jaar later bij vreedzaam, terugkwamen en te londen
 werd op 10 Desember van ex. vertrek op het lichtschip Verschellinck
 bank, dat vreedzaam was op trek was het was 5 jaar later terugkwamen
 te londen, (Frankrijk), in over 10 ex. in de wintermaanden gewild
 vertrokken een vreedzaam vreedzaam van de het terugkwamen een vreedzaam
 te londen en werden zij alle als overwinterde terugkwamen vreedzaam
 vertrokken in het veld te londen of op enige jaren.
 Het waterhoentje troef in de londen op October en later bij vreedzaam
 te londen, was de overwinterde, op bij Felix vreedzaam terugkwamen in
 maart en april.

Koninkrijk H. Kluwer

Correspondentie met Stichting Vogeltrek Texel over trekgedrag van de waterhoen. 1946

zijn gedrag was in overeenstemming met een in spanning verkerend persoon, die geeuwt en lust heeft zich uit te strekken. Hij bleef slechts kort zitten, vloog toen met korte rukjes een eindje verder. Daar gezeten rekte hij enige keren met het kopje boven de graspollen uit en rende even later in gedrukte houding enige meters verder van mij af. Hij verdween tussen het hoge gras en kwam uit eigen beweging niet meer te voorschijn. Ik was nog niet ver in zijn richting gelopen, toen niet een, maar twee Kuifleeuweriken zich gelijktijdig uit de voeten maakten. Ook al weer als vorige keren gingen ze slechts een klein stukje verder. Als dit een paartje was moest een nest met jongen of eieren ze aan dit plekje gebonden hebben. De mogelijkheid bestaat echter, dat het een oude was met zijn uitgevlogen jong. In ieder geval in omgeving van opvliegen geen nest gevonden. Terrein was behoorlijk begroeid met gras, klavers, e.d. Weinig distels, weinig kaal zand.

Slaapvluchtroutes van spreeuwen van en naar de Rothoek. 1946

Blz. 53

1946

Wormer, Jisp

Boven zelfde perceel land als eind Mei cirkelden thans ook weer vele Visdiefjes. Middelste stuk was inmiddels hoog met gras begroeid. Neerstrijkende Visdiefjes gingen geheel schuil tussen het gras. Afgaande op het neerstrijken der vogels vond ik een nest met twee eieren van het lichte type (maten: 4,2 x 3,1 en 4,3 x 3,3 cm). Een dezer eieren legde ik op 30 cm van het nest neer. Toen ik binnen het half uur terug kwam, lag het weer op zijn oude plaats. Toen heb ik het op een meter van het nest gelegd, verscholen tussen een hoge pol gras. In het kuiltje verving ik dit door het veel grotere en anders gekleurde Tafeleendenei. Na een half uur toestand hetzelfde. Afwachten tot volgende dag!

Proef met visdiefnest. Kunstmatige toestand van vorige dag was blijkbaar door Visdieven aanvaard. Tafeleendenei en het ene eigen ei waren door en door verwarmd. Andere eigen ei lag nog op een meter van het nest tussen het hoge gras en was ijskoud. Nu legde ik dit duidelijk zichtbaar neer op 25 cm van het nest. In een half uur scheen de vogel slechts gelegenheid gehad te hebben het ei een decimeter naar zich toe te schuiven. Na ongeveer een uur lag het er netjes en verwarmd in. Resultaat een Tafeleendenei+ twee eigen eieren.

Blz. 57

Juli 1946

Rothoek

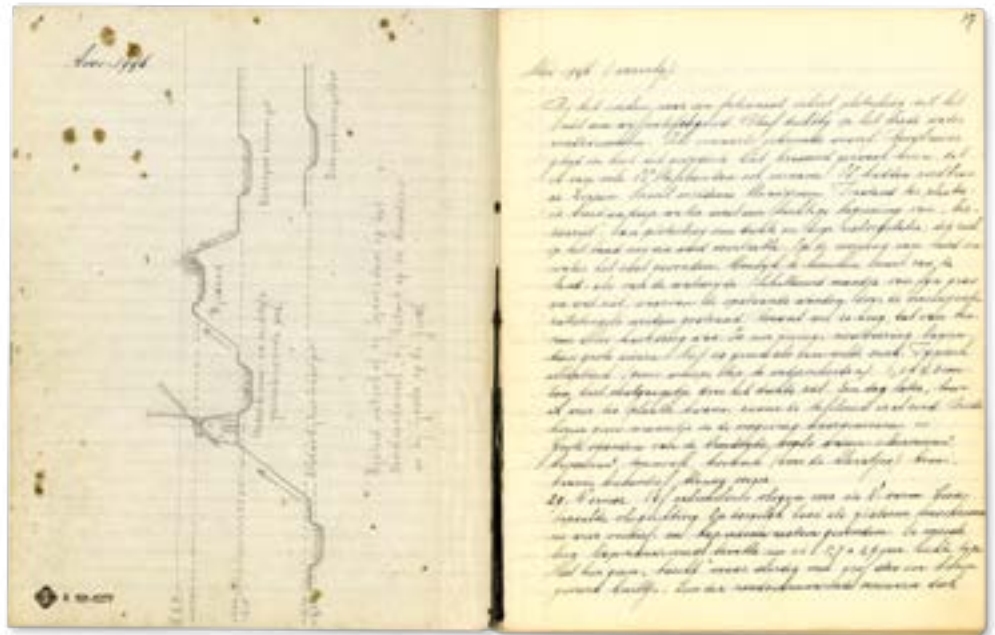
Doel van de tocht: nagaan in hoeverre en voor welke vogels de Rothoek slaappleats was. Spreeuw. Van heinde en verre kwamen kleinere en grotere Spreeuwentropen uit alle richtingen. Streken neer in verschillende boomgroepen in de omgeving, doch vooral in de grootste die, hoewel de kleinere groepen stellig naar verhouding meer ruimte over hadden, de meeste aantrekkingskracht bleek te bezitten. Met z.o. echter verlieten de Spreeuwen in een enorme "wolk" de bomen en streken neer in een vrij klein rietveld, dat weldra donker zag van de vogels. Daarbij voegden zich de vogels van de vele kleinere en verder afgelegen boomgroepen. Boomgroepen waren dus hier weer verzamelpunten en niet de definitieve slaappleatsen.

- Walters doet voor het eerst
- proeven met eieren. Waar-
- schijnlijk geïnspireerd door
- het lezen van gedragstudies
- van vogels bij nesten.

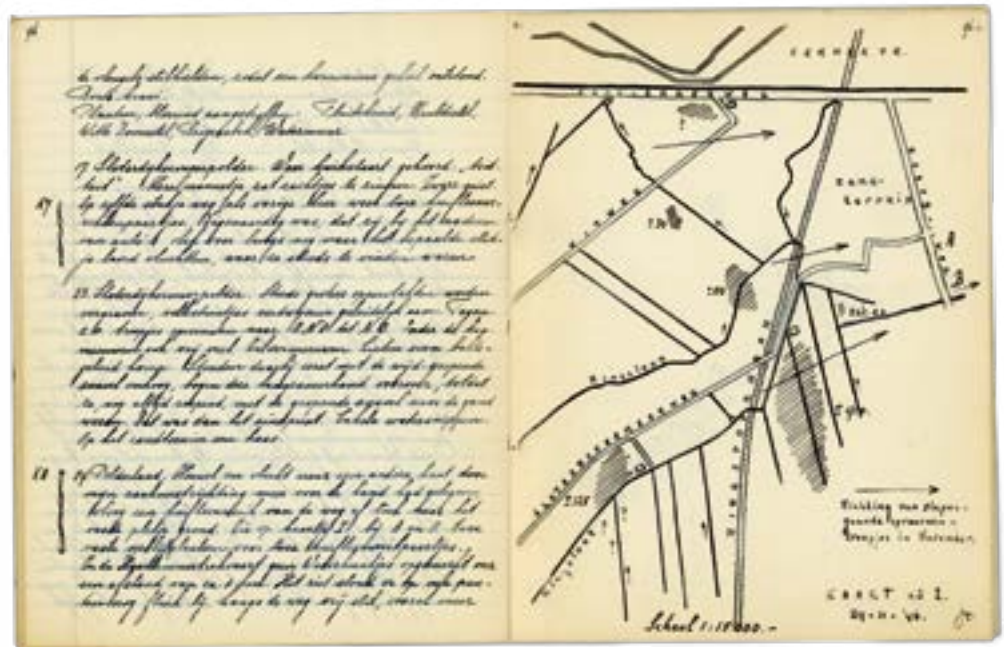

Resultaat broedseizoen van kapmees en visdiefje. 1946

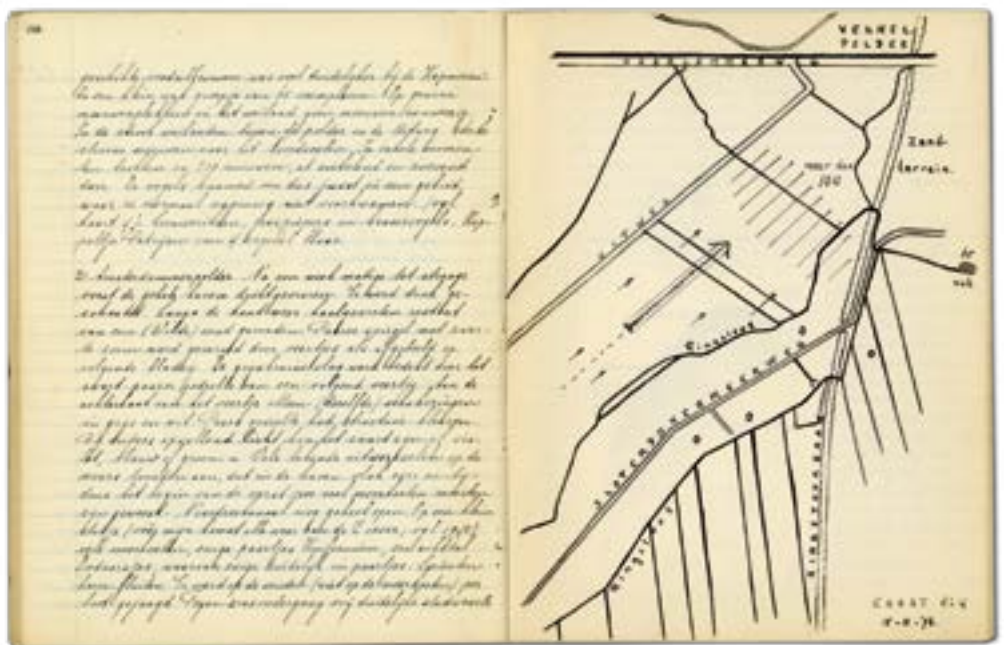
Verschillende polderpeilen, in één doorsnede, van o.a. Sloterdijkmeerpolder, Sloterdijkerbinnenpolder en Osdorpbinnen en -bovenpolder. 1946

Richting slaapvluchten van spreuuwen. 1946

Slaapvluchten over velden ten noorden de Sloterdijkmeerpolder. 1946

Blz. 73

September 1946

Kleine Pluvier

Komt veel meer dan de Bontbekpluvier op de slikken van de graverijen in de Sloterdijkermeerpolder. Waarschijnlijk geen broedvogel.

Blz. 83

October 1946

Iets over de verhouding jong-oud bij de Kapmeeuw.

Hoewel mijn onderzoekingen op dit terrein nog in het begin stadium verkeerden, acht ik de in de winter 1945-1946 verkregen resultaten van meeuwentellingen toch wel al belangrijk genoeg om hier even vermeld te worden. Het gaat hier, zoals het opschrift al aangeeft, om de verhouding jong-oud bij Kapmeeuwen in de loop van het winter seizoen of liever in de loop van de periode, dat de Kapmeeuwen in een redelijk aantal langs de stadsgrachten voorkomen. Er buiten vallen dus al dadelijk de verhoudingen onder de meeuwen buiten op het land en ook die in de zomertijd, wanneer slechts bij uitzondering een Kapmeeuw boven de grachten verschijnt. De Kapmeeuw dus is in de broedtijd een buitengewone verschijning in de stad. Hoewel ze na de broedtijd, in Juli bijv. al wel geregeld voor komen, blijft toch hun aantal gedurende enige tijd zo gering, dat tellingen praktisch ondoenlijk zijn. Eerst in September plegen hun aantal "telbaar" te worden. Vooral op het IJ zijn ze dan al weer vrij gewoon, zodat de tellingen van oude en jonge vogels een aanvang kunnen nemen. Dat ik dus in 1945 eerst in November begon te tellen ligt niet aan de meeuwen, doch heeft een andere oorzaak. Wat nu is een jonge en wat een volwassen vogel? Een vrij goed onderscheidingssteken is de donkere staartzoom bij de jonge vogels tot hun tweede herfst (dit laatste volgens Dr. Jac. P. Thijsse in het "Vogelboekje").

Blz. 84

1946

Begin November 1945 vond ik, dat van alle Kapmeeuwen 53,2% juveniel en 46,8% adult was. Ik neem aan, dat toen de rui van de staartpennen reeds geheel of grotendeels achter de rug was, zodat dan alle zoomstaart-meeuwen eerstejaars jongen moesten zijn. Een week later, met een aanzienlijke temperatuursverlaging en met dreiging van een maximumgebied uit Lapland, bleken de percentages resp. te zijn: 29,0 en 71,0, twee dagen later met een nog lagere temperatuur resp. 18,0 en 82,0. Hieruit blijkt m.i. overtuigend welk een invloed het weer had op de verhouding jong-oud. In een week tijd immers kan het aantal jongen niet zo zijn afgenomen door het wegvallen der tweedejaars jongen. Rui is een proces, dat langere perioden vergt. Indien in een week tijd de rui zulke vorderingen zou hebben gemaakt, dat de eind-

zoom van de staart bij nagenoeg alle tweedejaarsvogels zou zijn verdwenen, dan zou een grote categorie geheel zonder staart moeten rondvliegen, wat geen natuurlijke gang van zaken is. Bovendien telde ik de enkele vogel, die het wel vertoonde, nooit mede.

Blz. 91

1946

Opstel Kapmeeuw laatste deel.

Naar aanleiding van mijn desbetreffende vraag, schreef mij de Stichting Vogeltrekstation Texel het volgende:

De eerste staartpennen, die de Kokmeeuw krijgt, zijn die in het eerste verenkleed=eerste kleed na het donskleed. De vogel is in dat kleed juveniel. Deze staartveren zijn gekenmerkt door de zwarte staartband. Bij de eerste herfst rui (partiële rui) worden deze staartveren geruid, zodat de eenjarigen (Engels: "immatures"=onrijpen, onvolkomenen) dit kenmerk behouden. Ook bij de eerste voorjaars rui (partiële rui) worden meest geen, soms slechts enkele staartpennen geruid, zodat vogels in eerste zomerkleed dit kenmerk ook nog bezitten. De tweede herfst rui is volledig (Duits "Vollmauser") en worden de juveniele staartpennen verwisseld tegen adulte, welke wit zijn. De adulte Kokmeeuw in tweede winterkleed heeft dit kenmerk dus niet meer. De tijd van deze tweede herfst rui is volgens Witherby: Juli t/m October. Tijdens deze rui worden de pennen eerst geruid, dat is dus in Juli en Augustus. In September zullen alle dieren in de herfst rui dus een witte staart bezitten.

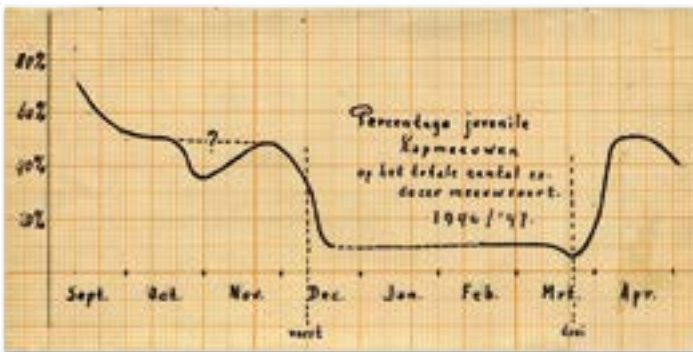
Tot zover het Vogeltrekstation Texel over de Kapmeeuw. Indien de laatste alinea juist is, houdt het dus in, dat in October/November de grote vermindering van het aantal jongen ten opzichte van het aantal ouden niet (mede) een gevolg kan zijn van de rui, waarbij het aantal zoomstaarten door het verdwijnen van de staartband bij een deel ervan sterk vermindert. In dat geval kan dus alleen het jaargetijde met zijn dalende temperaturen aansprakelijk gesteld worden voor het veel besproken veranderen van de verhouding jong-oud bij de Kapmeeuwen.

Kaart Sloterdijkmeerpolder met broedvogelgegevens. 1946

Verhouding juveniele en adulte kapmeeuwen. 1946

Resultaten kapmeewuttellingen 1946-1947.

Blz. 92

1946

Opstel Waterhoen laatste deel.

Van de Waterhoen had ik de Stichting Vogelstation Texel enige gegevens gevraagd omtrent de trek en het zwerven na de broedtijd.

Antwoord:

Van de trek van het waterhoentje is zeer weinig bekend en het zou zeker nuttig zijn, als U daarover meer gegevens verzamelde. Het waterhoentje trekt in enkele gevallen zeer duidelijk, zelfs over zee en in hoofdzaak 's nachts. Anderzijds wijst het ringonderzoek uit, dat vele 's winters op de broedplaats of in de onmiddellijke omgeving daarvan blijven. Dat is alles wat daarvan bekend is.

Het is duidelijk, dat deze uiteenzetting mij in het geheel geen houvast biedt omtrent het zwerven en trekken der Waterhoentjes in de Sloterdijkmeerpolder.

Resultaten der Kapmeeuw-tellingen 1946-47.

| Datum | absoluut
oud jong | relatief
oud jong |
|-------|----------------------|----------------------|
| 10/9 | 2 11 | 40% 60% |
| 12/9 | 3 1 | |
| 26/9 | 0 2 | |
| 30/9 | 13 13 | |
| 2/10 | 1 4 | 57% 43% |
| 11/10 | 23 39 | |
| 9/10 | 21 17 | |
| 12/10 | 12 7 | |
| 15/10 | 63 23 | 57,5%; 48,5% |
| 18/10 | 20 23 | |
| 28/11 | 34 32 | 62,1%; 58,9% |
| 11/12 | 26 25 | |
| 12/12 | 21 13 | 70,5%; 59,5% |
| 18/12 | | |
| 17/2 | | 82,7%; 10,7% |
| 19/2 | | |
| 24/2 | | 91,0%; 8,0% |
| 24/2 | | |
| 1/4 | 10 6 | 92,7%; 6,5% |
| 3/4 | 28 7 | |
| 9/4 | 15 16 | 78,0%; 22,0% |
| 10/4 | | |
| 15/4 | | 98,9%; 51,6% |
| 18/4 | 19 19 | |
| 21/4 | 5 5 | 50,0%; 50,0% |
| 24/4 | 2 7 | |
| 30/4 | 12 23 | 58,9%; 49,1% |
| 1/5 | 19 7 | |

Amsterdam, 9 Mei 1947.

1947 dagboek I

Blz. 28

9 maart 1947

Noordzeekanaal=Amsterdammerpolder

In het land sommige plekken alweer sneeuwvrij. Haas. Patrijzen nog in koppels (6,7,10). Vrij grote troepen Akkerleeuwerikken op de schone wegen of hier en daar in het veld. Hun winterroep werd al wat langer en melodieuzer. Ook wel duiven in het land, meest Houtduiven. Lagen in de sneeuw, diep in de veren.

15 Maart 1947

Sloterdijkermeerpolder

Ten gevolge van dooi der enorme massa's sneeuw en van regenval was de gehele polder onder water gelopen. Daar ook het hogere omringende land zeer hoog onder water kwam te staan, had zelfs een ogenblik een dijkdoorbraak bedreigd. Zelfs over de weg stroomde het water. Door deze watersnood zullen vele zoogdierdjes het leven hebben verloren. Slechts een dode Mol gevonden. Vele gangen in de sneeuw aan de wegbermen. Twee Mollen bezig gezien. Een kwam juist uit een nieuw gemaakt hol in de sneeuw te voorschijn. De ander liep zeker naar voedsel te zoeken en liep recht op mij af, toen ik mij stil hield. Hij wilde zelfs onder mijn schoen kruipen. Begon toen echter plotseling luid te snuffelen maakte rechtsomkeerd en verdween in een sukkeldrafje het ijs op.

23 Maart 1947

Sloterdijkermeer

Opmerkingen bij waarneming Zwanen. Bij waarneming van Zwanen in het vrije veld moet men er altijd rekening mee houden met verwilderde exemplaren te doen te hebben. De verwilderde Park- en Boerenzwanen zijn meestal niet van Knobbelswanen te onderscheiden, zelfs in de hand niet. Volgens Hr. Voous zijn de poten van echte wilde Knobbelswanen in-zwart. Die der Parkzwanen meestal ook, maar bij sommige dezer vogels trekt de kleur naar het grijze of zelfs vleeskleurige. Waarneming van deze pootkleuren geeft dus zekerheid dat men verwilderde exemplaren voor zich heeft. De kleurverandering is volgens de Hr. Voous ontstaan door inteelt. In alle andere, dus in de meeste gevallen, is men nooit zeker verwilderde zwanen waargenomen te hebben. Hetzelfde geldt voor de echte wilde vogels. Eerst van een troep van 30 of meer exemplaren wordt, volgens Voous, aangenomen, dat toch minstens enige vogels hiervan echte wilde zijn. Een waarneming als hierboven, heeft, ook al weer volgens den Heer Voous, naar alle waarschijnlijkheid betrekking op verwilderde exemplaren. Deze dieren worden bijv. in Waterland regelmatig gesignaleerd en komen er, naar ik meen, zelfs tot broeden.

Zomerwaarnemingen zijn daar dan ook niet zeldzaam. Door de bijzondere omstandigheden van de strenge winter zouden enkele dezer vogels of exemplaren uit geheel andere streken naar het Westen gekomen kunnen zijn, bijv. op zoek naar open water. Nimmer tevoren heb ik echter vogels in het Westelijke polderland waargenomen.

27 April 1947

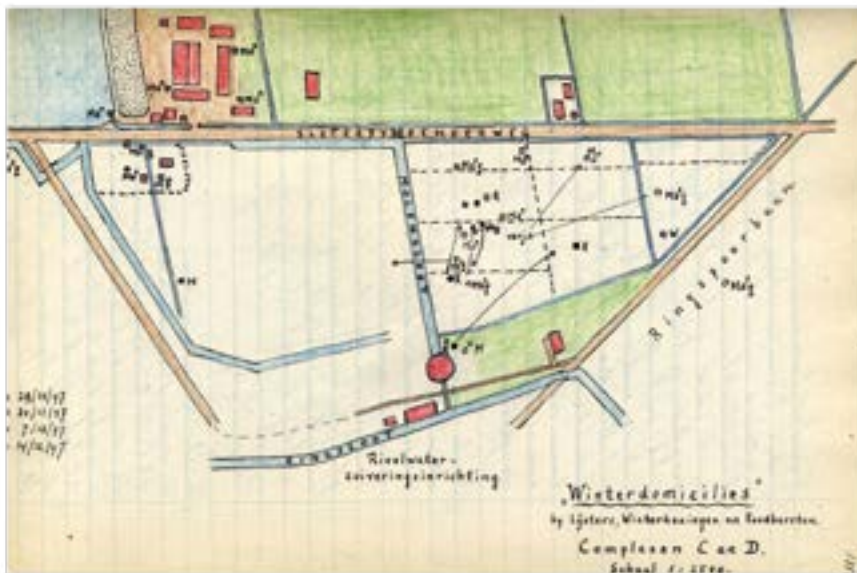
Sloterdijkermeerpolder

Op slik tweetal Kleine Pluivertjes. Werden bij mijn nadering vrij luidruchtig. Riepen "kruuw-kruuw" of zo iets. Grote troepen Spreeuwen zochten voedsel op zandterrein. Uit de troep vlogen van tijd tot tijd vogels weg in de richting van de stad.

1 Mei 1947

Sloterdijkermeerpolder ('s avonds)

Aan de rand van de graverijen een Belfijster. Brede witte band voor op de borst. Riep bij verontrusting telkens scherp "tjek-tjek-tjek". Kneutjes. Kleine Pluivertjes weer fel. Een kwam zelfs op de hoge grond voor mij uitrennen. Nest?

Winterdomicilies van lijsters, winterkoningen en roodborsten bij Rioolwater-zuiveringsinstallatie West. 1947

Blz. 49-53

Juni 1947

Over de Rietvink.

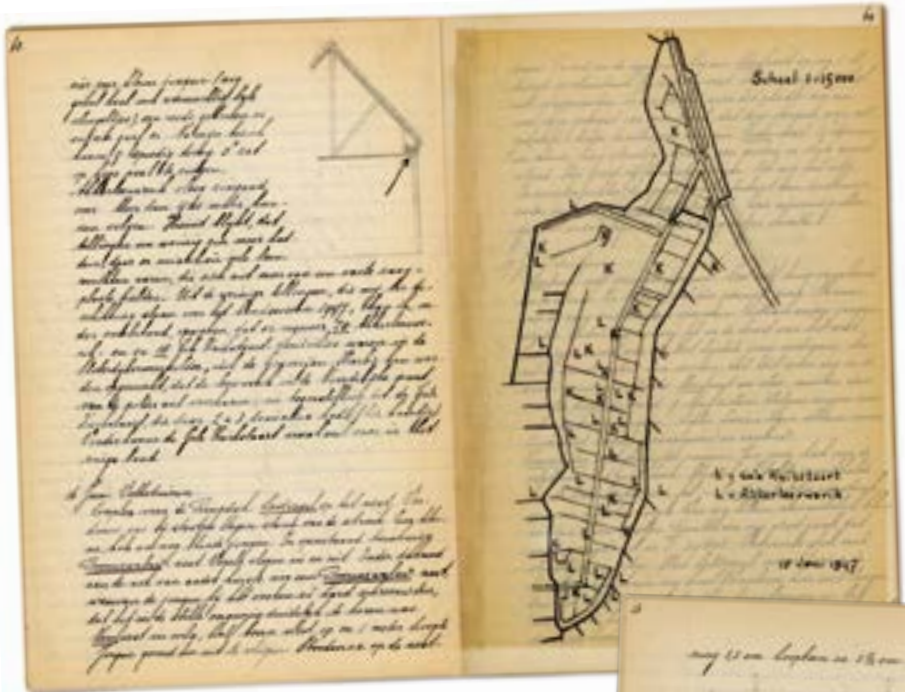
Op 27 Mei 1946 bezocht ik het moerasland van Wormer en Jisp weer eens en bij die gelegenheid vond ik in een der vele dichte rietkragen de rups van de Rietvink (*Losmotriche potatoria* L.J.).

Ik heb het dier mee naar huis genomen, waar zich al gauw de moeilijkheid van de voedselvoorziening deed voelen. Het dier moest onmiddellijk vers voedsel hebben. Het had kennelijk honger, want het kroop door het hele huis, waarschijnlijk op zoek naar voedsel. Na enig zoeken bleek al spoedig, dat het vereiste voedsel riet was. Toen ik echter een bos vers riet in de vaas plantte bij het ene dorre stengeltje waarop de rups zat, kwam hij niet uit zichzelf hierop, hoewel hij gedurig rondkroop. Zelfs marcheerde hij een keer van het dorre rietje op het gordijn vlak langs het frisse riet. Hij rook, noch zag het dus, op een zo korte afstand. Toen wij hem er echter op hadden gezet, kreeg hij het spoedig in de gaten en begon te eten. Zijn manieren hierbij waren wel heel eigenaardig overigens. Tijdens de maaltijd hing hij aan drie paar achterpoten en het laatste paar naschuivers met de kop naar beneden. De zes voorpoten had hij vrij en hiermee schoof hij het blad langs zijn snuit! De mond bleek te werken als een cirkelzaag. De kop draaide op en neer en alsmaar kauwende en klaarblijkelijk meteen slikkende -of slikken rupsen niet?- zaagde hij smalle cirkelboogjes uit de kant van het rietblad. Alles ging verbazend handig in zijn werk, zodat hij in een à twee uur tijd een breed en lang, volwassen rietblad op kon peuzelen. Vermakelijk werd het, als hij het blad middendoorgevreten had, het in bewerking zijnde gedeelte dientengevolge dreigde te vallen. Dan nam hij het in zijn drie paar voorpoten en liet het heel handig voorbij zijn snuit schuiven, zodat elk deel van het blad aan de beurt kwam. Het meest voorkomende geval was echter, doordat hij het blad doorat, dat het loskomende gedeelte naar beneden dwarrelde en hij rustig met het nog aan de stengel vastzittende blaadje doorging. Ten behoeve van de eigen veiligheid waagde hij zich nooit helemaal op een blad; altijd hield toch minstens de naschuivers nog aan een stengel vast. Één keer is het bij mij thuis gebeurd, dat de rups tot het bovenste eind van een stengel kroop, die daar dun en al wat verwelkt zijnde, het gewicht niet kon houden en plotseling doorzwikte, zodat de rups met een slag op de grond stortte. Hoewel hij van een hoogte viel ruim 10 x zo groot als zijn eigen lengte, scheen hij niet het minste letsel te hebben opgelopen. Toen ik hem oppakte om het weer op het riet te zetten, verweerde hij zich ten minste krachtig en, eenmaal weer op het riet zijnde, scheen alles wel weer van een leiendakje te gaan. Ook later heeft hij nimmer blijk gegeven nadelen van deze val te hebben ondervonden. In de vrije natuur had hem deze val echter maar al te waarschijnlijk noodlottig; daar hij dan in het water terecht was gekomen. Merkwaaardig was ook hoe bij de geringste verdachte beweging van het riet, het beest onmiddellijk zijn eterijen staakte en nog geruime tijd na de verstoring onbeweeglijk bleef zitten. Raakte men echter het dier zelf aan, dan vertoonde het een snelle onverwachte kronkelende beweging, waarbij het leek of hij den rustverstoorder wilde bijten. Ik heb het helaas niet kunnen nagaan, in hoeverre deze reactie nuttig is bij een heuselijke aanslag op het leven door een Koekoek. Zo leefde de rups een week lang voort, zonder dat er aan hem

iets anders te bemerken was dan dat hij steeds groter en dikker werd. Veel moeite bleef mij steeds de voedselvoorziening geven. Dat de rups zo veel at was daarbij niet belangrijk. Maar het riet, de voedselplant, die ik wortelloos in een vaas water had gezet, verdampste aan zijn bladoppervlakten blijkbaar meer water dan het van anderen kon opnemen, met het gevolg, dat alles ontijdig verlepte. En zodra was er maar een gekromd blaadje, al zag zo'n blaadje ook maar iets minder groen, dan versmaadde de rups het al, hij kreeg honger en werd onrustig. De 7de Juni scheen aan dit regelmatige leventje een einde te komen. De rups at niet meer. Ik probeerde het met nieuwe frisse spruitjes, met het heerlijkste riet, doch niets hielp. Hij at niet en kroop maar zo'n beetje heen en weer over de stengels. Dat duurde zo drie dagen. Op de ochtend van de 10e Juni lag een rupsenvelletje op de vensterbank en de rups zelf vond ik na lang zoeken terug in een gordijn. Hij was mooier, groter en dikker dan voorheen, was gelooid in een schitterend harenkleed. Toen hernam zich het gewone rupsleven. Levendigheid en eetlust keerden terug en groene faeces korrels werden rondom uitgestrooid, droge korrels, die bij fijnwrijven een groen poeder gaven. Na ruim twee weken begonnen zich echter weer onregelmatigheden voor te doen. Wild marcheerde het beest langs de lange rietstengels. Honger had hij niet, ten minste niet een gewone. Het frisse riet liet hij „onaangeroerd“. De rups had eens een hele tijd stil gezeten en ten slotte een respectabele hoeveelheid geelachtige vocht afgescheiden. Toch veranderde de toestand pas de volgende avond, op de 26ste Juni, na een dag van veel drukte, toen de bedoelingen van de rups duidelijk werden. Zijn tijd was nu gekomen, zijn rupsenbestaan geleefd. Na nog druk heen en weer te hebben gekropen wat ik naderhand als zoeken heb opgevat naar een geschikte plaats, vond hij een vrij gunstig plekje in de oksel van het blad en nogal onderaan in het rietbos. Daar zette hij zich neer en toen merkte ik, dat hij ging spinnen. Hij was op het punt zich te verpoppen. Het dier spon eerst draden rondom de stengel bij zijn kop, draaide zich vervolgens om en deed hetzelfde op de plek, waar eerst zijn achterlijf eindigde. Erg economisch leek het nu niet, dat hij daarna weer aan de eerste ring verder ging, vervolgens aan de tweede, toen weer aan de eerste, enz. Ten slotte begon hij verbindingsdraden te fabriceren. Over zich heen en aan de van hem afgewende zijde van de stengel, naast zich links en naast zich rechts. Tussen de bedrijven door hield hij bovendien van tijd tot tijd een pauze en ook bij storen bleef hij als gewoon, geruime tijd onbewegelijk. Zo ging het de gehele avond door, totdat ten slotte een witvliezig netje ontstond, waarin ik de rups nog maar steeds zag werken. De volgende ochtend was het een volledige, ondoorzichtige pop geworden aan de buitenzijde geelgekleurd. Van hetzelfde geel als de vloeistof was, die het dier vóór zijn spinnerij had geloosd. Het kokertje zelf was ongeveer zes cm lang, met de hecht draden mee ongeveer 9 cm. Aan de bovenkant een stompe punt, de onderkant spits. Bijna drie weken lang hing deze cocon zonder enig teken van leven aan de spoedig vergelende rietstengel. Toen kwam onverwacht de vlinder te voorschijn uit de stompe punt van de koker en zette zich op mijn boekenkast. Helaas heb ik de belangrijke stap zelf niet mogen meemaken. Ik vond de 15de Juli s'ochtends het kokertje opengebrouwen en de vlinder erbij. Het was een vrij groot beest, met een zeer dik lijf en mooie (dikke) vleugels, gele, die op de manier van de nachtvlinders langs het lichaam werden gevouwen en niet opwaarts tegen

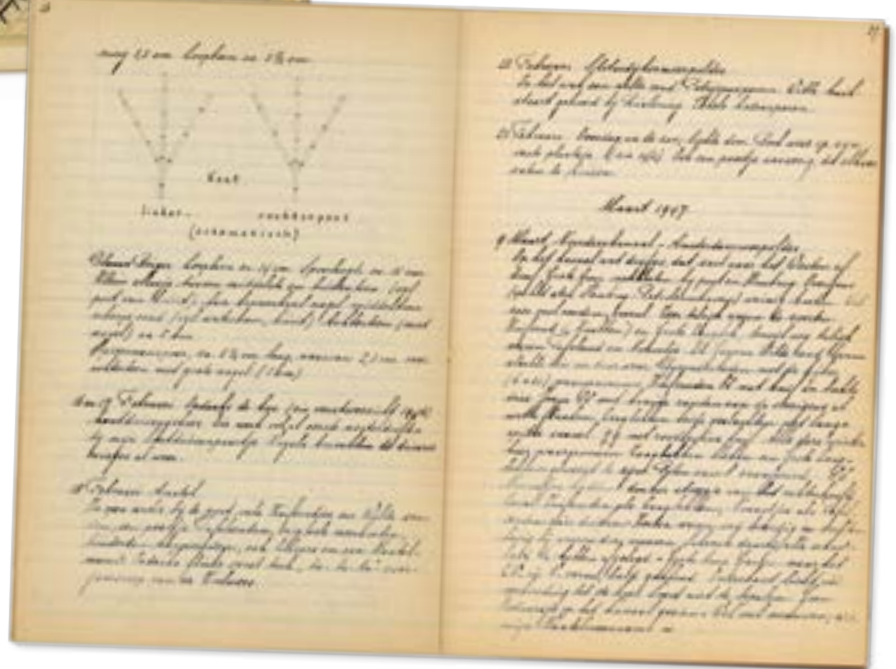
elkaar gevouwen. s' Avonds bracht ik hem buiten, waarbij ik nog even zijn snorrende vleugels kon horen bij het vliegen. De volgende ochtend was hij verdwenen... Toen bleef mij alleen nog de cocon over. Het gaatje, waardoor het dier gekropen moest zijn, was slechts 7 à 8 mm in doorsnede. Binnenin trof ik het eigenlijke pophulsel aan, dat bruin en vliezig was en waarin de uiteindelijke vlindervorm nog schitterend was waar te nemen. Deze schil was ongeveer 3 cm lang. Er buiten, in de spitse punt, zat nog een klein stukje rups: de nachschuivers met een klein stukje vel. Het bleek mij verder nog, dat de van buiten gele hals van binnen wit was gebleven. Hoe de gele kleurstof uitsluitend aan de buitenkant was aangebracht, is mij tot op heden nog niet duidelijk. In ieder geval was het heel aardig een deel van de metamorfose van een vlinder van zó nabij mee te maken en was het zeker de moeite waard de waarnemingen hieraan ter herinnering in dit dagboek vast te leggen.

Amsterdam, 19 Mei 1947

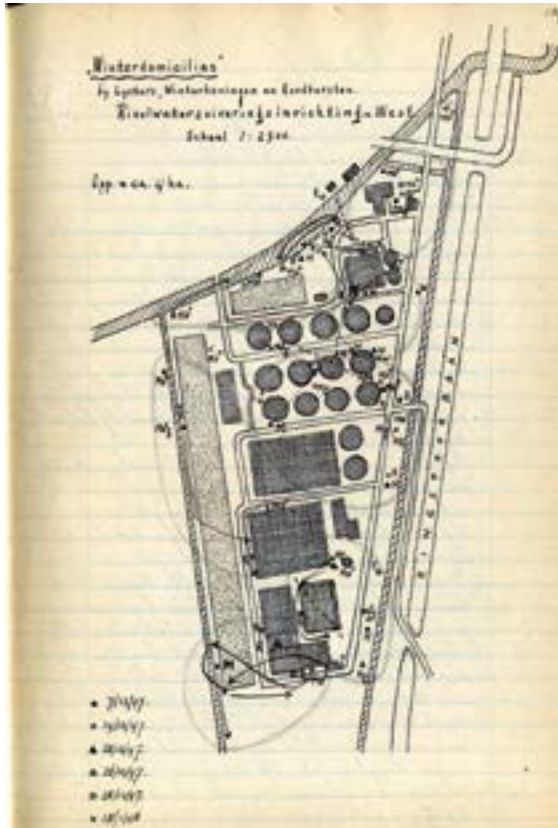
Dagboekpagina's met o.a. locatie nest boerenzwaluw en kaart met nesten van gele kwikstaart en veldleeuwrik in de Sloterdijkermeerpolder. 1947

Pootafdruk blauwe reiger. 1947

| No. | Soort | Korte plaatsnaam | Stadium | op | Voorstel
waarna | Totaal
aantal
vrijl. | Ring-
dalen | Ringnrs. | Totaal
aantal
jongen | Opmerkingen |
|-----|--------------|------------------------|-----------------|--------|--------------------|----------------------------|----------------|----------|----------------------------|--|
| 1 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | 1/1/47 | 2/1/47-2/1/47 | - | - | - | - | zie grafisch bla. |
| 2 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | 1/1/47 | 2/1/47-4-1-2/47 | - | - | - | - | 2/1-2/47 2 ^e broedst. |
| 3 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | 1/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 4 | Roelke | zie kaartje | nest | - | - | - | - | - | - | - |
| 5 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | 2/1/47 | 2/1/47-2/1/47 | - | - | - | - | zie grafisch bla. 2-7-47 jongen n. 2 ^e of 3 ^e br. 2/1-2-47 |
| 6 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | 2/1/47 | 2/1/47-2/1/47 | - | - | - | - | 1 ^e br. 2, 2/1/47-2-47 2 ^e br. |
| 7 | Roelke | zie kaartje | nest | - | - | - | - | - | - | kurte bezochten 2/1/47-2-47 vogels van nest 6 |
| 8 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | 2/1/47 | 2/1/47-2-47 | - | - | - | - | zie grafisch bla. een br. |
| 9 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 10 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 11 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 12 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 13 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 14 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 15 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 16 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | - | - | - | - | - | - | - |
| 17 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | - | - | - | - | - | - | - |
| 18 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 19 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 20 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | - | - | - | - | - | - | - |
| 21 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 22 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 23 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 24 | Roelke | zie kaartje | broedende vogel | - | - | - | - | - | - | - |
| 25 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 26 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 27 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 28 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 29 | Roelke | zie kaartje | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 30 | Zwarte Kraai | zie kaartje Raalderven | begin | - | - | - | - | - | - | - |
| 31 | Zwarte Kraai | zie kaartje Raalderven | begin | - | - | - | - | - | - | - |
| 32 | Roelke | zie kaartje mistak | broedende vogel | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |

| No. | Soort | Korte plaatsnaam | Stadium | op | Voorstel
waarna | Totaal
aantal
vrijl. | Ring-
dalen | Ringnrs. | Totaal
aantal
jongen | Opmerkingen |
|-----|-------------|------------------------------|------------------|--------|--------------------|----------------------------|-------------------------|----------|----------------------------|--|
| 33 | Roelke | Stamborgwal | broedende vogel | - | - | - | - | - | - | - |
| 34 | Kraai | East-Indis | nest | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 35 | Kraai | Rialoring | nest | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 36 | Kraai | n.d. Bruch | nest | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 37 | Wilde eend | achter Rialoring | broedende vogel | 2/1/47 | 2/1/47 | 8 | - | - | - | ?? |
| 38 | Wilde eend | ruige land Gravering | broedende vogel | 2/1/47 | - | 7 | - | - | - | uitgekuld T |
| 39 | Bronzenvalw | best i Gravering | uitw. onder nest | 2/1/47 | 2/1/47-2/1/47 | 6 | 2/1/47 F. 2/1/47-2/1/47 | - | 7 | 1 ^e broedst. zie nr. 25 en 30. |
| 40 | Zanglijster | Rialoring (hoog op heu) | jongen | 2/1/47 | - | 2 | - | - | - | ? |
| 41 | Zanglijster | Rialoring (op heu) | jongen | 2/1/47 | - | - | - | - | - | ? |
| 42 | Merul | Rialoring (hoog op heu) | jongen | 2/1/47 | - | - | - | - | - | ? |
| 43 | Wilde eend | Rialoring (het veld) | broedende vogel | 2/1/47 | 2/1/47-2-47 | 11 | - | - | - | T |
| 44 | Merul | Tandering-Weel | broedende vogel | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 45 | Zanglijster | Complex A (op de Coen) | nest | 2/1/47 | - | - | - | - | - | 200 ook nr. 31. |
| 46 | Bronzenvalw | Complex A | broedende vogel | 2/1/47 | 2/1/47 | - | - | - | - | dode jongen T 2/1/47, zie ook nr. 109. |
| 47 | Spatvogel | Complex B (in stier) | in nesten | 2/1/47 | 2/1/47-2/1/47-47 | 5 | 2/1/47 F. 2/1/47-2/1/47 | - | 5 | groot aantal |
| 48 | Overz. | Kloof in het ruige land | jongen | 2/1/47 | - | - | - | - | - | T |
| 49 | Merul | Rialoring | verlaten nest | 2/1/47 | 2/1/47 | 6 | - | - | - | T |
| 50 | Merul | Rialoring | broedende vogel | 2/1/47 | 2/1/47-2/1/47-47 | - | 1/47 2/1/47-2/1/47 | - | 4 | 2/1/47 nest hing omgekeerd in streek, een geringd. jong. erop. |
| 51 | Zanglijster | Rialoring | broedende vogel | 2/1/47 | 2/1/47-2/1/47-47 | 5 | 1/47 2/1/47-2/1/47 | - | 5 | - |
| 52 | Kraai | Rialoring | jongen | 2/1/47 | 2/1/47 | - | - | - | - | 4 2/1/47 uitgekuld |
| 53 | Kraai | Rialoring | broedende vogel | 2/1/47 | 2/1/47 | 5 | - | - | - | verloren 2/1/47 T |
| 54 | Kraai | Rialoring | broedende vogel | 2/1/47 | 2/1/47 | - | - | - | - | nest omgekeerd, jongen dood T |
| 55 | Waterkoning | Rialoring | broedende vogel | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 56 | Wilde kraai | Rialoring | verlaten nest | 2/1/47 | 2/1/47 | 5 | - | - | - | T |
| 57 | Bronzenvalw | Rialoring (top van dakspant) | broedende vogel | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 58 | Bronzenvalw | Rialoring (op lampkap) | broedende vogel | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 59 | Wilde eend | Complex B | 200 verlaten | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 60 | Kraai | Complex A | 200 verlaten | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |
| 61 | Kraai | Complex C | verlaten | 2/1/47 | - | 4 | - | - | - | T |
| 62 | Merul | Complex C (op de grond) | jongen | 2/1/47 | 2/1/47-2/1/47 | - | - | - | - | ? |
| 63 | Kraai | Weiland | nest in steen | 2/1/47 | - | - | - | - | - | 200 gestierd veroverd T |
| 64 | Merul | Rialoring (by Ringdyk) | nest | 2/1/47 | - | - | - | - | - | - |

Blz. 66-67

Juni 1947 Riolering

Zanglijsternest in vlier ook nog intact. Vogel stond nog op het nest en deed geen snavel open, toen ik in de buurt al de doorlopende alarmkreet van een Zanglijster hoorde. Toen verliet de eerste het nest ijlings. Vijf kleine jongen. Ook grote bekken, ook geel. Één stond de andere vier opmerkelijk in ontwikkeling ten achter. Geringd met D65916, 17, 18, 19 en 21. D 65919 was de achterlijke.

- Walters start in 1947 met
- het ringen van vogels.

Overzichtskaart R.I. West met winterdomicilien van lijsters, winterkoningen en roodborsten. 1947

| № | Soort | Korte plaatsnaam. | Stadium | op | Voorn. latera
waarn. | Totaal aantal
vrijl. | Ring-
num. | Ringnr. | Totaal aantal
jongen | Opmerkingen |
|-----|---------------|---------------------------|-----------------|------|-------------------------|-------------------------|-------------------|---------|-------------------------|--|
| 97 | Meraal | Vespuccistrant | verlaten jongen | 1947 | - | - | - | - | + | deur sluit |
| 98 | Meraal | Riolering | jongen | 1947 | - | 7 | 1947 D65916/19 | 2 | | |
| 99 | Meraal | Riolering | verlaten | 1947 | - | 3 | - | - | + | |
| 100 | Winterkoning | breischelf by molen | nest | 1947 | - | 2 | - | - | - | |
| 101 | Borrenswalw | daphnehoed | drie nesten | 1947 | - | - | - | - | - | |
| 102 | Borrenswalw | hoes Dielema | broedende vogel | 1947 | 7/8/10 | 4 | 1947 F65916/19 | 4 | 1947 | vrijgelegd |
| 103 | Borrenswalw | hoes 1 Groenroos | in aanbouw | 1947 | 7/10, 8 | 5 | 1947 F65916/19/21 | 5 | 1947 | twee jongen uitgehamerd; broeddeur 1947-1948 |
| 104 | Borrenswalw | hoes 7 Groenroos | kleine jongen | 1947 | 29/10-2-11 | - | 1947 F65916/19 | 2 | - | { F65916-18, 1947 deelt geïnd |
| 105 | Grote knikst. | rugpland ka. hoes 8 | KOKKOK | 1947 | 18/11-7-12-13 | - | 1947 1947/19 | 1 | - | |
| 106 | Borrenswalw | Complex C (de Klerk) | broedende vogel | 1947 | - | - | - | - | + | 1947 twee goede eitjes |
| 107 | Borrenswalw | Clubbuis voetbalveld | nest | 1947 | 19/11, 10/11 | - | 1947 F65916/19 | 2 | - | |
| 108 | Borrenswalw | Complex C | broedende vogel | 1947 | - | 5 | - | - | + | eigenaar tuinbouw wilde geen 'wiltigheid' |
| 109 | Borrenswalw | Complex A | broedende vogel | 1947 | 10/11, 11 | 5 | 1947 F65916/19/21 | 5 | + | afgehameld 1948 |
| 110 | Borrenswalw | Complex A (kroes) | in aanbouw | 1947 | 11 | - | - | - | - | |
| 111 | Zanglijster | Complex B | verlaten | 1947 | - | 4 | - | - | - | 4 bebroede eieren + |
| 112 | Kees | Complex A | jongen | 1947 | - | - | - | - | + | |
| 113 | Borrenswalw | hoes 10/11 | nesten | 1947 | - | - | - | - | - | verschillen nesten |
| 114 | Borrenswalw | hoes B Groenroos | nest | 1947 | - | - | - | - | - | |
| 115 | Meraal | Complex D | nest | 1947 | 2/10-8-11 | - | - | - | + | 40 jongen dood |
| 116 | Borrenswalw | Complex C | broedende vogel | 1947 | 11 | - | - | - | - | |
| 117 | Borrenswalw | Complex B | broedende vogel | 1947 | 16/11-1-11 | - | - | - | 4 | 2/11 - 4 jongen uitgehameld |
| 118 | Borrenswalw | Riolering | verlaten | 1948 | - | - | - | - | - | 1948 laatste jong dood in het nest |
| 119 | Meraal | Complex C | verlaten | 1948 | - | 3 | - | - | + | 1 bebroede eieren |
| 120 | Zanglijster | Riolering | jongen | 1948 | - | - | 1948 D65916/19/21 | 4 | - | |
| 121 | Borrenswalw | Groenroos | jongen | 1948 | - | - | - | - | 4/8 | |
| 122 | Spatvogel | beenderij Zuidpunt polder | verlaten | 1/9 | - | - | - | - | - | |
| 123 | Borrenswalw | Complex A | verlaten | 1/9 | - | - | - | - | + | jongen doodgegaan |
| 124 | Kees | Complex A | verlaten | 7/9 | - | - | - | - | - | echelportjes |
| 125 | Winterkoning | Riolering | verlaten | 16/9 | - | - | - | - | - | |

1947 dagboek II

Blz. 82

4 juli 1947

Polderland ten Z.O. van de Sloterdijkermeerpolder

Midden in vrij diep zijslotje van de Slotervaart ca. 3 à 4 meter breed, was op een dichte laag „flap“ het eiland – nestje van een Zwarte-Stern gebouwd. Één der vogels kwam mij al op enige afstand tegemoet. De andere zat nog op het nest, toen ik al vrij dicht was genaderd. Drie eitjes. Grondkleur olijfbruin. Zeer veel donkere, vrij grote vlekken. Maten 3,7 x 2,5 cm, 3,6 x 2,6 cm en 3,6 x 2,5 cm. Broede volgens boer al twee weken. Vlak na mijn terugtrekken, zag ik de vogel alweer op het nest gaan. In verband hiermede is het wel waarschijnlijk, dat de waarneming van 23 Juni '46 (16-11, Blz. 56) betrekking had op rondvliegende broedvogels.

Blz 108

10 Augustus 1947

Sloterdijkermeerpolder

Jongen uit Boerenzwaluwnest onder dakrand Magazijn Graverijen werden geregeld gevoerd. In de ochtend met zonnig, winderig, niet zeer warm weer (O-wind) voerden mannetje en vrouwtje samen gedurende 21 minuten 26 x, dat is per half uur 37 x ! Bij nest in keet 1 Graverijen oude vogel(s) in een kwartier slechts tweemaal naar binnen, waarschijnlijk om te voeren, dus 4 x in een half uur. Jongen ook pas uit de dop.

Blz. 110

16. Augustus 1947

Sloterdijkermeerpolder

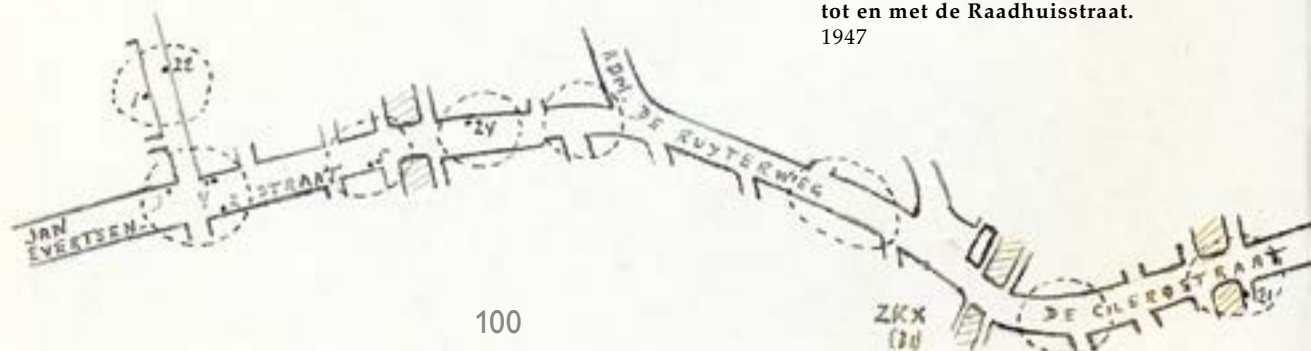
Troepen Grutto's op het slik. Tureluur, Oeverloper, Witgatjes gehoord. Watersnip gespioneerd. Zeer lange snavel maakte, dat vogel zelden verder ging dan horizontale stand. Poten vrij ver naar achteren in het lichaam. Vogel moest daardoor bij vooroverbuigen tijdens voedsel zoeken ene poot een eindje voor de andere zetten. Net alsof hij zich schrap zette. Bij gevaar richtte hij zich geheel op, met een gestrekte nek, zodat poten meer in het verlengde van het lichaam kwamen. Onderzijde vogel licht. Alleen donkere onderstaartdekveren. Watersnip pikte tientallen keren

Boerderij in de Sloterdijkermeerpolder. 1947

Houtduivennesten: inventarisatieroute van het huis van Walters in de Vespucistraat tot en met de Raadhuisstraat. 1947

vlak naast elkaar, zodat hij een bepaalde plek systematisch afzocht, anders dus dan Grutto's en Tureluur! Toen ik even met de tong klakte, keek het dier op. Was dus in het geheel niet doof.

Blz 128

5 October 1947

± 4 km strand ten Z. van Zandvoort. Weinig vogels. Hier en daar groepje meeuwen, w.o. Kap- Storm- en Zilvermeeuwen en een Mantelmeeuw? Een tweetal onbekende Pluivertjes en een troep Zwarte eenden (of Meerkoeten) vlogen laag over zee. Vanuit de tram in de duinen een mannetje Fazant waargenomen. Veel Waterhoentjes in Haarlemmertrekvaart!

11 October 1947

Sloterdijkermeer

In het ruige land weer een Tapuit. Nog geen Roodborstjes. Schildvinken, Groenlingen en Kneuen. Troep van meer dan vijftig Houtduiven bij de Graverijen. Ook Koperwieken in het ruige land. Bij schillen brengen op het land voor koeien bij v. d. Broek veel Kapmeeuwen; een poosje erna geen een meer. Dagnauwoog

Blz. 130

2 November 1947

Sloterdijkermeerpolder (v d K)

Roodborst bij "Oost-Indie". Vinken en Kneutjes. In het weiland een Kramsvogel. Ook een vijftal talingen (waarschijnlijk Wintertalingen). Zeer schuw. Overigens zeer weinig eenden; geen in de inmiddels bijna volgelopen put van de Graverijen. Daarin wel veel Kapmeeuwen. In de strook tussen Uitweg en polder weinig Kapmeeuwen meer, daar ook geen troepvorming. Wel meer naar de stad toe, ook bij de Uitweg. 22 oude vogels tegen 9 jonge waargenomen. Geen Bonte Kraaien opgemerkt. Vier Vlaamse Gaaien bij van de Broek, later naar de Riolering. Een kwam uit het land recht op deze bosjes aanvliegen. Waarschijnlijk van bomen aan Uitweg (= minstens 900 meter). Kieviten, Goudpluvieren en Watersnippen. Grote troepen Houtduiven in het ruige land. Akkerleeuwerik-zand.

1948 dagboek I

Blz. 59

29 mei 1948

Sloterdijkermeerpolder

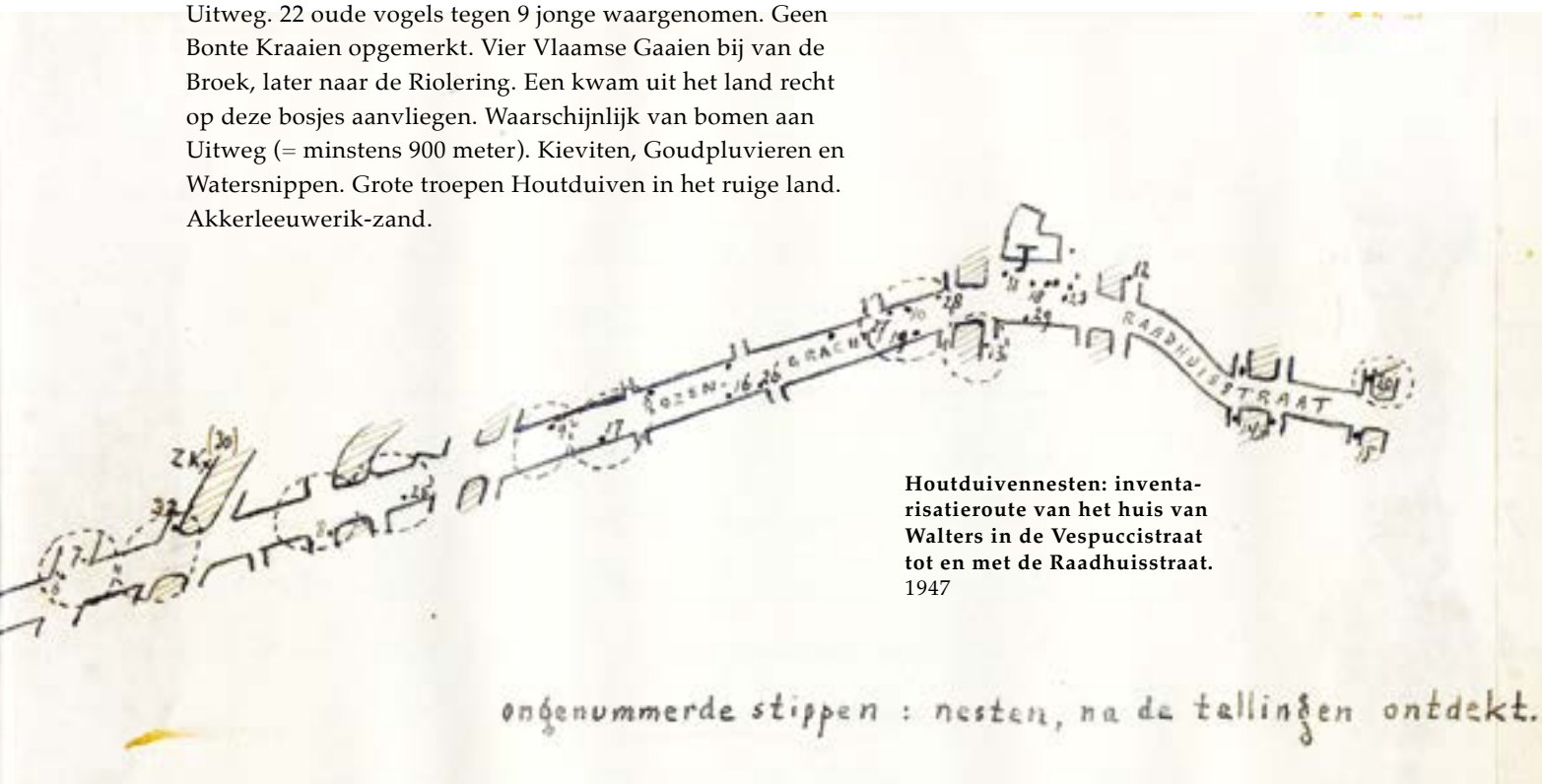
In sloten achterin graverijen nieuw Dodaarsnest (nest nr. 101), waarbij ik geen oude vogels opmerkte. Bevatte zes eieren, waarvan een bij schouwen in het water bleef zweven. Kleur reeds donker crème-achtig bruin. Dodaarsnest nr. 66 leeg. Breed spoor van vrij water door kroosveld. In omgeving onophoudelijk gepiep van jonge Dodaarsjes. Nest nr. 67 werd bij mijn aankomst door oude Dodaars verlaten, terwijl vlak daarop enige jonge Dodaarsjes over de nestrand sprongen en onder water wegdoeken. Een kwam vlak bij mijn boot alleen met het kopje boven water uit. Bruin kopje met lange witte banen over de schedel tot in de nek (vgl. ook jonge Futen). In dit nest nog twee bebroede eieren over. Verder nog een tweetal Dodaarsjes in water, dat met boot niet bereikbaar. Totaal dus waarschijnlijk 4 paar Dodaarsen.

Blz. 62

6 Juni 1948

Sloterdijkermeerpolder

Riolering. Waarschijnlijk minstens drie paar Grauwe Vliegenvangers. Ook nestje gevonden op ca. 3 a 4 meter hoogte tegen stam van een boom op een dikke zijtak, kleiner dan lijsternest met vele witte kalkstrepen, dat eigenlijk alleen van deze soort zou kunnen zijn. Ook bij boerderij "Oost-Indie" Grauwe Vliegenvanger. Vorige dag een bij boerderij v. d. Broek. Totaal dus minstens vijf domicilies. Op terrein Riolering vele struiken afgezocht. Geen nieuwe Kneunes-ten, doch wel nieuwe Merel- en Zanglijster nesten.

Blz. 63

9 Juni 1948

Sloterdijkermeerpolder en Z.O.-polderland

Op zandterrein in bosje prikkeldraad en wat netels en distels, vlak voor complex A zong ook een Grasmus, die, opgejaagd, wegvloog naar boompjes huisje 'Astrid'. Bij 'huisje met de haantjes' zong ook een ex. In sloot achterin Graverijen weer enige jonge Dodaarsjes. Naar nest nr. 66 heel flauw een spootje zichtbaar. 's Middags niet meer, waarschijnlijk tengevolge van het opdrijven van het kroos door de vrij sterke Oostenwind. Weer zang van Rietgors op zelfde plek als vorige keer. Bij boerderij Niezen vijf paar Boerenzwaluwen. Een nest met vijf grote jongen. Nieuw nest in aanbouw. Op een oppervlakte van 36 ha. Weiland bezuiden de polder tot aan de Slotervaart de volgende weidevogels: 2 paar Kieviten, 4 paar Grutto's, 4 paar Tureluurs, 2 paar Scholeksters en minstens een Kemphenetje. Aantal Kieviten waarschijnlijk al kleiner dan in hartje broedtijd. Koppeltje van ca. 10 ex. zwierf al weer door het land. Misschien ook nog wel een enkele Tureluur over het hoofd gezien of een Kemphennetje, daar niet elk weiland in het betreffende gebied werd doorkruist en zeker niet het hooiland. Totale bevolking weidevogels hier toch in ieder geval dichter dan in de Sloterdijkermeerpolder.

Blz. 75

20 Juli 1948

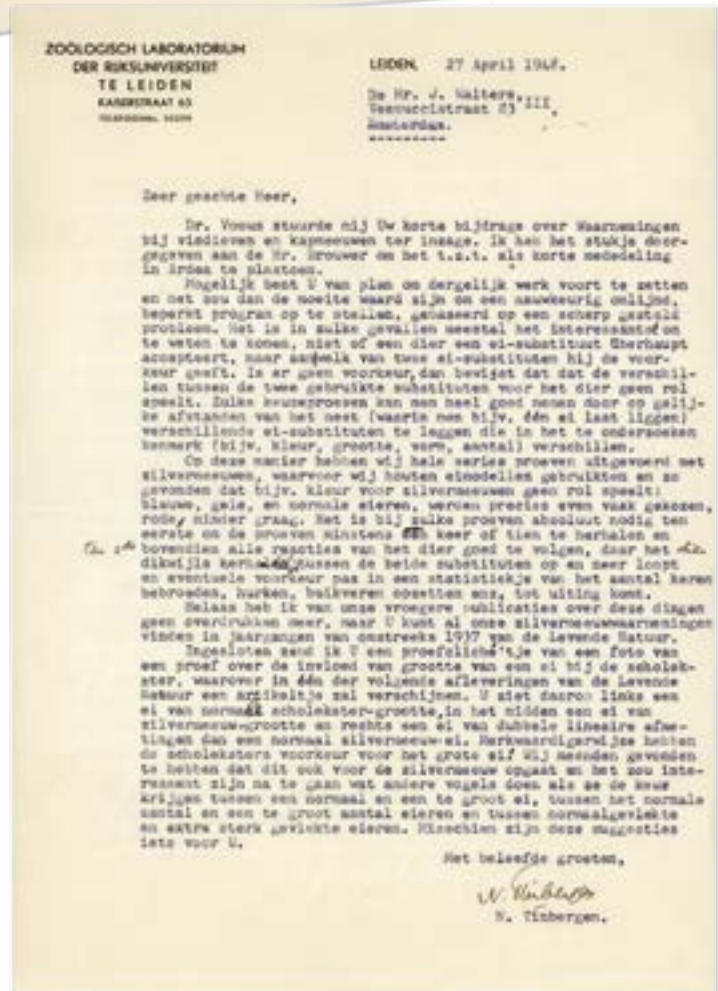
Ijolders (Westhaven) 's avonds

Op water Westhaven twee Futen (broedpaartje?), zes Futen (in troepje), twee Kuifeendjes, Meerkoeten, w.o. een met twee jongen, Visdieven, Kokmeeuwen, Zwarte Sterns, een tweetal Dodaarsjes. Langs kanten Oeverlopers en bij eilandje in ondiep water drietal Lepelaars. Bij boerderij op hoek Velsersweg-Velserspad twee Steenuiltjes. Boven land rondvliegende roepende Kluut. Op braak bij Sloterdijk waarschijnlijk ook Dodaars

Voorkomen van diverse vogels in de Sloterdijkermeerpolder 1948
(zie ook volgende pagina)

Correspondentie met Niko Tinbergen over proeven met eieren. 1948

1948 dagboek II

Blz. 82

31 juli 1948

Sloterdijkermeerpolder

Sinds de verwoesting der Oeverzwaluwkolonie door de zuiger daar in de omgeving totaal geen Oeverzwaluwen meer waargenomen.

Blz. 84

11 Augustus 1948

Oosterdoksdiik

Roeken-kolonie totaal verlaten. 21 oude nesten geteld in soms vrijwel kale Iepen.

Blz. 86

21 Augustus 1948

Sloterdijkermeerpolder

Op terrein der Rioolwaterzuiveringsinrichting-West eerste Koolmees. Jonge Boerenzwaluw met ring om waargenomen. Op complex A vloog Koekoek over. Ook daar een dode (jonge) Koekoek. Zie staart- en grote slagpennen fig. op blz. 106. Derde slagpen het grootst. Eerste slagpen zeer kort, ongeveer de helft van de eerstvolgende pennen. Keer-teenvoet. Geelachtig.

Blz 87

29 Augustus 1948

Sloterdijkermeerpolder en Z.O. polderland

Op grote water 6 Dodaarsjes waargenomen. Nog steeds enige Visdiefjes. Oeverlopers, Witgatjes, Groenpootruiters, Watersnippen. Vijf Lepelaars. In Z.O. polderland proef-telling. Proefvlakte ca. 21 ha. Met twee personen afgelopen. Resultaat:

21 Spreeuwen

2 Blauwe Reigers

46 Kieviten

3 Kapmeeuwen

1 Torenavk

2 Corviden (Zwarte Kraaien?)

- Grote Wulp (wel een gehoord)

- Goudpluvier

- Wilde eend

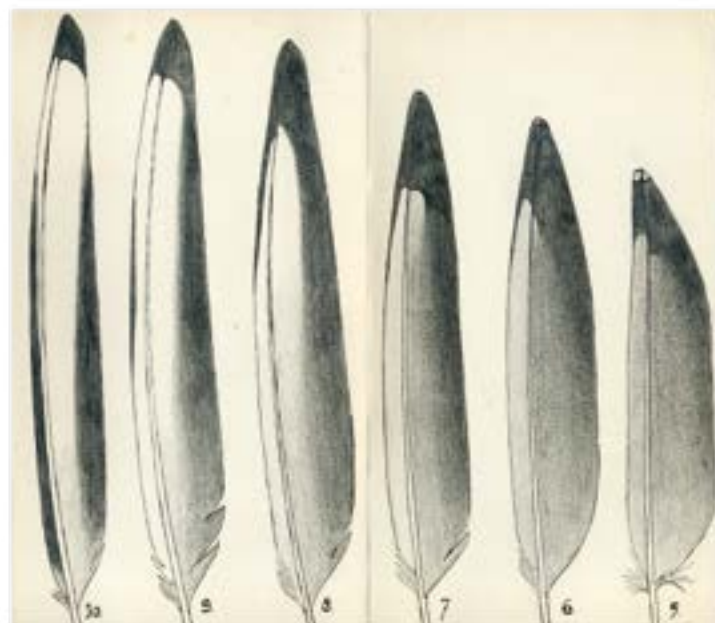
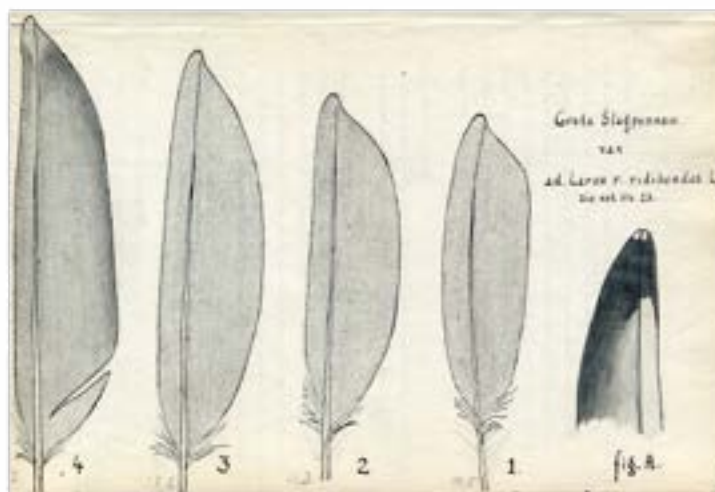
- Patrijs.

Algemene indruk: vogelarm land. Weiland in Sloterdijker-meerpolder drukker bevolkt, o.a. door vele Goudpluvieren. Aantal in proefterrein opgemerkte Akkerleeuwervikken (tien) kan gemakkelijk te laag zijn. Geen Scholeksters of Grutto's meer.

Veren van de
kokmeeuw.
1948

Cutterzuiger gaat aan het werk bij de Sloterplas. 1948

- Daar is hij dan, de verre-
- kijker. Althans, voor het
- eerst door Walters ge-
- noemd. Met dit onmisbare
- attribuut kon hij eindelijk
- veel moeilijk benaderbare
- vogelsoorten determineren.

Deel van vogellijst met waarnemingen en ringnummers. 1948

Blz. 88

31 Augustus 1948
Amsterdam-IJmuiden-strand-Santpoort-Spaarndam-Halfweg-Amsterdam

Op zee vrij veel meeuwen w.o. vier Mantelmeeuwen. Boven zee vrij veel Grote Sterns (heel ander geluid dan van Visdief). Bij enkele duidelijk zwarte kuif en zwarte snavel kunnen waarnemen (met kijker).

Blz. 91

26 September 1948
Strand bij IJmuiden

Noordelijke Zeekoet (Uria aalge) dreef door golfslag steeds meer naar de kust en werd tenslotte op strand gezet. Was te zwak om tegen de stroom in zee te houden. Bij poging om hem te pakken, probeerde hij met poten en vleugels lopende (als een pinguin) zeer snel weg te komen. Toen hij zag dat dit niet meer ging, keerde hij zich met de scherpe snavel agressief tegen de achtervolgers. Stookolieslachtoffer! Brede baan veren aan de onderzijkant zwart en samen geklit. Lange scherpe, donkere snavel. Donkere oogirissen. Donkere poten met volledige zwemvliezen. Kop bovenop geheel donker. Wangen wit met zwart baantje achter het oog schuin naar beneden. Halsbandachtige tekening. Vleugels kort en zeer smal.

Door Walters getekende kaart van het Vondelpark met gegevens over broedvogels. 1948

Blz. 95

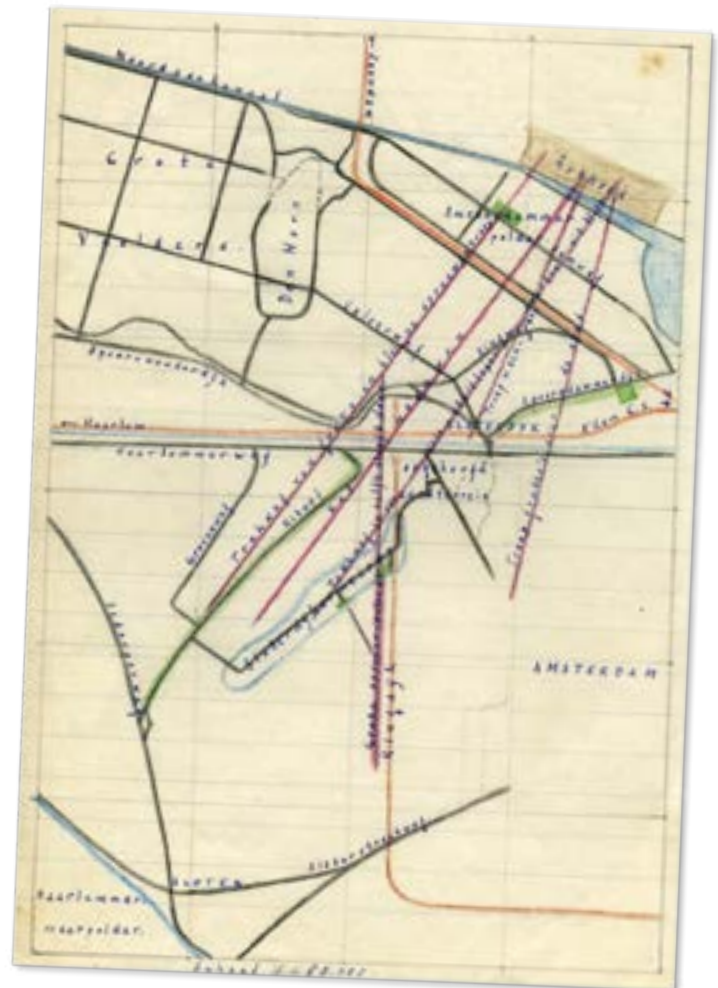
17 October 1948

Sloterdijkermeerpolder ('s ochtends)

Zonsopkomst 7.06 uur. Ca. half uur voor zonsopkomst in de polder. Matige bewolking met heel weinig regen. Vrij sterke wind uit Z.W. tot Z.Z.W. Fris weer. In ruim een uur aanwezigheid geen trek opgemerkt. Wel drie Vinken Z.W. (vanaf Riolering), doch deze kunnen wel van slaappleats naar voedselgebied overgevlogen zijn. Spreeuwen kwamen nu vanuit Z.W. naar terrein Riolering (slaapvlucht). Roeken trokken nu N. tot N.W. Kapmeeuwen kwamen ook uit het Z. Grote Wulp gehoord. Troepjes Wilde Eenden vlogen stadswaarts. Op slikken twee kleine steltlopers: nog kleiner dan aanwezige Akkerleeuwerik. Geluid "tjih-tjih" rateltje. Donkere pootjes en snaveltjes. Rug donker gevlekt met lichte randjes. Op rug gele lengtebanen (als bij Watersnip). Staart (bij vliegen) wit met bruine middenzoom (als bij pluviertjes). Kleine of Kleinste Strandlopertjes. Kleine! (zie Sluifers Ardea 1944/45). Voor zonsopkomst zaten enige Patrijzen nadrukkelijk te roepen. Hierin misschien methode voor census in het voorjaar.

Bij het uitzuigen van de Sloterdijkermeerpolder tot Sloterplas ging men niet altijd subtiel te werk. Hier wordt dwars door de Uitweg (ten westen van de polder) gegraven.
1949

Slaapvluchtroutes van diverse vogels naar en van de Rothoek.
1948

1949 dagboek I

Blz. 139

6 maart 1949

Westhaven

Telling voor Itbon. Totaal aantal aanwezige eenden ca. 3500. (hiervan 1000 precies geteld, de rest bij geschat). Hiervan naar ruwe schatting ca. 2000 Smienten en ca. 1500 Wilde Eenden. Ook Wintertalingen (enige tientallen? of meer?). 1 à 2 mannetjes Slobeenden. 20 Nonnetjes, waarvan 15 mannetjes en 5 vrouwtjes. Tiental Dodaarsjes. Geen Meerkoeten. Nonnetjes waren opmerkelijk schuwer dan overige eenden. Temperatuur om het vriespunt. Heldere hemel, zonnig weer. Zwakke veranderlijke wind.

Blz. 144

25 Maart 1949

Sloterdijkermeerpolder, Uitweg

Begin gemaakt met opspuiting van slik uit IJ en Noordzeekanaal door aanvoerbuis vanaf Minervahaven in cunet-gedeelte verlengde Bos- en Lommerweg. Waterstand hierdoor hoger en omliggende weilanden overstroomd. Hier troep Grutto's van 80 exx. Ook een achttal Zomertalingen en drie Slobeenden (2 mannetjes en 1 vrouwtje).

Blz. 152

10 April 1949

Sloterdijkermeer-Uitweg-Groeneweg

Op slikveldje langs cunet verlengde J.v. Galenstraat 2 Kluten. In "talingenlandje" behalve twee Kievit-territoria een paartje Kleine Pluvieren. Ook vorige dag daar reeds gehoord. Ook Kleine Pluvier in drooggelegde deel Ringsloot bij Heemskerk.

Blz. 157

24 April 1949

Sloterdijkmeerpolder

In "talingenlandje" Zwarte Ruiters. Vlak erbij op zandige kleigronden minstens een paartje Kleine Pluvieren (drie exx. te gelijk zien vliegen). In schelpenveldje kuiltje dat waarschijnlijk van ze afkomstig was.

27 April 1949.

Sloterdijkmeerpolder

Op zandige kleigrond op schelpenrijke plek twee kuiltjes, welke kennelijk van de daar verblijvende Kleine Pluviertjes afkomstig waren.

This is a handwritten field notebook page from 1949, page 139. The page is filled with a detailed list of bird sightings. The columns are organized into sections: 'Telling' (counting), 'Observations', and 'Remarks'. The entries include various bird species such as Smienten (Mallards), Wilde Eenden (Wild Ducks), Wintertalingen (Winter Wings), Slobeenden (Scaup), Nonnetjes (Nonpartridges), Dodaarsjes (Ducklings), Meerkoeten (Mareks), and Grutto's (Gulls). The notes describe the location as Westhaven and mention a count of approximately 3500 ducks. The handwriting is in dark ink on aged, slightly yellowed paper.

This is a handwritten field notebook page from 1949, page 144. It continues the record of bird sightings, specifically in the Sloterdijkmeerpolder area. The layout is similar to the previous page, with columns for 'Telling', 'Observations', and 'Remarks'. The entries focus on the impact of silt being pumped from the IJ and North Sea Canal into the area, leading to flooded meadows. Key observations include the presence of 80 Gulls (Grutto's), 18 Wintertalingen (Winter Wings), and 3 Slobeenden (Scaup). The page is densely packed with text and includes some small sketches or symbols.

Lijst met waarnemingen en overige vogelgegevens. 1948

1949 dagboek II

Blz. 166

9 Mei 1949

Sloterdijkmeerpolder

Tureluur op nest nr. 28. Nog steeds vier eieren, welke nog niet waren aangepikt. Ontdekt 18.4 met drie eieren; 19.4 vermoedelijk 4e ei gelegd en toen begonnen met broeden.

Blz. 168

13 Mei 1949

Sloterdijkmeerpolder ('s ochtends)

Op zandige vlakke achter eilanden nest gevonden van Kleine Pluvier (nest nr. 59). Bevatte vier eitjes, waarvan een bij schouwen zwaar bebroed bleek (bleef aan de oppervlakte drijven). Grondkleur grijsgroen, met vele donkerbruine, grijze en zwarte stippeltjes (eigenlijk heel weinig vlekjes) waardoor eitjes drukker aan doen dan eieren van weidevogels. Hadden een priktolvorm in een mate als bijv. de Tureluur. Nestje was slechts kommetje op zandig veld in schelpenbank. Was gevoerd met schelpen, doch dit was de omgeving eveneens. Lag op een heuveltje met, behalve schelpen, vele oude roestige spijkers. Of de vogels die zelf hadden aangelegd is niet zeker, doch wel waren bij enkele andere (lege) kuiltjes op zelfde terrein ook opeenhopingen spijkers, eveneens op schelpenbanken. Bij mijn naderen en mijn aanwezigheid bij nest niet veel van oude vogels gemerkt. Toen ik op ca. 20 meter was genaderd, hoorde ik een oude vogel roepen (welluidend "krie-ieuw"). De vogel stond toen schuin voor mij en vloog toen weg.

14 Mei 1949

Sloterdijkmeer

Tureluur-nest nr. 28 nog steeds drie eitjes. Op kleihoudende zandvlakte, waarop nest nr. 59 reeds gevonden, nu tweede nest van Kleine Pluvier nr. 64, met vier eitjes, eveneens op een schelpenbankje, eveneens hoger gelegen dan de omgeving. Een geschouwd, bleek zwaar bebroed. Eveneens op deze vlakke, slechts enige meters uit walletje nest van Scholekster (nr. 65) met drie eieren. Nest was een ondiepe, vrij grote kuil, welke niet was gevoerd. Overal in de omgeving speelkuiltjes van dezelfde omvang, de een wat dieper dan de andere. Akkerleeuwerik-nestje (nr. 66) met kleine jongen. Gras als een hoepeltje er overheen. Ingang als een gangetje op zij. Ook nog steeds twee Visdiefjes alarmerend boven klei-zandvlakte. Doken nog niet, doch hier kan waarschijnlijk wel een nest worden verwacht. Op slik van drooggelopen Ringsloot een tiental kleine Strandlopertjes (minuta of temminckii).

- Walters start in 1949 met
- het noteren van gegevens
- over de kleine plevier, bont-
- bekplevier en strandplevier.
- Verderop wordt dit Plevie-
- renboek synchroon in tijd
- met het algemene dagboek
- weergegeven.

- Walters vindt duidelijk op
- deze dag zijn eerste nest van
- de kleine plevier, gezien de
- uitvoerige beschrijving van
- nestkuilen, nestmateriaal en
- de kleur van de eieren.

Grootte van tomen kleine pulli van de wilde eend 1949-1983.

WILDE EEND. GROOTTE TOMEN KLEINE PULLI. Amsterdam.											
6/7-49	9	20/4-74	4	1/5-78	10	5/5-81	4	19/5-82	8	20/5-83	8
12/6-52	5	20/4-74	9	7/5-78	7	5/5-81	5	22/5-82	x	1/7-83	10
20/5-78	8	20/4-74	10	10/5-78	7	5/5-81	8	22/5-82	x	7/6-83	6
7/5-52	11	20/4-74	13	1/5-78	6	1/5-81	2	23/5-82	x	7/7-83	7
26/5-55	8	1/5-74	9	2/5-78	11	1/5-81	12	20/5-82	6	10/7-83	8
24/6-55	4	1/5-74	5	17/4-74	9	1/5-81	8	2/6-82	7		
23/6-56	9	20/4-74	7	20/4-74	11	12/5-81	5	2/6-82	6		
17/6-56	9	10/4-75	12	20/4-74	8	17/5-81	8	2/6-82	8		
2/5-56	9	20/4-75	4	19/5-74	6	2/5-81	8	2/6-82	7		
5/5-56	11	20/4-75	8	16/5-74	13	2/5-81	7	2/6-82	x		
16/4-61	7	20/4-75	11	16/5-74	7	2/6-81	9	2/6-82	5		
21/6-61	x	2/5-75	11	20/5-74	9	2/6-81	3	10/6-82	6		
23/4-72	7	10/5-75	10	20/5-74	6	7/6-81	2	13/6-82	7		
21/4-73	9	12/5-75	3	20/5-74	5	7/6-81	x	17/6-82	7		
20/4-73	7	16/5-75	10	20/5-74	7	7/6-81	8	17/6-82	5		
5/5-74	4	7/5-76	8	20/5-74	11	8/6-81	6	17/6-82	6		
2/4-72	6	11/5-76	7	2/5-74	5	1/6-81	1	10/6-82	12		
30/2-74	x	11/5-76	10	12/5-74	6	16/6-81	7	10/6-82	x		
8/4-74	10	11/5-76	11	20/4-74	11	22/6-81	5	21/6-82	6		
13/4-74	6	2/4-77	9	26/4-80	8	22/6-82	9	21/6-82	4		
11/4-74	4	1/4-77	8	20/5-80	9	20/6-82	7	2/7-82	9		
19/4-74	4	9/4-77	2	19/5-80	9	20/6-82	12	18/4-83	x		
20/4-74	8	20/4-77	12	16/5-80	10	1/5-82	6	22/6-82	12		
20/4-74	4	2/5-77	5	7/5-80	9	1/5-82	9	20/6-82	9		
20/4-74	2	11/5-77	7	7/5-80	9	4/5-82	5	20/6-82	10		
22/4-74	1	10/6-77	13	20/4-80	10	4/5-82	2	20/6-82	7		
20/4-74	4	17/6-77	x	17/6-80	13	1/5-82	6	20/4-83	5		
20/4-74	5	20/6-77	7	20/4-81	6	1/5-82	2	20/4-83	11		
20/4-74	3	20/6-77	11	22/4-81	6	1/5-82	6	19/5-83	4		
20/4-74	7	20/4-78	5	20/4-81	10	14/5-82	9	1/5-83	x		
20/4-74	10	1/5-78	10	1/5-81	8	4/5-82	13	17/5-83	7		

| Nr | Soort | Kerk
aanwijzing | Station | Vaar laten aangevangen | Opkomst | Stad. | Opmerkingen |
|-----|-------------|--------------------|---------|------------------------|---------|-------|---------------|
| 70 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | meer 7 nesten |
| 71 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | 7 |
| 72 | Schistocera | grootje | 22 | nesten | | | |
| 73 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 74 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 75 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 76 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 77 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 78 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 79 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 80 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 81 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 82 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 83 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 84 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 85 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 86 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 87 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 88 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 89 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 90 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 91 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 92 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 93 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 94 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 95 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 96 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 97 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 98 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 99 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |
| 100 | Bombus | grootje | 22 | nesten | | | |

Lijst met vogelgegevens uit 1949.

15 Mei 1949

Sloterdijkermeer.

Kleine Pluviertjes hielden uitgebreide vluchten, met een onregelmatige, enigszins Watersnip-achtige schommelende vlucht, geluid "krieuw, krieuw, krieuw", over het algemeen lager van toon dan dit geluid bij opgeschrikt worden of angst voor nest.

Blz. 172-173

18 Mei 1949

Sloterdijkermeerpolder en Uitweg

Wilde eend met 9 vrij kleine jongen / groep 11, volgens indeling:

- Groep 1 Klein en zeer klein, pas uit de dop en iets groter.
- Groep 11 Vrij klein, halve volwassen grootte en iets kleiner.
- Groep 111 Vrij groot, ca. 3/4 volwassen grootte.
- Groep 1V Volwassen of practisch volwassen grootte.

| Nr | Soort | Kerk
aanwijzing | Station | Vaar laten aangevangen | Opkomst | Stad. | Opmerkingen |
|-----|--------|--------------------|---------|------------------------|---------|-------|-------------|
| 101 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 102 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 103 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 104 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 105 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 106 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 107 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 108 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 109 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 110 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 111 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 112 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 113 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 114 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 115 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 116 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 117 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 118 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 119 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |
| 120 | Merula | grootje | 22 | nesten | | | |

Aantallen geringde pulli van kleine plevier 1949-1977.

Een en ander nodig voor grafiek onderzoek Itbon (Eygenraam, Ede).

Blz. 174-175

21 Mei 1949

Sloterdijkermeerpolder

Eén der eitjes van Kleine Pluviernest 64 aangepikt. Beide Pluviernesten 2 x door G. J de Vries gefotografeerd. Ook foto van Scholeksternest. In „talingenlandje“ jonge Kievit gevonden, die zich had „gedrukt“ (geringd met nr. 215532).

22 Mei 1949

Sloterdijkermeerpolder

Eitje van Kleine Pluvier – nestnr. 64 wel aangepikt, doch nog niet op uitkomen. Bij nestje was duidelijk te zien, dat vogels gewend waren langs bepaalde paadje nestje te naderen. Geen uitgaande voetstappen opgemerkt.

Jaar	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	Totaal
1949	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1950	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1951	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1952	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1953	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1954	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1955	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1956	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1957	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1958	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1959	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1960	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1961	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1962	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1963	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1964	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1965	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1966	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1967	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Blz. 176

26 Mei 1949

Sloterdijkermeerpolder

Kleine Pluviernest nr. 64 leeg. Geen doppen. Oude lie-ten zich horen in omgeving. Na ons enige tijd verborgen gehouden te hebben, kwamen de ouden terug, lokten de jongen, welke al spoedig verschenen. Totaal 4 stuks. Kleine, zwarte snaveltjes. Lange pootjes, grijsachtig. Na neergelegd te zijn, bleven vogeltjes rustig liggen. Eén verraadde zich door in zijn schuilplaats te piepen. Nest nr. 59 bevatte vier jongen, waarvan één grote achterstand vertoonde. Had o.a. rood bultje op de buik, evenals jonge Scholekster thuis in 1948. Dit vogeltje, dat toch wel verloren zal gaan, niet geringd.

Blz. 178

28 Mei 1949

Sloterdijkermeerpolder en Uitweg

Bij in aanbouw zijnde huizen aan toekomstige Pearystraat scherpe „sit-sit” geluid van Zwart Roodstaartje. Vogeltje had roodbruine staartje, dat veel werd bewogen. Bleef steeds in dezelfde buurt. Hing ook even aan muur. Liet even “tek-tek” geluid horen. Even later verscheen tweede Roodstaart met voer in de snavel. Beide vlogen toen naar binnen op een derde etage door nog niet van ruit voorzien venster. Geluid, dat ze binnen maakten, was op stille straat (regen!) duidelijk te horen. Eén der vogeltjes vloog o.a. naar een moestuintje vlak bij en kwam daar met voer in de snavel weer vandaan. Vogels vlogen door verschillende vensters in en uit, zowel aan vóór als aan achterzijde van het huizenblok. Boven bleek, dat alles nog met elkaar in verbinding stond. Bij onze aanwezigheid waren beide Roodstaartjes dadelijk ter plaatse. Door piepen der gevoerde jongen nest gevonden (nest nr. 80). Was gelegen in een holte aan de buitenmuur, doch binnenshuis op ruim 2 meter boven vloer 3e étage. Bevatte 5 reeds vrij grote jongen, welke geringd met nrs. F 46751, 52, 53, 54 en 55. Jongen waren donkergrijs met bruinachtige nuances. Bovenzijde staartje roodbruin! Grote ronde oogjes! Twee vlogen na geringd te zijn weg, waarbij ze direct door de oude vogeltjes werden ontvangen. Tijdens ringen waren oude vogeltjes voortdurend dichtbij aanwezig, met voer in de snavel.

Blz. 179

29 Mei 1949

Sloterdijkermeerpolder

Op zandige kleivlakte nog maar één jonge Kleine Pluvier gevonden. Ongeringd. Alsnog geringd met nr. F 46756. Waarschijnlijk het dat. 26.5.49 niet geringde „achterblijvertje”.

Blz. 180

31 Mei 1949

Sloterdijkermeerpolder

Pluvertjes wel erg rumoerig, doch geen jongen kunnen ontdekken. Wel hier en daar nieuwe kuiltjes. (voor tweede broedsels?) met de sporen van uitkrabben met nageltjes nog duidelijk erin.

Blz. 186

7 Juni 1949

Sloterdijkermeerpolder 's avonds (2½ uur)

Scholekster nest nr. 65 bevatte nu drie (droge) jonge Scholeksters. Voorgescreven ringenmaat van Rijksmuseum van Natuurlijke Historie (8 mm) schoof echter over enkeltjes heen. Zo druk de jongen vorige dag in de eieren piepten zó stil waren ze nu. Oude vogels, doch voor al één van beide, was zeer fel. Daalde op een vijftal meters op de grond van het nest, toen ik daarbij was, en holde over de grond, vrij langzaam met vleugels slaand en met de staart slepend. „Sleepte” zich a.h.w. tegen zanddijkje op.

Blz. 190-192

Juni 1949

Sloterdijkermeerpolder (9 uur)

Visdiefjes boven zandvlakte nog steeds alarmerend. Daar ook voortdurend schrik- en alarmgeluidjes van de Kleine Pluvertjes. Een kuiltje gevonden, dat al gevoerd was met schelpen en dat dus waarschijnlijk geen speelkuiltje was, zoals er zoveel op dat terrein zijn. Weer twee, “pathologische” Patrijzen-eieren gevonden, los, afzonderlijk liggend op braak terrein. “Verloren”?
Terrein, waar eventueel nesten nog nimmer door mensen betreden, daar bodem nog te zacht. Van een afstand gezien leek terrein al behoorlijk groen doch in werkelijkheid terrein nog erg kaal. Pionierplanten: Blaartrekkende Boterbloem (*R. sceleratus*). Bodem nog zeer vochtig. Met behulp van twee planken een eindje dit (grote) terrein opgegaan. Gevonden: één Visdiefnest (nr.116) met drie eieren. Nest behoorlijk gevoerd en zelfs met rand van dood gras. Eieren, vooral grondkleur, nogal donker (donker olijfbruin). Aanpassing aan zéér donkere bodem? Leeg visdiefnest (nr.117) met op enige afstand kapot dopje. Jongen al uit. Kapot (door kraaien uitgegeten) Scholekster-ei (waarschijnlijk van nestnr. 84). Kleine Pluvier-nesten (nrs. 118 en 119),

- De eiermaten zijn bekend.
- Toch checkt Walters de bestaande wetenschappelijke gegevens door gigantische aantallen eieren te bemeten.

291.

<i>Remerbeling nr. 39</i>	<i>Kruis nr. 42</i>	<i>vr. Heiland nr. 41</i>
4,7 x 3,25	4,6 x 3,3	5,55 x 3,8
4,6 x 3,2	4,5 x 3,3	5,1 x 3,85
	4,6 x 3,3	5,6 x 3,7
<i>Wilde Lind nr. 33</i>	4,4 x 3,2	5,1 x 3,75
5,9 x 4,0		
5,9 x 4,0	<i>Gruite nr. 44</i>	<i>Kruis nr. 37</i>
5,9 x 4,0	5,4 x 3,6	4,7 x 3,4
6,0 x 4,0	5,3 x 3,6	4,7 x 3,4
5,85 x 4,05	5,2 x 3,5	4,65 x 3,45
5,95 x 4,0	5,2 x 3,6	4,8 x 3,4
5,0 x 4,0		
6,0 x 4,0	<i>Gruite nr. 47</i>	<i>Kruis nr. 38</i>
	5,3 x 3,7	4,5 x 3,2
<i>Gruite nr. 36</i>	5,2 x 3,65	4,9 x 3,3
5,7 x 3,95	5,5 x 3,65	4,6 x 3,3
5,8 x 3,9	5,4 x 3,75	4,7 x 3,35
5,7 x 3,9		
	<i>Gruite nr. 50</i>	<i>Kruis nr. 52</i>
<i>Kruis nr. 46</i>	5,3 x 3,7	4,6 x 3,3
4,8 x 3,4	5,35 x 3,7	4,5 x 3,3
4,8 x 3,3	5,2 x 3,8	4,6 x 3,3
4,7 x 3,35	5,5 x 3,8	4,7 x 3,3
4,7 x 3,4		
	<i>Kruis nr. 34</i>	<i>Kruis nr. 35</i>
<i>Kruis nr. 48</i>	4,6 x 3,3	4,8 x 3,25
4,7 x 3,25	4,55 x 3,2	4,4 x 3,25
4,8 x 3,35	4,6 x 3,3	4,55 x 3,2
4,5 x 3,3	4,8 x 3,3	

Taalkuurs-nesten weinig gevonden. Ook Taalkuurs zelf weinig in polder polder te nemen. In centrale deel paar Heilandnesten een baltoon op dambak. Vliegen

Gemetten eieren van diverse vogels. 1949

resp. met 4 en 2 eieren. Tekening en kleur der eitjes als bij die op zandvlakte. Ook deze nestjes op vochtige, bijkans zwarte veenbagger. Geen spoor van schelpen in gehele omgeving. Nestjes hier ook niet op verhevenheid. (Was nl nergens aanwezig, daar in slappe grond elke verhevenheid wegzakt tot gelijk oppervlakte). Kleine Pluvier op deze put waarschijnlijk dus talrijk. Ook op de andere veenbaggerputten waarschijnlijk broedvogel. (Noord en bij cunetten!).

21 Juni 1949

Uitweg - Sloterdijkmeerpolder (9 uur)

Op "flap" – eilandje in smalle sloot van Z.O. polderland nestje van Zwarte Stern (nr. 121) met twee eieren. Toen ik erbij was (ca. 1 à 1½ m) dook constant een zeer felle Visdief op mij, doch de Zwarte Stern bleef kalm, af en toe roepend, boven mij rondvliegend.

22 Juni 1949

Uitweg-Z.O. polderland (8½ uur)

In Z.O. polderland zelf weer enige Visdieven-broedpaartjes. Van één het nest gevonden (nr. 123) met drie (lichte type) eieren. Was gelegen op perceel land, waar vorige dag Visdieven zo druk op Blauwe Reiger stoten. Bij mijn aanwezigheid nu echter doken zij niet, doch bleven zij op zeker hoogte verontrust krijgend rondvliegen. Andere paartjes waren veel feller. Eén raakte in zijn drift bij duiken even mijn haren, terwijl een andere in de duikvlucht faeces op mij losliet. Op dat terrein jonge Visdief gevonden, welke geringd met 5 mm-ring 223761. Vogel al vrij groot. Dicht in (vnl. witte) veren. Grote rode snavel en doorkomend zwart op de schedel. Lag nog gedrukt, half verscholen in een dotje gras. Vogel verzette zich niet bij oppakken en verroerde zich ook bij vrijlating op de grond niet. Pootjes nog vrij klein, zodat 5 mm ring bij dit vrij grote dier niet meer over enkelte heen kon.

- Vanaf juni 1949 begint Walters de tijdsduur die hij op één dag aan natuurstudie besteedde te noteren. Hij hoeft aan niemand verantwoording af te leggen, maar noteert de tijden tot aan het laatste dagboek in 2003.

**Broedvogelgegevens
Sloterdijkermeer-
polder.**
1949

Blz 194-195

22 Juni 1949

Uitweg - Z.O. polderland (8½ uur)

In deze omgeving (sloot achter Hogerhout en weilanden achter Niezen tot achter perceel Hogenes) ca. 5 paar Visdieven, hetgeen vermoedelijk wel iets minder dan vorige jaren. In zelfde stuk ca. 3 paar Zwarte Sterns, waarvan van één paar het nest gisteren gevonden. Volgens verklaring van boer v. d. Velde zouden deze Sternmeeuwten – “Visdiefjes noemen wij ze” – ca. 40 jaar geleden op een perceel land een zeer talrijke kolonie hebben gehad. Daar de beesten zeer agressief waren en het melken der koeien onmogelijk maakten, heeft men de eieren toen weggeraapt. De boer noemde een aantal van 500 stuks, hetgeen waarschijnlijk wel erg overdreven zal zijn. In ieder geval blijkt eruit, dat de soort er eenmaal zéér talrijk is geweest.

In Sloterdijkermeerpolder jonge grote Grutto, zonder ouders – die ernstig gewond was aan rechtervleugel. Ook door maaien? Liep evenwel nog zeer snel. Toch nog maar geringd met 7 mm ring 206601.

Op zandige kleistrook achter eiland weer Kleine Pluviernest (nr.124) met vier eitjes. Bij schouwing van één der eieren bleek dit nog slechts weinig was bebroed.

Blz. 196

25 Juni 1949

Sloterdijkermeerpolder. (4½ uur)

Kleine Pluviernest nr. 119 bevatte nu drie eieren. Nieuw Kleine Pluviernest nr. 126 met vier eieren. (3e nest op dit spuitveld).

Blz. 198

26 Juni 1949

Sloterdijkermeerpolder (7½ uur)

N.O. kant van terrein weer nieuw Visdief-nest (nr. 132) met drie eieren van lichte type en een Kleine Pluviernest (nr.133) met één eitje!

Blz. 211

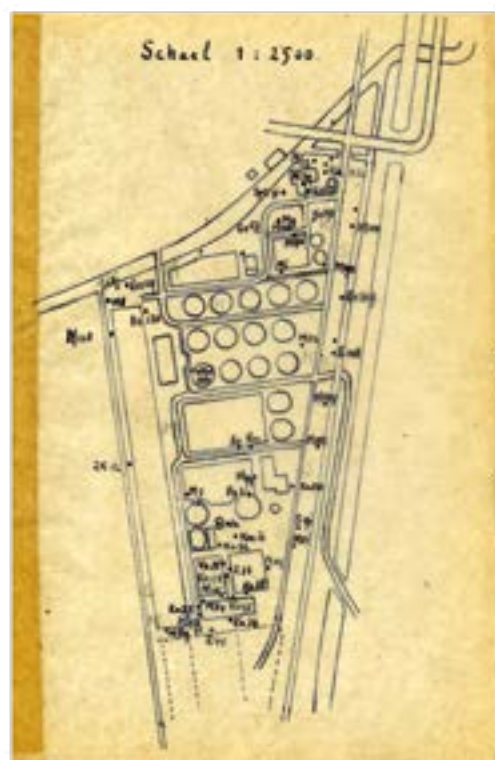
3 Juli 1949

Sloterdijkermeerpolder (8 ½ uur)

Als ik ga zitten bij Visdieven-kolonietje, beginnen na enige tijd de eigenaars van de verder van mij afgelegene nesten lager te komen uit de steeds vrij hoog rondkrijgende menigte. In vele gevallen aarzelden de vogels nog op het nest te gaan, waarbij ze vaak even staan “bidden” boven punt, waar ze meestal even later dalen en dat dus wel nest zal zijn. Doch na “bidden” vliegen ze nog eerst een of meer rondjes. Vogels, die eieren of jongen dicht bij hebben, zo dicht bij, dat zij niet durven dalen door mijn aanwezigheid, doch nog zo ver, dat zij niet reeds duiken -sommige paren schijnen nimmer te duiken- (nest nr. 123 proberen mij na

**R. I. West met
nestgegevens.
1949**

verloop van enige tijd met duikvluchten te verdrijven). Jonge Visdief nr. 223766 weer gevonden in omgeving nest nr. 123. Visdief-nest nr. 134 bevatte in ochtenduren nog twee eitjes. Op "Smienten"-slibveld geen Visdieven-broedgevallen. Daar wel twee broedpaartjes Kleine Pluvieren. Geen nesten gevonden. Wel stukje eischaal van uitgekomen eitje. Te oordelen naar geschreeuw oude vogels (vrij laag "krieeeuw"-geroep) wel jongen aanwezig. In totaal nu de volgende broedparen: (minimum aantallen)

baggerplaats 2 (Groeneweg)	1
baggerplaats 3 (achter jachthaven)	1 (nest nr. 135)
baggerplaats 4 (West.Oever)	3 (nesten 118, 119, 126)
"Smienten" veld	2
Zandige klei-vlakte	2 (nesten 59 en 64)
Totaal minimaal	9 territoria

Blz. 212

4 Juli 1949

Sloterdijkermeerpolder ('s avonds; 3 ½ uur)

Visdief-nest nr 134 bevatte nog slechts twee eitjes. Nestverstoord door plaatsing schuilhut? Eindje achter schuilhut nieuw visdief-nest (nr.140) met twee eitjes met geelachtige grondkleur. Hier vandaan wel oude visdief zien opvliegen bij mijn aan land gaan.

Blz. 215

9 Juli 1949

Sloterdijkermeerpolder (4 uur)

Pluviernest nr. 124 waren aangepikt. Aan rand van pas gegraven water, in hoog gras en op pijpleiding, ongeveer op gewezen perceel land Prins Kuifleeuwerik. Nog niet daar in omgeving waargenomen, zelfs niet op zandige vlakten van spuitvelden van vorig jaar. G. J. de Vries maakte foto's van Kl. Pluviernest nr. 124 en 135 en landschap slibveld 3. Eitjes van Kl. Pluviernest nr.124 hadden lichtere grondkleur dan die van nest nr.135

Blz. 216

10 Juli 1949

Amsterdammerpolder (1 ½ uur) en

Uitweg-Sloterdijkermeerpolder (6 ½ uur)

Eitjes van Kleine Pluviernest nr.124 uitgekomen. Dopjes ver weg teruggevonden. Jongen geringd met nrs. F 46767, 68, 69 en 70. Eerste drie holden na neerzetten onmiddellijk meters ver weg. Kleine Pluviernest nr.135 bevatte nog vier eieren.

Kl. Pluviernest nr.119 uit. Geen jongen gevonden. Dopjes op vrij korte afstand bij elkaar.

Blz. 217

14 Juli 1949

Sloterdijkermeerpolder ('s avonds; 3 uur)

Dijken van putten aan W. Ringdijk doorgetrokken tot over de W. Ringsloot. Kleine Pluviertjes bij nest nr.124 zeer luidruchtig. Jongen niet gezien. Toch wel minstens twee paartjes op zandige kleivlakte. Kleine Pluviernest nr.135 nog in zelfde toestand. Toen ik ergens ging zitten, kwam een der roepend rondvliegende Kleine Pluvieren op 20 m. afstand voor mij op de grond. Eerst heen en weer hollen, later wat kalmer en tenslotte ging hij zitten en in de vleugels pikken. Een beweging van mijn hoofd maakte dat hij weer ging hollen en wel steeds meer in mijn richting. Op zitplaats niets van nest gevonden. Misschien daar jongen in de buurt.

Blz. 221

18 Juli 1949

Sloterdijkermeerpolder ('s avonds; 2 ½ uur)

Door een gaatje in een der eitjes van Kleine Pluviernest nr.135 stak reeds snavelkje. Andere eitjes nog in weinig gevorderd stadium.

19 Juli 1949

Sloterdijkermeerpolder ('s avonds; 2 ½ uur)

Kleine Pluviernest nr.135 bevatte nu nog een onbevruucht eitje en een jong, terwijl twee kleine jongen in onmiddellijke nabijheid buiten nest. Jongen geringd met nrs. F 416773, 74 en 75. Ws. dit een zwak broedsel: 1. Een eitje onbevruucht. 2. Het heeft minstens drie dagen geduurd eer de eieren uitkwamen na constateren van aangepikt zijn op 16/7. 3. Jongen bleven na ringen liggen, waar ik ze bracht.

Blz. 223

24 Juli 1949

**Amsterdammerpolder (4 ½ uur);
Sloterdijkermeerpolder (4 uur)**

Op enige afstand van weg door Amsterdammerpolder vlak aan spoorbaan Amsterdam-Zaandam nog grotendeels onderwater staand, reeds een weinig opgespoten veldje, het door van Dellen en v. d. Kam ontdekte "vogelpoeltje". Terrein zeer rustig. Gehele ochtend. Reeds op een 200 meter afstand stegen 2 Kluten uit omdijkte gebied op, waarschijnlijk verontrust door onze geluiden. Luid "kluut-kluut" roepend vlogen zij boven de akkers rond. Een der vogels leek soms niet verder te kunnen of te willen vliegen, stond dan wat te klapwieken boven korenakker en leek aanstalten te maken in het graan te dalen hetgeen echter niet geschiedde. Bij onze aankomst op terreintje zelf riepen vogels wel fel, doch zij doken niet. Toen wij rustig gingen zitten, daalden zij al gauw op plas, waar zij een moment bleven rondzwemmen om daarna weer op te vliegen. Geleidelijk aan bedaarden zij echter steeds meer, waardoor de perioden,

dat zij op water zwommen, steeds langer en perioden, dat zij roepend rondlopen, steeds korter werden. Wel bleven zij en nog later een van beide, wa. Vrouwtje, roepen bij rondzwemmen. Toen kwamen uit wat riet en ruigte de jongen te voorschijn (4 stuks). Hoewel nog niet geheel wit en nog veel bruinige vlekking, leken zij veel op ouden en zwommen ook al goed. Waren echter nog aanmerkelijk kleiner. Toen jongen met ws. vrouwtje in riet waren verdwenen, liep ik naar die kant van het terrein, waarbij ws. mannetje direct alarmeerde en vrouwtje uit riet zich snel aansloot. Jongen bleven nu niet in riet, doch zwommen zonder geleide naar open water. Ook verder veel vogels op terreintje: Waterhoen, Kleine Pluvier, die te oordelen naar schreeuwen hier jongen moest hebben, Watersnippen, Groenpootruiters, Bosruiters, Witgatjes, Kleine en/of Kleinste Strandlopers, enz.

Blz. 229

1 Augustus 1949

Sloterdijkermeerpolder ('s avonds; 2 ½ uur)

Jacht op eenden juist open. Gehele avond schietpartijen, waardoor geregeld troepen en troepjes eenden in de lucht. Door knalpartijen meer in de omgeving werden ook Grutto's op slaapplaats onrustig. Opmerkelijk was, dat zich hierbij troepjes in W.Z.W. tot Z.W. richting verwijderden, welke een zeer vaste richting aanhielden en ook steeds hoger gingen vliegen. Wegtrek!

Blz. 236

20 Augustus 1949

Sloterdijkermeerpolder (5 uur)

In periode van 18 Mei-20 Augustus 27 meldingen van Wilde eenden vrouwtjes met jongen. Deze jongen ingedeeld in grootte-klassen als op p. 172.

Resultaat:

groep I	5 vloten, gem. 8,4 jong p. vloot
groep II	8 vloten, gem. 7,9 jong p. vloot
groep III	9 vloten, gem. 7,3 jong p. vloot
groep IV	5 vloten, gem. 6,8 jong p. vloot.

In tegenstelling dus tot gecombineerde resultaten van 1942/46 geen stijging van gemiddeld aantal jongen per vloot in de 4e klasse.

I 1949 dagboek III

Blz. 244

24 September 1949

Sloterdijkermeerpolder (5 uur)

Op grote water graverijen 2 Dodaarsjes. Langs dijkjes in terrein der ontgravingen vier Tapuiten. Op slikken Groenpootruiters, Witgatjes, Oeverlopers en twee Kemphanen. Verder een drietal Strandlopertjes met "tri"-rateltje, die niet gedetermineerd konden worden.

Blz. 249

30 October 1949

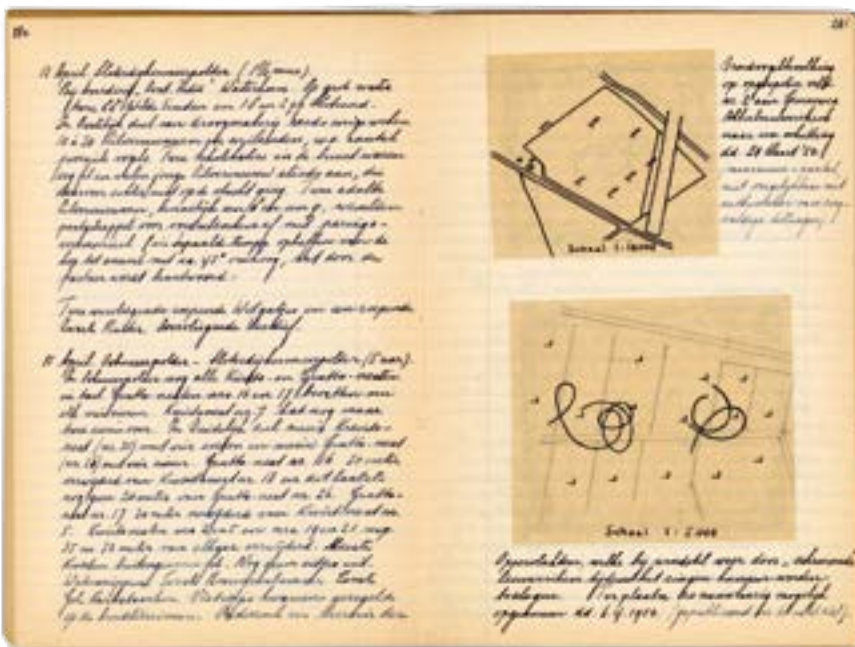
Strand en duinen t.Z.v. Zandvoort

Aan strand geheel geen steltlopers. Veel meeuwen, w.o. Mantelmeeuwen. Ook een aantal Bonte Kraaien. Op zee enige zwarte water vogels met witte onderzijde, welke naar Z. overvliegen. Ws. zeekoeten. In uiterste duinenrij veel Konijnenholen (Konijnen zelf weinig gezien). Fazanten (mannetjes en vrouwtjes), Koolmezen, Merels, Koperwieken, Roodborsten. In omgeving van een duinpan vijf strikken, waarvan een met levend Konijn, twee met levende Fazanten vrouwtjes, een met dode Fazanten mannetje en een nog leeg. In Haarlemmertrekvaart nog zeer veel Waterhoentjes.

• Chronologisch klopt mijn
 • commentaar hier niet, maar
 • ik reageer op de langsko-
 • mende naam Ru van Dellen.
 • Als fysiotherapeut was ik
 • van 1972-1985 werkzaam
 • in de reactiveringscentra
 • van de GG & GD. In de
 • jaren zeventig had ik daar
 • een patiënt met de naam
 • Van Dellen. We hadden het
 • over vogels en hij bleek een
 • goede bekende van Walters
 • te zijn. Omdat hij vanwege
 • een beroerte aan huis was
 • gebonden heb ik een aantal
 • malen bij hem thuis dia's van
 • de spuitvelden laten zien.
 • Ik gaf hem dubbele dia's en
 • een diaviewer waarmee hij
 • thuis kon kijken.

**Kaartjes met
 vliegpatronen van
 territoriaal zingende
 veldleeuweriken.**
 1949

5 November

Sloterdijkermeerpolder (4 uur)

Veel Fringillidae: Huis- en Ringmussen, Vinken, Kneutjes, Groenlingen. Ook twee nieuwe soorten (tezamen met de Vries): Geelgors (vrouwje of jong): determinatie volgens De Nederlandse Vogels: pro: Langere staart dan mus, "platte" schuifelen over de grond, duidelijk gele, donkergevlakte kop, kegelsnavel bruinachtig, oog donker, stuit enigszins naar roestkleurig, lokroep "trie-iek"; contra(?) onderdelen niet geel, doch hoogstens geelachtig wit. Frater: pro: kegelvormige snavel licht geelkleurig, oog donker, kleiner dan mus, lokroep "die-iek", overeenstemming met plaatje in "Zien is Kennen", contra (?): bruine pootjes? Echter geen andere vinkensoorten in aanmerking kunnen komen.

Blz. 251

13 November 1949

Sloterdijkermeer (2 uur)

Waarneming van Ijsvogel op zelfde plaats als vorige week door v. Dellen en v. d. Kam. Ook waarneming van twee Geelgorzen (v. Dellen v. d. Kam).

Blz. 252

26 November 1949

Sloterdijkermeerpolder (4 ½ uur)

Evenals vorige week daar ook weer musachtige vogel met scherp snaveltje. Poten bruin en (lijsterachtig) lang. De Vries nam ook leigrauwe kop waar: Heggemus! Eerste maal ook "si-si" geluid gehoord. Zat ook in bomen en struiken!

Blz. 255

24 December 1949

R.I. West (3 uur)

Van 8 Vinken waren zes mannetjes en twee vrouwjes. In schuur op terrein R.I. West nu inderdaad waarneming van uil: Kerkuil. Over het geheel erg licht gekleurd, aan de bovenzijde naast bruine ook oranje partijtjes. Was wel direct wakker (!?) en vloog een eindje weg, doch bleef daar geruime tijd zitten. Van agitatie een straal faecalien bij wegvliegen. Op de grond behalve vele witte uitwerpsel-vlekken ook enige tientallen braakballen, welke aantoonde, dat vogel reeds gedurende enige maanden hier aanwezig. Braakballen in elkaar geperste, zwartachtige brokkes voedselresten. Uit een stak een staart en pootje van muis. Ook veel haartjes.

De braakballen van 24 December bevatten volgens determinatie van Mej. Dr. A. Schreuder (schrijven 21 Maart 1950 Dr. K.H. Voous): 4 Dwergmuizen, *Micromys minutus* (aldaar nog niet bekend!), 1 Waterspitsmuis, *Neomys fodiens*, ca. 25 Veldmuizen, *Microtus arvalis*, ca. 25 Gewone Spitsmuizen, *Sorex araneus*.

1950 dagboek I

Blz. 260

28 Januari 1950

Sloterdijkermeerpolder (3 ½ uur)

Lopende. Op sneeuw en ijs sporen van eenden en Blauwe reigers. Op drie punten kleine wakken gemaakt, waarvan twee in "talingenlandje" (kleine stekelbaarsjes kwamen halfdood naar boven). In half open slootje Watersnip.

Blz. 274

6 April 1950

Sloterdijkermeerpolder ('s ochtends; 3 uur)

Reeds ruim een uur voor zonsopkomst veel geroep van weidevogels en meeuwen op slikvelden achter ex-boerderij Sytsma. Ook toen reeds Merelzang op R.I. West. Vroege tijdstip waarschijnlijk veroorzaakt door het branden der elektrische lampen, hetgeen 3 April niet het geval was. Nu 16 à 17 zangplaatsen van Merels en zes van Winterkoningen. Nu ook twee zingende Roodborsten en een slaande Vink.

Blz. 284

19 April 1950

Sloterdijkermeerpolder-Uitweg (1 ½ uur)

Op zuiger nestelde een paar mussen. Vorige ochtend (18/4) daar volgens verklaring werkman ook eerste zwaluw. Zal daar wel weer nest gaan bouwen.

20 April

Ookmeer- en Sloterdijkermeerpolder

('s avonds; 2 ½ uur)

In Ookmeerpolder verschillende nesten verloren gegaan. Grutto-nest nr. 16 leeg, niet door mensen, daar drie gemarkeerde nesten vlak bij ongemoeid gebleven waren. Wel door menselijke invloed (rollen van het land met de wals): Kievitsnesten nrs. 2, 7, 19, 20, 21 en 22 en Grutto-nest nr. 17. De markeerpaaltjes waren meest ook platgereden.

Blz. 293

1 Mei 1950

Ookmeerpolder ('s middags; 4 uur)

Proef met eieren bij Kievit en Grutto. Wind Z. Zonnestand ook ca. Zuid. Zacht, merendeels zonnig weer met matige wind. Betreffende eieren niet geschouwd, doch zullen wel alle ongeveer gelijke ontwikkelingsstadium gehad hebben, daar op een na alle in Centrum, dat kort te voren door grasrollen vernield. Alleen vier-legsels. Afstand nest 80 à 90 cm. Grutto: nest nr. 44 een ei naar W. zo opvallend mogelijk neergelegd. Voor mensenoog in ieder geval duidelijk opvallend (a). Grutto nr. 36 bevatte nu ook 4 eieren. Twee hiervan naar W., zodat vogel keuze tussen nest + nestplaats + 2 eieren en 2 eieren (b). Grutto nr. 47. 3 eieren naar W. (c).

Grutto nr. 50 bevatte nog maar 3 eieren, zodat deze niet kon meedoen. Na ruim 1 ½ uur afwezig te zijn geweest, bleek, dat in geval a) de Grutto was gaan broeden op de drie overgebleven eieren en het weggelegde ei had laten liggen, in geval b) de vogel op de twee eieren in het nest was gaan broeden en de twee andere had laten liggen en in geval c) de vogel op de drie verplaatste eieren was gaan broeden en het ene in het nest overgebleven ei in de steek had gelaten. Kievit. Nest nr. 37 een ei naar W. (a). Nest nr. 48 twee eieren naar W. (b). Nest nr. 38 drie eieren naar W. (c). Nest nr. 46 vier eieren naar Oosten (door aanwezigheid greppel) (d). Nest nr. 52: eigen nest een voor Kievit zorgvuldig bouwwerk, een heuveltje met een vrij diepe nestkom en een rijkelijke strootjes voering. Naar O. klein ondiep kommetje gemaakt (waarbij water direct naar boven kwam bij slecht indrukken van grond met vuist) en dit gevoerd met stroootjes van eigen nest, waarvan het bouwwerk overigens bleef bestaan. Daarin 4 eieren gebracht. (e). Eveneens na ruim 1 ½ uur het volgende geconstateerd: a) vogel op eigen nest, en ei erbuiten ongeroerd b) idem c) idem d) vogel niet op eieren er buiten. Op nest onbekend. e) vogel op eieren in nieuwe, imitatie-nestje.

Blz. 303

13 Mei 1950

Sloterdijkermeerpolder (plan Zuid) 3 ½ uur

Op 1ste eiland Kleine Pluvier nest (nr. 63) met 4 eitjes, welke inderdaad lichter van grondkleur waren dan het in nest nr. 59 gevonden eitje. Scholekster-nest nr 58 bevatte nu drie eieren. Bij Kievit 62 twee eieren twee voet (60 cm) naar N.O. (windrichting). Bij Kleine Pluvier nr. 63 een eitje een voet (30 cm) naar N.O. Bij Scholekster nr. 58 een ei twee voet naar N.O. Na twee uur bleek toestand bij Kievit en Scholekster onveranderd, terwijl Kleine Pluvier ene eitje in nest had teruggerold!

20 Mei 1950

Sloterdijkermeerpolder (5 ½ uur)

Boven terrein 3 à 4 Zwarte sterns. Van een paar nestje gevonden (nr. 67) met een eitje. Nestje was in praktisch waterloze omgeving op een nauwelijks merkbaar heuveltje met een dito kuiltje en met een niet noemenswaardige voering van enkele zeer dunne strootjes aan de rand. Vegetatie was er in de naaste omgeving nagenoeg niet, wel veel zwarte modder en ook groot plantenskelet van vorig seizoen. Midden in "sloot" eilandje gevonden, daar ws. tweede nest van deze soort. Ook in moerassig grasland vier Steltkluten. Zeer lange, rode poten, zwarte vleugels van twee der vogels en meer donkerbruine van een derde (resp. twee mannetjes en 1 vrouwtje). Een van sexe niet bekend. Om deze potentiële broedvogels niet te storen terrein niet verder onderzocht.

1950 dagboek II

Blz. 334

18 juni 1950

Ookmeerpolder-Groeneweg-Sloterdijkermeerpolder

Op spuitveld bij Groeneweg nest gevonden van Kempphaan met vier eieren (nr. 124). Kommetje in de grond met wat vrij laag gras er omheen. Eieren ter grootte van en met een model als van die van Tureluur. Echter veel groener van grondkleur en anders gevlekt, zowel naar vorm als naar kleur. Eieren reeds onderwater gestaan: bedekt met grijs slib.

Blz. 340

1 Juli 1950

Uitweg-Groeneweg-Sloterdijkermeerpolder (4 uur)

Op veld nr. 5 één Steltkluut kunnen ontdekken.

Blz. 343

4 Juli 1950

Uitweg. Sloterdijkermeerpolder ('s avonds; 3 uur)

Twee roepende Steltkluten kwamen van veld nr. 5 en vlogen naar dit nieuwe terrein.

Blz. 351

21 Juli 1950

Groeneweg-Ookmeerpolder-Sloterdijkermeerpolder ('s avonds; 3 uur)

Vijf roepende Steltkluten.

Blz. 357

12 Augustus 1950

Groeneweg-Sloterdijkermeerpolder (4 uur)

Op afvloeiveld naar veld nr. 2 vrij veel eenden en zeer veel steltlopers. Steltkluut en zeven kluten.

Blz. 373

27 Augustus

Sloterdijkermeerpolder-Groeneweg (8 uur)

Bij boerderij Heemskerk roepende Steenuilen. Nog een nieuw broedsel?

Blz. 379

23 September 1950

Ookmeerpolder en Groeneweg (4½ uur)

Op zandig spuitveld nr. 2, dat nog geheel onbegroeid ca. 20 Bontbekpluvieren, 1 Tureluur, 2 Strandlopers (ws. Bonte), 1 Grote Wulp en 1 Strandpluvier. Laatste soort in gezelschap van Bontbekpluvieren, waarvan echter duidelijk te onderscheiden door veel lichtere kleur en ontbreken van halsband aan de voorzijde. Geluid korter, hoger en helderder dan van Bontbek en Kleine Pluvier.

Walters.
1950

Kleine plevier
geringd door Walters.
1950

**De grote schuilhut
van Walters.**
1950

Broedende kluut.
1950

**Eierproef met groot
ei bij kleine plevier.**
1950

Blz 380-383

30 September 1950

Ookmeerpolder, velden 2 en 1 (4½ uur)

In Ookmeerpolder praktisch geen vogels. Op spuitveld nr. 2 weer vele Bontbekpluvieren, 1 Kleine Pluvier, enkele Kleine of Kleinste Strandlopers en verscheidene Bonte Strandlopers. Drie Bontbekpluvieren met een Kleine Pluvier op een stukje slik samen. Kleine Pluvier aanmerkelijk kleiner dan Bontbek en ook veel lichter en minder scherp gekleurd. Dit laatste kan natuurlijk toeval zijn (rui of anderszins). Kleine Pluvier, werd, wanneer hij in de buurt van een Bontbek kwam, steeds fel verdreven. Zoveel ruzie zelf nimmer gezien tussen Bontbekken en veel kleinere Kleine (kleinste) Strandlopers.

In rietveld nr.1 ca. een uur voor zonsondergang weer verscheidene Waterrallen gezien en gehoord.

Vooral lange rode snavel en donker leiblauwe hals en vogels (twee tegelijk gezien, ws. meer aanwezig) met kort snavelkje (oranje, of alleen oranje aan wortel), iets kleiner dan Waterral, vrij lichte onderzijde, ook in tinten naar leigrijs, doch veel lichter, gele onderstaartdekveren, i.p.v. witte, als bij de Waterral, witte lengtestrepen en ook verdere witte en zwarte vlekjes: Porcelainhoen. Twee Porcelainhoentjes bevochten elkaar, waarbij één zeer snel vluchtte. Territoriumstelsel? Volgens Zien is Kennen onderscheidt het Poreceleinhoen zich o.a. van de overige. Waterhoenderen en -rallen door zijn snelhollend oversteken van kale plekken. Dit hier wel verscheidende malen waargenomen, doch soms ook bleven zij op open plekken kalm naar voedsel zoeken.

Blz. 385

8 October 1950

Plan Noord en plan Zuid (5 uur)

Troep meeuwen weer op zand aanwezig. Vele veren en nog meer witte uitwerpselplekken wezen plekken van hun aanwezigheid aan. Daarbij ook hier en daar braakballen gevonden: losse ballen van graten, e.d. In één zo'n braakbal drie vishaken gevonden! Ook ergens een klein beentje, dat ws. niet van vis.

Ru van Dellen bij de Westhaven.
1950
foto Jan van der Kam

Blz. 388

21 October 1950

Plan Noord en Geuzenveld (4½ uur)

Vrij veel meeuwen, waarvan grootste deel Kapmeeuwen en w.o. een adulte Mantelmeeuw. Nieuwe braakballen gevonden. Vnl. weer visgraten, doch één, waarin o.a. gehele voorpoot van mol en nog andere beentjes, o.a heupbeen.

Blz. 394

12 November 1950

Plan Noord (2½ uur)

19.11 waarneming van v. Dellen van 14 Sneeuwgorzen.

26.11 waarneming van v. Dellen van Slechtvalk.

18.11 waarneming door v. d. Kam en de Vries van 3 berg-eenden en 1 Zilverpluvier.

Blz. 397-398

26 December 1950

Bos van Amsterdam (2 uur)

In de stad in vroege ochtenduren koerende Houtduif. Nieuwe Meer op smalle vaargeul na geheel dichtgevroren. Honderden eenden op het ijs, vnl. Wilde Eenden. Ook geluiden gehoord van Wintertalingen en Smienten. Op het ijs verder nog verscheidene Meerkoeten. In bosgedeelten zeer weinig vogels: enkele Merels, Kool- en Pimpelmezen, een Roodborst, enige Vlaamse Gaaien en Eksters. Rietlanden aan Nieuwe Meer doorkruist, doch geen vogels aangetroffen. Aan binnenvaart met wak en zeer weinig riet: zes Blauwe Reigers, verscheidene Waterhoentjes en een Waterral, die nog even krachtig zat te roepen. Ral duidelijk slanker dan Waterhoentjes en ook veel schuwer.

Blz. 400

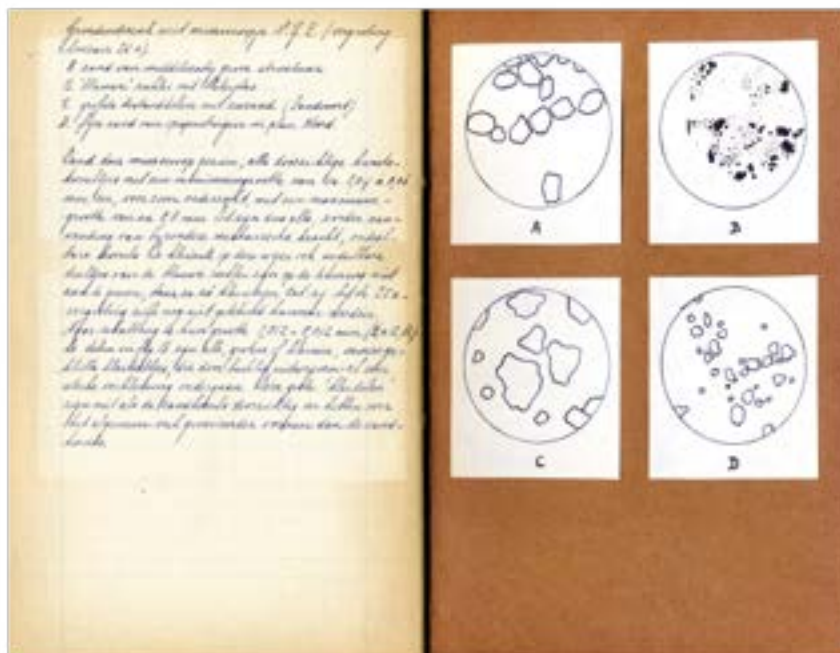
31 December 1950

Grondonderzoek met microscoopje V.G.Z. (vergroting lineair 25 x).

- A. zand van middelmatige grove structuur.
- B. "blauwe" zeeklei uit Sloterplas.
- C. grofste bestanddelen uit zeezand (Zandvoort).
- D. fijn zand van opspuitingen in plan Noord.

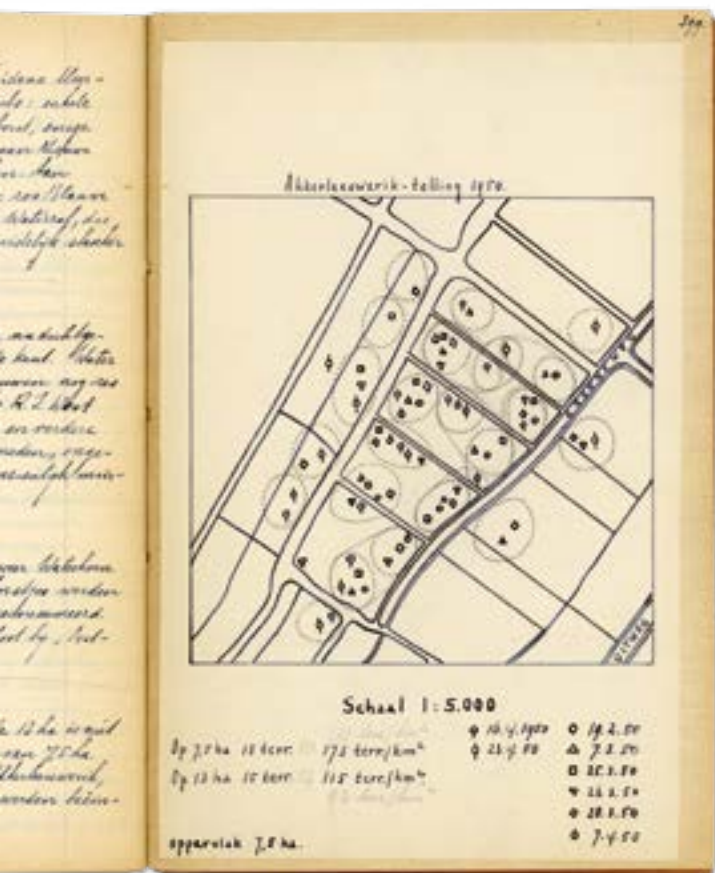

Zand en klei onder de microscoop.
1950

- Walters had een voltijd baan
- bij Van Gelder Papier, ook
- op zaterdagochtend. Van de
- beschikbare zeven dagen in
- de week kon hij de zater-
- dagmiddag en zondag beste-
- den aan natuurstudie. Bij het
- langer worden van de dagen
- kon dat ook 's avonds. Dat
- deed hij regelmatig.

**Territoria van veld-
leeuweriken nabij
de Uitweg.**
1950

**Nest van kluut in
gebarsten kleilaag.**
1952

1951 dagboek I

Blz. 4

3 Februari 1951

Plan Zuid en plan Noord (3 uur)

Spuitvelden tussen jachthaven en Westoever nog slecht of niet doorloopbaar.

Blz. 9

10 Maart 1951

Ookmeerpolder-Plan Noord (4 uur)

Op spuitveld aan Slotermeerlaan weer ca. 25 Kemphanen. Bij enkele mannetjes was reeds begin van bruiloftskleed te zien. Verder nog weer de Bonte Strandlopers. Op wandeling door Ookmeerpolder met lage temperatuur en geen zon in middaguren slechts één Akkerleeuwerik gezien en geen gehoord. In „Smientenveld” weer een Akkerleeuwerik, enige Graspiepers en waarschijnlijk reeds 2 gevestigde paren Ruiters. Paar Patrijzen, vier Wintertalingen, verscheidene Watersnippen en een Haas. Dode adulte Kapmeeuw. Bij boerderij „Oost-Indië” acht Waterhoentjes.

Blz. 11

31 Maart 1951

Z.O. polderland-plan-Zuid (4 uur)

Op oud veenspuitveldje, op ca. 200 meter van huizen van James Rosskade, Akkerleeuwerik-territorium. Daar nok van dak van deze huizen ca. 20 m. hoger is dan maaiveldje, zag deze Leeuwerik de huizen onder een hoek van ca. 6 graden. Waarschijnlijk een van het Hoofdwegland verdreven paar-tje (huizenbouw!).

Blz. 14

8 April 1951

Plan Noord (3 uur)

Bij ex-veld 3 en aan Slotermeerlaan weer baltsende Kleine Pluvieren. Op zelfde eilandje en ondiep water er omheen van spuitveld aan Slotermeerlaan nu acht Kluten. Geregeld geroep en vechtpartijtjes onderling. Ook grote rondvlucht van een tweetal boven terreinen. Vroeger op ochtend ook tweetal op cunet verl. J. van Galenstraat.

Blz. 15

15 April 1951

Plan Noord (6 uur)

Bij elk der molens aan de Haarlemmerweg een paartje Kl. Bosduiven, die in de wieken zaten.

In schelpenrijk zand van cunet langs verl. Bos en Lommerweg eerste speelkuiltje van Kleine Pluvier gevonden.

In totaal in deze omgeving 3 territoria, n.l. bovengenoemde, een langs Slotermeerlaan en een op oude zandspuitveld ten N. van rietveld nr. 1. Vechtende Kemphanen met vrouwtjes in geïnundeerd weiland ten N.O. van ex. veld nr. 2. Op veld ten O. van ex. veld nr. 2 nu 12 Kluten, waarbij zich later nog 2 exx. van elders voegden. Groep Kluten was op stille ochtend met zeer weinig wind uit W. op 600 m. afstand te horen.

**Walters met
kleine plevier.**

1962

Foto Fred Nordheim

Blz. 18-20

18 April 1951

Westoever-Ookmeerpolder (6 uur)

Zingende Leeuwerik daalde in weiland, vlak achter boerderij Graman. Had zelf boven bomen van erf gezongen.

Op dak van deze boerderij Steenuil. Volgens verklaring boer Heemskerk zou de gehele winter door daar één Steenuil zijn waargenomen. Torenavalken in de buurt.

Volgens buur weer vele vechtpartijen met de Zwarte Kraaien om een nest. (nr.10). In boomgaardje Karenburg slaande Vink en Kraaiennest (nr. 11). In struikje hing nog verse, dode Boerenzwaluw. 10e slagpen iets korter dan 9e slagpen. Veertjes van de blauwe bovenkant, de witte onderzijde en de bruine keel hadden alleen de top in die kleuren. Blauwe top (1/3), smalle witte strook, de rest grijs. Bruine top (1/2), rest grijs. Witte top, rest grijs. Snavel breed en diep, doch zeer plat. 12 staartpenen, waarvan alleen 2 middelste zonder witte vlek.

- Je sterft als vogel niet voor
- niets als je in handen van
- Walters terecht komt. Je
- vergaat niet in het veld maar
- je krijgt een tweede leven
- in zijn dagboeken. Hier leef
- je voort in maten van veren,
- vleugels, snavels en poten en
- levert een bijdrage aan de
- wetenschap.

Blz. 25

30 April 1951

Ookmeerpolder-Westoever (4½ uur)

Nog niet geheel uitgekleurde Hermelijjn had zijn hol in weiland in Z. deel. Duurde geruime tijd vóór die in mijn aanwezigheid hol binnenging. Ging steeds wantrouwend op achterpoten recht overeind zitten met voorpoten recht benedenwaarts langs lichaam gestrekt.

Westoever Sloterplas met het toekomstige strandbad en 'het ruige riet'. 1951

De Sloterdijkermeerpolder vóór het graven van de Sloterplas. 1950

Blz. 27

2 Mei 1951

Plan Noord ('s avonds; 2 uur)

Op cunet verlengde J.v. Galenstraat 12 Kluten. Ook wel andere (kleine) steltlopers, doch deze door grote afstand niet te herkennen.

Blz. 30-31

4 Mei 1951

Plan Noord ('s avonds; 2 uur)

Op kale nu sterk opdrogende zandvelden van de oude zandopspuitingen in plan Noord twee Strandpluivieren. Maakten "irr"-rateltje (met gebrauwde r), die ik 17 April 's avonds ook al hoorde, doch toen toeschreef aan het in het halfduister alleen maar zichtbare paartje aanwezige Kluten. In de tussentijd deze vogels in zelfde omgeving door van Dellen herhaaldelijk in twee of drie exx waargenomen. Vaak sterke indruk van balts. Mogelijkheid van vestiging als broedvogels.

Blz. 33

6 Mei 1951

Plan Noord (6 uur)

Op oude zandsputvelden ten O. van Smientenveld nu vier Strandpluvieren tegelijk waargenomen. Herhaaldelijk de "zang" waargenomen, ook geuit onder gealarmeerd rondvliegen. Op en boven dit terrein ook wel, doch niet geregeld paartje Kleine Pluvieren. Vijf gevonden nestkuiltjes zonder eieren, die wel van pluvieren moesten zijn, behoeften dus niet van Strandpluvier te zijn, hoewel dit wel ws. was.

Blz. 34-35

8 Mei 1951

Westoever ('s avonds; 2 uur)

Ook op zandige klei-sputveld aan Westoever nu omstreeks zonsondergang op een overigens zeer sombere avond, steeds roepende Strandpluvier(en). Afstand tot de eerste waargenomen verblijfplaats ca. 600 m. In schemering "biek-biek" – gillende vogel, die al roepende wegvloog uit terrein toekomstige jachthaven. Ws. Waterral op de trek. Ook "tjuk-tjuk-tjuk" – geluiden, zeer snelle opeenvolging van de lettergrepen, soms vergezeld van gillerige (speenvarken) geluiden. Klopt precies met de omschrijving van de betreffende geluiden in British Birds voor de Waterral.

9 Mei 1951

Plan Noord ('s avonds; 1½ uur)

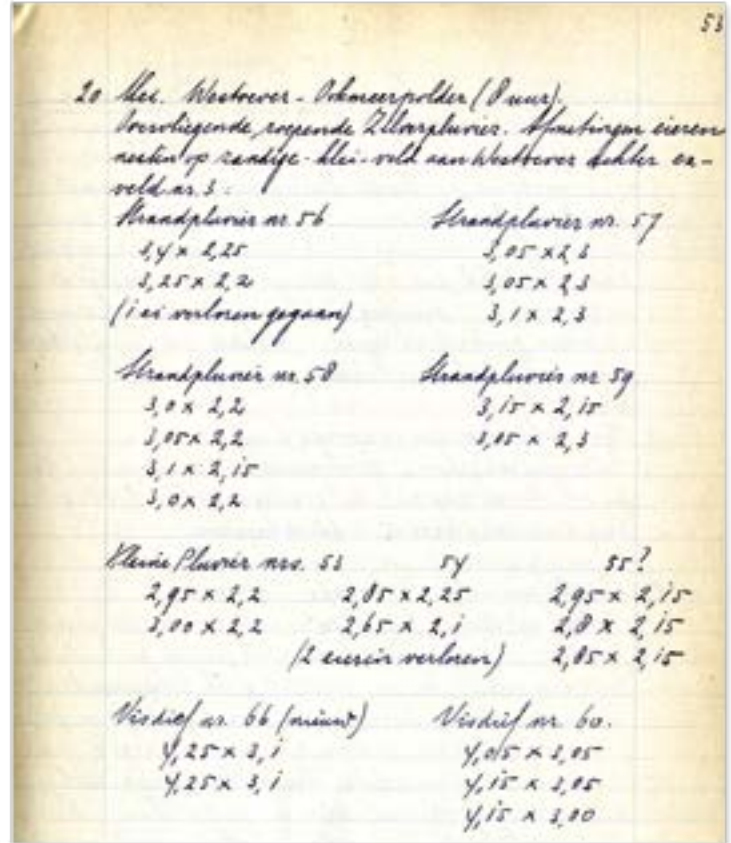
Weer op twee verschillende punten van de oude zandsputterreinen plan Noord paartjes Strandpluvieren. Geen nesten met eieren kunnen vinden. Wel weer verse, pas uitgekrabde kuiltjes. Ook op cunet verl. J. v. Galenstraat twee Strandpluvieren. Bestaan territorium op die plaats echter niet zeker. Ook op de oude zandterreinen misschien wel meer territoria dan de twee met zekerheid geconstateerde. Alarm-roep in grote agitatie klonk als „ lu-wiet, lu-wiet“, de tweede lettergreep aanzienlijk korter en ook hoger van toon dan bij Bontbekpluvier, doch dit kan vanzelfsprekend door agitatie zijn veroorzaakt.

Blz. 39

13 Mei 1951

Plan Noord (3½ uur)

Op zandsputvelden Noord tot aan rietveld nr.1 plus cunet J. v Galenstraat niet meer dan 2 p. Strandpluvieren en 1p. Kleine Pluvieren kunnen ontdekken. Van Strandpluvieren weer enige nieuw-uitgekrabde speelkuiltjes, zodat ws. nog geen nest met eieren aanwezig.

Eiermaten van legsels in de Ooekmeerpolder. 1951

De vogelbijbel van Walters: British Birds.

Blz. 50

14 Mei 1951

Plan Noord (2½ uur)

Op deel van oude zandsputveld. Noord ten Z van J. v Galenstraat en op de lage delen achter molen Bakker en cunet verl. J. v. Galenstraat 3 p. Strandpluvieren, 1p. Kleine Pluvier en 1p. Kluut. Op stuk zandige klei ten O. van Westoever en aansluitend op ex-veld nr. 3, dat nog praktisch niet begroeid; 2 p. Kievit, misschien 1 p. Visdief (een krijsend ex. boven mij), geen Kleine Pluvieren gehoord, zeker twee, doch ws. wel drie paar Strandpluvieren. Drie nestjes gevonden. Van Kleine Pluvier nrs. 53 en 54 met resp. 2 en 4 eieren en van Strandpluvier nr. 55 met 3 eieren. Nesten alle bekende pluvierenkuiltjes in grote schelpenbanken. Strandpluviereieren hier duidelijk van die van Kleine Pluvier te onderscheiden. Grondkleur veel meer groenachtig en vorm niet zuiver priktolvormig. Nesten nrs. 54 en 55 slechts 11 meter van elkaar verwijderd, terwijl ook derde nest niet veraf. Tijdens mijn bezoek waren verontruste Strandpluvieren steeds zéér dichtbij.

- Walters vindt, naar wat ik
- uit de dagboeken kan opma-
- ken, zijn eerste nest van de
- strandpluvier in Amsterdam
- en vier dagen later een
- vierlegselsel.

Blz. 51

18 Mei 1951

Westoever ('s avonds, 1½ uur)

Op kale kleiveld van 14/5 behalve de reeds gevonden nesten, nu nog ontdekt de Strandpluvieren nesten nrs. 56 met drie, 57 met drie, 58 met vier en 59 met drie eieren. De nesten lagen alle in schelpenbanken van betekenis. De nesten nrs. 56 en 57 waren slechts 3½ m. van elkaar verwijderd. Volgens British Birds is een Strandpluvieren legselsel van vier een uitzondering. Eieren van nest nr. 58 waren niet van die van Kleine Pluvier te onderscheiden.

Blz. 53-54

20 Mei 1951

Westoever-Ookmeerpolder (8 uur)

In Ookmeerpolder in Kievit-nest nr 34 drie jongen en 1 aangepikt ei. Jongen geringd met nrs. 215534, 35 en 36. 's Middags ook laatste jong uit. Geringd met nr. 215537. Eerste jong van nest nr. 29 uit. Geringd met nr. 215538. Nu een vierde Visdief-nest gevonden op droge perceel in Z.W. (nr. 67) met twee eieren. Twee Wilde Eendennesten leeg; jongen uit. Op spuitveld Klutenveld enige Bontbekpluvieren. Snavel oranje-geel aan basis, punt donker, pootjes licht vaal rose (bleek vleeskleurig). Kleur poten

wijst op juveniel (1e jaars; British Birds). Geen oranje of andere lichte kleur aan oog. Zwart van voorhoofd niet volkomen. Naar snavel toe geleidelijk in wit overgaand.

Blz. 55

22 Mei 1951

Ookmeerpolder ('s avonds; 2½ uur)

Kievit- en Grutto-nesten, waarvan eieren 19.5.51 reeds aangepikt waren, nog niet uit. Te oordelen aan de alarmerende Grutto's nu 7 paren van deze soort in de polder met eieren of jongen. Nog slechts één paar Tureluurs kunnen ontdekken en geen Kemphaan. Aan O. kant van de polder (in avonduren) ook geen Gele Kwikstaarten ontdekt. Nieuw Kievitsnest met 4 eieren, welke op uitkomen stonden (nr. 70). Grutto's achtervolgden vluchtende Haas, vlak boven de grond, echter zonder ook maar te trachten hem te pikken. Paring van Grutto's vlak ná zonsondergang. Nog steeds Bontbekpluvieren op slikvelden.

Blz. 58

27 Mei 1951

Ookmeerpolder en spuitvelden omgeving en veld nr. 2 (7 uur)

Op slibvelden nog steeds Bontbekpluvieren, die vaak hun "lu-wiet"-geluid lieten horen. Nu ook een ex., dat heel duidelijk de oranje-rode poten van volwassen vogels had (vgl. opm. p 54).

Blz. 61

2 Juni 1951

Deel van Z.O. spuitvelden (5 uur)

Hierop geconstateerd: 1p. Strandpluvieren, 1 à 2 p. Kleine Pluvieren, 3 p. Visdieven, 4 p. Kluten (!), 1p. Scholekster. Twee Klutennesten gevonden (nrs. 81 en 82), elk met vier eieren, welke niet zo puntig als bijv. Grutto-eieren en ook niet zo puntig als Kluten-ei in mijn verzameling (ex. uit Amsterdammerpolder Juli 1950). Ook vlekking veel groter dan bij laatstgenoemd voorwerp. Van nest nr. 81 eieren aangepikt. Oude Kluten zeer agressief. Deden duikaanvallen en stonden vaak even vlak voor mij klapwiekend in de lucht. Ook "verlamingsverschijnselen" op de grond: wijd-uitgespreide vleugels om zo veel mogelijk op te vallen, kop en snavel ongeveer in het verlengde van het horizontaal gehouden lichaam. Eigenaardig was, dat de vogels deze dingen ook deden op plaatsen, dat, wanneer ik mij daarheen zou begeven, ik het nest wel moest passeren.

Blz. 62

3 Juni 1951

Westoever-Ookmeerpolder-Z.O.spuitsvelden (6 uur)

Op lage stuk spuitsvelden achter molen Bakker weer Kluut, Bontbekpleviertjes, Strandpluvieren, enz. Geen broedgeval hier van Kluut of Bontbek. Op veenbaggerveldje ten W. van Westoever twee reeds vrij grote jonge Kieviten, die snel weglieden over kale terrein. Daar echter voor mensen niet te lopen. Vreemd was, dat dieren snel naar reeds hardere en dichter aan de weg gelegen deel liepen, min of meer naar het gevaar toe, zij het ook lang niet recht op mij af. Liepen zelfs over de dijk heen en zochten in dichte vegetatie van Blaartrekkende Boterbloem, vlak aan de weg, dekking. Bij afzoeken van dit stukje holden zij weer weg. Geringd met nrs. 215562 en 63. Dit stukje vegetatie was van kale veld af door omringend dijke niet te zien. Jonge vogels waren aangaande hun schuilplaats dus best georiënteerd.

Blz. 64-65

5 Juni 1951

Z.O. polderland en- spuitsvelden (7½ uur)

Omdijkt terrein van oorspronkelijk Z.O. polderland, groot 18 ha., waarop geen vee, geen bemesting, geen hooibouw, geen onderhoud van sloten, in het voorjaar niet gerold, vrij veel groei van Smele. Zeer grote kolonie Visdieven. Ruwe schatting 70 paren. Ook minstens twee Kapmeeuwenbroedparen en zeker 6 paar Zwarte Sterns, ws. wel meer. Visdieven zaten wel op plekken, met kortste gras, doch ook daar was het nog behoorlijk hoog. Bij elk nest was duidelijk te zien, dat gedeelte om nest werd platgehouden. Ws. door het hoge gras waren overal ook reeds ca. 1 week oude jongen in naaste omgeving van nest te vinden. Op deze wijze vele jongen geringd.

Blz. 67-71

7 Juni 1951

Ookmeerpolder-Geuzenveld-Westoever (7½ uur)

Op spuitsveld ten N. van Ookmeerpolder werd overal opnieuw gespoten.

8 Juni 1951

Ookmeerpolder ('s avonds; 2 uur)

Jonge Visdief nr. 246401 op ca. ½ meter van nest nr. 63 dood gevonden. Platgetrapt, waarschijnlijk door één der rondlopende kalveren. Ringetje verwijderd. Vogeltje laten liggen.

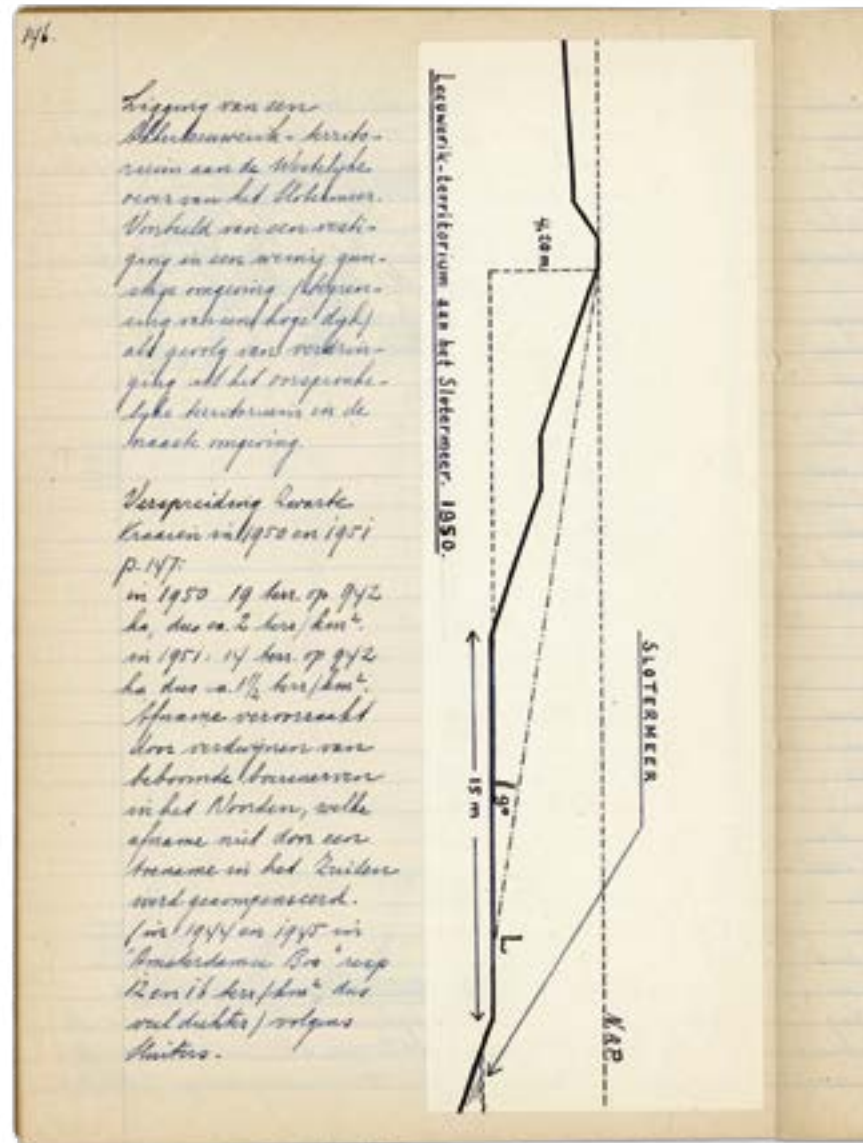
9 Juni 1951

Ookmeerpolder en Westoever (4 uur)

Kleine Visdieven-kolonie in Ookmeerpolder bleek nu uit 6 p. te bestaan. Jonge Visdieven waarschijnlijk alle omgekomen. Dode, jonge vogel van vorige avond was ook verdwenen. Alles wees op aanwezigheid van rover(s). Misschien

- De nesten kregen allemaal
- een nummer om dubbel-
- tellingen te voorkomen.
- Toen mijn vrouw Annik dit
- voor het eerst in 1981 zag,
- ervoer ze dit als een grove
- inbreuk op de schoonheid
- van de natuur. Toch was er
- uit oogpunt van natuurstu-
- die wel iets voor te zeggen.
- Walters wist aanvankelijk
- precies waar de nesten
- lagen. Bij de toenemende
- aantallen werd dit ondoen-
- lijk. Om overzicht te houden
- kregen later de nesten ook
- per soort een volgnummer.
- Het was erg lelijk, dat wel.

Ligging van het nest van een akkerleeuwerik (L) t.o.v. een hoge dijk. 1951

**Broedduur bij
kleine plevier
1951-1977.**

KLEINE PLEVIER. BROEDDUUR. Amsterdam.

Nummer	Gegaves leggen nesten	Gegaves uitkomen pulli	Broedduur
167	1951 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	17/1 alle pulli uit	25 dagen
24	1952 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	1/10 pulli uit	24-25 dagen
25	1952 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	28-29/10 uitgekomen	27-28 dagen
28	1952 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	29/10 1/2 pulli in nest	28-29 dagen
4	1953 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	17/10 alle pulli uit	28 dagen
42	1953 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	27/10 alle pulli uit	28-29 dagen
77	1953 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	17/10 alle pulli uit	28-29 dagen
85	1953 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	29/10 3 pulli uit (1 uit stek)	28-29 dagen
89	1953 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	17/10 alle pulli uit	29-30 dagen
10	1954 1/10 lei	17/10 de drie pulli uit	27 dagen
40	1954 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	24/10 2 pulli uit	28-29 dagen
41	1954 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	19-20/10 pulli uit	28-29 dagen
148	1954 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	2/10 de drie pulli vlak bij nest	28-29 dagen
149	1954 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	28/10 1/2 pulli vlak bij nest	29 dagen
154	1954 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	27/10 2 pulli in nest	28-29 dagen
184	1954 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	29/10 pulli vlak buiten nest	29 dagen
24	1954 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	26/10 pulli alle geboren	28 dagen
48	1954 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	29/10 alle pulli geboren	28 dagen
88	1954 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	12/10 2 pulli uit	28-29 dagen
89	1954 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	12/10 1/2 pulli uit	28 dagen
70	1954 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	12-13/10 1/2 pulli uit	24-28 dagen
75	1954 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	12/10 1/2 pulli uit	28-29 dagen
76	1954 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	17/10 1/2 pulli uit	28 dagen
82	1954 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	17/10 1/2 pulli uit	28-29 dagen
87	1954 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	21/10 2 pulli (1 uit stek)	28-29 dagen
2	1955 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	13/10 1/2 pulli uit	27 dagen
21	1955 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	24/10 nest uit	27 dagen
29	1955 2/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	29/10 pulli uit	28 dagen
84	1955 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei; 1/10 lei	8/10 pulli uit	28 dagen

Hermelijn, Wezel, Ratten, Kraaien of zelfs Blauwe Reigers, die zich ook wel aan jongen van tamme eenden vergrepen. Kraaien de laatste week geregeld in land, zodat deze ook heel goed de schuldigen kunnen zijn geweest.

10 Juni 1951

Smientenveld en Z.O. velden (6 uur)

Aan slootranden nog drie nieuwe nesten van Zwarte Sterns bijgevonden (nrs.127, 128 en 129) met resp. 3, 3 en 2 eieren. Totaal hiermee de minimum aantal broedparen op 8.

Blz. 73-74

12 Juni 1951

Ookmeerpolder-plan Zuid (7 uur)

Ondanks spuiten in veld nr. 4 toch daar nog bloeiende Kapmeuwenkolonie. Op zeker moment ca. 160 alarmrende vogels boven mij geteld. Slechts 6 bereikbare nesten, w.o. nr.144 met twee eieren, waarvan één ei aangepikt. Verder de nesten nrs. 145, 146, 147, 148 en 149 met resp. 2, 2, 3, 3, en 3 eieren, alle met veel klei bedekt.

BONTBEKPLEVIER. RINGRESULTATEN. Eigen gegevens.

Ring Nr.	Gez.	Plaats van ringen	Datum terug	Plaats van terugmelding
B00910	1/10-10	Tuinst Slotermeer, poll.	1/1-10	Widamer pr; d'bre.
K2727	1/10-10	Tuinst Geuzenveld, poll.	1/1-10	T Argenteo, Finistère, Fr.
K2731	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr; g'bre.
K22419	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Silva de Teltart (Côte du Nord, Fr)
K22499	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
E K22490	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22491	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22492	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22493	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22494	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22495	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22496	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22497	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22498	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22499	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
E K22490	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22491	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22492	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22493	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22494	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22495	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22496	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22497	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22498	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22499	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
E K22490	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22491	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22492	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22493	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22494	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22495	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22496	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22497	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22498	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.
K22499	1/10-10	Widamer pr. g'bre.	1/1-10	Widamer pr. g'bre.

**Ringresultaten
bontbekplevier
1951-1969.**

BONTBEKPLEVIER. TWEEDE EN VERVOLGLEGSELS. AMSTERDAM.

Jaar	Lokalisiteit	1 ^o broedseizoen	2 ^o broedseizoen	Opmerkingen
1951	Z.O. v. Slotermeer	X 1	17/1 pulli D7240 + D7240 (2af 8)	1 nest op, maar w.s.
1952	Z.O. v. Slotermeer	nr. 21 T	nr. 84 (V) nr. 170 (V)	
1952	Geuzenveld	nr. 102	nr. 178	
1953	Slotermeer	X 1 ^o	nr. 143 (2af 8) T nr. 176 (2af 8) T.	1 nest op, maar w.s.
1954	Geuzenveld	X 2 ^o	nr. 125 (nr. 2) (8)	1 nest op, maar w.s.
1955	Amsterdammer pr.	nr. 3 T	nr. 28 (V) T, nr. 61 (V)	1 nest op, maar w.s.
1956	Amsterdammer pr.	nr. 10 T	X (V)	1 nest op, maar w.s.
1957	Horweg-Beek	nr. 25	nr. 155	1 nest op, maar w.s.
1958	Horweg-Beek	nr. 9	nr. 161	1 nest op, maar w.s.
1959	Sparingskoning	X 1 ^o	20/1 pulli K2249, K2249 + 1/2 pulli	1 nest op, maar w.s.
1960	Horweg-Beek	nr. 6		
1961	Sparingskoning	nr. 4 T	pulli K2249 + 1/2 (V)	1 nest op, maar w.s.
1962	Horweg-Beek	nr. 22		
1963	Geuzenveld-Zuid	nr. 20		
1964	Geuzenveld-Noord	X 1 ^o T	nr. 82 (V)	1 nest op, maar w.s.
1965	Sparingskoning	nr. 71 T	nr. 195 (V)	1 nest op, maar w.s.
1966	Middelveld	pulli K2249, K2249, K2249	nr. 124 (2)	1 nest op, maar w.s.
1967	Geuzenveld-Noord	nr. 14	nr. 89	
1968	Sparingskoning	nr. 24 T	nr. 82 (V)	1 nest op, maar w.s.
1969	Sparingskoning	nr. 28	nr. 88	
1970	Sparingskoning	nr. 66		
1971	Middelveld	X 1 ^o	nr. 92	1 nest op, maar w.s.
1972	Horweg-Beek	pulli K2249, K2249, K2249	nr. 94	1 nest op, maar w.s.

Samenvatting van de broedresultaten op verschillende waarderingsvelden, die niet exact.
Totaal 23 paren, die 180 eieren produceren, dus 360 eieren per jaar per jaar.
Hieran 62% uitgekomen, dus 112 pulli, dus 57 pulli per jaar per jaar.

**Vervolgsetsels
bontbekplevier
1951-1968.**

1951 dagboek II

Blz. 88

24 Juni 1951

Z.O.- spuitvelden (4½ uur)

In Visdievenkolonie was al het hoge gras in één week tijd gemaaid. Gevolgen (alleen gevonden): 3 kapotte Visdieven-nesten, 12 dode, jonge Visdieven, 2 Kapmeewennesten vernield, hoewel eieren nog gaaf, doch koud, twee vernielde eendennesten, een vrouwtje Wilde Eend, dat nog wel leefde, doch dat niet meer lopen of vliegen kon. Liet zich echter niet grijpen.

Dood steeds duidelijk door mes maaimachine veroorzaakt. Er waren jongen, die geheel in stukken over land verspreid lagen, er waren er, waarbij de buik geheel was afgesneden (één zo'n jong leefde, in de buik krioelde het van ongedierte). De meeste misten één of beide poten en hadden letsel aan snavel. Aantal oude Visdieven was nog minstens even groot als vorige weken. De meeste waren veel feller en lieten in duikvlucht geregeld uitwerpselen op mij neer. Enige Zwarte Sternnesten waren uitgekomen. Bij nr. 111 een klein jong gevonden. Geringd met nr. D 72477. Bij nr. 112 drie kleine jongen, welke geringd met nrs. D 72478, 79 en 80. Bij nest nr. 115 een klein jong, geringd met nr. D 68915. Al deze jongen nog op wallekant in onmiddellijke nabijheid van nesten. Een der jongen was zeer levendig. Spartelde al hevig bij ringen en vluchtte na neerzetten direct weg. Sprong in water en zwom vrij snel, dwars door kroos, over ca. 4 m. brede sloot heen. Jongen waren aanzienlijk kleiner dan pas uitgekomen jonge Visdieven. Waar deze laatste grauwbrown hadden, waren jonge Zwarte Sterns nogal donker warmbruin. Pootjes bruinachtig en eigenlijk te klein voor de te gebruiken 4-mm. ringen. Zowel poten als snavel veel fijner dan bij jonge Visdieven. Geluid ook duidelijk te onderscheiden. Schreeuwen van jonge Zwarte Sterns had niet het krijssende van jonge Visdieven, doch meer rollende geluid als bij vele jonge zangvogels. Keeltje was bleek vleeskleurig.

- De slachting onder vogels
- die op weilanden broeden
- begon al snel na de oorlog.
- De betere maaimachines
- zorgden ervoor dat er van
- broedsels voor eind juni
- niets terecht kwam. Daarin
- is tot op heden weinig
- veranderd.

Blz. 98-99

7 Juli 1951

Ex. Veld nr. 2 en Z.O. velden (5 uur)

Op spuitvelden in Z.O. polderland alarmerende Strandpluvieren, die in sterke mate "injury-feigning" vertoonde. Waarschijnlijk dus hier wel jongen. Verder hier een weinig opvallend, doch wel enigszins alarmerend tweetal Bontbekpluvieren, dat ondanks ons doorkruisen van het terrein op zelfde plek bleef.

- Injury-feigning betekent letsel voorwenden. Het is een
- tactiek van de broedvogels
- om predatoren bij hun nest
- of jongen weg te lokken.

Blz. 99-100

8 Juli 1951

Ex-veld nr. 2 en Z.O. velden (8 ½ uur)

Op spuitvelden van Z.O. polderland weer op zelfde plaats als 7/7/51 paartje Bontbekpluvieren, dat zachte alarmgeluiden ten beste gaf. (weer te geven als "wie" als de tweede lettergreep van de normale roep op de trek "lu-wie(t)", alleen lager van toon en wat langer gerekt, waardoor iets melancholischer. Door de agitatie van mijn verschijnen werd dit geluid soms wel 5 à 6 x achtereen herhaald. Vogels bleven ondanks mijn aanwezigheid op zelfde beperkte oppervlakte, vlogen om mij heen en toonden zich tamelijk opgewonden. Ten slotte "injury-feigning": staart breed uitgespreid, naar beneden gedrukt, kop laag gehouden snel lopen en soms zelfs struikelen over klaarblijkelijke onverwachte oneffenheden in terrein. Bewijs van broeden van deze soort in mijn terrein hiermede wel geleverd.

Blz. 101

10 Juli 1951]

Ex-veld nr. 2 ('s avonds 2 ½ uur)

Toen ik op de grond zat, bij Klutennest, alarmeerde paartje Strandpluvieren in de omgeving (ook weer "injury-feigning"). Op gegeven ogenblik liepen op een afstand van max. 20 meter van mij af drie jongen achter de lokkende oude aan weg. Toen ik snel naderde, drukten de vogeltjes zich direct, terwijl de ouden alles deden om mij weg te lokken. Op een afstand van ca. 10 à 15 meter hurkte ik weer neer en het duurde geen twee minuten, of een der ouden kwam zo dicht bij en lokte zo hevig, dat de jonge vogels weer op de been kwamen en achter de oude aan weg-holden. Gepakt en geringd met de nrs. F 80107, 08 en 09. Tijdens ringen der jongen kwamen oude vogels al lokkend zeer dichtbij. Op hun lokroep "wie-iet" gaf een der jongen steeds antwoord en ten slotte wilde het naar de ouden terughollen onder mijn handen van daan. Na het ringen renden de nrs. F 80107 en 08 direct naar de ouden.

Het Sloterveerplan en omgeving in aanleg, gezien in noordoostelijke richting.
6 oktober 1950

- In juni 1951 werden midden
- in het broedseizoen nieuwe
- terreinen opgespoten. Ik
- herinner me van latere
- jaren gelijke situaties waarbij
- overal zwaarbebroede eie-
- ren ronddobberden.

Nr. F 80109 was daartoe blijkbaar (nog) niet in staat (misschien de jongste?). Alle drie waren kennelijk nog niet lang tevoren geboren. Hadden nog eitanden. Zij moesten wel afkomstig zijn uit een niet door mij gevonden nest daar geen der jongen nog geringd was en daar alle mij bekende Strandpluvieren, behalve nr. 165, nog eieren bevatten.

Blz. 103-104

13 Juli 1951

Ex-veld nr. 2 ('s avonds 2 uur)

Kleine Pluviernest nr. 171 uit. Jongen op enige afstand ervan gevonden en geringd met nrs. F 79361, 62, 63 en 64. Bleven liggen, doch na het ringen begonnen ze te piepen. Tijdens ringen vertoonden een der ouden "injury-feigning", waarbij o.a. het uitzetten der bovenvleugelveren duidelijk opviel. Toen ik mij op minstens 10 m. van de plaats der jongen had teruggetrokken, liep de oude zeer snel steeds dicht langs de jongen heen, steeds hevig alarmerend. Ten slotte, na hoogstens 2 minuten, ging de vogel hevig roepend op de jongen zitten om ze te verwarmen. Geringde pootjes van de jongen staken van tijd tot tijd onder de oude uit. Duidelijk was nu op deze zeer korte afstand oranje oogring van oude vogel te zien. Toen ik twee stappen achteruit deed, rende oude vogel eerst enige meters weg om echter weer net zo snel terug te keren. Dit herhaalde zich enkele malen totdat de vogel tenslotte heel kalm op de jongen bleef zitten. In N.O.-hoek van terrein alarmerend paartje Strandpluvieren. Toen ik op ca. 15 m. afstand ging zitten, kwamen ouden al heel gauw dichtbij en het duurde totaal slechts enkele minuten, of ook de jongen, die zich in de weelderige vegetatie van oude dijkje bleken schuil te houden, kwamen te voorschijn. Later trokken ze onder leiding van ouden over dijkje heen naar kale zandvelden daarachter. Daar kunnen pakken. Waren de jongen F 80107, 08 en 09, die dd. 10.7.1951 geringd op enige honderden meters afstand. Ook het jong nr. F 80109, dat toen nog niet zo goed kon meekomen, had het dus gered.

- Het licht valt waarschijnlijk
- onder een zodanige hoek
- op de oogrand dat deze
- oranje lijkt. Oogringen
- van kleine plevieren zijn
- normaal gesproken geel.

Blz. 105-106

15 Juli 1951

Ex-veld nr. 2 en Z.O. spuitvelden (4 uur)

Op Z.O. spuitvelden weer twee zacht-alarmerende Bontbekpluvieren. Geen "injury-feigning". Toen wij ons achter een laag dijkje hadden verscholen, waarbij voor de vogels alleen onze hoofden te zien waren, kwam een der vogels steeds alarmerend dichterbij. Ten slotte liep hij recht op ons af tot op ca. 5 m. afstand. Hier bleef hij ons enige ogenblikken nauwlettend gadeslaan. Daarna holde hij zonder enige voor ons op dat moment begrijpelijke reden snel tientallen meters weg. Plotseling echter liep hij daar met broedpartner en twee halfwas jongen, die zich gezamenlijk vrij snel uit de voeten maakten. Bij onze hierop volgende achtervolging drukten de jongen zich niet, hoewel beide ouders wegvlogen, doch renden met grote snelheid verder het veld op. Na holpartij waren dieren ingehaald, doch vooral de grootste gaf zich toen nog niet gewonnen en probeerde -de eerste malen met succes- met zeer scherphoekige wendingen aan grijpen te ontkomen. Beide geringd met nrs. D 510930 en D 72460, welke 4 mm.ringen al niet te groot meer bleken te zijn.

- Over spelling gesproken.
- Walters schrijft nog over
- pluvieren. Pas jaren later
- over plevieren.

Blz. 108

19 Juli 1951

Westoever-ex-veld nr. 2 ('s avonds 3 uur)

Ring nr. F 73974 terugontvangen. Jonge Strandpluvier door Sluiters dood gevonden. Strandpluviernest nr. 182 met nog één zwaar aangepikt ei. Twee jongen waren 's middags al uit en door Sluiters geringd (nrs. F 15834 en 35). Sluiters had Kuifleeuwerik aan Noordoever grote water met vliegvlugge jongen gezien.

20 Juli 1951

Ex-veld nr. 2 ('s avonds 2 uur)

Door Sluiters geringde jonge Strandpluvieren weer teruggevonden.

- J. E. Sluiters, biologieleeraar
- en schrijver van de Prisma
- Vogelgids, liep ook op de
- spuitvelden. Ooit heb ik
- hem, een jaar of zestien oud,
- nesten van plevieren aange-
- wezen toen hij mij daar in
- het terrein naar vroeg.

Blz. 111-112

24 Juli 1951

Ex. Veld nr. 2 (1 uur)

Eieren van Strandpluviernest nr. 180 nog niet uit. Alarmerende Kleine Pluvieren. Verder gewijd aan onderzoek zoutgehalte van dit veld.

Monsters water genomen van:

1. grondwater pas gegraven afvoersloot langs verlengde J. v. Galenstraat.
2. waterplas, welke sinds lang op terrein stond, doch groter en kleiner was naarmate de regenval meer of minder. Stond ook in verbinding met plassen op terreinen ten N. van ex. Veld nr. 2, welke een rechtstreeks gevolg van opsputtingen aldaar.
3. grondwater uit het midden op het terrein speciaal hiertoe gegraven put.
4. eveneens grondwater uit een gegraven put.

Grondwater in deze beide laatste gevallen minder dan een meter onder het maaiveld. Deze monsters op werkkamer P.W. onderzocht op Cl-gehalte volgens titratiemethode van Mohr: o cc. van te onderzoeken water + 1 cc. 10%-ige oplossing kaliumchromaat (geel) aanvullen met gedistilleerd water tot ca. 100 cc. Met titratiebuis AgNO₃ (kleurloze oplossing) toevoegen van 0,0270 N. Een oplossing is 1 N, wanneer in een liter water 1 gramequivalent is een gram-molecuul, gedeeld door de valentie. Bij deze toevoegingen trad steeds even een rode verkleuring op, welke door de aanwezigheid van Cl-inonen direct weer verdween. Toen alle Cl-ionen gebonden waren, kwam definitieve kleuromslag naar rood. Hiermede dus bekend, hoeveel Cl. gebonden moest worden. Resultaten:

Monster	1.	600 mgr. Cl. Per liter
	2.	1625 mgr. Cl. per liter
	3.	1460 mgr. Cl. Per liter
	4.	1820 mgr. Cl. Per liter

Blz. 114-115

26 Juli 1951

Amsterdam-Velsen-Wijk aan Zee-Velsen-Santpoort-Spaarndam-Halfweg

Ook waarneming mannetje Grauwe Klauwier. Riep hard en scherp "tsjek", terwijl hij op hoogste top van struik zat. Zwarte wangvlek, blauwgrijze schedel en warmbruine vleugels en rug voldoende onderscheidingskenmerken.

Blz. 116

27 Juli 1951

Duingebied tussen Bergen en Schoorl

Overall in duingebied geroep van Zilvermeeuwen te horen. Op Grote Ganzenvlak en Frederiksvlak restanten van Zilvermeeuwkolonies. Tientallen paren adulte Zilvermeeuwen op de lagere toppen van het vlak. Overall oude nesten en

№	Soort	Korte plaatsaanduiding	Stadium	Latere waarnemingen	Aantal eieren	Datum v. ringen	Ringnummers	Aantal jongen	1951
1.	Wilde Eend	Smientenveld	25.3	5 eieren					
2.	Kievit	Ookmeer	1.4	2 eieren					14.4. +
3.	Zw. Kraai	Ost.-Indië	7.4	nest					
4.	Morai	R.I. West	7.4	zandkuw.					boonwerk
5.	Kievit	Ookmeer	14.4	2 eieren					14.4. +
6.	Wilde Eend	Ookmeer	14.4	5 eieren	24.4. 1 ei; 24.4. br.				2
7.	Zw. Kraai	Ookmeer	14.4	zandkuw.		12.6.	Ligbii		eind Juli 1951 geschoten; Leiden bericht
8.	Wilde Eend	Smientenveld	15.4	2 eieren					
9.	Morai	R.I. West	15.4	broedend					boonwerk 22.4. al houd.
10.	Zw. Kraai	Graman (I)	18.4	nest					
11.	Zw. Kraai	Karenberg	18.4	nest					
12.	Torsloer	Slotermeer	21.4	4 eieren					
13.	Zw. Kraai	R.I. West	22.4	nest					
14.	Zw. Kraai	Eendrecht	22.4	nest					
15.	Zw. Kraai	Eendrecht	22.4	nest					
16.	Zw. Kraai	Polderweg	22.4	nest					
17.	Zw. Kraai	van t Veld	24.4	nest					
18.	Zw. Kraai	Graman (II)	24.4	nest					
19.	Wilde Eend	Ookmeer	24.4	2 eieren					24.4. +
20.	Kievit	Ookmeer	24.4	1 ei					24.4. +
21.		Ookmeer	24.4	2 eieren	24.4. 4 ei.				
22.	Kievit	Ookmeer	24.4	4 eieren					
23.	Kievit	Ookmeer	24.4	1 ei					24.4. +
24.	Kievit	Ookmeer	24.4	1 ei					24.4. +
25.	Kievit	Ookmeer	24.4	2 eieren	24.4. 4 ei.				
26.	Kievit	Ookmeer	24.4	4 eieren					
27.	Wilde Eend	Ookmeer	24.4	2 eieren					24.4. +
28.	Grotto	Ookmeer	24.4	1 ei	24.4. 4 ei				
29.	Kievit	Ookmeer	24.4	4 eieren			20.5	Ligbii, 39	
30.	Torsloer	Ookmeer	24.4	4 eieren					
31.	Grotto	Ookmeer	24.4	4 eieren				zie nr. 28	
32.	Kievit	Ookmeer	24.4	4 eieren	25.4. vit.				

Waarnemingen bij diverse vogels.
1951

zelfs restanten van Zilvermeeuwen-eieren gevonden. Oude vogels wel veel onrustig gekkerend boven onze hoofden, doch nergens agressief.

Blz. 118

31 Juli 1951

Ex-veld nr. 2 ('s avonds 2 uur)

Nog alarmerende Strandpluvieren met jongen. Een der jongen holde voor mij weg, waarbij het, ondanks zwenkingen naar links en rechts, toch zoveel naar links draaide, dat hij na enige tijd practisch op punt van uitgang was teruggekeerd. Jonge Hazen en ook mensen zouden hetzelfde verschijnsel vertonen, daar spierstelsel van rechter ledematen sterker ontwikkelt (bij mensen dus alleen, wanneer voortbeweging gedachtenloos geschiedt). Intussen kan dit gebeuren ook wel toeval zijn geweest.

Bl. 123

25 Augustus 1951

Ex-veld nr. 2 (4 uur)

Aan plasje achter een veendijkje zaten steeds vrij veel Watersnippen, welke bij plotseling oversteken van dijkje

verrast konden worden. Bij een dezer gelegenheden twee snippen tegelijk zien wegvliegen waarvan een duidelijk groter dan de andere. Grootste vloog in rechte lijn weg en zonder enig geluid. Kleine in de bekende "zig-zag" vlucht met het "retsj-retsj" geluid. In tekening en kleur van verkleed in zeer korte ogenblik van waarnemen geen verschil kunnen opmerken. Grote snip dus Poelsnip. Zowel volgens de gegevens van British Birds als van De Nederlandse Vogels klopt het waargenomene voor deze soort.

Blz. 126-127

8 September 1951

Plan Noord-Ookmeerpolder (4 uur)

In ruigte van rijpe Melde twee vinkachtige vogels. Waren geheel gekleurd als Leeuwerik. Hadden echter geen wit in staart. Kegelsnavel was zeer groot, waardoor hij direct opviel hetgeen bij andere Fringillidae meestal niet het geval. Bij wegvliegen viel nog de vinkachtige vlucht op. Duidelijk groter dan Huismus: Grauwe gorzen!

9 September 1951

Plan Noord-plan Zuid (5 uur)

In ruige stukje land roepende vogel, waarvan geluid deed denken aan dat van een Graspieper. Bij nadering bleek dit hier te worden voortgebracht door jonge Koekoek, die direct voor mij wegvloog. Ging ten slotte op paal zitten, waar ik duidelijk witte vlekje op de schedel, spitse snavel en bruinachtige vlekking van verenkleed kon waarnemen. Plotseling kwam Graspieper aanvliegen met voer in de snavel. Koekoek begon direct te schreeuwen, waarbij piepend geluid de boventoon had en waarbij fel-rode binnenkant van de snavel op grote afstand duidelijk te zien. Oude Graspieper aarzelde niet lang, sprong op rug van grote vogel vlak bij de nek en rijkte zo het voer over. Hierop vlogen oude en jonge vogel over grote afstand weg. Hoewel dus kleine zangvogels in het broedseizoen direct een Koekoek herkennen en daar vijandig op reageren, bleef hier bij de jonge vogel met zelfde vlucht en vrijwel dezelfde kleur een dergelijke reactie achterwege.

Blz. 132-133

6 October 1951

Plan Noord-Ookmeerpolder (4 uur)

Terugmelding van Strandpluvier. Strandpluvier nr. F 80109 werd op 10 Juli 1951 geringd op ex. veld nr. 2 als pasgeboren jong, tezamen met nrs. F 80107 en 08. Was nog de minst ontwikkelde van dit koppel jongen. 13 Juli 1951 op enige honderden meters afstand weer gezien, nu als levendig vogeltje. Bericht van Leiden, dat dit vogeltje 16 September 1951 in de baai van Authie, Somme, N.W. Frankrijk werd geschoten. Afstand van de plaats van ringen hemelbreed 310 km. Jong kan op zijn vroegst begin Augustus met wegtrek begonnen zijn, daar volgens de "Nederlandse Vogels" jonge Strandpluvieren in drie weken vliegvlug. Volgens "De Nederlandse Vogels" (December 1942) nog slechts twee resultaten van Nederlands ring onderzoek: een jonge vogel in Juli geringd, half September in Noord-West-Frankrijk geschoten (precies dezelfde verhouding als bij mijn vogel dus) en een in Juni geringd donsjong was na 2 jaar einde September aan de Noordkust van Spanje. In de resultaten over de jaren (1945) 1946, 1947, 1948 en 1949 in "Limosa" komen geen terugmeldingen van Strandpluvieren voor. (Authie is een riviertje, dat ca. 17 km. Ten Noorden van de Somme uitmondt aan de Falaise-kust aan het Kanaal, Somme is het betreffende Franse Departement).

Polders ten westen van de Sloterplas. Behalve de Osdorperbinnenpolder zouden alle polders in de jaren zestig en zeventig onder het zand verdwijnen.
16 september 1952

Blz. 138

20 October 1951

Plan Noord en Ookmeerpolder (4 uur)

In rietveld nr 1 Rietgorzen. Op ruigten weer vele Vinken, Kneutjes, Huismussen. In riet op hoogten tot ca. 1 meter, hangende aan stengels en bladeren zeven nesten van Dwergmuis. Elipsoïde-vormige, luchtiggebouwde bouwsels van gras en pluis, waarvan lange as ca. 1 dm en breedte maximaal 0,5 dm. Bij sommige nesten materiaal nog vers en levend. Ingang met een doorsnede van maximaal 1 cm. Inwendig zeer zacht gevoerd. Uit een der nesten kwam na aanraking een roodbruin Dwergmuisje te voorschijn, die snel langs de rietstengel naar beneden liep en verdween. Bij tikken tegen nest was piepen van jongen te horen. Vorige week daar door jongens ook reeds nest gevonden met vier kleine jongen.

Blz. 139-140

NB. Artikel Zoogdieren door W. J. Maanni "Amsterdam, natuurhistorisch gezien" uitgave van de Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (1941). Hierin wordt gezegd, dat de Dwergmuis misschien in Amsterdam voorkomt, zeker in het Gooi. (*Micromys minutus soricinus*). Mej. Dr. A. Schreuder schrijft dat de in mijn Kerkuilenbraakballen gevonden (restanten van) Dwergmuizen uit deze omgeving nog niet bekend (vgl. 49 III/50 I p. 256).

Op zand afkomstig uit de Westhaven of Minervahaven en Noordzeekanaal een aantal hoornschelpen bij elkaar door de Vries gedetermineerd als Gevlochten Fuikhorens (*Nassarius reticulatus* (L) var. *Maximillatus* (Risso).

Blz. 141

10 November 1951

Roepende Kautjes in de nacht op het Bijenpark aan de Sloterweg. Volgens mededeling Rijnierse broedden ca. 40 jaar geleden geregeld enige Ooievaars langs de Sloterweg en in het dorp Sloten. Op afbeeldingen uit de 18e eeuw was op het dak van de kerk van Sloten een Ooievaarsnest te zien.

Blz. 145

Broedvogelbevolking van het "Smientenveld" in 1951

Kaartjes op schaal 1:3.333. Gestippelde gedeelten: riet. Na tellingen van 6 en 13 Mei nog nieuwe vestiging van Kleine Karekieten en Meerkoeten. Minimum-aantallen: (in paren of broedgevallen): Wilde eend 1, Zomertaling 1, (nesten gevonden), Waterhoen 2, Meerkoet 2, Patrijs 1, Akkerleeuwrik 2, Graspieper 2 à 3, Gele Kwikstaart 5, Rietgors 6, Rietzanger 3 en Kleine karekiet 3. Totaal minstens 28.

Verspreiding van Akkerleeuwriken over 9 ha. weiland als restant van Sloterdijkmeerpolder in 1951. Door de basis van slechts drie tellingen niet zonder meer vergelijkbaar met uitkomsten van meer zorgvuldige tellingen.

Blz. 146

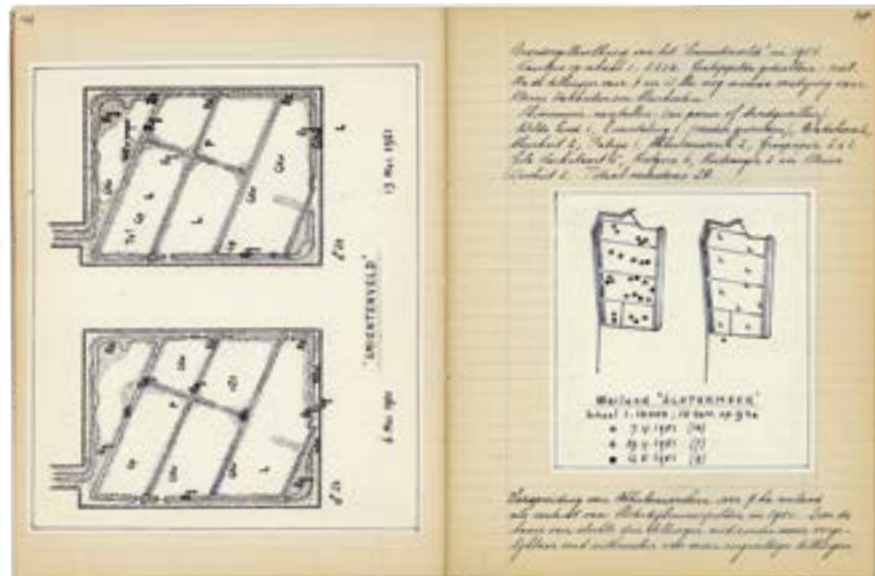
Ligging van een Akkerleeuwrik-territorium aan de Westelijke oever van het Slotermeer. Voorbeeld van een vestiging in een weinig gunstige omgeving (begrenzing van een hoge dijk) als gevolg van verdringing uit het oorspronkelijke à territorium in de naaste omgeving.

Verspreiding Zwarte Kraaien in 1950 en 1951 p. 147:

In 1950: 19 terr. Op 942 ha, dus ca. 2 terr./ km².

In 1951: 14 terr. Op 942 ha, dus ca. 1 ½ terr. Km².

Afname veroorzaakt door verdwijnen van beboomde boerenerven in het Noorden, welke afname niet door een toename in het Zuiden werd gecompenseerd. (in 1944 en 1945 in "Amsterdamse Bos" resp. 12 en 16 terr/km², dus veel dichter) volgens Sluifers.

Broedvogeltelling in 'Smientenveld' en Slotermeer. 1951

Blz. 150

24 November 1951

Plan Noord-Ookmeerpolder (3 uur)

Vlak bij boerderij weer de vreemde vogel, die ook vorige week al in Ookmeerpolder en omgeving. Daalde o.a. vlak bij bomen van boomgaard, waar hij gemakkelijker te benaderen was. Duidelijk rode tekening aan de kop als verlengde van snavel gezien. Boven op kop en rug niet zuiver wit, doch rose-achtig. Bleek Nimmerzat te zijn (Ibis ibis, volgens "Birds of South Africa" van Dr. Austin Roberst) P. de Jong nam waar, dat vogel een muis ving.

Tekening van de
nimmerzat.
1951

Blz. 155-156

15 December 1951

Plan Noord en plan Zuid (3 uur)

Op dijkes en paadjes zeven koperen, lege strikken gevonden.

Een van de weinige
dagboeken met ringband.
1952

1952 dagboek I

Blz. 1

1 Januari 1952

Verl. J. v. Galenstraat (1 uur)

Van ca. 1 ½ tot ca. ½ uur voor zonsondergang in de Kapmeeuwvluchten naar de slaappleats in de polder percentages juveniele vogels bepaald in vijf afzonderlijke tellingen. Resultaten:

100 ex. Ad. 15 ex. Juv. Tot. 115 ex. 87,0% ad. 13,0% juv.

100 ex. Ad. 14 ex. Juv. Tot. 114 ex. 87,7% ad. 12,3% juv.

100 ex. Ad. 12 ex. Juv. Tot. 112 ex. 89,3% ad. 10,7% juv.

100 ex. Ad. 12 ex. Juv. Tot. 112 ex. 89,3% ad. 10,7% juv.

41 ex. Ad. 6 ex. Juv. Tot. 47 ex. 87,2% ad. 12,8% juv.

Totaal:

441 ex. Ad. 59 ex. Juv. Tot. 500 ex. 88,2% ad. 11,8% juv.

Opvallend is, dat de resultaten zo weinig verschillen. De percentages juvenielen wijken slechts maximaal 1,2% naar boven en max. 1,1% naar beneden van het gemiddelde af.

Blz. 2

6 Januari 1952

Groeneweg-plan Zuid (3 ½ uur)

Bij huisje Gebr. De Jong nu inderdaad een geringde mannetjes Merel. (ring aan rechterpoot).

Blz. 3

12 Januari 1952

Ringspoorbaan-Z.O. spuitvelden-plan Zuid (4 uur)

Volgens telefonische mededeling van R. Humer dd. 9.1.52 is Ringspoorbaan aangelegd met kruinhoogte van 6,90 m. + N.A.P. Doordat dijk is aangelegd in cunet op kleibodem (4,60 m. - N.A.P.) is zakking zeer gering. Klinking echter ca. 10%, zodat, daar maaiveld Sloterpolders 1,80 m. - N.A.P., kruin van dijk ± 8 m. boven terrein uit. Breedte van kruin ± 7 m. en dijkelling ca. 30 graden. Onderzoek dijk van R.I. West tot Slotervaart: 1500 m. lang. Oppervlakte kruin 1500 x 7 = 10.500 m² = 105 are = ruim 1 ha! Oppervlak hellingen 2 x 20 x 1500 m² = 60.000 m² = 6 ha. Totaal dus ruim 7 ha. Op traject van 1500 m. op kruin geen enkele vogel! Op 1100 m. grasland, direct aan voet van dijk ook geen vogels. In weiland op ca. 100 m. van dijk honderden Kieviten, Goudpluvieren, enige Kapmeeuwen, Blauwe reigers, Patrijzen, Houtduiven. Op dijk op enkele punten Duindoornstruikjes en Helm.

Een van de weinige
dagboeken met ringband.
1952

Blz. 24

2 April 1952

R.I. West ('s avonds; 2 uur)

Tegen zonsondergang verzamelden zich vele Witte Kwikstaarten op de "actieven" waar de verwarmde buizen langs liepen. Eerst zaten zij nog op de hekken, later vond ik ze alle op de warme pijpen zelf. Op één moment 84 exx. tegelijk geteld. Door onoverzichtelijkheid kunnen dit er ook nog wel meer zijn geweest. Tussen deze Witte Kwikstaarten een met zwarte rug, die niet van de zwarte schedel te onderscheiden was: Rouw Kwikstaart. Duidelijk verschillend van de talrijke aanwezige Witte Kwikstaarten, die alle een grijze rug hadden.

- Op het bedrijfsterrein van
- R.I. West zijn installaties aanwezig met voor buitenstaanders onlogische namen.
- De 'actieven' is zo'n naam.
- Walters verzon ook zelf namen voor installaties en terreinen in het havengebied.

Blz. 26

4 April 1952

R.I. West en plan Noord ('s avonds 2 ½ uur)

Op "actieven" nu minstens 125 Witte Kwikstaarten tegen zonsondergang. Rouw Kwikstaart niet opgemerkt.

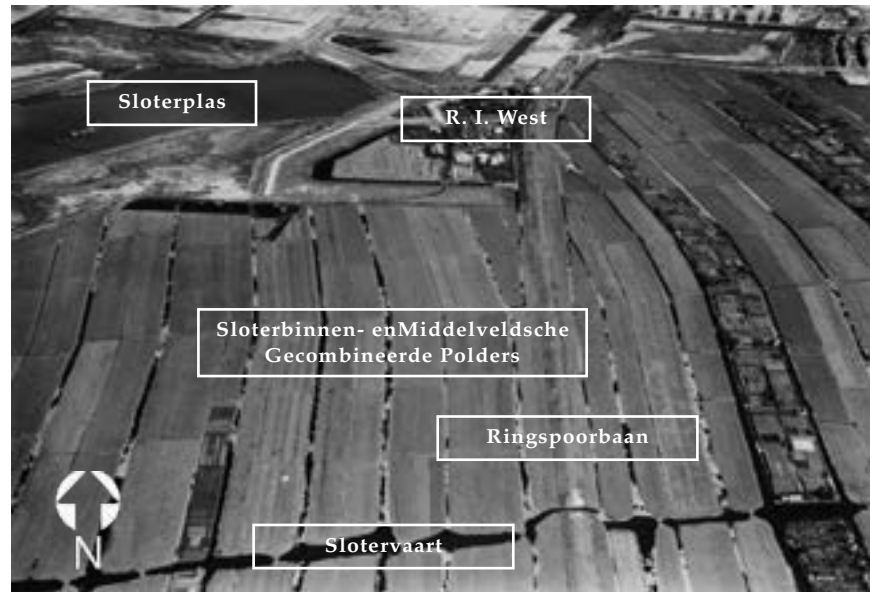
Blz. 43-44-45

20 April 1952

Ex. Veld nr. 2-Z.O. spuitvelden-R.I. West (6 uur)

Op precies dezelfde plaats als in 1951 even alarmerend paartje Bontbekpluvieren. Kort daarop hevige injury-feigning met gespreide, op de grond gedrukte staart en slevende vleugels. Vlakbij op ongelijke kleigrond nest gevonden (nr. 23) met vier eieren. Veel groter dan van Kleine Pluvier met vrij lichte ondergrond en donkere en lichtgrijze vlekjes. Nest was met enkele stukjes schelp gevoerd.

- Dit is volgens de dagboeken
- het eerste nest van de bontbekpluvier dat Walters vindt.

Cutterzuiger in de Sloterplas. 1952

De Sloterbinnen- en Middelveldsche Gecombineerde Polders gezien in noordelijke richting. 12 augustus 1952

BONTBEKPLUVIER BROEDRESULTATEN, Bestuur	
1952-1953	1953-1954
1954-1955	1955-1956
1956-1957	1957-1958
1958-1959	1959-1960
1960-1961	1961-1962
1962-1963	1963-1964
1964-1965	1965-1966
1966-1967	1967-1968
1968-1969	1969-1970
1970-1971	1971-1972
1972-1973	1973-1974
1974-1975	1975-1976
1976-1977	1977-1978
1978-1979	1979-1980
1980-1981	1981-1982
1982-1983	1983-1984
1984-1985	1985-1986
1986-1987	1987-1988
1988-1989	1989-1990
1990-1991	1991-1992
1992-1993	1993-1994
1994-1995	1995-1996
1996-1997	1997-1998
1998-1999	1999-2000
2000-2001	2001-2002
2002-2003	2003-2004
2004-2005	2005-2006
2006-2007	2007-2008
2008-2009	2009-2010
2010-2011	2011-2012
2012-2013	2013-2014
2014-2015	2015-2016
2016-2017	2017-2018
2018-2019	2019-2020
2020-2021	2021-2022

Broedresultaten bontbekpluvier 1952-1968.

Bontbekpluvier in de handen van Walters. 1952
foto Fred Nordheim

Blz. 46-47

23 April 1952

Ex. Veld nr. 2-Z.O. spuitvelden (7 ½ uur)

Volgens arbeiders waren op de kleispuitevelden verscheidene Kievitsnesten gevonden. Een der arbeiders deelde mede, dat er 40 jaar geleden in deze streek nog maar zeer weinig weidevogels en in het geheel geen Patrijzen voorkwamen. (derde, afzonderlijke en gelijkluidende mededeling over de Patrijs).

Blz. 52-53

27 April 1952

Westoever-ex-veld nr. 2-R.I. West (6 ½ uur)

Op ex. veld nr 2 nu twee nesten van Kluten nrs. 40 en 41 met resp. 2 en 4 eieren. Het eerste nest lag op een eiland in het plassengebied, het tweede goed verborgen in een duintje van het eigenlijke droge ex-veld nr. 2 v. d. Kam vond dit nest 23/4. Het bevatte toen 3 eieren. Kluut vertoonde toen ook al – en nu weer “injury-feigning”.

Blz. 54-55

28 April 1952

Ringspoorbaan-R.I. West (2 uur 's avonds)

Overall in polderland-West waren Wezels en Hermelijnen nu zeer schaars (althans opmerkelijk veel zeldzamer dan vroeger bijv. in de Sloterdijkermeerpolder). Ws. graafwerken en opspuitingen hiervan de oorzaak. Tapuit langs Ringspoorbaan. Bericht van Rijksmuseum van Natuurlijke Historie dd. 26 April 1952. Jonge Boerenwaluw nr. 46777, dd. 6 Aug. 1949, als jong uit een tweede broedsel van vier, in schuur van R.I. West geringd, dd. 7 April 1952 dood gevonden in Amsterdams Bos.

Blz. 60-61

3 Mei 1952

Z.O. spuitvelden-R.I. West (5 uur)

Kleine Pluvier begon op bepaald punt een kuiltje te draaien, dat met veel energie gebeurde. Van tijd tot tijd stopte hij en begon met kopje naar het kuiltje te knikken, zoals Houtduiven dat boven nesten doen. Toen vrouwtje dichtbij kwam, sprong mannetje overeind en nam enige seconden typische houding aan: neer gedrukte, breed uitgespreide staart en stokkerig halfuitgestrekte vleugels, die hevig trilden. Vrouwtje begon zich plat te maken, mannetje nam daarentegen de overdreven opgerichte houding aan, die in British Birds en bij Sluiters wordt beschreven. Toen sprong mannetje op. Copulatie duurde lang als bij Grutto, doch mannetje klapwiekte hierbij niet, behalve een of een paar slagen bij het afspringen. Vrouwtje stond eerst recht op de pootjes, zakte echter geleidelijk door op hielgewrichten. Na afspringen van mannetje strekte vrouwtje de vleugels niet, doch schudde wel met veren. Mannetje reageerde

overtollige energie af door even hard weg te klapvliegen. Bij al deze handelingen geen geluiden voor mij op ca. 20 meter waarneembaar. Toen ander mannetje met “prieuw”-geluid overvloog, gaf ook mannetje op de grond dit geluid.

Blz. 67

7 Mei 1952

Ex. veld nr. 2-Geuzenveld (10 uur)

Voor het eerst gewerkt met eigen gemaakt klapnetje (vangbereik ca. 60 x 30 vierkante cm). Opgezet bij Strandpluvierennesten nrs. 20 en 35. Bij terugkomst deden vogels eerst wel wat onwennig, doch gingen toch spoedig op ene overgelaten ei. Beide gevangen en geringd met resp. D 72461 en F 73990.

Blz. 69

8 Mei 1952

Ex. veld nr. 2-ex.veld nr. 4 ('s avonds 2 ½ uur)

Eieren Strandpluvierenest nr. 35, waarop 7/5 broedende vogel gevangen, warm, dus broedsel door vangst niet verstoord.

Blz. 71

10 Mei 1952

Ex. veld nr. 2 en omgeving (6 ½ uur)

Op ex. veld nr. 2 met klapnetje vijf strandpluvieren op de nesten gevangen. Nest nr. 34 vrouwtje D 72462. Nest nr. 43: vrouwtje D 72463. Nest nr. 21 vrouwtje F 73991. Nest nr. 56 vrouwtje nr. F 73992. Nest nr. 78 (nieuw nest, dat 8/5 nog slechts 2 eieren bevatte): vrouwtje F 73993. Vogels van nesten nrs. 34 en 43 werden midden op de dag gevangen (ongeveer 15.- uur). Van nesten nrs. 21 en 56 ongeveer 18.-uur en van nest nr. 18 ongeveer 19.-uur. Wellicht kan het tijdstip van de dag belangrijk zijn voor het vangen van mannetjes of vrouwtjes. Opvallend was, dat alarmerende vogels in omgeving van nesten bij mijn nadering steeds mannetjes bleken te zijn.

Op natte, slikkerige en gedeeltelijk onbereikbare velden ten N.W. van ex-veld nr. 2 grote kolonie Kapmeeuwen van naar schatting 200 paren. Bij afzoeken van groot gedeelte van de terreinen 110 nesten van deze soort gevonden, waarvan vele nog met een of twee eieren.

Blz. 75

13 Mei 1952

Ex. veld nr. 2 ('s avonds 3 uur)

Vangen van Strandpluvieren op de nesten van ex-veld nr. 2.

Nest nr. 43 mannetje F 73994. Nest nr. 34 F 73995 mannetje.

Nest 35 mannetje F 73996. Nest nr. 86 mannetje F 73997.

In avonduren dus steeds mannetjes op nesten. Van eerste drie nesten zou dit ook kunnen komen, omdat vrouwtjes reeds gevangen en daardoor schuwer. Van laatste nest was vrouwtje echter nog niet geringd. Ook boven nest nr. 78 net opgezet. Hiervan was mannetje 10/5 geringd en vrouwtje nog niet geringd.

Blz 76-77

15 Mei 1952

Westoever-Geuzenveld-ex-veld nr. 2 (9 uur)

Met netje volgende vogels gevangen: Strandpluvierennest nr. 86 vrouwtje F 53364. Strandpluvierennest nr. 78 vrouwtje F 53363. Strandpluvierennest nr. 90 vrouwtje F 63362. Kleine Pluvierennest nr. 88 F 53361 (geslacht onbekend en volgens British Birds ook moeilijk te bepalen). Zowel Strand- als Kleine Pluvieren zeer lastig te vangen, daar zij eerst na lange tijd op nesten kwamen. Misschien heeft dit verband met warme, broeierige weer, dat een onafgebroken bebroeding niet nodig maakte.

- De drie plevierensoorten
- broedend op één terrein.
- Wat een soortenrijkdom!
- Wonderlijk genoeg zou ik
- dat later, bij de aanleg van
- IJburg, nóg een keer in mijn
- leven meemaken.

Gevangen kleine plevier.
1952

Gevangen strandplevier.
1952

**Walters en Karel Vlaanderen
op een spuitveld, midden in
een zandstorm.**
1952
foto Coby Vlaanderen

Blz. 78-79

17 Mei 1952

Z.O. spuitvelden-ex. Veld nr. 2 (7 uur)

Bontbekpluvierennest nr. 84 bevatte nu vier eieren. Onder netje een der ouden (gemakkelijk) gevangen en geringd met nr. F 73999. In de hand veel groter postuur van deze vogel in verhouding tot Kleine Pluvier en Strandpluvier. Poten waren helder oranje. Bij Kleine Pluvier steeds heel bleek bruin. Op deze velden nu ook weer Strandpluvier en Kleine pluvier waargenomen.

V. d. Kam zou Poelsnip hebben waargenomen.

Blz. 89

26 Mei 1952

Spuitveld nr. 8 (bij heuvel) ('s avonds 2 ½ uur)

In rietbosje van toekomstige jachthaven nu twee Grote Karekieten, vlak bij elkaar. Kennelijk een paartje, zodat vestiging van broedpaartje nu wel vaststond.

Blz. 92-93

31 Mei 1952

Westoever-Groeneweg-Geuzenveld (6 ½ uur)

Strandpluvierennest nr. 118 bevatte nu drie eieren. Getracht een der ouder vogels met het netje te vangen, waarbij, als gebruikelijk, twee van de drie eieren op enige afstand werden neergelegd om beschadigingen bij het vangen te voorkomen. In dit geval was deze afstand ca. 3½ meter. Er was tussen nest en deze eieren en op de plaats van de eieren zelf geen begroeiing, wel oneffenheid van bodem. Ongeveer 17 uur verscheen hier bij het nest het eerst een mannetje. Vrouwtje geheel niet gezien. Mannetje had echter grote afkeer van net, zodat vangen niet gelukte. Liep wel af en toe in buurt van nest rond en ontdekte daarbij ook de twee losliggende eieren. Ging eerst op een ervan zitten, daar eieren onderling ook ca. 10 cm van elkaar en liep ook naar tweede ei. Daarna was hij zeker een half uur niet bij de eieren, doch was hij dichtbij of ver van nest. Tenslotte heeft hij twee losse eieren bij elkaar gelegd en op deze plek een begin van een nieuw nest gemaakt. Eieren waren warm.

Blz. 96-97

3 Juni 1952

Geuzenveld ('s avonds 3 uur)

Veldleeuwrikennest nr. 122, dat oorspronkelijk geheel op zwarte grond lag, was door straffe Z.W. wind van 2/6 geheel in zand komen liggen en twee eieren en een jong waren onder zand bedolven. Een ei was schier, andere bevatte een volgroeid jong. Een jong leefde nog, doch lag bijna levenloos buiten nest op zand. Niet bekend, of ouders dit jong nog voerden.

Blz. 109

14 Juni 1952

Ex-veld Ookmeer-Slotermeerlaan (5 uur)

In toekomstige jachthaven weer even zang van Grote Karekiet op oude plaats.

Blz. 112

18 Juni 1952

Z.O. spuitvelden ('s avonds 3 uur)

Weer enkele gangen van Oeverzwaluw in Ringspoorbaan. V. d. Kam had twee Patrijzen met kleine jongen aangetroffen in ruigbegroeide dijkje van ex. veld nr. 2.

Blz. 129

28 Juni 1952

Uitweg-Geuzenveld-Ookmeer (6 ½ uur)

In Ookmeer zouden door arbeiders eieren van Lepelaars (!) zijn gevonden.

Blz. 125

4 Juli 1952

Ex-veld 2-Uitweg ('s avonds 3 uur)

Kleine Pluvierennest nr. 179 op ex. veld nr. 2 verongelukt, doordat auto juist er overheen was gereden.

Blz. 127-128-129

6 Juli 1952

Jachthaven-veld 8-Geuzenveld (8 ½ uur)

In toekomstige jachthaven, waar al geruime tijd geen Grote Karekiet meer gehoord, nu beide oude vogels met voer (meest rupsen) zien vliegen. Nest niet kunnen vinden.

7 Juli

Ex. veld nr. 2-jachthaven ('s avonds 3 ½ uur)

In toekomstige jachthaven vrijwel gehele avond zang van nieuwe soort rietzanger. Rateltje klonk aanhoudend en naar mijn gehoor helemaal niet buitengewoon hoog. Verschuilen in riet volgens British Birds niet alleen gewoonte van Sprinkhaanzanger. Onderhavige biotoop van riet en andere moerasvegetatie met totaal ontbreken van bosjes e.d. wees volgens British Birds op Snor. Nu dus vrijwel zekerheid, dat deze vogel een Snor (Nachtegaal-rietzanger). In dit rietveld met zonsondergang verder nog zang van Kleine Karekiet en Kneu(!) en alarm van Grote Karekiet.

Blz. 134

14 Juli 1952

Ex-veld nr. 2 en Geuzenveld ('s avonds 4 uur)

Gewezen Otter jager deelde mede, dat hij in plas voor toekomstige markt Otter had gezien en ottersporen had gevonden.

Blz. 137 t/m 140

19 Juli 1952

Veld 2-veld 8-Geuzenveld (6 ½ uur)

Op zand van oevers van Ookmeer in middaguren 130 Lepelaars. Hier dus blijkbaar niet alleen slaapplaats. Bovendien troepje van ruim 50 Lepelaars in weiland aan stille stukje Groeneweg.

29 Juli 1952

Jachthaven-veld nr. 2-Westoever-Geuzenveld (10 uur)

In toekomstige jachthaven 22, niet manke Kemphanen. Grote Karekieten met jongen in riet. Watersnippen. Waterhoen en Kievit met jongen. Vlaanderens hadden op veld 8 twee jonge Kluten gezien, die niet gepakt konden worden. Vorige dag was door jager Lepelaar geschoten ("dacht, dat het een gans was!" witte=tamme gans, jacht op wilde ganzen nog niet open). Kop en poten waren door boerin achtergehouden. Platte, brede snavel, volgens tekening. Oogiris rood. Keelzak en top van bovensnavel geel. Rest van snavel donker, bij zwart af. Poten fors, met halve zwemvliesjes tussen buiten- en binnen tenen, zwart-gekleurd.

Blz. 161

26 Juli 1952

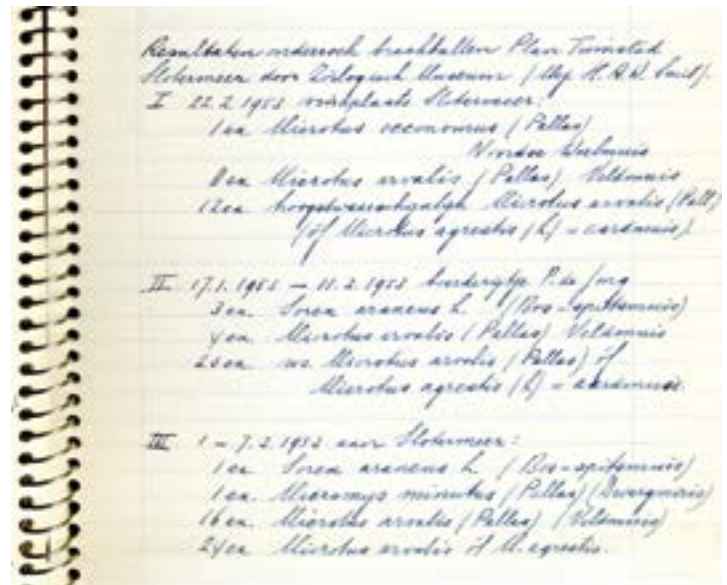
(vervolg van deel 52 I p. 143)

Bij Ookmeer nu geen Lepelaars meer, ws. door verstoring door pas geopende jacht. Op strand Ookmeer even alarmerende Strandpluvier, die, toen wij ons drukten, een vrijwel vliegvlug jong bij zich bleek te hebben. Jong drukte zich bij onze nadering in water onder een overhangend kluitje aarde. Geheel geen zwarte tekening aan de kop. Alles grauwgrijs. Pootjes blauwachtig grijs, niet zeer donker. Geringd met nr. H 7608. Toen wij met dit jong bezig waren en daarna, toen jong van ons wegholde, liet oude Strandpluvier zich niet horen of zien.

Broedvogelgegevens van diverse vogels. 1952

- In 1953 stond ik oog in oog
- met een otter aan de Slo-
- terplas ter hoogte van wat
- nu het Oeverpad heet.
- Dat ziet er tegenwoordig
- heel anders uit. Het is de
- enige otter die ik levend
- in Nederland heb gezien.
- In 1989 heb ik de sche-
- del van de laatste otter in
- Nederland gefotografeerd,
- nadat deze in een illegaal
- geplaatste fuik bij Sexbierum
- in Friesland verdrong.
- Daarmee was de otter in
- Nederland uitgestorven.
- Inmiddels is de soort weer
- geïmporteerd en heb ik bij
- ons vakantiehuisje in de
- Weerribben ottersporen in
- de tuin gevonden.

Resultaat braakballenonderzoek Plan Tuinstad Slotermeer. 1952

№	Soort	Plaats	Datum	Opmerkingen
1	Agropus	...	...	...
2	Agropus	...	...	...
3	Agropus	...	...	...
4	Agropus	...	...	...
5	Agropus	...	...	...
6	Agropus	...	...	...
7	Agropus	...	...	...
8	Agropus	...	...	...
9	Agropus	...	...	...
10	Agropus	...	...	...
11	Agropus	...	...	...
12	Agropus	...	...	...
13	Agropus	...	...	...
14	Agropus	...	...	...
15	Agropus	...	...	...
16	Agropus	...	...	...
17	Agropus	...	...	...
18	Agropus	...	...	...
19	Agropus	...	...	...
20	Agropus	...	...	...
21	Agropus	...	...	...
22	Agropus	...	...	...
23	Agropus	...	...	...
24	Agropus	...	...	...
25	Agropus	...	...	...
26	Agropus	...	...	...
27	Agropus	...	...	...
28	Agropus	...	...	...
29	Agropus	...	...	...
30	Agropus	...	...	...
31	Agropus	...	...	...
32	Agropus	...	...	...
33	Agropus	...	...	...
34	Agropus	...	...	...
35	Agropus	...	...	...
36	Agropus	...	...	...
37	Agropus	...	...	...
38	Agropus	...	...	...
39	Agropus	...	...	...
40	Agropus	...	...	...
41	Agropus	...	...	...
42	Agropus	...	...	...
43	Agropus	...	...	...
44	Agropus	...	...	...
45	Agropus	...	...	...
46	Agropus	...	...	...
47	Agropus	...	...	...
48	Agropus	...	...	...
49	Agropus	...	...	...
50	Agropus	...	...	...

Blz. 174

30 Augustus 1952

Uitweg-Groeneweg-Geuzenveld (6 uur)

Jonge Lepelaar in sloot langs Slotermeerlaan, die rustig bleef staan bij mijn nadering. Op ca. 4 a 5 m. afstand maakte hij aanstalten weg te gaan, doch toen ik ging zitten, bleef hij. Ging even later voedsel zoeken en kwam daarbij zelfs nog wat dichterbij mij. Toen ik een klein kluitje aarde gooide, zodanig, dat het ongeveer onder hem terecht kwam, schrok hij hiervan niet, doch wilde in eerste instantie dit kluitje zelfs opeten! Toen ik hem nog dichterbij wilde benaderen om hem eventueel te pakken, vloog hij over enige honderden meters afstand weg, vrij hoog over draden van elektrische net heen.

Blz. 178

Vlaanderens hadden 2/9/52 in toekomstige jachthaven Roerdomp waargenomen.

Blz. 179

14 September 1952

Ookmeer-Geuzenveld (3 ½ uur)

Op velden O. van Westoever zeer veel Veldmuizen. Bij aflopen van een 100 meter overdag tientallen gezien.

Blz. 185

26 October 1952

Groeneweg-Slotervaart (3 uur)

Op veranda weer twee adulte Spreeuwen in kooi gevangen en geringd met nrs. D 99607 en D 99608. Hadden geen lichte ringen in oogirissen en waren dus ws. vrouwtjes. Bij de vangst schreeuwde een der vogels hevig, waarop enkele, andere Spreeuwen langs veranda kwamen vliegen. Daarna nog wel Spreeuwen op voer, doch niet meer in de kooi.

Blz. 187-188-189

12 November 1952

Westoever-Groeneweg ('s avonds 2 uur)

Ongeveer 2 uur na zonsondergang. Geen maan. Half bewolkte hemel. Vrij weinig wind. Helder weer. Benaderen van vogels met verblindende lamp hier niet mogelijk, daar omgeving veel te licht door lichtwerking van Amsterdam en omdat weilanden overal zo nat, dat onhoorbaar benaderen onmogelijk.

15 November 1952 Groeneweg (3 uur)

Op grote stapels halfrotte appels en peren bij P. de Jong weer grote troepen Spreeuwen. Met behulp van niet automatische valnet van 1 vierkante meter, hiervan 4 exx. gevangen en geringd met nrs. D 72466, 67, 69 en 70.

16 November 1952

Groeneweg (4 uur)

Op stapels halfrotte appels en peren bij P. de Jong nog steeds grote aantallen Spreeuwen. Met groot visnet, dat door bezemsteel werd gesteund in vier halen 25 exx. gevangen, waarvan geringd: D 72468 vrouwtje, 8323, 8324 vrouwtje, 8325, 8326, 8327, 8328, 8329 vrouwtje, 8330 vrouwtje?, 8331, 8332 vrouwtje, 8333, 8334, 8335, 8336, 8337, 8338 vrouwtje, 8339 en 8340. (de overige zes door gebrek aan ringen weer laten vliegen).

's Middags op veranda in vangkooitje ook een Spreeuw gevangen, hoogstwaarschijnlijk een mannetje. Geringd met D 99610.

Vondst van buitenlandse ring door v.d. Kam. Ring Stavanger Museum nr. 505508: Larus canus, als nestjong geringd op 2.7.1952 te Bones, Fana (60o20 N en 5o19 O) ten Z. van Bergen, West-Noorwegen, teruggevonden door v. d. Kam, levend doch vleugellam aan Koenenkade Amsterdamse Bos op 4.11.1952.

Blz. 190

Terugmelding van Rijksmuseum v. Natuurlijke Historie. Kapmeew-pullus 249230 geringd 9/6-1952 's avonds op gewezen erf boerderij P. de Jong, werd 10/11-1952 geschooten aan de rechteroever van de Rio Tinto, 10 km van de uitmonding El Rineon bij Huelva, Suid-Spanje. De afstand bedraagt hemelsbreed ca. 1900 km.

- Walters probeerde in het
- donker vogels te vangen
- met behulp van een sterke
- zaklantaarn. Waarschijnlijk
- had hij over deze vang-
- methode gelezen en pro-
- beerde hij het meteen uit,
- overigens zonder succes.
- Later op Vlieland leerde
- hij hoe dit succesvol werd
- toegepast.

1953 dagboek I

Blz. 196

4 Januari 1953

Eerste Spreeuwen arriveerden om 8.32 u. van slaappleats. Zonsopkomst 8.48 u. In vroege ochtend uren overvliegende Kramsvogel boven de stad. Op veranda 4 Spreeuwen gevangen en geringd met nrs. K 10586, 87, 88 en 89. K 10588 gewogen: 101 gram (Ws. alle vrouwtjes). Dit jaar zeer veel Kramsvogels in Nederland, veel meer dan Koperwieken. De laatste soort komt hier voornamelijk met Noordenwind; mededelingen Tsj. de Vries op vergadering 4.1.1953.

Blz. 203

Terugmelding Rijksmuseum Leiden dd. 26.2.53: Strandpluvier pullus H 8705, dd. 19.5.1952 geringd op ex-veld 2, werd October 1952 geschoten langs een der rivieren te Oliva (Valencia), Spanje. Afstand hemelsbreed minstens 1450 km.

Blz. 204

1 Maart 1953

Slotermeer-Groeneweg (7 uur)

Hier en daar een enkel troepje Veldleeuweriken. Weer opgemerkt, dat mannetjes aan de grenzen van hun territoria elkaar vaak van een afstand bedreigen door met de rug naar elkaar toe te gaan staan en dan de staart breed uit te vouwen.

Blz. 218

7 April 1953

R.I. West-Z.O. spuitvelden ('s av. 1 ½ uur)

Op R.I. West weinig Merelzang. Roepende Roodborst. Op kale kleidelen Z.O. akkers in avondschemering roepende Kleine Pluvieren. (niet op verse zandsputvelden gehoord). Een vogel, die steeds in mijn nabijheid was, had het volgende repertoire:

1. prieuw-prieuw-prieuw, afgemeten herhaling van eensyllabige klank.
2. prie-lu, prie-lu, prie-lu, afgemeten herhaling van tweelettergrepige klank met nadruk op eerste lettergreep, zeer scherp afgebeten geluiden.
3. prieuw-prieuw-prieuw.....wichichichich, steeds sneller herhaling van "prieuw" ontgaand in "i"-rollertje (niet ie) met Duitse uitspraak voor ch(gj), nadruk op eerste lettergreep, ongeveer als roep van Strandpluvier maar sneller.
4. prieuw-tri-ti, drie lettergrepige roep, die enige malen werd herhaald, nadruk op eerste lettergreep. Opvallend was, dat de r in alle geluiden meer van een "Engelse" r dan van een "Nederlandse" r weg had.

- Walters schrijft artikelen voor het tijdschrift De Wandelaar in Weer en Wind.
- Hij is het niet eens met de afhandeling van het honorarium en enige correcties en schrijft daar een brief over.
- Fop I. Brouwer, redacteur van het tijdschrift, antwoordt dat Walters wat meer oog voor de watersnoodramp zou moeten hebben die Dordrecht, waar hij woont, heeft getroffen. Walters antwoordt dat de brief verzonden was voordat er sprake was van een watersnoodramp en stopt de verdere samenwerking.

Walters gebruikte eerst de brievenweger voordat hij overstapte naar een nauwkeurige weegschaal. De gewichten ontliepen elkaar nauwelijks. 1953

Blz. 222-224

12 April 1953

Westoever-Groeneweg-Z.O. spuitvelden (8 uur)

Bij de heuvel twee territoria van Kleine Pluvieren, waarvan een op nog vrij kale grond tussen groot aantallen spruitjes van moerasandijvie. (met schelpen bankjes). Bij betreden van terrein maakten twee vogels (mannetje en vrouwtje) een rondvlucht boven vast gedeelte van terrein dat klaarblijkelijk hun territorium. Alleen het mannetje (of misschien ook het vrouwtje) riep daarbij steeds "kriuw-kriuw-kriuw..... enz.". Een enkele keer werd het tempo van dit geluid versneld of ging het zelfs over in bekende rateltje, n.l. bij het weg jagen (en-passant) van Graspieper. Vlucht van beide vogels met langzame, stijve vleugelslag. Moesten mannetje en vrouwtje zijn, want na een poosje daalden beide en liepen vreedzaam in elkaars nabijheid. Eerst nog beide het bekende kopknikken, waarbij het lichaam meeging. Na weer enkele minuten vlogen beide weg naar een nat veenveldje, waar zij voedsel gingen zoeken. Daar was ook andere Kleine Pluvier aanwezig, waardoor groot tumult ontstond. Voornamelijk steekspel op de grond. Hardlopen achter elkaar aan, plotseling stoppen, vlak voor elkaar heenvliegen van het kort voor de vijand tot achter de vijand. Opgezette veren van het lichaam. Staart naar beneden gedrukt en zo breed mogelijk uitgespreid. Eén der vogels was hier door aanwezigheid van twee andere exx. zeer agressief. Toen hij landde aan plasje op zandspuitsveld en geen andere Kleine Pluvieren meer in de omgeving waren, vocht hij even tegen een plukje gras met uitslaande vleugels en half op de grond liggende (of was het hier een insect, wat niet waarschijnlijk). Waarschijnlijk was dit afreageren van vijandigheid.

Blz. 226

18 April 1953

Kerkepad-Ookmeer-Geuzenveld-Westoever (5 uur)

Zeker 4 paren Kleine Pluvieren. Van één paar serie speelduikjes in grindveldje gevonden. Van dat paar baltste mannetje ook geregeld en liet eenmaal "hostility-flight" en "-cry" zien en horen tegenover overvliegende Kleine Bosduiven.

Blz. 227

19 April 1953

Amsterdammerpolder ('s middags, 4 uur)

Een Kluut stond bij ons verschijnen op het veld geheel afgezonderd. Liep snel weg, doch kwam later, toen wij ons rustig hielden, geleidelijk aan weer terug. Ging toen in elkaar gedoken staan. Staart enigszins omlaag gedrukt, stuit hoog. Verwachtte dus een ei. Opeens ging vogel wijdbreeds staan een maakte aanstalten om te gaan zitten. In tussentijd kwam andere vogel aanlopen, die klaarblijkelijk mannetje.

Toen vrouwtje ging zitten, stond mannetje onbewegelijk vlak boven haar op wacht. Na geruime tijd stond vrouwtje op. Had nog wel neergedrukte staart, doch niet meer zo'n hoge stuit. Samen bogen de vogels zich voorover om in nest te kijken en ei te verrollen. Vooral mannetje liep toen wat in de buurt van nest rond en gooide enige "strootjes". Toen mannetje het vrouwtje naderde had hij eigenaardige gedrukte houding en bovendien de borst en zijveren uitgezet, alsof hij agressief was tegen ander mannetje. Alleen met de staart gebeurde niets bijzonders. Vrouwtje had gemiddeld juist een overdreven uitgerekte en hoge stand aangenomen, zodat het leek, dat vrouwtje veel groter was dan mannetje. Vrouwtje maakte bij dreigende aankomst van mannetje zelfs geen aanstalten om te vluchten of zich ook maar enigszins terug te trekken. Mannetje draaide met korte trippelpasjes om vrouwtjes heen, totdat hij vlak achter haar staart stond. Toen eerst holde vrouwtje in forse houding een meter weg. Mannetje in "dreigende" houding achter haar aan. Herhaling van gedrag van vrouwtje en weer van mannetje. Toen bleef vrouwtje staan en liet "hoge" stand varen om enigszins, doch zeker niet overdreven "nederige" houding aan te nemen. Toen vond copulatie direct plaats. Als bij alle steltlopers eenmaal en vrij langdurig. Na afspringen even afreageren van energie door mannetje door enige emotionele bewegingen. Vrouwtje schudde veren even. Zeer kort daarop vlogen beide weg, waarschijnlijk naar voedselgebied. NB. Vlak voor copulatie zowel als van de 2 x mislukte copulatie stond mannetje vlak achter vrouwtje te trappelen. Tijdens copulatie zakte vrouwtje door haar poten.

Blz. 232

23 April 1953

Z.O. spuitvelden (s' avonds; 2 uur)

Wat mij opviel, was, dat de Strandpluvieren meer "wijd-beens" lopen dan Bontbek- en Kleine Pluvier, en dat potent meer achterwaarts zijn ingeplant dan bij de andere pluvieren.

24 April 1953

Amsterdammerpolder (5 uur)

Baltsgeluid klinkt "prieuw-prieuw" (volgens volgt: griagria). Verscheidene keren met secondewijzer tempo van dit roepen opgenomen en hierbij gevonden:

23 x in 20 seconden

33 x in 30 seconden (met kleine hapering)

14 x in 10 seconden

32 x in 25 seconden

25 x in 20 seconden

81 x in 60 seconden

15 x in 10 seconden

14 x in 10 seconden

237 x in 185 seconden totaal, dus gemiddeld 77 x per minuut (wegens kleine haperingen, die logische rythme enigszins verstoorden, mag stellig 80 x per minuut worden aangehouden). Nog gecontroleerd, of deze plotselinge balts misschien veroorzaakt door leggen van tweede ei, doch dit was niet het geval. Toen paartje Kleine Pluvieren na onze verstoring spoedig was teruggekomen, nam mannetje al spoedig de "gedrongen" houding aan en holde zo snel weg tot hij rechtstreeks bij speelkuiltje van 19/4 aankwam. Ging daarin draaien ("scrape-ceremony"), waarbij nu ook staart prachtig werd uitgespreid. Echter geen geluid bij deze ceremonie waargenomen. Stapte uit nest en begon weer met schelpjes te gooien, waarbij nu ook geen geluid. Vrouwtje kwam ook bij mannetje bij nest en kroop inderdaad achter of onder gespreide staart. Geen reactie op verschijnen van vliegmachine. Op Kokmeeuw werd "hostility-flight" uitgevoerd gevolgd door baltsvlucht.

Blz 238-241

26 April 1953

Plan Noord-Geuzenveld-Z.O.spuitv.-Sloterm (10 u)

Verspreiding Kleine Pluvier als volgt:

1 p. minstens op spuitveld "Oost-Indië "

3 p. op veldjes R.I. West bij molen Bakker

1 p. op veld ten O. van Slotermeerlaan

1 p. misschien op veld ten N. van ex-veld 2

1 p. in ex. Kapmeeuwenkolonie

1 à 2 p. op ex. veld 8

3 p. in toekomstige strandbad en omgeving.

2 à 3 p. op Z.O. akkers

Totaal 12 à 14 paren in Plan "Tuinstad Slotermeer". Op velden "Slotervaart" 1 à 2 p. Op "Geuzenveld" en "Ookmeer"

4 p. Totaal dus op alle terreinen 17 à 20 p. In vroege ochtenduren op veldjes van slib van R.I. West waargenomen,

waar het overdag steeds erg druk. Hier drie paren Kleine Pluvieren. Rythme van baltsroep enige malen genoteerd:

81 x "prie-lu" in 70 sec.

95 x " " in 80 sec.

25 x " " in 15 sec.

52 x " " in 40 sec.

253 x " " in 205 sec totaal,

dus 74 x per minuut als gemiddelde.

Ongeveere verspreiding van Kieviten:

2 p. op spuitveld "Oost-Indië"

1 p. achter molen Bakker

3 à 4 p. op Z.O. akkers

4 p. op toekomstige strandbad en omgeving

1 p. op ex. veld 5

2 p. op ex. terreinen heuvel

2 p. op ex. Kapmeeuwen-kolonie en omgeving

1 p. op stukje weiland Z. van Slotermeer

1 p. op Z. deel Visdieven-kolonie

17 à 18 p. totaal in Plan "Tuinstad Slotermeer".

In ex. Kapmeeuwenkolonie paar Patrijzen. Ongeveere verspreiding van deze soort.

1 p. achter molen Bakker

2 à 3 p. op Z.O. akkers

3 p. minstens op velden ten O. van Westoever

2 p. op terreinen heuvel

2 p. bij ex. Kapmeeuwenkolonie en omgeving

10 à 11 p. totaal in Plan "Tuinstad Slotermeer", ws. echter wel 12 paren.

Uit het dagboek van
Jan van der Kam.
1953

Ongeveere stand van Veldleeuwerik en Graspieper in Plan Tuinstad Slotermeer. Gebaseerd op in de loop van eind Februari/Maart en April gemaakte aantekeningen:

Veldleeuwerik:

2 à 3 p. op "Oost-Indië"

4 à 5 p. tussen Ringspoorbaan en Sotermeerlaan

6 p. op alle terreinen ten N. van heuvel

8 p. terreinen heuvel

15 p. ten O. van Westoever

5 p. aan Zuidpunt van Slotermeer

19 p. op Z.O akkers

1 p. op R.I. West

Totaal in Plan "Tuinstad Slotermeer" 60 à 62 territoria. Daar tellingen vanzelfsprekend niet zo grondig als op proefvlakten weiland, mag zeker een totaal van 65 territoria worden aangenomen.

Graspieper:

2 p. op "Oost-Indië"

1 p. tussen Ringspoorbaan en Sotermeerlaan

2 p. op alle terreinen ten N. van heuvel

5 p. op terrein heuvel

4 p. op terreinen ten O. van Westoever

3 p. aan Zuidpunt van Slotermeer

5 p. in Zuidelijke akkers

22 p. totaal in Plan "Tuinstad Slotermeer". Voor totale stand kan dus maximaal 25 p. worden aangehouden. Tot dusver totaal 3 p. Kuifleeuweriken.

Blz. 249

7 Mei 1953

Amsterdammerpolder (3½ uur)

Op een bepaald punt liet zich een Grasmus plotseling a.h.w. uit zeer laag struikje vallen en vloog onbeholpen, maar niet fladderend en niet met veel extra-drukke, laag over de grond in wat ruigte, waar het leek of de vogel gewond bleef liggen (nog steeds onopvallend). Toen wij naderden, vloog vogel echter snel en volkomen normaal weg, zodat dit een geval van "injury-feigning" van vrouwtje, hoogstwaarschijnlijk niet als gevolg van aanwezigheid van nest met eieren, doch ten gevolge van sexuele opwinding, als in "British Birds" beschreven. Op een tiental meters afstand zong inderdaad mannetje. Broedtijd ws. nog niet eens begonnen. In natte hoek van terrein steeds een paartje Bontbekpluvieren. Mannetje baltste even op de manier van de Kleine Pluvier 8-vormige vlucht met stijve vleugelslag en wentelend om lichaamsas. Zong daarbij "wie-tu"-"wie-tu", met klemtoon op eerste lettergreep en in veel sneller tempo dan baltsroep van Kleine Pluvier. Na het dalen strekte hij even vleugels loodrecht omhoog uit.

Blz. 252

9 Mei 1953

Z.O. spuitvelden en tuinderijen-West (3 uur)

Bij tuinder Overwater aan de Slotervaart zouden hebben gebroed:

Zanglijster ("geen merel"), Koolmees ("mees met zwarte kop") en Dodaars ("palingduikertje"). Boven water Slotervaart onder en langs bomen veel Boeren-, Huis- en Oeverzwaluwen ("Zanderzwaluwen") en ook Zwarte Stern. Vrijwel elk tuindershuis met enige bomen en struiken had zijn Merelterritorium.

12 Mei 1953

Geuzenveld (s'avonds 2½ uur)

Kieviten nest nr. 26 was bijna overreden. Nest zelf was met eieren en al in wielspoor gegleden.

Blz. 255-256

13 Mei 1953

Plan-Noord ('s avonds 2½ uur)

Getracht Kleine Pluvier van nest nr. 24 met klapnetje te vangen, hetgeen niet gelukt, doordat vogel wel weer over houtwerk liep, doch niet tegen pal wilde drukken. Op deze terreinen toch nog minstens twee paren Kleine Pluvieren. Na wegnemen van klapnet drie eieren op een voet afstand van het nest losliggend aangeboden, terwijl een ei in eigen-nu wat gehavende- nestkuiltje. Na vrij lang wachten kwam broedvogel terug, vliegend, en daalde in onmiddellijke nabijheid van nest zódanig, dat hij op weg naar nest eerst drie losse eieren moest passeren. Deed dit ook, doch bleef bij deze losse eieren eerst even stilstaan, zonder verder merkbaar te reageren. Liep daarna door, keek even naar ei in nest en ging toen zitten. Daarna even draaien in kuiltje, toen een moment stilzitten, in richting van de losse eieren kijkend. Opstaan, naar die eieren, aan één rollen, hetgeen op harde, vrij ongelijke bodem zeer onhandig ging en wat dan ook spoedig werd opgegeven. Daarna even aan volgend ei en toen terug naar nest. Weer even broedhouding en kuiltje draaien. Vervolgens op enkele dm. afstand van nest "schelpjes werpen". Weer naar nest, even zitten, losse eieren zien en weer daarheen. Dit enige malen herhaald. Ook éénmaal even opzetten van buikveren boven losse eieren, doch niet gaan zitten. Weer rollen aan eerste losse ei. Toen dit halverwege was, had plotseling een tweede ei de aandacht. Toen éénmaal eerste ei in nest en vogel op beide eieren heel even had gezeten, volgden andere eieren zeer spoedig en was toestand hersteld. In formule: p + n + e ←(rollen) 3 e.

Blz. 259

15 Mei 1953

Z.O. spuitvelden (3 uur)

Op hoekje akkerland van ...ha achter R.I. West volgende nieuwe nesten: Kievit nr. 43 met 4 eieren, Tureluur nr. 44 met 4 eieren, op 5 m. afstand van nr. 43, Kemphen nr. 45 met 4 eieren, Kleine Pluvier nr. 46 met 4 eieren en Scholekster nr. 47 met 3 eieren. Grutto-nest nr.15 had 4 aangepikte eieren. Behalve deze soorten op dit stukje ook broedvogel of broedvogel geweest: Wilde Eend, ws. Patrijs, ook Veldleeuwierik, Graspieper, Gele Kwikstaart en wellicht nog Rietgors. Deze prachtige stand in dit heterogene stukje ws. hoofdzakelijk te danken aan verdwijnen van veel grasland in "Slotervaart".

- In navolging van vogelge-
- dragsonderzoekers zoals
- Niko Tinbergen, waarmee
- Walters correspondeerde,
- deed hij proeven met uit
- het nest plaatsen en begraven van eieren. Interessant
- natuurlijk! Nu ik het lees,
- ervaar ik het als vogeltjes
- pesten. Mensen hebben als
- soort de eigenschap alles te
- willen onderzoeken. Binnen de ecologie zie ik het
- dan ook als bij onze soort
- horend gedrag dat soms tot
- niets en soms tot geweldige
- resultaten leidt.

Blz. 260-261

16 Mei 1953

Z.O. spuitvelden-Geuzenveld (9 uur)

Kemphen van nest nr. 45 liet zich niet vangen in kooi, daar vogel de uitgang snel vond. Eerste keer, zonder kooi, werd vogel door mij overrompeld. Spatte van nest en vertoonde veel "injury-feigning".

Blz. 265

20 Mei 1953

Ookmeer-Geuzenveld ('s avonds 3 uur)

Karakteristiek bij het lopen van pluvieren, dat zij grote afstanden (enkele meters) snel voorthollen, om dan weer enkele seconden stil te staan. Wanneer zij van plan zijn op het nest te gaan en er is gevaar in de nabijheid, lopen ze niet snel meer en slechts enkele dm. tegelijk (soms zelfs enkele cm) en doen dan slechts enkele zeer bedachtzame passen. Nadert vogel nest met grote snelheid, dan is het vrijwel zeker, dat hij het eerst weer zal passeren en misschien op de terugweg op de eieren zal gaan.

Blz. 267

21 Mei 1953

Geuzenveld/Ookmeer en Z.O. spuitvelden (8 ½ uur)

Proef met spiegel bij vrouwtje Kleine Pluvier 54. Op ca. 2 voet van nest geplaatst, zodanig, dat wind juist niet uit tegengestelde richting over nest waaide. Geen begroeiing of iets dergelijks, zodat vogel deze spiegel direct gezien moet hebben. Echter geen reactie opgemerkt. Ging gewoon zitten broeden met staart naar spiegel toe (in verband met windrichting). Spiegel verplaatst op 1 voet van nest en zodanig, dat vogel met kop naar de spiegel toe moest gaan zitten. Bij nadering duidelijk tekenen van schrik, wat o.a. door enige malen terug deinzen tot uitdrukking kwam. Ging tenslotte toch op nest zitten. Na enkele seconden werd dit de vogel al te machtig en sprong zij op om op enige afstand achter het nest weer neer te komen. ("angst-explosies"). Ditzelfde herhaalde zich nog 1x, toen proef gestaakt.

Blz. 277-278

25 Mei 1953

Plan Noord en Z.O. spuitvelden (7 uur)

Van Kleine Pluvierennesten nrs. 76 en 77 aan de Haarlemmerweg veld de broedende vogel gevangen en geringd met nrs. H 7256 en 57. In beide gevallen ws. het vrouwtje, daar vlak achter oog wel donker, doch zeker niet in-zwart en vooral in het midden met bruinachtige weerschijn. Eerste vogel bleef heel kalm bij vangen, spartelde niet tegen en vloog niet eens direct van mijn hand, toen ik haar losliet. De andere was zeer fel. Vangstpoging bij Kleine Pluvier nr. 24 mislukt. Daar in omgeving ook een paartje Gele Kwikstaarten. Een ei van Kemphen-nest nr. 45 aangepikt.

Aflossing bij strandplevier.
1953

foto Coby Vlaanderen

25 Mei 1953

Z.O. velden en R.I. West ('s avonds 3 uur)

Mannetje van Strandpluviernest nr. 79 had broedbeurt. Kwam reeds spoedig terug en draalde niet lang op nest te gaan ondanks liggende-aanwezigheid op ca. 35 m. afstand. Met nog vrij hoge temperatuur holde vogel echter 2 x van nest af om op vrij grote afstanden een vrouwtje en later mannetje te verdrijven. In beide gevallen hoorde ik rollend "wiggigig"-rateltje, dat hier dus stellig als uiting van dreigen of vijandschap werd gebruikt. Bij vrouwtje was achtervolging zeer spoedig beëindigd, zodat indruk, dat dit verjagen weinig serieus. Hoogstwaarschijnlijk niet eigen vrouwtje, dat wel ergens aan het fourageren geweest zal zijn. Bij mannetje onttaarde achtervolging echter in vechtpartijtjes in de lucht met slaande vleugeltjes (tot op ca. 60 m. van nest nr. 79). Proef met spiegel bij dit agressieve mannetje. Geplaatst op een voet naar N.W., terwijl wind O. Zon ondergaand in N.W., doch spiegel zo geplaatst, dat vogel op het nest niet de teruggekaatste bundel in het oog kreeg. Eerste reactie was schrik, terugdeinzen als bij vrouwtje, maar al niet zo hevig, dat dit vliegende gebeurde. Na 2 à 3 x herhaling hiervan (in steeds minder erge mate), begon vijandschap overhand te krijgen. Vogel liep steeds van nest af om spiegelte heen om de vogel erachter te verdrijven. Vooral toen na enige malen bocht om spiegel steeds kleiner werd, bleek dit overduidelijk. Na 7 à 8 x werd het eenvoudig zitten, achter de spiegel enige seconden rondkijkend, terug naar nest, enz. Bij gehele proef geen geluid gehoord.

Blz. 280 t/m 285

26 Mei 1953

Z.O. velden ('s avonds 2 ½ uur)

Bij Klutennest verjoeg Kluut steeds de Strandpluviar door dreigend boven de grond gehouden snavel. Eenmaal echter-ws. dicht bij nest van Strandpluviar nam ook vrouwtje(!) Strandpluviar dreighouding aan en besprong Kluut a.h.w. zonder haar echter aan te raken. Kluut vloog toen verschrikt even op. Op 2 m en op 0,60 m. opgezette Bontbekplevier gaf geen enkele reactie bij broedende mannetje van Strandpluviar nr. 79.

28 Mei 1953

Geuzenveld ('s avonds; 3 uur)

Bij proeven met eieren en nesten geldt:

Bij rollen 4 groepen te onderscheiden:

1. wil tot rollen, altijd naar nest of nestplaats.
2. wil tot rollen, facultatief, uitsluitend als het de vogel convenieert.
3. onmacht tot rollen, door interne oorzaak.

Statistische gegevens voortplantingssucces boerenwaluw in 1952 en 1953.

- De verformfaaide opgezette
- bontbekplevier kijkt me bij
- het typen van dit dag-
- boekfragment vanuit mijn
- boekenkast aan. Hij mist
- inmiddels zijn staart.

Nest witte kwikstaart. 1953

4. onmacht tot rollen, door externe oorzaak.

Tussen stapel betonnen palen, zoals nu overal in Plan Tuinstad Slotermeer te vinden, nest van Witte Kwikstaart (nr. 90) met 4 halfwas jongen, welke geringd met nrs. H 7262, 63, 64 en 65. Witte Kwikstaart in nieuwe wijken in aanleg een vrij talrijke broedvogel, die daar overal tot broeden komt. Opmerkelijke toename van Kuifleeuwerken in Plan-Noord; nu al minstens 7 broedparen in totaal.

30 Mei

1953 O. deel Z.O. spuitvelden (6 uur)

In J. van Galenstraat bij Erasmuspark nu twee Huiszwaluwnesten. (vorig jaar daar voor het eerst een nest!).

Blz. 287-288

3 Juni 1953

Z.O. spuitvelden ('s avonds 2 ½ uur)

Nieuw geluid mannetje Strandpluvier: "purrrr", duidelijk met een korte u, waarin een rollertje verwerkt, dat niet in schrift weer te geven is. In ieder geval sterk verschillend van gewone alarmroep "prrr", dat geheel klankloos en ook nog lang niet de krachtige ratel van de balts. Een mannetje nog een baltsvlucht zien houden: 8-vormige baan boven beperkt oppervlak en slechts enkele meters boven de grond (evenals destijds op Geuzenveld). Afstand te groot om eventuele geluiden te kunnen horen.

Blz. 301

13 Juni 1953

Tuinderijen-West-Groeneweg-Geuzenveld (6 uur)

Op Z.O. deel spuitveld Ookmeer, waar 7/6 reeds een jonge Strandpluvier geringd, nu weer een jonge Strandpluvier gepakt, van bijna een week oud, welke geringd met nr. H 25773. Bij mijn aankomst alarmeerden beide oude vogels (mannelijke en vrouwtje) op een veldje vlak bij de schuilplaats van het jong, dat ook geschikt was als voedselterrein. Toen ik rustig was gaan liggen, ging alarmroep "prrr" over in alarmroep "wiet", terwijl zeker in eerste halve uur slechts mannetje in mijn omgeving bleef alarmeren en vrouwtje zich niet liet zien. Later (ongeveer 16.30 uur en later) kwam eerst ook vrouwtje hierbij, terwijl het mannetje zich na enige tijd niet meer liet zien. Ook hier een arbeidsverdeling? Dus bijv. altijd 's ochtends mannetje en 's avonds vrouwtje alarmerend?

Gedrag van de strandplevier.
Illustraties J. Walters
1953

1953 dagboek II

Blz. 322

14 Juni 1953

Z.O. Spuitvelden-Geuzenveld (11½ uur)

Vóór de vangsten Strandpluvier volgende proeven: Nest nr. 123: in twee nieuwe kuiltjes op gelijke afstanden van oorspronkelijke nestkuiltje (ca. 20 cm) resp. aangeboden beide eigen eieren en een veel groter, doch ongeveer gelijk gekleurd Visdieven-ei, afkomstig van nieuw gevonden nest met 3 eieren op dit veld (nr.123). Toen vogel terug kwam, ging zij (vrouwje) eerst op eigen eieren, even later op grote Visdieven-ei, waarbij, evenals bij Scholekster van Tinbergen, opviel, dat buikveren in buitengewoon sterke mate werden opgezet. Bleef daarop echter slechts kort, ging even naar eigen nestkuiltje en toen naar eigen eieren terug. Vlak daarna nog even naar Visdieven-ei en toen voor goed op eigen eieren. Dit vrouwje had dus geheel geen voorkeur voor dit te grote ei.

Blz. 354-355

8 Juli 1953

Z.O. Spuitvelden ('s avonds 3 uur)

Op ca. 200 m. van centrum Visdievenkolonie ging oude Visdief erg te keer. Hoe dichter ik een bepaald punt naderde, hoe dieper de vogel op mij dook. Ten slotte stootte hij door, tot 4 x toe. Resultaat vijf bloedende wondjes op mijn hoofd. Waar vogel het felste was, jong gevonden, dat al geringd met nr. K11309, dus 8 dagen oud.

Blz. 356-357

11 Juli 1953

Geuzenveld/Ookmeer, Groeneweg/Uitweg-Sloterw. (6 uur)

Een pas-geboren jonge Strandpluvier had geen ring in de hals (geen donkere ring). Tussen vrij lichte voorhoofdplek en rest van schedel vrijwel geen afscheiding. Ook de donkere band aan de zijanten van het lichaam, die in de staart V-vormig eindigde en die de grens vormde tussen kleuren van boven- en onderzijde, zoals bij jonge Kleine Pluvieren meestal heel duidelijk, was bij deze jonge Strandpluvier vrijwel afwezig (in ieder geval zeer onduidelijk).

In Strandpluvierennest nr. 140 was derde ei door onbekende oorzaak beschadigd; bij aanraken viel groot deel van de stompe pool aan de kant van de luchtkamer van het ei af, waardoor nog gave, spierwit eivlies te zien kwam. Dopje op 10/7 weer tegen ei aangedrukt. Kennelijk was dit bij bebroeden weer afgevallen. Ondanks het feit, dat de eieren zwaar bebroed en dat in de twee andere eieren jongen piepten, was dit beschadigde ei nu verdwenen, hoogstens, doch niet bewezen, door een der oude vogels actief verwijderd! Iets dergelijks met Kleine Pluvierennest nr. 167. Dit

had 10/7 s' avonds drie eieren, waarvan één beschadigd, ws. door voetganger, die het had geraakt. Door het oprapen scheurde dop nog meer uit, waardoor het vrijwel onbezette ei zwaar beschadigd was geraakt.

Nu – de volgende dag dus – was dit ei niet meer in het nest. Hoogstwaarschijnlijk dus door oude vogel actief verwijderd, door verklaring, dat dit ei juist alleen een toevalig prooi voor kraaien of ratten zou zijn geweest, wel erg gezocht leek.

Blz. 359-360

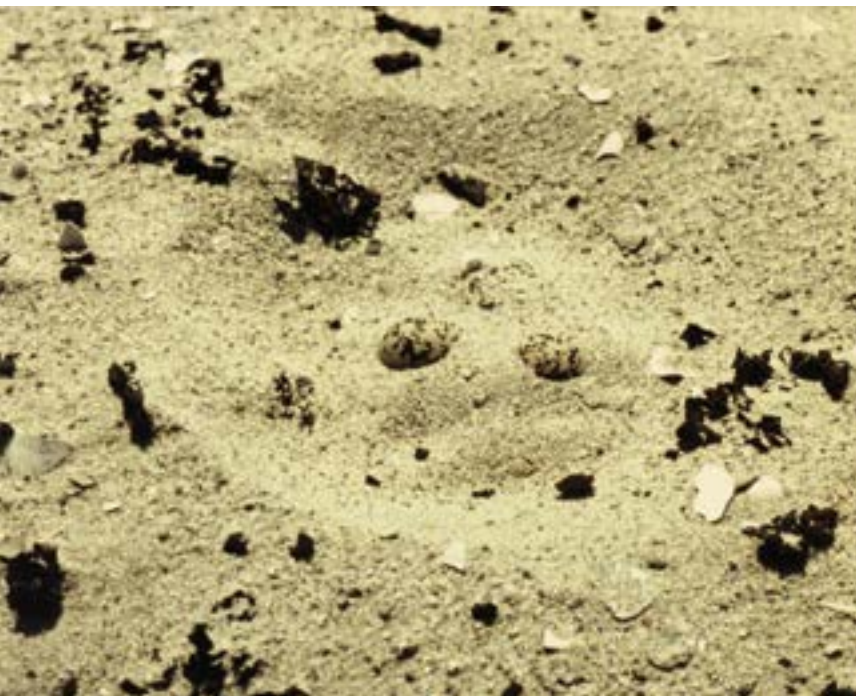
12 Juli 1953

Geuzenveld/Ookmeer-Z.O. spuitvelden (10 uur)

In Kleine Pluvierennest nr. 167 nog twee eieren, die werden bebroed. Op 10 cm afstand van nestrand gaaf schiereitje van een der Kleine Pluvierennesten van het Z.O. aangeboden. Ik had mij nog nauwelijks verscholen, of Kleine Pluvier was al bij nest terug. Ging eerst naar twee eigen eieren, liep toen enige malen heen en terug tussen eigen eieren en aangeboden ei en koos ten slotte zeer duidelijk (en vanzelfsprekend) eigen eieren. Hierop niet lang genoeg laten zitten om te kunnen beoordelen, of deze vogel misschien na enige tijd nog tot rollen overgegaan zou zijn. Toen schiereitje behoorlijk beschadigd en met opening naar boven bij andere eieren in nest gelegd. Ook nu was vogel weer zeer spoedig terug. Bij het nest gekomen, leek het of het dier erg schrok, doch achteraf beschouwd, kan dit ook een zeer snelle reactie zijn geweest. Op dit ogenblik namelijk moet vogel bliksemsnel het ei hebben opgepakt en er direct van nest af mee weggevlogen zijn. Zo snel ging dit in zijn werk, dat ik dit alles ondanks betrekkelijk korte afstand nauwelijks visueel kon constateren. Vogel was weer spoedig terug (grootste deel lopende naar het nest). Ging toen broeden, zonder dat er enige verdere reactie merkbaar was. Na ca. ¼ uur bleek, dat in nest nog slechts twee eigen eieren over waren. Ook in naaste omgeving geen spoor van verdwenen ei. Vervolgens proef herhaald met schierei van Strandpluvier, dat behalve afwijkende kleur ook groter was dan eigen eieren. Ook dit behoorlijk beschadigd en beschadiging naar boven gelegd. Een der vogels was zeer spoedig terug en ging op alle eieren zitten broeden.

Vogel zat echter nog geen minuut of vlak bij daalde andere Kleine Pluvier (ws. dus partner), waarop broedende vogel direct van nest wegholde en nieuw-aangekomene snel naar nest liep. Aarzelde geen ogenblik en pikte duidelijk zichtbaar met de snavel gehele Strandpluvierenei op en vloog direct van nest af op. Aan vleugelslag was te merken, dat het gewicht hem zwaar viel. Leek een beetje op bijv. Spreeuw met natte vleugels. Direct na wegvliegen van vogel naar het nest gegaan, waar ik mij ervan kon overtuigen, dat inderdaad het gehele Strandpluvierenei was verdwenen. Hier dus voor dit paar Strandpluvieren een actieve

- Sommige strandplevieren
- begraven hun eieren groten-
- deels letterlijk. De kans om
- er op te stappen neemt dan
- aanzienlijk toe.

Nest strandplevier
op 'Middenveld'.
1966

verwijdering van grondig beschadigde eieren bewezen. Hiermede is actieve verwijdering in andere gevallen wel zeer aannemelijk geworden.

Blz. 362-363

14 Juli 1953

**Geuzenveld/Ookmeer en R.J. West
(’s avonds 2½ uur)**

In Strandpluvierennest nr. 134 ook laatste jong uitgekomen; geringd met nr. H 25834. Ook nog eens jong in nest en andere op max. twee meter van nest. Deze jongen bleven dus nog lang aan nest gebonden, het geen zeer weinig voorkomt, vooral bij nesten, waarvan zowel mannetje als vrouwtje gevangen zijn.

18 Juli 1953

Z.O. spuitvelden (6½ uur)

Om ± 14 uur had een ei van Stranspluvierennest nr. 157 een behoorlijk gaatje naar het N. Tweede en derde ei hadden uitsluitend barstjes. Van oude vogel was, nadat zij van nest was weggevlagen, niets meer te merken. Geboorte van eerste jong tijdens mijn aanwezigheid ging zeer voorspoedig. Met tussenruimten van enkele minuten, toonde het jong grote krachtsinspanning, meestal voorafgaande door hevig gepiep. Door wringen, uitzetten van lichaam en afzetten van pootjes ontstond op punt van barstjes met als centrum het gaatje van een scheur, die zich geleidelijk uitbreidde, waardoor ten slotte vrij korte stompe pool van ei afviel. Toen was nog veel krachtsinspanning nodig om uit dit grote deel van het ei (met de spitse kop) te komen. Kopje (met snavel en eitand precies naar N) kwam al spoedig vrij, waardoor vogeltje op rug terecht kwam. Snavel naar N bij uitkomen had dus in dit opzicht geen nuttig gevolg. Vogeltje was echter al gauw omgedraaid en kwam op pootjes terecht nog vóór hij goed en wel uit dop was. Opmerkelijk was, dat vogeltje nog enige tijd bleef doorhappen, toen dopje al niet meer met pootjes kon worden bereikt. De reactie duurde dus langer dan veroorzakende prikkel. Oogjes waren al tijdens het uitkomen geopend. Had bij geboorte flink bultje aan de buik. Dit was na twee uren al sterk verminderd. Van tweede ei bleef dop van stompe helft even in nest liggen, omdat oude vogel door verstoring niet bij nest was geweest. Dit dopje op 10 cm. van nest aangeboden met open kant van nest af, om te zien, of vogel ook doppen van deze afstand verwijderde. Om verwaaien met matige wind tegen te gaan dit dopje met zand opgevuld. Na ca. een uur bleek, dat oude vogel dit zwaar beschadigde dopje toch als ei had beschouwd en in nest had gerold! Gewicht had onderscheid met lege doppen gemaakt, terwijl vogel in dit stadium ws. ook beschadigd ei met rotte inhoud niet zou verwijderen.

Blz. 366-267

19 Juli 1953

Z.O. spuitvelden-Geuzenveld/Ookmeer-Groeneweg (11 uur)

O. deel afgezocht naar jonge Visdieven. Nrs. K 11314, 16 en 21 teruggevonden, welke alle dus ± 2 weken oud. Van nr. 21 foto. Had al behoorlijke slagpen-ontwikkeling. Liepen snel weg en nr. 21 kwam over gracht van ca. 20 m! Op vele punten doken oude Visdieven vrij fel op ons.

Op veld Ookmeer nieuw nest van Bontbekpluvier (nr. 176) met vier eieren, niet ver van de plaats van nest nr. 143. Ws. dus van zelfde paartje. Proef met model, dat in het veld kleiner dan Bontbek bleek te zijn. Vogel kwam aanlopen, liep toen achter model om en ging zitten, zonder verder ook maar enige blijkbaar notitie van het model te nemen. Door matige wind trilde dit nogal hevig, doch dit was klaarblijkelijk ook geen bezwaar.

In Z.O. hoek van veld Ookmeer was Kleine Pluvierennest nr. 167 verdwenen. Wel alarmerende oude vogels. Na enige ogenblikken verschuilen van ons, liep een oude vogel regelrecht naar een nest, dat tot dusver onbekend was (nr. 179) en waarin zich drie pas-geboren jongen en een aangepikt ei bleken te bevinden. Jongen geringd met nrs. H 25843, 44 en 45. Oude vogel was zeer broeds: even later konden wij met z'n tweeën met fietsen aan de hand op ca. 15 m. afstand ongedekt lopende passereren. Tijdens ringen der jongen "injury-feigning" met fel-slaande vleugels.

21 Juli 1953

Geuzenveld/Ookmeer (s' avonds 2½ uur)

Bontbekpluvierennest nr. 176 nog in orde. Spiegel op één voet van nest in de windrichting. Broedende vogel naderde zeer spoedig. Bleef aarzelen bij gezicht van (doffe kant) spiegel en wilde toen op nest gaan. Schrok toen geweldig en sprong een eind weg. Liep nog grotere afstand weg. Dit herhaalde zich 4 x. Toen proef gestaakt. Van vogel veront-ruste geluiden gehoord. Strandpluvierennest nr. 178 op veld Ookmeer ook in orde. Omgeving van ca. 60 cm. in doorsnee schoongewist van sporen, terwijl eieren in nest onder dun laagje zand bedekt, zódanig, dat deze onzichtbaar waren. Na ca. een uur bleek, dat vogel (ws. mannetje) alle drie eieren had uitgegraven en nieuw kuiltje had gemaakt. Eieren waren warm. Nest van vogel moest wel op zelfde wijze werken als bij mij, grote lijn om in buurt van nest te komen (oriëntering op heuvels en palen; misschien ook op sporen in het mulle zand, die van verre naar nest liepen); ten tweede de fijnere oriëntering in de buurt van het nest, aan de hand van daar aanwezige kenmerken.

Blz. 368-369

22 Juli 1953

Z.O. spuitvelden ('s avonds 2½ uur)

In Strandpluvierennest nr. 175 nog drie niet aangepikte eieren. Hiertussen opvallend en rechtop stuk schelp (van Slijkgaper) geplaatst, waarvan vogel last moest hebben bijziten. Na enige tijd waren echter eieren warm en schelp lag plat in nest, nog half over een der eieren heen. Bij duik aanvallen Visdieven vloog oude vogel vaak achteruit om opnieuw tot de aanval van dezelfde kant uit te kunnen overgaan. Aanvallen van beide kanten afwisselend komen ws. niet of weinig voor. Toen ik mij reeds ver van twee der jongen had verwijderd, dook een der oude vogels nog geregeld op mij, ook zelfs toen tussen mij en de jongen al andere mensen waren, die echter met rust werden gelaten. Ik was toen bij de jongen geweest.

23 juli 1953

Z.O. spuitvelden ('s avonds 2½ uur)

Vlak bij R.I. West vliegvlugge jonge Koekoek, die piepend geluid maakte als enige jonge piepers bij elkaar. Juist door dit geluid werd mijn aandacht op vogel gevestigd. Was bedelgeluid bij het gevoerd worden. Pleegouders waren Gele Kwikstaarten.

Blz. 370-371-372

24 Juli 1953

Geuzenveld/Ookmeer ('s avonds 2 ½ uur)

Strandpluvierennest nr. 178 aan Zuidrand Ookmeer nog in orde. Daar vlak bij tweede Strandpluvierennest (nr 180) met drie eieren. Sporen van en naar nest slingerden door het mulle zand. O.a. spoor naar nest van ca. 120 m. lengte. Van opvliegen op enige afstand van nest was hier geen sprake. Dit laatste Strandpluvierennest, bedekt met een nieuw laagje droogzand. Na ca. ½ uur bleek, dat vogel een nieuw kuiltje had gegraven op ca. 25 cm. van het centrum van het oude nest.

25 Juli 1953

Z.O. spuitvelden-Geuzenveld/Ookmeer ('s mi + 's av; 7 ½ u.)

Na zeer lang en intensief zoeken de Kleine Pluvierenpulli nrs. H 25836 en K 11330 weer op vrij grote afstand van elkaar teruggevonden (doch nog wel in de strook, waar nest had gelegen). Geen piepend geluid nu als baken (misschien aan warmte op deze dag te wijten). Beide jongen hadden nu goed ontwikkelde, doch smalle gele ring om ogen. Jongste jong was nu 6 dagen oud. Gele ring ontstaat dus op 4e en 5e dag.

Blz. 377

30 Juli 1953

Z.O. spuitvelden ('s avonds 2 ½ uur)

In akkerland tussen het graan van Z.O. spuitvelden roep "kwik-me-dit-kwik-me-dat" van Kwartel. Drie lettergrepen werden zowel even als oneven aantal malen herhaald. Was opvallende roep in avondstille, die voordien niet gehoord. W.s. dus vroege doortrekker of rondzwerper, doch in geen geval hier broedvogel geweest.

Blz. 383 t/m 391

6 Augustus 1953

Groeneweg-Z.O. velden-R.I. West ('s av. 2 ½ uur)

In oud Kraaiennest in bomenrij langs Uitweg bij Malleweg hoogstwaarschijnlijk nest van Boomvalkenpaar. Beide oude vogels waren in de buurt aanwezig. Een ervan -misschien mannetje- schreeuwde voortdurend hevig en vloog onrustig rond. Op het nest geen jongen gezien, doch wel wit van uitwerpselen. Was zelfde plaats reeds weken door Van Dellen waargenomen. Graman Sr. verklaarde, dat vogels hier al geruime tijd ook steeds schreeuwde. Hij had in weiland verschillende afgekloven Leeuweriken gevonden, welke slachtoffers hij aan de Boomvalken toeschreef.

7 Augustus 1953

Z.O. velden ('s avonds 2 uur)

Jager gesproken, die hier al meer dan 20 jaar kwam. Voor het aanleggen van de Ringspoorbaan kwam Patrijs hier zeer weinig voor. Daarna nam de soort aanzienlijk in aantal toe. Scholeksters kwamen hier volgens zijn zeggen alleen de laatste jaren voor (!?). Overvliegende, roepende Lachstern.

Kartonnen pluvier t.b.v. proef in het veld. Bontbekplevier trok zich er niets van aan. 1953

Dezelfde vogel, een buiten zijn nest gelegen ei, daarin weer terug doen rollen.

Foto.Vlaanderen-Daatzelaar.

Sea op een zandterrein broedend visdiefje.

Foto.Vlaanderen-Daatzelaar.

Uit het dagboek van Jan van der Kam. 1953

8 Augustus 1953

R.I. West-Z.O. spuitvelden-Ookmeer-Uitweg (7 u)

Aan Uitweg bij boerderij Graman weer alarmerende Boomvalken. Nu vastgesteld, dat hier minstens een vliegvlug jong. Eenmaal overgave van prooi in de lucht waargenomen. Later zat jong op een tak deze prooi (ws. een muis; staartje gezien) uit elkaar te trekken. Oude vogels alarmerden hevig, doken op overvliegende Kraaien en Blauwe Reigers. Geen enkele maal echter duikvlucht op ons.

9 Augustus 1953

R.I. West Z.O. velden-Groeneweg/Uitweg (10 uur)

Op Z.O. spuitvelden weer vele vlotte Visdieven-jongen. Deze behoeven hier niet geboren te zijn, hetgeen blijkt uit waarneming van Lachstern op dit veld, die hier zijn jong voerde. Geluid van jong week ook af van dat van jonge Visdieven en leek meer op het piepend geluid van zeer jonge Kapmeeuwen. Oude vogel vloog steeds over Ring-spoorbaan heen en scheen voedsel dus uit slootjes van weidestroken weg te halen. Achter boerderij Graman weer Boomvalken-familie. Oude vogels begonnen te schreeuwen, toen ze ons gewaar werden. Tijdens onze aanwezigheid bleef steeds een der oude vogels in de omgeving, zij het nimmer in de directe omgeving van de jongen. Nu bleek dat dit paar twee jongen had. Jongen zochten elkaar soms wel op, zodat ze enkele keren op een tak naast elkaar zaten.

11 Augustus 1953

Groeneweg-Uitweg ('s avonds 2 ½ uur)

Achter landarbeidershuisje aan Groeneweg vlak tegen kippenhok en huisje hol van Egel, waarin waarschijnlijk drie jongen. Hadden wel stekels, hoewel nog niet erg hard. Onderkant had ruime, rimpelige huid. Waren nog volslagen blind: huid bedekte de ogen nog. Bewoners hadden schotel-tje melk en geweekt brood bij hol neergezet, waarvan Egel scheen te eten. (volgens mededelingen bewoners).

12 Augustus 1953

Groeneweg-Uitweg-R.I. West ('s avonds 2 uur)

Jonge Egels, die nu hooguit 4 dagen oud, doch minstens 3 dagen, waren nog blind. Op plaats waar oogleden moesten komen, kwam nu al enige tekening in nog steeds slappe huidje. Wanneer ze werden aangeraakt, maakten ze krampachtige, schokkende bewegingen, terwijl ze daarbij een enigszins blazend, ook stotend geluid maakten. Twee foto's.

14 Augustus 1953

Groeneweg-Uitweg ('s avonds 2 ½ uur)

Oude Egel op het nest (ca. 19.30 uur). Liet blazend geluid horen, wanneer ik hol naderde. Later (ca. 20.30 uur), toen de schemering viel, verliet Egel nest en liep erg mak door tuintje voor mensen langs de Groeneweg op. Jong, dat nu 5 a 6 dagen oud moest zijn, was nog blind. Gaf nog zelfde blazende geluid en stotende bewegingen als vorige malen.

16 Augustus 1953

R.I. West-Z.O. velden-Groeneweg-Ookmeer (10 uur)

Lachstern gehoord. Vissende jonge Zwarte Stern. Ook steeds een of twee Dwergsterns boven of op deze terreinen. Vielen direct op door hun geringe grootte en door hun scherpe roep. Nieuwe soort voor het gebied in Amsterdam-West (nr. 143).

19 Augustus 1953

Uitweg-Groeneweg ('s avonds 2 uur)

Oude Egel nu (in avonduren) niet op nest. Jongen van buiten onzichtbaar diep in het hol met strootjes over zich heen. Waren al aardig gegroeid en konden nu door kleine spleetjes zien. Lopen ging nog zeer onbeholpen. Behalve blazen nu ook voor het eerst hoge piep-geluidjes gehoord. Twee der jongen waren mannetjes. In de hand waren ze nu veel onrustiger dan een week tevoren. Trokken zich met de kringspier ook al tot ballen tezamen, zodat ook aan de onderkant vrijwel niets van ze te zien was. In ontspannen toestand waren ze zo rusteloos, dat er geen foto meer van te maken was.

Blz. 394

25 Augustus 1953

Groeneweg ('s avonds 2 uur)

Egel jongen niet meer in oude nest. Bewoners van nabij staande huisje hadden gezien, dat oude Egel al enige dagen gras en strootjes onder een vlierstruik aan de slootkant bracht. Hier nu nieuwe nest gevonden, waarin de jongen aanwezig. Waren van buitenaf niet te zien en niet direct te voelen ook door een afsluitend laagje strootjes aan de ingang. Boomvalk zou op een dag bij P. de Jong twee zwaluwen en een Graspieper hebben buitgemaakt. Verdween met buit richting boerderij Graman, waar later op de avond ook nog even alarm der valken gehoord. Valkenpaar, dat vroeger bij P. de Jong in de Ookmeer had gebroed, ving geen vogels, doch alleen muizen (Torenvalken!).

Muizenkeutels, fossiele schelpjes uit het Eemien.

foto Martin Melchers

Zeeboontjes, fossiele zee-egels uit het Eemien.

foto Fred Nordheim

Blz. 396

NB. Schrijven Prof. Dr. H. Engel 25/8-'53 (Zool. Museum):
"... dat de zeeegeltjes, die U mij hebt gezonden, alle behoren tot de gewone soort, die ook nu nog aan onze kusten leeft, nl. Echinocyamus pusillus (O.F. Muller) Ik heb nog op verschillende manieren getracht verschillen te vinden met de tegenwoordige soort, maar dat is mij niet gelukt. Het zijn de bekende zeeboontjes (fossiele Echinodermen).

Blz. 402 t/m 405

5 September 1953

Z.O. spuitvelden-Groeneweg (5 uur)

Wanneer ik op een open kar ging zitten, duurde het niet lang, of verscheidene Steenlopers en ook wel enige Krombekstrandlopers kwamen op enkele meters van mij vandaan naar voedsel zoeken. Verschillende foto's konden uit de hand worden genomen, o.a. een van een rustig staande Steenloper op 2 ½ m. afstand. Enkele malen passeerden Steenlopers mij op een afstand van 1 à 1 ½ m. doch dan waren ze toch wel zo op hun hoede, dat ze zeer snel langs mij heen liepen. Oorzaken van maktheid:

- 1e. afkomst der vogels uit hoge Noorden, waar mensen onbekend,
- 2e. goede ervaringen met mensen op dit slikveld, waar ze van de arbeiders niet het minste last ondervonden,
- 3e. etensresten uit schaftlokaal van arbeiders die speciaal voor de Steenlopers (tot dusver niet voor andere steltlopers) zeer aantrekkelijk bleken te zijn. Geregeld keerden Steenlopers naar dit punt terug, waar zij zich te goed deden aan groene blaadjes (wo. van spruitjes) en aan kliek van bieten.

6 September 1953

Z.O. spuitvelden-Groeneweg (9 uur)

In nieuwe egelnest nog maar een jong, dat nu ca. 4 weken oud. Was al sprekend een oude Egel, alleen aanzienlijk kleiner van afmetingen. Niet meer oude-mannetjes gezicht, dat kaal en gerimpeld, doch behaarde wilde-varkenssnuit. Piepte bij oppakken niet meer en spartelde niet meer zo hevig. Foto's. Liep al vrij goed, zodat mogelijkheid bestaat, dat de andere jongen nest reeds hadden verlaten. Oude Egel kwam nog even naar nest.

- Dit lijkt een eerste geval
- van botulisme.

Blz. 411

19 September 1953

Z.O. spuitvelden-Groeneweg (5 ½ uur)

Om ca. 14.30 u. juveniele Kapmeeuw, die zeer mak scheen te zijn en die zich tot op 4 à 5 m. liet benaderen (foto's). Kon wel vliegen, doch deed dit blijkbaar niet graag. Voedselpikken. Om ca. 17.30 u. lag deze vogel plat op grond met afhappende vleugels en hangende kop. Reageerde nauwelijks meer op onze aanwezigheid. Volgende ochtend was hij niet alleen dood, doch ook al half door Kraaien geconsumeerd. Onbekend ziekte verschijnsel, waarvan ws. ook verder op terrein gevonden twee Zilvermeeuwen gestorven waren. Speciaal een der twee Zilvermeeuwen was nog geheel gaaf en maakte verse indruk.

Blz. 414

In Juni 1953 van een der arbeiders van Bos & Kalis een fragment ontvangen van een slagtang, welke volgens mededeling van de heer P. J. v. d. Feen van Zoologisch Museum te Amsterdam afkomstig is van de Mammoet (*Mammonteus primigenius* Blum.). Dit fragment werd gevonden op het "stort" in de spuitvelden van Plan Slotervaart en was afkomstig uit het Slotermeer. In Juni werd door de zuiger "Slotermeer" daar gewerkt op een diepte van maximaal 32 meter-N.A.P. en in Juli op een maximale diepte van 25 meter-N.A.P.

Blz. 425-426-427

1 November 1953

Z.O. spuitvelden-Groeneweg-velden 4 en 5 (5 uur)

In smal slootje bij Uitweg zieke en/of gewonde adulte Kapmeeuw, die door twee Kraaien werd lastig gevallen. Ws. waren wonden aan achterhoofd reeds door op buit beluste Kraaien gemaakt. Kapmeeuw zelf bleek met vleugels, poten en snavel in lang vissnoer verward geraakt te zijn. Niet na te gaan, of dit de oorzaak van slechte toestand.

7 November 1953

Z.O. spuitvelden-Slotermeer-R.I. West (4 uur)

Evenals vorige week (31/10 en 1/11) hier nu ook vogels van ongeveer gelijke grootte als Rietgors, doch absoluut van een andere soort. Waren zeer mak (anders dan Rietgors!), het geen direct aan hoog-Noordelijke afkomst deed denken. Hadden kegelsnaveltje, waarvan kleur niet opvallend genoeg om te kunnen bepalen. Hielden zich vooral op de grond op, waar zij zich gemakkelijk tussen de begroeiing verborgen hielden. Op de schedel kam van donkere lengte-streepjes. Wang donker warm bruin met nog iets donkerder omlijsting. Deze omlijsting was aan onderkant niet rond afgewerkt, zoals meestal het geval is met de tekening van een vogelkop, doch duidelijk hoekig in de drie gevallen, dat wij de vogels van dichtbij konden bezien.

Zowel aan de kop als op rug en vleugels vielen warm-bruin getinte delen op. Werden onderbroken door donkere zomen en lichte bandjes. Nu geen geluiden meer gehoord, doch vorige week wel. Toen geluiden gehoord, die precies overeenkwamen met het gegeven in De Ned. Vogels voor de IJsgors: lokroep: "tjieoew"; reageert met "terrek, tekterrek" op lokroep van soortgenoten. Ook andere gegevens kloppen met omschrijving van vrouwtjes en/of jongen in De Ned. Vogels. Gezien de zeldzaamheid van de soort, kan echter niet zonder meer worden aangenomen, dat het inderdaad deze soort was, die werd waar genomen.

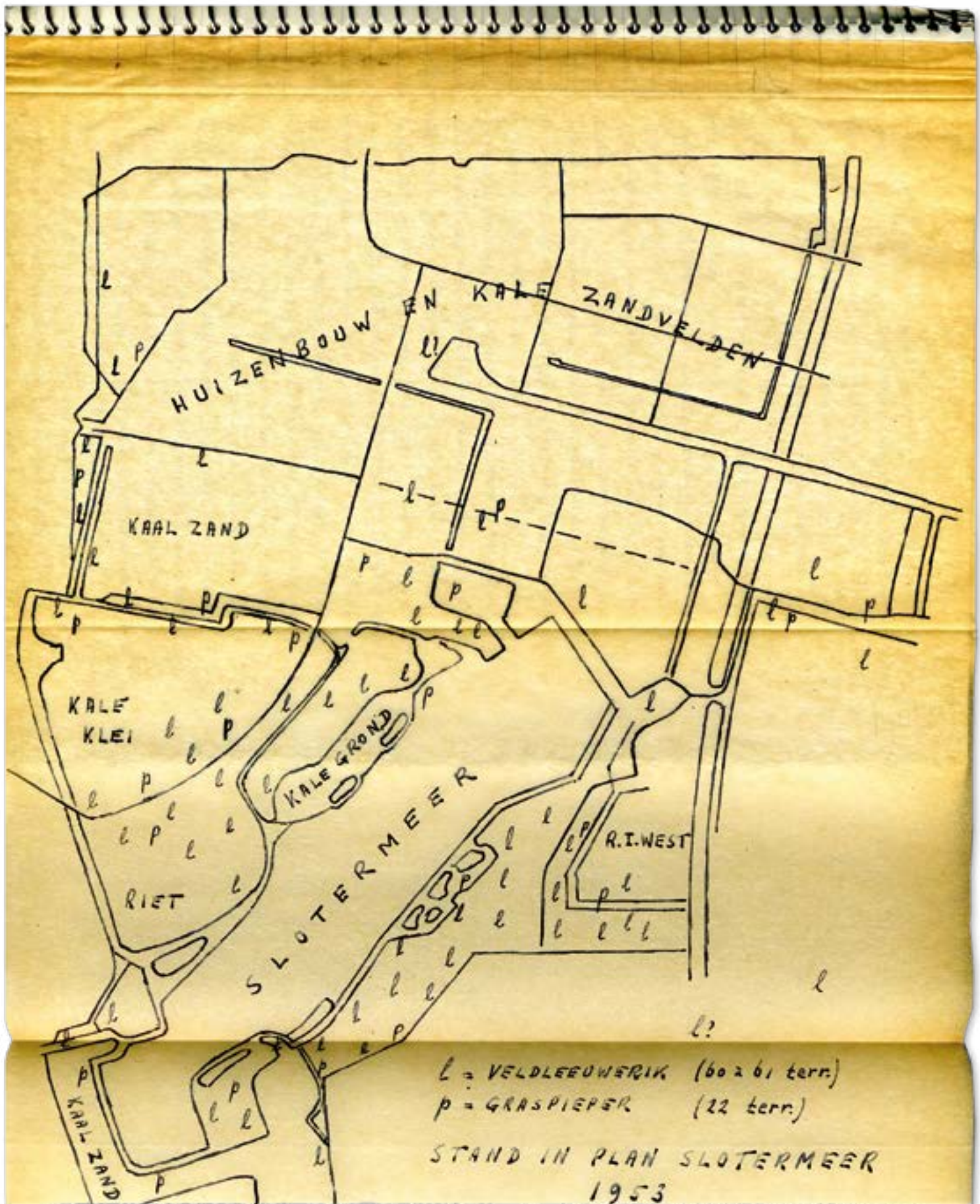
Blz. 431

21 November 1953

Plan Slotervaart-Slotermeer-R.I. Wets (3 ½ uur)

Op spuitveld aan de rand van een beginnende vegetatie troepje van 17 Sneeuwgorzen, die zich heel mak toonden en die bij opvliegen steeds vlak in de buurt bleven. Gering percentage was opvallend wit in de vlucht (mannetjes). Op ex-veld Visdievenkolonie weer minstens 2 à 3 IJsgorzen met de twee bekende geluiden. Waren ook nu niet meer zo mak als aanvankelijk het geval was. Van een ook weer de bekende tekening van kop en rug kunnen zien. Fuut-soort. Van deze Fuut viel direct op, dat hij kleiner moest zijn dan de gewone Fuut. Bovendien toonde vogel zich vrij mak en dook hij niet zo snel onder als bij de Fuut over het algemeen het geval is. Opvallend was bovendien de brede donkere schedelkap, die tot ongeveer de ooghoogte kwam. Bij de gewone Fuut is dat een veel minder brede schedelkap, die nog ruimte laat voor duidelijk wit boven oog. Wangen als bij Fuut wit of zo goed als wit. Hier werden deze echter ook van onderen vrij duidelijk afgesloten door bruinachtig van nek en Hals. Alle gegevens kloppen met die voor de Roodhalsfuut in British Birds.

- Walters beschrijft in het
- veld nauwgezet wat hij
- waarnam, waardoor hij
- thuis met behulp van
- literatuur makkelijker kon
- determineren.

Stand van broedvogels veldleeuwerik en graspieper in Plan Slotermeer. 1953

**Werkprogramma
bij onderzoek
1954**

Blz. 437

13 December 1953

Slotermeer-Slotervaart-Groeneweg (6 uur)

In distelvegetatie aan N.O. kant van Slotermeer tussen enige Groenlingen minstens 4 Putters (of distelvinken). Eerste waarneming in de terreinen van Amsterdam-West. 147 ste-soort. Geluid vrij hoog en iets hesig, echter muzikaler dan van Kneu, waarop het zeer oppervlakkig wel iets leek. Roep een drielettergrepige "i-klank".

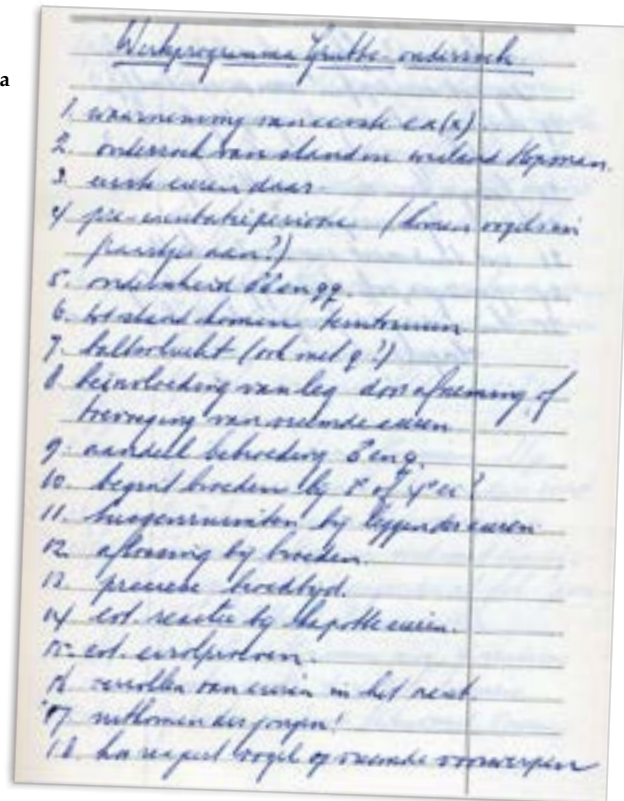
Aan dit geluid te oordelen soort ook dit najaar reeds aanwezig. Opvallend waren rode voorhoofd, witte wangen, zwarte achterhoofd en witte nekvlek, alsmede heldergele duimvleugels. Vogels deden zich te goed aan distelzaden. Gingen ook wel op draden electrisch net zitten.

Blz. 440

20 December 1953.

**R.I. West-Slotermeer-Slotervaart-Groeneweg
(8 uur)**

In de namiddag -tegen zonsondergang- hier geen Vinkachtigen meer waargenomen. Toen wel twee rondvliegende Velduilen daar. Eerst dacht ik, dat beide gewoon op jacht waren, doch later herinnerde "hun wijze van vliegen" en verder gedrag meer aan balts. Opvallend langzame vleugelslag met vleugels telkens geheel recht schuin-opwaarts uitgestrekt. Ook eenmaal tegen elkaar slaande vleugeltoppen onder het lichaam(!). Vaak schermutselingen tussen beide, die echter nimmer echte vechtpartijen waren, doch veel van "spielerei" weg hadden. Hierbij klonk een hese, twee-lettergrepige klank.

- Walters stelt zichzelf
- onderzoeksvragen om
- daarna relevante data te
- kunnen verzamelen.

**Formaten van
kievitseieren.
1954**

KIEVIT EIER-MATEN Amsterdam I.				
nr. 1 1/4-54	nr. 19 2/5-54	nr. 42 2/5-54	nr. 76 1/4-54	nr. 80 1/4-54
4.81 x 2.42	4.85 x 2.26	4.62 x 2.22	4.57 x 2.43	4.55 x 2.28
4.85 x 2.22	4.70 x 2.22	4.84 x 2.27	4.62 x 2.21	4.65 x 2.22
4.86 x 2.28	4.55 x 2.20	4.58 x 2.21	+ 2 pods	5.22 x 2.20
4.85 x 2.28	4.84 x 2.25	4.64 x 2.26		
nr. 12 5/5-55	nr. 14 5/5-55	nr. 16 5/5-55	nr. 17 5/5-55	nr. 19 5/5-55
4.79 x 2.27	4.52 x 2.20	4.62 x 2.25	4.65 x 2.25	4.68 x 2.24
4.65 x 2.48	4.79 x 2.24	4.47 x 2.24	4.62 x 2.17	4.72 x 2.25
4.89 x 2.29	4.89 x 2.20	4.72 x 2.25	4.76 x 2.26	4.74 x 2.22
4.50 x 2.26	4.70 x 2.22	4.62 x 2.21	4.70 x 2.20	4.80 x 2.25
nr. 1 2/4-56	nr. 5 2/4-56	nr. 6 2/4-56	nr. 12 2/4-56	nr. 13 2/4-56
5.06 x 2.21	4.64 x 2.20	4.72 x 2.21	4.59 x 2.26	4.75 x 2.46
4.65 x 2.20	4.72 x 2.22	4.61 x 2.22	4.62 x 2.41	4.72 x 2.41
	4.72 x 2.28	4.80 x 2.24	4.48 x 2.40	4.80 x 2.48
	4.65 x 2.27	4.52 x 2.26	4.58 x 2.45	4.85 x 2.51
nr. 17 1/5-56	nr. 20 2/5-56	nr. 22 2/5-56	nr. 43 1/5-56	nr. 60 1/5-56
4.56 x 2.48	4.80 x 2.44	5.09 x 2.28	4.62 x 2.20	4.44 x 2.29
4.62 x 2.47	4.78 x 2.25	4.82 x 2.29	4.80 x 2.22	4.52 x 2.26
4.54 x 2.52	4.80 x 2.45	4.94 x 2.28	4.97 x 2.22	4.66 x 2.25
4.62 x 2.45	4.64 x 2.48	5.14 x 2.25	4.65 x 2.25	4.54 x 2.20
nr. 65 1/5-56	nr. 66 1/5-56	nr. 100 2/5-56	nr. 120 1/5-56	nr. 4 4-57
4.91 x 2.22	4.70 x 2.22	4.75 x 2.29	4.46 x 2.25	4.68 x 2.24
4.58 x 2.24	4.59 x 2.22	4.72 x 2.29	4.26 x 2.19	4.50 x 2.22
4.74 x 2.28	4.72 x 2.21	4.56 x 2.25	4.28 x 2.25	4.52 x 2.22
5.06 x 2.22	4.82 x 2.25	4.58 x 2.20	4.47 x 2.20	4.55 x 2.21

1954 dagboek I

Blz. 449

30 Januari 1954

Slotermeer (3 uur)

Gehele week flinke vorst met ochtendtemperaturen tot -10 graden C. IJsselmeer al geheel dicht en onbevaarbaar. In de stad vrijwel alle grachten dicht en beloopbaar. Reeds werd afspraak gemaakt voor Elfstedentocht! Desondanks was Slotermeer nog geheel ijsvrij.

Blz. 453

6 Februari 1954

Slotermeer- R.I. West ('s middags 3 ½ uur)

Meerkoeten zouden er al veel dood gevonden zijn (couranten-berichten). V. d. Kam had 's ochtends twee nog gave, dode exx. meegenomen. Jongens met een hond hadden in korte tijd vijf niet meer vliegvlugge en een dode Meerkoet verzameld. De vijf nog levende dieren waren nog wel vlug ter been. In de hand aten zij het aangeboden brood zelfs nog gretig op.

Blz. 455-456-457

13 Februari 1954

Slotermeer (3 uur)

Slotermeer nog geheel dicht. Ook de wakken van vorige week dichtgevroren. Politie van bureau Adm. De Ruyterweg had hier sinds 6/2 grote hoeveelheden voedsel gestrooid, o.a. veel brood, long, granen en zelfs chocoladehagelslag! Toen vogels hieraan eenmaal wat gewend waren, werd er zeer druk van gegeten.

14 Februari 1954

R.I. West-Amsterdammerpolder-Noordzeekanaal (3 uur)

V. d. Kam had vorige dag in "Slotervaart" Veldleeuwerik horen zingen (in de lucht) en had daar in ruig terrein 4 Velduilen bij elkaar waargenomen, waarvan 3 al zeker baltsgedrag vertoond zouden hebben.

Blz. 460-461

28 Februari 1954

Slotermeer (4 ½ uur)

Weer drie zwanen aan de Zuidkant van het Slotermeer, ws. dus dezelfde als vorige dag. Zwommen nu dicht bij de kant en konden door ons van korte afstand worden bekeken. Duidelijk bleek nu, dat het geel bij de snavel vrij uitgebreid was en dat het met een hoek zelfs in het zwart van de snavel binnendrong. Het waren dus Wilde Zwanen (Cygnus cygnus) en niet Kleine Zwanen (Cygnus bewickii). Alle drie vogels waren adult. Opvallend waren de stijfgehouden halsen (niet sierlijk gekromd als bij de

Uit het dagboek van
Jan van der Kam.
1954

- Op politiebureau Admiraal
- de Ruijterweg werkte
- zijn vogelvriend Jan van der
- Kam als politieagent.

Knobbelzwaan). Zwarte achterpoten waren zelfs in zwemhouding goed te zien. In zittende houding op het ijs deden ze plomp, gans-achtig aan. Vogels waren voor onze komst aan het "grondelen", vlak onder de wallekant. Vlogen moeilijk op, doch in de lucht gemakkelijk met langzame vleugelslag. Van vleugelslag niet veel te horen, hetgeen bij Knobbelzwaan juist wel het geval zou zijn.

Blz. 463

9 Maart 1954

Groeneweg ('s avonds)

Op verschillende punten kraaiende Patrijzen-haantjes. Vlak bij de Groeneweg in schemering vijf Patrijzen bij elkaar. Zeer snelle renpartijen en veel gekraai. Gevochten werd er niet, doch dit stellig balts voor tot stand koming der paartjes. In land Hopman minstens een paartje, bij Kerkepad minstens 2 à 3 paartjes en langs Westoever minstens 4 paartjes, waarvan een niet ver van nieuwe huizen in aanbouw.

Blz. 467-468

20 Maart 1954

Slotermeer-Z.O. spuitvelden (4 ½ uur)

NB. Voor waarnemingen aan Grutto's zie voor het vervolg ook het speciale Grutto-boek.

Blz. 471

3 April 1954

Groeneweg ('s middags 3 uur)

In weiland Hopman troep Smienten van ca. 55 exx. Eerste Kievitsnest (nr. 1) met 4 eieren. Waren vrij warm, hoewel Kieviten zich geheel niet lieten zien of horen. Op 1/4 waren daarin 3 eieren, dus eerste ei waarschijnlijk op 29 of 30 Maart gelegd. Hopman had eerste Boerenzwaluw gezien op 1/4, de Jong op 2/4. Nu geen Boerenzwaluwen. Wories zou op 30/3 bij Ilpendam al enige hebben gezien.

Blz. 473-474-475

11 April 1954

Groeneweg-Z.O. spuitvelden (10 uur)

Schuilhut geplaatst op 7 m. van Kievitsnest nr. 1. In half uur tijd kwam vogel niet op nest. Wel naderde het vrouwtje het nest reeds 5 minuten nadat begeleider was weggelopen. In daarop volgende drie kwartier (v. d. Kam) kwam vogel na ca. 20 minuten op het nest. Ging rustig zitten broeden en bleef ook zitten, toen enige Zilvermeeuwen overvlogen. Wel werden deze vogels goed in de gaten gehouden. Bij nadering van aflossing vloog vrouwtje rechtstreeks van nest af na eerst tweemaal verontrust "kiewit" geroepen te hebben. Opvallend was, dat vogel na verdwijnen van gevaar steeds in de onmiddellijke nabijheid van het nest daalde. Vrouwtje bleef ook steeds in omgeving van het nest, terwijl

mannetje zich niet liet zien. Toen schuilhut op 5 m. afstand werd geplaatst, duurde het ook weer langer totdat vogel op nest kwam. Bij geluid van sluit camera sprong vogel direct van nest op (Vlaanderen).

17 April 1954

Groeneweg-Slotermeer (6 uur)

Troepje Smienten en Kuifeenden op Slotermeer. Daar ook duikervogel, die bijna zo groot als Zilvermeeuw, die er ook zwom. Veel zwaarder en plomper dan gewone Fuut. Nek korter en dikker. Bovenzijde bruingrijs met witte parelvlekjes. Snavel was opwaarts gebogen en werd bovendien nog enigszins omhooggehouden. Roodkeelduiker. Nog geen sporen van zomerkleed. De twee Parelduikers, die v. d. Kam 28/1 op het Slotermeer zou hebben gezien, bleken achteraf toch ook wel Roodkeelduikers geweest te zijn. Mijn waarneming van twee duikers op 30/1 had dus mischien ook op deze soort betrekking.

• Walters had een goede
• verhouding met de boeren
• aan de westkant van Am-
• sterdam. Door zijn enthousiasme voor alles wat met
• wilde natuur te maken had
• gingen sommige ook extra
• aandachtig waarnemen om
• gegevens aan Walters te
• kunnen doorgeven.
• Datzelfde gebeurde later
• met mij. Ik ging extra nesten
• zoeken om aan Walters te
• kunnen doorgeven die dat
• altijd zeer waardeerde.

Eerste-ai data Kl. Plevier.

1949 ± 27 April (terugvliegen)
 1950 op zijn laatste D. llii.
 1951 ± 6 Mei
 1952 21 April
 1953 24 April in Amsterdammer Polder
 5 Mei in Amsterdam - West.
 1954 5 Mei in Amsterdam - West.

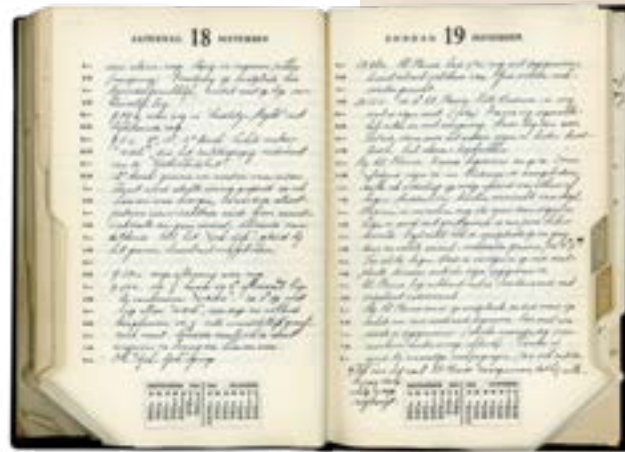
Eerste-ai data van kleine plevier van 1949 t/m 1954.

Plevierenboek I

Blz. 15
 8/4/54

Op zandspuitvelden ("Slotervaart") (Z. deel) ± 20.15 uur

"wiggiggig"-rateltje van Strandplevier. Eerste waarneming in 1954.

Vierlegsels van strandplevier op diverse locaties. 1954

STRANDPLEVIER ZG "4"-LEGSELS.

Amsterdam (1/11, 1952)	52 legsels	w.v. 0 29 "4"-legsels	
" (1954 1/4 '62)	115	w.v. 2 27 "4"-legsels	
De Beer 1954	5	w.v. 0 29 "4"-legsels	
De Slufter 1955, 26, 27, 29	56	w.v. 0 29 "4"-legsels	
Képe 1960	9	w.v. 1 29 "4"-legsels	
Comarque 1961	6	w.v. 0 29 "4"-legsels	
Seewinkel 1958	6	w.v. 0 29 "4"-legsels	
totaal	249 legsels	w.v. 3 29 "4"-legsels	(21,2%)
Amsterdam 1964	25	w.v. 0 29 "4"-legsels	
" 1965	37	w.v. 0 29 "4"-legsels	
" 1966	47	w.v. 0 29 "4"-legsels	
	309 358 legsels	w.v. 3 29 "4"-legsels	(20,8%)
Amsterdam 1967	37	w.v. 0 29 "4"-legsels	
	395 legsels	w.v. 3 29 "4"-legsels	(20,8%)
Amsterdam 1968	38	w.v. 0 29 "4"-legsels	
	424 legsels	w.v. 3 29 "4"-legsels	(20,7%)
Amsterdam 1969	45	w.v. 0 29 "4"-legsels	
	179	w.v. 2 29 "4"-legsels	(20,6%)
Amsterdam 1970	57	w.v. 1 29 "4"-legsels	
	526 legsels	w.v. 2 29 "4"-legsels	(20,7%)
Amsterdam 1971	30	w.v. 0 29 "4"-legsels	
	574 legsels	w.v. 2 29 "4"-legsels	(20,7%)

Keulen met i ei of losse eieren niet meegeteld.

- In deel I van het Plevierenboek (verspreid staan hierin ook gegevens over sekse-ratio en watervogeltellingen 1949-1954), start Walters met het noteren van gegevens over de kleine plevier, bontbekplevier en strandplevier, in een hoeveelheid die wellicht nooit meer iemand op aarde hem na zal doen. Hij beschrijft gedrag, familieverbanden, ringgegevens, afmetingen en nog veel meer. Hij schrijft dit in aparte dagboeken, omdat het te veel tijd zou gaan kosten om die gegevens te vinden die nodig zouden zijn voor zijn publicaties over deze drie soorten plevieren. Walters deed onderzoek aan plevieren in Oostenrijk, Frankrijk, Denemarken en op Texel. Amsterdam bleef zijn belangrijkste laboratorium. Hier zou Walters zich als autodidact ontwikkelen tot de man die mondiaal, zeker in zijn tijd, het meeste wist over de drie genoemde soorten.

1954 Dagboek II

Blz. 1 t/m 5

2 Mei 1954

Z.O. spuitvelden-Groeneweg ('s ocht + 's mi. 9 uur)

Bij Tureluur nest nr. 5 met schuilhut gewerkt, eerst op 6 m, toen op 3 m en toen op 1,80 m. Vogel kwam steeds spoedig op het nest. Wanneer hij eenmaal zat, was hij ook van korte afstand vrijwel niet meer te zien. Bij nadering van gevaar vloog hij steeds (totaal 4 x waargenomen) rechtstreeks van het nest af, zonder geluid. Zowel bij Kievit als bij Grutto en Tureluur schijnt het geheimzinnig weglopen om later eerst op te vliegen niet voor te komen.

8 Mei 1954

Groeneweg-Z.O. spuitvelden ('s mi + 's av. 6 uur)

In toekomstige strandbad joegen Kievit en Kluut achter Kraai aan. Dus minstens een paar Kluut. Tureluur-balts 29 x in 10 sec. Tureluur-nest nr. 5 had nog maar drie eieren. Vogel zat erg vast te broeden. Waren met zijn drieën op 1 à 1 ½ m. met bouw schuilhut bezig, terwijl vogel enige tijd lang bleef zitten. Op 1 m. afstand wilde vogel niet meer op het nest.

Het leggen van de eieren van Waterhoen in nest nr. 2 (genoemd door P. de Jong) de genoemde uren zijn de tijdstippen, waarop het nieuwe ei voor het eerst werd geconstateerd; in de meeste gevallen werd het nest reeds vroeger in de ochtend gecontroleerd.

eerste ei	27/4-'54	's mo	7 uur
tweede ei	28/4-'54	's mo	6 uur
derde ei	29/4-'54	's mo	5.15 uur
vierde ei	30/4-'54	's mo	5.45 uur
vijfde ei	1/5-'54	's mo	7 uur
zesde ei	2/5-'54	's mo	7.30 uur
zevende ei	3/5-'54	's mo	6.30 uur
achtste ei	4/5-'54	's mo	6.15 uur

9 Mei 1954

Z.O. spuitvelden-Groeneweg ('s och-'s mi 9 uur)

In weiland ten O. van Ringspoorbaan geregeld alarm van Grutto. In vroegere jaren daar nimmer als broedvogel vastgesteld. Omstreeks 7.30-9.- geen balts van Kleine Pluvier. Later, omstreeks 10-11 ½ uur wel veel balts. Tempo-opnamen:

- 21 x in 15 sec.
- 46 x in 30 sec.
- 80 x in 60 sec.
- 13 x in 10 sec.
- 32 x in 25 sec.
- 22 x in 15 sec.
- 43 x in 30 sec.

Opvallend was de grote onregelmatigheid in het tempo van

- Het valt me zwaar om
- kritisch commentaar op de
- conclusies van mijn leer-
- meester te geven. Ik heb wel
- degelijk een aantal Kieviten
- van hun nest zien weglopen.

Broedende grutto.
Uit het dagboek van
Jan van der Kam.
1953

Schuilhut van Walters bij
nest van waterhoen.
1953

de baltsroep, ook in elke opname afzonderlijk. Al spoedig daalde op korte afstand een vogel, dat later vrouwtje bleek te zijn. Ging "bedachtzaam" in snel tempo lopen en kwam daarbij steeds dichterbij. Geluid herhaaldelijk "wiechu" of "wuju" ("Zartlichkeitslaut"). Na veel aarzeling en een enkele onderbreking holde mannetje tenslotte in de bekende houding naar draaikuiltje om daar verwoed te gaan krabben. Tijdens dit krabben ook "wiechu", afgewisseld met het specifieke draaikuilgeluid "ga-ga-ga". Toen mannetje bezig was, naderde vrouwtje snel. Toen zij aan de rand van het nest kwam, stond mannetje op en ging met staart schuin gespreid boven nest staan op de nest-rand. Staart schuin, zodanig, dat linkerdeel veel hoger dan rechter deel. Vrouwtje kroop toen even in kuiltje onder de gespreide staart van mannetje. Toen liep vrouwtje al spoedig langzaam uit het kuiltje. Mannetje nam de bekende hoog-opgerichte houding aan en ging met driftige, snelle, korte pasjes langzaam achter vrouwtje aan. Op afstand waren zelfs stofwolkjes te zien, die mannetje met zijn snelle paraplas opjoeg. Dit duurde enige tijd, doch vrouwtje ontweek steeds de paring, misschien als gevolg van onze aanwezigheid. Vrouwtje veel meer verontrust dan mannetje. Na het mislukken van de paring ging mannetje druk in de veren poetsen, doch vrouwtje stond gealarmeerd met de kop te knikken en liet af en toe het alarmgeluid "prieuw" horen. In dit stadium naderde een derde Kleine Pluvier, die spoedig door het mannetje werd aangevallen. In de achtervolgingsvlucht "hostility-cry". Ook vrouwtje verdween in het tumult.

10 Mei 1954

Amsterdamerpolder (6 uur), Groeneweg (4 uur)

In rietveld van Amsterdamerpolder even een zingende Witgersterde Blauwborst. Ook even gezien, Blauw borstje met wit vlekje en roodbruin staartje en stuitje. Was zeer geheimzinnig en hield zich gedrukt in ruigte van moeras. Volgens Sluiters hier twee zingende mannetjes Blauwborstjes.

Blz. 14-15

20 Mei 1954

Westoever-Groeneweg ('s ocht + 's mi 8 uur)

Waterhoen van nest nr. 2 broedde constant. Vanwege de grote droogte werd veel water in de polder gelaten, waardoor waterstand in poldersloten veel hoger. Waterhoentjes waren waarschijnlijk in verband hiermede voortdurend bezig het bouwsel te verhogen. Ws. mannetje kwam geregeld met bouw materiaal aanzwemmen, dat dan door broedende vogel direct in het nest werd verwerkt. Vlaanderen nam waar, dat dor materiaal gretiger werd geaccepteerd dan levend gras. Zelfs wanneer beide hoentjes bij elkaar waren, was verschil in verenkleed praktisch niet vast te stellen.

Blz. 18-19

Toestand der terreinen ongeveer half Mei 1954:
Plan Slotervaart: In Noordelijke deel graven van sleuven en heien voor rioleringen. Uitdiepen kanaal met opspuitingen op een nieuw klein spuitveld. Begin van aanmaak betonnen heipalen. In Zuidelijke deel ook graven van sleuven, verder daar nog rustig. Ex-visdievenkolonie ook vrij rustig. Ring-spoorbaan vrij druk bezocht en vaak door branden geteisterd.

Blz. 22

27 Mei 1954

Z.O. spuitvelden en Groeneweg (’s ocht + ’s mi 10 uur)

Schuilhut-werk bij Kleine Pluvier en Visdief. Vergelijking van gedrag der verschillende soorten:

1. Kievit: zeer schuw, valt op tientallen meters van nest in, loopt zeer veel in kringen rond, steeds dichterbij en tenslotte op nest. Bij nadering van gevaar direct van nest opvliegen.
2. Grutto: vrij gemakkelijk, is meestal bij de bouw van de schuilhut aanwezig op hetzelfde veld en komt later lopend naar nest. Staat niet boven de eieren, doch laat zich a.h.w. in het nest glijden. Bij nadering van gevaar direct van nest opvliegen.
3. Kluut: vrij schuw en angstig, vliegt tot op enkele tientallen meters van nest en gaat dan rondlopen. Bij bouw van schuilhut vaak mannetje en vrouwtje dichtbij aanwezig. Staat boven eieren en laat zich op karakteristieke wijze zakken. Af en toe half opstaan om eieren te keren.
4. Scholekster: zeer schuw. Meestal uitsluitend lopende.
5. Visdief: mak, daalde vlak bij nest op de grond en liep direct naar het nest. Bij nadering van gevaar direct opvliegen.
6. Kleine Pluvier: broedse vogels vrij mak. Uitsluitend lopende naar nest. Bij nadering van gevaar ook weer lopende van nest.

Blz. 28

7 Juni 1954.

Z.O. spuitvelden (’s ocht + ’s mi 11 ½ uur)

Van Visdieven-nest nr. 69 was ’s ochtends om 8 uur een jong uit en droog. Andere eieren waren niet verder gekomen, ook ’s middags om 18 uur nog niet. Vrijwel gehele dag met schuilhut bij dit nest.

Blz. 32

12 Juni 1954

Strandbad-Groeneweg-Z.O. spuitvelden (’s mi + ’s av 7 u)

Op terrein van toekomstige strandbad geen Kluten. Wel Kleine Pluvieren, Strandpluvieren, Kieviten, Tureluurs, Scholeksters. Alarmerende Strandpluvieren bleken al twee jongen van enkele dagen oud te hebben. Beide geringd met nrs. H 26569 en 79.

• Als ik op pad ging naar het
• land nam ik al enige tijd mijn
• zogeheten overlevingstas
• mee. Hierin zaten pleisters,
• een zakmes, touw, spijkers,
• hamer en ook lucifers. Bij
• een van de kampvuurtjes,
• waaraan ik me opwarmde
• en waarin ik aardappels
• pofte, ging het mis. Vanuit
• het kampvuur ontwikkelde
• zich razendsnel een grote
• onbeheersbare brand die de
• droge vegetatie van de ring-
• spoorbaan in brand zette.
• Ik vluchtte weg en hoorde,
• toen ik al op geruime
• afstand weer rustig rondliep,
• de gealarmeerde brandweer
• uitrukken. Walters schrijft
• waarschijnlijk over deze
• brand.

Walters weegt kleine plevier in een zakje.
1954

foto Fred Nordheim

• Achteloos staat hier het
• zinnetje: 'Vrijwel gehele dag
• met schuilhut bij dit nest'.
• Met heet weer betekende
• dat verschrikkelijk afzien.
• Nog ziet Fred Nordheim
• het beeld van Walters voor
• zich die met een vuurrood
• hoofd aan het einde van
• de dag, min of meer zijn
• schuiltent uitrolde, onderwijl
• roepende: water, water,
• water. Wilskrachtig gedrag
• dat tekenend is voor zijn
• doorzettingsvermogen
• om alles over broedende
• vogels te weten te komen.
• Te weinig water in de tent
• is een doodzonde. Dat is
• Walters nadien niet meer
• overkomen.

• De spuitbuizen deden
• dienst als ruggensteun bij
• meten, wegen en ringen van
• gevangen vogels. Zij boden
• ook beschutting tegen de
• wind op de volkomen kale
• zandvlaktes.

Blz. 39-40

23 Juni 1954

Slotervaart ('s avonds 3 uur)

Totaal nu 44 Visdievennesten op Z.O. spuitvelden gevonden. Vele der eerste nesten al verdwenen door verstoring of uitgekomen. Waarschijnlijk echter wel een 45 paar op de velden voorkomend.

26 Juni 1954

Nieuwe spuitvelden bij Sloterweg

('s mi + 's av. 5 uur)

In een perceel weiland -nu moeras- drie nesten van Zwarte Sterns (nrs. 121, 122 en 123) met resp. 1, 3 en 3 eieren.

Blz. 44-45

3 Juli 1954

Groeneweg- spuitvelden Sloterweg (5 uur)

Opvallend was -ook vorig jaar al- hoe dankbaar gebruik van spuitpijpen werd gemaakt door jongen van diverse soorten als schuilplaats. (nu: jonge Visdieven en Scholeksters).

Blz. 54

25 Juli 1954

Z.O. spuitvelden ('s ochtends 5 uur)

In poeltje bij R.I. West nu twee oude, steeds duikende Dodaarsjes met twee pas-geboren jongen, die steeds gevoerd werden. Piepten hevig en zwommen steeds snel naar bovenkomende oude vogel.

(Plevierenboek 1)

Blz. 40

4/7-'54

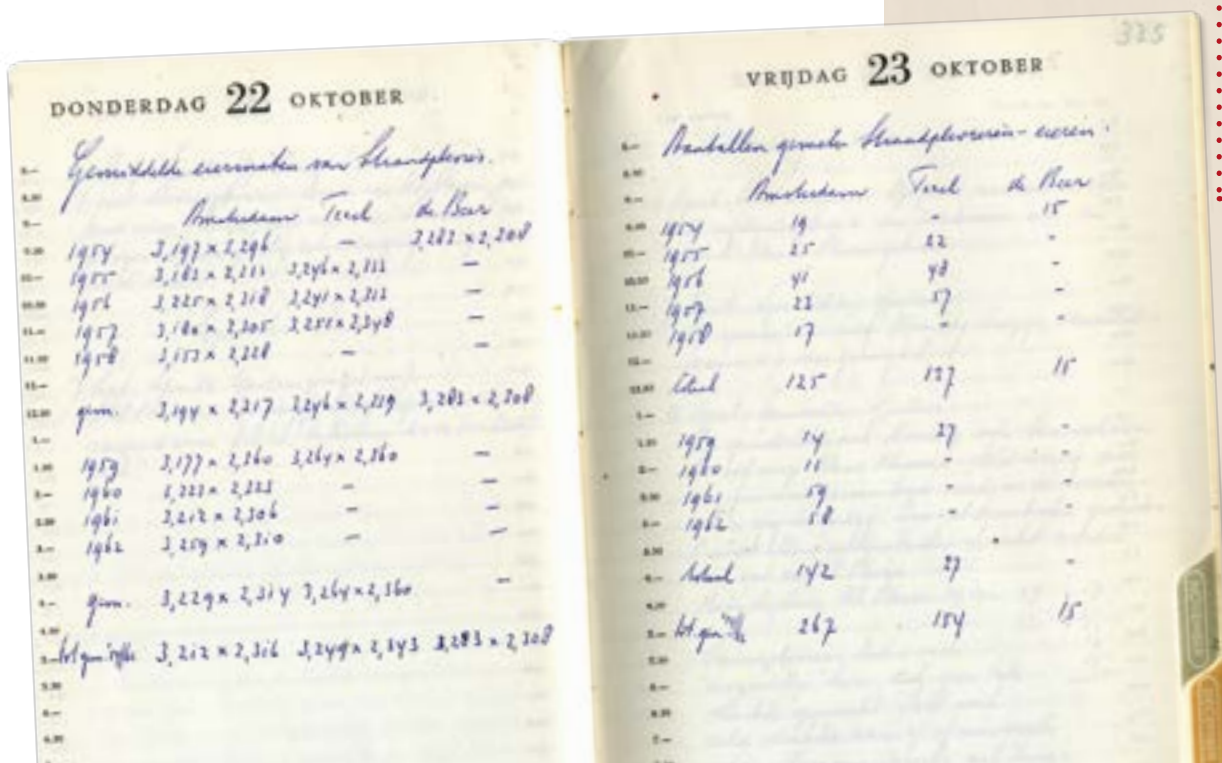
Totaal nu volgende broedsels in West in 1954:

(Strandplevieren. MM)

N. deel Slotervaart	1
Z. deel Slotervaart	4
Strandbad	1
Kapmeeuwenkolonie	2

- Walters vond in 1954 al
- acht broedsels van strand-
- plevieren! Ik scharrelde
- toen al jaren op de spuit-
- velden en was er heilig van
- overtuigd dat vogels alleen
- in het grasland hun nesten
- hadden. Dat juist het kale
- zand en daarin vooral de
- schelpenbanken de ideale
- plek vormden voor de
- nestelende plevieren begon
- ik op mijn tiende jaar zo'n
- beetje te ontdekken.

Vergelijking eiermaten van strandplevier in Amsterdam, op Texel en natuurgebied De Beer bij Rotterdam.

Blz. 62-63-64

4 Aug. 1954

Geuzenveld-Slotervaart ('s av. 2 ½ uur)

Op natte gronden van Geuzenveld vrij veel steltlopers. Op heipalen 9 Stormmeeuwen bij elkaar. Volgens v. Dellen hadden Bontbekpluvieren in het voorjaar al een keer jongen gehad in dezelfde omgeving als waar nu het nest was gevonden.

5 Aug. 1954

Slotervaart ('s av. 2 ½ uur)

Tegen zonsondergang weer honderden, misschien duizenden Visdieven op de slaappleaats. Daar tussen ook enkele Lachsterns gehoord.

8 Aug.

Geuzenveld-Groeneweg-Slotervaart ('s ocht. 6 uur)

In stille ochtenduren liep een der jongen van Bontbekpluvier langs een wegslootje op grote afstand. Door zeer snel fietsen vrij spoedig dichtbij. Vogel verschool zich al direct enigszins, doch vluchtte toch snel weg, toen ik dichtbij van fiets af stapte. Vogel kwam in uitgestrekte regenplassen terecht. In angst voor snelle achtervolging vloog hij enige malen over afstanden van meer dan een meter. Ten slotte werd hij nat door te veel water (ook door spatten van mijn hollen). Bleek nr. K 25757 te zijn, die na het ringen noch door mij, noch door Vlaanderen's meer terug was gevonden.

Blz. 66 t/m 70

14 Augustus 1954

Z.O. spuitvelden ('s mi + 's av. 6 uur)

Boven nieuwe spuitvelden Overtoomse Polder opvallend veel Zwarte Sterns. Hieronder jongen van het laatste broedseizoen. Verhouding adult-juveniel: 32 - 46 en 21- 46.

17 Augustus 1954

Geuzenveld-Slotervaart ('s av. 3 uur)

Op vaste plek op Geuzenveld weer alarmerende Bontbekpluvier. Vlak bij alarmerende oude vogel liepen plotseling drie jongen weg. Vlaanderen's hadden ze ook 14/8 reeds daar gezien. Opvallend was, dat:

1e jongen direct bij vlug worden zeer mak. Eerst zeer schuw. Holden al weg op honderden meters voor gevaar. Nu makker dan de oude vogels.

2e oude vogel ook nu nog -jongen ca. een week vlug- alarmerend.

3e jongen in vlugge stadium steeds dicht bij elkaar waren, hetgeen in niet-vlugge stadium niet het geval was.

Jongen duidelijk van oude vogel te onderscheiden aan:

- a. restanten van dons aan kop en lichaam
- b. flets vleeskleurige poten i.p.v. oranje-geel

• Ru van Dellen kreeg jaren
• later een hersenbloeding
• met als gevolg een halfzij-
• dige verlamming. Hij kon de
• deur niet meer uit zoals ik
• al eerder vermeldde, ik had
• hem als patiënt. Walters
• kwam 's winters, als hij wat
• meer tijd had, geregeld bij
• het echtpaar Van Dellen op
• bezoek en vertelde over
• vogels. Dat wisten Walters
• en ik niet van elkaar.
• De wereld kan klein zijn en
• de levensdraden ondoor-
• grondelijk.

c. onderbroken bruinige (niet zwarte) borstband.
Oude vogel (ws. maar een in de buurt) zeer actief met afleiding (geen "injury-feigning").

Blz. 87-88-89

5 December 1954

Slotermeer ('s ochtends + 's middags 5 uur)

Minstens 4 Futen en 1 Georde Fuut. Laatste soort voor de eerste maal in Amsterdam-West waargenomen. Georde Fuut was duidelijk kleiner en ook schuwer dan gewone Futen. Opvallend was in het veld de zwart-wit-tekening van de Georde Fuut. Zeer brede, donkere schedel met gelijkmatig aflopende brede donkere nek. Lichte wangen niet van witte borst gescheiden door bruinachtige halskleur, dus geen Roodhalsfuut. Wit van de wangen niet ver doorlopend in de nek, zodat nek niet ingekeept door witte streep, dus geen Kuifduiker. De 152ste soort in Amsterdam-West.

Blz. 96-97

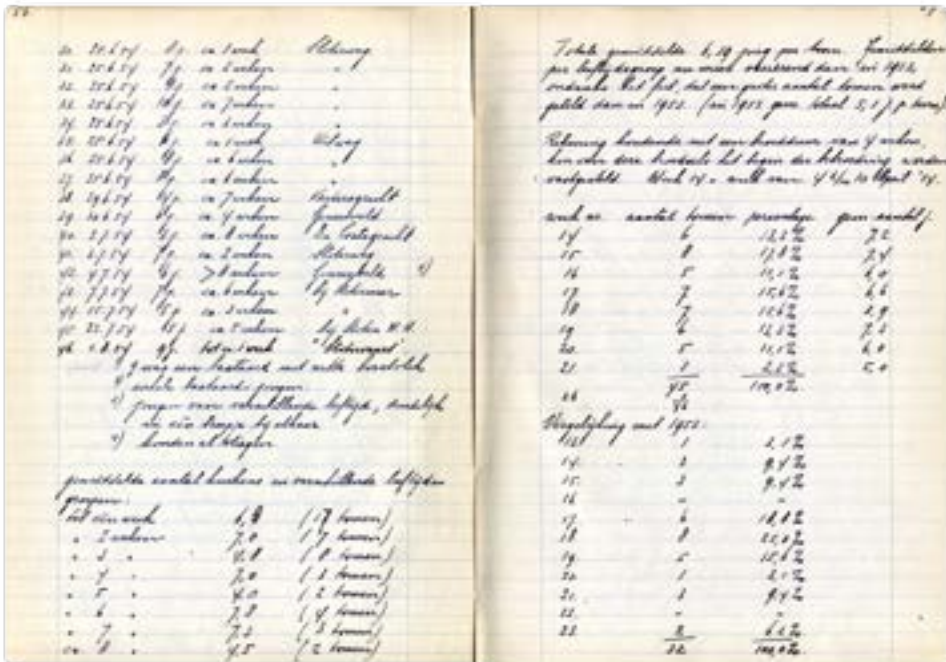
19 December 1954

Slotermeer ('s ocht + 's mi 6 uur)

Nu weer wel kleine Fuut in Z. deel Slotermeer. Nu dichtbij kunnen waarnemen. Toch geen opwaarts-gebogen snavel kunnen ontdekken. Wanneer vogel nek precies recht naar ons toekeerde, leek het of witte wangen een kleine indeuking op de brede donkere nekbaan veroorzaakten. Verdeling van zwart en wit aan zijkant van de kop deed het meeste denken aan gekleurde plaat in British Birds voor de Kuifduiker. Eenmaal zag ik de vogel een sprongetje maken vlak voor de duik, zodat de plons in het water duidelijk hoorbaar was. Vogel was wel wat schuwer dan de aanwezige gewone Futen, doch niet zo schuw als de door van der Kam enige malen in het Amsterdamse Bos waargenomen Georde Fuut, die steeds onmiddellijk onderdook en zich vaak in het geheel niet meer liet zien. Al deze gegevens wijzen op Kuifduiker en niet op Georde Fuut.

- Als wetenschapper schrijft
- Walters alles zo letterlijk
- mogelijk op. Ook als je een
- verkeerde determinatie
- moet herroepen.

Onderzoek naar het voortplantingssucces bij de wilde eend. 1955

1955 dagboek I

Blz. 99

9 Januari 1955

Slotermeer (3 ½ uur)

Weer lichte vorst en vrijwel windstil weer. Sex-ratio bij de Wilde Eend: 57 mannetjes en 53 vrouwtjes. Sex-ratio bij de Smient: 291 mannetjes en 245 vrouwtjes, dus 54,3% mannetjes en 47,7% vrouwtjes.

Blz. 102

23 Januari 1955

Slotermeer ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Vluchten Patrijzen van 8 en 10 exx. Roepende IJsgors op bekende punt.

Blz. 106

20 Februari 1955

Slotermeer ('s ochtends ca. 4 uur)

Rob Duinker had in N.W. van Slotermeer op 16/2 een dode eend gevonden, in vers-aangevreten toestand. Kon mij nu nog tonen. Snavel was bij wortel hoog. Langs randen van onder- en bovensnavel zwarte banen. Bovensnavel tussen die banen in oranje geel met zwart-omlijnde nagel. Snavel erg breed. Ondersnavel hoofdzakelijk donker, alleen aan punt in zwarte omlijsting ook oranje-achtig. Vleugels zeer donker bruin met witte middelste slagpennen. Rugveren donkerbruin, staart idem, bij zwart af. Was dus een Grote Zee-eend mannetje.

Blz. 109

26 Maart 1955

Slotermeer en Z.O. spuitvelden ('s middags 5 ½ uur)

Rob Duinker had weer een dode Roodkeelduiker gevonden, die mij werd getoond. Was stookolie-slachtoffer. Met zekerheid al het tweede ex, misschien zelfs derde ex. van dit seizoen. Ook overblijfsel van tweede ex. gezien, doch dit niet met zekerheid kunnen thuisbrengen.

Op kale zand van toekomstige strandbad aan de rand van de begroeiing van het moeras gedeelte zeven Strandleeuweriken. Duidelijk waargenomen de zwarte borstband (als bij pluvieren), de donkere strepen aan de kop en het helder geel van de zijanten van de kop. Hun gang was een enigszins onregelmatige loop. Waren niet erg schuw.

Walters.
1955

Voorbeeld van
dagboek in
dictaatcahier.
1955

- Rob Duinker zat bij mijn zus
- Irma in de klas. Op de mulo
- nam hij voor de biologieles
- ringslangen mee en maakte
- daarmee de meisjes bang.
- Rob Duinker verhuisde later
- naar Noorwegen.

Uit het dagboek van
Jan van der Kam.
1953

Mijn vriend W.bezig, In een sandhoogte in de Amsterdampolder, een gat te graven, hopen dat daarin een paartje bergeenden, die daar steeds verbleven, zullen gaan broeden
Eigen foto.

Blz. 114-115

11 April 1955

Amsterdammerpolder

(’s ochtends en ’s middags 8 uur)

Eerste zingende Rietzangers. In zelfde rietveld ook zang van Witgesterde Blauwborstje mannetje. Vloog soms hoog uit het riet op om al zingende met gespreide staart en vleugels te dalen. Blauwe borst met witte stip, die vooral in hoog-opgerichte houding goed te zien was. Onder blauwe borst een roodbruine band. Drukke levendige zang, die soms aan Roodborst, soms aan Nachtegaal deed denken. Alarm een hard “terrrrrr”.

Blz. 121

19 Mei 1955

Slotervaart (10 uur)

Aantal nieuwe nesten; voor pluviëren zie weer afzonderlijke boek en lijst achterin dit dagboek.

- Walters verwijst hier in de
- algemene dagboeken, voor
- zichzelf, naar de Plevieren-
- boeken.

Blz. 124

5 Juni 1955

Texel-de Krim en Slufter

Van 5 t/m 19 juni vertoefden wij -de Vlaanderen’s en ik- met een speciale vergunning voor wetenschappelijk onderzoek in het natuurreservaat de Slufter (afgesloten gedeelte). De eigenlijke Krim is een duinlandschap met weinig open zandgedeelten, maar ook met zeer weinig bomen of struiken. De aansluitende Slufter is een grote vlakke, die in directe verbinding met de Noordzee staat. Middenin vonden wij een grote en tal van kleine brakwaterplassen, terwijl kale plekken, die vettig van klei waren, te zien gaven, waar al eerder dergelijke plassen waren geweest. De rest was begroeid met een niet zeer weelderige vegetatie, waarin Engels gras opvallend veel voorkwam. Op verschillende punten staken enkele duintoppen in de vlakke omhoog. Bij een zo’n duingroep bevond zich een vrij groot schelpenstrandje. Behalve van pluviëren ook van andere vogelsoorten een groot aantal nesten.

Blz. 147

2 Augustus 1955

Duur van duiken van Dodaars in poeltje bij R.I. West: 18, 16, 15, 10, 19, en 2 sec. Jonge Dodaars van bijna volwassen grootte (piepte nog!) 1 x 9 sec.

Pleviërennesten in Amsterdam. 1971

(Plevierenboek 1)

Blz. 135-138-139

30 April 1955

Amsterdammerpolder

(gehele dag van ’s ocht. 7 uur tot ’s avonds 19.30)

Kraai plunderde een nest, waarschijnlijk van Strandplevier. Pakte eerst een ei met de snavel op, bracht het lopende een eindje weg, haalde toen het tweede en bracht het naar dezelfde plaats als de eerste. Ten slotte werd ook het 3e ei gehaald (alles in een paar minuten tijd). Omdat de vogel door ons werd gestoord, vloog hij hiermede weg om zich voorlopig niet meer te laten zien. Twee eerste eieren ws. onder zand verstoppt. Na veel zoeken in omgeving van waargenomen plek tenminste niet meer kunnen vinden.

Blz. 145

4 Mei ’55

Tijdens storm en hevige zandverstuivingen in Amsterdammerpolder (’s avonds ½ uur)

Nesten van Bontbek, 2 Kl. Pluviëren en Strandpluviëren verdwenen. Omgeving der nesten door storm geheel gewijzigd. Toch nog even alarm van Bontbekpluivier.

OVERZICHT PLEVIËRENNESTEN AMSTERDAM 1971.

| Nr. | Soort | Veld | Nadere plaats/aanduiding | Vangst
d. b. | Motus (+)
af post. (x) | |
|-----|-------------|------------|------------------------------------|-----------------|---------------------------|---|
| 1. | kl. Bontbek | Olifant | Oostelijke poort | x | x | + |
| 2. | dub. | N. Toonel | O. steige | x | x | + |
| 3. | dub. | - | W. steige | x | x | + |
| 4. | dub. | Horne-O. | Westhaven Noord | x | x | x |
| 5. | dub. | Olifant | westerzijde; open midden | - | - | + |
| 6. | dub. | - | - | x | x | x |
| 7. | alen | Horne-O. | 2e brede schelpen - westerzijde | x | x | + |
| 8. | dub. | - | 2e schelpen aan N-Z; draaiax. | x | x | x |
| 9. | dub. | - | 2e BBari - westerzijde | x | - | + |
| 10. | dub. | - | + N. + 2e BBari (2e steige) | x | x | x |
| 11. | dub. | - | Tweed brede plaats bij westerzijde | x | x | x |
| 12. | alen | Sandee | 2e of 1e bank | x | x | ? |
| 13. | dub. | Horne-O. | Westhaven Zuid (doozie) | x | x | ? |
| 14. | dub. | - | midden (postje) | - | - | + |
| 15. | dub. | Olifant | aan lang opene steige Olifant | x | x | ? |
| 16. | dub. | Horne-O. | 3e parallel aan toonel/Maand | x | - | ? |
| 17. | dub. | - | t. N.v. Steef | x | x | x |
| 18. | alen | - | brede schelpen bij 2e BBari | x | x | ? |
| 19. | alen | - | - | x | x | ? |
| 20. | dub. | Olifant | 2e midden; bij J.L. Kievit | x | x | x |
| 21. | dub. | - | steige bij Riebel Sandee; midden | x | x | ? |
| 22. | dub. | Bosch Lich | O. steige bij 2e Steige | x | - | x |
| 23. | dub. | - | W. steige bij Bosweg | - | - | + |
| 24. | dub. | - | W. steige; naar 2e Noorden | x | x | ? |
| 25. | dub. | Horne-O. | N. post bij Veldhuwerik | x | x | + |
| 26. | dub. | - | N. post; ori. 2e schelpen aan | x | x | x |
| 27. | alen | - | 2e steige 2e + 2e v. 2e BBari | - | x | ? |
| 28. | dub. | Olifant | veld bij steige westerzijde | - | x | ? |

(Plevierenboek 1)

Blz. 159

20 Mei '55

"Slotervaart" ('s avonds 1 ½ u)

Daar in omgeving ook nieuw Strandpluvierenest (nr 50) met 3 warme eieren. Nest in oud voetspoor, in kommetje dicht gevoerd met schelpjes of schelpenstukjes, zonder dat in naaste omgeving van nest schelpjes van betekenis voorkwamen.

Blz. 168-169

25 Mei '55

"Slotervaart" 's avond

Op Strandpluvieren nest nr 55 in Z. deel (Wichmann) om 19.30 u mannetje met vangkooi zeer snel gevangen en geringd met H 37105. Was dus ongeringd mannetje van geringd vrouwtje. Bleef bij plaatsen van kooi in onmiddellijke nabijheid. Na mijn verwijdering weer snel bij de kooi en na enig zoeken direct door de vrij smalle opening op de eieren. Bij mijn snel naderbijkomen vloog vogel van de opening af en werd op deze wijze gevangen. Had duidelijk markering van zwart met veel donkerbruin aan voorhoofd en opzij van de borst. Geen juveniele kenmerken. Was in de hand erg kalm. Riep bij loslaten in de vlucht enige malen "pr" en ten slotte "wiet". (dus afnemende agitatie). Daalde al heel spoedig en bleef ook lopende op vrij korte afstand van nest.

1955 dagboek II

Blz. 3

6 November 1955

Slotermeer-"Osdorp"- "Sloterweg".

Van Slotermeer vlogen twee Kuifeendjes weg. Bij spuitvelden "Osdorp" Zwarte Ruiters, 28 Sneeuwgorzen, 5 Zilverpluvieren, 3 Bonte Kraaien(!), 1 p. Pijlstaart, Groenpootruiter en Oeverloper. Vluchten Patrijzen van 5 en 15 exx. Op spuitvelden Sloterweg 6 niet-manke Bontbekpluvieren, 31 Sneeuwgorzen en 2 Groenpootruiters.

- Walters beschrijft regelmatig
- het gedrag van individuele
- vogels in termen als:
- mak, schuw, bang, rustig,
- zenuwachtig.
- Sommige vogels krijgen na
- de vangst een hartaanval
- van de stress. Kortom vogels
- hebben een individualiteit
- die per vogel verschilt. Alle
- dieren zijn zelfs binnen hun
- soortgroep anders. Net
- mensen, zou je zeggen.

Huwelijkstrouw en -ontrouw bij kleine plevier.

KLEINE PLEVIER. HUWELIJKSTROUW EN -ONTROUW (in hetzelfde seizoen)

1955	F 27114	♀ 27114	F 27114	?
1955	F 27115	♀ 27115	F 27115	?
1955	F 27116	♀ 27116	F 27116	?
1955	F 27117	♀ 27117	F 27117	?
1955	F 27118	♀ 27118	F 27118	?
1955	F 27119	♀ 27119	F 27119	?
1955	F 27120	♀ 27120	F 27120	?
1955	F 27121	♀ 27121	F 27121	?
1955	F 27122	♀ 27122	F 27122	?
1955	F 27123	♀ 27123	F 27123	?
1955	F 27124	♀ 27124	F 27124	?
1955	F 27125	♀ 27125	F 27125	?
1955	F 27126	♀ 27126	F 27126	?
1955	F 27127	♀ 27127	F 27127	?
1955	F 27128	♀ 27128	F 27128	?
1955	F 27129	♀ 27129	F 27129	?
1955	F 27130	♀ 27130	F 27130	?
1955	F 27131	♀ 27131	F 27131	?
1955	F 27132	♀ 27132	F 27132	?
1955	F 27133	♀ 27133	F 27133	?
1955	F 27134	♀ 27134	F 27134	?
1955	F 27135	♀ 27135	F 27135	?
1955	F 27136	♀ 27136	F 27136	?
1955	F 27137	♀ 27137	F 27137	?
1955	F 27138	♀ 27138	F 27138	?
1955	F 27139	♀ 27139	F 27139	?
1955	F 27140	♀ 27140	F 27140	?
1955	F 27141	♀ 27141	F 27141	?
1955	F 27142	♀ 27142	F 27142	?
1955	F 27143	♀ 27143	F 27143	?
1955	F 27144	♀ 27144	F 27144	?
1955	F 27145	♀ 27145	F 27145	?
1955	F 27146	♀ 27146	F 27146	?
1955	F 27147	♀ 27147	F 27147	?
1955	F 27148	♀ 27148	F 27148	?
1955	F 27149	♀ 27149	F 27149	?
1955	F 27150	♀ 27150	F 27150	?
1955	F 27151	♀ 27151	F 27151	?
1955	F 27152	♀ 27152	F 27152	?
1955	F 27153	♀ 27153	F 27153	?
1955	F 27154	♀ 27154	F 27154	?
1955	F 27155	♀ 27155	F 27155	?
1955	F 27156	♀ 27156	F 27156	?
1955	F 27157	♀ 27157	F 27157	?
1955	F 27158	♀ 27158	F 27158	?
1955	F 27159	♀ 27159	F 27159	?
1955	F 27160	♀ 27160	F 27160	?
1955	F 27161	♀ 27161	F 27161	?
1955	F 27162	♀ 27162	F 27162	?
1955	F 27163	♀ 27163	F 27163	?
1955	F 27164	♀ 27164	F 27164	?
1955	F 27165	♀ 27165	F 27165	?
1955	F 27166	♀ 27166	F 27166	?
1955	F 27167	♀ 27167	F 27167	?
1955	F 27168	♀ 27168	F 27168	?
1955	F 27169	♀ 27169	F 27169	?
1955	F 27170	♀ 27170	F 27170	?
1955	F 27171	♀ 27171	F 27171	?
1955	F 27172	♀ 27172	F 27172	?
1955	F 27173	♀ 27173	F 27173	?
1955	F 27174	♀ 27174	F 27174	?
1955	F 27175	♀ 27175	F 27175	?
1955	F 27176	♀ 27176	F 27176	?
1955	F 27177	♀ 27177	F 27177	?
1955	F 27178	♀ 27178	F 27178	?
1955	F 27179	♀ 27179	F 27179	?
1955	F 27180	♀ 27180	F 27180	?
1955	F 27181	♀ 27181	F 27181	?
1955	F 27182	♀ 27182	F 27182	?
1955	F 27183	♀ 27183	F 27183	?
1955	F 27184	♀ 27184	F 27184	?
1955	F 27185	♀ 27185	F 27185	?
1955	F 27186	♀ 27186	F 27186	?
1955	F 27187	♀ 27187	F 27187	?
1955	F 27188	♀ 27188	F 27188	?
1955	F 27189	♀ 27189	F 27189	?
1955	F 27190	♀ 27190	F 27190	?
1955	F 27191	♀ 27191	F 27191	?
1955	F 27192	♀ 27192	F 27192	?
1955	F 27193	♀ 27193	F 27193	?
1955	F 27194	♀ 27194	F 27194	?
1955	F 27195	♀ 27195	F 27195	?
1955	F 27196	♀ 27196	F 27196	?
1955	F 27197	♀ 27197	F 27197	?
1955	F 27198	♀ 27198	F 27198	?
1955	F 27199	♀ 27199	F 27199	?
1955	F 27200	♀ 27200	F 27200	?

KLEINE PLEVIER. HUWELIJKSTROUW EN -ONTROUW (om het andere jaar)

Paar in eerste jaar	Paar in derde jaar	Opmerkingen
1955 F 27148	♀ 27148	1957 F 27148
1955 F 27149	♀ 27149	1957 F 27149
1955 F 27150	♀ 27150	1957 F 27150
1955 F 27151	♀ 27151	1957 F 27151
1955 F 27152	♀ 27152	1957 F 27152
1955 F 27153	♀ 27153	1957 F 27153
1955 F 27154	♀ 27154	1957 F 27154
1955 F 27155	♀ 27155	1957 F 27155
1955 F 27156	♀ 27156	1957 F 27156
1955 F 27157	♀ 27157	1957 F 27157
1955 F 27158	♀ 27158	1957 F 27158
1955 F 27159	♀ 27159	1957 F 27159
1955 F 27160	♀ 27160	1957 F 27160
1955 F 27161	♀ 27161	1957 F 27161
1955 F 27162	♀ 27162	1957 F 27162
1955 F 27163	♀ 27163	1957 F 27163
1955 F 27164	♀ 27164	1957 F 27164
1955 F 27165	♀ 27165	1957 F 27165
1955 F 27166	♀ 27166	1957 F 27166
1955 F 27167	♀ 27167	1957 F 27167
1955 F 27168	♀ 27168	1957 F 27168
1955 F 27169	♀ 27169	1957 F 27169
1955 F 27170	♀ 27170	1957 F 27170
1955 F 27171	♀ 27171	1957 F 27171
1955 F 27172	♀ 27172	1957 F 27172
1955 F 27173	♀ 27173	1957 F 27173
1955 F 27174	♀ 27174	1957 F 27174
1955 F 27175	♀ 27175	1957 F 27175
1955 F 27176	♀ 27176	1957 F 27176
1955 F 27177	♀ 27177	1957 F 27177
1955 F 27178	♀ 27178	1957 F 27178
1955 F 27179	♀ 27179	1957 F 27179
1955 F 27180	♀ 27180	1957 F 27180
1955 F 27181	♀ 27181	1957 F 27181
1955 F 27182	♀ 27182	1957 F 27182
1955 F 27183	♀ 27183	1957 F 27183
1955 F 27184	♀ 27184	1957 F 27184
1955 F 27185	♀ 27185	1957 F 27185
1955 F 27186	♀ 27186	1957 F 27186
1955 F 27187	♀ 27187	1957 F 27187
1955 F 27188	♀ 27188	1957 F 27188
1955 F 27189	♀ 27189	1957 F 27189
1955 F 27190	♀ 27190	1957 F 27190
1955 F 27191	♀ 27191	1957 F 27191
1955 F 27192	♀ 27192	1957 F 27192
1955 F 27193	♀ 27193	1957 F 27193
1955 F 27194	♀ 27194	1957 F 27194
1955 F 27195	♀ 27195	1957 F 27195
1955 F 27196	♀ 27196	1957 F 27196
1955 F 27197	♀ 27197	1957 F 27197
1955 F 27198	♀ 27198	1957 F 27198
1955 F 27199	♀ 27199	1957 F 27199
1955 F 27200	♀ 27200	1957 F 27200

1956 dagboek I

Blz. 7

21 Januari 1956

Slotermeer ('s middags 4 uur).

Groepje Patrijzen van 11 exx. 's Avonds in de schemering bij vrij zacht weer veel gekraai der haantjes. Op Slotermeer zeer veel eenden (na verstoring van spuitvelden "Osdorp" door jagers). Geteld per individu 600 exx. in N. gedeelte. Geteld in groepjes van 10 exx. in midden gedeelte 2000 exx. Door dreiging van verstoring rest moeten schatten, waarbij reeds getelde 2000 als maatstaf konden dienen. Schatting op 2000 exx. Totaal dus vrij ruwe schatting op 4600 eenden. Hiervan Wilde Eenden vrij nauwkeurig bekend, n.l. ca. 650 exx. Aantal Wintertalingen geschat op 20. Restant 3930 exx., welke alle Smienten.

Blz. 10-11-12

4 Februari 1956

Slotermeer ('s middags 4 ½ uur)

Streng tot zeer streng vorst had afgelopen week vrijwel alle wateren bij Amsterdam bevroren.

Slotermeer nog geheel open, doch met stijfbevoren oeverkanten door overslaand water.

Totaal dus ruwe schatting: 1500 Meerkoeten, 40 Futen, 10 à 15 Waterhoentjes, 350 Kuifeenden, 70 Tafeleenden, 4 Toppereenden, 12 Brilduikers, 11 Nonnetjes, 25 Grote Zaagbekken, 10 Wintertalingen, 3 Bergeenden, 3 Wilde Zwanen, 1 onbekende gans, 1500 Wilde Eenden en 2500 Smienten.

Blz. 14-15

18 Februari 1956

Slotermeer ('s middags 4 uur)

Ochtend temperaturen te Amsterdam om 7 uur:

6/2 -2; 7/2 -6; 8/2 +1; 9/2 -5; 10/2 -8; 11/2 -10; 13/2 -5; 14/2 -15; 15/2 -6; 16/2 -17; 17/2 -17; 18/2 -5 graden Celsius.

Door deze lage temperaturen was Slotermeer in nacht van 13 op 14/2 op enkele wakken na dichtgevroren. In deze wakken en ook op enkele punten op het ijs concentraties van eenden en meerkoeten. Meerkoeten bijna overal in meerderheid. Verscheidene dode exx. Rob Duinker had hokje met 26 levende Meerkoeten, welke door hem zo goed mogelijk werden verzorgd.

Over het gehele land voedselacties voor het waterwild (o.a. op de Amer en in de Biesbos met 6 helicopters van de landmacht). Ook oproepen via radio en couranten. Bij Amsterdam speciaal Zeeburg, doch ook Slotermeer. Hier werden vele honderden kg. brood, graan en visafval gevoerd. Ook door particulieren. In het Zuiden werden vooral door N.J.N. enkele wakken opengehouden.

Blz. 178-180-181

29 Mei '55

Slotervaart ('s ocht + 's mi 11 uur)

Waarnemingen bij nest nr 63 van Kl. Pluvier (kreupel-vrouwtje). (vrouwtje vorige dag gevangen). Vanaf 13.- uur tot 16.21 u. met tussenpozen steeds mannetje op of bij het nest. Foto op 80 cm. Om ± 15.30 u. kooi geplaatst. Mannetje liet lang op zich wachten. Toonde zich bij aankomst eerst nogal schuw, doch begon ten slotte om de kooi te hollen om op de eieren te komen (als gebruikelijk). Zocht vooral aan de zijkanten, hetgeen ook gebruikelijk. Vond ten slotte de toegangsweg, doch kwam er om onbekende redenen binnen enkele seconden weer uit. Dit herhaalde zich nog eenmaal, waartussen de vogel opnieuw probeerde de toegang aan de zijkanten te vinden. Opmerkelijk was, dat de vogel soms grotere afstanden wegholde en dan op enkele meters van het nest in kuiltjes ging zitten en zelfs heel even aanstalten maakte om een kuiltje te draaien (oversprong?!). Ten slotte toch gevangen, waarbij bleek, dat dit mannetje reeds was geringd en wel met nr. H 30070. Werd op 31/7/54 als bijna vlug jong door mij in Geuzenveld-Noord geringd. Jong was dus geboren omstreeks 7 a 8 juli 1954 en was dus nu nog geen 11 maanden oud. Naar schatting was vogel ca. 9 à 10 maanden oud, toen hij paarde met gebrekkige vrouwtje. Aan het verenkleed geen juveniele kenmerken genoteerd. Afstand tussen plaats van ringen en plaats van terugmelden ca. 3 ½ km.

Blz. 188 t/m192

31 Mei '55

Amsterdammerpolder ('s av. 3 uur)

Met schuilhut op grotere afstanden bij Bontbekpluvierennest nr 61. Mevr. Vlaanderen in schuilhut om 19.41 u. Om 19.43 u. vrouwtje op nest. Mannetje steeds in de omgeving. 19.56 u. vrouwtje even van

(Plevierenboek 1)

nest gelopen voor een Haas. Zat weer spoedig op nest (tot 20.10 u.). Zelf in schuilhut 20.15 u. 20.18 u. vrouwtje op nest, mannetje in onmiddellijke nabijheid. Vogel aarzelde ook in schemering geen ogenblik bij de orientatie op het nest, hoewel wij zelf de grootste moeite hadden om de eieren ook op ca 2 m afstand nog te zien. Maan scheen flets. Gezien de activiteit van de vogels (tot 22.30 u aanwezig en tot dan voortdurend dreig- en alarmroep van Bontbekplevieren en zangrateltjes van Strandplevieren gehoord) kan niet zonder meer worden aangenomen, dat vogels elkaar niet aflossen in schemering of maan-verlichte nacht. Hoewel dus het mannetje het laatst op het nest werd geconstateerd, kan niet worden gezegd, dat het mannetje de gehele nacht op de eieren zit. Eerst wanneer bij een serie waarnemingen steeds het mannetje de schemering ingaat, bestaat de aanwijzing, dat zulks het geval is.

Uit het dagboek van Jan van der Kam. 1953

2 Juni '55

"Slotervaart" ('s avonds 2 ½ uur)

Op deel Zuid was in Kl. Pluvierennest nr. 62 (met 3 eieren dichtbij Strandpluv. nest nr. 55) een jong geboren, dat geringd met nr. H 37123. Vangst van oude vogel met kooi mislukt omdat deze slechts op een punt naar ingang bleef zoeken en dus niet de goede ingang vond. Ging ten slotte in broedhouding tegen het gaas van de kooi aan zitten.

Broedende bontbekplevier. 1956

19 Februari 1956

Slotermeer-R.I. West ('s ochtends 5 uur)

Na een nacht met zeer strenge vorst (Schiphol -18 graden C) nog dezelfde situatie aan het Slotermeer. Van de 26 Meerkoeten in het schuurtje waren er weer twee omgekomen. Dodaars, die vorige avond nog druk dook, lag nu dood op ijs. Grote Zee-eend mannetje was nog in leven. Op ijs bij brood Witte Kwikstaart in slechte conditie. Evenals vorige dag werd er nu ook weer druk gevoederd. In de loop van de ochtend werden zes jute zakken met gesneden brood en een hoeveelheid graan aan de Noordelijke wakken neergestort. Tijdens het storten hielden de toch nog vrij schuwe vogels zich op de achtergrond. Zodra echter hadden de mensen zich teruggetrokken, dan kwamen direct vogels naar het voer. Vooral Meerkoeten. Om het brood, dat in het water terecht kwam werd hevig gevochten. Eerst daarna gingen dieren op het ijs naar de enorme bergen voedsel. Meerkoeten -die over het algemeen veel plant-aardig voedsel nuttigen- slikken achter elkaar de stukjes brood naar binnen. Sommige gingen op hun gemak in de voedselhopen liggen, om rustig te eten. Ook Tafeleenden, Toppereenden en Kuifeenden, ja zelfs Grote Zaagbekken en Nonnetjes aten veel van het brood.

Blz. 35-36

22 April 1956

Amsterdammerpolder

('s ochtends + 's middags 9 uur)

Om 11.45 u. drie eieren van Kievitsnest nr. 5 alleen aan bovenoppervlak iets zichtbaar gemaakt. In nest nr. 6 eieren begraven als eerst in nest nr. 5. Omgeving voor half uur verlaten. Resultaat om 12.15 u.: nest nr. 5 toestand ongewijzigd, vogel waarschijnlijk niet bij nest geweest; nest nr. 6 wel vogel in omgeving van nest geweest (sexe onbekend), doch geen tekenen van opgraven. Hier was duidelijk, dat visuele zoeken naar eieren in wezen waarschijnlijk geen echt zoeken is, doch een uiting van onrust door veranderde toestand. Vgl. mensen en dieren, die door honger "onrustig" worden. Dit is dan tevens de beste manier om eventueel aanwezig voedsel te vinden.

Blz. 45-46-47

13 Mei 1956

Geuzenveld-"Osdorp"- "Slotervaart"-Overt. Polder (11 uur).

Op het veld ex-Visdievenkolonie ondanks drukke bezoek zeer veel nesten. Kemphen nr. 43 4 eieren. Met gemak vrouwtje met kooi gevangen en geringd met nr. 254068 (5-mm ring). Had oranje-gele poten. Zomertaling nr. 44 met 9 eieren. Vogel broedde nog niet, doch was aan de leg. Opvallend was, dat sommige eieren niet volkomen rond waren.

Kluut op nest, Osdorp.
1956

Jonge kluut.
1956

Plevierenboek 2

Blz. 25-26

10 Mei 1956

Op Strandplevierennest nr. 15 nu om 8.51 u en 9.40 u. vrouwtje broedend (op 8/5 om 10.10 u. mannetje). Werd gevangen en bleek nr H 7261 te zijn. Oorspronkelijk 27/5/53 geringd op nest in Slotervaart-Noord bij R.I. West. Dus nu tenminste 4 jaar oud. In 1955 op 28/5 gevangen op nest nr. 55 in Slotervaart-Zuid op ca. 1200 m hemelsbreed van eerste nestplaats. Nu een verplaatsing van ca. 2500 m. Beide verplaatsingen noodzakelijk door huizenbouw. Strandpluvier veel minder aangepast aan menselijke bouwwerken dan Kl. Pluvier. Laatste soort houdt over het algemeen bij huizen lang stand.

Blz. 38-39

20 Mei 1956

“Osdorp”-ex-Visdievenkolonie-“Slotervaart” (’s ocht. + ’s mi 11 uur)

Nesten nrs. 19 en 72 van Kl. Pluvier waren afgelopen week door hoog water van spuitvelden bedreigd geweest. Daarom beide ca. 25 cm opgehoogd. Na verandering kwam vogel van nr. 19 (sexe onbekend) snel terug, doch gaf tekenen van agitatie door gewijzigde omstandigheden. Liep een paar maal aan de voet van de heuvel rond. Veel kopknikken. Kwam al heel spoedig ook omhoog, vond daar eieren in nieuwe nestkuil, ging direct zitten en bleef daar zonder verder enig teken van opwindning (geen“oversprong”-bewegingen). Ook vogel van nr. 72 had eieren spoedig gevonden doch bleef even langer “onwennig” op nest.

Blz. 45 en 47

26 Mei 1956

Overt. Polder – “Osdorp” (’s mi 3 ½ u)

Door overstroming Strandpluv. nest nr. 15 en Kl. Pluv. Nesten nrs. 19 en 72 in deel C verloren gegaan (spuiten + sterke regenval). Opvallend is, dat van 12 gevangen Strandpluv. er 6 reeds geringd waren, terwijl van 11 gevangen Kl. Pluvieren er geen een geringd was!

1) had een dikte, die varieerde van 3,31 – 3,34 cm en
2) van 3,33 – 3,45 cm.

Grutto nr. 45 met 4 eieren, welke volgens NJN-ers nu ong.
een week bebroed werden.

Patrijs nr. 46 met 4 eieren. Alle gevonden Patrijzen nesten
bevonden zich diep in de grond, zodat soms de eieren in
het zand lagen en door passerende mensen nauwelijks
beschadigd konden worden. Eieren lagen meestal half on-
zichtbaar onder wat plantenvoering. Bovendien was nest-
kuil zelf in alle gevallen met plantenmateriaal overkoepeld.
Drie paren Tureluur. Nest nr. 47 met 4 eieren. Oude vogel
(geslacht onbekend) met kooi gevangen en geringd met nr.
258170.

Op kaal kleigedeelte Kievit-nest nr. 48 met 4 eieren. Nog
verscheidene paren Kieviten op dit veld. Ook waarschijn-
lijk nog een broedgeval van Kemphen. Twee nieuwe nesten
van Graspieper (nrs. 49 en 50) met resp. 4 en 5 eieren. Het
ene lag vlak bij de weg (foto's). Nest van Patrijs (nr. 51) met
7 eieren, welke werden bebroed. Lag in ruigte midden op
vlak veld. Toen wij net gepasseerd waren, spatte Patrijs met
veel vleugelgeklap van het nest op. Eerst leek het, of vogel
zich schijn dood hield, doch later bleek, dat hij werkelijk
doodgegaan was. Waarschijnlijk dus hartverlamming door
hevige agitatie.

- Walters beschrijft de nesten
- die ik vond op mijn eer-
- ste 'droomveld', dat was in
- Slotervaart. Het terrein lag
- ten zuiden van de Sloter-
- plas. Hier werd ik pas echt
- gegrepen door de natuur en
- werd vogelaartje. Ik had in
- gezelschap van een grotere
- buurjongen wel eens nesten
- gevonden, maar hier vond
- ik alles zelf en in grote ver-
- scheidenheid.

**Slotervaart en Slotermeer
in aanbouw.**
1956

Strandpleiervrouwetje
op nest.
1957

(Plevierenboek 2)

Blz. 126-127

24 Juni 1956

“Slotermeer” – “Osdorp” (‘s mi 4 uur)

Op slikgronden van deel A “Osdorp” weer drukke balts van Bontbekpluvier. Ook baltsvlucht van mannetje Strandpluvier, die na dalen grote afstand “doelbewust” verder rende en daar tenslotte kuil ging draaien en ws. ook schelpjes wierp. In Kl. Pluvieren-nest nr. 118 drie jongen en een aangepikt ei. Jongen geringd met nrs. H 67206, 07 en 08.

Blz. 143

Totaal nu bekend

1955 Bontbekplevier: gemiddelde lengte bij 1e en 2e vervolglegsel steeds groter. Dikte ongeveer gelijkblijvend.

1955 Kl. Pluvier: gemiddelde lengte van 2e legsel (2e broedsel) groter, doch gem. dikte kleiner dan van 1e legsel.

1956 Strandpluvier: gem. lengte en dikte van vervolglegsel beide kleiner dan bij eerste legsel.

1956 Kl. Pluvier (vermoedelijk, niet bewezen!) gem. lengte vervolglegsel kleiner, doch dikte juist groter dan van vermoedelijke eerste legsel.

Strandpluvier broedde nu op harde kleigrond, bij het eerste legsel juist in mul zand!

Broedtemperatuur bij plevieren. 1957

11.30	Broedtemperatuur is ongeveer gemiddelde		
12.00	tussen broedtemp vogel en temp. broedkant		
12.30	ei, als bepaald met thermometer tussen		
1.00	vogel en ei. Methode van bepaling niet		
1.30	ideaal. Tel van afwijkingen, ws door		
2.00	verschil in temp. van broedkant der eieren		
2.30	en ook door verkeerde sithouding, waardoor		
3.00	bij broedren inderdeed kunnen werken.		
3.30	Kl. Pluv. nr. 14	1 ^e leg. 40° 1	
4.00		2 ^e leg. 39° 2 (?!)	
4.30		3 ^e leg. 40° 3	
5.00	Strandpluv. nr. 42	1 ^e leg. 41° 2	
5.30	Kl. Pluv. nr. 71	1 ^e leg. 39° 2	(begin broedtemp)
6.00		2 ^e leg. 39° 6	
6.30			
7.00	Broedtemp. niet hoger!		
7.30			

Blz. 53

27 Mei 1956.

Overt. Polder-toek. Strandbad- "Osdorp"-ex. Visdievenkolonie ('s ocht. 6 u)

In toekomstige strandbad (Zuidzijde) was Kuifleeuwerik nestmateriaal aan het verzamelen. Liep bedrijvig heen en weer en legde het bosje materiaal vaak even neer, wanneer nieuw object zich lastig liet oppakken. Ook wel heen en weer zwaaiende bewegingen met kop en snavel, waarbij zand opstoot. Later op deze plekken inderdaad kleine kuiltjes gevonden. Precieze betekenis hiervan nog niet duidelijk.

Blz. 68

4 Juli 1956

R.I. West ('s avonds 1 ½ uur)

Geen reacties van betekenis van de kwikstarten op duidelijk zichtbaar geplaatste stenen Ransuil. Hond van middelmatige grootte reageerde buitengewoon fel op deze uil, terwijl naderende mens dacht met echte uil te doen te hebben.

Blz. 70-71

20 Juli 1956

Sputveld "Osdorp" ('s avonds 2 uur)

Aan het einde van de veendijk vlak bij "Geuzenveld" in steile zandwand 12 gangen van Oeverzwaluwen. Er zouden ook nog kleine kolonies zijn aan Z.W. wal van het Slootmeer en aan het einde van veld ex-Visdievenkolonie. In kolonie "Osdorp" ook een aantal beginnen van nestgangen.

22 Juli 1956

Sputveld "Osdorp" ('s ocht. + 's mi 13 uur)

Vlugge jonge Koekoek werd door Graspieper(s) gevoerd aan Zuidrand van "Geuzenveld". Wanneer naast het jong voldoende ruimte was om te zitten, daalde pieper daar en moest Koekoek zich bukken om gevoerd te worden. Was de ruimte er niet -bijv. op smal paaltje- dan kwam pieper op rug van jong zitten.

24 Juli 1956

"Osdorp" ('s avonds 2 ½)

Volgens Fr. Simons had achter op aarden dijk nog een Klutenpaar gebroed. Aantal broedparen hier dus tenminste drie. (Maten van eieren klopten goed voor Klut).

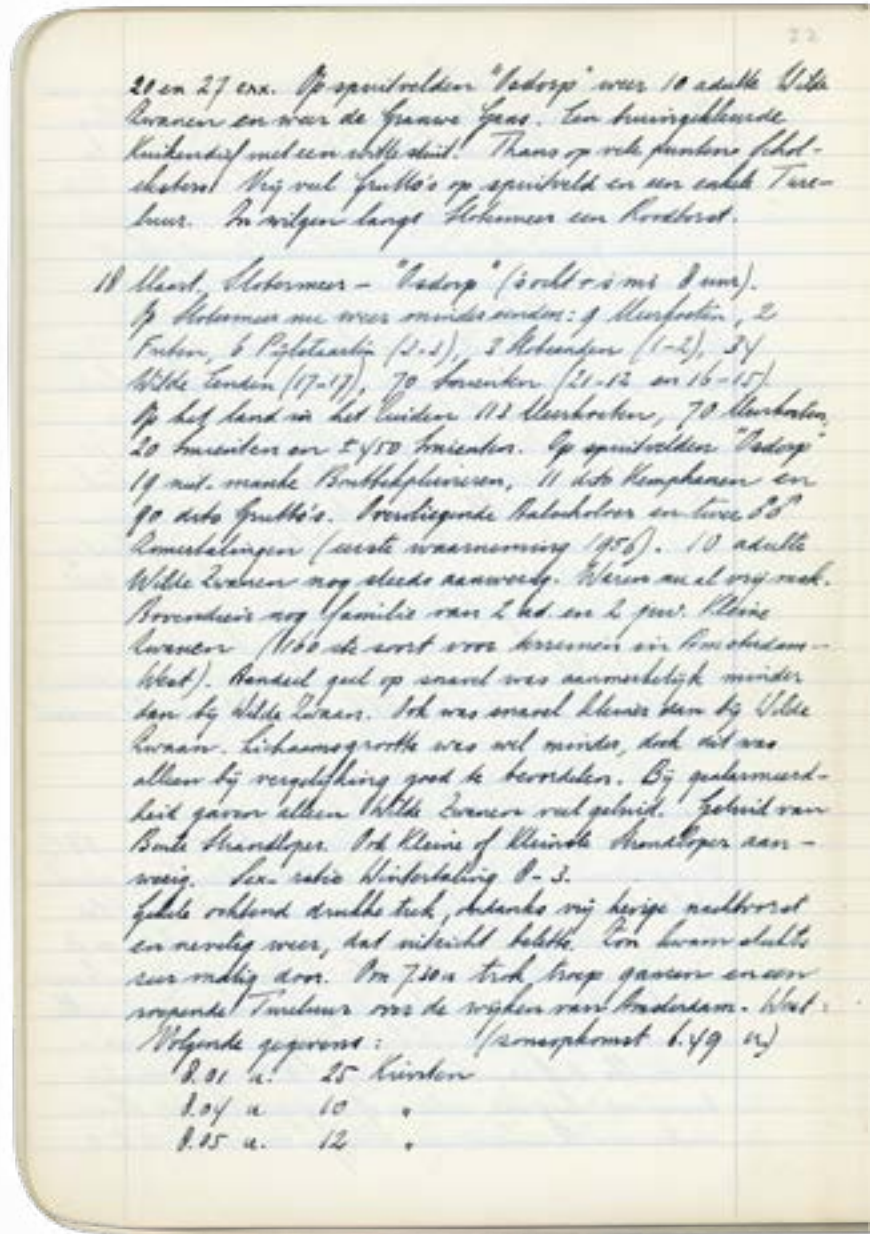
Blz. 73

7 Augustus 1956

Sputveld "Osdorp" ('s avonds 2 ½ uur)

Midden op deel B zwaar-gewonde (juvenile) Grutto gevonden. Had twee verbrijzelde poten, een diepe wond in de buik en een geschaafde vleugel. Was dus hoogstwaar-

Dagboek 1955-1957 (Pag 22) met life list van waargenomen vogels in Amsterdam. Indien elders is dat aangegeven.

Dagboek 1955-1957 (Pag 23) met life list van waargenomen vogels in Amsterdam. Indien elders is dat aangegeven.

23

Aanvullende lijst van waargenomen vogelsoorten (lijst I op pp. 90-95 in deel 1954 II).

153. Blauwe kiekendief	9.1.55
9 154. Kruifduiker	25.1.55
155. Brandkewerik	26.2.55
<i>Programme kiekendief (Terab juni 1955)</i>	
<i>Intercedend (Terab juni 1955)</i>	
9 156. Grote Lelie	5.2.56
9 157. Kalkans	5.2.56
9 158. Zwarte Lelie	1.3.56
159. Franse gans	11.3.56
160. Kleine Lelie	18.3.56
161. Knobbelswaan	24.2.56
162. Kanootstrandloper	2.9.56
Nonweegje (Bibohol)	25.9.56
Zwarte mees (Bibohol)	25.9.56
163. Kleine Rietgans	2.10.56
9 164. Brandgans	22.10.56
9 165. Gaduiker	2.2.57
9 166. Kruifduiker	24.2.57
167. Franse Fraaipeest	29.9.57
Glankepeest (Baaron)	2.2.58
Kruifpeest (Lunkeren)	16.2.58
Grote hester (Hilversum)	22.2.58
Bompeest (Wekerom)	4.5.58
Kroonroestpeest (Parndorf - Borkenigh)	1.6.58
Turkse Tontel (Skt. Maria - Burgeland - Borkenigh)	1.6.58
Klapcheester (Apelton - Burgeland - Borkenigh)	5.6.58
Grote Trap (Ellenitz - Burgeland - Borkenigh)	5.6.58
Grote Lelievreiger (Ellenitz)	5.6.58
Dwergmeent (Apelton)	5.6.58
Wildeleestster (Apelton - Skt. Andria)	10.6.58
Panperreiger (Nouweel - Borkenigh)	12.6.58
Noordse Elm (Olsrog - N.W. Duitland)	18.2.57
Kruifduiker	24.2.57

schijnlijk het slachtoffer van maaimachine. Buikwond was vrij vers. Vogel was ws. met inspanning van laatste krachten op de slaappleats gekomen. Fladderde een beetje rond, doch kon gemakkelijk worden gepakt. Bij oppakken spreidde de vogel de staart in zeer hevige mate. Later op de avond werd dit van minder betekenis. Bij de eerste maal pakken riep de vogel angstig "tjuk-tjuk". Later niet meer gehoord. Op grasbedje op veranda in kooi; waar vogel van 8 op 9 Aug. stierf. Voeding was probleem, daar voedsel zoeken lopende moet gebeuren. Brood werd geweekt en achter in snavel gestopt. Bij loslaten van snavel werd dit brood weer weggeslingerd, doch bij omhooghouden van snavel (door mij) volgde slikbeweging. Later op de dag (8 Aug) moest ik vogel boven drinkwaterbakje houden. Vrijwel onmiddellijk ging vogel in dit water naar voedsel zoeken. Drinken werd niet waargenomen. De op de bodem van het bakje aanwezige wormen werden wel aangeraakt, doch niet opgenomen! Tempo ademhaling 2 x gecontroleerd. Resp. 44 x en 42 x in 1 minuut.

Blz. 94-95

2 December 1956

Slotermeer-"De Eendracht" ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

In weiland bij Osdorp troepje van 12 grazende ganzen.

Tekening van tenminste 6 ervan kwam overeen met plaat in "British Birds" van Pink-footed Goose - Anser (fabalis) brachyrhynchus - Kleine Rietgans. Hadden rose poten en ook rose aan de snavel. In de vlucht veel grijs op voorzijde van vleugel. Geen donkere vlekken op onderzijde.

Ook in zittende houding hadden vleugels meer grijze tint dan bruin. Bij andere exx. waren deze kenmerken even anders. Vogels waren duidelijk groter en hadden meer bruine dan grijze vleugels. Ws. dus een andere subspecie van Rietgans. Waren met 12 x kijker vrij goed te onderscheiden op vrij grote afstand. Met 7 x kijker veel minder duidelijk. Kleine Rietgans moet eigenlijk als aparte soort worden opgevat. Soort nr. 163.

Blz. 97-98

22 December 1956

"Osdorp"-Slotermeer-"De Eendracht" ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Op spuitvelden A, B, en C "Osdorp" 's ochtends vroeg honderden Wintertalingen en een aantal Wilde Eenden, doch geen Smienten of Slobeenden.

In bosje van Eendracht-polder een Ekster, hetgeen voor Amsterdam-West vrij zeldzaam.

1957 dagboek I

Blz. 101-102-103

6 Januari 1957

Slotermeer-"Osdorp" ('s ocht. 5 ½ uur)

Door harde wind en nog steeds grote schuwheid van eenden voor mensen en Mantelmeeuwen was precieze telling niet mogelijk. Ruwe telling verricht, gebaseerd op "plukjes" van 10 en enkele "plukken" van 100 tegelijk. Gaf als totaal 6070, zodat er dus ruwweg 6000 eenden op Slotermeer waren...

Op spuitvelden "Osdorp" weer veel eenden, daar alles ontdooid was. Vooral veel Wintertalingen. Sex-ratio 367-188.

Twee Sneeuwgorzen en tenminste vijf IJsgorzen.

20 Januari 1957

Slotermeer en spuitvelden "Osdorp" ('s ocht. 5 uur)

Telling dus in gedeelten; eindresultaat sterk afgerond: 1800 Wilde Eenden, 5300 Smienten, 40 Slobeenden, 10 Wintertalingen, 65 Kuifeenden, 50 Tafeleenden, 2 Brilduikers, 1 Grote Zaagbek. Totaal 7268! (record).

Sex-ratio Kuifeend 13-26. Sex-ratio Wilde Eend 173-176.

Sex-ratio vliegende Smienten 20-35. Sex-ratio Smient 128-95.

Blz. 109-110-111

17 Februari 1957

Slotermeer en "Osdorp" (' ocht + 's mi 6 ½ uur)

Ook IJsdruiker was weer aanwezig. Op Slotermeer weer veel gaan "staan klapwieken" en veel gepluk aan verenkleed. Indruk was, dat gezondheidstoestand van de vogel sinds vorige week aanmerkelijk was achteruitgegaan. Kwam niet meer in zijkanaal, doch schoof, wanneer het maar even rustig was, op wallekanten om daar in dode vegetatie te gaan liggen. Vorige week al bepaald, dat snavel langer was dan de helft van de dikte van bepaalde betonnen paaltjes. Deze paaltjes bleken nu bij opmeting 13 cm breed te zijn. Vogel bewoog zich op land zeer gebrekkig, eigenlijk niet eens lopend, doch schuivend, zich ruksgewijs afzettend met de poten. Dit waarschijnlijk ook reeds gevolg van slechte gezondheid. Vogel dook nog wel een enkele keer midden op woelige Slotermeer. Opvallend was, dat vogel in de lucht vrijwel onafgebroken werd begeleid door enige Kapmeeuwen.

23 Februari 1957

Slotermeer ('s middags 3 ½ uur)

Op een der foto's, die Mevr. Vlaanderen van IJsdruiker had gemaakt, kwam bijzonder goed tot uitdrukking:

- lange snavel met donkere punt,
- donkere dwarsbandering over overigens vrij lichte rug,

c). opvallend dikke nek.

Vogel was ook nu weer aanwezig. Kwam in middaguren weer kanaal langs "Surinameweg" inzwemmen, kennelijk om daar voedsel te zoeken. Anders dan enige weken tevoren liet de vogel zich door onze aanwezigheid niet uit de richting brengen, noch bij inzwemmen, noch bij verlaten van zijkanaal. Passeerde ons steeds in vrij langdurige duik. "Vluchtduiken" duurden over het algemeen langer dan "voedsel-duiken" in dit ondiepe water. "Vluchtduiken" duurden bijv. 25, 23, 23, 25, 25, 23 en 30 sec. "Voedselduiken" duurden bijv. 20, 20 en 16 sec. Toen vogel eenmaal weer op Sloterplas was, dook hij niet meer. Dit ook al vorige keren opgemerkt. Geen geluiden van deze vogel.

24 Februari 1957

Sloterplas en velden "Osdorp" ('ocht. + 's mi. 7 uur)

Op veendijk in velden "Osdorp" tenminste vier IJsgorzen. (late waarneming!) Troepje van 12 overvliegende Sneeuwgorzen.

Blz. 113

9 Maart 1957

Sloterplas en velden "Osdorp" ('s middags 4 ½ uur)

Prof. Dr. K.H. Voous bevestigde aan de hand van foto Mevr. Vlaanderen dat dit inderdaad een IJsdruiker was.

Blz. 120-121

7 April 1957. Velden "Overtoomse Polder"- "Slotervaart"- "Haagse Weg"- "Osdorp" ('s ocht + 's mi 9 ½ uur)

Eenmaal gezien, hoe een Wezel door het weiland liep te midden van troepjes vogels. Opvallend druk geschreeuw en -vooral van Grutto's- krijsend en haast huilend geluid. (klagend). Steeds meer vogels kwamen naar de plaats van gevaar. Enkele Grutto's fladderden vlak boven voortrollende Wezel. Andere Grutto's, doch ook Tureluurs en enige Scholeksters, liepen snel achter Wezel aan, doch konden het dier zo niet bijhouden. Tweemaal waargenomen, dat een Scholekster met afgehouden vleugels (als in "injury-feigning") Wezel tegemoet ging (langzaam en slap slaande vleugels). Dit gedrag had hier echter stellig geen afleidende functie, daar Scholeksters hier stellig nog geen eieren hadden. Dit gedrag had hier dus ws. een dreigende betekenis.

Blz. 123

16 April 1957. Spuitvelden "Osdorp" ('s av. 2 ½ uur).

In geheel boomloos gedeelte langs veendijk in "Osdorp" had R. Duinker Merelnest gevonden met twee kapotte eieren. Nest in een kommetje op de grond aan dijkelling.

Blz 130.

15 Mei 1957 t/m 20 Mei

Reis van en naar Willemshaven
(verblijf op Minsener Oldeog)

's Avonds met zonsondergang of even daarna even roep van
Kl. Pluvier bij Vogelwarteninsel te Wilhemshaven. Volgens
Frau Luhrs geen broedvogel meer in de omgeving.

Lijst waargenomen
vogelsoorten.
1957

83

aanvullende lijst van waargenomen vogelsoorten
(lijst I op pp. 90-95 in deel 1954 II, eerste aan-
vullende lijst in deel 1955 II).

168.	Roodborsttapuit		21.11.58
169.	Kuipootbuiserd		21.11.58
Tot dusver waargenomen:			
	169 soorten in Amsterdam - West	169	
	daarentoven bij Amsterdam	7	
	daarentoven in Nederland	17	
	daarentoven in het buitenland	6	
		<u>199</u>	
	Dyverpijper (spruitveld Kabelweg)		1.5.59
	Dreuhals (Kruisvijk - O. Flevoland)		6.9.59
	Kruisbek (A'damse Waterleidingduinen)		27.9.59
	Loudbank (A'damse Waterleidingduinen)		15.11.59
170.	Fasant (Riekerpolder)		
171.	Mathopmees (Lendrachtpolder)		21.11.59
Per 21.11.59 waargenomen:			
	in Amsterdam - West	171 soorten	
	daarentoven bij Amsterdam	6 soorten	
	daarentoven in Nederland	3 + 17 soorten	
	daarentoven in het buitenland	6 soorten	
		<u>203</u> soorten	
172.	Syze (Lendrachtpolder)		23.11.59

1957 dagboek II

Blz. 2

4 Augustus 1957

"Osdorp A en B" ('s ochtends + 's middags 11 uur)

Met Japanse nylonnet gevangen:

Oeverloper. Toonde in de hand staartspreading. Niet uitgestulpte cloaca. Geringd met nr. K 57724. Temp. van broedplek aan de buik bleef beneden 34,6 C. Gewicht op brievenweger 68 gram. Snavelengte 2,4 cm. Vleugellengte links en rechts 10,5 – 10,9 cm.

Juvenile Kleine Pluvier. Zie pluvierenboek.

Bosruiter. Geringd met 5-mm ring 254069. Aan beide vleugels in het midden gedeelte korte, nog groeiende slagpenen. Dus druk in slagpenruis: Onderzijde vleugels licht. Vleugellengte links 12,6-13,1, rechts 12,7-13,2 cm.

Oogiris donkerbruin. Snavel hoornkleurig. Lengte 2,7 cm. Poten geelgroen. Verwondingen aan linkermiddenteen en aan rechterpoot. Gewicht 74 gram. Was opvallend kalm in de hand. Bleef ten slotte op de buik los in de hand liggen. Geen akinesie? Vloog plotseling spontaan weg en riep daarbij bekende geluid. Niet uitgestulpte cloaca. Vlaanderen's 5 foto's.

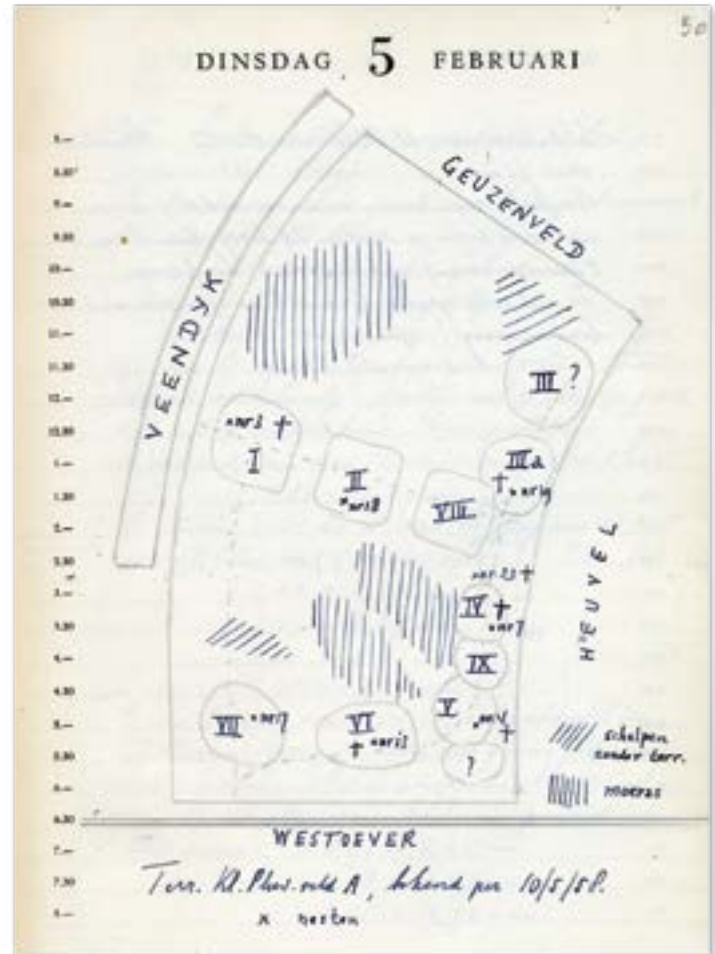
Blz. 12

27 October 1957

Sputveld "Osdorp"-Sloterplas

('s ocht. + 's mi 4 ½ u)

In natte gronden met vegetatie van Moerasandijvie 48 Watersnippen opgestoten tegenover 11 Bokjes. Groot aandeel Bokjes dus. Verschil in interpretatie van cijfers doordat:
a) Bokjes alleen bij zeer dichte nadering opvliegen, doch Watersnippen al op grotere afstanden. Kans om Bokjes over het hoofd te zien dus veel groter dan bij Watersnippen.
b) Bokjes over het algemeen op korte afstand weer dalen, waardoor grotere kans op tweemaalige telling dan bij Watersnippen.

Territoria kleine plevier.
1958

Moerasandijvie op
sputveld Osdorp.
1958

- Op de spuitvelden in
- Buitenveldert was van al-
- les te belevén. Plevieren,
- scholeksters en broedende
- visdieven. Walters bleef
- trouw aan de spuitvelden
- aan de west- en noordzijde
- van de stad. Het was zijn
- belangrijkste 'laboratorium'
- voor natuurstudie.

Ookmeerweg.
1958

1958 dagboek

Blz. 30

29 April 1958

Spuitvelden "Buitenveldert"

Nesten Kievit (nr. 12) in mul zand met 4 eieren; afm:

4.54 x 3.21 4.42 x 3.18 4.40 x 3.27 4.56 x 3.18

Temp. op grond om 12.24 u met afwisselende zonneshijn 28-31°C. Temp. op Kievitseieren 40.5° C. ± ½ uur later resp. 40.4°C. Om 17.45u resp. 21°C en 40.4°C. Eerste twee malen mannetjes, laatste keer ws. vrouwtje.

Blz. 37

Juni 1958

Eerste twee weken reis naar Skt. Andra (Burgenland), Oostenrijk. Alle waarnemingen gedurende deze periode werden vermeld in het pluvierenboek.

Blz. 52

31 Juli 1958

Sloterplas ('s av. 1½ uur)

Mede aanwezig de heren Prof. Dr. K. H. Voous en J. Swaab. Beide duikeenden met hun 6, resp. 7 pulli in de N. jachthaven. Volgens V. en Sw. Waren dit geen Toppereenden, doch kuifeenden. Motiveringen: A. Rug te donker, is bij Toppereendenvrouwtje licht gepareld. B. Wit aan snavel weliswaar bij ene eendje vrij groot voor Kuifeend, maar te gering voor Toppereend. C. Houding en model waarschijnlijk beïnvloed door mate van gealarmeerdheid i.v.m. jongen. Ondanks drukte om deze kleine jachthaven en zelfs erin (kano's en zwemmers!) bleven Kuifeenden rustig in dit gebiedje. Eerste broedvoorkomen van deze soort in A'dam-West en misschien wel in gehele gebied van Amsterdam.

Blz. 71

23 September 1958

Sloterplas-spuitvelden "Osdorp" ('s ocht. 4 uur)

Op spuitveld "Osdorp A" in begroeid, moerassig gedeelte zeer veel Watersnippen. Op de schelpenbanken, waarop vrijwel alle nesten van Kleine Pluvieren in het voorjaar '58 werden gevonden, trad nu reeds een duidelijke vegetatievorming op, welke weliswaar nog lang geen gesloten dek vormde (bedekkingsgraad naar schatting 5-10%), doch welke bij verder uitgroeien (riet, klein hoefblad, fioringras!) wel spoedig het biotoop voor Kleine Pluvier minder aantrekkelijk maakt. Een gedeelte van een schelpenbank van deze vegetatie ontdaan.

Blz. 87

20 December 1958

Sloterplas-rietvelden 4 en 5

"Osdorp A, B en C"

('s midd. 3 uur)

Rob Duinker en zijn vriend zouden bij eilandje ten Z.W. van de heuvel een Visotter hebben waargenomen.

Een leefnet werd grotendeels vernield en van een daarin aanwezige snoek de kop verbrijzeld! In de schemering van deze avond niets waargenomen.

- Dit is dicht bij de plek waar
- ik enkele jaren eerder een
- visotter had waargenomen.

Molen bij de Sloterplas. Eerste contouren van de plas zijn zichtbaar op de achtergrond.

1958

Blz. 89

26 December 1958

Vangst op veranda in Amsterdam-West

Spreeuw, geslacht en leeftijd onbekend, geen smalle, gele ring in oogiris. Geringd met nr. K 75962. Gevangen in automatische knip van Worries. Had eerst alle andere aanwezige Spreeuwen weggejaagd, die ook bij de knip wilden. Ging toen naar binnen en werd gevangen. Was eerst wat beduusd, en hield zich vrij rustig. Andere Spreeuwen vlogen weg. Eerst bij mijn nadering werd vogel wild en bleef wild in mijn handen. Veel wilder dan Pluvieren! Soms hijgend van inspanning. Korte, onderdrukte geluidjes en wel 5 à 6 x uitspuiten van faeces. Lengte van sterk ingevouwen vleugels 13.4 cm. Had een zeer duidelijke buikbroedplek. Geslacht hierbij niet van betekenis, daar beide geslachten volgens Kluyver broeden. Temperatuuroopname 38.9°C. Zeer snelle ademhaling als gevolg van schrik en inspanning.

Bontbekplevier, proef met spiegel.
1959

AANTEKENINGEN

Vluchtafstanden K. Plover

20/1/57	25 m
21/1/57	24 m
22/1/57	25 m
23/1/57	24 m
24/1/57	25 m
25/1/57	24 m
26/1/57	25 m
27/1/57	24 m
28/1/57	25 m
29/1/57	24 m
30/1/57	25 m
31/1/57	24 m
1/2/57	25 m
2/2/57	24 m
3/2/57	25 m
4/2/57	24 m
5/2/57	25 m
6/2/57	24 m
7/2/57	25 m
8/2/57	24 m
9/2/57	25 m
10/2/57	24 m
11/2/57	25 m
12/2/57	24 m
13/2/57	25 m
14/2/57	24 m
15/2/57	25 m
16/2/57	24 m
17/2/57	25 m
18/2/57	24 m
19/2/57	25 m
20/2/57	24 m
21/2/57	25 m
22/2/57	24 m
23/2/57	25 m
24/2/57	24 m
25/2/57	25 m
26/2/57	24 m
27/2/57	25 m
28/2/57	24 m
29/2/57	25 m
30/2/57	24 m
31/2/57	25 m
1/3/57	24 m
2/3/57	25 m
3/3/57	24 m
4/3/57	25 m
5/3/57	24 m
6/3/57	25 m
7/3/57	24 m
8/3/57	25 m
9/3/57	24 m
10/3/57	25 m
11/3/57	24 m
12/3/57	25 m
13/3/57	24 m
14/3/57	25 m
15/3/57	24 m
16/3/57	25 m
17/3/57	24 m
18/3/57	25 m
19/3/57	24 m
20/3/57	25 m
21/3/57	24 m
22/3/57	25 m
23/3/57	24 m
24/3/57	25 m
25/3/57	24 m
26/3/57	25 m
27/3/57	24 m
28/3/57	25 m
29/3/57	24 m
30/3/57	25 m
31/3/57	24 m
1/4/57	25 m
2/4/57	24 m
3/4/57	25 m
4/4/57	24 m
5/4/57	25 m
6/4/57	24 m
7/4/57	25 m
8/4/57	24 m
9/4/57	25 m
10/4/57	24 m
11/4/57	25 m
12/4/57	24 m
13/4/57	25 m
14/4/57	24 m
15/4/57	25 m
16/4/57	24 m
17/4/57	25 m
18/4/57	24 m
19/4/57	25 m
20/4/57	24 m
21/4/57	25 m
22/4/57	24 m
23/4/57	25 m
24/4/57	24 m
25/4/57	25 m
26/4/57	24 m
27/4/57	25 m
28/4/57	24 m
29/4/57	25 m
30/4/57	24 m
31/4/57	25 m
1/5/57	24 m
2/5/57	25 m
3/5/57	24 m
4/5/57	25 m
5/5/57	24 m
6/5/57	25 m
7/5/57	24 m
8/5/57	25 m
9/5/57	24 m
10/5/57	25 m
11/5/57	24 m
12/5/57	25 m
13/5/57	24 m
14/5/57	25 m
15/5/57	24 m
16/5/57	25 m
17/5/57	24 m
18/5/57	25 m
19/5/57	24 m
20/5/57	25 m
21/5/57	24 m
22/5/57	25 m
23/5/57	24 m
24/5/57	25 m
25/5/57	24 m
26/5/57	25 m
27/5/57	24 m
28/5/57	25 m
29/5/57	24 m
30/5/57	25 m
31/5/57	24 m
1/6/57	25 m
2/6/57	24 m
3/6/57	25 m
4/6/57	24 m
5/6/57	25 m
6/6/57	24 m
7/6/57	25 m
8/6/57	24 m
9/6/57	25 m
10/6/57	24 m
11/6/57	25 m
12/6/57	24 m
13/6/57	25 m
14/6/57	24 m
15/6/57	25 m
16/6/57	24 m
17/6/57	25 m
18/6/57	24 m
19/6/57	25 m
20/6/57	24 m
21/6/57	25 m
22/6/57	24 m
23/6/57	25 m
24/6/57	24 m
25/6/57	25 m
26/6/57	24 m
27/6/57	25 m
28/6/57	24 m
29/6/57	25 m
30/6/57	24 m
31/6/57	25 m
1/7/57	24 m
2/7/57	25 m
3/7/57	24 m
4/7/57	25 m
5/7/57	24 m
6/7/57	25 m
7/7/57	24 m
8/7/57	25 m
9/7/57	24 m
10/7/57	25 m
11/7/57	24 m
12/7/57	25 m
13/7/57	24 m
14/7/57	25 m
15/7/57	24 m
16/7/57	25 m
17/7/57	24 m
18/7/57	25 m
19/7/57	24 m
20/7/57	25 m
21/7/57	24 m
22/7/57	25 m
23/7/57	24 m
24/7/57	25 m
25/7/57	24 m
26/7/57	25 m
27/7/57	24 m
28/7/57	25 m
29/7/57	24 m
30/7/57	25 m
31/7/57	24 m
1/8/57	25 m
2/8/57	24 m
3/8/57	25 m
4/8/57	24 m
5/8/57	25 m
6/8/57	24 m
7/8/57	25 m
8/8/57	24 m
9/8/57	25 m
10/8/57	24 m
11/8/57	25 m
12/8/57	24 m
13/8/57	25 m
14/8/57	24 m
15/8/57	25 m
16/8/57	24 m
17/8/57	25 m
18/8/57	24 m
19/8/57	25 m
20/8/57	24 m
21/8/57	25 m
22/8/57	24 m
23/8/57	25 m
24/8/57	24 m
25/8/57	25 m
26/8/57	24 m
27/8/57	25 m
28/8/57	24 m
29/8/57	25 m
30/8/57	24 m
31/8/57	25 m
1/9/57	24 m
2/9/57	25 m
3/9/57	24 m
4/9/57	25 m
5/9/57	24 m
6/9/57	25 m
7/9/57	24 m
8/9/57	25 m
9/9/57	24 m
10/9/57	25 m
11/9/57	24 m
12/9/57	25 m
13/9/57	24 m
14/9/57	25 m
15/9/57	24 m
16/9/57	25 m
17/9/57	24 m
18/9/57	25 m
19/9/57	24 m
20/9/57	25 m
21/9/57	24 m
22/9/57	25 m
23/9/57	24 m
24/9/57	25 m
25/9/57	24 m
26/9/57	25 m
27/9/57	24 m
28/9/57	25 m
29/9/57	24 m
30/9/57	25 m
31/9/57	24 m
1/10/57	25 m
2/10/57	24 m
3/10/57	25 m
4/10/57	24 m
5/10/57	25 m
6/10/57	24 m
7/10/57	25 m
8/10/57	24 m
9/10/57	25 m
10/10/57	24 m
11/10/57	25 m
12/10/57	24 m
13/10/57	25 m
14/10/57	24 m
15/10/57	25 m
16/10/57	24 m
17/10/57	25 m
18/10/57	24 m
19/10/57	25 m
20/10/57	24 m
21/10/57	25 m
22/10/57	24 m
23/10/57	25 m
24/10/57	24 m
25/10/57	25 m
26/10/57	24 m
27/10/57	25 m
28/10/57	24 m
29/10/57	25 m
30/10/57	24 m
31/10/57	25 m
1/11/57	24 m
2/11/57	25 m
3/11/57	24 m
4/11/57	25 m
5/11/57	24 m
6/11/57	25 m
7/11/57	24 m
8/11/57	25 m
9/11/57	24 m
10/11/57	25 m
11/11/57	24 m
12/11/57	25 m
13/11/57	24 m
14/11/57	25 m
15/11/57	24 m
16/11/57	25 m
17/11/57	24 m
18/11/57	25 m
19/11/57	24 m
20/11/57	25 m
21/11/57	24 m
22/11/57	25 m
23/11/57	24 m
24/11/57	25 m
25/11/57	24 m
26/11/57	25 m
27/11/57	24 m
28/11/57	25 m
29/11/57	24 m
30/11/57	25 m
31/11/57	24 m
1/12/57	25 m
2/12/57	24 m
3/12/57	25 m
4/12/57	24 m
5/12/57	25 m
6/12/57	24 m
7/12/57	25 m
8/12/57	24 m
9/12/57	25 m
10/12/57	24 m
11/12/57	25 m
12/12/57	24 m
13/12/57	25 m
14/12/57	24 m
15/12/57	25 m
16/12/57	24 m
17/12/57	25 m
18/12/57	24 m
19/12/57	25 m
20/12/57	24 m
21/12/57	25 m
22/12/57	24 m
23/12/57	25 m
24/12/57	24 m
25/12/57	25 m
26/12/57	24 m
27/12/57	25 m
28/12/57	24 m
29/12/57	25 m
30/12/57	24 m
31/12/57	25 m

Vluchtafstanden kleine plevier en strandplevier.
(Pag 216)
1957

Walters met jonge
bergeenden.
1958

Plevierenboek 3

Blz. 249

3-6-1959

Slufter Texel

Vrouwtje Bontbek F was het felst op haar spiegelbeeld. Opgezette borst-, rug- en keelveren. Mannetje kwam er spoedig bij. Deze zocht het echter meer achter de spiegel en begon daar fel en venijnig te pikken, hoewel enigszins angstig. Vrouwtje deed aanval in richting spiegelbeeld met bekende "forward-display" (precies als bij Kapm.) Snavel soms open. Dan dreigroep. Mannetje deed eenmaal zo'n aanval, doch deze liep buiten de rand van de spiegel dood en was dus niet recht gericht. Vrouwtje was het felste. Typisch voor dit "bange" vrouwtje! Ook een hoog opgerichte houding, vlak voor de spiegel, van dit vrouwtje. Bij gehele gebeuren meer "kjoek"-geluiden dan dreigroep. Misschien door agitatie of door elkaars aanwezigheid? Geen schrikexplosies. Mannetje keek opvallend veel achter de spiegel. Ging tenslotte op de eieren, terwijl vrouwtje voor de spiegel bleef staan dreigen!

ZONDAG 1 JULI

Uvluchtstanden Strandplevier

18/7/57	20 m	2
19/7/57	29 m	2
20/7/57	27 m	2
21/7/57	16 m	2
	17 m	2
	28 m	2
22/7/57	11 m	2
23/7/57	28 m	2
24/7/57	27 m	2
	29 m	2
	26 m	2
	28 m	2
28/7/57	45 m	2
29/7/57	50 m	2
30/7/57	18 m	2
31/7/57	17 m	2
1/8/57	18 m	2
	19 m	2
	22 m	2
	22	
	35	

19/57 22m 11/26 22m
22 22
35

Vluchtafstanden kleine
plevier en strandplevier.
(Pag 217)
1957

Blz. 257-258

8 Juni 1959

Slufter Texel

Toenemende wind tot W. storm. Patrijzen talrijk. Volgens vogelwachter Vermeulen eerst na de oorlog door jagersvereniging uitgezet! Zouden, evenals Fazanten, nooit doppen uit de nesten opruimen. Jonge Fazanten vliegen al, als zij nog heel klein zijn.

1959 dagboek

Blz. 98-99

28 Februari 1959

Fietstocht Osdorp-Eendrachtspolder-Halfweg-Houtrakpolder-IJpolder-Westhaven ('s mi. 4½ uur)

Zeer zacht, zonnig weer met max. temp. van 14-18°C. Hier en daar zang van Veldleeuweriken, doch overigens nog weinig vogelleven van betekenis. Tocht meer bedoeld als verkenning naar geschikt gebied ter vervanging van het kwijnende terrein in Amsterdam-West.

1 Maart 1959

Sloterplas-rietvelden 4 en 5-Eendrachtspolder-IJpolders-spuitsvelden Kabelweg ('s ocht. + 's mi. 9½ uur)

Duiktijden van voedselzoekende Futen: 1 x 5 sec, 1 x 10 sec, 1 x 11 sec, 3 x 12 sec, 2 x 13 sec, 2 x 16 sec, 1 x 17 sec, 3 x 18 sec, 1 x 20 sec. Idem van Dodaars 1 x 4 sec, 2 x 7 sec, 2 x 11 sec, 2 x 12 sec, 1 x 13 sec, 1 x 14 sec.

Blz. 107

19 April 1959

Kabelweg-A'dammerpr ('s mi. 3½ uur)

Nieuwe nesten: nr. 4 Kl. Pluvier, nr. 5 Veldleeuwerik (met 4 eieren, welke volgens Boot reeds spoedig moesten uitkomen, (daar 5/4 hierin/ei en 9/4 legsel reeds compleet), nr. 6. Graspieper (4. l.), nr. 7 Graspieper (4. l.), nr. 8 Kievit (4. l.), nr. 9 Meerkoet (6 eieren), nr. 9 Kievit (4. l.) en nr. 10 Kievit (1 ei). Al deze nesten op velden Kabelweg bij du Croo en Brauns (Sextantweg).

Blz. 117

21 Juni 1959

Op veld "Osdorp A" zouden vier Kemphanen-nesten gelegen hebben, waarvan twee uitgekomen zouden zijn.

- Vier kempaannesten! Wat
- een ongelofelijke rijkdom. Ik
- behoor tot een generatie
- bofkonten, die kon genieten
- van een enorme soorten-
- rijke natuur, die jaarlijks
- veranderde van locatie en
- samenstelling. Boeiender kan
- bijna niet.

Blz. 119

18 Juli 1959

Waterhoen sprong Hermelijn tegemoet ter verdediging van jongen, waarop Hermelijn terugdeinsde.

1960 dagboek I

6 Februari 1960

Grote IJpolders ('s mi. 3½ uur)

In Grote IJpolders waren dijken opgeworpen voor onmetelijke spuitvelden en havens. Zuiger DEE van Bos en Kalis was juist in een put aan de Zuidkant van De Horn te water gelaten. In groot deel van IJpolders was waterstand sterk verhoogd. Er was nog niet gespoten. Boerderijen reeds afgebroken of nog in afbraak. Grote troepen Veldleeuweriken. In ondiepe sloot een Witgatje. Op spuitvelden aan Kabelweg -waar opnieuw gespoten werd- een Bergeend en -volgens Boot- ook een Kluut. Boot had er ook Putters gezien. In moerassige ruigte behalve Watersnippen ook een Bokje. Dwergmuisje. Enkele Patrijzen al in paartje. Bovendien in namiddag haantjes erg druk!

Blz. 156

31 Maart 1959

Volgens v.d. Kam waren in IJpolders op akkers enige dagen lang 7 Kraanvogels gesignaleerd.

Een speurende Walters.
1959

(Plevierenboek 3)

Blz. 283

13-6-1959

Slufter Texel

Mevr. Vlaanderen vond op ca 0,50 m van Scholekster nest een dode Patrijs, die bloedend gewond aan de slaap was. Wellicht werd deze Patrijs door Scholekster aangevallen en ongelukkig geraakt. Zie talrijke voorbeelden van agressief gedrag van weidevogels (Kieviten!) tegenover Patrijzen.

Blz. 290

Op 24/5-1959 werd door Fr. H. Simons op veld "Osd. weg" jong B 76131 gevonden. Hij wist niet, of dit een Strandpluv. dan wel een Kl. Pluv. pullus was, doch wist wel zeker, dat hij het vond, doordat een oude Strandpluv. het ging koesteren. Had bovendien een vriend als getuige. B 76131 was een Kl. Pluv. pullus, dat door mij 23/5 geringd werd. Veel tijd tot verwisseling van de ring was dus niet over en dus ook niet waarschijnlijk, dat ring door iemand anders verwisseld. Het enige Strandpluv. pullus was B 76126, waarmee F. H. Simons zich echter beslist niet heeft vergist. Hoogstwaarschijnlijk dus een geval van een (tijdelijke?) adoptie van een Kl. Pluv. pullus door een Strandpluv.

Plevierenboek 4

Blz. 15-16-17

1 Augustus 1959

"Osdorp G" ('s mi 4 ½ uur)

Ws. opgejaagd door jongens kwam ad. Strandpluvier (geslacht onbekend) met drie halfwas jongen aanrennen. Na enige tijd kwamen dieren tot rust en gingen jongen op de grond zitten (om uit te rusten? Niet in angstig "gedrukte" houding!). Oude vogel hield de wacht, maar koesterde niet.

Ook geen initiatief der jongen in dit opzicht! Zonnig, niet zeer warm weer.

Plevierenboek 1959: een ongelofelijke dichtheid aan nesten bij de Kabelweg.

1960 dagboek II

Blz. 16-17

19 Juni 1960

Spuity. Kabelweg ('s ocht. + 's mi. 10 uur)

Eén Kemphen-nest was juist vorige dag uitgekomen. Twee pulli teruggevonden en geringd met nrs. 257474/75. Leken sprekend op jonge Bonte Strandloper, alleen veel groter (dia's!). Oude vogel nauwelijks in omgeving.

26 Juni 1960

Spuity. Kabelweg ('s ocht. + 's mi. 9 uur)

Foto's van vogels op en bij nesten van Tureluur (45). Kl. Pluvier (39) en Kemphen (46). Kemphen zat op het nest opvallend te hijgen (meer dan andere vogels bij dit zeer warme weer). Alleen de ondersnavel werd hierbij (hevig) bewogen. Maakte af en toe alarm-geluiden op het nest.

Blz. 18-19-20

9 Juli 1960

Spuity. Kabelweg ('s mi. 3½ uur)

Hr. Kolk had Visdieven-pullus K 75970 dood teruggevonden op 3/7.

18 Juli 1960

Sloterplas-spuity. Osd.weg ('s av. 2 uur)

Door Vlaanderen op 17/7 nu een Fuut met twee jongen ($\pm \frac{3}{4}$ volw. grootte) gesignaleerd aan W.kant van Sloterplas. Was ook nu op zelfde plaats aanwezig. Nog duidelijk gestreept aan kop en hals en op rug en aan zijanten dik in het dons. Oude Fuut was erg tolerant, wanneer Wilde Eenden zeer dicht bij de jongen kwamen (of omgekeerd). Eerste bewijs van broeden aan de Sloterplas.

Blz. 26-27

5, 6 en 8 Sept. 1960

R.I. West ('s av.)

Op stukje uitgespaard grasland tussen de begroeiing elke avond tot max. 7 Hazen en steeds een koppel Patrijzen van 8 stuks. Volgens een der lieden van de machinedienst waren er 12 jongen geweest, zodat hun aantal gehalveerd. Zowel Hazen als Patrijzen waren relatief mak. Eenmaal kwam een Haas zelfs tot op 4 m. afstand van mij (zittend, doch niet verscholen). Meestal beperkten de Hazen zich bij mijn verschijnen tot drukken op de grond met plat op de rug gedragen "lepels". Later kwamen dan geleidelijk de oren omhoog of ook wel plotseling bij enig alarmerend geluid. Al gauw begon dan het grazen. Hoofdzakelijk gras of andere kruidachtige ("onkruiden") gewassen. Eenmaal zag ik een vertoning, die mij een oefening leek. Ws. een jonge haas begon plotseling te hollen, niet vrij snel weg te springen, zoals hier gebruikelijk, doch kennelijk met

Cutterzuiger in de
Grote IJpolder 1959

Net opgespoten
'Kabelwegveld' bij
de Hemweg Centrale.
1959

**Rob en Henny van der Valk
in actie.**

1959

foto Fred Nordheim

inspanning van alle krachten. Deed echter niet veel anders dan rondjes lopen. Af en toe matigen van snelheid, maar dan oefening in springen over volkomen denkbeeldige hindernissen. Ook overdreven "opgooien" van de achterpoten en – nu overbodige – zeer scherpe "haken" slaan. Andere hazen mengen zich hierin niet, zodat het geheel niet het karakter van een stoeipartij had. Tuinworteltjes lagen hier enkele dagen zonder aangeraakt te worden. Na een uitgebreide maaltijd begonnen soms enkele zich te wassen op kattenmanier, alleen met – naar mijn gevoel, doch ook misschien wel "persoonlijke" – kortere haaltjes van de tong. Dit alles bij mijn – rustige – aanwezigheid op 10-15 meter. Kon zelfs zien, hoe tenen gespreid werden om gereinigd te kunnen worden. Geen geluiden gehoord. Geen reacties op Zwarte kraaien. Bij onraad van betekenis – bijv. als ik het gehele veld doorkruiste – verdwenen alle Hazen in de voor mensen al moeilijk door dringbare aanplant rondom, om bij teruggekeerde rust weer spoedig op het veld terug te komen.

Blz. 36

13 November 1960

A.W. duinen ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Na meer dan een jaar geen enkel ex. opgemerkt te hebben – ook niet in de winter met de dode takken – nu ineens vijf Eekhoorns. Zelfs een paring op een dikke boomtak niet meer dan ca. 5 m. boven de grond. Gebeurde op de voor zoogdieren kenmerkende wijze, zonder enig bijkomend ceremonieel. Geen geluiden, hoewel wij vrij dichtbij stonden. Niet bekend, of een copulatie in deze tijd van het jaar normaal is, resp. of deze gevolgen kan hebben.

**Jonge kemphaan.
1959**

**Aanvoer van spuitbuizen in
de Grootte IJpolder.**

1959

1961 dagboek

Blz. 62-63

22 April 1961

**Spuitvelden Kabelweg – R.I. West
(’ocht + ’s mi 12 u)**

Twee hazenlegers met waarschijnlijk pas geboren jongen. Een ervan zelf gezien. Er waren 4 jongen, waarvan een dood. Twee bleven erg rustig, de derde liep op een moeilijke, beverige wijze rond. Niet blind! Dia’s. Niet een gebruikelijk hazenleger, maar meer een kaal plekje te midden van wat vegetatie. Op het vlakke land, niet aan een helling. Geen geluid, ook geen piepen van kou of honger. Urenlang alleen, wellicht door onze aanwezigheid in de omgeving. Wel veel Hazen gezien, maar geen een, die bijzonder verontrust deed of in de naaste omgeving wilde komen. Het lopende jonge Haasje had de neiging steeds op ons af te komen.

23 April 1961

Spuitvelden Kabelweg (’s ocht. 5 uur)

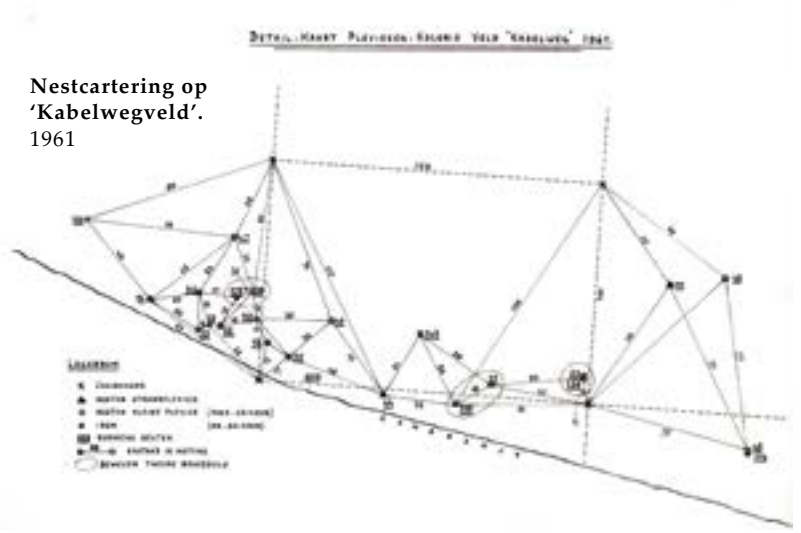
Op spuitveld Kabelweg waren jonge Hazen van 22/4 nog op zelfde plaats aanwezig. Dode jong was verdwenen, doch dit kon mensenwerk geweest zijn. Geen der drie jongen was nu erg loops. Aanraken der jongen zou verlaten door de moeder tengevolge hebben. Dit is zeker niet algemeen geldend, daar Fred Nordheim in Maart op hetzelfde veld een week lang een jong had gevolgd en deze daarbij herhaaldelijk aangeraakt. Hij had het dier elke dag gewogen en een dagelijkse gewichttoename van ongeveer 8 gr/dag vastgesteld. Laatste bekende gewicht 160 gram.

Blz. 74

28 Mei 1961

Spuitv. IJpolders-Kabelweg (’s ocht + ’s mi 6 ½ uur)

Nest nr. 105 was van Kempfen. Vogel verscheidene malen op en van nest zien gaan. Lichtblauwe eieren komen bij deze soort volgens Handbook bij uitzondering voor.

Nestcartering op 'Kabelwegveld'. 1961

Kemphaannest met blauwe eieren.

Van boven naar beneden: nest van rietgors ei van rietgors broedende kemphaan.

- Ik was een fanatieke nesten-
• zoeker. Als ik een vogel-
• gedrag zag vertonen dat op
• het bezit van een nest duid-
• de dan wilde ik dat nest per
• se vinden. Die eigenschap
• had en heb ik nog steeds.
• Wat er nu zo bevredigend is
• aan het vinden van een nest,
• laat zich het best verwoor-
• den met: Ik ontfutsel de
• natuur een geheim! Meer is
• het niet, maar het geeft me
• een gevoel dat ik de natuur
• begrijp en er onderdeel van
• uitmaak.

**Sloterplas met oprukkende
tuinstad Slotervaart op de
achtergrond.
1961**

Pasgeboren haas op weegschaal bij 'Kabelweg'. Werd dagenlang gewogen: nam 8 gram per dag toe.
foto Fred Nordheim

Schuilhut bij steltkluut.
Camargue, Frankrijk.
1961

(Plevierenboek 4)

Blz. 152-153-154

6 Mei 1961

Spuitv. Kabelweg ('s ocht + 's mi 10 uur)

Om 15.25 u. op Kl. Plevierennest nr 46 mannetje gevangen. Was reeds geringd met B 72127 aangelegd op 3/5/59 aan ad. vogel op nest in diepe deel bij Du Croo en Brauns. Verplaatsing dus slechts ca. 500 m. Verplaatsing ten opzichte van 1960 nog geringer, n.l. slechts enkele tientallen meters. Toch kon m.i. nog niet van territorium-trouw gesproken worden, daar op ongeveer plaats van 1960 nu een ander paar broedde. Blz. 187

31 Mei 1961

Fietstocht van Arles via Tour du Valet naar Salin-de-Badon

Kuifleeuweriken op kale gronden als bij Amsterdam, doch hier ver van de menselijke behuizingen. Bezoek Dr. Hoffmann. Zijn vleugelmaten zijn altijd betrokken op de geheel ingevouwen en dan zo lang mogelijk uitgedrukte vleugel (methode, vroeger ook door mij gebruikt). Dr. Hoffmann meent te weten, dat dit ook de methode van Dr. Voous is en zeker, dat de Engelse en Zwitserse trekstations zo werken. Blz. 203

13 Juni 1961

Tocht naar Middellandse Zee in de richting van Beauduc

Twee nesten van Strandplevier: Een zeer goed verborgen onder een dichte Salicornia-struik. Vogel vloog bij onze benadering al heel vlug weg en liet zich niet meer zien. Op deze wijze kunnen ook andere broedvogels ongemerkt verdwenen zijn en de enorme oppervlakte intensief naar nesten doorzoeken was onmogelijk.

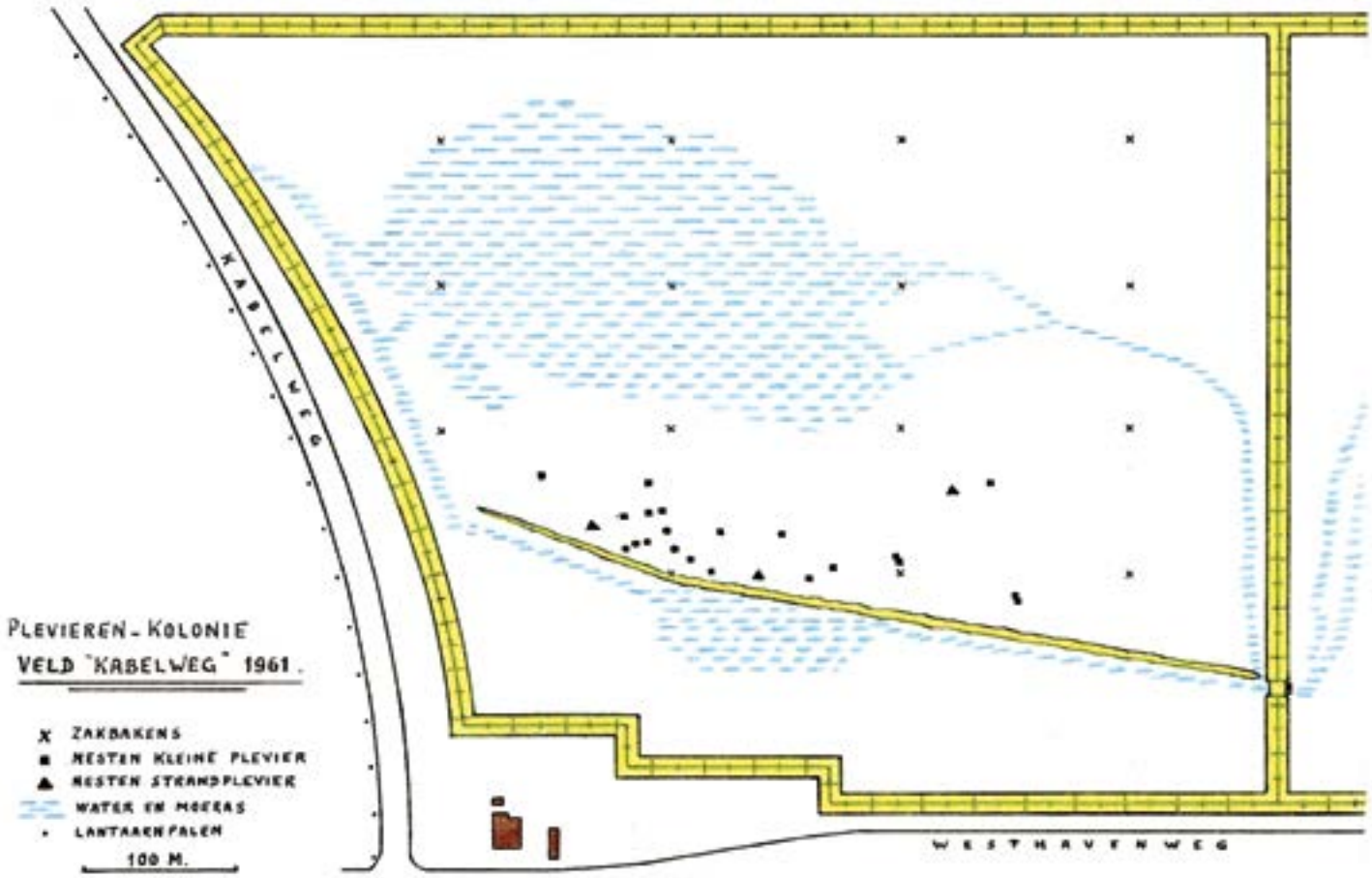
Blz. 208

14 Juni 1961

Omgeving Salin-de-Badon

Volgens Hr. Penot wordt in de zomer weliswaar de jacht op plevieren wel geopend, maar dan is iedere jager veel meer in eenden geïnteresseerd. Wanneer de eenden verjaagd zijn, bijv. in het vroege voorjaar, krijgt men "interesse" voor de plevieren.

Plevierenkolonie
Kabelweg.
1961

Nest kleine plevier.
1961

PLEVIEREN-STAND. DIVERSE TERREINEN. Kabelweg, Zuid, A. Ham.

Aanvankelijk slijk- en zandveld voor opspuiting Kabelweg-Noord. In 1960 opgespoten tot huidige en daardoor te hoog (aanmerking: oppervlakte ca. 1 ha. Langs oorspronkelijke sportlijnen veel grote schelpenbanken. In het midden zijvend plaatsen, die alleen in droge tijden af en toe uitdrogen. Verder uit ontwikkeling van riet, ruisen, etc. Op heuvelen groeien vooral veel mossen. Ontwikkeling die tenaasten ook vrijwel alle schelpenbanken overdekt. In 1961 al bijna geen schelpen meer. Het grote strak met een laag mosbegroeiing. In 1961 en 1962 telkens tenminste één nest in mos, met struiper gevoerd, geheel onder schelpen.

Jr.	Strandpl.	Kl. Plev.
1961	?	?
1962	Op (80%) 2p (10%)	Kl. Plev. nr. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100
1963	2p (100%) Op (0%)	Kl. Plev. nr. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100
1964	? (100%) Op (0%)	
1965	? (100%) Op (0%)	
1966	Op (100%) Op (0%)	Kl. Plev. nr. 22, 23, 24, 25 + poll 1/2
1967	2p (100%) Op (0%)	Kl. Plev. nr. 25 + 26 kern
1968	2p (100%) Op (0%)	Kl. Plev. nr. 25 + 26

In 1961-1968 bewaking door paarden, waaronder vegetatie in centrale deel kort gehouden werd. Zichtig schelpenrijke gebied verbannen. Geen broedplaatsen meer.

Strandpl. 1961 → Kabelweg N 1961; 1962 → Kabelweg W 1964 en Malsbeek 1965.
Kl. Plev. 1961 → Kabelweg N 1961; 1962 → Kabelweg O 1961-62; 1963 → Kabelweg N 1961-62
poll. 1966 → Kabelweg O 1961-62; 1967 → Kabelweg Oest 1961
(poll) 1968 → Kabelweg 1962 poll.

Plevierenstand op
diverse terreinen.
1968

Broedende kleine plevier.
1961

(Plevierenboek 4)

Blz. 211 en 214

17 Juni 1961

Volgens Hr. Boot was op de meest Westelijke landtong in de IJpolder-spuitsvelden een "kolonie" van 4 p Strandplevieren gevestigd.

Blz. 239-240-241

9-7-1961

In uiterste hoek bij de oude Velsersweg weer een paar alarmerende Strandplevieren, die drie jongen bleken te hebben. Twee ervan kunnen pakken en geringd met nrs B 88809/10. Derde jong bleef ondanks al het lokken van vrouwtje rustig in de vegetatie rondlopen en kon daardoor niet opgespoord worden. B 88809 had een ontsteking aan een der ogen (oogleden), waardoor oog half dicht. Bleek door een dode distelpunt veroorzaakt te worden, welke veel voorkwamen in de schuilhoek-vegetatie. Een en ander schijnbaar met goed gevolg verwijderd.

Bij jonge Kluten was het gebruikelijk, maar van jonge Strandplevieren zeker niet, dat zij zich zwemmend een goed heenkomen zochten van de landtong af. Bij niet te wild weer liep dit voor de Kluten ook stellig meestentijds goed af. Een jonge Strandplevier had zich gedrukt op de uiterste punt van een landtongetje, maar toen ik dichtbij kwam sprong hij overeind en begon snel heen en weer te hollen. Ook toen ik niet nader kwam bleef dit doorgaan en even later holde hij het water in, dat hij bij zijn heen en weer hollen eerst zo duidelijk als grens had gezien. Het vogeltje zwom een groot stuk over, hetgeen erg lang duurde door golfslag op dit overi-

gens ondiepe water en door gedeeltelijk afdrijven. De oude vogel plonsde af en toe naast hem in het water, erg geagiteerd door dit ongewone verschijnsel. Toen jong ten slotte aan land kroop, werd hij direct "ondergenomen"! Volgens Vlaanderen's was er nog een andere plevier te water geraakt, die niet meer tegen de stroom op kon komen.

Blz. 242-243

15 Juli 1961

Zandvelden ten N. en Z. van Osdorperweg ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

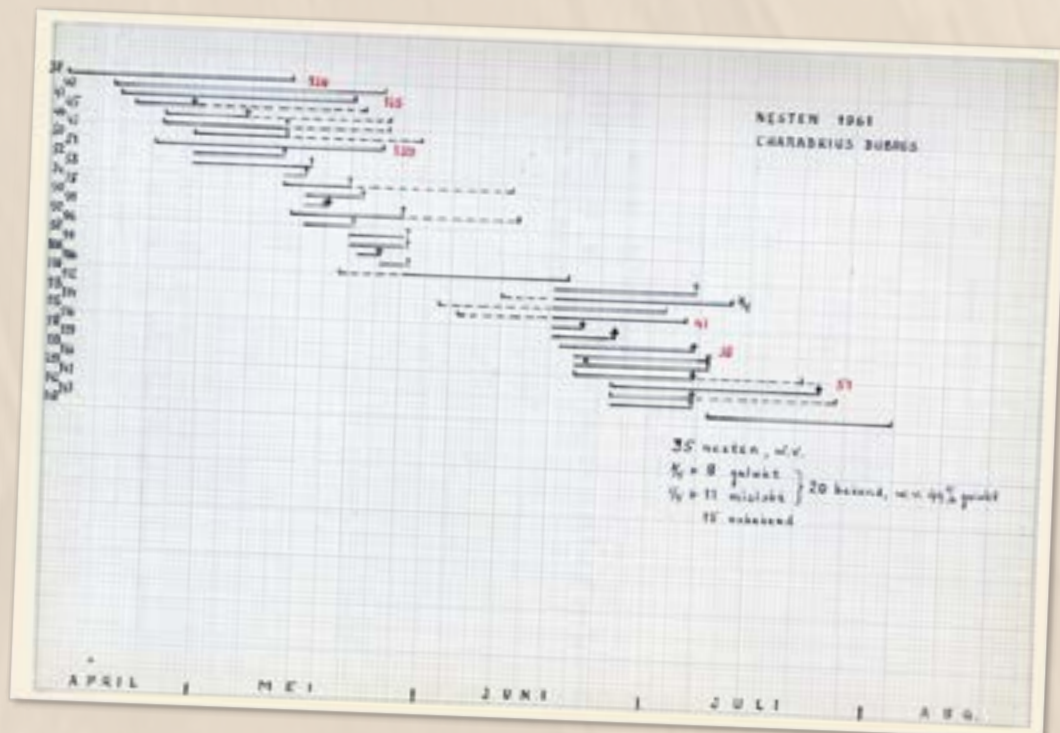
Bij een der bouwwerken een schuur, die aan drie kanten dicht was en geheel met dak bedekt. Aan achterzijde echter opening doordat geen vloer aanwezig was en de zandgrond daar sterk helde door een ontwateringsslootje langs de weg. Aan de sporen en het mulle zand was te zien, dat een (ws. Kleine) plevier hier naar binnen was komen lopen en de schuur in de breedte doorgenomen had! Misschien een jong geweest, maar dan een groot ex, want pootafdruk was niet van adult te onderscheiden.

Blz. 253

Gedachte uitwerking:

Zowel lokroep van oude plevieren als klagend piepen der jongen op band vastleggen. Reacties der ouden op dit piepen in verschillende fasen van de periode van hun aanwezigheid onderzoeken, eventueel de mogelijkheid van vangen der ouden. Met lokroep der ouders proberen jongen sneller op te sporen.

Overzicht uit 1961 van de legsels van de kleine plevier.

1962 dagboek

Blz. 15

3 Maart 1962

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 4 uur)

Een Eekhoorn vluchtte snel voor mij uit door de sneeuw over de grond. Sporen van voor- en achterpoten bedekten elkaar grotendeels. Sleepspoor van staart goed te zien. 16 sprongen besloegen 54 voetlengten, dus elke sprong gemiddeld 1 m!

Blz. 20

15 April 1962

Amsterdamse Bos ('s ocht. + 's mi 6 uur)

Op prachtige, kale schelpenbankjes in vijver van vogel-eiland waren nu geen, doch enkele dagen terug wel twee Kleine Plevieren aanwezig. Volkomen afwijkend van "normale" biotoop, speciaal door kleine oppervlak en omringende bossen.

Blz. 59-60-61

16 Juni 1962

A.W. duinen ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Jonge Steenuilen van 12 dagen hadden ogen nauwelijks open (plotselinge overgang naar daglicht niet een waarschijnlijke oorzaak, omdat dit ook na 5 min. nog het geval was). Hadden nog geelachtige eitanden. Scholekster-familie niet meer op hun vaste plaats. Volgens Fr. Koning komt het voor, dat Scholeksters met jongen de bossen intrekken.

Blz. 124 t/m 127

15 December 1962

R.I. West ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Vangsten met nylonnetten:

Koperwiek. Deze vogel vertoonde bij uithalen uit het net geen bijzonder wild of luidruchtig gedrag. Hield zich in de hand ook vrij rustig. Onderweg naar de ringplaats stierf hij echter in mijn hand, zonder dat daaraan duidelijk merkbare opwinding vooraf was gegaan. Twee vorige Koperwieken waren veel wilder en ook de Zanglijster van 1961 was dat. Overeenkomst met die Zanglijster bestond in het hoge gewicht. Deze Koperwiek woog 86,1 gram. Tot dusver was maximum 73,8 gram! Misschien was toch een hoog lichaamsgewicht (resp. een grote vetafzetting) bevordelijk voor een hartverlamming.

22 December 1962

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 8 uur)

Op wandeling van 8400 m. langs strand van Zandvoort naar dwarsweg in Lange Veld vele meeuwen in vier soorten (geen Kl. Mantelmeeuwen opgemerkt). 280 Drieteenzandlopers, 25 Bonte Strandlopers, 5 Tureluurs en

Jonge haas.
1961

Jonge steenuilen.

Koperwiek.

- Walters zit er mee dat
- vogels dood gaan bij het
- vangen met mistnetten.
- Hij is zo wetenschappelijk
- eerlijk dat hij ook deze jam-
- merlijke mislukkingen bij het
- onderzoek in zijn dagboeken
- noteert.

4 Scholeksters. Ook vrij veel Bonte Kraaien, die waarschijnlijk aasden op de talloze aangespoelde, dode zeesterren. Een paar Middelste Zaagbekken. Drieteenzandlopers waren in doen en laten veel drukker dan Bonte Strandlopers. Hoewel vele Drieteenzandlopers door teer- of olie verontreiniging aan de onderzijde donkere plekken hadden, was verwarring met Bonte Strandlopers alleen al door verschil in gedrag uitgesloten. Aangespoelde, dode Bruinvis. Lengte 1,30 à 1,40 m. Zwart van boven, wit van onderen. Een rugvin, twee "kieuw" vinnen. Staartvinnen horizontaal. Brede, ronde kop.

De nog ongeschonden Spieringhornpolder.
1961

Tabel met maten en gewichten van dode kramsvogels.
1963

10 januari. R. W. Jansen (veld + om 12 uur)
*By spijndel afgedien van de bekende Lindengroen. Amstelveen.
 Deze en andere kramsvogels direct gevangen. Al vrees-
 gebrek. Lijfmaat: het deeltje, oorspronk. vande
 been geplukt.*
Veld en veld van gevangen.

	slanglengte	schouder	leer	schouder	gewicht	gewicht
1	179-178	17 1/2	25	37	17g	17g
2	178	17 1/2	23	37 1/2	17g	17g
3	177-175	17 1/2	26	37	17g	17g
4	175	18	25	37 1/2	17g	17g
5	178	17 1/2	25 1/2	37 1/2	17g	17g
6	178	19	25 1/2	37 1/2	17g	17g
7	179	19	25	37 1/2	17g	17g
8	177-177	19	25	37	17g	17g
9	174	18	22	37	17g	17g
10	175-174	17 1/2	24	37	17g	17g
11	171	17 1/2	24	37	17g	17g
12	171-172	20	-	37 1/2	17g	17g
13	171-172	17 1/2	21	37 1/2	17g	17g
14	179	17 1/2	21	37 1/2	17g	17g
15	176	19	24	37 1/2	17g	17g
16	172	19	23 1/2	37	17g	17g
17	172-171	18 1/2	25	37	17g	17g
18	172-171	18	25	37	17g	17g
19	174	17 1/2	24	37 1/2	17g	17g
20	177	-	-	-	-	-
21	171-170	-	20	-	-	-
22	177-177	17 1/2	-	-	-	-
23	177-177	-	-	-	-	-
24	177	-	-	-	-	-

(Plevierenboek 4)

Blz. 286-287-288

18 Mei 1962

Spuitv. Sextantweg en Spieringhorn ('s mi + 's av. 5 1/2 uur)

N.B. mannetje B 80944 en vrouwtje B 88802 vormden dus zowel in 1961 als in 1962 een paar.

Eerste bewijs in mijn onderzoek van huwelijksstrouw bij de Strandplevier. Gezien de verplaatsing en de aanwezigheid van vele andere Strandplevieren – ten dele dichtbij – kan herkenning niet aan het territorium plaats gevonden hebben.

Weer duidelijk sprake van een "persoonlijke band", waarvan echter niet bekend is, of deze tijdens de trek en in het winterverblijf bestendig werd.

Blz. 311-312-313

25 Juni 1962

IJpolders-landtong Spieringhorn ('av 2 uur)

Op Strandplev. nest 54 getracht mannetje te vangen. Lukte aanvankelijk niet, doordat ingang kooi niet werd gevonden. Toen ik op enige afstand bleef liggen, kwam vogel in het geheel niet meer. Daarom wat verderaf gegaan, waardoor kooi -ook al door de omringende vegetatie- niet zichtbaar meer was. Tijdens mijn afwezigheid van 15-20 min. moet mannetje vrij spoedig op nest gegaan zijn en zich zelf gevangen hebben. Had wellicht gesparteld, doch had in ieder geval aandacht van vrouwtje Torenvalk getrokken. Bij mijn terugkomst vloog laatste weg en mannetje alex. lag met diepe wond in de nek dood in de onbeschadigde kooi. Eerste ongeval met plevierenvangst in alle jaren (vanaf 1951). Toont noodzaak aan van onmiddellijk bevrijden gevangen vogels, ook bij automatisch werkende vangst installaties.

Spuitveld met zeester.

Strandplevier in de hand van
Walters. Gevangen, gemeten,
gewogen en geringd.
1963

(Plevierenboek 4)

28 Juni 1962

Sputv. IJpolders-landtong Spieringhorn
(‘s av. 2 uur)

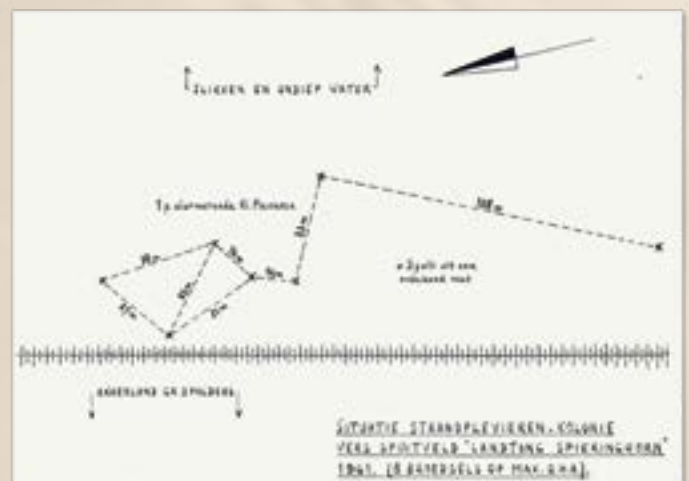
Ongeveer 72 uur na de catastrofe werden eieren van Strandplev. Nest nr 54 nog warm gehouden. Waren nu al iets aangepikt. Jongen maakten al piepende geluidjes.

Blz. 320

2 Juli 1962

Sputv. IJpolders-landtong Spieringhorn
(‘s av. 1 ½ u)

Strandplev. nest nr. 54 leeg. Nergens in omgeving jongen kunnen ontdekken. In ieder geval had vrouwtje meer dan 6 etmalen na verlies van mannetje het broeden volgehouden. Dit is meer dan het maximum van Rittinghaus. Wellicht had vrouwtje de jongen snel naar voedsel plekken geleid omdat ze zelf de laatste dagen ws. weinig tijd had gehad om te foerageren. Op de natte, doch onbegaanbare plekken waren wel alarmerende Strandplevieren met jongen, doch herkomst van dit nest was op afstand gezien niet te bewijzen.

**Strandplevierenkolonie
Spieringhorn.**
1961

Dodaars onder het
ijs bij een wak.

1963 dagboek I

12 Januari 1963

Amsterdamse Bos ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Na een paar dagen strenge tot zeer strenge vorst lagen nu Nieuwe Meer en Ringvaart geheel bevroren. Talloze slachtoffers onder de vogels, vnl. Meerkoeten en Waterhoentjes, doch ook wel Wilde Eenden, Smient, Grote Zaagbekken en Dodaars.

21 Januari 1963

Twee Dodaarsjes thuis bij R. Duinker

Nr. 1 Vleugels l + r 106 mm. Snavel 19 mm. Tarsus 35 mm. Levend gewicht 158 gram.

Nr. 2 Vleugels l + r 104 mm. Snavel 16 ½ mm. Tarsus 34 mm. Levend gewicht 159 gram.

Dieren kregen ongezoeten vis in kleine stukjes. Waren daar erg fel op en vraten zonder bedenken uit de hand, ook van mij als vreemde. Kregen ook wel meelwormen. Zwommen in een tobbe rustig rond en begonnen wild te duiken, wanneer in het water meelwormen werden geworpen. Hadden in zeer korte tijd alles gevonden. Duikperiodes zeer kort. Een der Dodaarsjes werd echt nat, de ander niet. De eerste was dan ook al eens bijna dood geweest, doch met warmte en voedsel weer gered. Af en toe een zacht fluitend "bi-bi" geroep, doch veel zachter en ook langzamer dan het bekende baltsbelletje.

Blz. 2-4

3 Februari 1963

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 8 uur)

4 Reeën op heuvels aan Nieuw kanaal. Fr. Koning had bij Lekwater toeleiding vorig seizoen ree-kalfje gevonden, dat samen met de moeder wegvluchtte.

Blz. 35

14 April 1963

Vondelpark-Amsterdamse Bos

P. de Vries had afgelopen week in weilanden bij Eemnes 5 Kolganzen zeer dichtbij benaderd per auto. (10-20 m!)

19 April 1963

Spuitsvelden Hornweg ('s av. 2 uur)

Bij aankomst op hetzelfde stukje als vorige avond daar geen Strandleeuweriken. Kwamen om 19.24 u aan om niet meer te verdwijnen. Ws. dus wel slaappleats. Niet precies te tellen, doch zeker meer dan 10.

Vastgevroren meerkoet.

Dodaars thuis bij
Rob Duinker.

- In de Atlas van de Nederlandse zoogdieren uit 1992 staat dat er in 1954 reeën zijn uitgezet in de AWD bij Zandvoort. Pas twaalf jaar later ziet Walters ze voor het eerst.

- P. de Vries is 'Piet-Tele', door ons zo genoemd omdat hij altijd met een grote telelens rondsjuwde om vogels te fotograferen. Hij maakte met deze lens weinig 'mooie' platen zoals hij zijn foto's noemde.

Gewichten van diverse vogels. 1962

Voorlopige gewichtentabel (per 1/2 u)

	12	maai	maai	juuni	juuni
Klein Plevier	3	52,5	44	42	
Stansplevier	1			52,5	♂
Boornster	2	74	82	76	
Boornster	3	55	58	61	
Blauwe Gaai	1			111	
Koolmees	20	16,5	20,1	18,0	
Pruittmees	20	12,4	12,5	11,4	
Witkei	4	21	22	25	
Witkei	2	18,9	16,1	11,0	
Witkei	3	10,6	10,7	10,7	
Langfles	1			2,5	
Kopvink	5	46,1	47,6	77,9	
Kopvink	21	62,5	72,8	67,0	
Kopvink	18	28,1	119,7	101,8	
Kopvink	80	15,0	29,3	17,7	
Kopvink	15	19,0	28,2	22,1	
Kopvink	2	14,5	16,4	15,5	
Kopvink	1			19,4	
Kopvink	5	5,2	6,0	5,6	
Kopvink	1			15,6	
Kopvink	16	18,1	27,2	20,8	
Kopvink	2	22,4	24,5	24,0	
Kopvink	22	77,6	116	92,0	
Kopvink	29	26,2	32,5	28,0	
Kopvink	9	14,3	17,7	16,2	
Kopvink	1			11,7	
Kopvink	22	19,6	29,7	24,0	
Kopvink	1			24,4	
Kopvink	22	22,8	24,5	24,4	
Kopvink	1			44,9	

Familie visdief voert jong.

(Plevierenboek 4)

Blz. 359

15 Mei 1963

Sputiv. Kabelweg ('s av. 2 u)

Veld ten Z van Kabelweg, waar Fr. Nordheim vier in aanbouw zijnde Kl. Plev. Legsels gevonden zou hebben, geheel afgezocht, doch niets gevonden. Wel alarm van Kl. Plev. Al weer uitgehaald?

Blz. 380 en 382

4 Juni 1963

Sputiv. Ten N. en ten Z. van Sp.w.dijk ('s ocht + 's mi 12 uur)

Bij aflossing van Visdief op ca 80 cm van Kl. Plevier kwamen zowel aflosser als afgeloste vogel vlak langs nest, waarop toen mannetje broedde. Die viel direct met veel alarmgeroep aan. Visdieven reageerden er allebei fel op, hoewel uitsluitend die vogel, die er rechtstreeks bij betrokken was (dus niet beide gelijktijdig). Volstonden eerst met Kl. Plev. van zich af te houden, doch vielen ten slotte ook aan met kop en snavel recht op plevier af. Kl. Plev. toen "inj. feigning" met gespreide staart en beurtelings geheel omhoog of juist schuin bij de grond gehouden vleugels (dia's).

Nachtzwaluw.
Van boven naar beneden:
eieren, jong,
dreighouding op nest,
portret.

Blz 63

25 Mei 1963

Spuitvelden Kabelweg ('s ocht + 's mi + 's av 12 u)

Spiegelproef bij Visdief nr. 47. Bij eerste maal dalen alleen schrik, zich uitend in zeer snel opvliegreactie. Bij de 2e maal enige aarzeling, doch al spoedig naar nest lopen, zitten en geen enkele merkbare, verdere reactie.

2 Juni 1963

A.W-duinen ('s ocht + 's mi)

Winterkoningen alleen in min of meer bewoonde gedeelten (Vogelenzangseweg, Beckslaan, bij Mense). In het eigenlijke duin nog nergens aangetroffen.

Tureluur zwom op vrij diepe water van eendenpoel in gebied 1 bij enige Kuifeenden.

In het bekende biotoop van balsem-populiertjes bij Vogelzang een nest van Nachtzwaluw met drie eieren.

Afm:

3.20 x 2.15 cm

3.14 x 2.34 cm

Vogel bleef met toegeknepen ogen zitten tot op cm/m?.

Toen spatte zij (vrouwje) weg op enkele m afstand met vleugels schuin omhoog gespreid afleidend. Verdween echter spoedig uit zicht. Nest-kom bestond uit wat platgetreden grond, niet of nauwelijks uitgekrabd en ongevoerd.

13 Juni 1963

A.W-duinen ('s ocht + 's mi 7u)

Nachtzwaluwvrouwje weer op nest. Liet zich door mij (sluipend) tot binnen 1 m benaderen. Vloog later weg. Had geen witte plekken op de staart als mannetje. Toen zij eenmaal weg was, was zij bij terugkomen zeer schuw voor de inmiddels op ca. 3½ m opgeplaatste schuilhut. Daalde op wel 8 m. en bleef daar staan. Stond vaak onrustig te dribbelen zonder van plaats te veranderen. Lang zo onbeweeglijk niet als op nest. Af en toe een zacht en niet zeer laag binnensmonds "orrr" of "urrr" -alarm. Bij een zeer geringe beweging van schuilhut door de wind spreidde zij meteen de vleugels schuin omhoog in schrikhouding. Iets meer beweging was voldoende om haar te laten vluchten. Na weghalen schuilhut was zij voorlopig voor mijn normale nadering ook veel schuwer. Vloog dan op afstand van 10 m al van nest weg. In namiddag was dat alweer veel beter.

Blz. 105

25 Juni 1963

Spuitvelden ten N. en ten Z. v Sp.w.dijk ('s av. 2½ uur)

Paar Bergeenden met tenminste 15 kleine pulli.

Door anderen al op 21/6 gezien. Eerste aangetoonde broedgeval in IJpolders en Amsterdam-West.

Afwijkende kleur van één ei in visdievennest.

Plevierenboek 5

Blz. 3 t/m 7

27 Juli 1963

Spuitvelden Lutkemeerpolder (‘s ocht + ‘s mi + ‘s av. 13 uur)

Beide oude Kl. Plevieren bij nest nr. 122, waarvan een jong (nog niet eens helemaal droog) en drie aangepikte eieren. Had al geen eitand meer. Jong geringd met B 96494. Woog om 9.- uur 5,1 gram. Om kans op weglopen der ouders met dit jong en in de steek laten van nest van legsel te voorkomen, dit jong meegenomen. Om 10.30 u werden 2e en 3e jong geboren. Beide met groot stuk eierdooier buiten de buik. Vooral nr. 2 maakte toch wel vitale indruk. 5 kwartier na de geboorte (nog niet eens helemaal goed droog) maakte tweede jong al alarm -kopknik- bewegingen. Nog geen 1 ½ uur oud al (vrij ongericht) pikken naar de grond. In liggende houding verschillende malen uitstrekken van pootje geheel naar achteren. Ook typische (ont)spanningsreactie. Inmiddels was 1e jong geheel aan mij gewend geraakt. Kwam steeds naar mij toe wanneer het door verdwijnen van zon even wat kouder werd en reageerde ten slotte ook op een door mij nagemaakt -doch stellig heel weinig gelijkelijk- "pjup of pjuw"- geluid. Wanneer hij bijv. tot 2 m was weggelopen, was het niet meer, als in het begin, nodig om hem terug te halen, doch begon ik eenvoudig "pjup" te roepen (met hoofd vlak bij de grond), waarop vogeltje snel terugkwam. Liet zich graag koesteren door onder mijn warme adem, vlak onder mijn mond te gaan liggen. Wanneer het in de zon warm genoeg was, kwam hij soms ook niet op mijn roepen, doch bleef ergens rustig liggen, op mijn geroep bijna voortdurend met eigen gepiep reagerend. Derde jong had eerst ook enige schuwheid, doch -gestimuleerd door voorbeeld van eerste jong- kwam hij ook al heel spoedig op mijn "lokro-

Kleine plevier bij nest.

Blz. 108

7 Juli 1963

A.W-duinen. (‘s ocht + ‘s mi 9 uur)

Nest van Houtsnip met 4 eieren:

4.56 x 3.35 cm 4.65 x 3.27 cm

4.58 x 3.43 cm 4.65 x 3.36 cm

Crème-kleurig van grondkleur met vrij veel bruine en ook wel grijze vlekken. Nest een eenvoudige, ronde en ondiepe kuil in dennenaalden, waarschijnlijk ongewild gevoerd met enige eigen veren. In omgeving nest met wat gebladerde van lage braamstruikjes (max 2 à 3 dm). Alles onder een vrij open bestand van Corsicaanse dennen. Vogel liet mij wel tot 4 m benaderen en zat dan plat gedrukt op nest. Bij wegvliegen vrijwel verticaal omhoog door opening in boomkruinen. Was enkele malen vrij snel terug op nest! Geen geluiden bij zitten of wegvliegen.

11 Augustus 1963

Spuitvelden ten N.v. Sp.w. dijk (‘s ocht. 3 uur)

Wezeltje joeg op huismussen, die in groot aantal bij zaaddragende vegetatie zaten. Mussen vlogen alarmerend op, maar daalden steeds weer heel dichtbij op zelfde plek als wezel voorbij gehold was. Wezel holde happend en grijpend wild in het rond, maar kreeg er geen.

18 Augustus 1963

A.W-duinen (‘s ocht. + ‘s mi 9 uur)

Temminck's Strandloper. Had net hevig gebaad en was daardoor drijfnat. Zodanig zelfs, dat hij niet meer kon vliegen. Kon lopende gepakt worden, voordat hij zich in hoge vegetatie zou verschuilen. Vleugels l + r 102 mm. Donkere snavel 17 mm. Okergele poten (dus juveniel ex). Tarsus 17 mm. Donkerbruine oogiris. In de hand droogden de vleugels snel op. Daardoor ontplooiden zich de vlaggen der slagpennen weer en kregen de vleugels weer draagvermogen. Bij loslaten in die situatie liep de vogel snel weg, zelfs ook nog even, toen ik hem weer achtervolgde. Spreidde in angst de vleugels en merkte eerst toen, dat hij weer kon vliegen. Vloog toen met bekende "trillertje" honderden meters ver weg.

Ei van watersnip.

**Spuitveld Westelijk
Havengebied na één jaar.**

- Walters ontpopt zich als
- kraamverzorger. Wat zal
- hij intens van dit moment
- genoten hebben.

**Natureiland in
Buiten IJ.**

- In mijn periode als stads-
- ecooloog bij de gemeente
- Amsterdam bedacht ik
- oevers geïnspireerd op de
- spuitveldplassen.

pen” zonder dat ik hem ook maar eenmaal behoefde te halen. Zijn aanpassingsproces verliep veel sneller. Ook wanneer ik achteruit kroop en maar bleef “lokken” kwamen beide jongen op de duur met mij mee. Stond ik op, dan raakten zij door de ongewone hoogte toch wel gealarmeerd, zij het ook in beperkte mate. Laatste jong geboren tussen 13.30 en 14.- uur. Geringd met nr. B 96497. Drie kwartier na de geboorte 2e en 3e jong al haast geen dooier meer buiten de buik. Waren zeer levendig. Tijdens aanwezigheid van 4e jong bij mij, drie oudste jongen terug in nest. Na ruim een uur kwam ik terug en toen waren deze jongen zeer verschrikt voor mij. Lieten zich ook in liggende houding door mij helemaal niet meer lokken. Mijn geluid en verschijningsvorm was dus bepaald niet voldoende “ingeprent” om een definitief ouderbeeld te vormen, hoewel vooral oudste jong wel \pm 5 uur lang bij mij was geweest in een periode, die voor “inprenten” bijzonder gevoelig moest zijn.

Jonge kleine plevieren verstoppen zich onder klein hoefblad.

(Plevierenboek 5)

Blz. 26

11 April 1964

R. v.d. Valk had op Kabelweg-Noord eerste nest van Strandplevier gevonden met een ei!

Blz. 59-60

3 Mei 1964

Spuitvelden Kabelweg-Noord en Basis- en Hornweg ('s mi + 's av. 5 uur)

Uren lange regen had grote gedeelten van velden Kabelweg, die onvoldoende afwatering hadden, onder water gezet. De meeste pleviennesten bleken juist zo te liggen, dat zij hiervan geen last hadden. Mogelijk was dit ook een aanleiding om tussen de dijkes aan de slootkanten te broeden, omdat daar de ontwatering natuurlijk prima was. Kleine Pleviennest nr 37 was echter ondergelopen. Eieren zweefden in nestkom onder 5 à 6 cm water. Nest was voor de eigenaars niet meer te bereiken, want ook vele vierkante meters in de omgeving stond het water even hoog. Broeden op eieren in een kuil met water om beide lauw te houden (als in 1958 in Oostenrijk) was er helemaal niet bij. Toen ik kwam, was het al meer dan een uur droog. De ramp moest zich dus enkele uren van tevoren voltrokken hebben. Toch een heuvel op de nestplaats opgericht, die tot ca. 10 cm boven het water uitstak en die verscheidene vierkante dm groot was. Was na ¼ uur gebeurd. Daarna mij teruggetrokken. Na ca 1 ½ uur bleek de vogel de eieren in door mij gemaakte droge kuiltje (ongevoerd) geaccepteerd te hebben. Bij mijn nadering vloog hij direct van het eiland af. Eieren waren door en door warm.

Veren van kleine plevier.
1964

1964 dagboek I

Blz. 3

In de A.W.-duinen waargenomen vogelsoorten (11de aanvullende lijst vanaf 1 Dec 1963). 169 soorten.

Blz. 15-16

23 Februari 1964

Spuitvelden Gr. IJpolders ('s ocht. + 's mi 7 uur)

In coniferen van volkstuinten "Nut en Genoegen" verschillende Ransuilen dichtbij gezien. Erg veel braakballen.

8 Maart 1964

Volkstuinen Spaarndammerdijk-Riekerpolder en Bos van Amsterdam ('ocht. + 's mi 8 uur)

Op beide volkstuincomplexen Ransuilen. Op deel bij Sloterdijk zingende Zanglijster. Op dat complex ook een Ekster. Op verschillende punten Vinkenslag. Ook zang van Heggemussen in complex Riekerpolder.

Blz. 73

9 Juni 1964

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 10 uur)

Midden op de dag (14.30 u) in gebied I Bunzing met dood jong konijn verrast. Legde prooi neer en holde met grote snelheid het hoge duin in. Na bijna 2 uur lag prooi onaan-geroerd op zelfde plek.

Blz. 93

4 September 1964

Spaarnwouderdijk ('s av. 1 uur)

Gevecht van vrij klein hondje met kleine Wezel. Voortdurend hoog angstig gepiep van de Wezel. Hond beet steeds naar Wezel, doch omgekeerd sprong Wezel hond steeds naar de keel. Toen Wezel in de grond was verdwenen groef hond hem weer op. Had lang kunnen duren, doch hond holde tenslotte weg, misschien door belangstellende me-
neer op de dijk.

Blz. 110

In de A.W.-duinen waargenomen vogelsoorten (13 de aanvullende lijst vanaf 15/10-'64). 176 soorten.

Portret kleine plevier.

Kleine plevier bij eieren.

Spaarndammerdijk.
1964

Portret jonge ransuil.

Jonge kleine plevier.

- In het voorjaar van 1964
- moest ik voor achttien
- maanden in verplichte
- militaire dienst. Ik kwam
- nog maar incidenteel op de
- spuitvelden.

**Vroeg begroeiingsstadium
op de spuitvelden.**

Blz. 144 en 146

10 Juni 1964

A.W.-duinen

Schuilhut-waarnemingen bij Kl. Plev nest G. 9.40 u. mannetje snel op nest. Ademhaling om 9.41 u. 139 x in 60 sec. om 10.34 u. 77 x in 60 sec.

Vijf fouragerende Spreeuwen passeerden broedend vrouwtje Kl. Plevier gedeeltelijk binnen een meter zonder dat zij hiertegen iets ondernam. Toen Kl. Plevier even later door onrust weer even van nest af was, verjoeg zij verscheidene Spreeuwen uit een veel ruimere omgeving. Geen der Spreeuwen bood enige weerstand. Alle vlogen direct een (klein) eindje verder. Toen passeerden drie Kieviten-pulli (ws 2 weken oud). Een ervan kwam dicht bij nest. Vrouwtje kwam daarvoor van nest en viel Kievitje aan. Deze begon krijsend te roepen en nam dreighouding aan. Vleugels gespreid en gehele lichaam schuin voorover. Eerst herhaalde aanvallen van vrouwtje Kl. Plev. van verschillende kanten uitgevoerd, brachten hem op de vlucht.

Blz. 167 en 172-173

20 Juni 1964

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 10 uur)

Hornweg-West (z.g. 1e strandje). Bij twee alarmerende oude vogels successievelijk 4 pulli Kl. Plevieren gevonden. Jongen zochten gedeeltelijk dekking onder een dichte vegetatie van grote bladeren van Klein Hoefblad. Opmerkelijk was, dat oude vogel (geslacht onbekend) ze daar enige malen opzocht en daar zelf ook -onzichtbaar onder de bladeren- bleef zitten koes-teren.

Blz 229

14 Aug. 1964

Spuitvelden ten O. v. Spieringweg ('s av 1 ½ u)

Kl. Plevier (een oude vogel) gezien met 4 goed-ontwikkelde pulli. In de vrij zachte avond tegen zonsondergang bleven deze jongen rustig voedsel zoeken zonder ook maar eenmaal (in ¾ uur) om verwarming te bedelen of anderszins kleumerig te doen. Oude vogel moest wel zeer luid en nadrukkelijk en ook langdurig lokken om alle jongen in een bepaalde richting te krijgen. Oude vogel alarmeerde niet voor luide knallen van schieten van de jacht, zodat jongen dan ook rustig bleven rondlopen.

1965 dagboek I

Blz. 140

14 Maart 1965

A.W.-duinen ('s ocht + 's mi 8 ½ u)

Geheel ander weer. 's Nachts geen nachtvorst. Zwaar bewolkt met later af en toe regenbuien. Dit weertype was voor de Wulp waarschijnlijk beter dan dat van 13/3, n.l. hogere zangfrequenties:

8.30 – 9.00 u	1 x	9.00 – 9.30 u	2 x	9.30 – 10.00 u	5 x
10.00 – 10.30 u	4 x	10.30 – 11.00 u	12 x	11.00 – 11.30 u	5 x
11.30 – 12.00 u	4 x	12.00 – 12.30 u	2 x	12.30 – 13.00 u	3 x
13.00 – 13.30 u	7 x	13.30 – 14.00 u	9 x	14.00 – 14.30 u	12 x
14.30 – 15.00 u	10 x	15.00 – 15.30 u	3 x	15.30 – 16.00 u	2 x
16.00 – 16.30 u	17 x	16.30 – 17.00 u	4 x		

Jong spuitveld van enorme omvang. Nergens een weg te bekennen.

Walters met jonge bergeenden.

1965

foto Coby Vlaanderen

- Wat Walters in het Plevierenboek beschrijft heb ik zelf twee
- maal mee gemaakt. Bij Schiphol zag ik een bontbekplevier op
- de eieren van een kleine plevier gaan zitten. Na veel gedrentel
- bij het nest, waarop de bontbekplevier was gaan zitten, ging de
- kleine plevier van lieverlee maar op twee meter afstand in de
- broedhouding op niets zitten broeden.

- Een tweede geval maakte ik mee aan de Afrikahaven in het
- Westelijk Havengebied. Hier had ik een kleine filmcamera bij
- het nest van een kleine plevier gelegd dat ik eerder had gevon-
- den, met een luid alarmerende kleine plevier om mij heen, die
- ik van de eieren had zien weglopen. Groot was mijn verbazing
- toen ik de gefilmde beelden van dit nest afspeelde. Er kwam
- een bontbekplevier doelbewust op het nest aflopen en ging
- op de eieren zitten broeden. De kleine plevier was en bleef
- afwezig. Twee gekaapte legsels!

**Op nest gevangen
kleine plevier.**
foto Fred Nordheim

**Bontbekplevier
in conflict met
strandplevier.
De nesten liggen te
dicht bij elkaar.**

(Plevierenboek 5)

Blz. 261 en 264

19 April 1965

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 9 uur)

Voor het eerst gebruik gemaakt van nieuwe vangkooi, waarin ook gelegenheid was voor de vogel om door een fuikje in een ruimte achter de ruimte van het nest te komen (z.g. achterkamer).

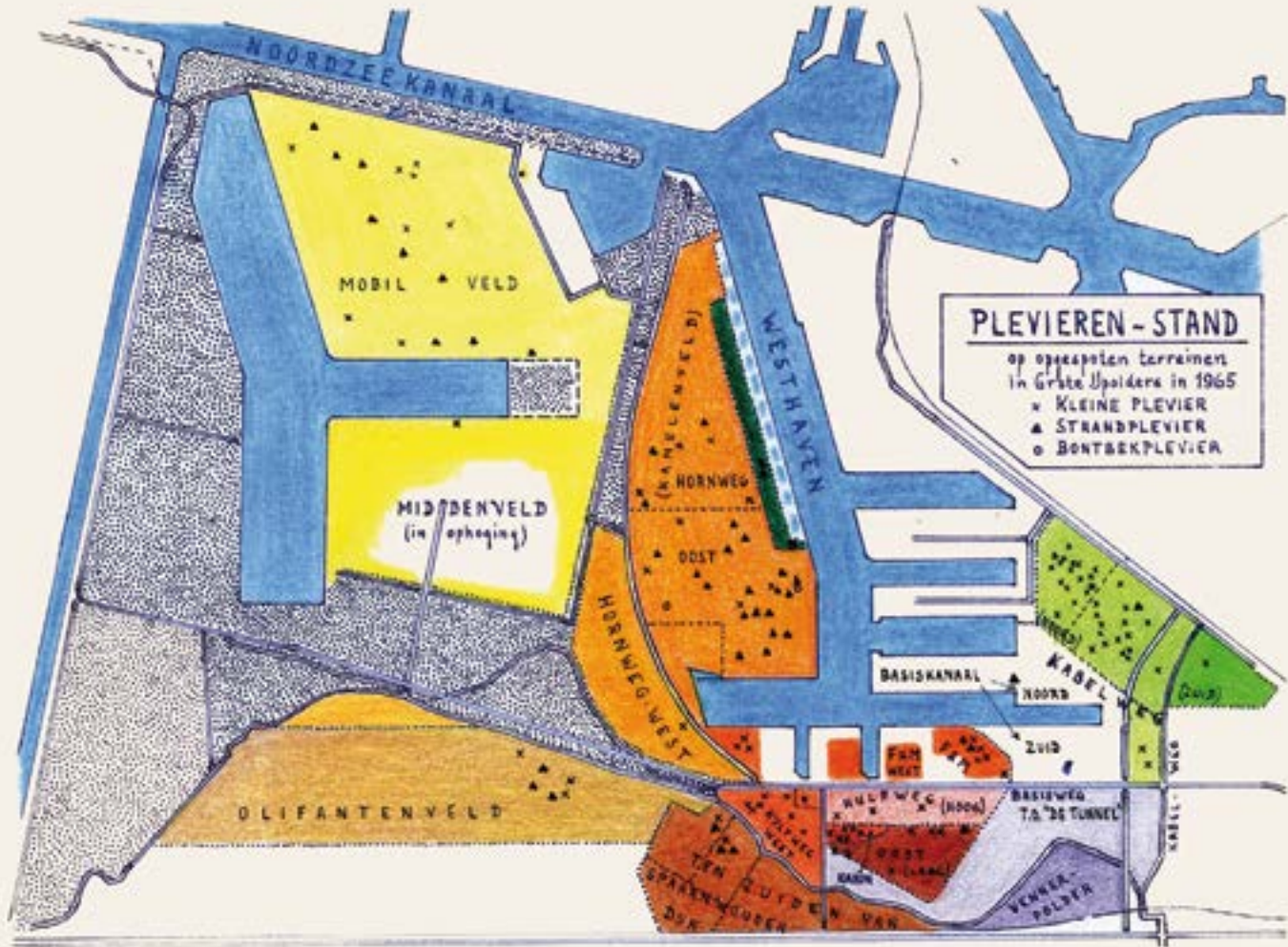
Blz. 337-338-339

21 Mei 1965

Spuitveld Hornweg-Oost ('s ocht + 's mi 7 uur)

Met schuilhut bij Bontbekken-nest nr 25, waarvan de eieren nu zwaar aangepikt waren (nog geen gaatjes). Bontbekken waren erg schuw voor dichtbij geplaatste schuilhut. Bij rondlopen kwamen Bontbekken ook steeds bij nest van Strandplevier, waarop van 14.45-16.00 u. vrouwtje zat te broeden en mannetje niet werd gezien. Evenals het mannetje sprong ook dit vrouwtje alex. de Bontbekken tegemoet, wanneer zij te dicht bij nest kwamen, meestal ook uit platgedrukte houding. Na een seconde verrassing volgde dan tegenaanval van de Bontbek met veel "tekue-tekue-tekut" (van beide geslachten even sterk!) en het vechten was zelfs af en toe in schuilhut te horen. Geen "roe" of "zangrateltje" van vrouwtje alex. in inj. feigning, waarop de Bontbekken van tijd tot tijd reageerden. Ten slotte gebeurde het echter (tot 3 x toe), dat mannetje vocht met vrouwtje alex, resp. op haar inj. feigning inging, terwijl vrouwtje Bontbek op de alex. eieren ging. Niet zo maar bij toeval, doch langzaam en met opgezette buikveren en goed schikken van de eieren. Aanvallen van alex vrouwtje of inj. feigning hielpen dan niet veel meer. Het alex. broedsel eerst weer vrijgegeven door initiatief der Bontbekken, die dan toch maar weer het eigen nest opzochten. Eenmaal zat vrouwtje Bontbek op alex. nest en mannetje op Bontbek op eigen nest!

Door Walters getekende kaart van de plevierennesten in de Grote IJpolders in 1965.

KLEINE PLEVIER EIERMATEN Amsterdam.

nr. 104 14/6-'65
2,02 x 2,22	nr. 116 14/6-'65
2,07 x 2,25
2,92 x 2,16	nr. 101 14/6-'65
2,01 x 2,10	nr. 118 14/6-'65
2,11 x 2,22
2,07 x 2,29
H 2,02 x 2,29	nr. 119 14/6-'65
H 2,02 x 2,19
H 2,07 x 2,26
nr. 140 14/6-'65
2,04 x 2,22
2,09 x 2,27
2,95 x 2,25
2,12 x 2,24	nr. 141 14/6-'65
2,07 x 2,17
2,22 x 2,15
2,05 x 2,18
2,05 x 2,14	nr. 144 14/6-'65
2,14 x 2,19
2,10 x 2,18
2,12 x 2,18
2,24 x 2,20	nr. 145 14/6-'65
2,95 x 2,21
2,92 x 2,26
2,92 x 2,25
2,77 x 2,20	nr. 146 14/6-'65
2,91 x 2,27
2,89 x 2,27
2,88 x 2,20
nr. 149 14/6-'65
2,05 x 2,20
2,95 x 2,22
2,98 x 2,22
H 2,10 x 2,22	nr. 150 14/6-'65
2,01 x 2,22
2,94 x 2,25
H 2,01 x 2,25	nr. 151 14/6-'65
2,05 x 2,26
2,00 x 2,28
2,89 x 2,29
2,94 x 2,26	nr. 152 14/6-'65
H 2,92 x 2,16
H 2,80 x 2,18
H 2,86 x 2,17	nr. 153 14/6-'65
H 2,97 x 2,16
H 2,88 x 2,15
H 2,96 x 2,17
H 2,11 x 2,14
nr. 154 14/6-'65
2,92 x 2,15
2,94 x 2,14
2,82 x 2,19
2,82 x 2,15	nr. 156 14/6-'65
2,01 x 2,26
2,92 x 2,15
H 2,07 x 2,20
H 2,92 x 2,20	nr. 158 14/6-'65
2,82 x 2,22	nr. 159 14/6-'65
2,02 x 2,25	nr. 160 14/6-'65
2,05 x 2,21
nr. 161 14/6-'65
2,07 x 2,24
2,02 x 2,27
2,97 x 2,20
2,11 x 2,27	nr. 162 14/6-'65
2,95 x 2,15
2,08 x 2,18
2,07 x 2,22
2,04 x 2,22	nr. 163 14/6-'65
2,91 x 2,21
2,89 x 2,20
2,94 x 2,16
2,79 x 2,15	nr. 165 14/6-'65
2,82 x 2,24
n.s.p.	nr. 166 14/6-'65
2,06 x 2,15
2,07 x 2,16
2,02 x 2,16
				nr. 167 14/6-'65
2,16 x 2,20

Eiermaten van kleine plevier bij Amsterdam. 1965

- Jongen wegen als vorm van
- zuigelingen­zorg. Walters had
- weliswaar geen vrouw en
- gezin, de liefde en aandacht
- die hij had voor vogels moe-
- ten hem veel genoegdoening
- hebben gegeven.

Het opmeten van de vleugel van kleine plevier.

Pootmeting bij kleine plevier.

- De heer Boot stond met
- een wapperende schuil-
- tent op die heuvel bij het
- nest van een kleine plevier,
- terwijl op een paar meter
- afstand een gezelschap
- vogelaars langsfiets­te waar-
- onder Walters en ik.
- Walters sprak daar tegen
- ons zijn afkeuring over uit.
- Hij vond het aanwijzen van
- een nest door deze vorm
- van nestfotografie onzorg-
- vuldig. Ik moet toegeven
- dat Walters altijd uiterst
- behoedzaam met nesten
- omging. Je kreeg nooit iets
- van hem te horen en trof
- hem zelden in zijn schuilhut
- aan. Hij was van mening dat,
- hoe minder mensen een
- nest wisten, het des te beter
- voor de vogels was.

Staartpennen van kleine plevier. 1965

Plevierenboek 6

Blz. 68 en 70

31 Juli 1965

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 11 uur)

Kl. Plev pullus B 103988 teruggevonden. Woog nu 9,8 gram. Was dus in 7 dagen 3,1 gram in gewicht toegenomen, hetgeen slechts 0,45 gram per dag. Geringe toename stellig aan zeer regenrijke periode te wijten geweest. Was ongeveer de helft van een normale, voorspoedige groei. Bij vlug worden bij 28 gram en voortzetting van het huidige groeitempo, zou dit pul­lus pas na 32 dagen vliegvlug worden.

Blz. 85

Hr. Boot had 11/7-1965 uitkomend 4-legsel van Kl. Plevier op heuvel van ca. 2,20 hoog vlak aan Basis­weg bij F & M. Een der oude vogels was zeker niet geringd.

1965 dagboek II

Iz. 13-14

24 Mei 1965

A.W.-duinen

Grondbalts van Veldleeuwerik: druk zingen met schuin afgehouden en bijna op de grond reikende en bovendien trillende vleugels, schuin omhooggehouden, doch niet gespreide staart en over het gehele lichaam min of meer ruig in de veren. Duidelijk opgericht kuifje. Ging niet over in zangvlucht, hoewel hoogstwaarschijnlijk zelfde ex. later wel de lucht in ging.

Blz. 19-20

8 Juli 1965

Spuitv. Ijpolders ('s av. 2 uur)

Jonge Kluut van enkele dagen oud kwam al roepend van de kou vanaf tientallen meters afstand op mij aflopen om gekoesterd te worden. Jonge haas bleef tot het laatste toe vlak voor mij zitten.

24 October 1965

R.I. West ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Merel vrouwtje, dat al was geringd met nr. K 1533562. was haar door mij aangelegd op 29 October 1961 op R.I. West, eveneens na vangst in nylonnet. Had destijds niets opvallends, maar was nu -al sinds enige jaren- een gedeeltelijke albino. Geen wit in de vleugels, maar vooral veel aan de kop (dia's!), op rug, aan flanken en aan buik. Was dus tijdens leven gedeeltelijke albino geworden en dat sindsdien on-

danks enkele rui-perioden ook gebleven. Gewicht van 1962 niet bekend. Nu 85,6 gram. Ring nog heel goed leesbaar. Nogal schreeuwen.

Blz. 53 en 55

12 December 1965

Spuitv. Ijpolders ('s ocht. + 's mi 5 ½ uur)

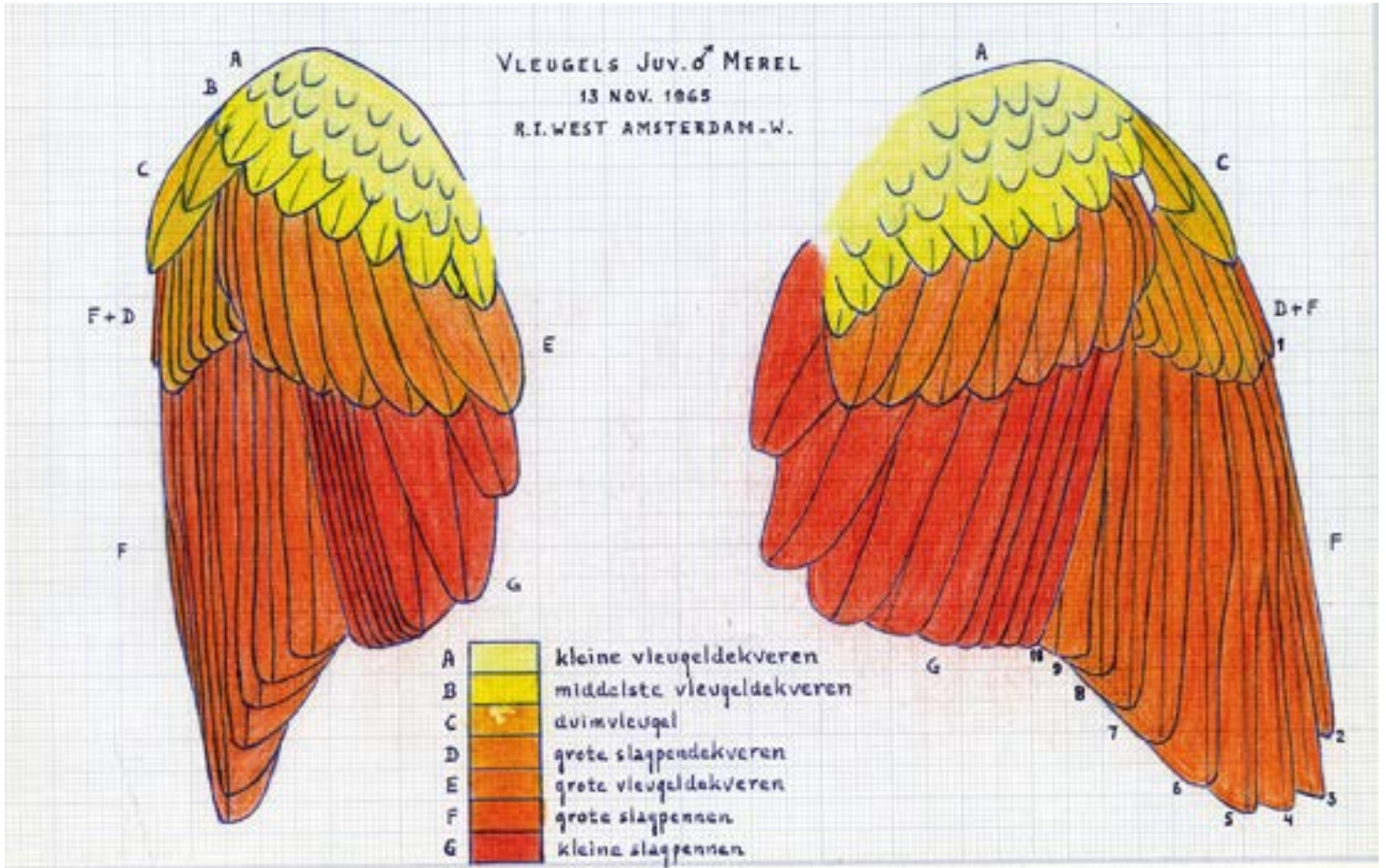
Met licht-gekleurde nylonnet in bosjes dood riet op veld Hornweg-West (ex landtong Spieringhorn) in enkele uren goede vangstresultaten: Van 14 Baardmezen dus 8 mannetjes en 6 vrouwtjes. Er waren er waarschijnlijk wel meer, maar vangen gestaakt voor inzettende regen. Bekende geluid klonk ook van vogels, die in het net hingen en zelfs algemeen van vogels in de papieren zakjes, wanneer een vrijgelaten of een andere vogel in de buurt dit geluid liet horen.

Over het algemeen erg verward in het net. Enkele begonnen bij uithalen melodieuze angstgeschreeuw te laten horen. Desondanks bleven niet-gevangen vogels steeds in de buurt. Waren over het algemeen in de hand niet agressief, zeker niet in vergelijking tot Kool- en Pimpelmees.

Volgens B.T.O.-gide is juv. mannetje te onderscheiden van ad. vrouwtje, maar volgens het Handbook heeft de rui al in de herfst plaats, zodat ws. in December geen onderscheid meer. Vooral vrouwtjes waren prachtig op kleur.

Anders dan in A.W. duinen waar deze vogels niet gauw bereid om op te vliegen en zeker niet hoog. Vangst vond dan ook in laaggeplaatst net plaats. Kleur paste vrij goed bij dode riet, maar Baardmees is toch kennelijk een gemakkelijk te vangen vogel.

Vleugels van jonge merel, met codering.
1965

Albino merel.
1965

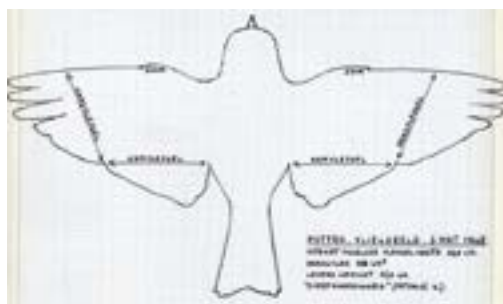
Van links naar rechts:
Walters, Karel Vlaanderen,
Martin Melchers, Henny en
Rob van der Valk en Lydia.
1965
foto Fred Nordheim

Terugmeldingen van geringde vogels.
1966

1966 dagboek I

Blz. 159

Bericht van Vogeltrekstation Arnhem dd. 2/5-'66: Scholtekster nr. Leiden 212.208, als overjarige vogel dd. 8/6-1952 te Amsterdam geringd. Dood gevonden dd. 14/1-'66 (als Toppereend ???) op de schorren van Braakmanpolder (Zeeland) (51o21'N;03o44'O) Dus tenminste 14 jaar oud, maar – daar het hier een broedvogel betrof – stellig enkele jaren ouder.

Vliegbeeld van putter.
1965

De spuitvelden richting Westhaven en Noordzeekanaal met rechts aan de horizon de kranen van scheepswerf ADM.
Foto genomen vanaf flatgebouw aan de Haarlemmerweg.
1966
foto Fred Nordheim

In net gevangen kleine plevier.
1966
foto Fred Nordheim

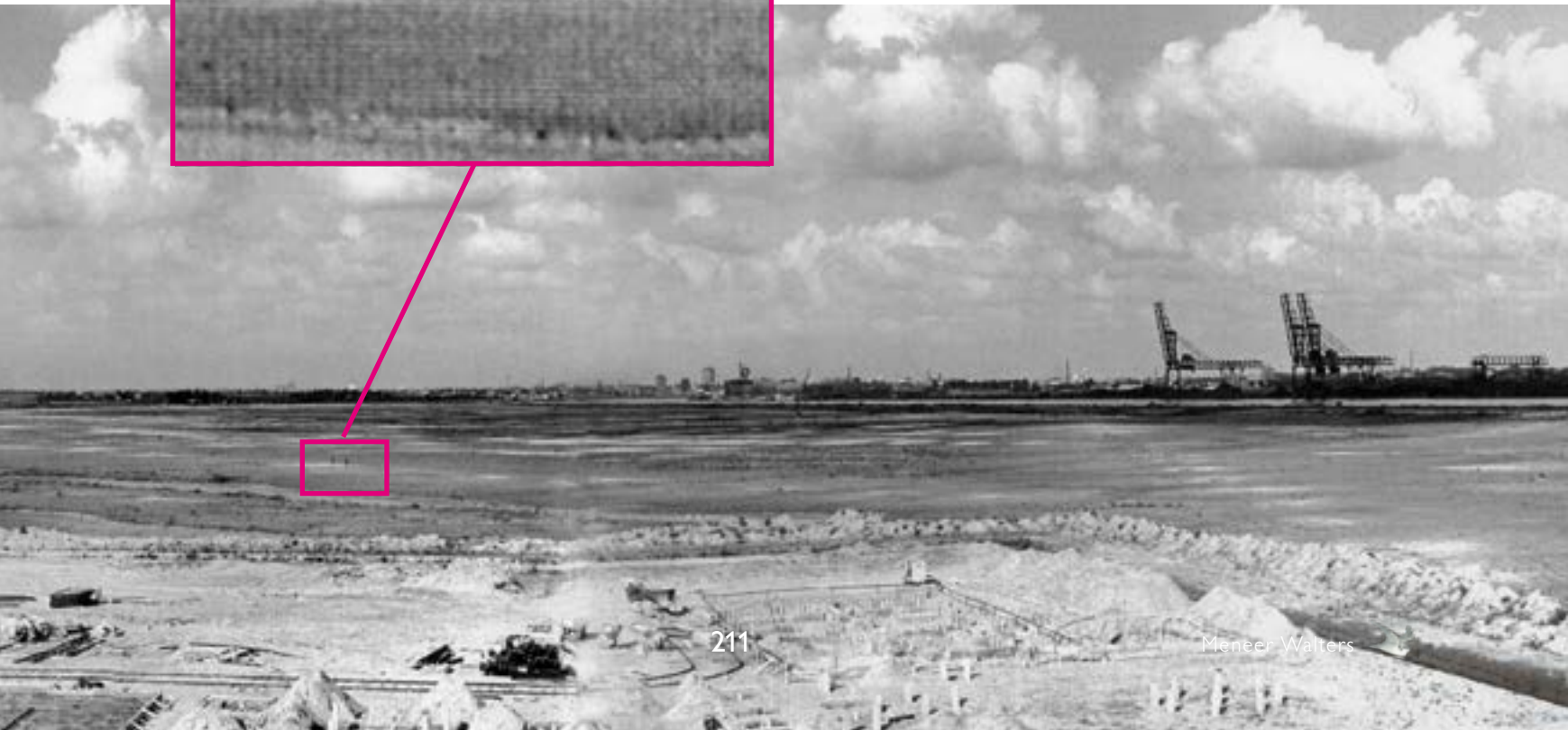

- Vanaf Sloterdijk en de Haar-
- lemmerweg strekten zich
- onmetelijk grote spuitvelden
- uit richting Noordzeekanaal,
- Halfweg en zijkanaal F.
- In die woestijn zonder noe-
- menswaardige infrastructuur
- lopen twee figuren. Dat zijn
- Walters en Rob van der Valk
- (of Martin Melchers).

**De spuitvelden
richting Westhaven en
Noordzeekanaal.
Foto genomen vanaf
flatgebouw aan de
Haarlemmerweg.
1966
foto Fred Nordheim**

Walters fotografeert legsel
van kleine plevier.
1965
foto Fred Nordheim

1966 dagboek II

Blz. 13 t/m 19

23 Mei 1966

R.I. West ('s ocht + 's mi 5 uur)

Drs. Frieswijk nam onlangs in bomen buiten Ringsloot een zingende Fluitier en een Draaihals waar!

29 Mei 1966

A.W. duinen

Fazantenhen wilde met 8 nog zeer kleine pulli een water van 5 m oversteken, hoewel dat strikt genomen niet noodzakelijk was. Vloog zelf over en liet de pulli enigszins vertwijfeld achter. Begon toen aan de andere kant te lokken. Na enig aarzelend heen en weer gedribbel vloog een eerste jong over en viel na $\frac{3}{4}$ in water. Zwom verder. Een tweede volgde en viel al haverwege in water en zwom de rest. Toen maakte zich een drietal los, dat direct ging zwemmen en eerst toen die de overzijde bereikt hadden, stak ook het laatste drietal zwemmend over. Ondanks krachtige zijwind weken zij daarbij niets van de koers.

3 Juni 1966

A.W. duinen

Overkoepelde grondnest van 26/5 bleek van Fitis en niet van Roodborst: Nu 6 eieren. Afm. Laatste twee: 1,49 x 1,23 cm, 1,52 x 1,24 cm. Vogel vloog ook nu op laatste ogenblik van nest af. Nest van Glanskop bevatte nu vrij grote jongen. Werden door beide ouders gevoerd. Dia's.

Blz. 26

14 Juli 1966

Spuitsvelden IJpolders ('s av. 2 uur)

Op natte velden ten N. v. Middenveld tegen zonsondergang ca. 175 Lepelaars! Daar ook nest Kluut (nr. 177).

20 Juli 1966

Spuitsvelden IJpolders ('s av. 1 ½ uur)

Grutto's hadden slaappleaats in ondiepe plassen van overigens geheel kaal, vers zandspuitsveld. Vlak voor zonsondergang ruw ca. 1600 exx. geteld.

Blz. 34

Bij alle Boerenzwaluwen, maar bij geen der andere gevangen vogelsoorten, kwamen een of meer vliegachtige uit de veren der zwaluwen. Waren erg moeilijk dood te drukken. Enkele gaven daarbij rood bloed, dat kennelijk van de zwaluwen afkomstig was. Vrij lange poten, geen luismodel. Luisvliegen!

De 'verhoging' en spuitveld 'Hornweg-Oost'.
1966

Gewichtontwikkeling bij
jonge veldleeuweriken.
1966

Gewichtontwikkeling jong veldleeuweriken			
	I	II	III
26/7 '66 19:00	25	27	28
27/7 '66 19:15	27	29	27
28/7 '66 19:15	27	29	27
29/7 '66 19:15	27	29	27
30/7 '66 19:20	27	29	27
31/7 '66 19:20	27	29	27
1/8 '66 19:15	27	29	27
2/8 '66 19:15	27	29	27
3/8 '66 19:20	27	29	27
4/8 '66 19:20	27	29	27
5/8 '66 19:20	27	29	27
6/8 '66 19:20	27	29	27

20 Aug. 1966

R.I. West ('s mi 4 ½ uur)

Met nylonnet gevangen:

Bonte Vliegenvanger, geringd met nr. S 131610. Ietsje gekromde, zwarte bovensnavel. Donkerbruine oogiris. Donkere, vloeibare uitwerpselen. Snavel 8 (13 ½) mm. Zeer donkere poten. Geen rui in staart. Buitenste 2 x 3 staartpennen hadden afnemend wit (naar binnen toe) in de buitenvlaggen. Overige pennen geheel donker. Vleugels 78-80 mm (1e slagpennen 37 mm. 3e t/m 5e grote slagpennen hadden versmalde buitenvlaggen). 4e grote slagpen het langst, 3e bijna even lang. 2e in lengte tussen 5e en 6e in. Vanaf 6e grote slagpennen lichtcrème buitenvlag plekken vlak tegen de vleugeldekveren aan. 17e, 18e en 19e slagpennen hadden brede, licht-crème buitenvlaggen over gehele lengte. Gewicht netto 13,9 gram. Geen rui in vleugels.

- Het minutieus beschrijven
- van wat hij waarneemt aan
- een bonte vliegenvanger
- in de hand, is Walters ten
- voeten uit.

Blz. 144-145 en 148

Volgens schrijven dd. 29/11-'66 van Zoologisch Museum te Amsterdam waren de "vliegjes" in Augustus 1966 op de gevangen Boerenzwaluwen uit de groep der luisvliegen (fam Hippoboscidae) en wel van de soort *Ornithomyia biloba* Dufour, die in Nederland alleen op Boerenzwaluw wordt gevonden. Literatuur: Wetenschappelijke Mededeling van de K.N.N.V. nr 16 (1955): J.H. Schuurmans-Stekhoven, Tweevleugelige Insecten-Diptera, III luisvliegen (Nycteribridae en Hippoboscidae).

De keverschilden uit de Ransuilenbraakballen van 22/23 Oct-1966 waren volgens Zool. Museum dd. 29/11-'66 van *Dytiscus circumflexus* F. "De soorten behorend tot *Dytiscus* worden in het algemeen geelgerande waterkevers genoemd, hoewel eigenlijk alleen, *Dytiscus marginalis* deze Nederlandse naam draagt".

Omslag dagboek
1966-1968.

1966 dagboek III

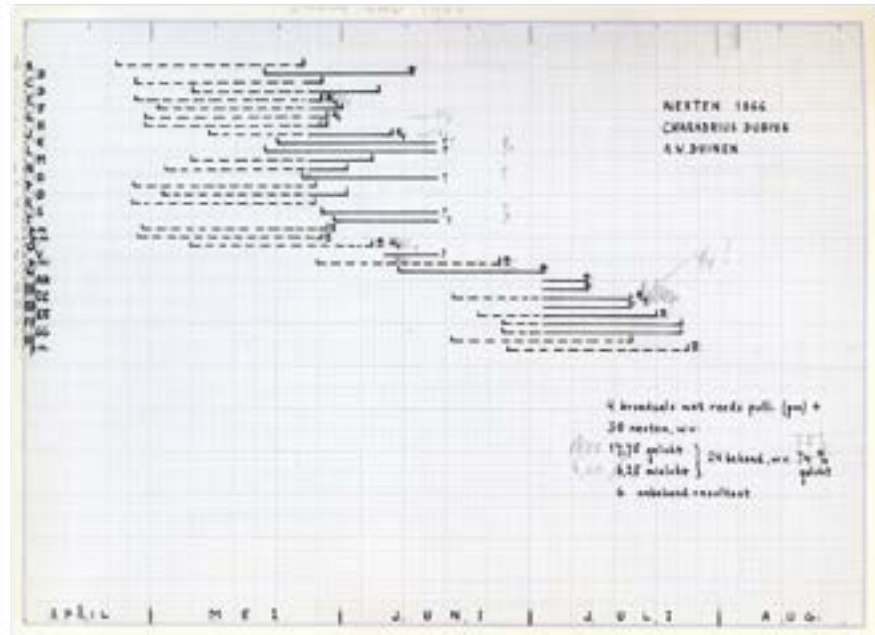
Blz. 7 en 9

26 December 1966

Spuitveld Hornweg-West ('s ocht. + 's mi 4 ½ uur)

Groepjes Strandleeuweriken en vrij grote groepen Fraters. Een enkele Bonte Kraai. Roepende Fazant. Ook weer in het riet en nog steeds vrij grote groep Baardmannetjes. Water-ral werd gevangen, maar wist zich te bevrijden.

Broedsucces van kleine
plevier in Amsterdamse
Waterleidingduinen.
1966

Afwatering van het opgespoten 'Middenveld'.
1965

(Plevierenboek 6)

Blz. 104

9 April 1966

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6 uur)

Eerste maal baltsvlucht alexandrinus met zacht weer en halfbewolkt en even doorbrekende zon. Om 10.18 u. op Z. deel van veld Hornweg-Oost. Enige malen "tijkhe-tjikhe" afgewisseld met zangrateltjes. Vroegste waarneming ooit van Strandplevieren-baltsvlucht.

Blz. 218

4 Juni 1966 A.W. duinen.

Op ± 30 cm van Kl. Plev. nest een dode, juveniele meeuw geplaatst, plat liggend op de grond, maar de kop met een takvork in min of meer natuurlijke houding geplaatst. Mannetje Kleine Plevier, dat zo fel was tegen levende Fazanten, Stormmeeuwen, Kieviten en Waterhoentjes, bleek hiervoor uiterst bang te zijn en bleef maar in wijde bogen om dit gevaar heen lopen met af en toe een enkel "pie"-alarm-geluidje. Was nu veel banger voor de dode meeuw dan voor de schuilhut, die hij bij zijn rondlopen tot op 1 m. benaderde.

Blz. 314-315

23 Aug. 1966

De pulli Strandplevier B 114583, 84, 85 (8/7-'66) en B 114592 en 94 (10/7-'66) zijn neven en nichten!

Op dezelfde wijze waren de pulli Strandplevieren B 110693 uit nest nr 126 (vader F 99959) en B 110695 en 96 (moeder F 99960) neven en nichten!

**Veren van
keep.
1965**

In de R.H. kunen verzamelen oplossen
(11 de aanvullende lijst van)

	1911-12	1912-13	1913-14	1914-15	1915-16	1916-17	1917-18	1918-19
1. Roodhinder								
2. Fout								
3. Kijftander								
4. Grijze Fout								
5. Witsneus								
6. Rietse Stormvogel								
7. Blaauw Rijk								
8. Papegaai								
9. Koning								
10. Witte Ibis								
11. Witschijf								
12. Zwartkops								
13. Roodhals								
14. Ibis								
15. Papegaai								
16. Witsneus								
17. Roodhals								
18. Roodhals								
19. Roodhals								
20. Roodhals								
21. Roodhals								
22. Roodhals								
23. Roodhals								
24. Roodhals								
25. Roodhals								
26. Roodhals								
27. Roodhals								
28. Roodhals								

	1911-12	1912-13	1913-14	1914-15	1915-16	1916-17	1917-18	1918-19
29. Roodhals								
30. Roodhals								
31. Witte Ibis								
32. Rietse Stormvogel								
33. Ibis								
34. Roodhals								
35. Roodhals								
36. Roodhals								
37. Roodhals								
38. Roodhals								
39. Roodhals								
40. Roodhals								
41. Roodhals								
42. Roodhals								
43. Roodhals								
44. Roodhals								
45. Roodhals								
46. Roodhals								
47. Roodhals								
48. Roodhals								
49. Roodhals								
50. Roodhals								
51. Roodhals								
52. Roodhals								
53. Roodhals								
54. Roodhals								
55. Roodhals								
56. Roodhals								
57. Roodhals								
58. Roodhals								
59. Roodhals								
60. Roodhals								

1967 dagboek I

Blz. 16-17

1 Januari 1967

A.W.-duinen ('s mi 5 uur)

Bij kleine watervalletjes aan eind van Barnaartkanaal waarneming van Waterspreeuw! (181e soort van mijn lijst voor A.W. gebied; nieuw ook voor "levenslijst"!).

Blz. 47

11 Maart 1967

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

Wezel (zonder zwarte staartpunt) had uit konijnenhol een nog blind en kaal jong gehaald. Holde weg en liet prooi voor mij liggen. Even later toch kennelijk weggehaald, hoewel ik de prooi even had aangeraakt.

Blz. 81

23 April 1967

Sputveld IJpolders

('s ocht + 's mi + 's av. 9 ½ uur)

Op veld Hornweg-Oost vers-dode Strandleeuwerik. Gewicht 29,3 gram. 3e t/m 5e grote slagpennen met versmalde buitenvlaggen. Vleugels l + r 102 (105) mm. Tweede vleugel 81 mm. Max. vlucht 322 mm. Snavel 9 ½ mm (mm). Zwarte poten. Tarsus 23 mm. Achterteennaagel 13 mm. Naar Zool. Museum.

Blz 88

26 Mei 1967

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 8 uur)

In vallei in gebied 111 nest van Kemphen in betrekkelijk lage begroeiing, vlak bij moerassig stuk op een der laagste punten. Alle eieren angepikt. Vrouwtje spatte op het laatste ogenblik voor mij weg met enige injury-feigning:

4.35 x 3.06 cm

4.34 x 3.05 cm

4.23 x 3.03 cm

4.44 x 3.10 cm

Blz 89

28 Mei 1967

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Hermelijn gesnapt met dode, jonge Veldleeuwerik. Liet hem vallen na schrik van ons, maar kwam hem even later weer ophalen. Na nogmaals verstoren weer laten vallen en niet meer ophalen! Jonge Leeuwerik had 10 grote en 9 kleine slagpennen. Totaal 1800 veren geteld, waarbij nog opvallend weinig donsveren. Aan voorkant tarsus meer schildjes dan aan achterkant, maar ook achterkant tenminste vijf schildjes.

Walters.
1967

- Een mooi voorbeeld van de (weinige) kennis die Walters in die tijd had over zoogdieren. Uit onderzoek weten we tegenwoordig dat je jonge zoogdieren en ook hun voedsel ongestraft kan aanraken. Zelfs het aanraken van reekalfjes, die daardoor verstoten zouden worden, blijkt een sprookje te zijn.
- Wel is een reekalfje als bescherming geurloos en heeft door aanraking ineens geur. Hierdoor is ze op te sporen door roofdieren. Van jongen afblijven is dus beter voor hun veiligheid.

Frequentie Houtduifvogels in de stad Amsterdam na 1/1/1966

	1x	2x	3x	4x	5x	6x	7x	8x	9x	10x
15/5	1	0	5	2	0	0	0	0	0	0
17/5	0	2	2	1	1	0	0	0	0	0
20/5	2	0	7	1	0	0	0	0	0	0
21/5	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
22/5	0	1	10	2	0	0	0	0	0	0
23/5	0	2	4	1	0	0	0	0	0	0
24/5	0	4	20	8	0	1	0	0	0	0
	2	10	50	17	1	1	0	0	0	0
18/6	0	0	2	2	1	0	0	0	0	0
17/7	0	2	12	8	0	0	0	0	0	0
18/7	0	0	7	1	0	0	0	0	0	0
19/7	0	1	4	2	0	0	0	0	0	0
21/7	0	0	5	9	0	0	0	0	0	0
26/7	1	1	4	2	0	0	0	0	0	0
31/7	1	0	5	8	0	1	0	0	0	0
	1	4	37	33	0	1	0	0	0	0

Houtduif, een door Walters regelmatig bestudeerde soort; in de tabel boven: de frequentie van het gekoer.

- Het staat er echt: Totaal 1800 veren geteld. Daar ben je wel even mee bezig. Dit kan ik bevestigen als ervaringsdeskundige, nu ik ruim 18.000 pagina's dagboek doorlees.

Blz. 132

2 December 1967. R.I. West ('s ocht + 's mi 7 uur)

In Pimpelmezenkast 10 (met opening van 28 mm; opgehangen 28/10-'67) om 17.30u. Koolmees mannetje, dat geringd met nr. S207345. Niet bekend, of 1e jaars of overjarig. Geen geluid bij pakken. Na loslaten in kastje niet meer te voorschijn gekomen. In dit kastje bovendien een (vrij) verse dode Koolmees. (1e jaars vrouwtje: kleurverschil in vleugels en smalle buikstreep). Schedel was ingeslagen en geheel leeggevreten. Maakt nog verse indruk. Kennelijk was hier een gevecht geleverd om bezit van deze slaappleeds, dat voor het vrouwtje slecht was afgelopen. Daarna werden op Koolmezenmanier de hersenen geconsumeerd. Kannibalisme! Overwinnaar ging rustig slapen naast lijk. Vleugels 1e jrs. Vrouwtjes 69½-71½ mm (1 + r). Blz 112.

26 Augustus 1967

A.W.-duinen (s'ocht. + s'mi + s'av. 10½ uur)

In Haarlemmertrekvaart tussen Geuzenveld en Halfweg nu 11 Wilde Eenden en 33 Meerkoeten.

- Bij alle bezoeken aan de
- AWD ging de reis per
- bus over de Haarlem-
- merweg. Jarenlang
- telde Walters tussen
- Geuzenveld en Halfweg
- de watervogels in de
- Haarlemmertrekvaart.

In Ransuilenbraakballen uit bosjes bij Zandvoortselaan veel Huismussen, in ballen uit broedbosje in Zwarte Veld geen enkele. Zeer veel jonge Kuifeenden. F. Koning zou al een 350-400 exx. hebben geringd.

In een nest tussen blauwe schelpen hadden de eieren van de kleine plevier een blauwige kleur.
1967

Plevierenboek 7

Blz. 18 en 21

15 Mei 1967

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av 11 u)

Hornweg-Oost. 1e Bontbekplevier nest nr. 6 had volgens van Heun inderdaad vrijdagochtend 5 Mei reeds alle vier pulli in het nest.

Blz. 43-44

22 Mei 1967

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Tegenover Tunnel. Kl. Plev. nest nr. 32 met blauwe eitjes aangepikt, d.w.z. het 2e, 3e en 4e ei. 1e ei was schier of bedorven, in ieder geval bij uitblazen geen kiem ontwikkeling van betekenis geconstateerd. De blauwe eitjes gaven -voor mensenoog- een veel betere bescherming tegen achtergrond van de overwegend blauwachtige zeeschelpen dan de normaal crème-gekleurde. Op dit stukje waren bijna altijd een tweetal Zwarte Kraaien en er was geen enkele bescherming geweest van Kievit, Kluut of Visdief. Wellicht gaf de kleur dus ook t.o.v. deze kraaien extra beveiliging. In het duingebied lagen de meeste crème-gekleurde eieren op de ook overwegend bruin-achtige getinte kiezelbanken, waardoor daar Kleine Plevieren nesten aanmerkelijk moeilijker te vinden zijn dan bij Amsterdam op de schelpenbanken.

Blz. 91

14 Juni 1967

Spuitvelden IJpolders ('s av. 2 uur)

"Olifantenveld" t.o. Spieringweg. Op Strandplev nest nr. 107 (meest O. nest) om 19.20 u. mannetje gevangen en geringd met nr. B 117723. Was evenals vorige keren uiterst agressief tegen alle voorbijlopende Kluten, voor het vangen ook op grotere afstanden van het nest. Kluten liepen meestal snel voor hem weg of vlogen zelfs op, doch verdedigden zich niet.

Blz. 123

30 Juni 1967

Spuitveld Basiskanaal-Noord ('s av 2 ½ u)

Op Kl. Plev. nest 133 ("3-legsel") om 20.30 u na lang wachten vrouwtje gevangen, dat al was geringd met nr. B 99141. Was ook op 4/5-'67 reeds in handen geweest en was toen broedvogel op nest met "blauwe" eitjes tegenover "De Tunnel". Verplaatsing hemelsbreed ca. 1000 m. Eieren nu wel met crème grondkleur, maar vlekking wel net zo grof en gering als in 1e broedsel. Ws. was dit dan ook een echt drie-legsel.

Blz. 151-152

17 Juli 1967

Spuitv. Basiskanaal-Noord ('s av. 2 ½ u)

In schemer kwam Bontbekplevier alarmerend van hoog, gedeeltelijk begroeid bergje af vliegen. Bleef steeds alarmerend rondlopen en vliegen, totdat ik een lichter Bontbekgeluid hoorde. Beide vogels (die niet gezien werden), verwijderden zich toen heel snel. Ws. dus weer Bontbek (in ieder geval met ring) met vlug(ge) jong(en). Al dagen lang zeer veel plevierensporen in zand bij dit bergje, hoewel het er overdag zeer druk van mensen was. Wellicht dus een zekere schuilplaats voor de nacht!?

Blz. 154-155

21 Juli 1967

Olifantenveld ('s av. 2 uur)

Strandplev. nest nr 53 (nieuwste nest) uit. Twee pulli op enkele dm buiten nest, droog, beide met eitand. Mannetje bij deze pulli, zowel alarmerend, injury-feigning als koesterend. Dit mannetje (B 128584) werd opnieuw gevangen. Geluidsopname van deze vangst: "tsjilpend" en "klagend" piepen der pulli, vermoedelijk beide soorten geluiden van de afzonderlijke pulli. Toen ik begon te hollen voor de vangst even een heel hard "wiet" en daarna geen geluiden meer dan spartelen tegen netwerk. Dus geen "prrr"-alarm. Lokroepen juist heel veel in de kooi boven jongen onder de zeepklopper (dus vlak onder de microfoon).

Portret van bontbekplevier.

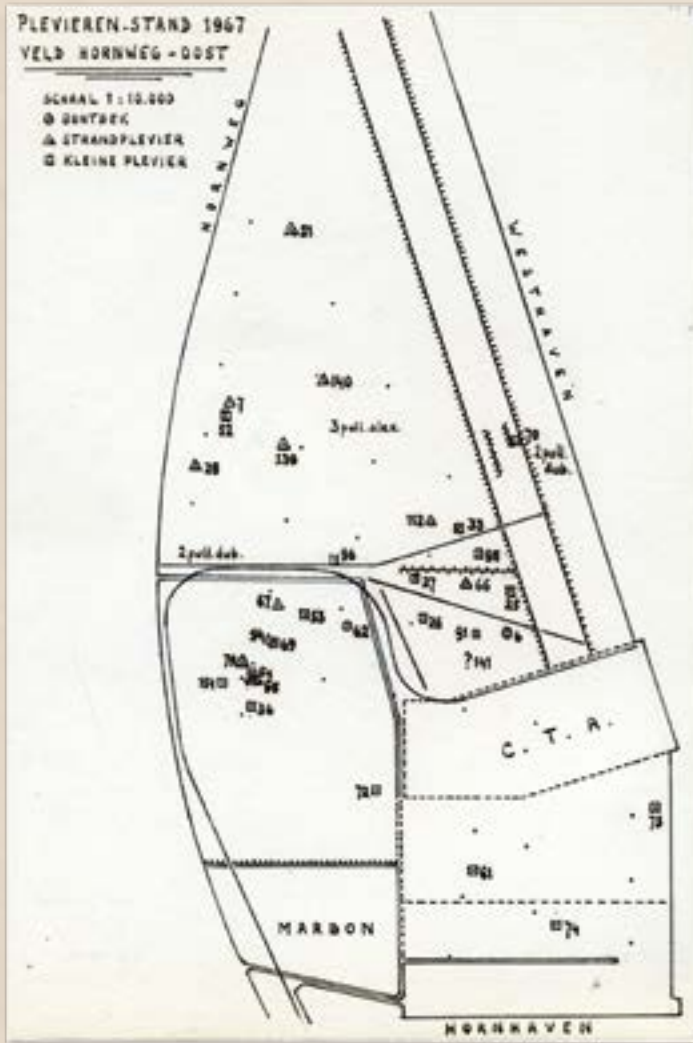
Broedende bontbekplevier.

Eieren van bontbekplevier.

- Walters ving veel jongen en gebruikte deze na het ringen om de ouders te vangen.
- Om het weglopen van de jongen te voorkomen legde hij ze in de vangkooi onder een zeepklopper, in die tijd een gebruikelijk attribuut in iedere keuken.

Plevierenstand
op 'Hornweg-Oost'.
1967

Locatie 'Hornweg-Oost'.
1967

Blz. 163 t/m 168

3 Augustus 1967

Hornweg-Oost ('s av. 2 uur)

Op zelfde punt als 31/7 en 1/8 nu geen alarm van Kl. Pluvier, ook niet bij doorkruisen van achterland en rustig afwandelen in naaste omgeving, gedurende meer dan 1 ½ u. Ongeveer op punt van ringen van 1/8 reeds spoedig na betreden van terrein echter op luidkeels piepen drie pulli gevonden, waarvan twee geringd. Lagen al met ogen half dicht en een zelfs al met kopje opzij op natte zand van greppel. Na enige tijd in de warmte van de hand kwamen ze goed bij, zodanig zelfs, dat toen ik ze na ongeveer ¾ uur even wilde laten lopen, ze na enkele momenten aarzeling alle kanten uitstoven, zodat ik moeite had om ze alle drie in handen te krijgen. Langs de weg bermen gezocht om te zien, of oude vogel wellicht verkeersslachtoffer was geworden, maar niets gevonden. Onwaarschijnlijk, dat beide oude vogels verkeersslachtoffer of iets dergelijks, dus zeker bij een der vogels had ouderdrift en verzorgingsdrift opgehouden. Wellicht was dit gestimuleerd door plotselinge afkoeling na geruime tijd fraai zacht weer.

Ook een soms hier waargenomen Boomvalk kon oorzaak zijn, maar dan toch ook weer stellig niet voor twee oude vogels tegelijk. 's Ochtends had het nog enorm geregend en de jongen moesten toen nog wel enkele beschutting van een oude vogel gehad hebben, omdat zonder deze beschutting mij de overlevingskans gering leek.

Onder een warme (maar ook lichte) lamp geplaatst in een glazen terrarium met wat zand. Levende mieren (kleine soort) hadden al spoedig belangstelling en enkele werden ook inderdaad geconsumeerd. Ook zonder alarm van de oude vogels waren deze pulli bijzonder bang voor elke beweging, die ik maakte.

4 Aug. 1967

Reeds 3/8 's avonds waren de pulli B 117771 en 72 duidelijk kleiner en minder ontwikkeld dan ongeringde pullus. Het meest vitale pullus was hier dus bij het ringen gemist, wellicht juist door de grotere vitaliteit. Dit kan consequenties hebben voor de selectiviteit van het -grote- monster, dat uit het universum werd getrokken. Pulli B 117771 en 72 leken wel ademhalingsmoeilijkheden te hebben, een ervan zelfs al direct bij het vinden 's avonds 3/8. Steeds snavel open en zelfs het tongetje omhoog en een beetje naar buiten. Beide pulli stierven 's ochtends 4/8 betrekkelijk vlak achter elkaar, nadat ze heel stil de nacht hadden doorgebracht, in tegen stelling tot het lawaaierige gedrag van Karel (=ongeringde pullus). Pikte aan poten en vleugels van de slachtoffers op een erg wilde manier. Later bleek, dat K veel honger had en hij zag in nood wellicht ook iets eetbaars in zijn broers. Regenwormen bleken direct een geliefkoosd voedsel, zelfs ook nog voor de zwakke pulli. Bij

aanbieding van (levende) wormen kwam Karel direct snel aanhollen en greep de worm ergens in het midden met de snavel vast. Echt doorbijten werd niet gezien. Ook geen poging om worm dubbel naar binnen te werken. Wormen werden enige malen opnieuw gegrepen en soms werd er in agitatie mee rondgelopen. Na hooguit een minuut had Karel de worm altijd wel aan een der uiteinden te pakken en begon dan door te slikken.

Ook vrij veelvuldig klapwieken met de nog slagpenloze vleugels en daarbij zelfs sprongetjes omhoog. Deed dat vrij frequent en wanneer dit ook voor vrijlevende vogels onder normale omstandigheden zo zou zijn, moet elke vogel al heel spoedig merken, wanneer de vleugels hem kunnen dragen en moet het tijdsverschil tussen eerste "spontane" vlucht en door angst geforceerde vlucht klein zijn!

5 Aug. 1967

Karel woog om 5.30 u. ca. 8 gram. Opgegeten equivalent van 18 wormen = ca. 5 gram. Hierbij inbegrepen twee "plukjes" tubifex, waarvan gretig werd gegeten (in water op schotel) maar tussentijds aangeboden grotere prooien genoten de voorkeur (kwestie van smaak of kwestie van gemakzucht?). In ieder geval leek tubifex veel meer qua grootte op de natuurlijke prooien dan de regenwormen. Op verscheidene punten in de IJpolders in de grond naar regenwormen gezocht, maar niets gevonden.

Blz. 173

13/8-1967

9.00 u Karel woog nu $\pm 15 \frac{1}{2}$ gram. (dus nog geen inhalen van de achterstand op 10/8). Duidelijke voorkeur voor watervlooien boven tubifex. Veel minder kou-gevoelig, want was zonder piepen ca. 2 $\frac{1}{2}$ u. actief op balcon, terwijl zon maar heel weinig scheen. Bovendien ging hij, terug in terrarium, direct in bad om te baden. Veel verenstriken en poetsen en ook schokkende bewegingen, die in de natuur nodig zijn om het water over de rug te laten lopen, doch enerzijds werden die hier zeer rudimentair uitgevoerd, zodat de buik nauwelijks in het water kwam, anderzijds was water hiervoor veel te ondiep.

Vanaf 17/8 werden gewichten en voedselopname van Karel niet meer gecontroleerd.

'Karel', de kleine plevier.
1967

Typisch legsel van
de kleine plevier.
1967

- Karel, de kleine plevier pul-
- lus, groeide op als een stief-
- zoon bij Walters. Hij voerde,
- koesterde en observeerde
- de jonge plevier totdat
- deze, als vliegvlug jong, uit
- zijn hand wegvloog in het
- Westelijk Havengebied.
- Dat moet een top moment
- geweest zijn in de plevie-
- renstudie. Walters vertelde
- hier nooit over. Wat hij deed,
- een jonge vogel mee naar
- huis nemen en grootbren-
- gen, was verboden. Walters
- was van nature argwanend.
- "Je verrader slaapt nooit",
- zou mijn moeder zeggen en
- daar handelde Walters naar.

Linkervleugelveren van
jonge bontbekplevier.
1967

Blz. 176-177-178

20 Aug. 1967

A.W. duinen

8.00 u. Karel klagend, zacht piepend onder de lamp. Leek stervend. Een uur in de hand gehouden. 9.00 u. weer in kooi en onder onbedekte lamp. 10.00 u redelijk opgeknapt. 's Middags (met echte zon) weer levendig en geen piepen. 19.00 u. kooi temp. 18 graden Celsius en nog steeds fouragerend en af toe onder de (afgedekte) lamp.

22/8-1967

's Ochtends steeds langer "slapen" onder de lamp. Ook nu nog 7.30 u op een poot. In 5 dagen gewicht dus nog hetzelfde(!) en vleugels in ruim 9 dagen slechts 21 mm gegroeid. Dus een zeer slechte ontwikkeling te midden van een overvloed aan watervlooiën. Wellicht in te koude omgeving, waardoor ook voedselopname vertraagd. Kroop ook nu heel graag pal onder de warme lamp en ging daar liggen. Liep wel vrij snel en was zelfs agressief pikkend tegenover mensenvingers (zonder dat hij de grote mens zelf kon zien!) met geopende snavel en af en toe zelfs een hijgerig, blazend geluid – Frieswijk). Liet vleugels echter wat afhangen, wat stellig teken van zwakheid of vermoeidheid. Nog steeds duidelijk gele oogranden.

Blz. 180 en 183-184-185

29/8-'67

Karel bij enige afkoeling direct piepen. Grens tussen verwenning en werkelijke behoefte moeilijk te bepalen, doch stellig niet alleen verwenning en dit was een groot probleem voor de a.s. vrijlating.

31/8/'67

Op 1/9 Karel eerste nacht zonder verwarming buiten.

's Ochtends toch geheel fris en monter. Vooral veel piepen bij merkbare aanwezigheid van mensen. Na enige tijd stilte in omgeving verviel dit piepen ook weer. 1/9 voor het eerst bij plotselinge dreiging met hand de bekende afweerhouding, kop en borst voorover en staart gestrekt schuin omhoog. Weer afhangende vleugels en kennelijk ook bij kopkrabben enige slapte, want hij viel bijna voortdurend ontijdig om.

6/9/'67

Karel om 21.00 uur. Weer veel piepen bij onze aanwezigheid. Later nam dat af en ging over in het vriendelijke, soms twee-tonige, "binnensmondse" piepje, dat van het veld niet bekend is en dat aan "tevredenheid" deed denken. Vooral veel bij voedselzoeken. Meelwormen werden vrij geregeld gegeten en op een spinnetje, dat in de kooi werd gezet, reageerde hij prompt door op te pikken en door te slikken. Nu gebracht in kamertemp. Van ongeveer 17 ½ graad Celsius. Geen speciale verwarming meer.

Blz. 188 t/m192

Ontdekking per 24/9-'67:

in tas tussen zand en afval ring B 128508 teruggevonden. Kennelijk door Kl. Plev. pullus op 25/6-'67 in de tas verloren. Al tweede voorbeeld van verliezen der ringen. Komt dus -speciaal bij Kl. Plevieren- meer voor dan werd verwacht!

24/9-'67

Ongeveer 13.00 u. Karel, de Kleine Plevier. Was erg bang, toen spiegeltje in kooi werd geplaatst en vloog hoog op om weer neer te roetsen. Later werd hij wat gemakkelijker en toen volgde heel spoedig benadering van de vergrote plevier in de bolle spiegel. Echter geen speciale roep en geen vijandig uitgezette borst- en nekveren. Ten slotte pikken naar de spiegel, maar niet agressief met snavel schuin omhoog, doch schuin naar beneden en ws. veel meer bedoeld als kennis maken. Vogel was na afloop erg trillerig van nervositeit.

7/10-'67

Karel de Kleine Plevier om pluminus 15.00 u.
Nog veel piepen. Bij nadering van bekende verzorgster zelfs een heel typisch "babbelend" en laag-gestemd piepen. Ook bij verontrusting in mijn hand nog erg luid piepen. Zelf nog niet gehoord, maar vooral 's avonds scheen de vogel veel volwassen dubius-geluiden te produceren, die in de kamer buitengewoon schel klonken. Vooral de laatste avonden zeer nadrukkelijk en herhaald, wat ws. met trek-onrust te maken zal hebben.

Blz. 194

Situatie "Karel" de Kleine Plevier op 20/10-'67.

Voortdurend hard en schel "contact-roepen", gedeeltelijk met open, gedeeltelijk gesloten snavel. Nu weinig of geen bedelroepen, maar overdag werd dit wel meer gehoord. Reactie op menselijk fluiten op zelfde toonhoogte en ook wel op dit geluid op de band. Weinig opmerkelijk of wellicht geheel geen reactie op baltsroep Kl. Plev. Op de band. Was de laatste weken erg bedrijvig, speciaal in de avonduren (met kunstlicht). Erg fel op vers water (Heinroth) en dan meten baden. Nog geen rui.

Opspuitingen in het Westelijk Havengebied, gezien in noordwestelijke richting. Uiterst rechtsboven Mobil Oil, in aanbouw, aan Amerika- en Australiëhaven. Aansluitend het rechthoekige 'Middenveld'. Het witte gedeelte in het midden zijn de uitgebreide spuitvelden richting de spoorlijn Amsterdam-Haarlem.
1967

1968 dagboek I

Blz 149-150

6 Januari 1968

R.I. West ('s ocht + 's mi + 's av. 9½ uur)

Nestkast 7, eveneens bedoeld voor Pimpelmees met ingang van 26 mm Koolmees vrouwtje (!) S 207398. Leek bij het uitpakken en overhandigen gezond, doch ging al heel gauw hijgen (wat méér gebeurt), doch met piepende geluidjes, die niet uit het normale Koolmezen-repertoire stamden. Vlak daarop eerst rechter oog half dicht, linker oog bleef open, maar kopje viel op zij en vogel was dood. Oorzaak onbekend. Bij vorige controle niets gemerkt (30/12-'67).

Blz. 152

7 Januari 1968

A.W.-duinen ('s ocht + 's mi 6½u)

Schrijven dd. 11/1-'68 van Dr. P. Zwart van Rijksuniversiteit te Utrecht Faculteit Diergeneeskunde, afd. Bijzondere dieren, over Koolmees S 207398, die 6/1-'68 dood ging: "..... Koolmees was een magere vogel. De organen vertoonden geen afwijkingen. Faeces: negatief. Cultures: steriel." Doodsoorzaak dus onbekend, maar stellig geen dood door sterke vermagering, want gewicht van 17.7 gram stak niet ongunstig af ten opzichte van de overdag met nylonnetten in Dec '67 en Jan. '68 gevangen Koolmezen.

1968 dagboek II

Blz 26

10 Maart 1968

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 8½u)

Uit naaldbosje N.O. Ingang Zandvoortselaan enige uilebraakballen verzameld. F. Koning had enige verzameld in N.W. bosjes (naar zijn mening territorium). Op Rozenwaterveld en deel Zandvoortsevlakjes groot aantal uilebraakballen verzameld, hoewel ook H. Vader daar al een zak vol onder één of enkele nabij elkaar staande coniferen had weggehaald.

- Gemaild met Hans Vader,
- voormalig boswachter van
- de AWD die belangstel-
- ling had voor het archief
- Walters vooral zover het de
- AWD betreft.

Met Blz 33

Opmerking: Alle analyses wijzen er op, dat in alle jaren het percentage vogels in Ransuilenballen op R.I. West hoger is dan in Volkstuinen Sloterdijk, ws. dus door de grotere afstand tussen R.I. West en de echte goede zoogdierengronden (Ijpolders etc). Dit klopt ook met het feit, dat tot dusver in de uileballen, welke in de Ijpolders zelf werden gevonden, het percentage vogels nog beduidend lager was dan in Volkstuinen Sloterdijk.

Blz 41-42

31 Maart 1968

Spuitsvelden Ijpolders ('s ocht + 's mi 7½u)

Op Hornweg-Oost 7 Strandleeuweriken. In Januari 1968 zouden op slaapplaatsen velden in het midden (middenveld) s'avonds ± 24.000 meeuwen geslapen hebben, waarvan ruw 10% grote en 90% kleine (Storm- en Kokmeeuwen). Mededeling hr. Sandee. Uitgepikt nest van Wilde Eend op verhoging met 7 eieren. Onder zakbakens nog slechts één uilebraakbal gevonden, die bleek te bevatten: 2 Veldmuisen.

Koolmees met
voer bij nest.
1967

(Plevierenboek 7)

Blz. 202

27 Januari 1968

Situatie Karel de Kleine Plevier

In de afgelopen twee weken waren drie (dek)veren gevonden. Algemene indruk was nog helemaal juveniel. Nog niets van zwarte halsband, zwarte of zelfs donkerbruine wangen en zwart voorhoofdspetje. Wel de laatste tijden veel trillen met een poot (afwisselend rechts en links) naar voedsel. Nu bij mijn aanwezigheid even spanningsreactie met eerst beide vleugels half uit gespannen, daarna beide zo lang mogelijk verticaal gestrekt.

Grote slagpennen van
een kleine plevier.
1967

Staartpennen van
een kleine plevier.
1967

13 April 1968

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 10 uur)

Op veld Hornweg-Oost 3p. Scholeksters, t.w. 1p. langs Hornweg t.N.v. Marbon, 1p. N.O. hoek Marbon-veld en 1p. bij stenen electr. huisje. Eindelijk eerste Visdief: 2 x alarm boven Hornweg-Oost. 1 of 2p. alarmerende Kluten op dit veld. Overvliegende Zwarte Ruit. Tussen Westhaven en verhoging een Fuut. Op veld tussen Mobielraffinaderij en ADM 2p. Scholeksters. Overvliegend Witgatje. Op middenveld, dat nog erg nat was, nu veel meer vogels dan 6 april; o.a. nu 18 Kluten en tientallen Bonte Strandlopers. Daarbij ook een Drieteenstrandloper (afgelopen dagen een matige N. tot Z.O wind, dus niet naar binnenland gewaaid).

Blz 61

18 April 1968

Spuitvelden IJpolders ('s mi + 's av. 6 uur)

Nu geregeld en overal rondvliegende en alarmerende Visdieven (Westhaven, Hornweg-Oost, Mobielveld, Olifantenveld). Uit riet en ruipte in boomloze omgeving Hornweg-Oost. Zanglijster opgestoten. Tussen verhoging en Westhaven Rietzangers en Dodaars. Bij Marbon weer 1p en bij ADM weer 2p Scholeksters. Op veld Hornweg-Oost opvallend weinig Kieviten, vergeleken met 1967.

Blz 88

30 Juni 1968

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 11 uur)

M. Bakker had eind April (ws. 30/4) in rietveld bij Westhaven praktisch vlug pullus van Baardmannetje kunnen pakken en geringd. Dus nu wel bewijs van broeden. Nu nog steeds Baardmannetjes in dit gedeelte.

Blz 89

20 Juli 1968

Spuitv. IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 10 uur)

Drie oude Patrijzen trokken met hun pulli over de weg. Totaal 19 pulli, w.v. twee laatste duidelijk verschillend in grootte, vnl een ervan, die veel groter was dan de andere. Koppels groeiden dus al in elkaar.

Mobil Oil.
1968
foto Rob van der Valk

- Geïnspireerd door Rotterdam wilde de gemeente Amsterdam ook olieraffinaderijen naar het Westelijk Havengebied lokken. Het bleef bij deze ene raffinaderij, die later ook nog eens in de brand zou vliegen.

Veren van jonge bergende.
1970

(Plevierenboek 7)

Blz. 207

Gewicht Karel de Plevier op 24/2-'68 35,4 gram

Laatste week was altijd al bestaande voorkeur voor meelwormen nog sterker geworden. Regenwormen werden veelvuldig versmaad en lagen dan later dood in de kooi. Deze exx. al afgetrokken van aangeboden aantallen in nevenstaande tabellen. Waarneming van K. Vlaanderen dd. 1/3-'68: Kleine Plevier pikte niet al te kleine, eigen veer op en at die op!

Blz. 213

Karel de Kleine Plevier

Gewicht 26/3-'68 om 20 uur 32,0 gram!

Enige rui. In afgelopen weken 22 donsveertjes verzameld en 4 z.g. tertials. Overigens vogel nog steeds duidelijk juveniel. Reageerde met zeer starre houding op baltsgeluiden soortgenoten op bandje. Wordt kennelijk sterk beïnvloed, maar gaf geen enkel geluid als antwoord. Niet zeker was, of hij dit geluid als geluid vreemd vond (en wellicht dus op elk afwijkend geluid zo zou hebben gereageerd) dan wel of hij dit geluid instinctief als soorteigen geluid herkende en nog minder, of hij de betekenis begreep. Voedselopname nam af. Grote tegenzin in regenwormen. Meelwormen en muggenlarven gingen nog het beste. Zeer druk. Na wegen enigszins hijgen van emoties. Nog steeds zenuwachtig trillende staart.

(Plevierenboek 7)

Blz. 236-237-238

21 April 1968

Situatie van Karel de Kleine Plevier.

Gewicht netto 31,2 gram. Meegenomen en losgelaten om 9 uur 's ochtends op zand- en schelpenstukje in oude Spieringhornerbinnenpolder lage deel ten Z v. nieuwe waterwering. Vloog wat onwennig, maar al direct vrij hoog. Beperkte zich tot enkele cirkels om daarna weer dicht bij ons te landen. Liet zich niet meer pakken. Had mogelijkheid van dekking in omringende ruigte, aanwezigheid van slik en vochtige gronden en waterrandje en eventuele verdediging door Kievit met nest. Enorme emotie getuige het zeer frequente en langdurige alarm-kopknikken. Na rondvlucht geen hijgen van betekenis. Ook nog veel opvliegen tot geringe hoogte als in de kooi niet mogelijk was geweest. Enkele malen roepen. Steeds angsthoudingen als reactie bij verschijnen vliegtuigen en veel omhoog kijken. Na ca. 2 uur weer teruggeweest en vogel op dezelfde plaats aangetroffen. Toen wel al wat rustiger en veel voedsel zoeken op iets vochtige gronden met enige lage begroeiing. Liep steeds snel enige dm vooruit om daar wat op te pikken (dus visueel), maar ook wel "Fusstullern". In 10 minuten 90 voedselpikken geteld, maar geen zekerheid, dat elke pik ook effect had. Vloog niet gauw op, maar na enkele malen opjagen, ging dat ook al sneller en duidelijk handiger. Bleef toch steeds in de naaste omgeving, omdat hij steeds in kringen vloog. Aanwezige Kl. Plev., die af en toe baltste, reageerde wel op overvliegen van Karel, maar viel niet aan of ging niet tot acties over.

Baltsgedrag kleine plevier.
1968

Geruide veren van 'Karel'
de kleine plevier.
1968

Blz 99

2 Augustus 1968

R.I. West ('s av 1½ u)

In nestkast aan huis Vlaanderen in Slotermeer twee legsels van Koolmees, die beide -door onbekende oorzaak- niet tot hun recht gekomen waren. Onderste laag -dus eerste legsel- kleiner aantal eieren dan bovenste laag, maar aantallen niet precies bekend. De onderste eieren bevatte kleine, maar herkenbare vogeltjes. Bovenste eieren vertoonden of slechts uiterst geringe of geheel geen ontwikkeling. Totaal 22 eieren, w.v. 21 werden gemeten.

Eieren van huismus in de weegschaal van Walters. 1968

7 September 1968

Ermelo-Leuvenumse bossen ('s ocht + 's mi 8 uur)

In lage bosjes aan de rand van de (bloeiende) heide mannetje Korhoen opgestoten. In naaldbossen vrij wat Zwarte Mezen. Ook Kuifmezen.

- Even wat anders dan de
- AWD, R.I. West en het
- Westelijk Havengebied. Nog
- net op tijd zag Walters de
- bijna uitgestorven korhoen.
- Dat klopt aardig met mijn
- ervaring. Toen ik in 1965 als
- dienstplichtig militair tijge-
- rend over de Ginkelse heide
- kroop, stuitte ik op een
- broedende korhoen. Ik wist
- waar ik tijgeren moest om
- van het nuttige het aange-
- name te kunnen maken.

Plevierenboek 8

Blz. 9 en 12

23-6-1968

Olifantenveld

Strandplev. Nest nr. 81 verlaten en geheel onder gestoven. Slechts twee eieren door uitgraven terug kunnen vinden. Bij schouwen zakte een der eieren met stompe pool naar boven, langzaam naar beneden. Was dus nu bijna 14 dagen bebroed. Ook in 1967 liet paartje, waarvan ditzelfde mannetje de partner was, het nest na de vangst in de steek. Hoogstwaarschijnlijk was ook nu de vangst oorzaak van het verlies.

Blz. 25

2 Juli 1968

Basiskanaal-Noord ('s av 2 ½ u)

Bontbekplev. nest nr. 89 bevatte nu nog een aangepikt ei, dat echter een volledig ontwikkeld, maar dood jong bleek te bevatten. Werd vorige avond nog bebroed en dus 's nachts ook. Nu ei kil. Nu al derde legsel van dit paar van broer en zus, w.v. een ei niet uitkwam.

Blz. 39

10 Juli 1968

Olifantenveld

In Strandplev. Nest nr 67 nu een -bijna dood- pullus en twee aangepikte eieren, waarin -niet al te veel- leven. Na regenbui eieren droog en doppen uitgekomen ei verwijderd door oude vogel. Pullus woog toch nog 5,9 gram, hetgeen niet veel, maar toch ook niet opvallend laag. "Broedperiode" hier dus bijna 6 weken!

Portret van een strandplevier.

(Plevierenboek 8)

Blz. 67

Op 8/8-'68 verzameld bij verlaten boerderij in W. deel van IJpolders restant prooien en braakballen van Steenuil. Veren van deze uilesoort in uilennestkast aanwezig. Een der vogels ook zelf waargenomen. Braakballen grotendeels specifiek voor de soort en restanten daarin typisch voor uil (dus geen valk). In de nestkast een groot aantal veren, die duidelijk van plevier(en) afkomstig. 2e grote slagpen van linker-vleugel, gestrekt 90 mm. Witte schacht over de gehele lengte. Verschillende volgende slagpennen met niet geheel precies bekende volgorde. Schachten daarvan nog maar gedeeltelijk wit, n.l. aan de toppen en aan de bases bruin. Aantal grote vleugeldekveren met brede, witte toppen, zoals die alleen bij Bontbek en Strandplevier voorkomen, maar niet bij dubius. Combinatie van deze gegevens leidde tot determinatie Strandplevier.

Blz. 74

Aantekening bij 7/6-'68. Strandplevierennest nr 47 mannetje B 103895 vrouwtje B 103925. Vrouwtje op 14/5/68 na veel moeite op eieren gevangen. Mannetje op 7/6/68 op twee pulli gevangen, die nog in dit nest werden aangetroffen.

Strandplevierennest nr. 126 op Hornweg-Oost in 1965. Mannetje B 103895 op eieren gevangen dd. 15/6/65. Nest 30/6/65 nog gecontroleerd en toen twee (van de drie) zwaar aangepikte eieren. 's Avonds 1/7/65 een schierei in nest en in frisse avond op 100 à 150 m. slechts een pullus terug kunnen vinden. Dit geringd met nr. B 103925. Dus bewijs van huwelijk vader en dochter!

- Steenuil eet strandplevier;
- dat was wel even slikken
- voor Walters. Later bleken
- in de nestkast van de toren-
- valk veel ringen van jonge
- plevieren te liggen. Jammer,
- maar interessant.

Parende kleine plevieren.
1968

1968 dagboek III

Blz. 6

1 December 1968

A.W. duinen ('s ocht + 's mi + 's av. 8 uur)

In duingebied gehele dag gewerkt aan kunstmatig grind-territorium voor Kl. Plevieren in geb III bij II.

Karel Vlaanderen en Walters bij schuilhut in Amsterdamse Waterleidingduinen. 1968
foto Coby Vlaanderen

1969 dagboek

25 Januari 1969

R.I. West ('s ocht + 's mi + 's av. 10 uur)

Bij werkzaamheden aan dak van oude laboratorium was door werklieden een vleermuis in winterslaap gevonden. Donker grauwbrowne bovenzijde en vuilwitte onderzijde. Lichaam lengte ca 63 mm. Grauwbrowne vlieghuid. Grootte vleugelspanning ongeveer 30 cm. Staartpunt stak slechts ca 4 mm buiten vlieghuid uit. Vlieghuid bij hielgewrichten ingeplant. Geen bijzonder lange oren. Staken bij vooroverbuigen slechts heel even voorbij de neus uit. Onderarm lang 45 mm. Oordeksel veel minder dan de helft van de oorlengte. Oorlengte ongeveer 17 mm. Ongeveer 5 dwarsbanden in de oorschelpen. Bij oppakken reageerde het dier aanvankelijk nauwelijks, later steeds meer, totdat het ten slotte met scherpe tanden in mijn handen beet. Was eerst ook heel kil en koud. Later steeds meer ademhaling. Later op de middag bij een tweede bezoek was het dier weer even bewegingloos en koud als voor de eerste keer. Moest volgens Zoogdierengids en boek "Onze Zoogdieren" een Meervleermuis zijn (*Leuconoe dasycneme* of *Myotis dasycneme*). Volgens deze werken overwintert de soort solitair, ook in gebouwen. Gewicht in namiddag 11,1 gram.

Blz. 36

18 Maart 1969

Nog steeds -vooral 's nachts- lichte vorst, waardoor weilanden hard. Kieviten, die nu blijkbaar niet meer weg-trokken, kwamen daardoor in moeilijke situatie. Behalve de twee Kieviten op R.I. West op 16 Maart j.l. nu ook al Kieviten op alle mogelijke grasgazons, o.a. in Vondelpark(!) -midden in de stad- ca. 20 exx!, op grasberm langs Stadionkade en een tiental op gazon in Erasmuspark. Op vele plaatsen zouden Kieviten er al heel slecht aan toe zijn of zelfs omkomen.

6 April 1969

Spuitsvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 u)

Weinig Kieviten op het uiterlijk zeer geschikte terrein Kabelweg-Zuid. Op Kabelweg-Noord tenminste drie Kieviten-terr, waarvan een vogel steken op overvliegende Kraai. Zeer veel zingende Veldleeuweriken, naar schatting 15 terr!

Blz. 62

23 Mei 1969

Spuitsv. IJpolders ('s ocht + 's mi 9 uur)

Ten O. v. Australiëhaven paar Scholeksters. Op Hornweg-Oost een (prachtig) ex. van ongekleurd Handekenskruid in bloei!

Meervleermuis.

Vleeskleurige orchis.

Blz. 64-65-66-67

27 Mei 1969

A.W. duinen

In Vogelenzangse weiland drie pulli Grutto's geringd met nr 3108362, 63 en 64. In gebied I twee Kieviten-pulli geringd met nrs 1048866 en 67. Zilvermeeuw had nog een ei, dat 79,8 graam woog. Nu 3 alarmerende Kluten bij G 18 poeltjes.

30 Mei 1969

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

M. Bakker zag paar Kluten met pulli Noordzeekanaal overzwemmen.

4 Juni 1969

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi 9 uur)

Op Middenveld Bergeenden-paar met tenminste drie Kleine pulli. Veel injury-feigning van beide ouders. Goed ontwikkeld Kluten-pullus geringd met nr. 3108365. Op Hornweg-Oost nest van Kluut en ws. nog een tweede paar. Ook alarm van Scholekster in het midden van dit veld. Twee jonge haasjes bij elkaar.

Blz. 70 t/m 73

18 Juni 1969

Sputv. IJpolders ('s av 3 uur)

Vlak bij de vlam van de Mobilraffinerij (met dag en nacht een brullend geluid) nest van Scholekster.

Paar Bergeenden met 15 pulli op Australiëhaven.

25 Juni 1969

"Olifantenveld" ('s av. 3 uur)

Sinds 9/6-'69 vrijwel elke avond zang van Spotvogel in Erasmuspark.

Jonge kluten.

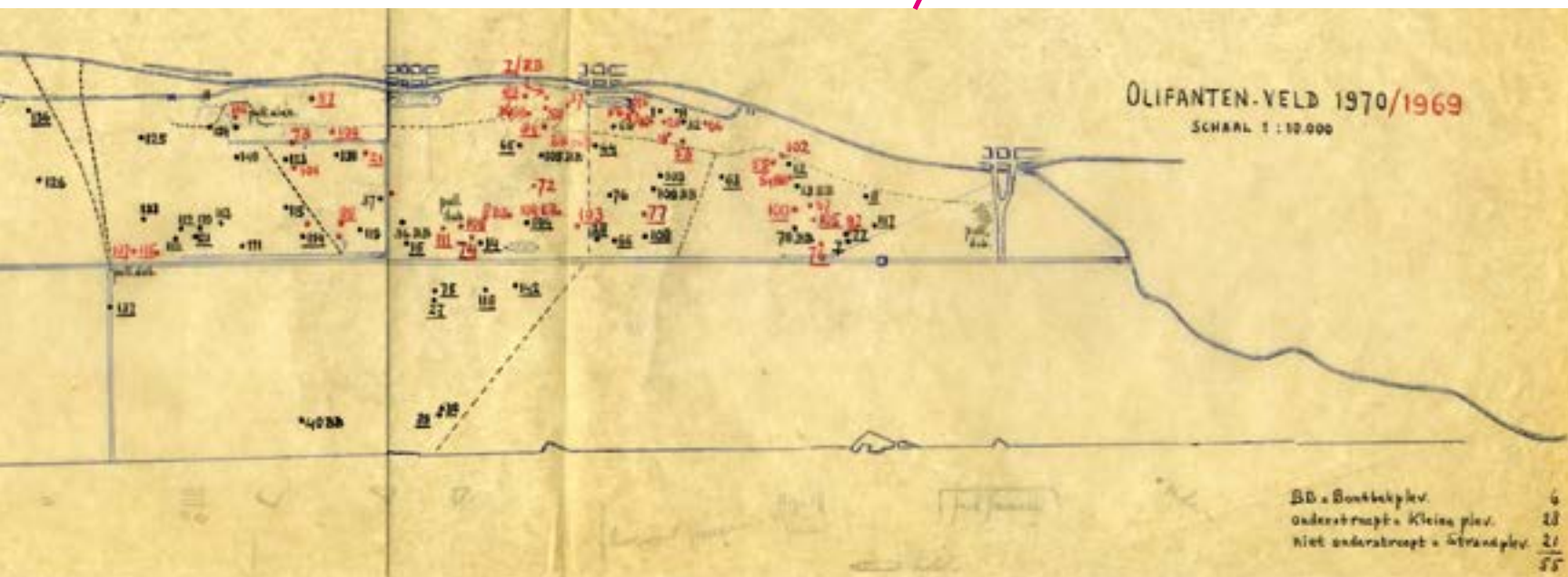
• Dat staat hier zomaar in de
• dagboeken. Klutenpulli die
• het brede, diepe Noordzee-
• kanaal overzwemmen. Wat
• bezielt de ouders van deze
• pulli?

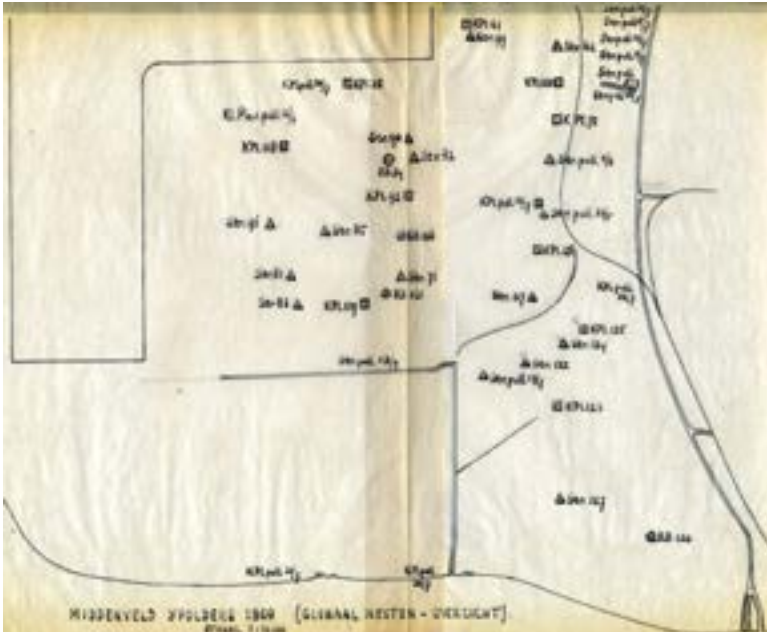
• De namen om velden aan te
• duiden verzon Walters zelf.
• Op het 'Olifantenveld' vond
• hij stukken bot van mam-
• moet. Vandaar de naam.

Ligging 'Olifantenveld'.
1969

Broedvogelinventarisatie
'Olifantenveld, 1969 en 1970.

**Broedvogelinventarisatie
'Middenveld'.
1969**

- Walters ontpopt zich als
- adoptiebureau. Hij brengt
- verlaten eieren, die zeker
- zouden mislukken, onder bij
- vogels die in hetzelfde sta-
- dium van broeden waren als
- dat van het gevonden ei. Je
- moest precies weten hoever
- dat broedsel was, maar dat
- gegeven was bij Walters in
- goede handen. Het uitbroe-
- den lukte meestal en er
- liepen daardoor gemengde
- gezinnen van kleine plevier,
- bontbek- en strandplevier.
- De zorg van de oude vogels
- was er niet minder om. Ach
- waarom niet!

(Plevierenboek 8)

Blz. 300

15 Juni 1969

Mobilveld

Alle bekende schelpenbanken afgezocht, o.a. de baan naar Noordzeekanaal, die vlak bij raffinaderij en die tussen de schermpjes langs de weg. Misschien hier en daar een min of meer verse kuil, maar overigens slechts een nest van Kl. Plevier. Bij selectie van nestplaats deed geluidshinder blijkbaar niet terzake. Dag en nacht brullend geluid van de vlam! Tal van plekken beschikbaar, waar dit niet of veel minder het geval was.

Blz. 323-324

26 Juni 1969

Spuitv. IJpolders ('s av. 3 uur)

Olifantenveld. Aankomst 19.00 u. Vrij zacht, zonnig weer met zwakke tot matige NW wind. Vertrek om 20.35 u. Geen baltsvluchten van plevieren. In Strandplev nest nr 72 nu alleen nog een koud Strandplev ei over. Was aan zijkant iets beschadigd. Oorzaak onbekend, maar stellig niet door vangsten, omdat het ei een praktisch compleet (maar dood) pullus bevatte, waarvan alleen het grootste deel van eidooier nog moest ingroeien. Toegevoegde Kl. Plev. ei was ook uitgekomen en Kl. Plev. pullus liep met de twee eigen alex-pulli op lokgeluiden van oude Strandplevier enkele 10 tallen m. buiten het nest. Had nog eitand. Ws. nog lang zo vlug niet als de beide alex-jongen. Geringd met nr. B 154403.

Blz. 340 en 342-343

5 Juli 1969

Spuitvelden IJpolders

('s ocht + 's mi + 's av. 12 u)

Amerika-veld (=veld t. W. v. Amerikahaven). Nieuwe nesten van Kl. Plevier, die hier al eerder door F. Nordheim waren gevonden. Nr 112 dicht bij Amerikahaven. Nr 113 vlak bij "peperbus".

Vijflegsele kleine plevier.

27 Juni 1969

Spuitv. IJpolders ('s av 2 ½ uur)

Eerste vlugge Visdieven jongen boven Olifantenveld (2 exx). Flinke Kievitenpullus op veld geringd (boven hielge-richt) met nr 1048884. Op dit veld ook bloeiende Muurpeper en Slangenkruid. Vele pollen helm. (opgespoten met zeezand uit de havenmond van IJmuiden).

6 Juli 1969

Spuitvelden IJpolders ('ocht + 's mi + 's av. 11 uur).

Injury-feigning van een Patrijs voor pulli. Had behalve de bekende elementen als spreiden van en slaan met vleugels en doorgezakte hielen ook echt "koppeltje duikelen". Vogel viel voorover en viel een of tweemaal over de kop en liep dan weer vitaal verder. Nooit bij plevieren zo gezien.

Blz. 77-78

27 Juli 1969

Spuitv. IJpolders ('s ocht + 's av. 11 uur)

Op Olifantenveld 2 oude Patrijzen met 9 halfwas jongen en 2 oude Patrijzen met 12 pulli. Juv. Kokmeeuw en juv. Waterhoen verkeersslachtoffers. Op Amerika-veld in distel-ruigten tenminste 20 Tortelduiven. Van een doffer veel baltshoudingen waargenomen, o.a. met dikke hals en het buigen, maar hier veel meer door de poten dan met het voorlichaam als bij Houtduiven en ook in sneller tempo. Veel gekoer daarbij en ook later -kennelijk niet territoriumgebonden koeren in distels.

7 September 1969

A.W. duinen ('s ocht + 's mi + 's av. 9 ½ uur)

In net van Fr. Koning bij onze aankomst in een vangst: Grote bonte Specht, Kleine bonte Specht (!), drie Pimpelmezen, een Roodborst en een vrouwtje Zwartkoptuinfluit. Latere vangsten, ook in dit zelfde net, nogal pover. Grote bonte Specht had schedel overwegend rood. Dia's. Was dus juveniel ex. Was al geringd met nr. K 273293. Gewicht was 77,9 gram netto. Was in de hand erg agressief en timmerde op onze handen tot bloedens toe.

Blz. 99-100

14 September 1969

Roeitocht achter Jisp ('s ocht + 's mi 8 uur)

Onder een klein stukje hoogspanningskabels tal van slachtoffers, o.a. drie Kieviten, ws. een Grutto, 1 Wilde Eend, 1 Meerkoet (vers) en 1 Kleine karekiet (ook vers). Alleen 3e grote slagpen had versmalde buitenvlag. Deze pen was ook het langst. Rechts, geheel gestrekt, in volgorde vanaf 2e grote slagpen: 63 ½ - 66 - 64 - 61 - 59 - 56 mm. Op merkkelijk was, dat geen enkele Fuut werd waargenomen op kilometers lange tocht o.a. door brede water van Noorder Ganssloot en Oostelijk deel van Zwet.

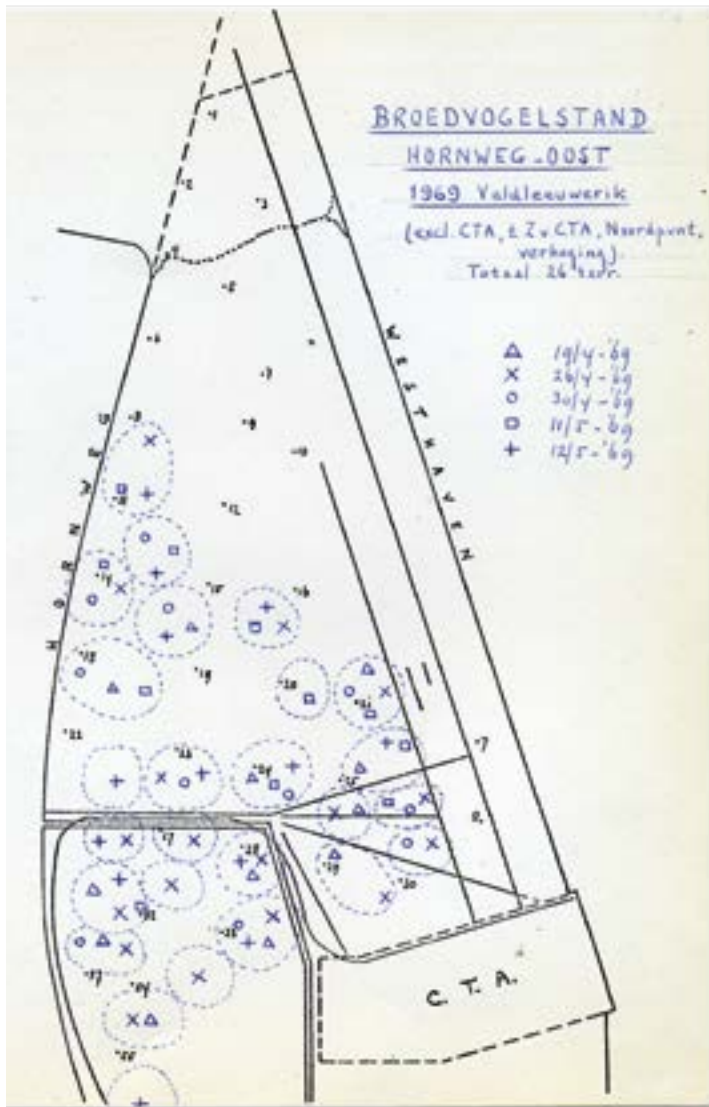

Nest van veldleeuwerik.

• Fred Koning sprak ik onlangs
• op een congres en vroeg
• hem naar zijn ervaringen
• met Walters.
• Ze hadden met en om hem
• veel gelachen. Fred nam
• vrouw en kind mee naar
• de AWD en als Walters
• de familie zag aankomen,
• reageerde hij met: "O jee,
• dat ook nog". Walters was
• onder de indruk van de
• vogelstudie die Fred in de
• AWD uitvoerde. Zijn kennis
• over de uilen en roofvogel-
• ontwikkeling in dit gebied is
• uniek en onomstreden. Het
• onderzoek loopt nog door
• tot heden ten dage.

Met mistnet gevangen
grote bonte specht.

Blz. 103-104-105

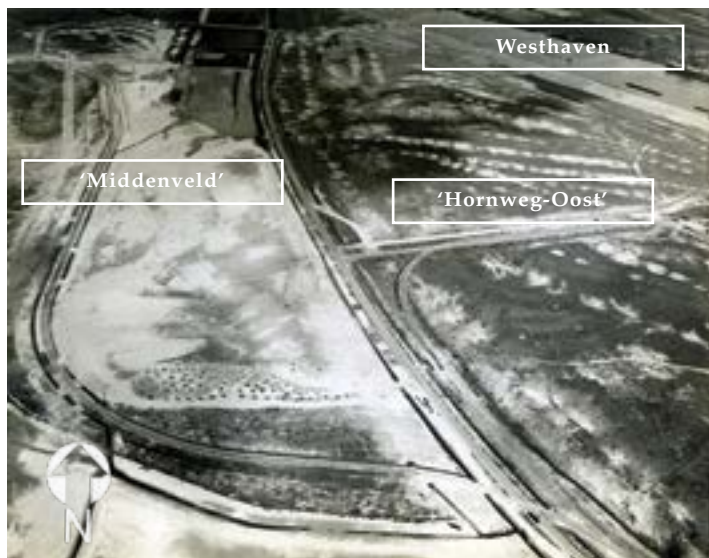
4 October 1969

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 9 uur)

Verder een serie dia's gemaakt van niet schuwe Gestreepte Strandloper(!) *Calidris melanotos*, (Am) Pectoral Sandpiper. Deze vogel was 28/9-'69 daar al door M. Bakker ontdekt en als zodanig gedetermineerd. Vogel met over het algemeen gunstige belichting met 12 x 60 kijker dichtbij kunnen bekijken en ook door loupe en telelens via camera bij het maken van dia's tot op 5 m!

Gestreepte strandloper.
1969

'Hornweg-Oost'.
1969

5 October 1969

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 9 ½ uur)

Ook Gestreepte Strandloper weer aan zelfde grote plas aanwezig. Was door onbekende oorzaak duidelijk schuwer dan vorige dag. Toch ook nu -met fraai zonlicht- weer groot aantal dia's gemaakt, waarvan enkele met 40 cm telelens op slechts enkele meters afstand.

(Later toegevoegd MM). Afdruk 10 x 15 cm van een der beste dia's. Op deze afdruk konden onafhankelijk van elkaar Guido Keyl en Andre van Loon (ISP; 1996) de vogel goed onderscheiden van hun bekende Siberische Gestreepte Strandloper. Beiden zagen -ook los van elkaar- dat de Amerikaanse Gestr. Strandloper een juveniel ex. was (regelmatige tekening in "rugveren", en vrij lichte borststrepes). "Misschien wel de eerste foto van deze soort in Nederland gemaakt".

Blz. 121

23 Nov. 1969

R.I. West ('s ocht + 's mi. 9 uur)

In gevallen avondschemering dook Ransuil op Merel in nylonnet in licht van lantaarn. Zette niet door of door onze nadering op enige afstand, of door net zelf. Merel ongemeid.

1970 dagboek deel I

Blz. 144 en 149 en 151

11 Januari 1970

R.I. West ('s ocht + 's mi 8 uur)

Grote bonte Specht vloog zich in onze aanwezigheid, doch zonder onze invloed, dood tegen ruiten van gebouw machine dienst. Er was slechts weinig doorzicht.

Laatste tijd bijna nooit vogelslachtoffers meer. Onbegrijpelijk van deze vogel, die hier al vele maanden was.

Was geringd met nr K 332030. Op 1/11/69 op dit terrein aan gelegd in nestkast V.

Met inloopkooi zeven waterhoentjes gevangen:

Nr. 1 adult ex, was al geringd met nr 4037504. Was hem dd. 27/1/68 op R.I. West aangelegd. Duidelijk gekleurde snavel en geen witte veren aan de buik.

Blz. 156

14 Februari 1970

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 8 uur)

In groot wak in Zwarteveldkanaal enkele Dodaarsjes, een Kuifduiker en een Roodhalsfuut. Kuifduiker had rode oogirissen, scherpe scheiding tussen zwartbruin en wit aan de kop ter hoogte van de ogen en geen opgebogen snavel. Zwom uitsluitend met kaarsrecht gestrekte nek. Witte wangen strekten zich tot ver op de nek uit, zodat de donkere nekstreek ter plaatse nog erg smal was. Vloog eenmaal voor ons weg, maar niet ver. Dook weinig. Eerste persoonlijke waarneming in A.W. duinen.

Kluut bij nest op 'Cargillveld-Noord'. Op de achtergrond Mobil Oil. Daartussen ligt de, onzichtbare, Amerikahaven.

1970

foto Fred Nordheim

1970 dagboek deel II

Blz. 8-9 en 14-15

7 Maart 1970

R.I. West ('s ocht + 's mi 2 ½ uur)

Zeven (!) Eksters bij elkaar. In bosje Vink geheel nieuw Eksternest in aanbouw.

In de A.W. duinen waargenomen vogelsoorten (18e aanvullende lijst vanaf 1 Maart 1970). Is 188.

Blz. 16-17-18 en 20

8 Maart 1970

A.W. duinen ('s ocht + 's av 8 ½ uur)

Bij schuilhut kwamen elke avond in hoge populier een variërend aantal Appelvinken aan. Ook nu, om 16.10 u. al twee aanwezig. Om 16.15 u kwam nog een derde aanvliegen. Bleven erg hoog in de boom, maar vlogen voor wandelaars onder de boom niet weg. Enkele onderlinge vechtpartijtjes. Om ongeveer 16.30 u. doken zij in naburige coniferen om daar de nacht door te brengen. Later (tot ongeveer 16.45 u) kwamen er nog twee aan, die direct in coniferen verdwenen. Vogels gingen dus uiterst vroeg ter ruste. Ondanks grote afstand duidelijk gezien: de enorm dikke snavels (donker-gekleurd), de relatief erg korte staart, de bruinachtige onderkant, de witte plekken op de vleugels. Alarm-roep "tsch" niet gehoord, maar wel een uiterst hoog en zacht "srie" (nog hoger en zachter dan van Koperwiek, waar het overigens wel veel op leek).

Plevierenboek 9

Blz. 83 en 85

5 Mei 1970.

Spuitv. IJpolders ('s ocht, 's mi + 's av 12 ½ u)

Op Strandplev nest nr. 32 om 9.00 u vrouwtje gevangen, dat al was geringd met nr B 141186. Was 1/5/65 adult vrouwtje op Olifantenveld. Ca. 11 rondvliegende Strandplevieren, die dus nog met broeden moesten beginnen.

- Wat een weelde. Een nest
- van de strandplevier en dan
- nog elf exemplaren rondvlie-
- gend. Wat een mazzelaars
- waren we toch!

Blz. 112 en 114 en 116-117

12 Mei 1970

Spuitv. IJpolders ('s ocht + 's mi 11 uur)

Hornweg-Oost. Op Strandplev nest nr 29 om 17.40 u vrouwtje gevangen, dat al was geringd met nr. B 141272. Was 26/6/68 broedvogel Hornweg-Oost en had ook toen al schade aan rechtervleugel, die ook nu nog heel duidelijk was. Ontbreken van twee of drie armsgappennen en overeenkomstige grote, middelste en zelfs deel kleine vleugeldekveren. Deze handicap was blijkbaar te overwinnen geweest, niet alleen voor persoonlijke overleving, maar ook voor het verkrijgen van partner.

Blz. 192 en 196

30 Mei 1970

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 ½ u)

Hornweg-Oost. Bontbekplev nest nr 51 had zwaar aangepikte eieren. Een der eieren was al een deel van de schaal kwijt, maar het vlies was nog heel. In de loop van de dag brokkelde steeds meer schaal af. Indruk, dat pullus te sterk indroogde. Leefde wel, maar was niet erg actief om uit dop te komen. Uitgepeld. Gewicht 7,7 gram (incl. ring, maar niet definitief geringd). Kroop wel steeds in goede houding en piepte veel. Nog veel uitstekende ei-dooier uit het buikje.

- Walters in actie als
- vroedman!

Een jubileum bij
Van Gelder Papier,
Walters uiterst rechts.
1969
fotograaf onbekend

Blz. 27-28

30 Maart 1970

R.I. West ('s mi + 's av. 4 uur)

In schemering en duisternis (van 19-21 uur) avondlijke nestkastcontrole: Totaal dus 15 Koolmezen, waarvan 12 al geringd. Hiervan 5 mannetjes en 10 vrouwtjes, dus al 2/3 vrouwtjes! Bij begin van controle was het nog zo licht, dat de ringen met gemak zonder kunstlicht afgelezen konden worden. Desondanks bleven de gecontroleerde mezen in de kasten, wanneer zij daar weer ingedaan werden.

Blz. 46

2 Mei 1970

Spuitv. Ijpolders ('s ocht + 's av. 10 uur)

Groenling dit voorjaar opvallend talrijk, ook in Bos & Lommer. Nu tegen zonsondergang 12 bij elkaar in boompjes in Krelis Louwenstraat. Hadden in nabije struiken slaappleats. Ook in Erasmuspark steeds een zingend ex. Ook overvliegend boven Vespuccistraat. In parken van Sloterveer verscheidene zingende exx. In Ijpolders op elke excursie wel enkele, soms zingende exx.

Misschien door invloed van goede wintervoeding, o.a. door vele rozebottels in de tuinsteden.

Blz. 67

17 Juni 1970

Spuitvelden Ijpolders ('s av. 3 uur)

Op veld Hornweg-Oost al aardig ontwikkeld, dood Visdieven-pullus. Had ingedroogde, maar kennelijk vrij grote vis nog halverwege uit de snavel. Klaarblijkelijk in dit voedsel gestikt.

Blz. 71 t/m 75

6 Juli 1970

Spuitvelden Ijpolders ('s av. 2 ½ uur)

Verkeersslachtoffers (langs al stuk bebouwde gedeelte van Basisweg) Wezel en (langs Hornweg) mannetje Kneu. Vleugel l. 79-81. Staart duidelijk gevorkt. 3e t/m 5e grote slagpennen met versmalde buitenrand.

Ik volgde de opleiding voor fysiotherapie en moest tussen de middag van stageadres VU ziekenhuis naar een stageadres in Landsmeer fietsen. Groot was mijn verbazing toen ik op de Parnassusweg bij het talud voor de toekomstige ringweg Walters zag staan met zijn notitie boekje. "Wat staat u hier te noteren", vroeg ik. Het waren de territoria van veldleeuweriken die op het braakliggende grondlichaam tot broeden kwamen. Walters werkte op de Parnassusweg bij Van Gelder Papier en deed in zijn middagpauze even aan natuurstudie.

De spuitvelden waren een enorm groot natuurgebied geworden. Hierin functioneerden de Basisweg en de Hornweg als een slachthuis. Jarenlang hadden vogels en zoogdieren het rijk voor zich alleen en nu liepen wegen door het gebied waarop keihard werd gereden. Het aantal verkeersslachtoffers is later op geen enkele Amsterdamse weg zo hoog geweest en dat jaren achter elkaar. Walters maakt er in de dagboeken regelmatig melding van. De slachtoffers dienden natuurlijk als onderzoeksmateriaal. Zelf at ik de hazen en fazanten wel eens op.

Toespraak van Walters (tweede van rechts) bij het afscheid van de heren Wilhelmi en Vis.
fotograaf onbekend

(Plevierenboek 9)

1 Juni 1970

Spuitv. IJpolders ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Blz. 201. Algemeen: zowel bij Amsterdam als in A.W. duinen viel het op, dat dit seizoen bijzonder veel nesten de "luizenvlekjes" hadden, ook op de schelpjes van de nestvoering. Misschien bevorderd door het droge, warme weer.

Blz. 208

3 Juni 1970

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 9 uur)

Middenveld. Vrijwel op de plek van ex-alex nest nr.98 nu nieuw nest van Bontbekplevier (nr. 110). Had nu bescherming van Visdieven. Kleur der eieren als van normaal Kluten-ei, dus stellig vervolgletsel van verloren gegane nest nr 91. Afstand verplaatsing t.o.v. nr 91 ca 80 meter.

Blz. 227

12 Juni 1970

Olifantenveld ('s av. 3 uur)

Bontbekplev nest nr 105 nu geheel leeg. Na enig wachten op aanwijzing van vrouwtje op ca 100 m buiten nest de vier eigen pulli en het ondergeschoven Kl. Plev. Pullus gevonden. Drie eigen pulli alsnog (aan bovenpoot) geringd met nrs K 347690, 91 en 92. Dubius-pullus, dat een goede, gezonde indruk maakte, en dat blijkbaar de tocht zonder moeite mee had kunnen maken, (aan bovenpoot) geringd met nr. B 156382. Had nog eitand. Was dus ruw twee etmalen later uitgekomen dan broers en zusters, zodat toch aan dit "vijflegselsel" weer een "luchtje". Zocht steeds bij grotere broers en zusters warmte zonder door mij geconstateerde vijandigheden.

Legsel met vijf eieren van kleine plevier.

Nestlocaties van drie soorten plevieren op het 'Middenveld'. 1970

8 Juli 1970

Sputveld IJpolders ('s av 3 uur)

Verkeersslachtoffers Patrijs en twee adulte Visdieven.

1 Juli 1970

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 12 uur)

Steeds meer vrouwtjes Kuifeenden met pulli in Siersloot Basisweg en in waterkommen daarachter:

- Met een klein pullus
- Met drie vrij kleine pulli
- Met negen halfwas pulli
- Met tien iets kleinere pulli
- Met twee vrij kleine pulli
- Met zeven bijna halfwas pulli
- Met drie bijna halfwas pulli

12 Juli 1970

Sputveld IJpolders

('s ocht + 's mi + 's av 11 ½ uur)

In een "muizengaatje" in een der natuurlijke duintjes op Hornweg-Oost zaten twee duinpadden. Midden op het nu al lang geheel droge veld. Gangetje was niet erg diep en liep met bocht ca 90 graden niet verder dan tot ca 25 cm lengte en iets schuin naar beneden.

18 Juli 1970

A.W. duinen ('s ocht + 's mi + 's av. 10 uur)

Adulte Zilvermeeuw liet zich onverhoeds op vrij jong konijn ploffen en begon er op los te hakken. Konijn was na wat spartelen heel gauw dood. Meeuw pikte wat aan de kop (vooral de ogen) van het slachtoffer en vloog toen weg, zonder van enige betekenis geconsumeerd te hebben. Misschien ook door onze aanwezigheid.

21 Juli 1970

Sputveld IJpolders ('s av 2 ½ uur)

Midden op veld Hornweg-Oost vrij vers dood mannetje Patrijs. Gewond aan de kop. Visdievenwerk?

Blz. 79-80

2 Augustus 1970

Eendrecht-polder-sputv. IJpolders

('s ocht + 's mi + 's av. 10 uur)

Aan Osdorperweg vlak bij Halfweg op dak huis koerende Turkse Tortel. Mijn eerste waarneming in Amsterdam-West. Op slikken bij Halfweg 50 niet-manke Kempen.

Zeeraket op het 'Middenveld' zo ver het oog reikt.
1970

Nest van patrijs.

- Ooit zag Walters in een
- groep kemphanen een mank
- exemplaar en later nog eens.
- Sindsdien schreef hij bij
- iedere waarneming van een
- groep kemphanen of er nog
- een manke bij zat of niet.
- Tsjja, je noteert bijzonder-
- heden of niet. Daar moet je
- consequent in zijn.

Portret zilvermeeuw.

Broedende patrijs.

Portret patrijs.

(Plevierenboek 9)

Blz. 270-271

2 Juli 1970

Olifantenveld ('s avond 2 ½ uur)

18.45 aankomst met fris, buig weer en vrij krachtige W. wind. 21.30 u vertek. Geen baltsvlucht van plevieren.

Kl. Plevierennest nr 121 nu geheel uit. De drie laatst geboren pulli waren echter geheel verkleumd en bijna dood en haast onherkenbaar in zandkluitjes veranderd, in onmiddellijke omgeving van het nest en slechts enkele dm uit elkaar. Pullus H 101211 ook vlak bij deze pulli en aanvankelijk nog heel goed. Oude vogel(s) moest(en) dit pullus dus gekoesterd hebben vlak bij de piepende, verkleumde pulli. De drie pulli honderden m ver meegenomen en daar gescholen achter huisje. Na terugkomst -inmiddels weer een flinke onweersbui met harde wind- bleek ook pullus H 101211 geheel verkleumd en onder gestoven te zijn, m.a.w. oude vogel was niet direct teruggekomen. Wel alarm in de naaste omgeving, maar niet geheel zeker, of dit oude vogel was. Pulli met blazen zo veel mogelijk proberen op te knappen, wat maar heel betrekkelijk gelukte en toen in een kluitje op ongeveer de nestplaats aan geboden.

Blz. 283

9 Juli 1970

Spuitsvelden IJpolders ('s av 2 ½ uur)

In groene zone aan Zuidrand Middenveld zouden volgens beginnelingen nog vier plevierennesten gelegen hebben, alle van Strandplevier(?), waarvan een (met 4 eieren) ca 10 dagen tevoren 4 pulli had. Deze laatste ws. dus de Kl. Plevier, die 1/7 nog 2 pulli had. Overige drie nesten alle met drie eieren, dus wellicht Strandplevier. Ook nu nog alarmerende Strandplevier.

Veren van
kleine plevier.
1970

Visdief K 331989

dd. 21/6-1969 geringd op Olifantenveld bij Sloterdijk als (klein) pullus. Dd. 6/7-1970 gemeld van Apa Lagoon bij Cape Coast (Ghana, Afrika) 05o08'N 01o11'W. (lag in het water te spartelen, verzorgd en de volgende dag met de ring weer losgelaten!). Afstand hemelsbreed ca 5200 km langs de kusten ca 8700 km. Was dus in Afrika, terwijl hier broedseizoen van Visdieven nog in volle gang.

Blz. 90 t/m 93

12 September 1970

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Ook laag overvliegend tegen de krachtige wind een jager. Geheel donker, alleen aan de onderkanten van de vleugels iets te merken van iets lichtere tekening. Had geen uitstekende staartpennen. Ws. dus wel juveniel. Was in grootte ongeveer van Kokmeeuw. Zeer soepele, gracieuze vlucht. Indruk van zeer ranke Kiekendief. Was niet op deze velden op jacht. Geen Grote Jager. Meest waarschijnlijke was Kleine Jager, maar niet met zekerheid uit te maken. (Middelste Jager en Kleinste Jager veel zeldzamer en van Kleinste Jager bovendien praktisch geen donkere phase).

19 September 1970

A.W. duinen ('s ocht + 's mi + 's av 10 ½ uur)

Kleine Barmsijs (*Carduelis flammea cabaret*)!! Gevangen in onderste baan van net aan buitenzoom van bosje. Geringd met nr S 364228. Gewicht 10,6 gr. Roodvoorhoofdspetje en zwarte kinnevlék. Geen rui in vl./st. Snavel geelachtig met bovendeeel donker hoornkleurig. Bovensnavel stak ca 1 mm buiten ondersnavel uit. Snavel 9 mm. 3e t/m 5e gr. Slagpen met versmalde buitenvlag. Vleugels l + r 67-68 ½ mm. (voornaamste kenmerk voor bepaling van ondersoort, nominaalvorm *flammea* volgens Handbook of Br. Birds duidelijk langer).

Blz. 97

27 September 1970

Spuitvelden IJpolders-Houtrakpolder ('s ocht + 's mi + 's av. 11 uur)

Verkenningstocht in Houtrakpolder, waar oppervlakte opgespoten terreinen t.o.v. nazomer 1969 enorm was toegenomen, speciaal op en bij het voormalige eiland Ruigoord. Bijna alle spuitvelden zeer droog, direct na het opspuiten. Zeer groot deel was bovendien met donkere grond overdekt tegen stuiven.

Stuivend zand over 'onze woestijn'. Bij harde wind verdwenen regelmatig nesten onder het zand.

(Plevierenboek 9)

Blz. 298-299

28 Juli 1970

Sputv. IJpolders ('s av. 1 ½ uur)

In modderpoeltje aan O punt Olifantenveld nog steeds een alarmerende Kl. Plevier. Na enige tijd wachten pullus zien lopen. Verdween zeer snel tussen riet en biezen, waar het ook gemakkelijk lopen was. Zelfs eenmaal tussen het riet, liep vogel nog weer voor mij weg. Tenslotte toch ergens gedrukt gevonden. Was nr. H 101222, die daar op 7/7 werd geringd en toen naar schatting 4 à 5 dagen oud was. Na loslaten liep vogel snel weg. Na even nalopen vloog hij op, eerst met de poten natrappelend als een Meerkoet, later heel vlot en nauwelijks onwennig. Vloog roepend een wijde boog om mij heen en was meteen onbereikbaar geworden. Was dus nu op 25 a 26 dagen vlug geworden. Aannemende een aanvangst gewicht van ca 5 gram en 24 groeidagen, dus een groeitempo van 1 gram per dag, hetgeen goed voor de tijd van het jaar en het koude en natte weer in aanmerking genomen. Misschien had hierbij de beschuttende werking van riet en biezen en de mogelijkheid van voedselzoeken in een goede bron ook tijdens regen een voorname rol gespeeld.

**Veren van
roodkeelduiker.**
1970

1971 dagboek I

Blz. 80

11 April 1971

R.I. West ('s mi + 's av. 2 uur)

Eerste waarneming van *Bombus terrestris* L.

Blz. 88 t/m 92

25 April 1971

Spuitv. Ijpolders ('s ocht. + 's mi + 's av 10 uur)

Op veldje Hulpweg-Oost t/o De Tunnel vlak bij de weg nest van Kuifleeuwerik. Beide oude vogels alarmerend aanwezig. Volgens de heer Bot had dit nest 4 eieren en 4 jongen bevat. Nu vlak buiten nest nog twee goed beverderde jongen gevonden, welke geringd met nrs. B 227818 en 19. Op vallend waren de korte nagels aan de achtertenen.

29 April 1971

Hulpweg-Oost ('s av 1 ½ uur)

Nest van Kuifleeuwerik mat binnenwerks (gevoerd) 8 x 8 ½ cm en was 4 cm diep. Even alarm van oude Kuifleeuwerik. Pullus B 227818 bij toeval gevonden. Kon nog niet vliegen, maar was zo snel, dat hij moeilijk gepakt kon worden. Vleugels l + r geheel gestrekt 66 mm. Hr Bot vond dit nest op 28/3 bij toeval, toen oude vogel van -nog ongevoerde kuil afspatte. 3/4 1e ei, 4/4 2e ei, 5/4 3e ei, 6/4 4e ei. 24/4 kleine blinde jongen, die ook een of twee dagen eerder geboren konden zijn.

11 Mei 1971

Spuitvelden Ijpolders

Nordheim vond nest van Kemphen op Mobilveld. Nu ook een nest van deze soort op veld Hornweg-Oost in omgeving, waar ook in 1970 al broeden vermoed werd:

4.41 x 3.08 cm. Gw 21.2 gram

4.40 x 3.10 cm. 21.6

4.32 x 3.12 cm 21.7

Totaal ook gewogen 64.5 gram.

Lag in kort, ruig gras-gedeelte, dat nu weliswaar kurkdroog, maar in het vroege voorjaar het laatste nat was geweest. Vrouwtje vloog voor mij van nest af.

21 Mei 1971

Spuitvelden Ijpolders

Huismus pikte aan veren van platgereden soortgenoot op de weg, ws. voor nestbouw! Kwam na verstoring weer direct daarop terug. Torenvalk mannetje sloeg vrij stevige prooi. Sleefte het mee naar heuveltje, waar later bleek, dat dit een heel jong haasje. Alleen de kop was eraf gebeten.

- Grappig dat Walters de eerste aardhommel noteert. Ik
- kijk ook elk voorjaar uit naar
- mijn eerste aardhommel en
- mijn eerste kleine vos en
- weet dan dat de ringslangen
- uit hun winterslaap komen.
- Het ritme van de aarde op
- onze breedtegraad beleef ik
- gretig en intens.

Grutto op nest. 1971
foto Fred Nordheim

Boven: dode jonge plevier in ei, onder: uitgepeld.

- Kunstmatige geboorte staat voor uitpellen van een moei-zaam of te laat uitkomend ei.
- Walters was dus niet alleen gynaecoloog, maar, door het meten van gewichtstoename na de geboorte, eveneens kraamverzorger.

Gewichten van adulte bontbekplevieren 1971-1975.

BONTBEKPLEVIER, GEMIDT ADULTE VOGELS (H)				BONTBEKPLEVIER, GEMIDT ADULTE VOGELS (H)			
Ja	Maan	d	g	Ja	Maan	d	g
1971	10	10	10	1971	10	10	10
1972	10	10	10	1972	10	10	10
1973	10	10	10	1973	10	10	10
1974	10	10	10	1974	10	10	10
1975	10	10	10	1975	10	10	10

Plevierenboek 10

Blz. 81 en 83-84

16 Juni 1971

Sputv IJpolders ('s av. 2 ½ u)

Hornweg-Oost. Kl. Plev nest nr 53 nu verlaten! Eieren koud en met veel aanklevend zand. Onbegrijpelijk, omdat eieren aangepikt waren. Een ervan opengemaakt. Bevatte compleet pullus, dat echter al geen tekenen van leven meer gaf. Wellicht had het weer ook invloed gehad. De laatste twee dagen veel regen en koud weer. Of misschien aanwezigheid Steenuilen, niet ver van dit nest op boerderij Goede Verwachting?

17 Juni 1971

Olifantenveld ('s av. 2 ½ u).

Ex. nest Kl Plev nr 62 en niet meer dan 60/70 m daar vandaan alarm twee Kl. Plevieren. Een der ouders (mannetje of vrouwtje) wees heel snel jong(en) aan. Op dit punt als eerste -en al heel gauw op piepen!- pullus H 108029 teruggevonden. Had de kunstmatige geboorte, die achterstand t.o.v. de andere pulli en het bar slechte weer tot dusver dus goed overleefd. Maakte redelijke indruk, hoewel gewicht heel min (4,9 gr.) Ook andere pulli waren in omgeving, maar die holden bij mijn verstoring blijkbaar steeds een eind weg. Op piepen pullus H 101298 gevonden. Die woog al 6,8 gram. Gewichtstoename dus 2,2 gram in ws. 3 à 4 groeidagen.

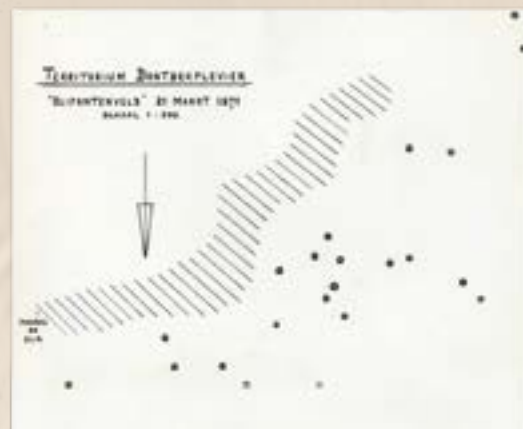
Blz. 148-149

31 Juli 1971

Sputv. IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 9 u)

Middenveld-W. voorveld. 10.30 – 14.15 u. Na regenbui. Zonnig. Vrij zacht. Krachtige Z.W. wind. Geen baltsvluchten plevieren. Kl. Plev nest nr. 96 had nu alleen de twee toegevoegde eieren, die in de steek gelaten werden. Veel alarm van beide oude vogels. In beide eieren leve, maar ws. nog niet ver genoeg om uit te komen of ernstig gestagneerd door koude in afgelopen dagen (enige tijd niet bebroed). Voorzichtig uitgepeld. Beide pulli hadden nog flinke eidooier buiten de buik. Na enkele uren was eerste al dood en tweede nog niets verbeterd.

Territorium bontbekplevier op het 'Olifantenveld'. 1971

Blz. 114

27 Juni 1971

Spuitv. IJpolders (s' ocht + s' mi + s' av 10½ uur)

Hr. Bot had nu op Hornweg-Oost met intensief zoeken 47 nesten van Visdieven. Hr. Erich zou op Middenveld heel recent op 48 Visdieven nesten gekomen zijn. Nu op veld Hornweg-Oost weer twee verse legsels gevonden, één met 2 eieren (26/6 nog één) en een nest met 1 ei.

Blz. 119

14 Juli 1971

Spuitvelden IJpolders (s' av. 2½ uur)

Vlucht Patrijzen van 22. Later een van 10. Twee Patrijzen stokstijf tegen elkaar in oud Hazeleger met invallende schemering van vroege avond. Misschien met pulli, maar dit niet onderzocht.

23 Juli 1971

Hornweg-Oost ('s av. 2 uur)

Situatie nest Veldleeuwerik om 19.30u

Grote ei 4.5 gram

3e ei 3.65 gram

4e ei 3.8 gram

Totaal ook gewogen 11.95 gram. Gewichtsvermindering in drie etmalen 0.15 gram/ei, dus inderdaad nog lineair.

24 Juli 1971

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 9½u)

Volgens boer Bijl waren er bij boerderij Goede Verwachting twee Patrijzennesten geweest, vlak bij de boerderij, een in de boomgaard, de ander op een stukje gras. Beide hadden 12 eieren gehad. Beide mislukt, één doordat kat broedende vogel opat en andere misschien ook.

Jonge visdieven op nest.

Boven: parende visdieven, onder: visdief met jongen.

- Naast de functies gynaeco-
- loog, vroedman en kraam-
- verzorger had Walters, zoals
- eerder vermeld, ook een
- adoptiebureautje. Van veel
- nesten van de drie plevie-
- rensoorten wist hij exact de
- data van eileg.
- Het is van belang dat uitge-
- komen jongen gekoesterd
- worden door de volwassen
- vogels, om afkoelen te voor-
- komen. Daarvoor moesten
- de eieren zo gelijk mogelijk
- uitkomen.
- Bij slecht weer luistert dat
- heel nauw. Hoewel het
- geluid van hun stiefouders
- anders was dan van hun ei-
- gen soort leerden de jongen
- snel, zowel de alarm- als
- de lokroep van de andere
- soort.

(Plevierenboek 10)

Blz. 152

14 Aug. 1971

Spuitv. IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av 9 uur)

M. Bakker had bij verrassing in lage deel Hornweg-West (Middenveld) twee pulli Kl. Plevieren gevonden, waarvan een al was geringd met nr. H 108241. Was dus afkomstig uit nest nr 93 op veld Hornweg-Oost en geboren op 20/7-1971. Was dus de Hornweg-Oost overgestoken en op een of andere manier door de hoge vegetatie langs de vrij steile helling in het diepe deel terechtgekomen. Het tweede pullus was ongeringd en werd alsnog geringd met nr B 155191. Was van dezelfde grootte en lag gedrukt op zeer korte afstand van eerste pullus. Hoogstwaarschijnlijk was dit dus het tweede ondergeschoven pullus ex nest nr 98 geweest, waarnaar op 22 en 23/7 intensief, maar vergeefs was gezocht. In verband met regen zocht M. Bakker niet verder naar eventueel meer jongen. Vlogen na neerzetten nog niet weg alhoewel ze met 25 dagen (H 108241) wel al vlug konden zijn.

Eieren van kleine plevier, rechts een onvruchtbaar dwergei.

Samenvatting resultaten
nestkastjes R.I. West.
1971

Samenvatting resultaten nestkastjes R.I. West 1971.

Maakte 27 nestkastjes. Samen 70 eieren, t.w. 6/aa van slord (Hogensen-legel), E, K, P, U, V en 9. De 25 overige eieren door W. K. K. K. K. (H. 108241, 108242, 108243, 108244, 108245, 108246, 108247, 108248, 108249, 108250) en 17 het-
menen.

Alle 17 hetmenen eieren van 1. broedst. v.v. broedst. (broed G). In 5 eieren werd nog een 2. broedst. opge-
troffen (L, N, R, W en 10), waarna er twee eieren (L, N en 10).

Overzicht hetmenen resultaten:

	1. broedst.	2. broedst.
A	9 ei we 7p 24/4	---
B	9 ei we 7p 24/4	---
F	10 ei we 9p 24/4	---
G	1 ei we 7p 24/4	T
L	10 ei we 9p 24/4	Sei we 9p 27/6 T
M	9 ei we 7p 24/4	---
N	10 ei we 9p 24/4	Sei we 9p 27/6 T
O	11 ei we 9p 24/4	---
Q	11 ei we 7p 24/4	---
R	9 ei we 9p 24/4	7 ei we 7p 24/4
S	11 ei we 9p 24/4	---
T	8 ei we 9p 24/4	---
W	14 ei we 10p 24/4	3 ei we 8p 24/4
X	11 ei we 10p 24/4	---
Y	11 ei we 10p 24/4	---
Z	9 ei we 9p 24/4	---
10	9 ei we 7p 24/4	7 ei we 9p 24/4
	11 ei we 10p 24/4	11 ei we 10p 24/4

Yamveld 12 ei we 10p 24/4. 11 ei we 10p 24/4. 11 ei we 10p 24/4.
1 jong per 1. broedst uit, dat overmenen van 24/4

Blz. 159 en 160

Bericht Arnhem dd. 7/10-'71: Kleine Plevier H 101289 dd. 27/5-'71 als (pasgeboren) pullus geringd in nest nr 17 op Hornweg-Oost (t N v Stoof) in IJpolders, dd. 29/8-'71 als Grutto(!) geschoten te Ferrara (prov Ferrara) Italië. Afstand hemelsbreed ca. 1000 km. (T Z van Venetië). Was dus 94 dagen oud geworden.

N.B. Terugmeldingen van Strandplev. Pulli nrs. H 107942 en H 107870 kwamen volgens latere verklaring (telef) van de vinder van een vers spuitveld t Z van waterkering op Olifantenveld. Konden daar lopende nauwelijks gekomen zijn. Er kan dus wel worden aangenomen, dat beide vlug geworden zijn. Er werden in Sept/Oct '71 veel dode vogels gevonden. In verscheidenen gevallen (o.a. ook bij Bontbekplevieren in Z. Flevoland) werd aangetoond, dat botulisme de doodsoorzaak was. Botulisme is een voedselvergiftiging veroorzaakt door de bacterie Clostridium botulinium, die zich bij temp van 27-32 graden Celsius ontwikkelt en als excretie product een zeer giftig toxine produceert. Speciaal in ondiep water loopt temp. snel hoog op. (zie E. R. Osieck en C. S. Roselaar in Vogeljaar 19-5, p 604).

Blz 133

Bericht Arnhem dd. 2/9-1971

Kievit 1074382; dd. 12/6-1971 als (klein) pullus geringd op W. deel Olifantenveld, Amsterdam IJpolders, werd dd 11/8/71 dood teruggevonden bij Halfweg, naar schatting 1 week dood en omgekomen door parathion vergifiging. Ondanks deze precieze opgaven werd vogel voor; "ws. tureluur" gehouden (M. A. v. Zuylen).

Blz. 148

26 September 1971

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi. 11 uur

Op diverse Spuitvelden IJpolders vluchten Patrijzen van 4, 4, 10, 11, 12 en 14 exx.

- Bij jagen worden beho-
- rlijk veel dieren wel geraakt,
- maar niet dodelijk. Ziek
- schieten heet dat. Vogels
- vangen met netten gaat
- meestal goed, maar in de
- praktijk sterven enige vogels.
- Volgens jagers en vangers
- gaat altijd alles goed. Ja, je
- hebt slechte jagers en van-
- gers, maar daar zijn zij niet
- mee te vergelijken.
- Gelukkig ga ik mee op jacht,
- kijk bij vogelvangen en
- ken de praktijk. Het is wel
- zo eerlijk van Walters dat
- hij alles wat mis gaat ook
- opschrijft en niets verbloemt.
- Jagen en vangen voor on-
- derzoek is leuk en wellicht
- noodzakelijk voor de onder-
- zoeker om beleid te kunnen
- maken. De gevangen dieren
- hebben er zelden baat bij.

1971 dagboek II

Blz. 39

26 December 1971

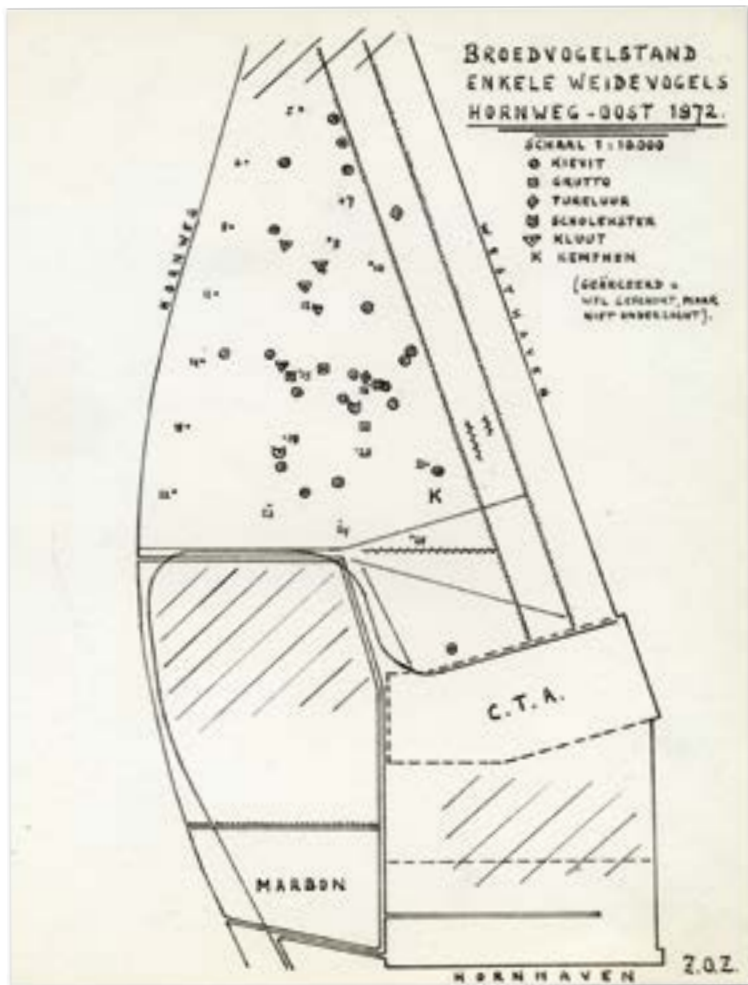
R.I. West (s'ocht + s'mi 7½ uur)

Weer een geval van een stervende Vink, nu een 1e jaars vrouwtje. Maakte in het net al enkele verdachte bewegingen met de kop. Bij uithalen weer enig bloed uit de snavel en wat reutelende geluiden. Ook wat hijgen, maar dat werd later minder. Werd in zakje rustig gehouden. Spartelde alweer even. Maar kon toch niet meer vliegen. Poging daartoe mislukte. Toen kwam veel bloed. Vogel hijgde erg en stierf kort daarop. Oorzaak niet bekend. Gewicht normaal 22.9 gram.

Injury-feigning (letselvoorwending) van een kleine plevier.

Broedvogelstand van
verschillende weidevogels
op 'Hornweg-Oost'.
1972

Spreeuw.

1972 dagboek I

1 Januari 1972

Amsterdamse Bos ('s ocht + 's mi 3½ u)

Op verschillende punten in het Bos roepende Matkopmezen. Eén was zó mak, dat hij zelfs even op mijn uitgestoken hand neerstreek.

Blz. 57

16 Januari 1972

Spuitsvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 5 uur)

Bij doorkruisen van Middenveld (centrale deel, O. en W. voorveld) veel vluchten Patrijzen: 4, 5, 5, 6, 6, 8, 8, 8, 9, 9, 9, 10, 10, 12, 12, 12, 13, 17 en 20 exx. Totaal 183 vogels over 19 vluchten, dus gem. 9.6 ex/vlucht. Gemiddelde werd in de loop der maanden Aug/Sept/Oct/Nov en nu steeds hoger, hetgeen op "fusies" zou moeten wijzen, daar sterfte onder Patrijzen intussen voortging (ook nu weer een afgekloven Patrijs gevonden) en Patrijzenjacht bovendien open was.

Blz. 69

6 Februari 1972

Sloterplas ('s mi 3 uur)

Vele Blauwe reigers rondom de Sloterplas. Stonden op stenen walkanten, op steigers en zelfs op leuning van hekken. Een der reigers daalde zelfs op tamelijk onrustige water van de plas, zwom daar enige minuten rustig rond en vloog toen moeiteloos weer op. Daarna nog eenmaal herhaling!

Blz. 70

10 Februari 1972

Op restant ruig land tussen begraafplaats Buitenveldert en Ringspoorbaan een paar Patrijzen.

Blz. 92

14 t/m 18 Maart 1972

Analyse Spreeuwenzang Vespucistraat (steeds dezelfde vogel?).

Zangelementen onderscheiden naar "gewoon", d.i. op het eerste gehoor geen imitatie te herkennen en de "imitaties".

14/3 87 x gewoon.

9 x imitatie, w.v. 1 x Wulp (langgerekte dubbeltoon).

3 x Merel (korte "kuk-kuk" alarm).

5 x Kievit (korte alarm, haast jongen-lokroep).

14/3 102 x gewoon.

6 x imitatie, w.v. 2 x Wulp als boven.

3 x Kievit als boven.

1 x Merel ("tjoek-tjoek" geluid).

Blz 101-102

25 Maart 1972

A.W.-duinen ('s ocht + 's mi + 's av. 9 uur)

Nog vrij veel Bonte kraaien. Ook met zacht, zonnig weer opnieuw uiterst weinig zang van Veldleeuweriken in gebied I. Conclusie: aantal Veldleeuweriken was de afgelopen jaren zeer sterk achteruit gelopen. Op tal van punten, waar vroeger veel territoria waren, nu heel lang blijven zitten (de gehele dag in gebied I), maar veelal vergeefs. Ook de wél aanwezige Leeuweriken zongen – vermoedelijk door geringe concurrentie – heel weinig en kort. Vele der indertijd geschikte territoria waren nu weelderig (te weelderig) begroeid met helm of zelfs duindoorns.

Blz. 107

1 April 1972

A.W.-duinen ('s ocht + 's mi + 's av. 10 uur)

Volgens Hr Quarles v. Ufford zou Patrijs vroeger véél talrijker zijn geweest ("een der beste Patrijsen-jachten van Noord-Holland"). In die tijd waren er veel perceeltjes landbouw, die niet zo best onderhouden werden. Ws. dus veel meer geschikt "onkruid".

Blz. 109

2 April 1972

R.I. West ('s mi 3½ uur)

In tuin Vlaanderen's Slotermeer nog steeds (6) Groenlingen, w.v. twee geringd. Enkele weken tevoren ook 6 exx, die toen alle geringd. Ws. dus als gevolg van vangstactiviteiten bij slaapbosjes in Amsterdamse Bos door L. Buurma en J. Buker.

Blz. 119

9 April 1972

Spuivt. IJpolders ('s ocht + 's mi 4½ uur)

Aan Basisweg bij Coentunnelweg weer paartje Kuifleeuweriken. Hr Bot had nu het nest nog niet kunnen vinden. Verder aan de Basisweg nog op tenminste twee punten Kuifleeuweriken.

Blz. 123

12 April 1972

R.I. West ('s av. 2 uur)

Spreeuw. Vespuccistraat. Mannetje, die o.a. op 14 t/m 18/3-72 veelvuldig op vast punt zong. Bleek daar inderdaad een territorium te hebben. Op 30/3-71 werd voor het eerst ontdekt, dat in de verandakast een nest werd gebouwd, toen al heel wat materiaal naar binnen was gesleept. Naar schatting al gauw een week bezig. Beide vogels bouwden mee. Op 7/4-72 was al een nestkom herkenbaar. Geen voering met fijner materiaal. Door enig geluid verstoord, vloog om 19.15u een oude vogel van nest af, die daar kennelijk de nacht had willen doorbrengen. Toch om 8/4-72 weer beide vogels actief

met nestbouw. Op 9/4-72 's ochtends eerste ei, daarna elke ochtend gevolgd door een nieuw ei:

1e ei 9/4	2.98 x 2.14 cm	7.35 gram
2e ei 10/4	2.83 x 2.15 cm	7.0 gram
3e ei 11/4	2.70 x 2.13 cm	6.65 gram
4e ei 12/4	2.59 x 2.09 cm	6.15 gram
5e ei 13/4	2.69 x 2.04 cm	5.95 gram

op 11/4 's ochtends vloog Spreeuw van nest af, maar eieren waren koud. Op 12/4 en 13/4 waren eieren warm (goed warm). Op 13/4 werd, ondanks de aanwezigheid van 5 eieren, toch ook nog nestmateriaal aangedragen. Opvallend is de duidelijke afname van het vers-gewicht der eieren in de volgorde van leggen.

Blz. 144

23 April 1972

Spuivelden IJpolders ('s ocht + 's mi 9 uur)

Meer naar het N een frequent baltsende Grutto, zodat een 4e paar waarschijnlijk. A.F. Nordheim had nu 8 broedgev. op Mobilveld. Nordheim had op 22/4 op Mobilveld vier nesten van Veldleeuweriken, elk met drie eieren (maar niet bekend was, in hoeverre deze nog aan de leg waren). Op Hornweg-Oost roepende Wulp (opgestoten uit moerassige hoek).

Blz. 153

28 April 1972

R.I. West ('s av 2 uur)

Spreeuw-Vespuccistraat. Op 25/4 om 8.00u 's ochtends één kaal, klein jong, ws. 's nachts geboren. Was uitgekomen uit 4e of 5e ei. Broedperiode dus 12-13 dagen. Er waren nog drie eieren over, zodat er één was weggeraakt. (2.98 x 2.14) 1st gelegde ei, 6.7 gram, dus 0.45 gr minder dan vers. Bevatte een heel klein foetus, dat nog door een gat van nauwelijks 5mm weggeblazen kon worden.

Blz 155

30 April 1972

Hornweg-Oost ('s ocht + 's mi 10 uur)

Was geregeld een Wulp op het terrein. Wel alarm-roep, maar niet jodelen.

Portret groenling.

Gevangen en geringde torenvalk in de hand van Joop Buker.

Walters vertelde in de loop der jaren over twee belangrijke vogelaars: Luit Buurma en Joop Buker. Buurma werkte bij de Koninklijke Luchtmacht en deed onderzoek aan grote groepen vliegende vogels die een gevaar zouden kunnen vormen voor (militaire) vliegtuigen. Vogeltek op grote hoogte kwam hierdoor beter in beeld. Joop was de man van de ladder en de roofvogelnestkasten. Hij ringde veel roofvogels. Zowel jongen als volwassen vogels. Joop wist veel van vogels en was daar dag en nacht mee bezig. Walters trok af en toe met hem op. Op zekere dag ontmoette Joop de liefde van zijn leven, een religieuze vrouw. Joop verdween niet alleen in haar, maar vooral in de Heer en stopte van de ene op de andere dag met zijn grote liefde vogelstudie. Beiden heb ik nooit ontmoet.

Eieren van grutto, broedende grutto en jonge grutto's (van links naar rechts).

Alerte grutto in de buurt van het nest.

1972 dagboek II

Blz. 3-4

6 Mei 1972

Hornweg-Oost ('s ocht + 's mi + 's av. 11½ u)

Veldl. nest (2-1) bij ZB 5-14 nog twee (warme) eieren. Dit nest lag op slechts 19 m van al eerder gevonden Veldl. 4-1. Dit laatste nest had (ook 5/5 al) nu 3 kleine pulli plus een (schier)ei. Deze pulli wogen nu 9.00u 6.1 gr, 6.5 gr en 6.0 gram. A. F. Nordheim had nu op (niet omheinde) gedeelte van Mobilveld 9-10 paar Grutto's. Ook vond hij daar een nest van Kemphen met 4 eieren op 1/5/72.

Blz. 30

27 Mei 1972

A.W. duinen ('s mi + 's av. 6½ uur)

Op punt in gebied I, waar 24/5 een tweetal Britse Kleine Mantelmeeuwen werd gesignaleerd, nu weer deze vogels. Eén der vogels stond op heuvel op wacht, de andere zat meer in een vallei, maar naderhand bleek op een nest. Bevatte twee-verse-eieren:

6.85 x 4.80 cm. Gew. 81.9 gram

7.03 x 4.70 cm. Gew. 79.7 gram

Laatste ei had meeste aanklevende strootjes en was dus waarschijnlijk het laatste gelegd. Mede gezien de grote variabiliteit van meeuweneieren op het eerste gezicht niet van Zilvermeeuwen-eieren te onderscheiden. Ook alarm van Zilvermeeuwen in de omgeving en een poosje later zelfs een copulatie van deze soort, maar vergissing was uitgesloten, omdat later -weliswaar na lange aarzeling- weer een Kleine Mantelmeeuw naar het gevonden nest ging. Broeddrift was niet groot, wellicht omdat legsel waarschijnlijk nog niet compleet was. Tijdens onze inspectie slechts één der oude vogels wat, maar niet veel, alarm. Klonk duidelijk "rauw" dan van Zilvermeeuw. Waarschijnlijk was dit het eerst vastgestelde broedgeval in de A.W duinen.

Blz. 31

28 Mei 1972

A.W duinen ('s ocht + 's mi 9½ uur)

Tussen geulen 12 en 14 waarneming van mannetje Woudaapje. Vloog telkens op uit kleine rietstrookjes. Werd in omgeving Kokmeeuwenkolonie hevig door Kokmeeuwen achtervolgd en eenmaal op de grond ook daar nog in duikvluchten bestookt. Eerste persoonlijke waarneming van deze soort in A.W duinen.

In 1971 waren honderden hectaren in het Westelijk Havengebied, rosse van de bloeiende zeeraketten. Nooit zag ik meer zo'n grote hoeveelheid van deze plant bij elkaar. In die tijd nam de patrijzen populatie in omvang toe. Wellicht was de enorme hoeveelheid voedsel die zeeraket produceerde, daar oorzaak van.

Ei van bontbekplevier,
strandplevier en kleine plevier
(van links naar rechts).

Bontbekplevier.

Kleine plevier.

Strandplevier.

(Plevierenboek 10)

Blz. 360-361-362

23 Juni 1972

Spuitvelden IJpolders ('s av 2 ½ u)

Hornweg-Oost. Op hoek van Hornweg en Maltaweg tenminste drie oude Strandplevieren, die -toen ze mijn nadering nog niet merkten door hoge vegetatie langs de weg- zeer sterk lokten. Ook piepen van jongen daar tussendoor te horen. Indruk bestond, dat oude vogels de jongen door hoge vegetatie en zelfs door slootje heen wilden forceren om naar Middenveld te trekken. Door mijn aanwezigheid veel alarm. Zelfs injury-feigning op asfalt van Hornweg. Bij snel afzoeken -waarbij hoge vegetatie werd vermeden- pullus H 112115 gevonden.

24 Juni 1972

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's + 's av. 11u)

Nieuw nest van Strandplev (nr. 93) vlak bij spoorbaan op kaal, vers zandveld, niet in schelpenbank, onder dood planten sprietje van 1971. Had vier eieren, maar de eerst genoemde was stellig door mensenhand bijgelegd en wel uit nest nr. 82. Had zelfde maten en bleef bij schouwen met stompe pool boven water drijven, hetgeen een der andere niet deed (zinken met stompe pool omhoog). Dus geen vier-legsel!

- Walters ontdekt het gevaar
- van onderschuiven. De
- oude vogels hebben soms
- de neiging om het eerst
- uitkomende jong te volgen
- en de rest van het legsel te
- verlaten. Je kan alleen eieren
- onderschuiven als je precies
- weet wanneer de eieren
- vers waren. Ook gebeurde
- het dat te snel verlaten
- nesten, waarvan de eieren
- op uitkomen stonden, voor
- een 'uitsprintsprintje' werden
- ondergeschoven bij een
- andere vogel. Na het uitkomen
- werden de jongen weer bij
- hun rechtmatige ouders
- gezet. Piepen van de jongen
- zorgt dan meestal voor ge-
- zinshereniging. Kortom, het
- was af en toe een zootje in
- het havengebied.

Blz. 51

2 Juli 1972

Spuitv IJpolders ('s ocht + 's mi uur)

Op Basiskanaal-Zuid bij drie alarmerende oude Scholeksters tenminste een groot jong, dat al fladderde. Dook bij mijn achtervolging in uiterste nood onder water en kwam boven in massa "flap". Gered en geringd met nr. 5040669 (bovenpoot).

Blz. 76

19 Augustus 1972. Spuitv. IJpolders ('s mi + 's av. 6 uur). Twee Bruine kiekendieven boven plas centrale deel Midden-veld. Vlak daarbij op veld ook dood vrouwtje Bruine kiekendief. Stonk al erg en was gedeeltelijk vergaan. Veel maden.

Blz. 91-93

3 September 1972

Spuitvelden IJpolders

('s ocht + 's mi + 's av 10½ uur)

Op vlakke spuitveld een mannetje Napoleon-wever, een ontsnapte kooivogel met zwarte wang- en keelvlak en zwarte onderzijde, rest kop, rug en staart en borst heldergeel. Vloog zeer goed.

Op en langs plas t Z v waterkering nog steeds jonge Kluut, die hier al enkele weken werd waargenomen. Was tot dusver steeds onbereikbaar geweest, doordat hij op water wegzwoom en zo nodig in voor ons onbereikbare ruigte dekking zocht. Was nu op gedeelte, waarvan ondergrond hard genoeg om te belopen. Bij vrij langzame-achtervolging, vloog jong enkele malen over enige afstand weg, zodat hij onbereikbaar leek, maar toen hij eenmaal in een vrij dikke kleibrij was gelopen, gelukte dit niet meer en kon ik hem pakken. Zeer laat vlug wordend jong. Nog nimmer tevoren een jonge waadvogel in September kunnen ringen. Na enkele uren veel alarm van oude Kluut en duiken op Bruine kiekendief. Deze laatste had zwemmend jong op water ontdekt en dook erop. Bij elke lichte duikvlucht dook Klutenjong onder water. Br. Kiekendief trok zich van ouder Kluut niets aan. Bleef steeds, lager boven water hangen en, hoewel Klutenjong steeds korter boven water kwam (fracties van seconde), werd het toch uit water opgevisst en meegenomen naar waterkering. Kiekendief werd daar door toevallige voorbijganger gestoord en vloog weg zonder prooi. Jonge kluut werd voor dood gevonden, maar kwam geleidelijk bij. Had wonden aan kop en nek, had ws. niets gebroken, maar trok wel erg met een der poten. Teruggebracht naar zand, waar hij al spoedig wegliep. Had toch grote moeite met lopen in klei brij, zodat lot onzeker.

Een jong en twee eieren van kluut.

Aflossing van broedzorg kluten.

Broedende kluut met jong.

Walters als inkoper bij Van Gelder Papier. 1972

Soms begraaft de strandplevier zijn eieren.

Broedende strandplevier.

- Een groot deel van het 'Mobil binnen het hek' lag braak.
- Wij zagen vanuit het 'Mobil buitenveld' in de broedtijd veel activiteit van visdieven boven een kolonie. Het duurde niet lang of Walters had met zijn autoritaire wetenschappelijke verschijning de directie van Mobil er van overtuigd dat ze blij mochten zijn dat hij op hun terrein vogelstudie wilde uitvoeren. Hij kreeg een vergunning voor betreding.
- Hij wel!

Afwijkend nest strandplevier.

Kluutje in ei.

Plevierenboek 11

Blz. 2 en 4

6 Juli 1972.

Sputv. IJpolders ('s av. 2 ½ uur)

Derde ei Strandplev nest nr 103 wel zwaar aangepikt, maar nog steeds niet uit. Eerst waren twee andere jongen nog vlak bij in de pol zuring, maar later waren de jongen verder af en ei was koud. Daarna ei overgebracht naar Strandplev nest nr 101, die zelf ook flink aangepikte eieren had (een al met begin van gaatje). Strandplevier onder zuring, evenals in drie vorige gevallen, gevangen door kooi te plaatsen op eieren, nadat deze ca 10 – 20 cm verplaatst waren en dus buiten de eigenlijke pol zuring kwamen te liggen.

Injury-feigning van kluut.

Blz. 37 en 39 en 41

26 Aug. 1972

Bij het opjagen van een groepje Bontbekplevieren merkten de vogelaars Krabben en Lammers, dat er een niet kon vliegen en zelfs nauwelijks lopen. Bewoog zich min of meer ruksgewijze voort, steunend op gespreide vleugels en gespreide staart. Leek op de bekende verlamningsverschijnselen van adulte vogels in de broedtijd, maar gevreesd moet worden, dat dit geen voorgewende, maar heel erg echte verlamningsverschijnselen waren. Poten voelden al krachteloos aan en ook vleugels waren al te slap om er ook maar iets mee omhoog te komen. Liet geen speciale snorrende geluiden horen als soms bij "injury-feigning" in de broedtijd, wel enkele malen een benauwde "oewiet" alarmroep. Kon erg gemakkelijk gepakt worden. Dia's. In de hand erg rustig. Vogel stierf in volgende nacht thuis bij een der vinders.

Veren van tureluur.
1972

Paartje visdief.

9 September 1972

R.I. West ('s ocht. 5 uur)

4 jonge Fazanten, waarvan één al enkele mannetjes-veren vertoonde. Dus nu wel definitief bewijs voor broeden van deze soort op het terrein.

Blz. 96

17 September 1972

R.I. West ('s ocht. 1 uur)

Visdieven op Hornweg-Oost (gegevens A. P. Bot).

	1971	1972
Aantal gevonden nesten	52	63
Gemiddeld aan eieren per nest	2.6	2.3
Schiereieren (absoluut)	1	6
Eieren totaal (absoluut)	137	147
Schatting uitgekomen pulli (absoluut)	123	97
Benadering eier-verliezen (absoluut)	13	44
Idem (percentage)	10%	29.9%
Eerste weekeinde met eieren	8/9-5	13/14-5
Drie weekeinden met max. eieren	22/23 +
29/30.5+5/6	27/28-5
3/4 + 10/11-6
Laatste weekeinde met bebroede eieren	31/7-1/8	15/16-7

Groot visdiefjong.

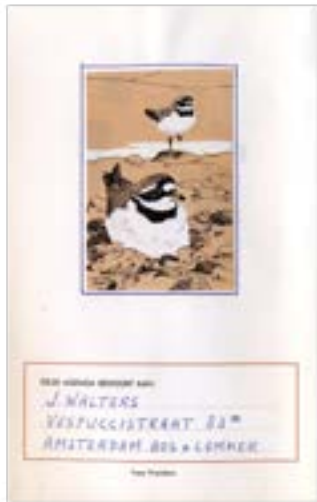
Conclusie: Méér broedvogels, ± 1 week later begonnen en ± 1 week later de top, kleinere gemiddelde legsel-grootte en veel grotere ei-verliezen, (slechte jongen resultaten daarom ook) eerder eindigen (althans op dit deel). 1964, 1965 en 1966 op dit veld nog geen Visdieven. In 1967 (eerder) 3 nesten, 1968 40 nesten. (R v d Valk). 1969 en 1970 niet bekend. In 1971 dus 52 en in 1972 63 nesten, dus nog een geleidelijke toename. M. Bakker had in 1968, 69, 70 en 72 resp. 107, 90, 101, 198 en 38 pulli geringd. Hij had in 1972 189 eieren gemeten, w.v. en 25 op Hornweg-Oost en nesten aan weerskanten van Australiëhavenweg. M. Bakker had in 1972 alle gevonden Kluten-eieren gemeten, totaal 113. Hij ringde 33 pulli. Hij vond vele Patrijzennesten, in hoofdzaak op Middenveld:

7/5	10 eieren	(± van Wilde Eend; WE vloog weg van nest af!)		
1/5	14 eieren			
2/5	14 eieren			
31/5	27 eieren	(!?)		
22/5	11 eieren	(in kachel op O voorveld)		
3/6	19 eieren	(11 bruinachtig en 8 groenachtig!)		
10/6	14 eieren			
19/6	19 eieren			
19/6	13 eieren			
24/6	3 eieren	(?)	1/7	6 eieren
25/6	3 eieren		9/7	10 eieren

- Er staat bij patrijzennesten:
- 'in hoofdzaak op Midden-
- veld' waar zoveel zeeraket
- groeide en bloeide.

Veren van steenuil.

Eerste pagina van agenda 1972.

Blz. 103

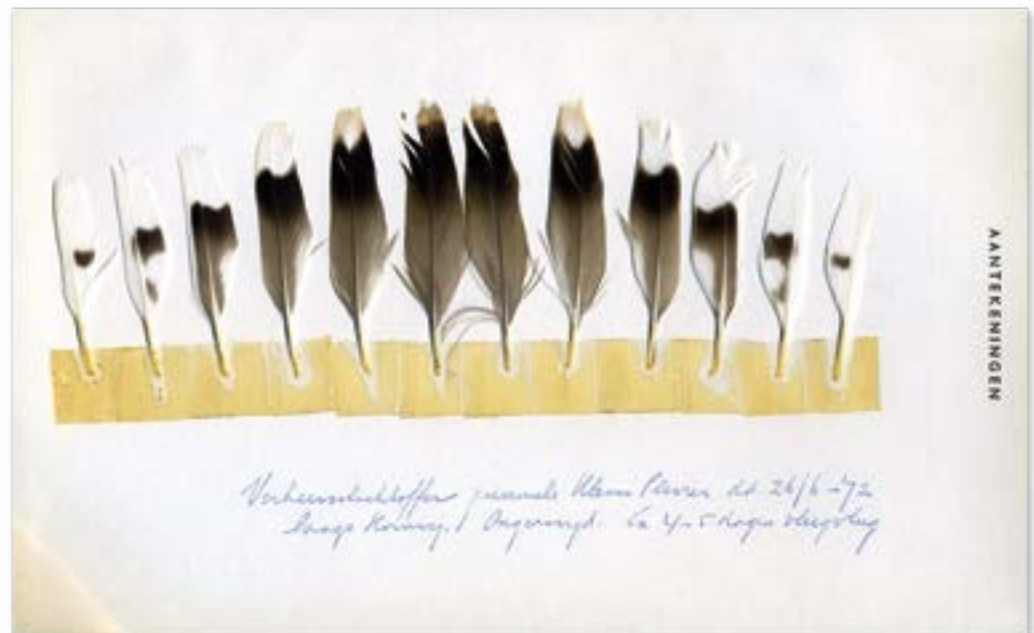
30 September 1972

Spuitv. polders ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Aan de Zuidrand van terrein een Hop! Eerste persoonlijke waarneming in Nederland. Heel goed gezien, zowel zittend op de grond als enkele malen vliegend. Zeer karakteristiek. Ook vlucht was typisch, golfbeweging. Ronde vleugels, nog ronder dan Vl. Gaai. Echter ook in vlucht onverwisselbaar. Veel meer lichte strepen en vlekken op bovendelen in de vlucht. Verdween in bosjes van Eendrechtpolder, maar kwam later weer op spuitveld terug, kennelijk om te foerageren. Geen geluid.

Veren van kleine plevier. 1972

1972 dagboek III

Blz. 2

25 December 1972

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 5 uur)

In de nieuwe territoria langs de Basisweg in de jonge aanplant waren ook nu enkele mannetjes Merels aanwezig. Bij verder afzoeken van lage struikaanplant in de wegbermen (zie ook 10/12/71) weer drie kleine nesten gevonden, waarvan een met restanten van twee kleine blauwe eieren. Daarin ook enige restanten van jonge vogel, w.s. compleet stel staartpenen, die opnieuw op Kneu wezen. Totaal nu al 20 van deze nesten, dus stellig veel broedgevallen!

Blz. 10

31 December 1972

R.I. West-Sloterplas ('s ocht + 's mi 5½ uur)

Seks-ratio Merel in tuinstad Slotermeer 11-8. Op R.I. West 2 x op zelfde punt Watersnip opgestoten. In open stuk van smalle slootje langs Ringspoorbaan Wintertaling. Roepende Grote bonte Specht in ZW bosjes. Daar ook weer ca. 16 Ransuilen.

Eiermaten in stormmeeuwkolonie langs Kromme Schusterkanaal (Amsterdamse Waterleidingduinen). 1973

1. laag nest aan lage haal.	
2. 2-l. 6,04 x 4,26 cm	3. restanten 5,67 x 3,97 cm
5,99 x 4,15 cm	5,70 x 4,19 cm
5,99 x 4,30 cm	5,83 x 4,05 cm
4. 2-l. 5,98 x 4,04 cm	5 en 6. 2 lage nesten.
5,64 x 3,93 cm	
5,83 x 3,99 cm	
7. 2-l. 5,56 x 3,94 cm	} bij schuilen met sloope
poel van berg g. bodem
5,85 x 4,21 cm	
8. 3-l. 5,28 x 3,97 cm	9. 3-l. 5,00 x 3,82 cm
5,72 x 4,05 cm	5,11 x 4,19 cm
5,70 x 4,11 cm	5,19 x 3,96 cm
10. verslegd: 5,74 x 4,35 cm	5,72 x 4,19 cm
5,75 x 4,32 cm	5,72 x 4,19 cm
11. 3-l. 5,41 x 3,97 cm	12. 2-l. 5,60 x 3,98 cm
5,80 x 4,16 cm	5,84 x 3,93 cm
5,76 x 4,23 cm	5,90 x 4,15 cm
13. 3-l. 5,68 x 4,17 cm	14. laag nest.
5,66 x 4,00 cm	
5,52 x 4,23 cm	
15. 3-l. 6,32 x 4,28 cm	16. 3-l. 5,52 x 4,23 cm
5,78 x 4,19 cm	5,44 x 4,20 cm
5,93 x 4,29 cm	5,14 x 4,22 cm
17. 3-l. 6,00 x 4,27 cm	18. 2-l. 5,68 x 4,25 cm
5,91 x 4,19 cm	(niet geheel vers)
5,82 x 4,12 cm	5,65 x 4,05 cm
19. 1-l. } 6,00 x 3,84 cm	20. 3-l. 5,62 x 4,09 cm
vers } 4,6,9 gram	5,14 x 4,21 cm
	5,14 x 4,03 cm
	22. 3-l. 5,96 x 4,20 cm
	5,69 x 4,10 cm
	5,41 x 4,05 cm

1973 dagboek I

Blz. 20

28 Januari 1973

Spuitvelden-IJpolders ('s ocht. + 's mi 5 uur)

Twee Wulpen. Vijf Bonte kraaien. Blauwe Kiekendieven in vrouwtjes-kleed. Op tal van punten groepjes van tientallen Veldleeuweriken.

Blz. 24

23 April 1973

R.I. West

Zang van Zwartkop straatje bosje Vink. Heggenmus in strook t. Zv. bosje Vink. Fitis in bosje Vink. Fitis strook bij Rspt. Bij kast F (bosje Vink). Tjiftjaf in bosje t. O. v. Opslagplaats bij uilenloods. Winterkoning dito. Heggenmus Rspt. t. ZO. v. riWaltersielstalling. Heggenmus Rspt. t. NO v. riWaltersielstalling. Tjiftjaf bij nestkast G. Vink (!) ten O. huisje Hoogendoorn (middelste klimopbed). Winterkoning bij kast J. Heggenmus dito. Winterkoning bij huisje plunjepompen. Tjiftjaf bosje v. d. Maassen. Winterkoning bij nestkast C (RWK). Zanglijster bij huis van de Maassen. Zwartkop in ZW. bosjes bij kast Y. Winterkoning t. O. v. kast Y. Zanglijster ZW bosjes t. Z. v. kast L. Winterkoning bij kast M. (ZW bosjes). Fitis t. O. v. kast M. Winterkoning Z. rand ZW bosjes. Zanglijster W. rand van ZW bosjes (ZW punt). Heggenmus bij kast Z. Heggenmus en Winterkoning bij kast T. Winterkoning bij kast W in ZO bosjes.

Veren van houtsnip.
1973

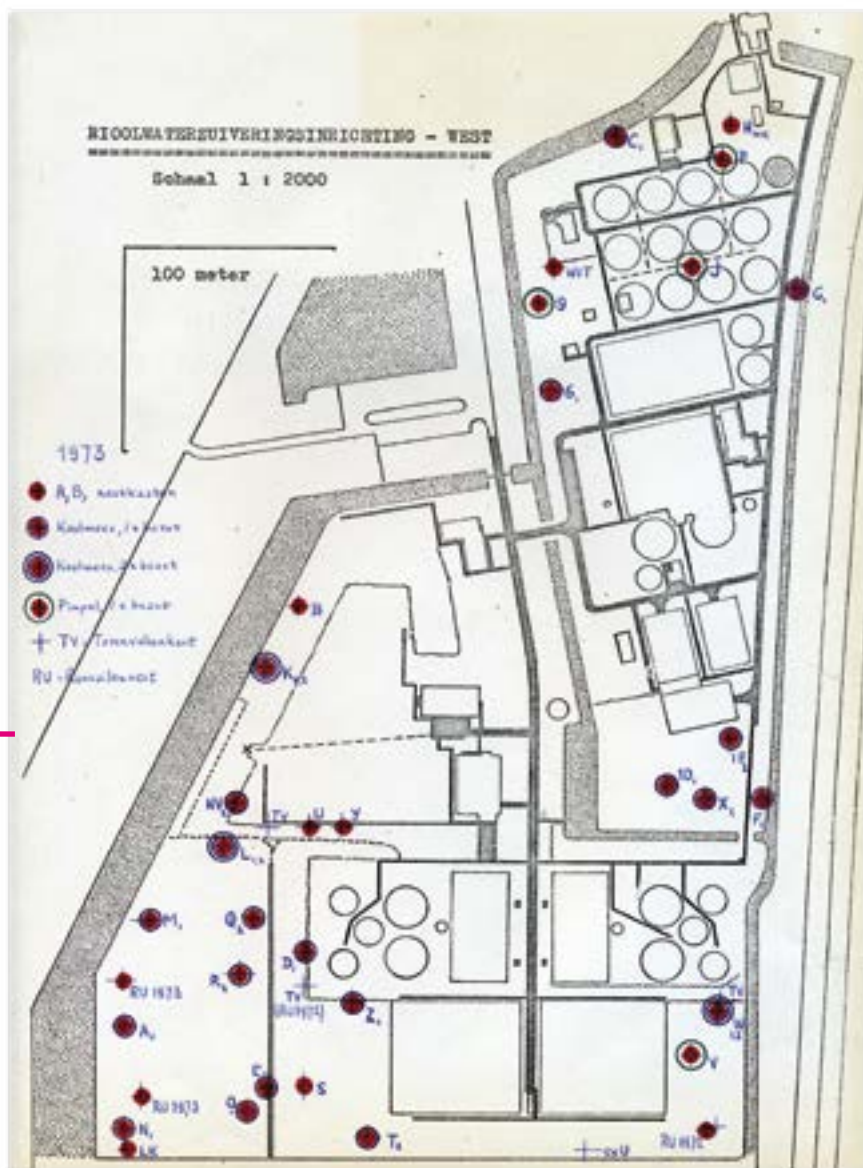
Nestkast-controle

Kast F broedende Koolmees
Kast G " " "
Kast J leeg.
Kast plunjepompen 8 eieren Koolmees.
(toch verder gegaan met leggen!).
Kast 9 schoon en leeg.
Kast P leeg.
Kast C broedende Koolmees.
Kast H leeg.
Kast X 3 eieren Koolmees.
Kast 10 6 eieren Koolmees (was 7!).
Kast Y 4 eieren Koolmees.
Kast U schoon en leeg.
Kast K 3 eieren Koolmees, w.v één stuk.
Kast B 9 eieren Koolmees.
Kast M broedende Koolmees.
Kast A broedende Koolmees.
Kast N 9 eieren Koolmees.
Kast O 11 eieren Koolmees.
Kast E 7 eieren Koolmees.
Kast S leeg. Wordt in geslapen.
Kast R leeg.
Kast Q 9 eieren Koolmees.
Kast D voering nagenoeg klaar.
Nog geen eieren.
Kast Z broedende Koolmees.
Kast T broedende Koolmees.
Kast L broedende Koolmees.
Kast V leeg.
Kast W 11 eieren Koolmees.

Broedvogel-
inventarisatie
R.I. West.
1973

- R.I. West was tuin en privénatuurgebied van Walters. Er
- kwamen nauwelijks mensen. Hij had de sleutel van het hek,
- het lag op tien minuten fietsen van zijn woning. Al in 1946
- kreeg hij toestemming van de gemeente voor vogelstudie en
- kende het terrein snel als zijn broekzak. De vader van Karel
- Vlaanderen timmerde de nestkasten die Karel en Walters hier
- samen ophingen. Het lag centraal als uitvalsbasis voor tochten
- naar de Sloterplas en de spuitvelden daaromheen.
- De boomloze omgeving was ruigbegroeid en rijk aan muizen.
- Vanuit R.I. West maakten roofvogels daar jacht op. Hij kon er
- voor vogelonderzoek alles uitproberen. Testen van vangkooien
- en mistnetten gebeurde hier. Hoewel maar een paar hectare
- groot, dit terrein was een van zijn belangrijkste laboratoria
- voor vogelstudie en natuuronderzoek. De vogelrijkdom was er
- opvallend groot.
- In het archief van Walters vond ik een rapport over de vogels
- van R.I. West, dat hij had geschreven en dat klaar was voor
- verspreiding. Waarschijnlijk is het alleen gebruikt voor een
- artikel.

Blz. 45

8 Maart 1973

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 11 uur)

Aan Rhoneweg zingende Kuifleeuweriken bij "De Telegraaf" en bij Camping Gaz.

25 Maart 1973

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 5 uur)

Op gehele W. voorveld niet meer dan 5 terr. Veldleeuwerik kunnen vinden. Landschap grotendeels ongeschikt: a) deel, waar gewerkt werd (voorbereiding bouwwerk), b) grote delen kaal zand en schelpen c) grote delen zeer nat, al dan niet met wat ruigte. Op O. voorveld totaal gevonden 24 terr., vnl. in de stroken, die destijds al kunstmatig ingezaaid waren om verstuuving langs de wegen tegen te gaan. Ook hier relatief dunne bevolking door zeer natte en ook zeer kale delen. Op veldje Sandee (twee weken tevoren bepaald) 8 terr. In zone langs Hornweg ten N. v. O. voorveld 4 terr. Hier grote negatieve invloed door hoge rietbegroeiing in diepe deel langs Hornweg. Op overblijvende centrale deel tot dusver 31 terr., eveneens in hoofdzaak langs de overwegend drogere randen. Ontbrekend in centrale plassegebieden. Totaal dus 72 terr. Daar hier en daar nog ongevestigde exemplaren werden aangetroffen, kan de stand, vooral bij uitlopen van vegetatie en in drogen der terreinen, nog behoorlijk toenemen.

Blz. 64

14 April 1973

Spuitvelden IJpolders

('s ocht + 's mi + 's av. 10½ uur)

Roepende Kuifleeuwerik op hoek Radarweg/Basisweg. Ook twee dito vlak vóór Schlick (Bot).

Blz. 74

27 April 1973

Nu al voor de 2e maal zingend mannetje Putter op hoek-Parnassusweg/Peter van Anrooystraat. Zang van Winterkoning aan Apollolaan op hoek bij doorgang onder lyceum.

Blz. 84

12 Mei 1973

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 9½ uur)

Kuifleeuwerik aan Basisweg bij Telegraaf. Graspieperalarm aan Basisweg bij Wilco. In beplanting wegberm Basisweg t. W. v. Hornweg bevat het bekende nest nu 5 eieren, welke door goed waargenomen vrouwtje Kneu bebroed werden.

Broedvogelinventarisatie op het 'Mobil buitenveld'. 1973

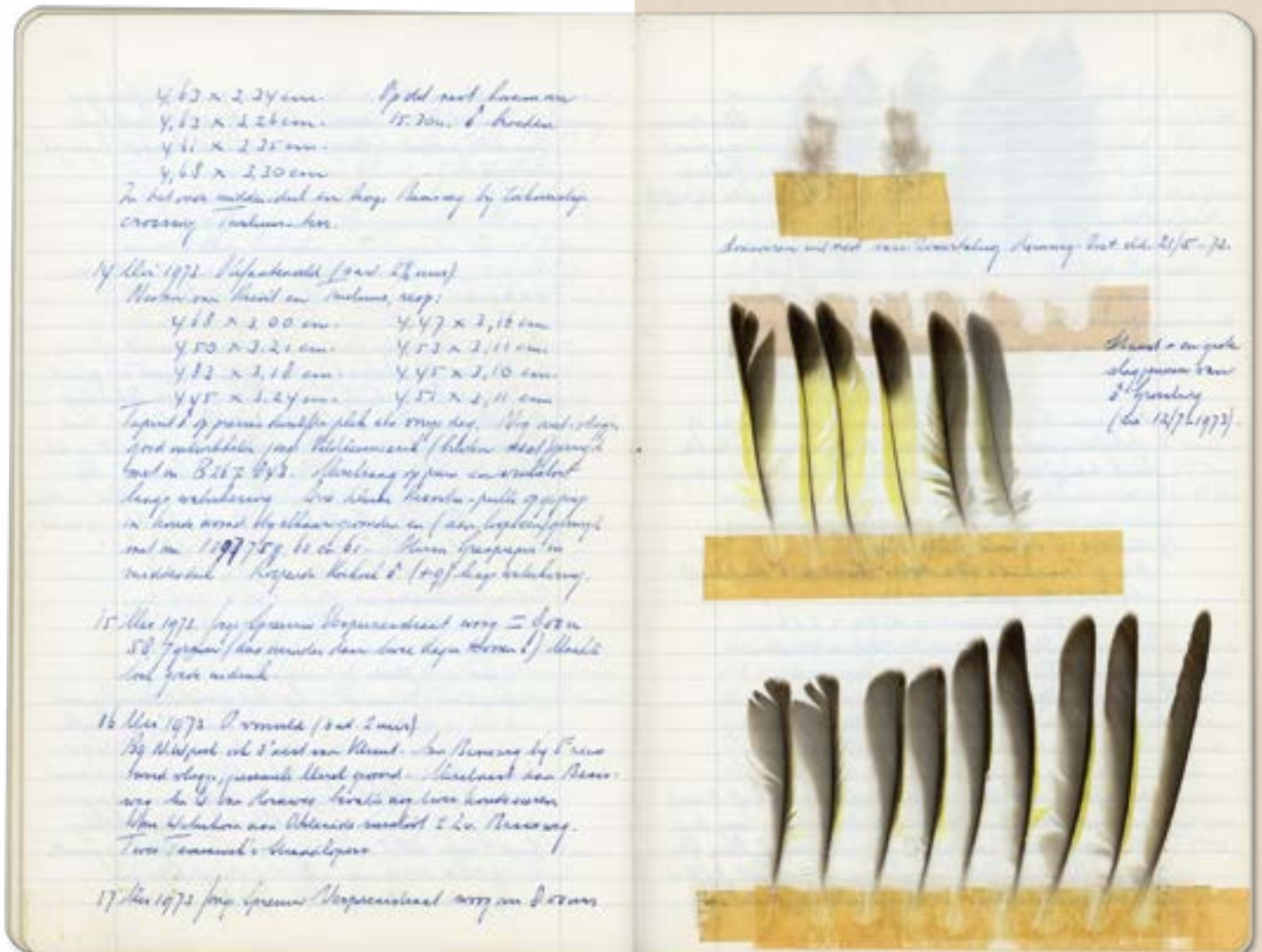
(Plevierenboek 11)

Blz. 167-168-169

21 Mei 1973.

Sputvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

Kl. Plev nest nr 13 bevatte nu drie pulli (zonder eitanden) (buiten nest op korte afstanden) en een aangepikt ei. Later op de ochtend bleek, dat 4e ei in de steek gelaten zou worden, hoewel het jong erin flink piepte. Daarom dit ei aangeboden aan nest nr 14 waarvan nu alle vier eieren ook flink aangepikt.

Donsveren van zomertaling (boven), daaronder twee rijen veren van groenling. 1973

22 mei 1973

Sputvelden IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av 10 u)

Basiskanaal-Noord. In Kleine Plev nest nr 14 vier pulli en een zwaar aangepikt ei met klagend piepend pullus ex nest nr 13. Jong was dus wel te zwak. Had ook van 24 uur uitstel nog niet voldoende.

23 Mei 1973

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 4 uur)

Weer Bruine Kiekendief (nu mannetje) boven riet lage deel Hornweg. R. Krispijn (*Walters wist niet precies hoe zijn naam te schrijven. MM*) en M. Melchers zouden daar een Kiekendief met tak hebben zien vliegen!

Op bekende punt van Hornweg-Oost weer bloeiende ongevlekte orchis. Was nu robuster dan enkele jaren terug en had nu vanuit zelfde wortel ook een tweede bloeistengel.

Blz. 95-96-97

28 Mei 1973

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi. 10 uur)

Op O. voorveld Middenveld op 3 m van Strandplevieren nest, nest van Veldleeuwerik.

8 Juni 1973

Spuitv IJpolders ('s ocht + 's mi 9 uur)

Volgens G. Krabben ca. 10 mannetjes Kempphaan op baltsplaats in centrale deel van Middenveld.

Blz. 100

23 Juni

Spuitvelden-IJpolders ('s ocht. + 's mi 9 uur)

M. Bakker had nest van Zwarte kraai met 5 eieren in wilgen langs Australiëhaven (groei uit hout van havenbeschroeiingen). Hij had ook recent weer Br. Kiekendief met tak zien vliegen naar diepe riet-gedeelte aan Hornweg. Volgens hr. Bot was er 5-6 jaar geleden een broedgeval van Br. Kiekendief geweest in rietvelden langs spoorbaan naar Haarlem. Hr. Bot had nu totaal(!) twee bewezen broedgevallen van Visdief op Hornweg-Oost.

Kokmeeuw op nest, rechts: paartje kokmeeuw.

Blz 104-105

30 Juni 1973

Spuitvelden IJpolders (s' ocht + 's mi + 's av. 11 uur)

Inspectie Visdieven- en Kokmeeuwenkolonie op Mobil fabrieksterrein binnen het hek.

Gevonden werden van de Visdief:

Nesten met 1 ei, al dan niet verlaten	23
Nesten met 2 eieren	33
Nesten met 3 eieren	53
Nest met 4 eieren (!?)	1

Totaal 110

Dode pulli (grote en kleine) 58

(hiervan olie slachtoffers 1 + 1 ziek ex.)

Zieke pulli 2 levende, gezonde pulli, geringd met nrs.

K492792 t/m K492800 9

K492801 t/m K492850 50

K492851 t/m K492900 50

K492901 t/m K492908 8

Totaal geringd 117

Gezonde, niet-geringde al vlotte jongen ca. 15 (20). Soms in één bosje vegetatie wel tot 10 grote pulli bij elkaar, soms letterlijk op elkaar. Lagen soms ook op of tegen de lijken van omgekomen jongen. Net als bij Kokmeeuwen (kolonies in AWD). Olieslachtoffers gelukkig nog erg beperkt. In hoek van terrein bestond evenals in 1972 weer een open bak afvalolie, waarin sommige jongen als in water terechtkwamen.

Van Kokmeeuw werden gevonden 2 nesten met 1 ei, 3 nesten met 2 eieren, 7 nesten met 3 eieren en 1 met twee dode pulli. Verder was er nog een alarmerend paar op een afzonderlijk punt, dus totaal ca. 14 broedgevallen.

1 juli 1973

Spuitv. IJpolders ('s ocht + 's mi. + 's av 10 uur)

Boven Marbon-veld vloog mannetje Bruine Kiekendief met (kleine) prooi. Vloog -achtervolgd door Visdief- in rechte lijn naar lage rietstrook ten W. van Hornweg. Daar verscheen toen ook 2e vogel. Stellig overgeven van prooi. Ws. dus al jongen, maar zeker een broedgeval.

(Plevierenboek 11)

Blz. 314 en 317

9 Juli 1973

Aankomst 18.30 u, vertrek 20.30 u

Pulli Strandplevieren nrs. H 117662 en 63 op zelfde plek teruggevonden, waar 8/7 geplaatst. In goede conditie. Andere pulli niet gezien. Oude vogel niet waargenomen. Pulli H 62 en 63 mee naar huis genomen. Waarnemingen van snel dekking zoeken der beide pulli bij aflopen van wekker. Herhaalde malen. Werd later minder en ten slotte hield deze reactie geheel op (toen jongen ongeveer vlug geworden waren). Ongeveer 15/7 bleek, dat temp. van ca 30 graden Celsius aangenaam voor ze was. Bij 24 – 25 graden Celsius blijken van tevredenheid. In de periode toen vleugellengte vliegvaardigheid kon doen vermoeden, gingen de jongen nog steeds niet vrijwillig en -indien gedwongen- ongaarne tot vliegen over. Leken geplaatst op verhoging van ca 1 m, wel hoogte vrees te hebben. Veel onderling contact met speciale geluiden. Later, vooral bij onze aanwezigheid, veel "pt-pt" geluiden, die in het veld meestal klinken vlak voor opvliegen. Ook hier meestal gevolg door fladderen of wild rondlopen.

Veren bergeend.
1974

Overzicht van gewicht eieren
van stormmeeuwen AWD.
1974

Overzicht van gewicht eieren Stormmeeuwen AWD 1974						
Numm.	1 ^o w	2 ^o w	3 ^o w	17/7/73	17/8/73	17/9/73
7	-	-	470	422	434	-
8	-	-	-	482	481	-
9	-	-	482	420	439	-
10	467	461	-	-	-	-
11	467	466	-	-	-	-
12	-	-	-	422	402	-
13	-	-	406	426	401	-
14	490	494	408	-	-	-
15	427	409	482	-	-	-
16	-	-	401	420	441	-
17	482	482	490	-	-	-
18	-	-	469	487	484	-
19	482	472	400	-	-	-
20	469	427	480	-	-	-
21	469	427	480	-	-	-
22	472	-	-	422	434	424
23	472	-	-	-	-	-
24	479	-	-	-	-	-
25	476	468	-	-	-	-
26	474	-	-	-	-	-
27	474	-	-	-	-	-
28	474	-	-	-	-	-
29	474	-	-	-	-	-
30	474	-	-	-	-	-
31	474	-	-	-	-	-
32	474	-	-	-	-	-
33	474	-	-	-	-	-
34	474	-	-	-	-	-
35	474	-	-	-	-	-
36	474	-	-	-	-	-
37	474	-	-	-	-	-
38	474	-	-	-	-	-
39	474	-	-	-	-	-
40	474	-	-	-	-	-
41	474	-	-	-	-	-
42	474	-	-	-	-	-
43	474	-	-	-	-	-
44	474	-	-	-	-	-
45	474	-	-	-	-	-
46	474	-	-	-	-	-
47	474	-	-	-	-	-
48	474	-	-	-	-	-
49	474	-	-	-	-	-
50	474	-	-	-	-	-
51	474	-	-	-	-	-
52	474	-	-	-	-	-
53	474	-	-	-	-	-
54	474	-	-	-	-	-
55	474	-	-	-	-	-
56	474	-	-	-	-	-
57	474	-	-	-	-	-
58	474	-	-	-	-	-
59	474	-	-	-	-	-
60	474	-	-	-	-	-
61	474	-	-	-	-	-
62	474	-	-	-	-	-
63	474	-	-	-	-	-
64	474	-	-	-	-	-
65	474	-	-	-	-	-
66	474	-	-	-	-	-
67	474	-	-	-	-	-
68	474	-	-	-	-	-
69	474	-	-	-	-	-
70	474	-	-	-	-	-
71	474	-	-	-	-	-
72	474	-	-	-	-	-
73	474	-	-	-	-	-
74	474	-	-	-	-	-
75	474	-	-	-	-	-
76	474	-	-	-	-	-
77	474	-	-	-	-	-
78	474	-	-	-	-	-
79	474	-	-	-	-	-
80	474	-	-	-	-	-
81	474	-	-	-	-	-
82	474	-	-	-	-	-
83	474	-	-	-	-	-
84	474	-	-	-	-	-
85	474	-	-	-	-	-
86	474	-	-	-	-	-
87	474	-	-	-	-	-
88	474	-	-	-	-	-
89	474	-	-	-	-	-
90	474	-	-	-	-	-
91	474	-	-	-	-	-
92	474	-	-	-	-	-
93	474	-	-	-	-	-
94	474	-	-	-	-	-
95	474	-	-	-	-	-
96	474	-	-	-	-	-
97	474	-	-	-	-	-
98	474	-	-	-	-	-
99	474	-	-	-	-	-
100	474	-	-	-	-	-

- Het observeren van
- strandplevieren in eigen
- huis was voor Walters
- machtig interessant. Niet
- alleen voor onderzoek
- naar gedrag, maar ook
- naar gegevens van voed-
- selopname, de voorkeur
- voor bepaald voedsel, de
- gewichtstoename per dag
- en de eerste vlieg-oefe-
- ningen. In het wild zijn
- dit soort observaties niet
- mogelijk.

- Begin van wat de grootste
- kokmeeuwkolonie in de
- Amsterdamse natuurhistorie
- zou worden.

14 Juli 1973

Sputiv. IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 9 uur)

Onderzoek Visdieven-kolonie Mobil-terrein.

Dwergei van Visdief maat: 3.08 x 2.37 cm. Bevatte geen gele eidooier. Totale schatting Visdieven-kolonie op grond van gegevens van beide bezoekers 160 paren.

Blz. 114-115

22 Juli 1973

Sputivelden IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 9 uur)

Met behulp van lange stokken in het riet van lage deel aan Hornweg nu nest van Bruine Kiekendief vrij snel kunnen lokaliseren. Twee goed ontwikkelde, felle jongen. Geringd met nrs. 5040694. Nr. 95 was meest nerveus. Donkerbruine oogirissen. Lichte, vrijwel witte koppen. Knalgele tarsi en tenen. Vielen mij vrijwel niet met snavels, maar destemeer met klauwen aan. Gingen zelfs op rug liggen om mij des te beter te kunnen aanpakken. Alle staart- en slagpennen nog in schacht. Bij oppakken gaven zij piepend gekrijs. Op horst, die ca. 60-70 cm doorsnede was, nog vers restant van jonge Fazant (of wat minder jonge Patrijs!) Ook een aantal braakballen. Donkergrijs als van Ransuil. Eén der oude vogels ontdekte mij en kwam hoog boven nest cirkelen en gaf enkele verontruste geluiden. Verschillende dia's met somber weer ($t=1/50$ en $\Phi 2.8$ of $2.8-4$). Zouden nu volgens D. Woets $3\frac{1}{2}$ -4 weken oud zijn. Volgens enkele afbeeldingen in Heinroth waren zij waarschijnlijk zelfs wel wat ouder. Wel grote vleugels, maar nog niet vlug.

Blz. 116

28 Juli 1973

Sputivelden IJpolders ('s mi + 's av. 6 uur)

Jonge Bruine Kuikendieven nog geheel in orde op nest. Dia's. Op hogere zandgrond ten W. van rietveld twee braakballen van Kiekendief. Maten 54×22 mm en $51\frac{1}{2} \times 25$ mm. Eén bevatte vnl. veren de andere haren. In één ook twee kevers (schildjes).

Blz. 124

4 Augustus 1973

Sputivelden IJpolders ('s mi + 's av. 5 uur)

Nog één jonge Bruine Kiekendief op horst. Andere vloog uit omgeving weg bij onze nadering. Jongste vogel vloog ook omhoog in riet, toen wij te dichtbij kwamen, Moeizaam vleugel klappend. Op horst poot van (jonge) Waterhoen. Ook weer jonge, maar flinke Patrijs (twee geelbruine potten). Hr. Bot zag later op de middag twee oude vogels met prooien en de twee jongen kleine stukjes vliëgend. Daalden weer in het riet.

Dick Woets had op Middenveld twee nesten van Kemp-haan gehad. Schatte daar vier paar aanwezig. Eén nest had miniatuur-ei, dat niet werd gemeten.

Wolk kokmeeuwen
boven hun kolonie op
'Mobilveld binnen het
hek'.

Jonge kokmeeuw.

Broedende eerstejaars
kokmeeuw.

(Plevierenboek 11)

Blz. 319-320

28 Aug. 1973

Twee jongen (Strandplevieren. MM) naar Artis gebracht. Nadat H 117662 al eerder (op onbekende datum) was doodgegaan in "Artis", H 117663 daar ook (op 9/1/1975) dood. Als "balg" aanwezig in collectie van Zoologisch Museum te Amsterdam. Ring nog om. Toch nooit bericht ontvangen.

- Naar een dierentuin die
- zo slordig met binnenge-
- brachte vogels omgaat en
- zo slecht communiceert,
- daar bracht Walters nooit
- meer iets naar toe.

**Jonge strandplevieren bij
Walters thuis.
1974**

1973 dagboek II

Blz. 1

6 October 1973

Wandeling heen en terug langs de Hondsbosse zee- wering (7 uur)

Nevelig, later mistig weer, zodat uitzicht op zee matig tot zeer slecht.

Kanoetstrandlopers hadden grijsgroene poten. Tussen basaltkeien van dijkhelling vrij veel Zeepostelein. Daar -en ook op groene dijk- nog enkele bloeiende planten van Engelsgras.

Blz. 10

27 October 1973

Zuiderpier IJmuiden ('s ocht + 's mi 8 uur)

Met zonnig, vrij zacht weer, maar niet al te helder weer vrij veel trek van Spreeuwen, Zwarte kraaien, Vinken, Fraters en Veldleeuweriken. Overwegende trekrichting langs Zuid-pier landinwaarts, dus ca. WNW naar OZO.

11 November 1973

Sputveld IJpolders ('s ocht. + 's mi 7 uur)

Onderzoek langs Basisweg-aanplant naar nesten uit broedseizoen 1973.

Totaal nu gevonden 53 Kneu- en 6 Merelnesten. In December 1972 20 Kneu-nesten gevonden in de gedeelten a), c), d), e) en f) (waarin dus nu 47 nesten van Kneu). In 1973 dus sterke toename van Kneuen-stand t.o.v. 1972.

Blz. 43

Bericht van Arnhem dd. 13/12-1973: Bruine Kiekendief, Arnhem 5.040.694 dd. 22/7-1973 als pullus geringd in Grote IJpolders bij Amsterdam (rietveld ten W v. Hornweg, t Z v ex-Noorderweg), begin November 1973 dood gevonden (als "buse"!) te Parentis-en-Born, Les Landes, Fr. 44o21'N,01o04'W Afstand hemelsbreed ca. 960 km.

Blz. 58

7 Juni 1973

A.W.D.

Bij Kruisbekkenbosje vrouwtje Wintertaling met 7 kleine pulli. Twee alarmerende Kluten in poeltje bij hellende weggetje in geb III.

Blz. 60-61

10 Juni 1973

Drie Geoorde Futen in geul 4, w.v. een met pulli op rug.

Blz. 90-91-92

25 December 1973

Sputveld IJpolders ('s ocht. + 's mi 6 uur)

Patrijs niet erg talrijk op centrale Middenveld, maar des te meer op O en W voorveld. Geconstateerd koppels van 4, 4, 5, 5, 5, 5, 7, 8, 8, 8, 8, 9, 9, 11, 12, 13, 15, 21, 24 en 26 exx! Gemiddeld 10,5 ex/koppel. Grootste koppels waren stellig uit kleinere samengesteld. Het koppel van 24 werd eerst gezien als een koppel van 8. Toen dit laatste wegvloog, slo-ten zich van iets ander punt de overige 16 aan.

- Deze geweldige patrijzen-
- stand eindigde in 2013. Toen
- broedde er voor het laatst
- een paartje patrijzen in het
- Westelijk Havengebied. In
- alle voorgaande jaren was er
- altijd een paartje aanwezig.
- Het biotoop is te netjes
- geworden en er lopen
- iedere nacht vossen over de
- restanten van de eens zo
- imposante vlaktes.

Blz. 95 en 100

27 December 1973

In de A.W.-duinen waargenomen vogelsoorten (20 ste aanvullende lijst vanaf December 1973). Totaal 192 soorten.

Merel op nest.

Merelnest.

Walters.
1974

Portret heggemus.

- Je leest er niets over in de
- dagboeken, maar Walters
- moest als inkoper van
- grondstoffen bij Van Gelder
- Papier natuurlijk regelmatig
- op zakenreis. Vandaar die
- heggemus in Brussel.

1974 dagboek I

Blz. 102

7 Jan. 1974

Weer een uitgebreide Spreeuwen-slaapplaats onder de overkapping van het Centraal Station te Amsterdam.

8 Jan. 1974

's Ochtends luide zang van Heggemus in plantsoentje aan Centrum-zijde van Centraal Station te Brussel.

Blz. 109

16 Februari 1974

Erasmuspark-volkstuinen Sloterdijk-sputvelden Amerika-veld en omg. ('s ocht + 's mi + 's av. 10 uur).

Patrijzen in koppels van 1, 1, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 3, 4, 4, 4, 5, 5, 6, 6, 7, 9, 10, 12 en 16 exx. Gemiddels 4,2 per koppel. Totaal aantal 123 exx, waarvan meer dan 100 ex. op Amerikaveld waargenomen. Wellicht enkele dubbel geteld, maar stellig ook koppels niet waargenomen. Ruwe schatting van dit veld 60-75 paar.

Blz. 112

24 Februari 1974

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Zeer veel Bonte Kraaien.

23 Maart 1974

Erasmuspark-volkstuinen Sloterdijk-R.I. West ('s ocht + 's middags 9 ½ uur)

In Erasmuspark nog vrij veel Koperwieken, waarvan enkele zongen. Weer waarneming van Turkse Tortel, die niet koerde. Volgens bewaker waren er in 1973 ook al "tortels" geweest. (met zwarte halsvlek).

24 Maart 1974

Erasmuspark-sputvelden Ijolders ('s ocht. + 's mi 9 u)

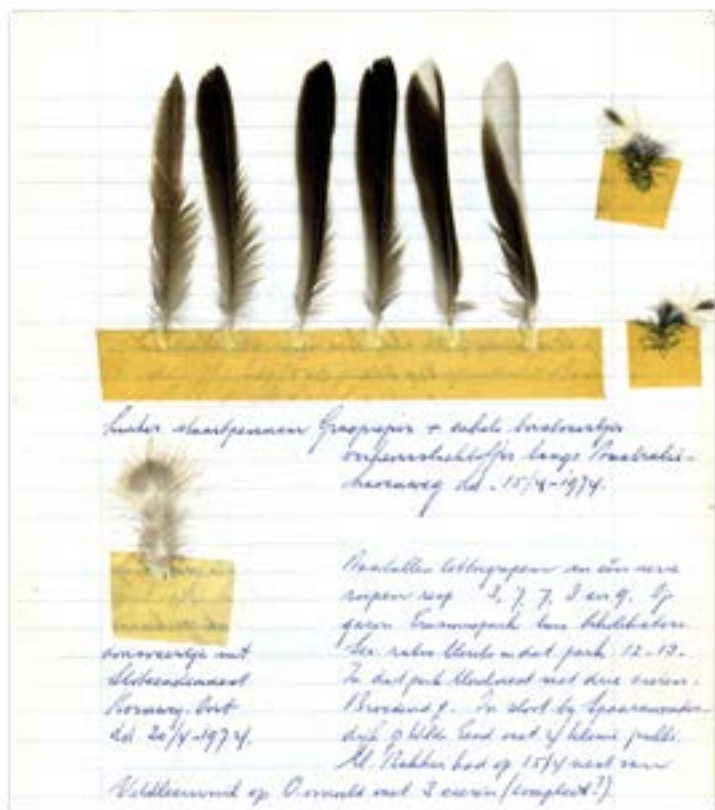
Op min of meer kaal terrein ten W. van W. vuilstort enige baltsende Kieviten. Daar ook groepje van ca 15 Strandleeuw-eriken. Op O. voorveld Middenveld ca 20 Strandleeuw-eriken en later op stukje ten W. van el-huisje Hornweg nog eens 5 exx. Totaal dus tenminste 40 exx.

Blz. 144-145

11 Mei 1974

Sputvelden Ijolders ('s ocht + 's av. 11 uur)

Boven rietvelden van Hulpweg West vrouwtje Bruine Kiekendief. Op O. voorveld snel langs vliegende Morinel-plevier! In een kort ogenblik korte snavel gezien en de donkerbruine borst, scherp af getekend tegen witte buik. Riep schril, leek in de verte wat op roep van Bonte Strandloper.

Veertjes van graspieper en donsveertje uit slobendennest.
1974

12 Mei 1974

Spuitvelden IJpolders

('s ocht. + 's mi + 's av. 11 ½ uur)

In Z.W hoek van Middenveld was op droge grond Morinelplevier aan het fourageren. Veel, snel, lopen, relatief weinig voedsel pakken. Liep steeds met argwanend gestrekte nek en zelfs af en toe alarm kopknikken. Was dus niet erg mak. Hield ons steeds in de gaten. Bleek warmbruine bovenborst, die tot donkerbruinzwart op onderborst overging, om daar sterk met witte buik te contrasteren. Lichte wenkbrauwbogen liepen tot ver naar achteren door, waardoor zij elkaar aan achterhoofd praktisch raakten. Gaf bij wegvliegen een krasserig geluid, dat wel wat aan roep van Bonte Strandloper deed denken (bevestigde de juistheid van waarneming op 11/5 op O. voorveld). De heer Koerts had eind April 1974 op W. deel van W. voorveld 4 exx. tegelijk waargenomen! Dus ongeveer inzelfde omgeving.

Blz. 147 t/m 50

15 Mei 1974

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Voor het eerst zang van Kleine karekieten langs Vennerpolderweg en wel bij 2e, 5e en 7e lantaarnpaal ten W van Ringspoorbaan.

Evenals een eerdere keer ook nu weer even zang van vogel in rietgedeelte, dat van Blauwborst kon zijn (!?).

17 Mei 1974

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 11 uur)

Op landgoed Vogelenzang liepen twee Scholeksters niet ver uit elkaar voedsel te zoeken. Leken een paar. Plotseling brak een hevige vechtpartij los, waarbij de ene de andere stevig met snavel vasthield. Na afloop kleefden de veren aan de snavel!

Scholeksternest bij geul 1. Tijdens mijn aanwezigheid zwom eigenaar in platgedrukte houding op water van geul 1 rond, snavel merendeels met punt onder het water. Geen geluid. Meerkoet kwam "nieuwsgierig" aanzwemmen. Scholekster drukte zich toen nog meer op water, maar de aanzienlijk kleinere en nu ook veel slankere vogel ging Meerkoet niet uit de weg. Meerkoet zette geen aanval in, maar kwam wel tot snavelbereik bij Scholekster. Scholekster vloog gemakkelijk van water op. Nest in droog mosveldje, niet in takken.

Ondergaande zon boven een plas in de spuitvelden. Aan de horizon de PTT-zendmast Haarlem in de Waarderpolder. 1974

Veren van bergeend. 1974

Plevierenboek 12

Blz. 49

17 Mei 1974

A.W. duinen

Aan vroegere doodlopende weggetje in gebied III nieuw nest van Kl. Plevier. Om 10.53 u. vrouwtje gevangen, dat al was geringd met H 117656. Was vroeger ring B 156268, welke haar in 1970 als pullus was aangelegd. Ook in 1971, 72 en 73 als broedvogel vrouwtje in handen gehad.

Pagina's uit het Plevierenboek 12: teruggevonden ringen van kleine plevier en veren kleine plevier. 1974

1974 dagboek II

Blz. 8

Bericht Arnhem dd. 27/6-'74: Kokmeeuw, geringd met Leiden 310.83x? tussen 18 en 21/2-1955 als volgroeide vogel te 's-Gravenhage door Engelen, dd. 23/6-'74 vers dood gevonden in Kokmeeuwenkolonie op Mobilveld (binnen hek). (dus tenminste 20 jaar oud geworden).

Blz. 23 en 28

Lijst waargenomen vogelsoorten op en bij Vlieland van 7 t/m 15 september 1974, vergeleken met waarnemingen op Schiermonnikoog (S) van 15 t/m 23 september 1973.

13 soorten, niet op V, wel op S

20 soorten, wel op V, niet op S

77 soorten, zowel op V als op S

110 soorten totaal.

Blz. 36

1 Juni 1974

A.W.-duinen ('s ocht + 's mi + 's av. 10 uur)

Op eiland in geul 15 een andere adulte Kleine Mantelmeeuw, vergezeld van een sub-adulte soortgenoot. Hielden zich steeds op zelfde hoekje van dit eiland op. Adulte vogel gedroeg zich min of meer territoriaal. Raakte in hevig gevecht met Zilvermeeuw, die hem daarbij lang aan de kop vasthield. Nadien toonde K1 Mantelmeeuw veel "respect" voor Zilvermeeuw, die hem de baas was.

15 Juni 1974

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 10 uur)

Op centrale Middenveld, niet ver van ZB 3-13, door fotografen verknoeid nest van Kemphen. Had 4 eieren bevat (hr. Bot) en bevatte nu nog een dood pullus en een aangepikt ei, dat 4,63 x 3,00 cm mat.

Blz. 56-57-58

22 Juni 1974

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av 9 ½ uur)

Excursie op Mobil fabrieksterrein binnen hek. Midden op het veld alarm van een paar Zilvermeeuwen. Talrijke andere (juvenile en adulte) Zilver- en Mantelmeeuwen aan plas alarmeerden niet. Op afstand een der vogels stukje bij stukje naar nest zien gaan (telkens korte stukjes vliegen en weinig lopen). Op dit punt inderdaad nest met een ei gevonden! Eerste bewezen broedgeval voor deze terreinen in West en ws. voor geheel Amsterdam! 6,69 x 4,80 cm. Wellicht hier gekomen door aanwezigheid, niet alleen van grote Visdievenkolonie, maar nu ook van veel grotere Kokmeeuwenkolonie dan in 1973.

Bij intensief doorkruisen van meest in aanmerking komen-

Kleine mantelmeeuw.
Boven: nest met eieren,
onder: broedend.

Boven: staartpennen visdief,
 onder: dekveren grote stern.
 1974

de terrein gedeelten met 3 personen de volgende aantallen Kokmeeuwen nesten gevonden: met 3 eieren 120, met 2 eieren 87, met 1 ei 44, lege nesten 163, met ei(eren)+pull. 8, totaal 422. Dus zeker tenminste 400 broedparen!

Ook telling van Visdieven-broedsels in zelfde terrein op zelfde wijze; maar lege nesten niet gemakkelijk te tellen: met 3 eieren 26, met 2 eieren 20, met 1 ei 5, nest met pulli 3, diverse broedsels 7. Totaal 61.

27 Juni 1974

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Voor het eerst ('s ochtends) twee Eksters midden in Vespuccistraat.

In siersloot langs Basisweg vrouwtje Tafeleend met 4 halfwas pulli. Eerste mij bekende broedgeval van deze soort in dit gebied.

28 Juni 1974

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op Basiskanaal-Noord de Visdieven-pulli K 517272, 73 en 74 levend in elkaars omgeving teruggevonden. 10 nieuwe pulli Visdieven op dit veld geringd met nrs. K 517449 en 50 en K 531251 t/m 58. W.v. een pas geboren, maar overige al (flink). Furieuze aanvallen gedurende gehele zoektijd. Zonder hoofdbedekking niet meer mogelijk.

29 Juni 1974

R.I. West ('s ocht + 's mi + 's av. 9 uur)

Voor het eerst waarneming van Boomkruiper op het terrein. Hoogstwaarschijnlijk geen broedgeval, gezien het ontbreken van geschikte nestgelegenheid.

30 Juni 1974

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi + 's av. 11 uur)

Prooioverdracht van mannetje aan vrouwtje Bruine Kiekendief ten Z van waterkering. Vrouwtje pakte muis met snavel uit poten mannetje en nam later zelf prooi uit snavel in poot tijdens de vlucht. Bij boerderij "Goede Verwachting" weer twee Boerenzwaluwen. Nu daar geen nieuwe braakballen van Ransuilen. In voorafgaande week was in tuin familie Grauwms (bij gemaal) jonge Roerdomp binnen komen lopen, die het eerst door de hond werd ontdekt. Kon niet vliegen. Had nog dons. Was volgende dag dood. Toch broedgeval in omgeving? Bijv. in rietvelden langs Hornweg, waar al enkele malen adulte Roerdompen gesignaleerd werden?

Blz. 70 t/m 74

6 Juli 1974

Geuzenveld + Eendrachtspark ('s ocht. 2 ½ uur)

Zeker 6 Huiszwaluwnesten in Geuzenveld, alle onder dakranden aan blokken van vier verdiepingen. (Aalbersestraat

bij Albardagracht, Albardagracht hoek Aalbersestr 2 x, de Greefstraat bij Troelstralaan 2 x, Steven Vennecoolstr, Hoek R. de Beerenbrouckstr 1 x.

7 Juli 1974

Spuitvelden IJpolders

('s ocht + 's mi + 's av 11 ½ uur)

Aan dwarsslotje bij ZB 8-4 op O. voorveld voor het eerst een groot aantal bloeiende planten van (Winter) Bitterling gevonden. Zeldzaam. 8-10 tallige bloemen, 8-10 meeldraden. Groene kelken. Blauwgroene, stengelomvattende bladeren, tegenoverstaand twee aan twee als schotels.

8 Juli 1974

Spuitvelden IJpolders ('s mi 5 uur)

Van Bitterling op O. voorveld in tegenstelling tot vorige dag nu -in middaguur- alle bloemen gesloten. Bloemen waren niet bleekgeel als in flora aangegeven (HHT). Rozetjes waren van weinig betekenis. Twee stijlen. Kelk verspreidbladig. Ontsprong onder vruchtbeginsel. Kelkbladen slechts over geringe afstand vergroeid. Meeste bloemen 8 kelkbladen, scherp gepunt.

9 Juli 1974

A.W.-duinen ('s ocht + 's mi + 'av. 9 uur)

Grootste stuk van Noordelijke oever tussen dammen 18 en 19 was in de jongentijd gemaaid. Rechtstreekse schade niet kunnen vaststellen, maar eventuele slachtoffers wellicht al geruimd. In ieder geval veel verontrusting in gehele kolonie. Voorbeeld van "natuurbeheer in kinderschoenen".

Blz. 87-88

18 Juli 1974

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Mannetje en vrouwtje Bruine Kiekendief brachten elk 1 x voedsel op nest ten Z van waterkering. Juiste ligging van dit nest op grond hiervan zo goed mogelijk gepeild. Daarna veel meer dan manshoge vegetatie binnengedrongen. Plotseling vloog vrouwtje niet ver voor ons uit vegetatie op. Hier bleek zich het nest te bevinden. Lag in 2-2 ½ m hoog Harig Wilgenroosje (met klein beetje Riet). Niet in water. Wel vrij hoog, maar niet zeer groot bouwsel. Geen gangen in omgeving. Kennelijk nog nooit menselijk bezoek gehad. Drie grote geheel bevederde jongen met nog beetje dons. Grote vleugels. Oranje-bruine kruinen. Leken erg op elkaar, wat met de twee jongen in 1973 niet het geval was. Een was wel duidelijk kleiner dan overige twee. Een der grootste wierp zich bij pogingen om hem te pakken weer op de rug en zette met de klauwen af. Aan onderpoten geringd met nrs. 5085417, 18 en 19. Tijdens onze operatie even (zachte) alarmroep van hoog boven ons cirkelende oude vogel.

Moeraskruiskruid.

Het grootste jong van de bruine kiekendief verdedigt zijn kleinere broers en zussen.
foto Martin Melchers

1974 dagboek III

Blz. 4

22 September 1974

R.I. West ('s ocht. + 's mi 8 uur)

In vooraf gaande week was in O-W straatje ten N van rijwielstalling door personeelslid vers dode Merel gevonden, die geringd was met nrs K 316137. Deze ring terugontvangen. Was dd. 8/12/1968 aan volgroeid vrouwtje aan gelegd op R.I.W. Was dus tenminste zes jaar oud geworden.

Blz. 40

Uit Dick Deinum:

“De Orchideeën van Nederland” (1946?).

Topografische Dienst heeft Nederland verdeeld in 50 hele en 12 halve bladen op schaal 1 : 50.000. Deze zijn door het IVON (= Instituut voor het Vegetatie Onderzoek in Nederland) van N naar Z gemerkt met letters G t/m V (excl. I, O en U) en van West naar Oost met cijfers 1 t/m 8. De hele bladen zijn 25 x 40 km groot. (Nu veranderd in blokken van 5 x 5 km2 Walters.). Het blad M-4 omvat Amsterdam en wijde omgeving.

Door het IVON zijn de hele bladen verdeeld in “uurhokken”: horizontaal 8, verticaal 6, dus totaal 48 hokken, elk groot 4180 x 5000 m. Deze uurhokken zijn genummerd: bovenste rij van links naar rechts 11 t/m 18, 2e rij dito 21 t/m 28, enz.

R.I. West ligt op blad M-4, uurhok 44. Op de omstreeks 1935-1938 gepubliceerde plantenkaartjes is de fijnste verdeling in “uurhokken”. Door het IVON wordt een nog fijnere verdeling in z.g. “kwartierhokken” gebruikt: 16 per “uurhok”. Nummering bovenste rij 11 t/m 14, 2e rij 21 t/m 24 enz. De vindplaats van Breedbladige Wespenorchis op R.I. West is M-4; 44; 12.

Op verspreidingskaartje uit 1937 komt deze orchis in M-4 slechts voor in de “uurhokken” 11 (bij IJmuiden) en 24 (bij Zaandam), maar nergens in het eigenlijke Amsterdamse gebied.

Kwartier hokken zijn 1045 x 1250 m groot.

Blz. 78

2 Juli 1974

Vlaanderen gegevens Middenveld e.o.

Op Middenveld vijf Wulpen.

Op ca. 2 m van Bontbekpleviernest nest van Visdief.

Handwritten list of plants found in Westelijk Havengebied, 1974. The list includes various species and their counts, such as: 1. *Androsace* 1, 2. *Androsace* 1, 3. *Androsace* 1, 4. *Androsace* 1, 5. *Androsace* 1, 6. *Androsace* 1, 7. *Androsace* 1, 8. *Androsace* 1, 9. *Androsace* 1, 10. *Androsace* 1, 11. *Androsace* 1, 12. *Androsace* 1, 13. *Androsace* 1, 14. *Androsace* 1, 15. *Androsace* 1, 16. *Androsace* 1, 17. *Androsace* 1, 18. *Androsace* 1, 19. *Androsace* 1, 20. *Androsace* 1, 21. *Androsace* 1, 22. *Androsace* 1, 23. *Androsace* 1, 24. *Androsace* 1, 25. *Androsace* 1, 26. *Androsace* 1, 27. *Androsace* 1, 28. *Androsace* 1, 29. *Androsace* 1, 30. *Androsace* 1, 31. *Androsace* 1, 32. *Androsace* 1, 33. *Androsace* 1, 34. *Androsace* 1, 35. *Androsace* 1, 36. *Androsace* 1, 37. *Androsace* 1, 38. *Androsace* 1, 39. *Androsace* 1, 40. *Androsace* 1, 41. *Androsace* 1, 42. *Androsace* 1, 43. *Androsace* 1, 44. *Androsace* 1, 45. *Androsace* 1, 46. *Androsace* 1, 47. *Androsace* 1, 48. *Androsace* 1, 49. *Androsace* 1, 50. *Androsace* 1, 51. *Androsace* 1, 52. *Androsace* 1, 53. *Androsace* 1, 54. *Androsace* 1, 55. *Androsace* 1, 56. *Androsace* 1, 57. *Androsace* 1, 58. *Androsace* 1, 59. *Androsace* 1, 60. *Androsace* 1, 61. *Androsace* 1, 62. *Androsace* 1, 63. *Androsace* 1, 64. *Androsace* 1, 65. *Androsace* 1, 66. *Androsace* 1, 67. *Androsace* 1, 68. *Androsace* 1, 69. *Androsace* 1, 70. *Androsace* 1, 71. *Androsace* 1, 72. *Androsace* 1, 73. *Androsace* 1, 74. *Androsace* 1, 75. *Androsace* 1, 76. *Androsace* 1, 77. *Androsace* 1, 78. *Androsace* 1, 79. *Androsace* 1, 80. *Androsace* 1, 81. *Androsace* 1, 82. *Androsace* 1, 83. *Androsace* 1, 84. *Androsace* 1, 85. *Androsace* 1, 86. *Androsace* 1, 87. *Androsace* 1, 88. *Androsace* 1, 89. *Androsace* 1, 90. *Androsace* 1, 91. *Androsace* 1, 92. *Androsace* 1, 93. *Androsace* 1, 94. *Androsace* 1, 95. *Androsace* 1, 96. *Androsace* 1, 97. *Androsace* 1, 98. *Androsace* 1, 99. *Androsace* 1, 100. *Androsace* 1, 101. *Androsace* 1, 102. *Androsace* 1, 103. *Androsace* 1, 104. *Androsace* 1, 105. *Androsace* 1, 106. *Androsace* 1, 107. *Androsace* 1, 108. *Androsace* 1, 109. *Androsace* 1, 110. *Androsace* 1, 111. *Androsace* 1, 112. *Androsace* 1, 113. *Androsace* 1, 114. *Androsace* 1, 115. *Androsace* 1, 116. *Androsace* 1, 117. *Androsace* 1, 118. *Androsace* 1, 119. *Androsace* 1, 120. *Androsace* 1, 121. *Androsace* 1, 122. *Androsace* 1, 123. *Androsace* 1, 124. *Androsace* 1, 125. *Androsace* 1, 126. *Androsace* 1, 127. *Androsace* 1, 128. *Androsace* 1, 129. *Androsace* 1, 130. *Androsace* 1, 131. *Androsace* 1, 132. *Androsace* 1, 133. *Androsace* 1, 134. *Androsace* 1, 135. *Androsace* 1, 136. *Androsace* 1, 137. *Androsace* 1, 138. *Androsace* 1, 139. *Androsace* 1, 140. *Androsace* 1, 141. *Androsace* 1, 142. *Androsace* 1, 143. *Androsace* 1, 144. *Androsace* 1, 145. *Androsace* 1, 146. *Androsace* 1, 147. *Androsace* 1, 148. *Androsace* 1, 149. *Androsace* 1, 150. *Androsace* 1, 151. *Androsace* 1, 152. *Androsace* 1, 153. *Androsace* 1, 154. *Androsace* 1, 155. *Androsace* 1, 156. *Androsace* 1, 157. *Androsace* 1, 158. *Androsace* 1, 159. *Androsace* 1, 160. *Androsace* 1, 161. *Androsace* 1, 162. *Androsace* 1, 163. *Androsace* 1, 164. *Androsace* 1, 165. *Androsace* 1, 166. *Androsace* 1, 167. *Androsace* 1, 168. *Androsace* 1, 169. *Androsace* 1, 170. *Androsace* 1, 171. *Androsace* 1, 172. *Androsace* 1, 173. *Androsace* 1, 174. *Androsace* 1, 175. *Androsace* 1, 176. *Androsace* 1, 177. *Androsace* 1, 178. *Androsace* 1, 179. *Androsace* 1, 180. *Androsace* 1, 181. *Androsace* 1, 182. *Androsace* 1, 183. *Androsace* 1, 184. *Androsace* 1, 185. *Androsace* 1, 186. *Androsace* 1, 187. *Androsace* 1, 188. *Androsace* 1, 189. *Androsace* 1, 190. *Androsace* 1, 191. *Androsace* 1, 192. *Androsace* 1, 193. *Androsace* 1, 194. *Androsace* 1, 195. *Androsace* 1, 196. *Androsace* 1, 197. *Androsace* 1, 198. *Androsace* 1, 199. *Androsace* 1, 200. *Androsace* 1, 201. *Androsace* 1, 202. *Androsace* 1, 203. *Androsace* 1, 204. *Androsace* 1, 205. *Androsace* 1, 206. *Androsace* 1, 207. *Androsace* 1, 208. *Androsace* 1, 209. *Androsace* 1, 210. *Androsace* 1, 211. *Androsace* 1, 212. *Androsace* 1, 213. *Androsace* 1, 214. *Androsace* 1, 215. *Androsace* 1, 216. *Androsace* 1, 217. *Androsace* 1, 218. *Androsace* 1, 219. *Androsace* 1, 220. *Androsace* 1, 221. *Androsace* 1, 222. *Androsace* 1, 223. *Androsace* 1, 224. *Androsace* 1, 225. *Androsace* 1, 226. *Androsace* 1, 227. *Androsace* 1, 228. *Androsace* 1, 229. *Androsace* 1, 230. *Androsace* 1, 231. *Androsace* 1, 232. *Androsace* 1, 233. *Androsace* 1, 234. *Androsace* 1, 235. *Androsace* 1, 236. *Androsace* 1, 237. *Androsace* 1, 238. *Androsace* 1, 239. *Androsace* 1, 240. *Androsace* 1, 241. *Androsace* 1, 242. *Androsace* 1, 243. *Androsace* 1, 244. *Androsace* 1, 245. *Androsace* 1, 246. *Androsace* 1, 247. *Androsace* 1, 248. *Androsace* 1, 249. *Androsace* 1, 250. *Androsace* 1, 251. *Androsace* 1, 252. *Androsace* 1, 253. *Androsace* 1, 254. *Androsace* 1, 255. *Androsace* 1, 256. *Androsace* 1, 257. *Androsace* 1, 258. *Androsace* 1, 259. *Androsace* 1, 260. *Androsace* 1, 261. *Androsace* 1, 262. *Androsace* 1, 263. *Androsace* 1, 264. *Androsace* 1, 265. *Androsace* 1, 266. *Androsace* 1, 267. *Androsace* 1, 268. *Androsace* 1, 269. *Androsace* 1, 270. *Androsace* 1, 271. *Androsace* 1, 272. *Androsace* 1, 273. *Androsace* 1, 274. *Androsace* 1, 275. *Androsace* 1, 276. *Androsace* 1, 277. *Androsace* 1, 278. *Androsace* 1, 279. *Androsace* 1, 280. *Androsace* 1, 281. *Androsace* 1, 282. *Androsace* 1, 283. *Androsace* 1, 284. *Androsace* 1, 285. *Androsace* 1, 286. *Androsace* 1, 287. *Androsace* 1, 288. *Androsace* 1, 289. *Androsace* 1, 290. *Androsace* 1, 291. *Androsace* 1, 292. *Androsace* 1, 293. *Androsace* 1, 294. *Androsace* 1, 295. *Androsace* 1, 296. *Androsace* 1, 297. *Androsace* 1, 298. *Androsace* 1, 299. *Androsace* 1, 300. *Androsace* 1, 301. *Androsace* 1, 302. *Androsace* 1, 303. *Androsace* 1, 304. *Androsace* 1, 305. *Androsace* 1, 306. *Androsace* 1, 307. *Androsace* 1, 308. *Androsace* 1, 309. *Androsace* 1, 310. *Androsace* 1, 311. *Androsace* 1, 312. *Androsace* 1, 313. *Androsace* 1, 314. *Androsace* 1, 315. *Androsace* 1, 316. *Androsace* 1, 317. *Androsace* 1, 318. *Androsace* 1, 319. *Androsace* 1, 320. *Androsace* 1, 321. *Androsace* 1, 322. *Androsace* 1, 323. *Androsace* 1, 324. *Androsace* 1, 325. *Androsace* 1, 326. *Androsace* 1, 327. *Androsace* 1, 328. *Androsace* 1, 329. *Androsace* 1, 330. *Androsace* 1, 331. *Androsace* 1, 332. *Androsace* 1, 333. *Androsace* 1, 334. *Androsace* 1, 335. *Androsace* 1, 336. *Androsace* 1, 337. *Androsace* 1, 338. *Androsace* 1, 339. *Androsace* 1, 340. *Androsace* 1, 341. *Androsace* 1, 342. *Androsace* 1, 343. *Androsace* 1, 344. *Androsace* 1, 345. *Androsace* 1, 346. *Androsace* 1, 347. *Androsace* 1, 348. *Androsace* 1, 349. *Androsace* 1, 350. *Androsace* 1, 351. *Androsace* 1, 352. *Androsace* 1, 353. *Androsace* 1, 354. *Androsace* 1, 355. *Androsace* 1, 356. *Androsace* 1, 357. *Androsace* 1, 358. *Androsace* 1, 359. *Androsace* 1, 360. *Androsace* 1, 361. *Androsace* 1, 362. *Androsace* 1, 363. *Androsace* 1, 364. *Androsace* 1, 365. *Androsace* 1, 366. *Androsace* 1, 367. *Androsace* 1, 368. *Androsace* 1, 369. *Androsace* 1, 370. *Androsace* 1, 371. *Androsace* 1, 372. *Androsace* 1, 373. *Androsace* 1, 374. *Androsace* 1, 375. *Androsace* 1, 376. *Androsace* 1, 377. *Androsace* 1, 378. *Androsace* 1, 379. *Androsace* 1, 380. *Androsace* 1, 381. *Androsace* 1, 382. *Androsace* 1, 383. *Androsace* 1, 384. *Androsace* 1, 385. *Androsace* 1, 386. *Androsace* 1, 387. *Androsace* 1, 388. *Androsace* 1, 389. *Androsace* 1, 390. *Androsace* 1, 391. *Androsace* 1, 392. *Androsace* 1, 393. *Androsace* 1, 394. *Androsace* 1, 395. *Androsace* 1, 396. *Androsace* 1, 397. *Androsace* 1, 398. *Androsace* 1, 399. *Androsace* 1, 400. *Androsace* 1, 401. *Androsace* 1, 402. *Androsace* 1, 403. *Androsace* 1, 404. *Androsace* 1, 405. *Androsace* 1, 406. *Androsace* 1, 407. *Androsace* 1, 408. *Androsace* 1, 409. *Androsace* 1, 410. *Androsace* 1, 411. *Androsace* 1, 412. *Androsace* 1, 413. *Androsace* 1, 414. *Androsace* 1, 415. *Androsace* 1, 416. *Androsace* 1, 417. *Androsace* 1, 418. *Androsace* 1, 419. *Androsace* 1, 420. *Androsace* 1, 421. *Androsace* 1, 422. *Androsace* 1, 423. *Androsace* 1, 424. *Androsace* 1, 425. *Androsace* 1, 426. *Androsace* 1, 427. *Androsace* 1, 428. *Androsace* 1, 429. *Androsace* 1, 430. *Androsace* 1, 431. *Androsace* 1, 432. *Androsace* 1, 433. *Androsace* 1, 434. *Androsace* 1, 435. *Androsace* 1, 436. *Androsace* 1, 437. *Androsace* 1, 438. *Androsace* 1, 439. *Androsace* 1, 440. *Androsace* 1, 441. *Androsace* 1, 442. *Androsace* 1, 443. *Androsace* 1, 444. *Androsace* 1, 445. *Androsace* 1, 446. *Androsace* 1, 447. *Androsace* 1, 448. *Androsace* 1, 449. *Androsace* 1, 450. *Androsace* 1, 451. *Androsace* 1, 452. *Androsace* 1, 453. *Androsace* 1, 454. *Androsace* 1, 455. *Androsace* 1, 456. *Androsace* 1, 457. *Androsace* 1, 458. *Androsace* 1, 459. *Androsace* 1, 460. *Androsace* 1, 461. *Androsace* 1, 462. *Androsace* 1, 463. *Androsace* 1, 464. *Androsace* 1, 465. *Androsace* 1, 466. *Androsace* 1, 467. *Androsace* 1, 468. *Androsace* 1, 469. *Androsace* 1, 470. *Androsace* 1, 471. *Androsace* 1, 472. *Androsace* 1, 473. *Androsace* 1, 474. *Androsace* 1, 475. *Androsace* 1, 476. *Androsace* 1, 477. *Androsace* 1, 478. *Androsace* 1, 479. *Androsace* 1, 480. *Androsace* 1, 481. *Androsace* 1, 482. *Androsace* 1, 483. *Androsace* 1, 484. *Androsace* 1, 485. *Androsace* 1, 486. *Androsace* 1, 487. *Androsace* 1, 488. *Androsace* 1, 489. *Androsace* 1, 490. *Androsace* 1, 491. *Androsace* 1, 492. *Androsace* 1, 493. *Androsace* 1, 494. *Androsace* 1, 495. *Androsace* 1, 496. *Androsace* 1, 497. *Androsace* 1, 498. *Androsace* 1, 499. *Androsace* 1, 500. *Androsace* 1, 501. *Androsace* 1, 502. *Androsace* 1, 503. *Androsace* 1, 504. *Androsace* 1, 505. *Androsace* 1, 506. *Androsace* 1, 507. *Androsace* 1, 508. *Androsace* 1, 509. *Androsace* 1, 510. *Androsace* 1, 511. *Androsace* 1, 512. *Androsace* 1, 513. *Androsace* 1, 514. *Androsace* 1, 515. *Androsace* 1, 516. *Androsace* 1, 517. *Androsace* 1, 518. *Androsace* 1, 519. *Androsace* 1, 520. *Androsace* 1, 521. *Androsace* 1, 522. *Androsace* 1, 523. *Androsace* 1, 524. *Androsace* 1, 525. *Androsace* 1, 526. *Androsace* 1, 527. *Androsace* 1, 528. *Androsace* 1, 529. *Androsace* 1, 530. *Androsace* 1, 531. *Androsace* 1, 532. *Androsace* 1, 533. *Androsace* 1, 534. *Androsace* 1, 535. *Androsace* 1, 536. *Androsace* 1, 537. *Androsace* 1, 538. *Androsace* 1, 539. *Androsace* 1, 540. *Androsace* 1, 541. *Androsace* 1, 542. *Androsace* 1, 543. *Androsace* 1, 544. *Androsace* 1, 545. *Androsace* 1, 546. *Androsace* 1, 547. *Androsace* 1, 548. *Androsace* 1, 549. *Androsace* 1, 550. *Androsace* 1, 551. *Androsace* 1, 552. *Androsace* 1, 553. *Androsace* 1, 554. *Androsace* 1, 555. *Androsace* 1, 556. *Androsace* 1, 557. *Androsace* 1, 558. *Androsace* 1, 559. *Androsace* 1, 560. *Androsace* 1, 561. *Androsace* 1, 562. *Androsace* 1, 563. *Androsace* 1, 564. *Androsace* 1, 565. *Androsace* 1, 566. *Androsace* 1, 567. *Androsace* 1, 568. *Androsace* 1, 569. *Androsace* 1, 570. *Androsace* 1, 571. *Androsace* 1, 572. *Androsace* 1, 573. *Androsace* 1, 574. *Androsace* 1, 575. *Androsace* 1, 576. *Androsace* 1, 577. *Androsace* 1, 578. *Androsace* 1, 579. *Androsace* 1, 580. *Androsace* 1, 581. *Androsace* 1, 582. *Androsace* 1, 583. *Androsace* 1, 584. *Androsace* 1, 585. *Androsace* 1, 586. *Androsace* 1, 587. *Androsace* 1, 588. *Androsace* 1, 589. *Androsace* 1, 590. *Androsace* 1, 591. *Androsace* 1, 592. *Androsace* 1, 593. *Androsace* 1, 594. *Androsace* 1, 595. *Androsace* 1, 596. *Androsace* 1, 597. *Androsace* 1, 598. *Androsace* 1, 599. *Androsace* 1, 600. *Androsace* 1, 601. *Androsace* 1, 602. *Androsace* 1, 603. *Androsace* 1, 604. *Androsace* 1, 605. *Androsace* 1, 606. *Androsace* 1, 607. *Androsace* 1, 608. *Androsace* 1, 609. *Androsace* 1, 610. *Androsace* 1, 611. *Androsace* 1, 612. *Androsace* 1, 613. *Androsace* 1, 614. *Androsace* 1, 615. *Androsace* 1, 616. *Androsace* 1, 617. *Androsace* 1, 618. *Androsace* 1, 619. *Androsace* 1, 620. *Androsace* 1, 621. *Androsace* 1, 622. *Androsace* 1, 623. *Androsace* 1, 624. *Androsace* 1, 625. *Androsace* 1, 626. *Androsace* 1, 627. *Androsace* 1, 628. *Androsace* 1, 629. *Androsace* 1, 630. *Androsace* 1, 631. *Androsace* 1, 632. *Androsace* 1, 633. *Androsace* 1, 634. *Androsace* 1, 635. *Androsace* 1, 636. *Androsace* 1, 637. *Androsace* 1, 638. *Androsace* 1, 639. *Androsace* 1, 640. *Androsace* 1, 641. *Androsace* 1, 642. *Androsace* 1, 643. *Androsace* 1, 644. *Androsace* 1, 645. *Androsace* 1, 646. *Androsace* 1, 647. *Androsace* 1, 648. *Androsace* 1, 649. *Androsace* 1, 650. *Androsace* 1, 651. *Androsace* 1, 652. *Androsace* 1, 653.

Soldaatje, een
orchidee die slechts
eenmaal bloeide
in het Westelijk
Havengebied.
1974

1975 dagboek I

Blz. 85-86

Op R.I. West in 1928 eerste installaties in bedrijf. In 1955 laatste, zeer grote uitbreiding ten behoeve van de grote tuinsteden. Naar verwachting zal op R.I. West nu verder geen vergroting van zuiveringscapaciteit meer plaatsvinden. Mededelingen van hr. P. Kat dd. 29/1/75.

Blz. 89 en 92

8 Februari 1975

R.I. West ('s ocht + 's mi + 's av. 8 uur)

Tijftjaf, tijdens overigens rustige behandeling zonder onverwachte knelpunten, plotseling bij even spartelen inwendige bloeding (maag?, longen?) en enkele minuten later dood! Zelfde verschijnselen als enige jaren tevoren bij twee Vinken. Vangst de oorzaak of spanning teveel of toch al aangetaste longen of maag?

Blz. 99

Met 1971 werden 25 jaren van persoonlijke ringersactiviteiten afgesloten. Totaal werden 8528 ringen aangelegd aan 87 verschillende soorten. Enkele tientallen ringen, aangelegd in Oostenrijk, Denemarken en Zuid-Frankrijk, zijn hierbij niet mee geteld. Het 25 ste jaar, 1971, gaf een beeld van record-activiteit: voor het eerst werden meer dan 1000 ringen in een jaar aangelegd. Enkele succesrijke week-einden met sneeuw in het eerste kwartaal 1971 leverden daartoe een belangrijke bijdrage.

De assistentie van K. Vlaanderen bij het ringen van plevieren in de jaren (1966), (1967), 1968 t/m 1971 was een tweede belangrijke ondersteuning.

De winter-activiteiten kregen eerst betekenis door gebruik van nylonnetten vanaf 1961.

Door specialisatie werden de drie plevieren, t.w. Bontbek-, Kleine en Strandplevier, numeriek de belangrijkste soorten.

In totaal werden aan deze soorten 3943 ringen aangelegd, dus 46% van het totaal. Andere, tijdelijke specialisaties gaven aanleiding tot kleine toppen in de aantallen bij bijv. Rietgors, Witte Kwikstaart en Baardmees.

Daar ook de persoonlijke vang-activiteit in de verschillende jaren aan sterke fluctuaties onderhevig was, kunnen uit de tabellen in het algemeen geen biologische conclusies getrokken worden zonder voorafgaande bewerking. In de aantallen zijn niet begrepen opnieuw gevangen, reeds geringde vogels, voor zover de ringen niet vervangen werden. De totale vangsten bedroegen derhalve aanzienlijk meer dan het aantal ringen, vooral bij de plevieren, maar ook al bij soorten als Merels, Koolmezen, Pimpelmezen, Vinken etc.

Soort	1974	1975
Bontbekplevier	100	1200
Kleine plevier	80	1000
Strandplevier	60	800
Rietgors	20	300
Witte Kwikstaart	10	150
Baardmees	5	50
Merel	100	100
Koolmees	100	100
Pimpelmees	100	100
Vink	100	100
Totaal	~300	~3900

Samenvattend overzicht nestkastonderzoek 1974-1975 op R.I. West.

- Wie op aarde heeft in 25
- jaar 3943 ringen aangelegd
- bij kleine plevier, strand-
- plevier en bontbekplevier?
- Zeker weten doe je het
- nooit, maar ik denk dat er
- geen tweede vogelaar op
- aarde rondloopt die dit
- evenaart.

Blz. 129

6 April 1975

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Op eiland in geul 15, te midden van honderden Kokmeeuwen, nu weer waarneming van Zwartkopmeeuw. Nieuwe (192 ste soort van persoonlijke AWD-lijst). Was hier in 1974 ook al steeds geweest (H. Vader), maar juist in begin van onze vakantie vertrokken. Was bij enigszins nauwkeurige waarneming overigens opvallend genoeg. Kop was inderdaad zwart en niet donkerbruin en het zwart liep iets verder in de nek door. Witte vlekje bij oog was erg opvallend. Vogel was forser dan Kokmeeuw, maar alleen vergelijkenderwijs te zien. Dikkere, ook rode snavel. - Vleugelpunten niet zo zwart, maar wat zwart-wit geblokt (deed denken aan Stormmeeuw, maar nog wat minder).

Vlucht was wat "zwaarder" dan van Kokmeeuw.

Bovendien viel dan het vrijwel ontbreken van zwarte vleugelspitsen helemaal goed op. Vleugels leken ook wat meer afgerond dan bij Kokmeeuw. Bovendien waren ze van onderen niet meeuwgrijs als bij Kokmeeuw, maar spierwit, hetgeen opvallend lichte indruk opleverde. Geen geluid gehoord. Was volgens H.Vader ook nu weer voortdurend op zelfde punt van eiland terug te vinden. Gedroeg zich dus min of meer territoriaal, maar geen partner-soortgenoot kunnen ontdekken.

Blz. 141 t/m 144

16 April 1975

Mobil-veld (buiten het hek) ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Registratie Kievitsnesten: Kieviten-pullus. Eerste ei moest ongeveer 18/3 gelegd zijn. Nieuwe nesten:

Nr. 25 4,35 x 3, 35; 4, 41 x 3,33; 4, 44 x 3,35; 4, 38 x 3, 31 cm. (vlak langs drukke Mobilweg).

De nesten nrs. 4, 7, 8, 9, 10, 12 en 13 lagen praktisch kolonie-gewijs in dras, naar de plas aflopend kaal veldje, dat ws. afgelopen winter ook ondergestaan had. Indruk bestond, dat er zich hier nog veel meer Kieviten wilden vestigen (verse kuilen). Ook elders op terrein konden zeker nog meer nieuwe vestigingen verwacht worden. Bovendien was het zeker, dat nog (lang) niet alle bestaande nesten gevonden waren. Ontwikkeling bij Grutto niet zo massaal en stellig wat later in de tijd. Veel baltsvluchten. Ook uitgekikte doppen van Kievit, Grutto en Tureluur gevonden. Verscheidene Watersnippen opgestoten. Haas verkeersslachtoffer. Ratelende Duinpadden in plassen.

18 April 1975

O.voorveld ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Met plotseling veel zachter weer veel zang van Veldleeuweriken, waardoor in gehele veld, behalve deel ten Z van siergracht telling mogelijk was. Op het onderzochte deel benadering van 40 terr.

1975 dagboek II

Blz. 13

Bericht Arnhem dd. 17/7/75:

Vlaamse Gaai nr. 3108400

dd. 22/11-1970 geringd als volgroeid ex. op R.I. West

dd. 10/7-1975 door kat doodgebeten te Amsterdam-Slotermeer. Gemeld door C. B. Meijer.

Was dus tenminste zes jaar oud geworden.

1 Mei 1975.

O. voorveld ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Wegaanplant langs Noordrand van Basisweg langs O. voorveld afgezocht; vanaf W naar O:

-nest van Kneu met 4 eieren in Meidoorn bij afwatering even voor ZB 13016: 1,80 x 1,26; 1,79 x 1,29; 1,78 x 1,27; 1,73 x 1,25 cm. Eieren heel flets blauw van grondkleur. Paars-bruine vlekking overwegend om stompe pool. Alle nesten veel kleiner van doorsnede dan in de winter. Dit nest had nestkom van ca. 5 ½ cm en gehele nest doorsnede van ca. 11 cm. Eieren warm.

Blz. 40 t/m 43

8 Mei 1975

Sputvelden IJpolders ('s ocht + 's mi + 's av. 10 uur)

Onderzoek Mobilveld buiten het hek. Weidevogelnesten:

Kievit nr 51: 4,68 x 3,32; 4,91 x 3,20; 4,59 x 3,30; 4,37 x 3,24 cm.

Kluut nr 7: 5,02 x 3,40; 5,01 x 3,48; 4,84 x 3,52; 5,04 x 3,50 cm.

Tureluur 5: 4,28 x 3,16; 4,32 x 3,12; 4,25 x 3,13; 4,38 x 3,20 cm.

Kemphen 2: 4,45 x 3,17; 4,60 x 3,20; 4,66 x 3,14; 4,52 x 3,15 cm.

Grutto 14: 5,40 x 3,96; 5,36 x 3,91; 5,40 x 3,85; 5,33 x 3,79 cm.

Scholekster nr 4: 5,56 x 3,97; 5,43 x 3,96; 5,60 x 3,88; 5,43 x 4,05 cm.

In moerasje met deels nog vrij diep water kleine kolonie Kokmeeuwen.

Nest Graspieper aan zeer kleine helling van greppeltje.

Aan Oostkant Australiëhaven aan afkalving van oever, kolonie Oeverzwaluwen. Gangen op het Westen, vrijwel recht boven water of smal strandje.

Zes Baardmezen bij elkaar in dood riet in N O hoek van Mobilveld. Kennelijk nog niet territoriaal (of al uitgevlogen jongen?)

Blz. 48-49

12 Mei 1975

O. voorveld en Hornweg-Oost ('s mi 5 uur)

Kievitsnest in N O punt O. voorveld op 11 m van Kleine Plevierennest. Had al aangepikte eieren. Had enorme drukte door motorraces op Australiëhavenweg overleefd.

19 Mei 1975

Sputvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 7 uur)

Orchidee op bekende plek (al sinds jaren) in ZW hoek van

Vlaamse gaai.

Slagpennen van draaihals. 1975

**Jonge kluten met Mobil
Oil als decor.**
1975
foto Fred Nordheim

- Breedbladige wespenorchis
- is geliefd voedsel van
- konijnen. Op een stand-
- plaats met honderden exem-
- plaren van deze soort in
- het Westelijk Havengebied
- was in 2014 nagenoeg alles
- opgepeuzeld.

**Bloeiende zomer-
bitterling.**

Hornweg-Oost nu ook weer in bloei en wel in twee afzonderlijke bloeistengels. Bladeren ongevekt. Sporen langer dan bleek-paarse bloemen. Ingewikkeld lijnenpatroon als honingmerk met in centrum stipjes en streepjes. Zijranden van bloem teruggeslagen. Lip ca 7 mm breed. Bladeren 4-5 aan bloeistengel- aan voet het breedst. Onderlip niet gespleten. Schutbladen in bloeiwijze langer dan bloemen. Bladen kielvormig gevouwen, stijf schuin omhoog. Bovenste blad recht met top tot ongeveer halverwege de bloem- aar. Was Vleeskleurige Orchis – Orchis incarnata (en niet Rietorchis, ook nog te vroeg in de tijd).

Blz. 61

24 Mei 1975

A.W. duinen ('s mi 6 uur)

In bekende Watersnippennest aan Barnaartkanaal doppen van tenminste drie uitgekomen pulli gevonden. Waren na uitkomen dus niet opgeruimd. In omgeving niets van alarm gemerkt.

Blz. 96 t/m 104

13 Juni 1975

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

Drie herkenbare, maar nog niet bloeiende stengels van Bitterling op bekende plaats van 1974 aan schuin slootje op O. voorveld.

14 Juni 1975

R.I. West ('s mi + 's av 4 uur)

Onder het Zwarte kraaiennest een flink, maar nog niet vliegvaardig jong op de grond. Veel alarm van beide ouders in bomen er boven, vooral wanneer ik jong beetpakte en nog het meest, wanneer jong dan ging schreeuwen of spartelen. Een der ouders ging dan uit nijd zelfs hard op takken slaan (met snavel).

Van de vers opgekomen spruiten van Breedbladige Wespenorchis in Z.W. bos was er een afgeknaagd. Lag er nog vers naast. Op bekende plaats (bij Hoogendoorn) verschillende opkomende orchideeen-spruiten.

29 Juni 1975

Spuitvelden IJpolders

('s ocht + 's mi + 's av. 11 ½ uur)

Aan en op Zwanenmeer bij rustige afstandwaarneming:

2 adulte Kluten met twee vrij kleine pulli,

2 adulte Kluten met drie halfwas pulli,

2 adulte Kluten met vier kleine pulli,

2 adulte Kluten met twee ¾ pulli,

5 adulte Kluten zonder opgemerkte pulli

13 adulte Kluten met 11 pulli (+ 2 dode pulli + 2 andere, ook dood, meer dan halfwas + 2 dood van 22/6/75).

Op een stapel tezamen met enkele eierdoppen 14 dode

Visdievenpulli, w.v. zes geringd.

Binnen 2e/3e hek nu al vijf bekende standplaatsen van bloeiende Gevlekte Rietorchis.

Blz. 136-137

14 Juli 1975

Spuitvelden IJpolders ('s mi 5 uur)

Onder de TV kast lagen nu vier (nieuwe?) valken-braakballen. Hierin te ontdekken 2 veldmuizen, 1 Bosspitsmuis en enige keverschildjes. Uit de nestkast gehele voering (dikke laag) verwijderd en onderzocht. Gevonden: 3 ringen Visdieven pullus, 1 ring adult vrouwtje Strandstrandplevier (uitzonderlijk), 1 ring Bontbekplevieren pullus, 4 ringen Kleine Plevieren pullus, 1 ring Kieviten pullus.

Blz. 141

19 Juli 1975

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 10 uur)

Hr. Bot nam 's ochtends vier vliegvlugge jonge Bruine Kiekendieven waar boven lage riet deel langs Hornweg. Hij had 's ochtends ook tenminste een vlugge jonge Roodborsttapuit bij Schick.

Blz. 143

22 Juli 1975

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. 4 uur)

Op O. voorveld, op punt waar op 20/7/75 Torenvalk op de grond langdurig en heftig door Visdieven werd aangevalen, afgekloven, flink ontwikkeld Visdieven pullus gevonden met ring K 541875. Stellig dus ook slachtoffer van Torenvalk geworden.

Blz. 147-148

27 Juli 1975

Amerikaveld en Houtrakpolder ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Op Houtrakveld 7 Tortelduiven.

Koppels Patrijzen van 12 exx. en 7 exx (2 ad + 5 halfwas pulli). Hier opvallend meer Patrijzen dan bij Amsterdam.

- Je kon altijd tortelduiven
- horen en zien in de
- buurt van Cargill aan de
- Oceanenweg. Zeven tegelijk
- was toen niet bijzonder.
- Nu de vogel zomertortel
- heet, zie je er in het Weste-
- lijk Havengebied nooit meer
- een.

Slagpennen en
buikveren van
mannetje patrijs.
1975

Blz. 156-157

8 Augustus 1975

Houtrakpolder ('s mi 4 uur)

Torenvalkenkast bij boerderij Dolle Hond aan Machineweg was volgens J. B. Buker na seizoen 1974 vernieuwd en inhoud moest dus geheel uit 1975 stammen.

Na grondig onderzoek in deze kast gevonden:

59 juveniele Spreeuwen,
4 geringde pullus Kluut,
6 geringde pullus Kievit,
2 geringde pullus Patrijzen,
2 Visdieven pullus,
2 Veldleeuweriken pullus,
1 Bontbekplevier pullus.

In eterniet-kast aan schuur landbouw machinebedrijf aan Houtrakweg bij Halfweg waren in 1975 5 eieren en 5 uitgevlogen Torenvalkjongen geweest.

'Z. O. rietland' op
'Mobil buitenveld'.
1975

Isle Watersnipe
R. J. West
Dec. 7-2-1976

← 7 rechter-
staartpennen

57 7 6 5 4 3 2 1

↑ brunneste slagpennen rechterzijde

1975 dagboek III

Blz. 25

Bericht van J. B. Buker:

13/9/75 vangst (en weer loslaten) van vrouwtje 1e KJ Torenvalk nr. 3213.374, die door mij op 15/6/75 als (slecht ontwikkelde) jonge Torenvalk bij boer Bijl was geringd. Had nu al geheel nieuwe stuitveren, hetgeen volgens Buker ongewoon vroeg en was dus bepaald niet in ontwikkeling achtergebleven. Was -mede daardoor- nu voor hem een duidelijk vrouwtje. Buker had langs Hornweg diezelfde middag nog vijf Torenvalken gevangen, w.o. een adult, ongeringd mannetje (vlak bij boerderij) en verder alleen jonge vogels, w.o. nog drie elders geringde exx.

Blz. 29-30

28 September 1975

R.I. West ('s ocht. + 's mi 6 uur)

In populieren W. Ringsloot heel even klein vliegengangerachtig vogeltje gezien. Even vangvlucht op vliegenvangermanier, maar verder doen en laten van Tjiftjaf of Fitis. Had wat roodachtigs aan onderkant. Had zwart-wit patroon op bovenzijde van staart. Bovenzijde was grauw olijfbruin. Geen lichte tekening in vleugels als bij Bonte Vliegenvanger. Geen geluiden gehoord. Vlaanderen zag bovendien relatief grote oog. Vogel was snel weer verdwenen tussen gebladerte. Determinatie zeker op Kleine Vliegenvanger.

29 September 1975

Aan fietspad ten N. van Schinkelsluizen tot aan ophaalbrug inderdaad veel Breedbladige Wespenorchis (opgave Mevr. Freese). Alleen vanaf de paden geteld. Kwam daarbij op 225 bloeistengels. Dus zeker totaal wel 300! Hieronder waren flinke planten met echt heel brede bladeren.

Blz. 54 en 56

1 November 1975

R.I. West ('s ocht + 's mi 9 uur)

Vangst net nylonnetten 2 x 9 + 1 x 6 m bij RWK gedurende 7 uur en 1 x 15 + 2 x 9 m aan straatje vlam gedurende 6 ½ uur:

Bladkoninkje, ring X 38413. Gewicht 8,6 gram. Duidelijke, brede, geelachtige wenkbrauwstreep over gehele lengte van de kop. Determinatie met tabel Zangertjes met Handkenmerken van Vogeltrekstation. Citroengele okselveren. 2e grote slagpen korter dan de 5e.

Linker slagpennen
van tjiftjaf.
1975

R.I. West.
1975

- Langs het fietspad aan de
- Schinkel zag ik ook mijn
- eerste breedbladige
- wespenorchissen in Am-
- sterdam. Dat was enige tijd
- de grootste en bekendste
- groeiplaats van deze soort
- in de regio. Allemaal onder
- Canadese populieren.
- Ze staan er nog steeds, maar
- in een gering aantal.

Blz. 83 en 86

22 Nov. 1975

R.I. West

Met 1 x 15 + 3 x 9 m nylonnet gedurende 6 uur langs straatje vlam, 1 x 6 m ten Z v bosje Vink gedurende 5 ½ uur en 1 x 6 m ten N van BBA gedurende 5 uur goede vangstresultaten: Kortsnavelboomkruiper(!), ring S 901400. Gewicht 9,5 gram. VI l. 62-64, r. 63-65 mm. Snavel 9 ½ (15) mm. Ondersnavel grotendeels bleek rose-wit. Bovensnavel geheel donkerhoornkleurig. Staartpennen sterk gesleten. Staart (midden) 62 mm. Lengte nagel achterteen 10 mm. Index nagel achterteen t.o.v. lengte snavel 6%. Op grote duimvleugelveer was rechts de zoom geheel onderbroken, links was nog een uiterst smalle zoom over (met loepe bekeken). 3e t/m 5e grote slagpen met versmalde buitenvlaggen. Bleke, bijna kleurloze nagels. Onderzijde en de flanken geheel (zilver) wit. Geen spoor van bruin. Bruine stuitveren. Vloog na loslaten niet direct weg. Had kennelijk toch een lichte shock opgelopen. Vloog daarna naar dichtstbijzijnde boomstam en bleef daar vele minuten lang onbeweeglijk zitten. Dan eerst af en toe met kop draaien, daarna wat veren pikken en tenslotte langs de stam omhoog lopen om voedsel te pikken. Gaf geen geluid. Waarneming van 1/11/75 kon ook deze soort of zelfs dit ex. betroffen hebben.

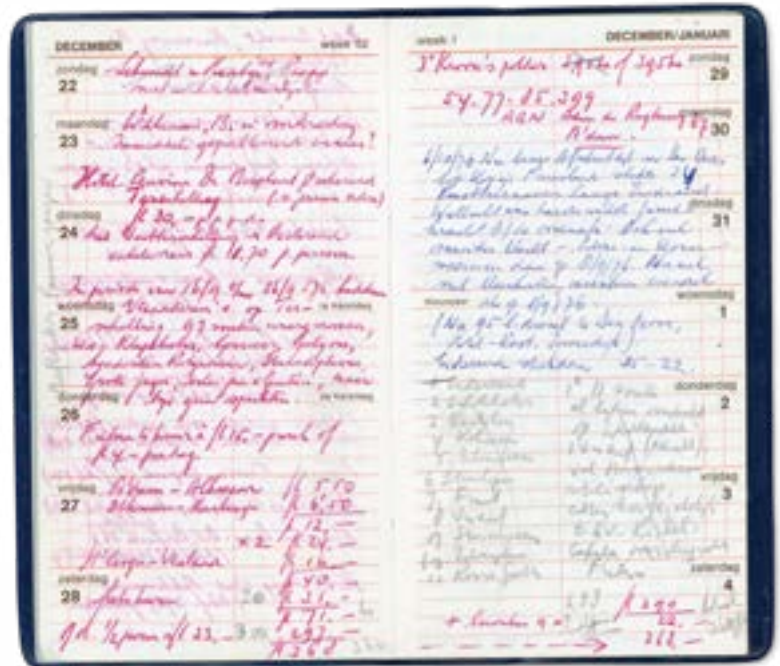
Blz. 96-97

20 December 1975

Houtrakpolder en spuitvelden Ijponders ('s ocht + 's mi)

Excursie per auto tezamen met J. B. Buker Sr en Jr met vangstpogingen met "ball-catri". In slootje bij Zijkanaal C Witgatje. Bij Zijkanaal B en aan Houtrakkerweg bij vogeleiland telkens een Klapekster. De laatste vrij snel op "ball-catri" gevangen. Speciaal model met gelegenheid voor de vogel om over de prooi in kooi heen te lopen en niet -zoals Torenavalken direct of even later doen- op de kooi zelf te duiken. Klapekster raakte ook snel met poten in enkele der vele strikken vast. Torenavalken-vangst met "ball-catri", waarin steeds een grijze en een bruine (laboratorium) muis, die erg levendig waren. Hadden wortel en ander voedsel ter beschikking. Toonden zich bij de diverse acties weinig of niet nerveus. Wanneer een Torenavalk op paal, telefoondraad of in boom werd ontdekt, werd langs de weg, zo dicht mogelijk, maar vanuit de auto naar de andere kant, de "ball-catri" uitgezet. Verscheidene valken reageerden direct en streken in een vrij rustig tempo op of bij de kooi neer en werden dan snel gevangen. Andere aarzelden langer en vele kwamen helemaal niet, hetzij door gebrek aan interesse, hetzij door onoplettendheid, hetzij mogelijk ook door vrees ingegeven door vroegere ervaringen. Per saldo mislukten meer vangstpogingen dan er gelukten, hoewel in dit gebied ongeveer een maand niet was gevangen

Pagina's uit een van de kladbloekjes waarin Walters notities in het veld opschreef. 1975

Slagpen, staartpennen en schouderveren van wulp. 1975

Sperwer dood ♂
R. J. West 15/2-1976
linker slagpennen

Linkerslagpennen
van mannetje sperwer
1976

1976 dagboek I

Blz. 111

24 Januari 1976

Sloterplas en R.I. West ('s ocht + 's mi 7 uur)

In berken in Oosterpark nu drie Barmsijzen gezien. Op ZW eiland in Sloterplas roestten volgens Jan de Vries al enige weken Ransuilen. Hij had er nu al 11 geteld. Zelf nu met zekerheid 6 gezien. Weer (zelfde?) Roodhalsfuut op de plas.

Roestende ransuil.
1975

Blz. 114

31 Januari 1976

Sloterplas + R.I. West ('s ocht. + 's mi 5 ½ uur)

In ZW bosjes nu 18 Ransuilen. Waarschijnlijk uitsluitend als gevolg van weersomslag nu wel veel braakballen kunnen verzamelen en bovendien nu ook veel echte, goed gevormde ballen en met meer fragmentjes. Misschien nog een deel van de ballen onder sneeuw.

Blz. 149-150

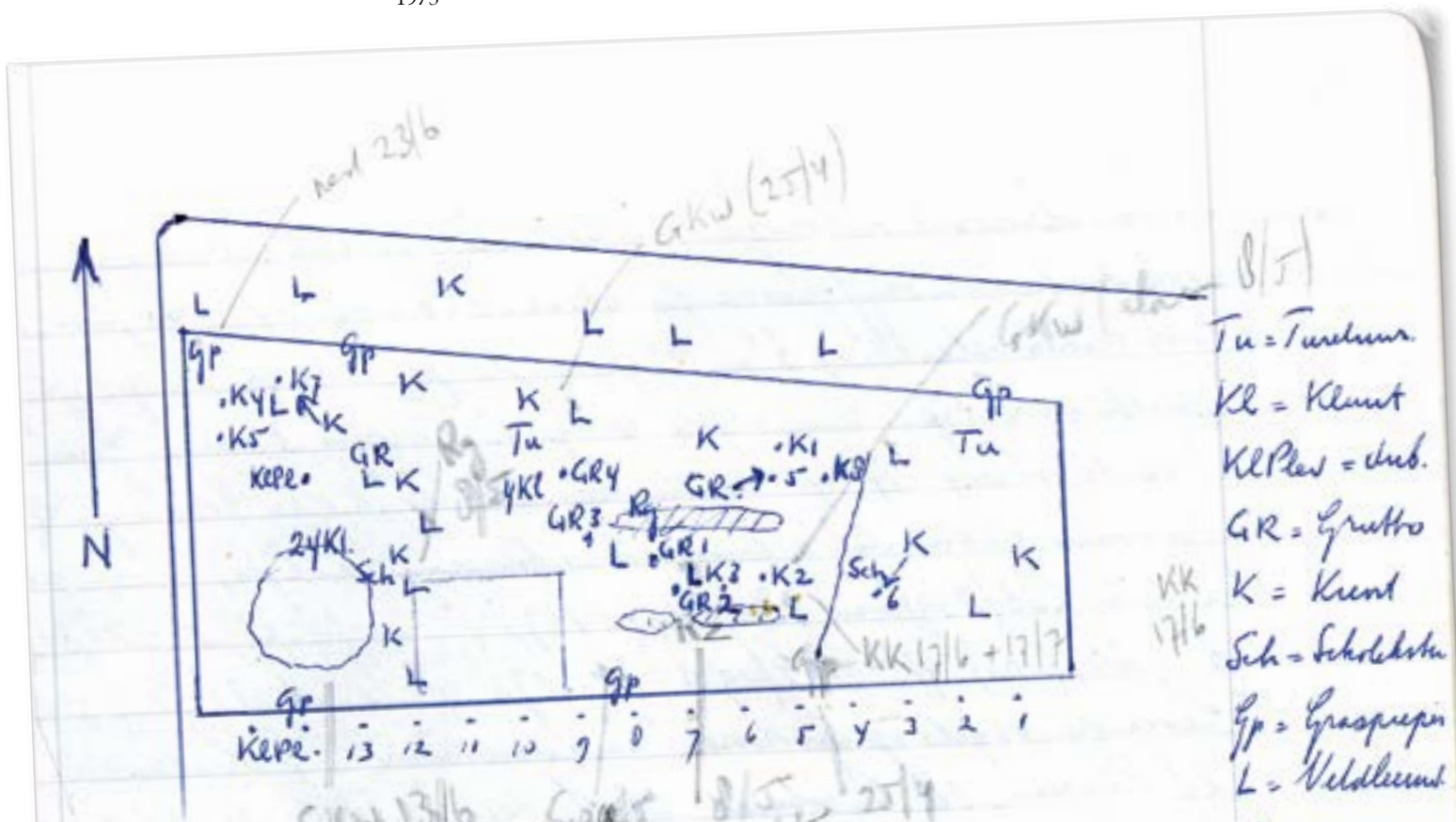
4 April 1976

Sputveld en IJpolders ('s ocht + 's mi 6 uur)

Met weer doorkomende zon, weinig tot zwakke wind en vrij zacht weer telling van Veldleeuwerik op centrale en W. deel van Centrale Middenveld. Op dit gehele veld-incl. Oostelijke zone van 2 April 1976 –nu 141 terr. vastgesteld!

Broedvogelinventarisatie op 'Mobilveld binnen het hek', met links het 'Zwanenmeer' en boven de 'Kanaalzone'.
1975

- Voor mij zijn de dagboeken,
- een reis door de tijd. Voor
- mijn gevoel is het allemaal
- niet zo lang geleden dat ik
- onder een overweldigend
- concert van veldleeuweri-
- kenzang over deze velden
- liep en daar onverklaarbaar
- gelukkig van werd.

1976 dagboek II

Blz. 6-7-8

16 April 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 9 ½ uur)

Mobil-veld buitenhek (6 uur). Hier en daar paren Scholteksters, die al duidelijk territoriaal waren, o.a. onder de (eerste) vlam. Twee overvliegende, roepende Kluten. In Z plas had M. Melchers drie Meerkoetennesten met resp. 6, 7 en 7 eieren.

Nu -ook in de middag met somber, fris weer- veel meer activiteiten (o.a. baltsvluchten) van Grutto's dan bij vorige bezoeken. Ook M. Melchers en A. F. Nordheim hadden nog geen Grutto-nest op dit veld gevonden. Inventarisatie van Kievitsnesten:

Nr. 24: 4,70 x 3,33; 4,76 x 3,36; 4,52 x 3,37 en 4,78 x 3,30 cm.

17 April 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's av. 9 ½ uur)

Onderzoek naar broedvogelstand bij Mobil (achterterrein tussen 2e en 3e hek). Zie schetskaartje hier tegenover.

Alleen rondom "Zwanenmeer" Kokmeeuwen (ca 350 geteld, bijna uitsluitend adulte vogels). Al vele meeuwen nesten gevonden; op een na leeg.

Tenslotte ook een dode, adulte Drieteenmeeuw! Eerste waarneming van mij in dit gebied (bij Sloterdijk). Stonk nog niet. Was dus recent doodgegaan.

Blz. 14-15

19 April 1976

O. voorveld ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Hr. M. Bakker had laatste jaren al 3 x dode Drieteenmeeuw gevonden, steeds ten W van Amerikahaven en steeds in najaar.

Blz. 19-20

25 April 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 9 ½ uur)

Onderzoek Mobil-veld binnen het hek:

Grutto nest nr 5, op ± 15 m van Kievit 1 (t/o palen 5-6).

Bleef bij mijn nadering platgedrukt op nest zitten. Op 12 m ging ik zelf zitten. Geleidelijk aan schuifelend naar nest. Zo gelukte het "klassieke" over de rug strijken. Snavel kunnen meten: 103 (114) mm. Eieren gemeten door ze stuk voor stuk onder vogel weg te halen en weer terug te leggen.: 5,43 x 3,90; 5,37 x 3,76; 5,50 x 3,86 en 5,32 x 3,73 cm. Aan poten kunnen controleren, dat vogel niet geringd was. Toen vloog vogel op; luid schreeuwend. Na enige uren vogel niet op nest (partner aan de beurt?). Wel veel alarm en eieren warm. Op eieren enkele verenluizen.

Het Westelijk Havengebied.
1976

Fred Nordheim aait
'vastbroedende' grutto.
1976

foto Martin Melchers

30 April 1976

Mobilveld ('s ocht + 's mi 9 ½ uur)

M. Melchers had op dit veld Hermelijns gezien. Bewakers Mobil signaleerden verwilderde zwart-witte kat, die zij hazen zagen vangen en zelfs met eieren slepen (!?). Op veld Hornweg-Oost hadden Nordheim & Melchers nest Veldleeuwerik met 4 eieren.

Blz. 39 en 41

8 Mei 1976

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Langs spoorbaan bij "Die Ou Transvaal" drie kleine Kieviten-pulli, die rails niet konden passeren en daardoor maar langs rails bleven heen en weer rennen. Mannetje en vrouwtje aanwezig. Vrouwtje steeds dichtste bij en steeds maar aan andere kant van de rails lokken. Bij passeren van trein drukten jongen zich op het laatste moment, maar bliksemsnel, soms na een eindje weggerend te zijn. Stonden na passeren ook weer gauw op. Pulli niet voor ringen kunnen bereiken. 's Avonds was familie hier niet meer.

Totale broedstand Kluut bij Mobil nu: 1 Oostelijk buitenveld, 1 in kanaalzone, 2 middendeel 2e/3e hek, 6 bij Zwanenmeer (van laatste paar nest nog niet gevonden), 4 binnen hek NW hoek, totaal 14 paren!

15 Mei 1976

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi 10 ½ uur)

Bezoek aan Mobil binnen hek (10.15 u – 17.00 u):

Telling Kokmeeuwenkolonie:

Zuidrand Zwanenmeer	2	- 0	- 2	4
" "	45	- 22	- 15	82
Westrand Zwanenmeer	22	- 13	- 18	53
Bij W tuin	6	- 4	- 3	13 1
Noordrand Zwanenmeer	174	- 56	- 26	256 7
	249	- 95	- 64	408
	(3-L)	(2-L)	(1-L)	totaal
				(met pulli)

Blz. 52

Vergelijkende lijst waargenomen vogelsoorten op Waddeneilanden. Vijf bezoeken aan Schiermonnikoog en veertig aan Vlieland in de periode 1973-1986. Totaal waargenomen soorten op beide eilanden samen 147.

Blz. 63

28 Mei 1976.

O. voorveld ('s ocht 3 ½ uur)

Fred Nordheim had nest van Veldleeuwerik met 5 eieren op O. voorveld bij ZB 8-4.

Kievit, vanaf boven: broedend, nest met eieren, net uitgekomen jong.

- ZB betekent zakbaken, die
- bestemd zijn voor grond-
- metingen. Het zijn genum-
- merde grote ijzeren stangen
- die hoog boven de grond
- uitsteken en vooral in de
- aanvankelijk kale zandvlaktes
- uitstekende oriëntatiepun-
- ten waren.

Slagpennen en
schouderdekveren van
drieteenmeeuw.
1977

Analyse braakballen van
ransuil bij Sloterplas.
1976

Analyse braakballen van ransuil, dd. 7/12.1976 door
groep van J.B. Barber, J.de Vries, C.S. op 261 eiland in de
Sloterplas verzameld.

Sturmer	27-30	30
Korfbal t. 25,9; t. 25,8 mm, 1-1		1
ontbrekende spitsen vogels	2-2	2
Spiering	0-1	1
W. Lyb	1-1 (subgubedens op w. tabel)	1
Korfbal	1-1	1
kleine mees, vs. Pempelmees	1-1	1
	totale vogels	37 (= 39%)
Veldmees	46 = 41 + 43	46
Bosmees	9 = 10 + 12	12
Sturmer	1 = 1 + 1	1
	totale ransuilen	59
	totale ransuilen	96

Blz. 65-66

29 Mei 1976

O. voorveld ('s ocht. 3 ½ uur)

Op bekende plek, maar nog veel meer Oostelijk, ten Z van
schuine slootje, meer dan 100 spruiten van Bitterling op
kurkdrege grond.

Veldleeuwkennest van F. Nordheim (28/5) had een be-
schadigd ei, dat door hem verwijderd. Oorzaak onbekend.
F. Nordheim had in het drukke gebied rond siergracht nu
al 44 nesten van Visdief, 2 van Tureluur, 1 (uitkomend) van
Kievit, 1 van Kleine en 1 van Bontbekplevier.

Blz. 72

10 Juni 1976

O. voorveld ('s mi 5 ½ uur)

Volgens Roelofs was er 3 weken tevoren nest Bruine
Kiekendief geweest in lage rietveld langs Hornweg. Had
toen 3 eieren. Was enige malen bezocht door fotografen en
hemzelf. Nu waren er alleen maar enkele kapotte doppen
over en broedsel was dus mislukt.

Blz. 78 en 80-81

13 Juni 1976

Sputvelden IJpolders

('s ocht. + 's mi + 's av. 9 ½ uur)

Van 11.30-18.30 u. op bezoek bij Mobil-binnen hek.
Aanvullende Visdieven telling in N. W. hoek: Totaal nu 113
broedgevallen in NW hoek, zodat hier zeker een 125 paar
broedde. De 140 alarmerende vogels van 12/6 wezen ook
in die richting. Ten O van W. tuin nog 4 Visdievennesten
met drie eieren en een nest met een ei.

Blz. 90-91

19 Juni 1976

O. voorveld ('s ocht. 2 ½ uur)

Tenminste twee bloeiende planten van Beemdooievaars-
bek aan spoorbaan niet ver van bekende groeiplaats aan
Spaarndammerdijk.

Blz. 96-97-98

24 juni 1976

Sputvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Alleen al langs Zuidrand schuine slootje O. voorveld ca 350
bloeiende Bitterling-planten. Ook ten N. van slootje al meer
en meer.

Adulte Stormmeeuw alarmeerde weer en vloog "argwa-
nend" rond. Vanaf enige afstand zag ik hem dalen aan
Zuidrand van Zwanenmeer en na enige aarzeling naar nest
lopen en gaan zitten. Nest bleek een zwaarbebroed ei te
bevatten, dat bij schouwen met stompe pool boven water-
oppervlakte bleef drijven: 5,81 x 4,03 cm.

Blz. 100-101

26 Juni 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Van 13.00 u – 18.00 u bezoek aan Mobil-binnen hek.

Een der adulte Kokmeeuwen in kolonie was zo agressief, dat hij mij in duikvlucht aanviel en (kleine, maar bloedende) wond veroorzaakte. Vrij gewoon bij Visdief, maar bij Kokmeeuw dit nog nooit meegemaakt.

Blz. 104-105

30 Juni 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

Hr. Sandee had op W. voorveld van Draka nu totaal 54 broedgevallen van Visdieven, (incl eerder gevonden, al verloren gegane nesten). Hr. Bot had nu 6 Visdievenbroedsels bij SFB (Basis-kanaal-Zuid). Hr. M. Bakker had (kleine) kolonie Visdieven binnen hek van Oiltanking. Ook enkele broedgevallen tussen Australië-havenweg en Hornweg ten N v. voorveld.

In sloot ten Z. van waterkering vrouwtje Kuifeend met 7 pulli van ca ¼ volwassen grootte. Op grond van prooi afgifte nu nest Bruine Kiekendief gevonden. Bevatte nu drie halfwas jongen. Nog overwegend in grijswit dons, vooral op kop en rug. Slagpennen ca halverwege ontplooid. Poten al flink dik, als de jongen onder Halfweg, maar overigens nog veel kleiner dan die. Geringd met nrs. 5101317, 327 en 328. Nest was kennelijk nog niet eerder door iemand bezocht, zodat -mede gezien de leeftijd- er ws. niet meer dan drie pulli geweest waren. Zowel 's ochtends als in namiddag (ongeveer ½ uur) uitsluitend mannetje gezien. Geen prooiresten op of bij nest. Lag voorlopig buiten rechtstreeks werk.

Blz. 113

5 Juli 1976

Spuitvelden IJpolders ('s mi 5 ½ uur)

Langs Australiëhavenweg weer dode, juveniele, ongeringde Kievit als verkeersslachtoffer (23 ste!).

Blz. 116

10 Juli 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 9 uur)

Weer bezoek aan Mobil binnen hek. Vanuit de brandweerringleiding van Mobil werd nu vers en koel water (afkomstig uit diepere lagen van Amerikahaven) gebruikt. Bedoeling was Zwanenmeer weer geheel gevuld te krijgen (nu stond er nog maar heel weinig water), het eventueel aanwezige gif te verdunnen, de temperatuur aanmerkelijk te verlagen en (door het spritzen van water) meer zuurstof in het water te brengen. Een en ander ter bestrijding van botulisme, dat hier nu ook duidelijk heerste.

Ruiger begroeide spuitvelden ten westen van Ruigoord.

Visdief bij nest met jongen.

Kokmeeuwen boven kolonie Mobil Oil.

- Je kijkt niet alleen naar de
- schoonheid van de zomer-
- bitterling. Nee, hier valt
- duidelijk iets te tellen en
- te meten. Later schreef
- Walters over deze plant een
- uitgebreid artikel.

Blz. 123

12 Juli 1976

O. voorveld ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Op de bekende plaats en in steeds wijdere cirkel daaromheen nu weer planten van Bitterling. Bleek aan de hand van Heukel's flora Zomerbitterling te zijn, een soort die in Nederland nog maar uiterst weinig is vastgesteld en die hier eigenlijk niet thuishoort (wel bijv. in Engeland en grootste deel van Frankrijk). Meeste planten waren al uitgebloeid, wellicht ook als gevolg van warme, droge zomer. Slechts enkele bloeistengels waren nog in opkomst. In de middag sloten alle nog bloeiende bloemen, zoals --gebruikelijk bij deze soort. Naar schatting nu 650-700 afzonderlijke planten. Van 584 volwassen, in volle bloei staande of juist uitgebloeide, onbeschadigde planten de hoogte (tot maaiveld) gemeten. Resultaat:

0 - 4 ½ cm	5	30 - 34 ½ cm	57
5 - 9 ½ cm	34	35 - 39 ½ cm	21
10 - 14 ½ cm	100	40 - 44 ½ cm	3
15 - 19 ½ cm	142	45 - 49 ½ cm	2
20 - 24 ½ cm	112	50 - 54 ½ cm	2
25 - 29 ½ cm	105	55 - 59 ½ cm	1

Heukels v. Oostrom geven 10 - 40 cm (voor Bitterling in Nederland, dus wel voor Winterbitterling). Van bovenstaande planten lag 92 % in dit gebied.

Meeste bloemen waren 8-talig, maar er waren ook 7 en 9 - tallige bloemen. Aan een plant waren er 6 achttallige en 2 negentallige, aan een andere 1 zeventallige, 5 achttallige en 1 negentallige bloem, aan een derde plant 7 achttallige en 1 negentallige. Totaal werden nu gevonden 5 zeventallige, 158 achttallige en 31 negentallige bloemen.

Blz. 126-127

17 Juli 1976

Sputvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 9 ½ uur)

Van 12.00 - 18.00 u. weer op bezoek bij Mobil binnen hek. Ondanks succesvolle waterverversing toch weer vele nieuwe slachtoffers van botulisme.

Blz. 129 en 131

18 Juli 1976

Sputvelden IJpolders

('s ocht + 's mi + 's av. 10 ½ uur)

Van 11.00 - 18.00 u. weer bezoek aan Mobil binnenhek. Vrij veel Visdieven-bloed aan mijn veiligheidshelm (dus niet voor niets gedragen). Veel, vaak gebruikte hogere vegetatie, was door de jonge visdieven compleet uitgewoond. Gangen en schuilhoeken werden steeds groter. Herstelgroei werd nu bovendien door grote droogte geremd.

Blz. 133-134

23 Juli 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 5 ½ uur)

Hr. Bot (en ik zelf ook heel even) zagen in Vennerpolder bij restant Spaarnwouderdijk rietvogel (Kleine karekiet of Bosrietzanger?), die grotendeels albino was. Zeer opvallend wit bij het vliegen. Was adult, want hr Bot zag voeren der (normale) jongen. Geen rode oogiris. Alleen scherpe alarmgeluid even gehoord.

In poeltjes bij Grote Braak onder Halfweg veel dode vogels. Ook botulisme (?).

Blz. 139-140-141

25 Juli 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

Weer op bezoek bij Mobil binnen hek.

Het botulisme heerste hier enorm, maar niet van elk afzonderlijk slachtoffer stond vast, dat botulisme de oorzaak was. Vrij zeker niet omgekomen door botulisme was nog niet erg lang dode, juveniele Veldleeuwerik. Was niet vers genoeg meer om zinvol te wegen. Had nog gele mond hoeken.

Blz. 144

31 Juli 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 7 uur)

Opnieuw bezoek aan Mobil binnen hek. Opruiming gehouden onder (oude en nieuwe) botulisme-slachtoffers. Nu werden drie plastic zakken met totaal 150 slachtoffers weggebracht (door hr. Dudok van Gem. Beplantingen).

Blz. 149

5 Augustus 1976

Oude spuitvelden Riekerpolder ('s ocht + 's mi 6 uur)

Hoofdzakelijk bedoeld als plantenexcursie. Boslathyrus (verwilderd? op een punt vele planten, maar tezamen met botanische roos en andere kennelijk verwilderde sierplanten).

Blz. 150 t/m 157

7 Augustus 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

Langs Australiëhavenweg koppel Patrijzen van 14. Op Hulpweg Haas verkeersslachtoffer. Op Mobilweg dito juv. Kokmeeuw 1976. Daar ook vers-dode, adulte Zilvermeeuw met ring Arnhem 4036081. Was 14/7-1970 als pullus op Vlieland in Meeuwen-duinen geringd. Op verschillende punten binnen hek zaad van Zomerbitterling uitgezet, bij voorkeur op plaatsen met Sierlijk Vetmuur en Fraai Duizendguldenkruid, bijv. bij ondiepe uitgraving in middendeel.

'Zwanenmeer' op 'Mobil binnen het hek'. 1976

- De heer Dudok was jarenlang de 'pluimgraaf' van Amsterdam. Van die aanduiding had ik nog nooit gehoord.
- Een 'pluimgraaf' blijkt een beheerder van waterwild te zijn. In 1992 werd ik de eerste stadsecoloog van Amsterdam en had, althans binnen de gemeentediensten, als enige kennis over de wilde natuur van de stad.
- Bijna vanzelfsprekend werd ik meteen voorlichter over wilde natuur. Ik ontdekte van alles binnen het gemeentelijke apparaat, onder andere dat deze 'graaf' toen nog steeds werkzaam was in het Amstelpark.

Links: veer van kievit, rechts: linker en rechter staartpennen van veldleeuwerik. Onder: rechter staartpennen van juveniel oeverzwaluw. 1976

Walters speelt, naast de vele rollen die hij in het havengebied vervulde, voor tuinman en zaait allerlei wilde planten uit in het havengebied op terreinen waarvan hij vermoedde dat die nog lang braak zouden blijven liggen. Het verspreiden van zaad was meestal succesvol. Walters zocht goed naar het juiste terrein voor uitzaaien. Tegenwoordig verplaats ik af en toe beschermde orchideeën van de ene naar de andere plek in het havengebied, in mijn rol als zzp'er stadsecoloog voor het Havenbedrijf Amsterdam. Met hetzelfde doel als Walters verplaats ik niet alleen bijzondere planten maar ook rugstreepadden om ze een zo duurzaam mogelijk onderkomen binnen het havengebied te geven. Wie had kunnen bedenken dat het in mijn leven zo zou lopen.

Slagpennen van vrouwtje kemphen (boven) en tureluur.
 1976

Jonge zilvermeeuw, slachtoffer van botulisme.

Op O. voorveld aan schuin slootje een -nogal armetierige- plant van Parnassia gevonden. Stellig toch nog opgekomen uit door mij in Sept 1974 van Vlieland meegebracht zaad (en daar najaar 1974 uitgezet, hoewel in 1975 niet opgemerkt).

12 Augustus 1976

A.W. duinen ('s ocht. + 's mi 5 uur)

In de A.W duinen had ook botulisme geheersd. Tot dusver waren er ruim 1400 kadavers opgeruimd, veel meeuwen (w.o. meest jongen), maar ook veel eenden en steltlopers (mededeling H. Vader).

14 Augustus 1976

Spuitsvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Weer op bezoek bij Mobil binnen hek. Op 10/8/76 waren door Mobilpersoneel weer 27 kadavers afgevoerd. Totaal dus nu $150 (31/7) + 37 (7/8) + 27 (14/8) = 214$ exx.

Nu toch weer aantal nieuwe slachtoffers van botulisme:

- dode, juveniele, Zilvermeeuw (ws. 1976), onbereikbaar
 - zieke, adulte, Zilvermeeuw en dito juveniel (1976), onbereikbaar
 - een gewonde (vleugel) adulte Kokmeeuw
 - drie zieke, juveniele Kokmeeuwen (1976) kunnen pakken en in Zwanenmeer geplaatst, waarin nog steeds vers water werd doorgespoeld.
 - dode, juveniele, ongeringde Stormmeeuw (1976)
- 40 Visdieven in rust. Op deze "soos" vele staart- en grote slagpennen van adulte(?) Visdieven gevonden. Uit wilgen langs Amerikahaven spatte – duidelijke hoorbaar – bruine vogel weg. Lange staart, spitse vleugels en sierlijke, haast dansende vlucht. Heel anders dan zowel Torenvalk als Koekoek. Was Nachtzwaluw. Niet meer kunnen terug vinden.

1976 dagboek III

Blz. 16-17 en 19

7 September 1976

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6 uur)

Op gemaaide graanakker bij ADM 31 Fazanten!

8 September 1976

Reis naar Vlieland (Eerste excursie naar Vlieland. MM)

Langs Zuidkant van Afsluitdijk tussen Den Oever en Friese kust ca. 250 Knobbelzwanen, vele duizenden Meerkoeten, vele honderden Mantel- en Zilvermeeuwen en nog meer Kokmeeuwen. Weinig (Wilde) eenden. Een Blauwe Reiger. Geen Scholeksters. In Harlingenhaven 25 Eidereenden (13-12). Van Zilvermeeuwen bij boot Harlingen waren er 3 adult en 30 juveniel (vnl. 1e jaars).

Blz. 26 en 29 en 31

13 September 1976

Postweg en Noordzeestrand (9 uur)

Drs. de Roos had jonge Kuifeend in Oude Kooi (via Dr. Haagsma van CDI te R'dam) op doodsoorzaak laten onderzoeken en daarbij was botulisme C gevonden (Vlieland).

Blz. 42 t/m 45

23 September 1976. Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Op bezoek bij Mobil binnenhek. Vier Zwarte Kraaien bij elkaar. Voor het eerst geen nieuwe dode of zieke vogels! Betrekkelijk weinig verse adulte grote slagpennen van meeuwen, wel relatief veel juveniele slagpennen.

3 October 1976

R.I. West ('s ocht + 's mi 5 uur)

In Bosuilenkast in ZW bosje praktisch vliegvlugge jonge Holenduif, welke door J. B. Buker geringd met 3.255908. Staartpennen al niet meer in schacht. Weinig geelbruin dons aan borst en achterhoofd. Donkergrijze washuid op bovensnavel. Op 16/10/76 werd deze vogel door J. B. Buker in nylonnet gevangen en weer losgelaten op kampeerterrein Amsterdamse Bos bij Kleine Poel onder Amstelveen!

2e Excursie naar Vlieland 1976

6 October 1976. Reis naar Vlieland

Nu langs Afsluitdijk van Den Oever tot Kop in Friesland slechts 34 Knobbelzwanen (ca 250 op 8/9/76) langs Zuidrand. Wellicht was harde wind (windkracht 8) de oorzaak.

Blz. 72

23 October 1976

R.I. West ('s ocht. 3 uur)

Voor de eerste maal op dit terrein waarneming van Groene Specht! Goed gezien -in golvende vlucht- en ook enkele malen horen roepen.

Blz. 74 t/m 79

31 October 1976

R.I. West-Sloterplas-A'damse Bos ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

A'damse Bos was (op mooie Zondagmiddag) veel te druk voor vogels. Op Nieuwe Meer nog niets anders dan Wilde Eenden, Meerkoeten, Futen en diverse meeuwen.

Excursie naar Engeland-Cornwall

1 November 1976. Overtocht van Holland-Harwich.

Op zee vrij ruwe golfslag, waardoor veel zeezieken aan boord en beperkte waarnemingsmogelijkheden (o.a. door veel spritsend zeewater). Binnen 30 min. varen (van totale tijd overtocht ca. 6 uur) juv. Grote Jager. Daalde dicht bij de boot op zee. Was even groot en kloek als in nabijheid zwemmende Zilvermeeuw.

Op droog vallende slikgronden bij haven Harwich in avondschemering roepende Wulp. Overigens door invalende duisternis (met bovendien zware bewolking) weinig kunnen waarnemen.

- Als je buiten bent is er altijd
- en overal iets waar te ne-
- men en te tellen. Vanuit de
- bus over de Afsluitdijk, in de
- haven van Harlingen, vanaf
- de boot naar Vlieland, altijd!
- Rob van der Valk vertelde
- me dat Walters strategisch
- in de bus ging zitten als ze
- richting Friesland reden.
- Natuurlijk aan de kant van
- het IJsselmeer en voor het
- raam. Het was uitgesloten
- dat Rob daar ook eens
- mocht zitten.

2 November 1976

Treinreis London-St Austell (ca. 5 uur)

Bij Teignmouth reed trein trajecten vlak langs zeearmen, soms met water, soms droogvallend. Heel veel vogels, o.a. (van trein uit gezien) Scholekster, Wulpen, Steenlopers, en in aangrenzende drasse weilanden veel Kieviten en Goudplevieren. Blauwe Reigers. Troepje Spreeuwen.

Veel Knobbelzwanen met jongen.

Ongeveer 16.30 u (juist invallen van avond, Engelse tijd) te Charlestown in hotel vlak aan zee. Daar begon soortenlijst "Cornwall"-vogels.

4 November 1976

Excursie van enkele uren naar Noordkust

Camel River Estuary is een groot vlak gebied tussen de heuvels, dat ver landinwaarts doorloopt en geheel aan getijden is blootgesteld. Doorsneden met vele, diepe slenken, meestal dieper dan op Waddenzee, omdat getijdenverschil hier groter is. Enkele uren rustig waarnemen vanuit permanente, houten schuilhut.

**Gevangen groene specht
in hand van Walters.**
foto Coby Vlaanderen

6 November 1976

Rondwandeling ten Z van St. Austell (ca 8 uur)

Op vele punten Hulst – meest met veel bessen. Langs weg bij Porthpean twee -grijze!- Eekhoorns. Gewone Eekhoorns waren niet zo lang geleden door de geïmporteerde Grijze Eekhoorns verdrongen.

Blz. 86

19 November 1976

Sputvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6 uur)

Op verschillende velden ten N van Halfweg enkele tientallen Bonte Kraaien. Op akkers langs Kanaalweg vlucht Patrijzen van 9 exx. Op Amerikaveld koppels van 4, 9, en 14 exx. en op Houtrakveld koppel van 12 exx. In Amerikahaven werd (zwarte) grond gelost (ter "verontdieping").

Blz. 103 t/m 107

26 December 1976

Sputvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 6 uur)

Volgens jager waren er op een dag (Nov, '76) bij jacht op Middenveld (incl. voorvelden) en Hornweg-Oost 163 hazen geschoten, hetgeen veel meer is dan in alle afgelopen jaren.

28 December 1976

Sputvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 5 uur)

Op veldje Sandee bij intensief afzoeken (vnl. duindoornbossen) 24 hazen opgestoten.

Kneuen-stand in natuurlijk biotoop sinds 1975 niet erg toegenomen:

	1975	1976
Veldje Sandee + Centr. Middenv.	8	12
Mobil O buitenveld	3	2
Hornweg – Oost	4	4
	—	—
	15	18
O. voorveld	?	1

Blz. 111-112

Uit dagboek-aantekeningen van M. Bakker, Amsterdam: 17.1.'76 6 Geelgorzen op dijkhelling restant Spaarnwouderdijk bij Halfweg (183 ste soort voor M. Bakker in dit gebied).

Geschoten haas.
1976

- Jagen is in het grotendeels
- volgebouwde havengebied
- niet meer toegestaan. Dat
- komt de hazenstand ten
- goede. Na Schiphol is er in
- Amsterdam geen tweede
- gebied met zo'n goede
- hazenstand.

Links: staartpen van
juvenile kievit,
rechts: schouderveer
van pijlstaart.
1976

Blauwe reiger.

1977 dagboek I

Blz. 117

1 Januari 1977

**Excursie om Sloterplas en R.I. West
(’s ocht + ’s mi 4 ½ u.)**

Na ingetreden dooi weer complete waterwildtelling, incl. N. haventje en haventje R.I. West. Resultaat: 890 Meerkoeften, 48 Waterhoentjes, 156 Wilde Eenden (89-67), 255 Kuifeenden (70-60), 35 Slobeenden, 23 Tafeleenden, 25 Smienten (in zwembad), 3 Grote Zaagbekken (alle mannetjes), 1 Brilduiker (in vrouwtjes klee), 15 Futen en 5 Dodaarsen. Totaal 1456 exx.

Een adulte Blauwe Reiger daalde midden op woelige water van Sloterplas. Aan haventje van R.I. West eerst 14 later 12 Blauwe Reigers (hiervan 9 duidelijk adult en 3 min of meer juveniel). Werden door visser met gevangen witvisjes gevoerd. Daardoor onderling veel vechtpartijen en schreeuwen onder de reigers.

Blz. 119-120

8 Januari 1977

Sloterplas en R.I. West (’s ocht + ’s mi 5 uur)

Vergeefse vangpoging met brood en groot slagnet op Kok- en Stormmeeuwen aan strandbad. J. B. Buker had daar (met sneeuw!) 38 meeuwen gevangen en geringd (wv. 6 Storm- en 32 Kokmeeuwen).

Poging om Kokmeeuwen met grote kartonnen doos en brood te vangen (als beschreven in Op ’t Vinkentouw) mislukte door grote schuwheid der meeuwen ten opzichte van de doos. Bovendien voedsel genoeg! Onder de Kokmeeuwen drie met normale aluminium-ringen en een met rode ring, alle aan loopbeen. Volgens J. B. Buker werden in Finland Kokmeeuwen met zulke ringen geringd t.b.v. populatie onderzoek.

Portret
stormmeeuw.

Blz. 121 en 123 t/m 126

Gesprek (10/1/77) met de heer Schaap

van afd. Waterbouw van Dienst Publieke Werken Gemeente
Amsterdam, Westelijk Havengebied,
Frogerweg, telef 02907-5819.

De heer Schaap gaf vertrouwelijke inzage in vele documenten. Alvorens door hem verstrekte inlichtingen eventueel in publicaties naar buiten gebracht zouden worden, wil hij eerst met zijn directie overleggen, of dit toegestaan kan worden!

Begin van opspuiten met echt zeezand (d.w.z. met zand uit de z.g. Wijkerrib buiten de kust voor IJmuiden) was ca. November 1968. Dit zand is eigenlijk alleen gebruikt voor de terreinen tussen Ruigoordweg en Machineweg in de Houtrakpolder. De aangevoerde hoeveelheden bedroegen totaal ca. 17 miljoen m³ (vochtig) zand, t.w. ca 0,3- 10 6 m³ op ca. 5 km uit de kust, ca. 3.16 6 m³ op ca 10 km uit de kust, ca. 7.10 6 m³ op ca 15 km en ca. 6,5. 10 6 m³ op ca 20 km uit de kust. Het uit zee gewonnen zand had een gehalte van ca 14.000 – 16.000 mgr Chloor per liter (water) en werd in de "Aquila" (binnen de sluizen van IJmuiden) met het oppervlaktewater van het Noordzeekanaal behandeld tot het ongeveer hetzelfde zoutgehalte had als dit oppervlaktewater, d.w.z. ruweweg tussen 2400 en 6000 mgr Cl.per l. Het spoelwater met het hoge zoutgehalte werd met een retourleiding buiten de sluizen geloosd. In bakken werd het gewassenzand naar de "Ardea" in de Amerikahaven gebracht. Een deel zand werd daar met 6 delen water (van oppervlakte Amerikahaven, d.i. van 1500-2000 (2500) mgr Cl. Per liter) vermengd op de terreinen gespoten. Het zoutgehalte van het opgebrachte mengsel was dus niet veel hoger dan ca 2000 mgr Cl per l.

Eerder dan November 1968 was er al (sinds Nov.1967)* sprake van zandaanvoer per bak vanuit IJmuiden. Dit betrof zand uit de nieuw gegraven Averijhaven (Noordkant Noordzeekanaal buiten de sluizen binnen de pieren), van afgraving van het z.g. Fort-eiland (eveneens buiten sluizen, maar binnen pieren) en van uitdiepen van Buitenhaven. Uiteraard was dit zand ook behoorlijk zout. Een -gedeeltelijke- ontzilting werd toen bereikt door het water in de bakken te laten bezinken en via een drainage-pijp op de bodem buiten de sluizen (zo veel mogelijk) te lozen. Uiteraard bevatte dit aangevoerde zand zaden van duin- en strandplanten, waarschijnlijk veel meer dan het zand, dat ver uit de kust in de Noordzee werd gewonnen. Dit zand werd op vele terreinen ten O. van de Ruigoordweg opgespoten, t.w. op Amerikaveld, Centrale Middenveld, W. en O. voorveld en Olifantenveld. Echter werd nergens onvermengd IJmuidens zand aangevoerd. Steeds werd op verscheidenen punten tevens gespoten met zand, dat vrijkwam uit uitdiepen Noordzeekanaal, uit graven en later uitdiepen van Amerikahaven en Australiëhaven en uit het uitdiepen van de Suezhaven. Daar veel havenzand (ten slotte) van grote diepten werd opgezogen, was het zoutgehalte hiervan bepaald niet lager dan van het ontzilte Noordzeezand, in tegendeel. Vertrouwelijke gegevens over zoutgehalte havenwater op 16 m diepte: 6737, 6404, 6965, 7275, 7737, 6079, 5595, 7048, 6466, 5938, 7212, 7758, 6321, 6716, mgr Cl. Per l. en op 24 m diepte zelfs (o.a.: 8055, 8123, 6820, 7547, 8416, mgr Cl per l.

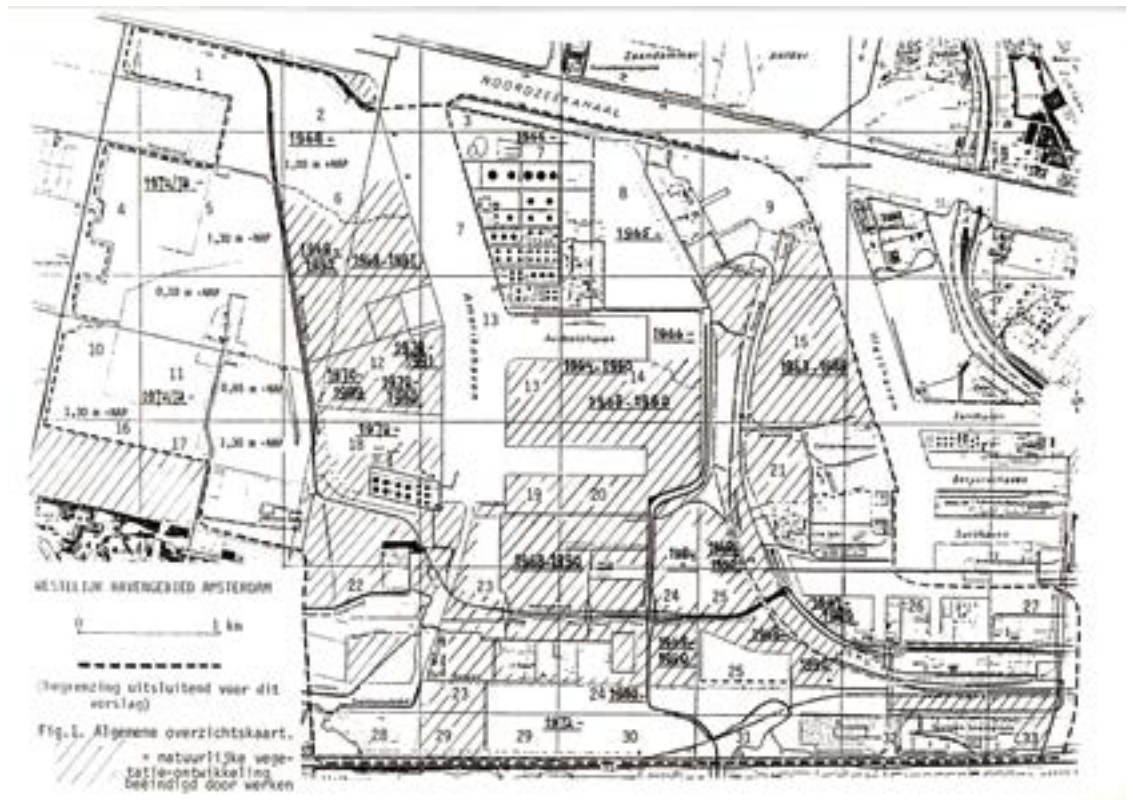
Cutterzuiger graaft de havens uit.

- Met de heer Schaap, woon-
- achtig op het Linneushof,
- heb ik op de aldaar aan-
- wezige tennisbanen menig
- balletje geslagen.
- Toen hij er achter kwam
- dat ik stadsecoloog van de
- gemeente Amsterdam was
- met een voorliefde voor het
- Westelijk Havengebied, heb
- ik bij hem thuis alle map-
- pen met gegevens over het
- opspuit- en graafprogramma
- van de westelijke havens
- mogen inzien. De in ordners
- opgeborgen informatie was
- bijna vernietigd en kon
- op het allerlaatst door de
- heer Schaap mee naar huis
- worden genomen. Dat hij
- daar belangstelling voor
- had, was logisch. Hij heeft
- jarenlang de leiding over het
- opspuiten gehad. Lopen er
- wonderlijke levensdraden
- tussen mensen en gebeurte-
- nissen, of is Amsterdam zo'n
- klein dorp?

**Stuivend spuitveld.
Dit leidde tot jonge
duinvorming en onder-
gestoven nesten.**

**Westelijk Havengebied
Amsterdam, overzicht.**

- Voor tekst en uitleg over de
- herkomst en zoutgehalte
- van het opgespoten zand,
- zie pagina hiernaast.
- Samengevat: het opgespoten
- zand bestaat uit:
- zand uit zee, zand uit de
- duinen en zand uit de diepe
- lagen van het havengebied.

(Centrale) Middenveld. In Mei 1967 werd op dit veld nog volop gespoten en wel tegelijkertijd zand uit het uitdiepen Noordzeekanaal, uitdiepen Suezhaven en van uitgraving nieuwe Averij-haven te IJmuiden. Tot Sept. 1967 werden in wisselende verhoudingen van herkomst de opspuitingen voortgezet. Praktisch het gehele veld nr 3 was toen op hoogte. In November 1967 werd vooral gespoten op de velden 6, 7 en 8 (W. en O. voorveld met uitlopen in Z. plassengebied van het Centrale Middenveld). Dit zand kwam uit IJmuiden (Buitenhaven, Forteiland). Het W. deel van W. voorveld was toen nog niet opgespoten. In Februari 1968 vond de laatste opspuiting op Centrale Middenveld plaats (W. plassengebied) en wel via bakkenzuiger "Ammerstol" met zand uit Averij-haven IJmuiden. In diezelfde tijd werd ook nog op het O. voorveld gespoten, eveneens met zand uit de Averij-haven via de "Zaan" in de Hornhaven. Niet lang daarna was ook dit veld gereed (laatste opspuitingen langs de toen nieuwe Basisweg; veld nr 13).

Het z.g. veldje Sandee ontstond door verkorting van de Australiëhaven. Het zand kwam vrij bij uitdiepen van Noordzeekanaal en door de "Jupiter" opgespoten (Juni '66).

Olifantenveld

O. deel hiervan was October 1965 al op hoogte. Opspuitingen zowel met zand uit IJmuiden (binnen pieren, dus stellig zaadrijk) en zo mogelijk nog meer uit aanleg en uitdiepen Amerikahaven. Westelijk deel werd begin 1969 opnieuw opgespoten.

Amerikaveld

Noordpunt werd Juni 1966 opgespoten met zand vanuit Amerikahaven (via de "Dee"). En uit uitdiepen van Noordzeekanaal (via de "Groningen"). In Februari 1968 was men al gevorderd tot de ZW hoek, terwijl men ook nog spoot in het ook nog lage middendeel ter hoogte van Ruigoord.

P.W. had ook nog zoutcijfers over nabijgelegen poldersloten (voor en na spuiten ca 2500-3500 mgr Cl per liter!), maar geen cijfers over de ontwikkelingen na gereedkomen op de terreinen. Het zand uit de Wijkerrib is vrij grof van korrel, gemiddelde korrelgrootte variërend tussen 220 en 250 mu. Deeltjes onder 75 mu praktisch afwezig en onder 105 mu ook nog heel weinig van betekenis. Praktisch dus geen slib, hetgeen niet alleen door de oorsprong, maar ook door de wijze van winning werd veroorzaakt (wateroverloop van de transportbakken bevatte relatief veel slibdelen).

Spuitbuizen op het 'Amerikaveld' ten westen van de Amerikahaven. Op de achtergrond Mobil Oil.

*Latere correctie van hr Schaap, P.W. Amsterdam:

in 1965: 200.000 m3 zeezand uit IJmuiden,
tot 14/1-'66 nog eens 400.000 m3,
tot 13/7-'66: 600.000 m3
en tot 11/1-'67: 400.000 m3, alles naar Olifantenveld.
Herkomst van dit zeezand onzeker.

Op de voorgrond 'de verhoging' met zicht op stuivend zand over 'Hornweg-Oostveld'.

Ontstaan van typisch jong duinlandschap als gevolg van wind op het zilte zand.

1977 dagboek II

Blz. 1

5 Maart 1977

Volkstuinen Sloterdijk-St. Barbara ('s ocht. 1 ½ u) en R.I. West ('s mi 4 ½ uur)

Nieuw spoorweg tracee werd vlak achter St. Barbara aangelegd. Misschien daarom geen Ransuilen op bekende punten.

Blz. 4-5 en 7 t/m 10

9 Maart 1977

Tocht naar Amerikaveld ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

Op restant stuk spuitveld tussen Heining en Basisweg zeker 3-4 terr. van Veldleeuwerik en 1 à 2 van Graspieper. In en vlak langs de aanplant 3-4 paar Patrijzen opgestoten. Bij doorkruizen van deel aangrenzende resterende opgespotenveld nog eens 5 à 6 p., dus hier nog goede stand. Op flink stuk overgebleven spuitveld ten Z v. de Heining veel baltende Kieviten en veel zingende Veldleeuweriken. In het W. van dit veld ook groot stuk riet.

Blz. 15-16

25 Maart 1977

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 6 uur)

Marbonveld was door aanvullende werken in recente jaren opnieuw gestoord over deel van oppervlakte. Niet gestoorde deel was echter veel wilder en ruiger begroeid dan Hornweg-Oost. Veel meer riet, maar ook veel hoog -nu dood- grasgewas. Veel Hazen en dan ook veel "Hazenwissels". Wellicht had tweede opspuiting met slib uit Hornhaven in 196... voor grotere vruchtbaarheid gezorgd.

Marbonveld was nu ook grotendeels ongeschikt voor Veldleeuweriken. Nu 10 territoria kunnen vaststellen (en 6 van Graspieper, begunstigd door heuveltjes, o.a. van nieuwe werken).

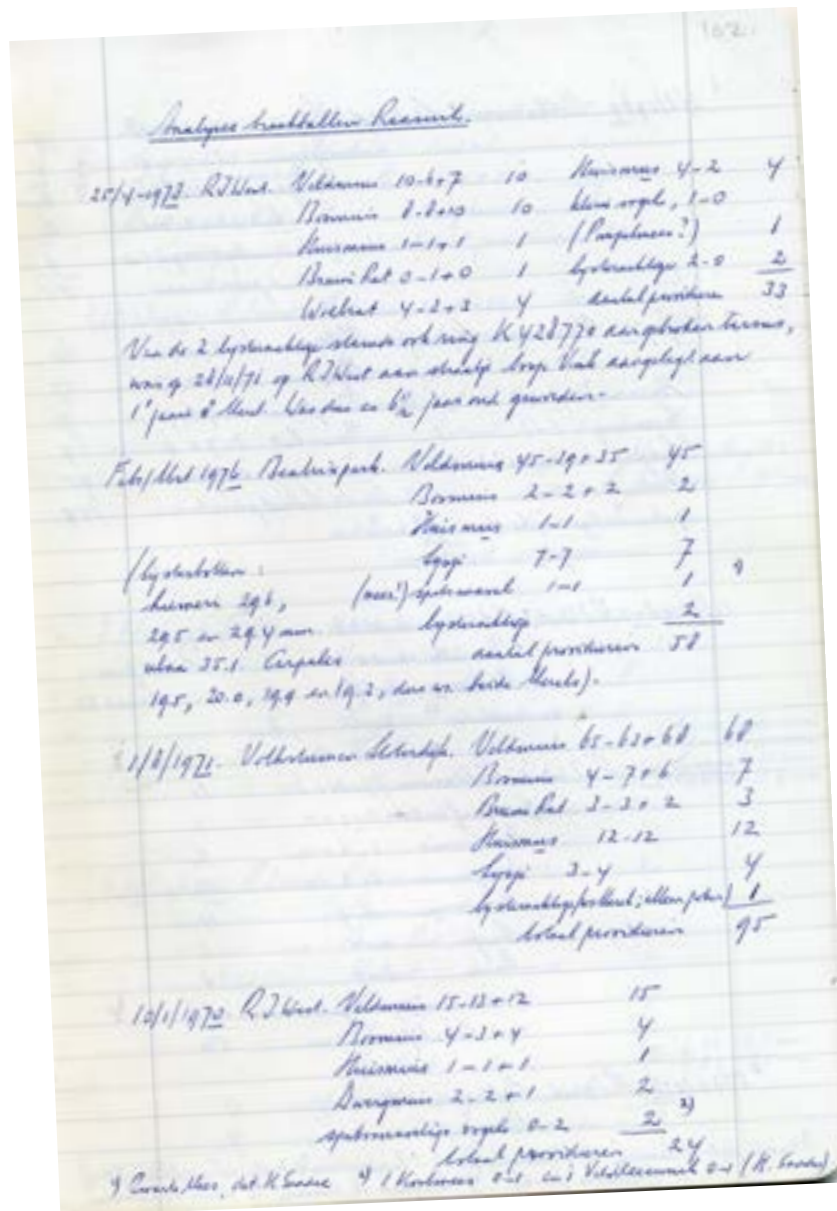
Blz. 34

10 April 1977

Mobil-O. buitenveld ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Hr. Bot had 's ochtends in Eksternest t/o Bernet 7 eieren aangetroffen. 7e ei: 3,09 x 2,10 cm. In Marbon bosje was Ekster zowel in late ochtend als in vroege avond met nestbouw bezig. Volgens hr Bot ook (leeg) Eksternest op ca 2 m hoogte ten Z van waterkering bij MCA. Hr Bot bij MCA nu ook vrouwtje Bruine Kiekendief gezien (voor het eerst!).

- Het spuitveld ten zuiden van de Heining ging samen met de aangrenzende klei-akker op de schop om er natuur van te maken.
- Was het maar spuitveld gebleven in plaats van Geuzenbos. Van dat type landschap hebben we al genoeg.
- Walters praatte steevast over het Kneuzenbos.

Analyse braakballen ransuil 1970-1978.

- Graspiepers hebben een voorkeur om in begroeide steile wanden van dijkes te broeden. Dit biotoop is eenvoudig aan te leggen maar je ziet het weinig.

**Referentiecollectie inhoud
van braakballen ransuil.**

Blz. 37

Waarneming M. Melchers

1e week Aug. 1976

Nestbouw Putters in Albr. Dürerstraat in top van Ginkgo-boom. Later vlogen hier drie jongen uit.

Blz. 39

15 April 1977

Mobil-veld ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Mobil-proefvlak (binnenhek). Waterstand op Zwanenmeer nog hoog genoeg, maar voor preventie nu al vast aansluiting op brandwater circuit gemaakt en begonnen met spuiten.

20 April 1977

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 9 uur)

Mobilveld binnenhek. In middendeel fel alarm van twee Grutto's. Verplaatsten zich vrij snel, zodat indruk bestond, dat er jongen waren. Inderdaad na lang spieden vanuit allerlei hoeken een pullus zien lopen, kunnen vinden en (BL) geringd met 1145780. Wellicht al een dag oud (geen eitand!). Teruggerekend zou 1e ei-datum dus uitkomen op 20/3, hetgeen extreem vroeg voor Grutto en in ieder geval persoonlijk record.

- BL wil zeggen: geringd aan
- het bovenloopbeen.

Blz. 63-64 en 66 t/m 69

30 April 1977

A.W.-duinen ('socht + 's mi + 's av. 9 ½ uur)

Kokmeeuwen-kolonie. Langs dijkje geul 17 al flink bezet. Zeker dus alleen al deze (deel) kolonie een 500 paren.

2 Mei 1977

O.voorveld ('s mi 5 uur)

In omgeving siergracht Kievitsnest met een droog, luid piepend pullus, met kreupele pootjes. Was ws. 1 of 2 Mei geboren. Op meer dan 100 m. afstand op piepen soortgelijk, doch iets minder kreupel pullus gevonden, dat wellicht uit dit zelfde nest afkomstig was.

3 Mei 1977

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Bezoek aan Mobil binnenhek. Telling nesten broedkolonie Kokmeeuwen in opbouw.

Kolonie nu dus totaal al ruw 600 paren groot, dus duidelijk toegenomen sinds 1976.

Blz. 73

5 Mei 1977

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur).
Nest van Houtduif op de grond! Holte gedraaid in groten-
deels dode deel van flinke pol helm, met opening op het
Oosten. 2 of 3 takjes, verder geen voering: 3,85 x 2,84 en
3,99 x 2,84 cm. Eerste vondst van Houtduivennest op de
grond op spuitvelden.

Blz. 82

9 Mei 1977

O. voorveld ('s middags 5 uur)

Weer hardnekkig aanwezig paar Roodborsttapuiten langs
Basisweg even ten W van vuilstortweg. Daar nu ook een
mannetje Tapuit. Af en toe werd Tapuit door mannetje
Roodborsttapuit weggejaagd. Ook even vijandigheid(?) van
mannetje tegenover vrouwtje Roodborsttapuit, toen vrouwtje
op stokje van mannetje was gaan zitten.

Blz. 90-91-92

13 Mei 1977

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Zang van Roodborsttapuit bij el-huisje Halfweg-West. M.
Bakker had daar begin Mei 1977 mannetje + vrouwtje alar-
merend en met voer in snavel. Nu geen alarm meer in die
buurt. Stellig een (eventueel mislukt) broedgeval.

Blz. 118

20 Mei 1977

A.W. duinen ('s ocht. + 's mi 9 ½ uur)

Tussen dammen 16 en 17 langs de weg langs Panneland
vier jonge, nog bedelende, opvallend makke, goed vlie-
gende, rechts dubbel-geringde Raven. Waren gekweekt uit
import en onlangs losgelaten in poging om ook hier weer
een eigen broedvogelstand van de Raaf op te bouwen.

Blz. 137-138

30 Mei 1977

A.W-duinen ('s ocht. + 's mi 10 uur)

Van afstand gezien: een Zilvermeeuw verdedigde iets -ws
een nest- tegenover twee Eksters. Maakte de fout om het
verdedigde steeds even alleen te laten om een der Eksters
te verdrijven. Dan kwam tweede Ekster direct kans waar-
nemen. Zilvermeeuw -met zijn grote vleugels- was daarbij
ook veel minder snel en wendbaar dan de Eksters. Tenslot-
te werd verdediging van Zilvermeeuw steeds minder fel.
Vloog op laatst zelfs af en toe een paar meter weg, waar-
door Eksters helemaal vrij spel hadden.

Blz. 145-146

4 Juni 1977

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 9 ½ uur)

Aan Noordrand vlakke v/d keet paar Tapuiten met ten
minste 4 vlugge jongen, die nog geregeld gevoerd werden.
Jongen trokken zich bij verontrusting steeds in konijnen-
holen terug, soms in verschillende, dus ws. niet het
oorspronkelijke nest. Tijdens mijn storing was vrouwtje
actiever met voeren en minder afgeleid dan mannetje. Veel
alarm. Vangst der jongen in plevierenkooi mislukt, ws.
door te grote mazen.

Kluut gaat zitten op
eieren in kaal zand.

Jonge kluut.

Broedende zilvermeeuw.

Donsveertjes uit nest van kraakeend, mogelijk het eerste broedgeval in Amsterdam.
1977

1977 dagboek III

14 Juni 1977

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Houtduivennest op de grond (5/5-'77) bevatte nog slechts een uitgevreten dop en was dus mislukt.

In kanaalzone ca. 30 oude Kluten. Vele jongen gezien, van erg klein tot ongeveer 3 weken oud. Vele lieten zich in Westpunt samendrijven en drukten zich daar in hogere vegetatie. Daarvan een aantal kunnen vinden en BL geringd met nrs. 32385 t/m 600 en 3247901/02.

En passant Kluten legsels gevonden. Later zwommen twee oude Kluten met drie flinke pulli op Noordzeekanaal.

Op natste delen van uitgraving veel Zilte Schijnspurrie in bloei. Paarsrode bloemen van ca. 8 mm doorsnede. Kroonbladen ongeveer 3 ½ - 4 mm. Vliezigesteunblaadjes.

Blz. 25 en 28

17 Juni 1977

Mobil-kolonie ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Langs Westrand NW hoek, in wat ruigte, nest van Kraakeend (mijn eerste, wellicht het eerste, bij Amsterdam): 5.51 x 4.02; 5.45 x 4.10; 5.41 x 4.05; 5.41 x 4.00; 5.46 x 4.03; 5.14 x 3.96; 5.50 x 4.02; 5.53 x 4.07; 5.31 x 4.04. Eieren niet aangepikt. Hadden opvallend glad oppervlak. Grondkleur hoofdzakelijk geel (crème) achtig, niet groenachtig als bij Wilde Eend. Uit nestvoering en onmiddellijke omgeving van nest aantal (dons)veren verzameld: zie hiervoor binnenkant van voor en achterkaft van dit dagboek.

Langs het hek -zonder alarmerende ouders- flink Grutto pullus (op de fiets!) verrast, gepakt en BL geringd met nr. 3247907.

Patrijzennest met 21 (!) deels uitgekomen, deels aangepikte eieren. Was verlaten. Pulli dood of stervend. Bevatten nog veel ei-dooier, dus niet dood door voedselgebrek. Oorzaak verlaten nest door ouders onbekend. Misschien zelf slachtoffer(s) van ongeluk.

Blz. 37-38-39

21 Juni 1977

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

Mannetje en vrouwtje Bruine Kiekedief regelmatig boven rietvelden ten O. van Grote Braak bij Halfweg. Vrouwtje bracht 1 x prooi. Op en bij de horst vier jongen, waarvan drie al overwegend donker bevederd en al geringd, maar vierde pullus, hoewel ook erg levendig, duidelijk kleiner en nog overwegend in grauwwit dons. Alsnog geringd met nr. 5.101.350. Een der andere was geringd met 5.117.362. Geen prooiresten op of bij horst. Kennelijk was dit nest weer herhaaldelijk door mensen bezocht: vele paden leidden kriskras door rietveld en op enige afstand voor nest

was een "pleintje" van vele vierkante meters platgetreden. (schuilent-werk!).

18 Kluten met 8 flinke pulli in poeltjes ten O v. Grote Braak. In deze moerassen ook even roepende Waterral ("kermen"). Boerenzwaluw met uitgevlogen jongen bij woonschepen in Zijkanaal F (nog regio Amsterdam).

Binnen hek van Oiltanking een alarmerende oude Kluut met een halfwas pullus, dat BL geringd met nr. 3247937. Daar ook paar Scholekster, vooral in vochtige stukken juist ten N v. Oiltanking. Binnen hek Oiltanking ws. 12 paar Visdieven.

Blz. 42-43

23 Juni 1977

Sputveld IJpolders ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Aan spoorweg bij restant Spaarndammerdijk zang van Hegemus. Nu ook even zang van mannetje Roodborsttapuit op paal langs Hulpweg.

Ook aan vuilstortweg nu weer zingend mannetje Roodborsttapuit (had veel minder wit aan schouder dan mannetje aan Hulpweg en was dus stellig een tweede kalenderjaar mannetje).

Blz. 46 en 48

25 Juni 1977

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 9 uur)

Voor het eerst klap in de nek gekregen van agressief duikende Stormmeeuw.

Blz. 71-72-73

1 Juli 1977

Mobil-kolonie ('s ocht. + 's mi 9 ½ uur)

Vangst van adulte Visdieven met grote inloopkooien op nesten met eieren.

Blz. 77-78

13 Juli 1977

Mobil-kolonie ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Weer vangsten van adulte Visdieven op nesten met eieren. Ondanks omhoogvliegen in kooi (als eerste ontsnapingsreactie van alle Visdieven) was deze vogel eerste keer toch nog via inlooppootje ontsnapt. Alle vogels in de hand tot dusver ook erg agressief en krachtig in de weer met de vlijmscherpe snavel (scherp zowel aan de punt als aan de randen).

Blz. 85-86-87

17 Juli 1977

Mobil-kolonie ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Scholekster(s) nu definitief niet meer op of bij nest "onder de vlam", maar eieren nog wel aanwezig. Deze nu meegenomen en aan drs. Heida van Gemeentelijk Milieu-

Staart- en slagpennen van visdief. 1977

Jonge bedelende koekoek. 1977

**Walters bij de spuisluisen
in IJmuiden. 1985**
foto Coby Vlaanderen

laboratorium ter hand gesteld (voor onderzoek) (18-7-'77)
Zie Januari 1978.

Vangsten van adulte Visdieven op nesten met eieren.
Op afstand was al te zien, wanneer vogel gevangen was
en ging spartelen, want dan kwamen heel wat andere
Visdieven erboven alarmeren. Een der Visdievennesten ws.
verlaten als gevolg van vangst. Andere in orde.

Blz. 105-106

2 Augustus 1977

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

In omgeving van schuine slootje O voorveld nu twee fraai
bloeiende polletjes van Parnassia waarvan een op zelfde
plaats als in 1976.

14 Augustus 1977

Tocht naar Beverwijk

Boven Noordzeekanaal bij Velser pont enige roepende
Grote Sterns. Op Westerhout, flink bebost, opengesteld
landgoed te Beverwijk weinig vogels gehoord. Op Wester-
hout veel Gewone Hennepnetel in bloei.

21 Augustus 1977

A.W. duinen ('s ocht. + 's mi 8 uur)

De losgelaten Raven (met ringen) nu in gebied I. Een daal-
de bij groepje Zilvermeeuwen op roestplaats. Was ongeveer
evengroot als Zilvermeeuw. Meeuwen waren kennelijk op
qui vive enkele vlogen zelfs eindje opzij. Een adulte Zilver-
meeuw maakte enige, ondiepe duikvluchten, maar spoedig
daalde hele groepje weer op iets meer afstand van Raaf.
Later ook (4) Raven in gebied II.

23 Augustus 1977

Mobil veld ('s ocht. + 's mi 4 uur)

In kanaalzone achter Mobil twee vlugge, bedelende jonge
Koekoeken, niet ver van elkaar. Werden beide door Gras-
piepers gevoerd.

27 Augustus 1977

A.W. duinen ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Al wekenlang veel myxomatose onder (jonge) konijnen.

28 Augustus 1977

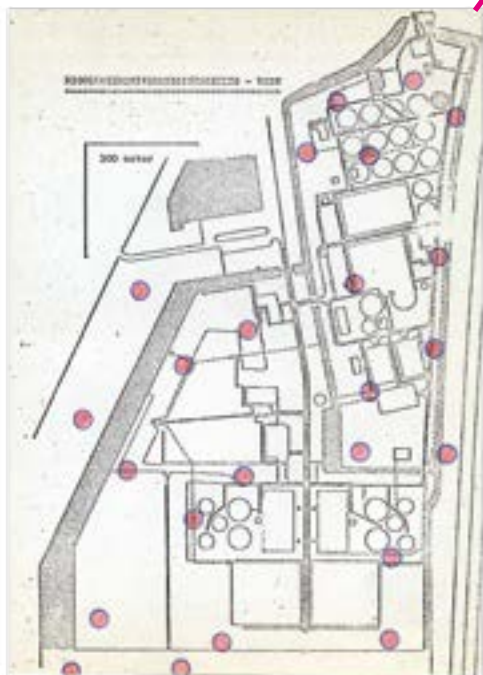
R.I. West ('s ocht. 4 uur)

Jonge, vlugge, onafhankelijke, niet bedelende Koekoek (bij
nieuw laboratorium). Pakte zelf een grote groene rups, die
hij op enige afstand rondkijkend ontdekte. Rups kronkelde
eerst erg sterk in de snavel. Af en toe slaande bewegingen
van snavel door de Koekoek. Kronkelen van rups nam af en
toen slikte Koekoek hem met gemak in zijn geheel in. Aan
Rspb. bij rijwielstalling ook een vlugge jonge Koekoek, die
wel bedelde, stellig dus een tweede. Waardvogels kwamen

**Locatie R.I. West.
1977**

**Broedvogelinven-
tarisatie R.I. West.
1977**

**Droogvallende
Flevopolder met
ingezaaid riet.
1977**

niet om te voeren. Wel agitatie van twee Heggemussen. Koolmees had aantal kleine, groene rupsen ontdekt. Pakte er telkens een afzonderlijk, vloog ermee weg naar dichtstbijzijnde stevige tak, bewerkte de rups, slikte in en kwam terug voor de volgende, tot 4 x toe. Rupsen zaten op bladeren aan slappe twijgen, die ver doorzwoepten als Koolmees eraan hing.

29 Augustus 1977

Sputveld IJpolders ('s ocht. + 's mi 6 uur)

Op O voorveld Zomerbitterling nog behoorlijk in bloei; om 13.15 nog veel met vele geopende bloemen.

31 Augustus 1977

Mobil veld ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

Op O buitenveld enkele grote groepen bloeiend Echt Duizendguldenkruid. (kelkbladen veel korter dan kroonbuis, vrij brede bladeren). Op droge stukken ca 500 vruchtjes van Hondstong uit AWD uitgezaaid.

Ten Z v ZB 1-36 aantal bloeiende, vrij forse planten Donderkruid. Geen (opvallende) straalbloemen, wat grote uitgave van Kruiskruid. Omwindselblaadjes in verschillende lagen, dakpansgewijs. Meeste, maar niet alle, met zwarte, naar buiten omgekeerde punt. Roodachtige randen aan bovenste omwindselblaadjes. Onderkant bladeren en stengel -niet erg dicht- viltig behaard. Bladeren op de grond overwegend afgestorven. Langs stengel zittende bladeren, verspreide bladstand, ongedeeld. Veel vertakkingen en aan elke vertakking tros met veel bloemen. Groot deel der bloemen al in pluis. Vruchten in lengte geribd, met heel korte haren. Niet genoemd voor regio Amsterdam door Bolman.

Blz. 133-134

20 September 1977

Amerika- en Houtrakveld ('s ocht. + 's mi 7 uur)

Verder intensief onderzoek naar "bomenstand", aan de hand van vegetatieve kenmerken. Nergens berken gevonden. S=Schietwilg 522, K=Kruipwilg 412, GW=Grauwe Wilg 213, KW=Katwilg 46, BW=Boswilg 5, OW=Onbekende wilg 1, RP=Ratelpopulier 6. GA=Witte abeel 1.

Overzicht resultaat onderzoek Torenavalk-nestkasten 1977.

Kast "tussen de dijken" aan Zuiderweg (t/o hoeve Borneo) in Houtrakpolder. (25-23-05).

- ring K 594522; pull. Visdief Gr. IJpolders 24-6-'77 M. Bakker
- ring K 594507; pull. Visdief Gr. IJpolders 24-6-'77 M. Bakker
- ring K 465273; pull. Visdief Gr. IJpolders 10-6-'77 M. Bakker
- ring K 465285; pull. Visdief Gr. IJpolders 10-6-'77 M. Bakker
- ring K 465279; pull. Visdief Gr. IJpolders 10-6-'77 M. Bakker
- ring 1 122398; pull. Kievit Houtrakpr. 12-5-'77 M. Bakker
- klein Klutenpullus (opgebogen snavel + pootje)
- Huismus (veren).

Donderkruid.

Echt duizendguldenkruid.

Overzicht lengte van losse grote slagpenen bij adulte kokmeeuwen.
1977

Overzicht lengte van losse grote slagpenen bij adulte												
datum	plaat	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	gem
19-5-77	AWD	121	122	142	157	171	190	205	226	235	238	
19-5-77	AWD	120	130	144	160	175	194	211	228	237	238	
19-5-77	AWD	120	130	141	157	175	194	212	227	237	238	
20-5-77	AWD	124	136	150	167	184	201	215	234	246	246	
21-5-77	AWD	126	138	154	170	187	204	220	240	251	254	
21-5-77	AWD	121	134	148	161	179	190	206	220	234	230	
22-5-77	AWD	126	139	152	167	185	201	216	233	246	244	
22-5-77	AWD	122	133	146	162	177	194	209	228	237	233	
25-5-77	AWD	126	136	148	165	181	199	217	232	242	239	
26-5-77	AWD	122	143	159	175	191	208	221	238	244	238	
26-5-77	AWD	122	135	155	174	191	208	210	239	250	242	249,74
26-5-77	AWD	128	137	152	170	185	207	227	242	254	251	
26-5-77	AWD	115	128	143	159	174	190	207	225	236	231	
26-5-77	AWD	119	129	141	156	169	182	201	217	233	229	
26-5-77	AWD	128	140	152	166	182	200	215	231	239	234	
26-5-77	AWD	124	135	149	164	182	199	216	238	244	236	
26-5-77	AWD	122	129	148	165	181	196	211	227	235	231	
26-5-77	AWD	116	132	139	154	167	186	202	225	238	236	
26-5-77	AWD	121	138	149	162	178	197	216	233	243	239	
26-5-77	AWD	122	143	157	172	190	208	222	239	249	241	
26-5-77	AWD	122	133	146	160	178	193	216	232	241	238	
26-5-77	AWD	123	126	150	165	179	197	214	230	240	233	
26-5-77	AWD	130	142	155	167	181	199	217	234	242	241	
26-5-77	AWD	127	136	149	164	182	201	214	230	242	239	
26-5-77	AWD	127	127	150	164	178	190	202	225	239	230	
26-5-77	AWD	116	126	138	151	170	182	201	221	234	234	
26-5-77	AWD	128	142	156	172	187	201	218	232	242	236	
26-5-77	AWD	121	132	149	162	179	196	210	228	240	239	
26-5-77	AWD	124	138	152	170	187	204	221	240	248	242	
26-5-77	AWD	130	140	151	167	186	205	220	237	247	243	
26-5-77	AWD	121	132	144	161	175	193	204	227	239	235	

• Walters ziet in 1977 voor
 • het eerst een vos in de
 • duinen. Mijn ervaring is dat
 • je van een dier dat zich
 • ergens nieuw vestigt pas
 • jaren later de eerste sporen
 • vindt. Bijvoorbeeld de reeën
 • in de AWD. Uitgezet in
 • 1954 en pas twaalf jaar later
 • door Walters voor het eerst
 • waargenomen. Wonderlijk
 • als je bedenkt dat Walters
 • vaak hele dagen in het duin
 • was en de vos pas zo laat
 • voor het eerst ziet.

Nest jonge vossen.

- (juvenile) Spreeuwen (11 l. + 13 r. vleugels; 8 l. + 11 r. poten).
- 6 Veldmuizen (2-6+3).
- 1 Bosspitsmuis.
- veel keverschildjes.

15 October 1977

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 7 uur)

In geul 7 Oeverpieper samen gezien van vrij korte afstand met twee Graspiepers. Donkere poten versus rode poten. Vrij licht crème flanken versus bruinachtige flanken. Vrij effen grijsbruine rug versus gevlekte bruingele rug. Zwaar gevlekte lichte borst versus fijner gevlekte geelbruine borst. Enkele weken tevoren in nylonnet Dwerggors gevangen (H. Vader). Was nu lokvogel. Leek, zeer onopvallend getekende vrouwtje Rietgors.

In ruigte rondom geul 18 poel op korte afstand Vos opgestoten! Was hier door anderen al meer gezien! Vluchtte heel snel, deels over stukje open terrein, met achterwaarts gestrekte zeer dikke staart.

18 October 1977

Ijolders-Houtrakpolder ('s ocht. + 's mi 3 ½ uur)

Aan sportveldenweg Spierhorn sinds lang weer een Kuifleeuwrik.

20 October 1977

Vangexcursie naar Oostvaardersdijk (per auto)

Vangsten met nylonnetten vanaf zonsopkomst tot ongeveer 12 uur door J. B. Buker:

1 x Merel, 3 x Winterkoning, 6 x Roodborst, 2 x Kleine karekiet, 3 x Koolmees, 11 x Baardmees, 2 x Ringmus, 1 x Heggemus, 6 x Pimpelmees, 1 x Tjiftjaf.

Op terrein golf links onder Duivendrecht Holenduif op twee kleine pulli in melkbus (als nestkast in boom). Zowel oude als jonge vogels gepakt en (door J. B. Buker) geringd. Oude vogel was in slagpenrui. HS 1 t/m 6 nieuw en volgroeid. HS 7 nieuw en ca 2/3. HS 8 t/m 10 oud. Ook kleurverschillen in armpennen.

Aan voet van Oostvaardersdijk (min of meer in schaduw van wilgen) grote groeiplaats van (onvruchtbare stengels van) Reuzenpaardenstaart (zeer zeldzame plant).

22 October 1977

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 7 uur)

Nu geen Vos bij geul 18 poelen gezien. Volgens H. Vader zou er een tweede Vos huizen in Witte Veld ten O v. Germaanse groeve.

Overzicht lengte van losse grote slagpennen bij adulte kokmeeuwen. 1977

		HS1	HS2	HS3	HS4	HS5	HS6	HS7	HS8	HS9	HS10	Opmer.
26.5.77	AWD	122	125	149	164	181	192	209	228	238	246	
26.5.77	AWD	122	123	146	159	176	193	206	224	234	241	
26.5.77	AWD	124	129	149	162	178	195	212	227	238	246	
26.5.77	AWD	130	145	161	174	191	209	225	242	247	252	
26.5.77	AWD	122	145	161	178	196	212	220	246	258	255	
26.5.77	AWD	120	121	142	157	172	190	205	224	235	232	
26.5.77	AWD	126	125	143	158	175	194	216	234	242	234	
26.5.77	AWD	110	120	129	145	162	179	193	210	224	217	
26.5.77	AWD	111	120	126	146	162	179	199	211	224	219	
26.5.77	AWD	124	124	150	166	180	197	220	225	247	242	
26.5.77	AWD	130	140	156	170	190	210	227	240	256	251	
26.5.77	AWD	122	124	148	162	179	197	212	221	229	236	
26.5.77	AWD	122	122	146	160	177	196	212	229	236	232	
26.5.77	AWD	122	122	149	162	182	200	214	224	242	236	
26.5.77	AWD	121	141	155	166	181	197	214	225	248	249	
26.5.77	AWD	122	122	147	161	180	197	209	228	236	232	
26.5.77	AWD	124	126	149	165	179	195	211	229	241	240	
26.5.77	AWD	120	127	140	152	169	187	206	222	236	234	
26.5.77	AWD	129	144	158	172	190	209	228	246	259	250	
26.5.77	AWD	116	120	144	159	172	191	208	228	236	232	217/241
26.5.77	AWD	122	122	145	161	179	196	214	222	241	241	
26.5.77	AWD	127	141	155	172	187	202	219	225	242	235	
26.5.77	AWD	126	140	154	168	182	200	212	229	242	239	
26.5.77	AWD	122	125	152	166	182	197	212	224	248	244	
26.5.77	AWD	118	129	141	155	170	186	202	218	232	227	
26.5.77	AWD	122	126	150	166	181	199	215	231	244	244	
26.5.77	AWD	124	146	161	176	190	207	226	242	247	244	
26.5.77	AWD	122	127	149	162	177	192	211	226	245	229	
29.5.77	AWD	122	126	150	165	182	202	219	229	248	240	
29.5.77	AWD	126	141	154	170	186	205	224	242	252	248	
29.5.77	AWD	124	124	123	146	162	178	197	212	222	220	
29.5.77	AWD	125	125	147	162	180	202	219	228	246	241	

1978 dagboek I

Blz. 2-3-4

4-1-'78

Een Kuifleeuwerik bij zwembad J v. Galenstraat.

15 Januari 1978

R.I. West ('s mi 3 uur)

In opdracht van Gemeentelijk Centraal Milieulaboratorium Amsterdam (drs. H. Heida) werd door het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek, postbus 360, Utrechtseweg 48, 3700 A.J. Zeist, een onderzoek ingesteld naar organochloorverbindingen in 1 van de 3 -niet uitgekomen- Scholekstereieren (Mobil-veld, onder "de vlam", zie 17-7-1977). Resultaten, uitgedrukt in mg per kg versgewicht, volgens brief C. J. V. (van TNO), ondertekend door directeur Prof. Ir. B. Krol, en vergeleken met de resultaten van een in 1975 niet uitgekomen Ooievaarsei (D. A. Jonkers, R.I.N., Leersum in "Het Vogeljaar" 25 nr. 6, 1977, p. 304). Lindaan, X-HCH, o.p-DDT en endrin konden niet worden aangetoond (< 0.01 mg/kg) in Scholekster-ei. Het gewicht van de ei-inhoud was 27,2 gram en het vetpercentage 11,8%. Gezien dit resultaat, leek het Prof. B. Krol weinig zinvol om ook de andere twee Scholekster-eieren (uit zelfde legsel) te analyseren. Kosten deze analyse f 356. !

Blz. 7-8

29 Januari 1978

R.I. West en Slotterplas ('s ocht. + 's mi 5 uur)

's Ochtends in tuin blok Vespucicstraat Blauwe Reiger (mevr. J. Walters + A. Walters).

Blz. 14

17 Februari 1978

R.I. West – Slotterplas ('s ocht. 1 ½ uur)

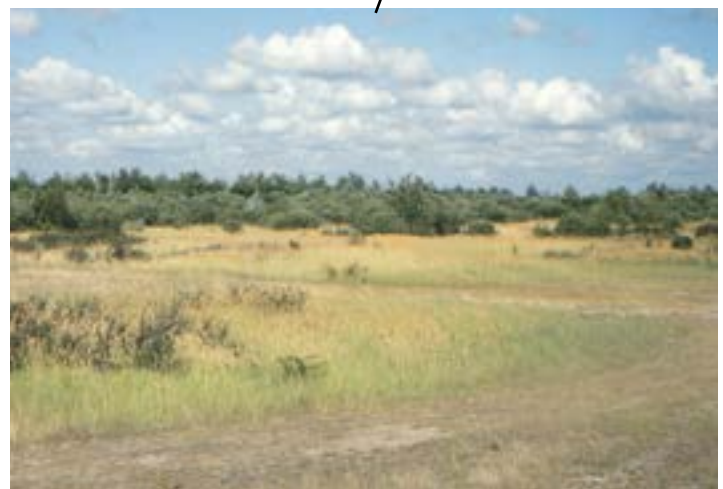
Nog vrij veel Koperwieken op bevroren en gedeeltelijk nog met sneeuw bedekte terrein. Enkele verdacht mak, maar toch nog vliegvaardig. Een kon gepakt worden. Stierf binnen half uur. Gewicht nog maar 43,2 gram! Zeer scherp aanvoelende borstbeenkam.

Blz. 25-26-27

4 Maart 1978

St. Barbara- R.I. West ('s ocht. + 's mi 4 uur)

Dode Blauwe Reiger. Was (BL) geringd met Arnhem 7.025.474. Was 7/5/76 als pullus door A. A. Blok in A'damse Bos geringd. Was niet geheel vers meer. Was ook slachtoffer van de korte vorstperiode. Geen actieve rui in slagpennen, wel enkele onderdekveren in schacht. Wel kleurverschil in slagpennen, wat vooral duidelijk aan de onderzijde vleugels was te zien.

Toenemende begroeiing van de spuitvelden ten westen van Ruigoord. 1977

Veren van koperwiek,
boven: linker slagpennen.
1978

18 Maart 1978

R.I. West ('s ocht. + 's mi 3 ½ uur)

Staartmezenest bij Ronde Dorr wel flink opgeschoten. Er werd ook nu aan gebouwd. Onderste helft was nu ongeveer klaar, dus nog in begin stadium van geheel open nestkom. Nog lang niet aan dak of ingang toe. Staartmezenest in ligusterhaag bij laboratorium had wel dak en ingangopening, maar geen afsluitveertje. Bovenste helft was van heel ander materiaal dan onderste helft, zodat het wel leek, of Winterkoning het nest had afgebouwd. Wel alarm van Staartmezen in de buurt, maar niet zien bouwen en ook in zelfde haag geen nieuw nest-begin gevonden.

Blz. 44 t/m 47

6 April 1978

R.I. West ('s middags 4 uur)

Staartmezenest bij Ronde Dorr was geheel gereed, incl. afsluitende veertjes voor de ingang. Ingang nu op N. gebouwd, in 1977 op ongeveer dezelfde plaats op ZW. Nog geen eieren.

7 April 1978

Naar Ruigoordweg ('s ocht + 's mi 6 uur)

In diepe deel Houtrakveld was weer grootste deel van riet gemaaid. Een kleine en een middelgrote hond achtervolgden een Haas, dat niet bijzonder snel was. Pakten hem (zonder enig geluid), beten hem dood en lieten hem overigens onbeschadigd achter. Beetje bloed uit bek, maar overigens in houding, zoals de laatste jaren zoveel gevonden hazen dood werden gevonden.

Blz. 59 t/m 66

20 April 1978

Hornweg-Oost ('s ocht. + 's mi 7 uur)

Koeren Turkse Tortels 's ochtends vroeg Vespuccistraat. 7 x 1, 2 x 2, 1 x 4, 2 x 5, 1 x 7, 1 x 10, 1 x 11 en 1 x 12. Voor het eerst waren dit seizoen elke dag verschillende Turkse Tortels (ws. tot 4!) tegelijk te horen. Stand was kennelijk t.o.v. 1977 duidelijk toegenomen. Ook baltsgedrag van paar gezien. Op Hornweg-Oost... In vochtige Z.O. hoek enige Watersnippen opgestoten. 2 of 3 x het "tje-deck-tje-deck"-geluid gehoord. Mogelijk broedgeval?

22 April 1978

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 9 uur)

Boven Noordpunt van gebied I minutenlang drie rondcirkelende Kraanvogels. Waren eerst niet erg hoog. Grote sterk gevingerde vleugels. Werden "begeleid", maar niet bepaald aangevallen door Zilvermeeuwen, ws. uit de kolonie geul 13/15. Verdwenen tenslotte, steeds hoger cirkelend, naar N.O. Eerste waarneming van deze soort door mij in de A.W. duinen.

Turkse tortel.
1977

Een immens grote zandvlakte met daarin alleen nog Mobil Oil, de ADM werf en Marbon (volgende pagina).

23 April 1978

R.I. West ('s ocht + 's mi 9 uur)

Weer registratie van Tjiftjaf-geroep gedurende de gehele dag gespreid. Overwegend zonnig weer, vrij zacht, matige O wind.

Ca. 9.00 u. Hoogendoorn: 6, 5, 4, 7, 8, 4, 8, 2, 6, 5, 4, 2, 5, 10, 8, 9, 11, 7, 7, 4, 8, 9, 3, 7, 8, 9, 10, 10, 10, 11, 10, 12, 9, 10, 12, 11, 10, 13, 11, 13, 8, 11, 15, 9, 5, 12, 10, 11, 11, 9, 12, 13, 11, 9, 12, 11, 9, 8, 10, 12, 12, 12, 12, 12, 11, 6, 6, 2, 15, 2, 12, 9, 6, 12, 12, 10, 6, 1, 14, 4, 14, 11, 12, 9, 11, 12, 5, 5, 3, 11, 14, 7, 5, 10, 8, 8, 6, 8, 12, 12, 6, 16, 11, 6.

Ca. 9.00 u. Bosje Maasen: 14, 12, 9, 10, 11, 12, 7, 5, 11, 9.

Ca. 9.45 u. vlam: 4, 6, 7, 8, 9, 9, 9, 9, 10, 12, 5, 14, 12, 5, 6, 8, 10, 14, 11, 8, 9, 7, 3, 6, 6, 8.

Blz. 70

27 April 1978

Mobil – binnenhek ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Inventarisatie Kokmeewennesten Mobil-kolonie:

Aantallen vogels hier op afstand nog moeilijker te tellen. Nu daar zeker 600 vogels. Ook in O. deel nu al enige (lege) Kokmeewennesten. Voorlopige indruk: zeker meer dan 1000 broedparen, hetgeen opnieuw belangrijk meer dan in voorafgaande jaar. Van de gevonden 558 eieren was er een praktisch ongevlekt licht grijsblauw. Geen dwerg- of reuzeneieren. Ook geen opvallende of reeds ingedrukte eieren. Adulte, ongeringde Kokmeeuw kon alleen maar enkele m vliegen tegen de wind in. Kon met de wind mee gepakt worden. Vleugels niet gebroken. Bleek ei bij zich te hebben, dat er niet uitgeduwd kon worden. Gebroken. Vogel bleef eerst liggen. Later op de poten gezet. Ging toen lopen en vloog tenslotte met de wind mee tientallen m ver weg. Afloop verder onzeker.

Boven Sloterdijk een Gierzwaluw.

- Vroedman Walters weer in volle actie. Hij drukt in de cloaca van de meeuw een ei fijn. Afijn, niet prettig voor de kokmeeuw maar hij redt wel haar leven.

3 Mei 1978

Mobil binnen hek ('s ocht + 's mi 6 uur)

Van enige afstand in (niet geheel overzienbare) middendeel 650-700 Kokmeewen geteld. Verdere telling van Kokmeewen nesten: 1065. Alle getelde eieren (1751!) normaal (dus niet ongevlekt blauw, geen opvallend broze eieren, geen dwerg- of reuzeneieren), maar in NW hoek nest gevonden met twee dwergeieren, waarvan een al klotste: 3,72 x 2,48 spits en 3,22 x 2,58 cm, bol ook bruiner (beide zonder ei geel en met taai ei-wit).

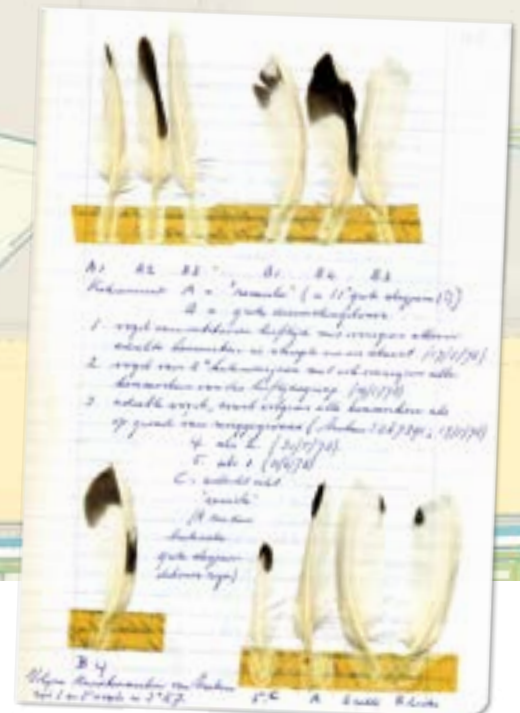
Kokmeeuw

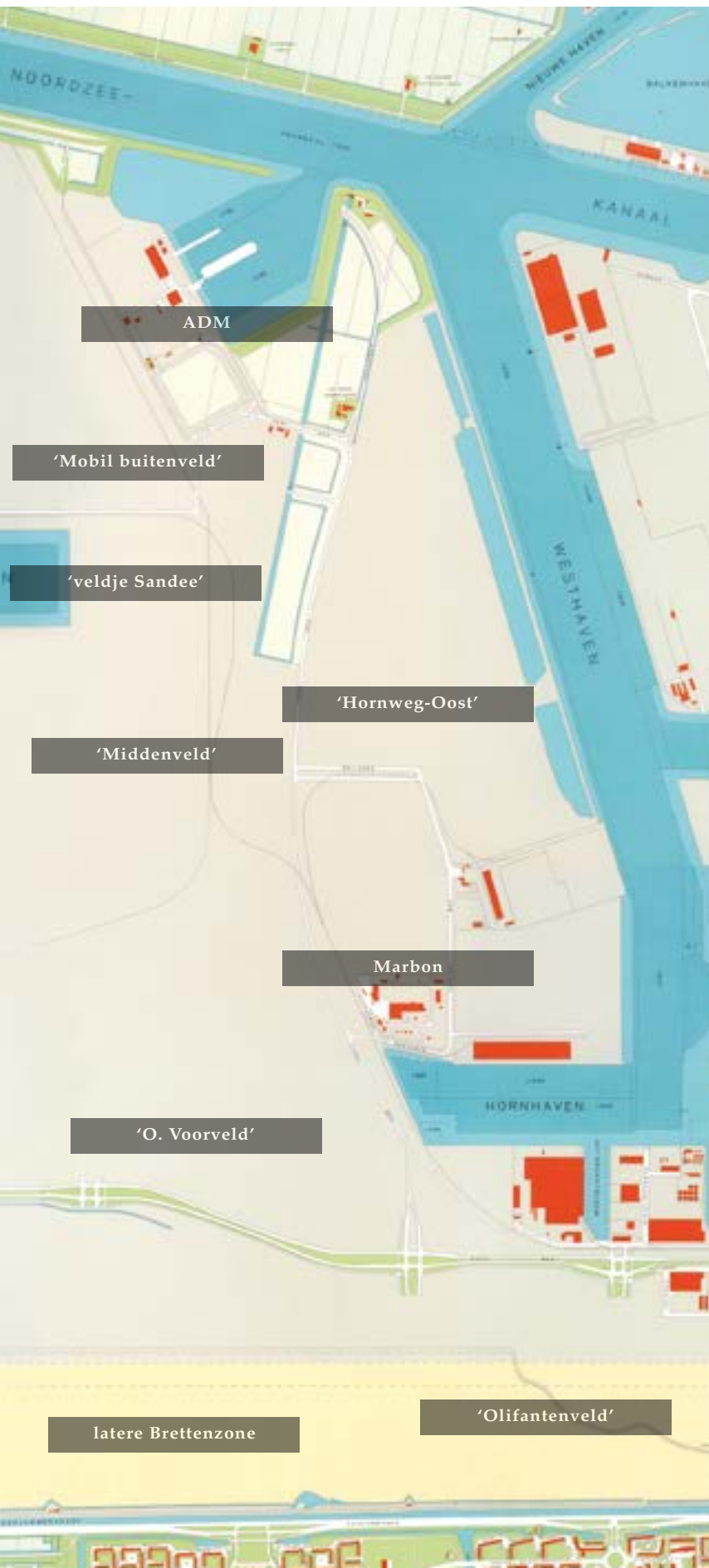
'Amerikaveld-Zuid'

Kokmeeuw

Veren van kokmeeuw. 1977

Een immens grote zandvlakte met daarin alleen nog Mobil Oil (vorige pagina), de ADM werf en Marbon.

Blz. 82-83

4 Mei 1978

A.W.-duinen ('s ocht. + 's mi 9 ½ uur)

Opname Kokmeeuw-nesten dijkje langs geul 17: Van alle getelde eieren (1112!) was er geen lichtblauwgeklekt, ws geen broes en slechts één opvallend klein (enige in nest): 3,49 x 2,69 cm (geen ei-geel. Taai ei-wit).

Blz. 89 t/m 92

9 Mei 1978

Mobil-binnenhek ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Registratie (telling) Kokmeeuwnesten: 2309. Aan Zuidrand meertje een licht grijsblauw ei, dat slechts bij bijzondere aandacht op korte afstand heel lichte wolkjes bleek te vertonen, dus op eerste gezicht ongevlekt was. Dit was de enige van de 4895 eieren! Van al deze eieren waren er 1, wellicht 2 met ongezonde, brosse schaal en geen reuzeneieren. Wel twee dwergeieren, die gevonden werden in twee verschillende legsels met elk twee normale eieren. Tezamen met de twee van 3/5-78 in de Mobil kolonie nu dus 4 dwergeieren op 4895.

10 Mei 1978

Spuitsvelden Ijpolders ('s ocht. + 's mi 7 uur)

Jonge Spreeuwen in veranda Vespuccistraat geringd met nrs. K 615844, 45 (kleinste), 46 en 47. Alle vier nog met gesloten ogen. Erg rustig, dus stellig goed gevoed. K 45 kon wellicht nog ring verliezen door tengere gewrichten. Oude vogel enkele malen kunnen volgen. Verliet blok in N. richting en haalde voedsel dus ws. van gazons Erasmusspark.

Blz. 99 en 101

14 Mei

R.I. West ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Pimpel(?)mees zat te blazen bij tikken tegen benzinetank in oude bromfiets (broedgeval).

Blz. 108

Op 14/5/78 had hr Sandee Sr. op O. voorveld binnen omdijking voor nieuw spuitveldje 4 Klutennesten (w.v. een met een dwergei; afm. 3,16 x 2,34 cm.) Leek sprekend op normaal ei Strandplevier, maar bevatte erg weinig gele eidooier. Lag bovendien in nest met normale Kluteneieren. Schaalgewicht ca. 1,0 gram. Normaal bij Kluut ongeveer 2,0 gr. En bij Strandplevier ongeveer 0,6 gram.

Blz. 113

21 Mei 1978

Kabelweg Noord en Zuid ('s ocht. + 's mi 3 ½ uur)

Op oude velden van Kabelweg-Noord, waar nu helaas veel "gecrossed" werd, had zich fraai wilgenbosje ontwikkeld met wilgen van vele m. hoog. Geen berken opgemerkt. Op het stuk tussen Coentunnelweg en bijna du Croo telde A. P. Bot tenminste 8 verschillende Fitis-terr.

Blz. 117

23 Mei 1978

's Middags eerste jonge Spreeuw (van de vier) uit nest veranda Vespuccistraat uitgevlogen. 24/5-'78.. Tweede jong in loop van ochtend ook verdwenen. Twee overblijvers ook onrustig. Derde jong verdween in loop van middag. Laatste overblijvende 's avonds in schemer alleen in nest. 25/5-'78 vierde jong vloog tussen 8 en 9 uur 's ochtends uit.

Blz. 120 en 122

26 Mei 1978

Mobil-kolonie ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Bij binnenkomen zaten op hek langs Amerikahaven twee Houtduiven. Later bleek zich vlak daarbij nest van Houtduif te bevinden in wat hoog gras op schuine basaltkant van de haven. Vlak op de grond (tweede geval) met 2 eieren. Broedende vogel vloog voor mij op.

Blz. 125-126

28 Mei 1978

Mobil-kolonie ('s ocht. + 's mi 9 ½ uur)

Adult uitzierende Kleine Mantelmeeuw had steeds belangstelling voor de kolonies. Vloog eenmaal snel op kolonie Noordrand af, in schuin dalende vlucht, ging ondanks aanvallen van verscheidene Kokmeeuwen (maar niet eens massaal) recht op doel af, daalde heel even op grond, pakte iets donkers op (ws. jong van Kokmeeuw) en verdween er snel mee in de snavel, achtervolgd door vele Kokmeeuwen en Visdieven. Torenvalk mannetje sloeg zijn kans bij N. hek, ondanks aanwezigheid van honderden Visdieven en Kokmeeuwen. Prooi onbekend, ws jonge vogel.

Blz. 128-129-130

29 Mei 1978

R.I. West ('s mi 5 uur)

Met zeer zacht weer nu voor het eerst in 1978 Grauwe Vliegvanger waargenomen omgeving huis Hoogendoorn. Op nest benzinetank oude brommer nog blazende (Pimpel?) mees. Ransuil zat nu vrij hoog in TV-kast vlam. Al jongen? Weer losse slagpen van Ransuil in ZW bosjes, dus slagpennerui toch begonnen. Op twee verschillende plaatsen een losse slagpen van Ekster. Ook bij deze soort slagpennerui al begonnen?

Tureluur bij nest.

Eieren van tureluur.

Jonge tureluur.

Jonge ransuilen.

Broedende visdief.

- Even voor de goede orde:
- TV-kast staat voor torenvalk-
- kast.

Blz. 139 t/m145

7 Juni 1978

Mobil-kolonie ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Registratie Visdievenkolonie: 363.

9 Juni 1978

Mobilveld ('s ocht. + 's mi 8 uur)

In kanaalzone liepen volgens J. Boender (en dit nu ook zelf gezien) jonge Grutto's en Tureluurs meestal niet in moerassige, ontgraven gedeelte, maar in nu al hoge gras van de kanaalberm, in en langs de autosporen. Vanuit de auto, waarvoor jonge en oude vogels weinig schuw waren, konden deze jongen vrij gemakkelijk opgespoord en gepakt worden.

M. Bakker had in bekende oude Eksternest in duindoorn in ZW hoek van Hornweg-Oost vier jonge Ransuilen geringd, die nu op uitvliegen stonden. In NO hoek O buitenveld had J. Boender voorts nest van Bruine Kiekendief (op dag van vinden met een ei).

Blz. 149

11 Juni 1978

Mobil-veld ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Aan Westeinde Vennerpolderweg vloog Zwarte kraai op afstand voor mij naar lantaarnpaal – met prooi. Vloog bij mijn nadering (per fiets) weer op en liet daar bij prooi onder de paal op de weg vallen. Prooi bleek verse, niet stinkende, maar wel aangevreten adulte Waterral te zijn! Bij alle tientallen keren passeren in die omgeving nog nooit in broedtijd gehoord.

**Veren van
visdief.
1978**

317

Plevierenboek 13

Blz. 28

8-6-1978

Zelf op bezoek W. voorveld. Niets van plevieren gemerkt. In W. punt van kanaalzone Mobilveld bij alarmerende oude vogels tenminste twee pulli Bontbekplevieren. Even alarm mannetje Strandplevier, maar geen verder bewijs van broeden. Volgens Melchers zou hier later toch nog legsel gevonden zijn.

Blz. 31

23-7-78.

N.B. Geringe aantal broedsels plevieren niet uitsluitend, wellicht zelfs niet hoofdzakelijk door achteruitgang geschikt biotoop, maar ook door geleidelijk (hr Sandee Jr) en plotseling (hr en mevr. Vlaanderen) verdwijnen van "zoekers". Ook eigen activiteiten steeds meer op ander onderzoek gericht (bijv inventarisatie broedvogels/zangvogels).

**Jonge bontbekplevieren
en ei op nest.**

Portret bontbekplevier.

Meneer Walters

1978 dagboek II

Blz. 8

15 Juni 1978

Mobil-veld ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Zang van Spotvogel in Erasmuspark.

Binnen hek Mobil had paar Witte Kwikstaarten nest onder bulldozer gebouwd. Hadden al 7 kleine, kale jongen, toen bulldozer weg moest. Nest verplaatst (te grote afstand) onder afdakje, maar jongen nu bijna alle dood, dus door ouders in steek gelaten, resp. niet meer teruggevonden.

Blz. 17-18 en 21 en 24-25 en 27-28 en 30

19 Juni 1978

R.I. West ('s mi 4 uur)

In nest Roodborst in schuur Hoogedoorn zes halfwas jongen. Geringd met nrs. S 923674, 75, 76, 77, 78 en 79. Wilden niet meer rustig in nest blijven. Veel ontsnappingen. Uiteindelijk in melkkrat geborgen, waaruit zij niet konden wegkomen. Wel bereikbaar voor oude vogels, die na een onderbreking het voeren voortzetten. Volgens Hoogedoorn was voeren op 20/6 doorgegaan en waren de jongen op 21/6 toch uit de krat gekomen. Hij had enkele -geringde- jongen op drooglijn gezien, dus wel goed uitgevlogen. (Alle?). In schuur later geen jongen meer op grond gevonden.

20 Juni 1978

Mobil-veld ('s ocht. + 's mi 8 uur)

In kanaalzone. Tafeleend met 4 vrij kleine pulli. Na enkele jaren dus nu weer eens een bewezen broedgeval!

21 Juni 1978

Mobil-veld ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Op drie plaatsen was van uitzaaien Zomerbitterling wat terecht gekomen: 1. In diepere, dus wat vochtigere en bovendien vrij kale, zanderige strook bij N. hek (bij tweede ZB vanaf W) ca. 30 bloeistengels. 2. Soortgelijke strook even meer naar W ca. 20 bloeistengels en 3. In grazige strook bij N. rietsloot in midden ca. 5 bloeistengels. Over het algemeen forse (en bloeiende) planten.

28 Juni 1978

Mobil-veld ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Registratie Visdievenkolonie: 505 nesten.

Zieke, adulte, ongeringde Kokmeeuw. Wond aan buik. Maden kropen eruit. Afgemaakt. Geen slagpenrui.

Roodborst.

Diverse veren van
waterral.
1978

- Ik herinner me nog goed dat
- Walters dit vertelde. Hij was
- teleurgesteld en tegelijker-
- tijd geïnteresseerd in het feit
- dat de torenvalk zoveel van
- zijn geringde vogels ving.

Blz. 33 t/m 41

Mededeling J. B. Buker dd 2-7-1978

Was hem opgevallen, dat Torenvalken bij nestkast "tussen dijken" aan Zuiderweg bij Borneohoeve (Spaarnwoude) geregeld jonge Visdieven naar hun jongen brachten, zelfs vrij grote, naar zijn schatting tot wel ca 1 ½ week oud. Op-pervlakkige controle in deze nestkast (waarin nog jonge Torenvalken) bracht 26/6-1978 20 van mijn ringen uit de Mobil-kolonie aan het licht.

Afstand hemelsbreed ongeveer 4 km, waarbij Amerikaha-ven telkens werd overgestoken. Deze haven (loodrecht op oevers) 440 m breed.

5 Juli 1978

R.I. West ('s middags 5 ½ uur)

In O TV-kast grote jonge Holenduif. Na voorzichtig pakken ws. door hartverlamming direct dood! Zeer zwaar gevulde krop. Zaden verzameld (samen met J. B. Buker). Ws. hoofd-zakelijk Wikke.

J. Buker en E. Osieck hadden beiden soortgelijke gevallen van plotselinge sterfte van jonge Holenduiven, ook van een nog kleiner jong.

8 Juli 1978

Mobil-veld ('s ocht. + 's mi 5 uur, regen)

Registratie Visdievenkolonie: 537 nesten.

Mededelingen hr. J. Boender, 8/7-1978.

Op 9/5/-1978 vers dood gevonden, in kanaalzone bij Noordzeekanaal, km-raai 14,2: Visdief, adult. Had ei bij zich, dat gemakkelijk uit lichaam gedrukt werd. Was geringd met Matsatu H 12.920. Haar als pullus aangelegd op 6-6-1972 te AHELAIID, Haapdal, Estland, USSR. Afstand hemelsbreed ruim 1300 km. Was kennelijk in Mobil-kolonie broedvogel!

9 Juli 1978

Mobil-kolonie ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Opnieuw vaag alarm van adulte Stormmeeuwen, nu bij opslagtanks 006/007. Binnen de ringdijkjes bij verrassing pullus Stormmeeuw (van zeker 2 – 2 ½ week oud) zien weglopen, kunnen pakken en BL geringd met 3289.732. Dus toch een broedgeval geweest, wellicht zelfs in tanken-park! Geen andere pulli gezien, maar in tankenpark niet rustig kunnen zoeken.

Registratie Visdievenkolonie: 552 nesten.

J. Boender had nu al weer twee dode, jonge (ongeringde) Kluten in kanaalzone. Op 6/7-78 zag hij, hoe Zilvermeeuw vlak achter elkaar drie kleine Kluten-pulli, ondanks hun begeleiding oppakte en doorslikte.

- J. Boender, kantonier bij
- Rijkswaterstaat, zag de
- zilvermeeuw vliegend de
- jonge klutjes oppakken en
- doorslikken zonder daar-
- bij te landen. Boender gaf
- gegevens door over doodge-
- reden zoogdieren en vogels,
- die hij als onderdeel van zijn
- werk van de rijbaan moest
- verwijderen.
- Hij gaf mij de eerste boom-
- martermeldingen rondom
- de Velsertunnel door. Het
- is navrant dat Boender bij
- een zijn werkzaamheden zelf
- verkeersslachtoffer werd en
- daarbij de dood vond.

Achtergrond: 'craquelé' klei op een spuitveld.

Blz. 50-51

16 Juli 1978

Mobil-kolonie ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Registratie Visdievenkolonie: 590 nesten.

Blz. 59 en 61

23 Juli 1978

Mobil-kolonie ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

Vangsten adulte Visdieven op nesten met eieren, met inloopkooi: Op tweede 3-legsel bij 007 ad. Visdief, die al geringd met nr. K 435627. Was hem dd. 13-6-1971 als pullus op spuitvelden IJpolders door M. Bakker aangelegd. Was dus nu 7 jaar oud.

Jonge steenuil.

Blz. 70 t/m 73

15 Augustus 1978.

Mobil- O. buitenveld ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Zonnend op kale grond, heel dichtbij gezien. Rouwmantel. Grote vlinder. Hier nog niet gezien. In Nederland wel op Veluwe, elders weinig.

18 Augustus 1978

Houtrakveld ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

In voormalige, met aangevoerde grond overdekte, Z.O hoek van O. voorveld weer verschillende toortsen in bloei: Gedetermineerd; een ex- Koningskaars en een aantal, die alle min of meer duidelijk de kenmerken hadden van Keizerskaars (Windbloemtoortsen). Stellig verwilderde tuinplanten. Op ongestoorde spuitvelden tot dusver (ws) geen toortsen gevonden.

Blz. 84

21 September 1978.

Tocht langs nestkasten Houtrak- en Eendrechtpolder ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

Volgens boerin was in 1978 op Alidahoeve aan Zuiderweg in Houtrakpolder een broedgeval van Steenuil geweest. Zij had de oude vogel(s) met twee uitgevlogen jongen gezien. In 1977 was daar ook broedgeval in speciaal voor Steenuilen opgehangen nestkast met als resultaat een uitgevlogen jong. (Buker).

Blz. 95-96

9 October 1978

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 4 uur: regen)

Melchers had seizoen 1978 op buitenveld Mobil nest van Kemphen en aanwijzingen voor een tweede broedgeval, ook vier Scholekster-nesten en zeker zes Tureluurs. Ook relatief weinig Grutto's. Hij nam enkele malen Hermelijng (met donkere staartpunt) waar. In kanaalzone zou ook Strandplevier gebroed hebben.

Diverse veren van de winterkoning. 1975

Blz. 101-102-103

19 October 1978

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Tijdens 3 uur doorkruisen van Amerikaveld vluchten Patrijzen van 5, 6, 8, 8, 8, 6, 9, 6, 1, 6, en 2 exx. Vrijwel zeker verschillende koppels. Niet op alle delen van veld geweest.

Blz. 105-106-107

29 October 1978. Wandeling over Centrale Middenveld en W. voorveld ('s ocht. + 's mi 5 uur)

Telling koppels Patrijzen: 9, 6, 6, 6, 6, 9, 8, 10, 4, 7, 8, en 5 exx.

Twee Bonte Kraaien.

31 October 1978

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 6 uur)

Blok 25-23. (Mobil binnenhek. MM) Hop kwam aanvliegen, onbekend waar vandaan. Karakteristieke ronde, witgevlekte vleugels en de schokkerige vlucht. Daalde op kaal plekje zand. Liep daar rond. Lange, nu platgehouden kuif op kop. Lange, naar beneden gekromde, spitse snavel. Overwegend bruinachtige vogel. Vloog weer snel weg. Tweede persoonlijke waarneming in Nederland!

Blz. 111-112 en 116 en 119

11 November 1978. R.I. West ('s ocht. 2 uur).

Winterkoning in cantine. Vloog door mij opgeschrikt enkele malen tegen ruit. Liet zich pakken. Enkele minuten min of meer versuft. Vloog daarna redelijk goed weg. Niet geringd.

Aantekeningen van M. Bakker over 1978.

24.5.78 Aan Basisweg in smalle slootje t/o Bernet zang van Grote Karekiet. Later daar niet meer waargenomen. (voor M. Bakker 188 ste soort in dit gebied!).

Blz. 123 en 125 en 131

25 November 1978

Basisweg ('s ocht. 3 uur)

Op natte stukjes plantsoen Hulpweg-West drie Watersnippen. In dit plantsoen ook een (bruin) Konijn.

- Het dumpen van konijnen in het havengebied is begonnen en vanuit deze en steeds nieuw bijgezette exemplaren in allerlei kleuren zou zich langzamerhand een grote populatie ontwikkelen. Tegenwoordig zijn er zelfs konijnen die resistent zijn tegen myxomatose.
- Na verloop van tijd gaat bij geïsoleerd levende populaties de bruine wildkleur weer domineren. Als schutkleur geeft die uiteindelijk de beste bescherming.

Gevangen watersnip in de hand van Walters.

Hoge concentratie wilde eenden en meerkoeten in de Sloterplas door bijvoeren.

29 November 1978

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Tegen zonsondergang kwamen veel Vinkachtige naar bekende aanplant-bosje midden op Olifantenveld. Ws toch geen slaappleats, maar verzamelstation, voor o.a. Putters (3 gezien), Vinken, Kepen, Groenlingen, Kneuen en zelfs (8) Fratertjes, die op kale grond in omgeving ook nog fourageerden. Plotseling veel alarm bij verschijnen van Klapekster. Die verdween later, dus ws. hier geen slaappleats. Naar N. overvliegend Smelleken.

Blz. 137-138-139

5 December 1978

Naar Eendrachtspolder ('s ocht + 's mi 6 uur)

Op resterend weiland van Osdorperbinnenpolder tussen Osdorperweg en Geuzenveld, dat erg drassig was (geweest), maar nu grotendeels bevroren, zeer veel vogels. Van aantal soorten schatting gemaakt. Bijv. 150 Watersnippen. Liepen onbekommerd en duidelijk zichtbaar rond. Waarschijnlijk toch nog te laag geschat (vooral op grote afstand!). Zeker 170 Kieviten.

Zeker 170 Waterhoentjes, veelal groepsgewijs fouragerend.

Watervogeltellingen Sloterplas 1978-1979.

Broedvogelinventarisatie Westhavenweg. 1979

Watervogeltellingen Sloterplas 1978/1979

datum	aanw.	afw.	aanw. + afw.	aanw. - afw.	afw. - aanw.	totale
29/11/78	24	101	125	24	4	129
30/11/78	31	99	130	24	0	154
1/12/78	44	72	116	48	7	163
2/12/78	29	197	226	92	12	318
3/12/78	10	145	155	100	14	259
4/12/78	27	148	175	42	21	238
5/12/78	24	124	148	27	11	186
6/12/78	4	140	144	12	10	164
7/12/78	2	140	142	20	24	186
8/12/78	4	107	111	22	10	143
9/12/78	10	80	90	92	12	202
10/12/78	11	110	121	127	10	258
11/12/78	11	117	128	99	12	257
12/12/78	11	44	55	24	10	89
13/12/78	11	112	123	27	4	154

datum	aanw.	afw.	aanw. + afw.	aanw. - afw.	afw. - aanw.	totale
20/12/78	13	490	503	99	1	602
21/12/78	20	92	112	27	2	141
22/12/78	44	12	56	25	4	85
23/12/78	22	100	122	14	0	136
24/12/78	20	11	31	20	10	61
25/12/78	29	22	51	24	6	71
26/12/78	27	40	67	12	1	80
27/12/78	21	44	65	12	1	78
28/12/78	20	140	160	42	1	203
29/12/78	44	72	116	24	9	149
30/12/78	10	112	122	27	13	162

Van 20/12/78 tot 30/12/78 is de telling van de vogels gedaan op de Westhavenweg. De telling is gedaan door de auteur van dit verslag.

1979 dagboek II

28 Januari 1979

R.I. West – Sloterplas ('s ocht. + 's mi 5 ½ uur)

Dodaars uit wak bij ZW eiland verliet dit wak zonder aanwijsbare oorzaak lopend over spiegelgladde ijsvlakte. Liep snel, rechtop als eendenkuiken. Bij vermoeid raken even door de poten zakken en rusten, dan weer op krabbelen, wat met het gladde ijs moeilijk bleek. Enkele tientallen malen herhaalde rustpauzes, met steeds kortere onderbrekingen. Liep in vrijwel rechte lijn dwars de Sloterplas over naar wak bij ZO eiland. Passeerde daarbij ook enkele groepen meeuwen w.o. enige Stormmeeuwen. Slechts een juv. Stormmeeuw had even "belangstelling", maar verder werd de zeer kwetsbare Dodaars op de grote ijsvlakte door alle overvliegende Zilver-, Storm- en Mantelmeeuwen met rust gelaten!

5/2/79

In openwater van Nieuwe Achtergracht en rond Hortus nog veel Meerkoeten, Kuifeenden (7-19) en enkele Tafeleenden (2-1). Vooral in laatste week werden bij Zool. Museum te Amsterdam dagelijks vele tientallen dode vogels binnengebracht. Bijv. door hr Dudok van Bepantingen Amsterdam: tientallen Kuif- en ook wel Tafeleenden bijv. uit koelwaterkanaal Centrale Hemweg.

8 Februari 1979

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Raaf -roepend- in gebied I.

Met zonnig weer en overdag temp. om het vriespunt opvallend veel konijnen bovengronds. Ree sprong in water van Barnaartkanaal, zwom over en vervolgde na uitschudden van vacht rustig zijn weg.

Blz. 19-20

23-2-1979

In Admiralengracht, waarin slechts drijijs, van Postjesweg tot Erasmusgracht o.a. 114 Kuifeenden (55-59), 3 Tafeleenden (1-2) en vele tientallen Wilde Eenden en Meerkoeten. Waarneming van VU-studenten aan rui bij Visdieven op Schiermonnikoog (vertrouwelijke mededeling Ed. Osieck):
- van 10 op 11-9-1975 5 binnenste grote slagpennen nieuw en volgroeid(?) en 5 buitenste oud. 2 buitenste armpennen nieuw en 4 volgende oud(?).
- van 24 op 25-8-1976 alle pennen oud.
- van 20 op 21-8-1977 2 binnenste grote slagpennen nieuw, elk met score 1 en 8 verdere pennen oud. Armpennen onduidelijk.

- Walters deed veel waarnemingen in de binnenstad. Zo noteerde hij broedvogels tussen zijn huis in de Vespuccistraat in West en zijn werk in de Beethovenstraat in Zuid. Zo werd ook de Mauritskade geïnventariseerd. Hij had op zeker moment, vanwege zijn grote vogelkenis, een eigen werkplek in het Zoölogisch Museum aan de Mauritskade.

Portret sperwer.

**Groot duindoornstruweel
op het 'Mobil buitenveld'.**

Blz. 63 t/m 67

8 April 1979

Mobil-kolonie ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Sperwer vrouwtje vloog afwisselend vleugelslaand en in glijvlucht, dan weer circelend, dan weer rechttuit, vrij hoog in ONO richting. Bracht vele honderden Kokmeeuwen in de lucht, maar echt aangevallen werd ze niet. Nordheim en Melchers hadden ook vrouwtje Sperwer, laag boven struiken jagend, op O. buitenveld. Misschien zelfde vogel.

F. Nordheim en M. Melchers hadden diezelfde dag op O. buitenveld 5 Kievitsnesten (3 x 4 + 2 x 1, w o een dubieus). Ook 2 paar Krakeenden. Een even baltsende Watersnip. Uit moeras in ZO (na rietsnijden) twee Bokjes opgestoten.

10 April 1979

Spuivelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Mobil O. buitenveld. In ZO moeras, waar meeste riet weggehaald, zeer lang dode Roerdomp.

Nordheim en Melchers zagen Boerenzwaluw. Hadden daar ook weer Bokje. Even "tje doch – tje doch" – alarm van Watersnip in en boven ZO moeras. Al meer daar waargenomen. Toekomstig broedgeval? Ook overdag veel "ratelen" van Rugstreeppadden.

Blz. 72-73

18 April 1979

Sloterplas – R.I. West ('s ocht. + 's mi 5 uur)

Op O. en Z.O eiland nesten van Knobbelzwaan, maar vooral veel tamme, witte ganzen. Op en nabij Z.O eiland 4 adulte en 8 sub. Adulte Zilvermeeuwen en 1 sub adulte Mantelmeeuw. Liepen als vorige keer onder de bomen op kale grond van eiland. Enkele paren stonden "op wacht" bij nest van ganzenparen, slechts op enkele m. afstand van de ganzen: vrouwtje op nest, mannetje er vlak bij. Gansen duldden de meeuwen tot zeer dicht bij. Soms even dreigend sissen met de kop laag boven de grond vooruit. Meeuwen deinsden dan enkele stappen terug en werden verder met rust gelaten. Vrouwtje af en toe schikken aan takken van nestvoering. Stond ook wel eens op en wanneer zij slechts enkele stappen van nest af deed, schoten de Zilvermeeuwen direct toe om de takken weg te trekken uit het nest., kennelijk om te zien, of er al eieren onder lagen. Tijdens half uurtje waarnemen was dat 2 x het geval (bij verschillende nesten). Zwarte ei werd direct meegenomen. Gansen verjoegen meeuwen ook dan wel weer, maar vochten helemaal niet om het ei. Op enige afstand ging een meeuw dan hevig op ei inhakken om het stuk te krijgen. Daarbij ook vaak onderlinge vechtpartijen om het ei met toegeschoten soortgenoten. Mantelmeeuw had ook eenmaal succes.

Ik lees: 'Vertrouwelijke mededeling over rui bij visdieven'. Nou nou, dat is iets om over wakker te liggen. Walters hield van gegevens over vogels die alleen voor hem bestemd waren. Zelf was hij niet scheutig met het vertellen van nieuwtjes. Zijn achterdochtige aard dacht dan dat iemand anders daarover ging publiceren terwijl hij die feiten ontdekt had. Dat geheimzinnig doen over gegevens en nesten had ook zijn lollige kant. Ik zie me nog met Walters bij een plevierennest zitten. Er moesten nog twee eieren worden gemeten. Ineens stond hij daar. Een grote man was ons van achteren tot op tien meter genaderd en liep met grote passen op ons af. In een oogwenk drapeerde Walters de punt van zijn grijze regenjas over de eieren en had daarbij het ei dat hij daarvoor nog in zijn hand had er ook onder verborgen. Zijn schuifmaat was in het niets verdwenen. Rustig keuvelend over plevieren was ik ineens deelnemer aan dit complot. "Nog wat bijzonders gevonden?", opende de man het onaangekondigde gesprek met Walters. "Nee, het is een rustig dagje en we zitten over vogels te bomen. We gaan straks nog naar dat veld." Walters wees naar een terrein aan de horizon waarvan ik wist dat er geen nest of vogel te bekennen was, "om nesten te zoeken". Walters liet de conversatie doodbloeden en de man liep een beetje teleurgesteld van het terrein. Walters had hem al vaker ontmoet en hij wilde altijd nesten weten. Die wees Walters nooit aan. Uit zijn handelen blijkt dat hij vaker met dit bijltje had gehakt.

**Linker staartpennen van
tweejarige visdief.**
1979

Blz. 86

26 April 1979

Mobil-kolonie ('s ocht + 's mi)

In Z tuin zieke adulte ongeringde Kokmeeuw, die niet meer weg kon komen. Spartelde af en toe wat.

Was ws vrouwtje (maar had geen ei bij zich), want had "belangstelling" van twee andere Kokmeeuwen, ws. mannetjes, w.v. een een langdurige copulatie poging op zieke vogel ondernam. Verdween ten slotte.

Blz. 90

29 April 1979

Hornweg-Oost ('s ocht + 's mi 7 uur)

In populieren bij N. doorsteek een Draaihals. Zat niet op de grond, maar in gewone zangvogelhouding op takken. Even fourageren. Dwarse vlekken op grote slagpennen goed gezien. Ook bruine dwarsbandering aan onderzijde. Donkere strepen over de wangen. Lichte, naar elkaar toelopende strepen op rug. Geen geluiden. Eerste eigen waarneming in deze omgeving.

Blz. 107 t/m 110

6 Mei 1979

Mobil buitenveld ('s ocht + 's mi 9 ½ uur)

M. Melchers had op Hornweg-Oost op 4/5/79 nest van Veldleeuwerik met 4 eieren.

O. buitenveld Mobil. Nieuwe gevonden nesten:

Tureluur nr 1 (had op 22/4 1 ei; M. Melchers).

Tureluur nr 2 (had op 29/4 1 ei; M. Melchers).

Grutto nr 4 (had op 29/4 3 eieren; M. Melchers).

Grutto nr 5 (had ook op 4/5 al 4 eieren; M. Melchers).

Watersnip (bij schouwen zonk ei met stompe pool bijna loodrecht omhoog. Was al eerder door M. Melchers gevonden. Watersnip spatte bij onze nadering van nest af. Nest lag in korte rietstoppels van gemaaid rietveld, omgeven door wat slik en veel ondiep water): 3,95 x 2,98; 3,83 x 2,90; en 3,82 x 2,95 cm.

Tureluur nr 4 (omgeving Kievitsnesten nrs. 16 en 17; had volgens Melchers op 4/5 ook al 4 eieren).

Grutto nr 6 (had op 4/5 ook al 4 eieren; Melchers; nu ei zinken met stompe pool recht omhoog).

Sloebenden nest met 11 eieren (was er al 1 ½ week; Melchers).

Nu geen Bokjes meer uit moeras opgestoten. M. Melchers vooraf gaande week nog wel. Melchers had afgelopen weken steeds twee Ransuilen in Z.O. aanplant, maar deze nu niet gevonden.

(Plevierenboek 13)

Blz. 33

4/5/79

Nest met 4 eieren Bontbekplevier Westpunt Kanaalzone ten N van Mobil nr 1.

Locatie 'Kanaalzone'.

Portret bontbekplevier.

12 Mei 1979

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 9 uur)

Vorig weekeinde 2, nu 3 harde, geelgekleurde golfballetjes uit (omgeving van) Zilvermeeuwen-nesten verwijderd. Kwamen stellig van golf links Zandvoort, niet ver daar vandaan, maar volgens Verdonk uiterst onwaarschijnlijk dat dit mensenwerk was. Ws. brachten Zilvermeeuwen deze balletjes zelf in snavel (of maag!) mee.

Blz. 121 en 123

15 Mei 1979

Mobil terreinen ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Verdere telling van Kokmeeuwenkolonies: Samen met de telling van 10/5 dus 884 + 2003 = 2887 broedsels met jongen of eieren. Kolonie dus nu ruw 2900 paren!

Blz. 135

23 Mei 1979

Sputveld IJpolders ('s ocht. 2 ½ uur)

Op O. buitenveld was nest van Watersnip nu uitgekomen. Nestkom leeg en aanvankelijk niets van oude vogel(s) te merken. Na enig zoeken twee van de drie pulli gevonden, vlak bij nest, geheel verscholen in de vegetatie. Door het weer en dreigende regen niet lang naar derde pullus gezocht. Bovendien was kans op vertrappen te groot. Pulli BL geringd met nrs. K 650841 en 842. Hadden geen eitanden. Snavels 14 en 13 ½ mm. Gewichten, excl. ringen, resp. 11.0 en 10.8 gram. Donkere poten en snavels. Ook al de kenmerkende lange tenen. Warmbruin gevlekt dons met witte puntjes, die aan pulli van Kempphaan en Bonte Strandloper deden denken. Doppen nog in en vlak bij nest. Bij wegen en ringen en ook later aanhoudend hoog, nogal schrill piepgeluid, dat niet op dat van pulli van bekende strandlopers leek. Misschien door dit geluid geactiveerd kwam een oude Watersnip in een schokkerige vlucht, maar zonder enig geluid over. Daalde in riet vlak bij.

Blz. 152-153

4 Juni 1979

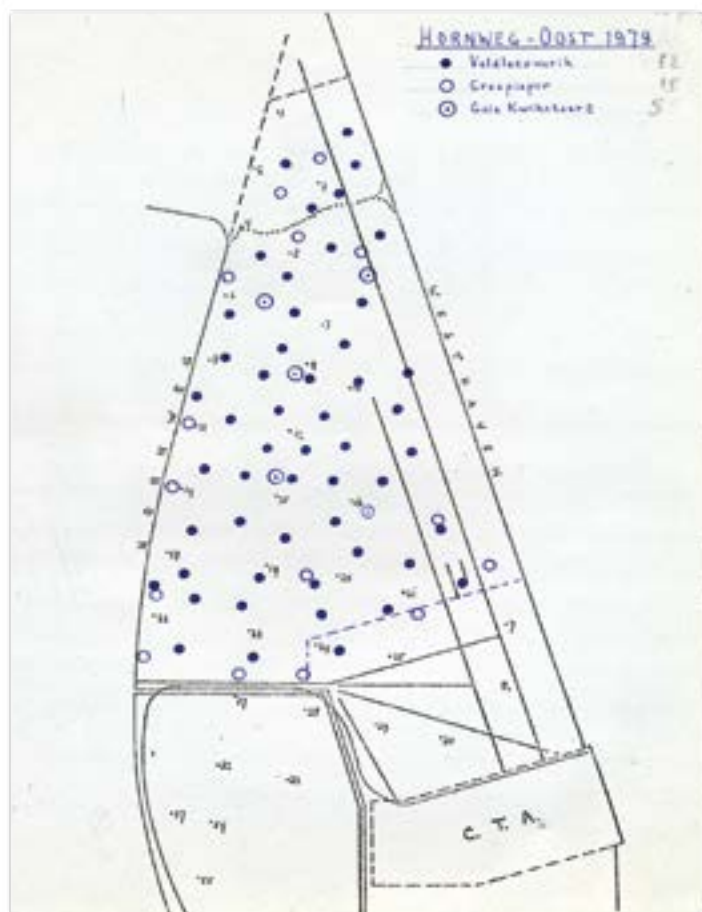
Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Hornweg-Oost. ZW hoek 14 al geheel in bloei staande orchissen. Onderlip tot 7 mm breed. Bladeren alle ongevekt. Onderste bloemen van verschillende planten al verwelkend, dus einde Mei stellig al volop in bloei geweest. Zij slippen als oortjes omhoog. Honingmerk bestond uit kleine vlekjes, met doorlopende lijn omtrokken. Dus toch weer Vleeskleurige Orchis in omgeving waar de soort ook jaren geleden al voorkwam, maar werd uitgestoken.

Broedvogeltelling op 'Hornweg-Oost'. 1979

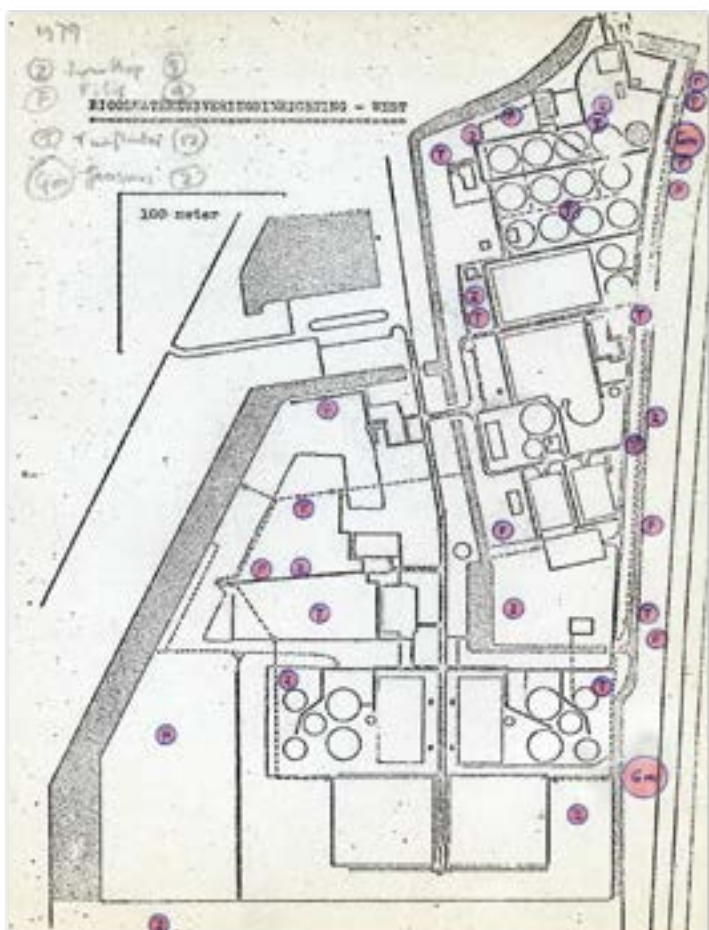
- Walters telde binnen het
- hek van Mobil nauwgezet
- de nesten in de kokmeeuw-
- kolonie. De stukken in zijn
- dagboeken die de groei van
- de kolonie weergeven, heb
- ik grotendeels geselecteerd
- totdat de kolonie zijn hoog-
- tepunt bereikte.

Jonge kempphaan.

· Dit voorjaar ging ik regelma-
 · tig met Walters op pad en
 · haalde hem met mijn auto
 · op in de Vespuccistraat. Met
 · de auto kon je snel delen
 · van de veertig vierkante
 · kilometer grote Westelijk
 · Havengebied doorkruisen.
 · Op de fiets kwam Walters
 · niet verder dan deelgebie-
 · den. Mijn vader was opge-
 · nomen in het ziekenhuis. Ik
 · reed naar Walters, nadat ik
 · in het ziekenhuis te horen
 · kreeg dat mijn vader nog
 · enkele weken te leven had.
 · Ik vertelde hem kort wat
 · er gaande was. Tijdens onze
 · tocht had hij een en al aan-
 · dacht voor dit belangrijke
 · moment dat ons allemaal
 · staat te wachten. Bewust
 · leidde hij het gesprek steeds
 · op het onderwerp vader en
 · zoon. Het voelde als een
 · warme douche en ik zal het
 · niet snel vergeten. Walters
 · had veel van zijn eigen vader
 · gehouden, die al jong stierf.

**Broedvogels op
 R.I. West.
 1979**

1979 dagboek III

Blz. 2 en 7

In de A.W.-duinen waargenomen vogelsoorten (24 ste aanvullende lijst vanaf 4/4-'80). Totaal aantal soorten 202.

Blz. 33

7 Juni 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6 ½ uur; regen)
 Overstekende Hermelijn ADM-weg (Boender).

Blz. 40-41-42

12 Juni 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Mobil achterveld. Registratie Visdievenkolonie. Saldo per 9/6-'79: bruto 361 nesten.

Saldo per 12/6-'79: bruto 397 nesten.

Blz. 48 t/m 51

19 Juni 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

O. voorveld, restant in Noorden. Bezoek aan Visdievenkolonie aldaar. Saldo op 7/6 al 45 broedsels, dus nu al tenminste 53! Weinig van de al eerder door M. Bakker geringde pulli teruggevonden, maar wel veel en fel alarm en agressie.

W. voorveld ten W v. Draka. Visdievenkolonie. Totaal max. 35 alarmerende vogels boven mij, dus ws. (30-) 35 paren.

20 Juni 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Mobil-achterveld. Registratie Visdievenkolonie. Saldo per 17/6/79. Bruto 442 nesten.

Blz. 53-54

21 Juni 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

Z. spuitvak O. voorveld. 58 Kluten, alle broedvogels? Veel alarm en injury-feigning. Vele (24) Klutennesten langs randen en op landtongen/schelpenhoeken.

Op N en Z spuitvak tezamen 120 Kluten!

Blz. 56 t/m 59

23 Juni 1979

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 8 uur)

Bunzing sleepte vrij groot, jong konijn in de bek over de grond mee en zwom ermee over g. 13. Aan overkant even pels uitschudden en in sukkeldrafje met prooi weer verder, buiten gezicht (12.30 u).

Scholekster met jong.

26 Juni 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Mobil-achterveld. In O deel bij een Visdieven-nest twee losse Visdievenvleugels plus een ongeringde poot en wat veren. Staartpennen niet uitgetrokken, maar afgebeten. Vleugels stellig ook, want prooi niet ter plaatse opgegeten, want daarvoor te weinig veren. Dus werk van roofdier en niet van roofvogel.

- Staartpennen recht afgebeten, schrijft Walters. Dat is de typerende 'handtekening' van een vos die een vogel heeft verorberd. De eerste wilde vos was dus al in 1979 in het Westelijk Havengebied. Deze vos zal een mannetje zijn geweest op zoek naar een eigen territorium en waarschijnlijk afkomstig uit de groeiende populatie in de duinen.

Blz. 61-62

27 Juni 1979

Amerikaveld ('s ocht + 's mi 8 uur)

Aan Basisweg bij Bernet twee Kuifleeuweriken (sinds lang!) Vielen direct op door geluid.

Blz. 65

30 Juni 1979

A.W.-duinen ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Nu ook een paar Nijlganzen met 4 kleine pulli in g. 15 (bij grote eiland). Adulte Zilvermeeuw pakte er een op en slikte die vliegend door. Even reactie van oude ganzen, maar verder niets: geen aanvallen of achtervolging. In geul 17 twee niet meer zo kleine pulli Nijlganzen alleen. Uit het daar bekende nest? Nijlganzen-pulli hadden de neiging om bij gevaar de wallekant op te lopen en in de begroeiing in dekking te gaan.

Een jonge scholekster wordt gewogen.

Pagina's uit dagboek 1979 met veren van houtsnip.

Blz. 72

5 Juli 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Registratie Visdieven-kolonie. Saldo per 1/7/79: bruto 536 nesten.

Blz. 80-81

11 Juli 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Overzicht broedgevallen Scholeksters 1979 in W. haven-gebied. Totaal tenminste 24-28 paren.

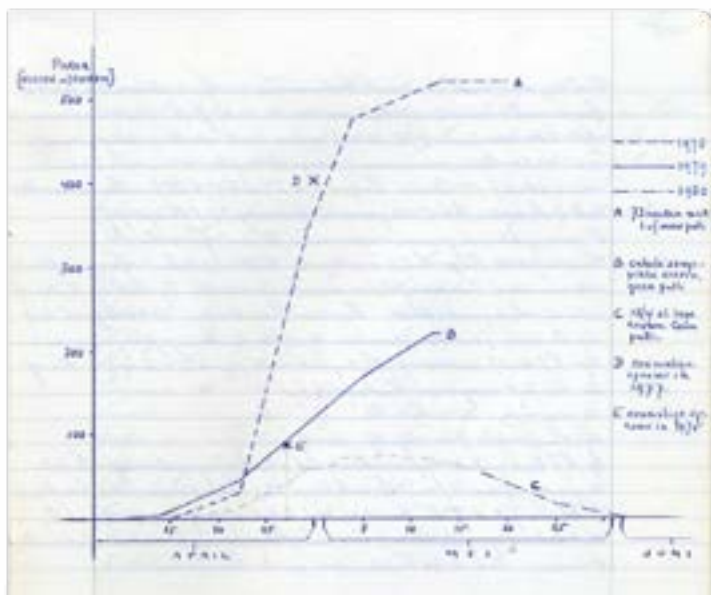
- Walters bewaarde alle
- weerberichten uit de krant.
- Soms was het eenvoudig
- om aan de hand van deze
- berichten een waarneming
- te duiden. Zo vond ik eens
- een noordse stormvogel in
- het Westelijk Havengebied
- die in verband kon worden
- gebracht met de noord-
- westerstorm die enige da-
- gen eerder de kust teisterde.

Stormmeeuw.

- In nieuwe plassen en afwa-
- teringsgreppels verscheen
- steeds massaal als eerste
- soort de tiendoornige stel-
- kelbaars. Hadden de grep-
- pels een goede verbinding
- met de havens, dan werden
- ze bevolkt door driedoor-
- nige stekelbaarsjes, die de
- warme plantenrijke sloten
- introkken om zich voort te
- planten en als opgroeiend
- broed weer verdwenen
- naar de oeverzones van de
- havens.

Kokmeeuwnesten
met eieren.
1980

Blz. 85-86

14 Juli 1979

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 9 uur)

Volgens H. Vader was in de bekende kolonie aan Kr. Schusterkanaal, o.a. door predatie vos, geen enkele jonge Stormmeeuw grootgekomen. Vos had burcht binnen raster in geb. III. Sprong daar met gemak overheen, ook met prooi in bek. Haalde – ook overdag – prooi uit andere omheinde stukjes.

Blz. 93-94

25 Juni

Spuitsvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Saldo Visdieven-registratie dus nu: 580 bruto – 463 verlies = 117 netto, w.v. uitgekomen 103. Er was dus een onnauwkeurighedsverschil van 14 nesten, die stellig ook verloren waren gegaan, maar misschien geplaatste stokken omgevallen en daardoor niet meer opgemerkt of door Kokmeeuwen weggebracht. Van verlies van 463 + 14 = 477 nesten zouden er 30 nog wel net uitgekomen kunnen zijn, maar jongen snel na geboorte prooi gemaakt of door mij niet opgemerkt. Maximaal 23% van de legsels waren dus geheel of gedeeltelijk uitgekomen, met zwaartepunt in de begin periode. In de latere periode kwam geen enkel nest meer uit. Schatting van grootgekomen jongen nauwelijks mogelijk, ws. niet meer dan een enkel percent.

Blz. 102 t/m 107

1 Augustus 1979

Spuitsvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 3 ½ uur; regen)

Langs ringsloot op wachtstaande oude Kluut, die bij mijn nadering begon te alarmeren. Op dit punt bij verrassing pullus zien weghollen. Ook enkele malen over sloot wegzwemmen, tenslotte ook enkele malen onderduiken, daarbij ook nog in flap terecht komen, waardoor steeds meer handicap. Daardoor tenslotte kunnen pakken en BL ringen met 3296706. Naar schatting ca 2 weken oud. KNMI de Bilt: Juli 1979 was te koud, te somber en bijna overal te droog. Gem. temperatuur slechts 16 graden C.. De Bilt 143 uren zon i.p.v. normaal 199.

3 Augustus 1979

Spuitsvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Ten N v. Oiltanking (Amerikaveld). In bekende, ondiepe, maar nu vrij grote plas in midden roep van Dodaars, dus wel weer broedvogel (geweest). Zelfs stekeltjes!

4 Augustus 1979

Spuitsvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 10 uur)

O. voorveld N spuitvak. Slecht 5 Visdieven! In ringsloot was Woelrat midden op de dag (13.00) zonder onderbreiking bezig met verzamelen van verse rietstengels, kennelijk om nest te bouwen. Goede zwemmer en duiker,

staart niet gezien. Opvallend stompe kop. Nam bij voorkeur geen rietstengels "vlak voor de deur". Was eerst erg rustig bij mijn -ook rustige- aanwezigheid. Haal frequentie 1 – 3 minuten. Later -onverklaarbaar- steeds schuwer en veel meer duiken, onregelmatige transporten.

Verdronken land ten W v. Hornweg. Steeds enkele Groenpootruiters, die volgens hr. Ettema (fotograaf uit Utrecht) zich hoofdzakelijk voedden met de hier massaal aanwezige zeer kleine visjes. In ondiepe kanten duizenden van deze visjes langs zien gaan.

Mededelingen Hr Ettema: had jonge, al vlugge Scholekster in aanwezigheid van zijn – alarmerende – ouders langzaam maar zeker in drijfzand van kanaalzone zien wegzakken en zonder hulp omkomen.

Blz. 111

5 Augustus 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

Twee dode Konijnen verkeersslachtoffers Noordzeeweg.

Blz. 113

7 Augustus 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6 uur)

Volgens Boender waren ratten de oorzaak van sterke predatie in kolonie Mobil. Veel gezien, ook de sporen in nat en mul zand kanaalzone. Hij had daar al heel lang geen Bunzing meer gezien. Zelfs geen katten! Boender had ook een of twee al vlugge jonge Visdieven zien verongelukken in slap drijfzand van kanaalzone. Zakten steeds dieper weg en konden zichzelf niet redden.

Blz 143

20 September 1979

In Vespucistraat werd jonge, kennelijk pas uitgevlogen Merel (met ongeveer half ontwikkelde staart) door kat gegrepen. Veel alarm oude vogels. Opgejaagd door mij liet kat jonge vogel los, die toen naar schuilplaats fladderde. Kon daar gemakkelijk gepakt worden. Was (uitwendig) niet gewond. Uit erg laat broedsel (tegen medio Sept. uitgevlogen).

Broedende tureluur

Meneer Walters

1979 dagboek IV

Blz. 12

9 November 1979

R.I. West ('s mi 4 ½ uur)

Uit bewerking en vergelijking der gegevens van adulte Kokmeeuwen op R.I. West in 1978 en 1979 blijkt, dat de rui der grote slagpennen in alle stadia van tweede helft September tot in November in 1978 steeds een 4-7 dagen verder gevorderd was dan in 1979.

11 November 1979

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6 uur)

Centrale Middenveld 20-25 Kramsvogels trokken naar Z over. Op nieuwe Aziëhaven 16 Futen en 25 Wilde Eenden, 8 Krakeenden (4-4) en twee IJseenden in vrouwtjes kleed. Eerste persoonlijke waarneming in dit gebied. Was door M. Bakker het eerst gesignaleerd, eerder op 11/1. Vogels waren niet erg schuw. Veel duiken aan de ondiepe kant van de haven. Zeer donkere kruin en ook wangen. Kleine, donkere snavels in "hoge kopjes".

Portret van vrouwtjesmerel.

Diverse veren van rosse grutto. 1980

1980 dagboek I

Blz. 27

1 Januari 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 5 uur)

Op sportvelden Spieringhorn bijna 30 Patrijzen bij elkaar, maar behorende tot 2 of 3 verschillende koppels. Veel onderling gekraai. (na lichte nachtvorst en nu zonnig, rustig weer).

Blz. 48-49

24 Februari 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Op Z spuitvak O. voorveld 12 Bonte kraaien.

Blz. 77

Bericht van Arnhem dd. 15/7-'80:

Kokmeeuw Leiden 3.021.453. (25/6-1965 als broedvogel gevangen bij Houtribsluizen bij Lelystad en na experiment op zelfde dag te Arnhem losgelaten).

dd. 4/6-1960 als pullus geringd in polder IJdoorn bij Durgerdam,

dd. 3/7-1980 dood gevonden, niet erg vers meer, in Mobil kolonie, Amsterdam IJpolders.

Blz. 81

9 April 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op O. buitenveld Mobilveld. M. Melchers had nu 9 Kievits-nesten, waarvan 7 met 4, 1 met 3 en 1 met 2 eieren.

Blz. 94

M. Melchers had op O.buitenveld Mobil op 21/4/80: Kievit met 4 eieren in lage ZO deel, Kievit met 3, later 4 eieren dito, Tureluur met 4 bebroedde eieren dito, Tureluur met 2, later 3 eieren dito, al bekende Tureluur had 20/4 4 eieren, Grutto met 4 eieren dito, Grutto met 2, op 21/4 met 3 eieren richting ZB 1-38, Fazant met 4 eieren bij vliegtuigplaten. In ZO aanplant Ransuil op Eksternest, die er vast bleef zitten. Tweede vogel vlak bij.

Jonge ransuil dreigend naar fotograaf Walters.

(Plevierenboek 13)

Blz. 79-80

6 April 1980

O. voorveld ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Fourageer-activiteiten (aantal minuten voor 50 voedselpikken)

Bontbek (?)	1 min. 15 sec.	(11.12 u.).
“ vrouwtje	1 min. 45 sec.	(11.19 u.).
“ mannetje	1 min 15 sec.	(11.24 u.).
Strandpl. “	2 min. 0 sec.	(12.04 u.).
Bontbek vrouwtje	6 min 15 sec.	(12.10 u.).
Strandpl. mannetje	1 min 20 sec.	(12.25 u.).
Bontbek vrouwtje	1 min 35 sec.	(12.29 u.).
Strandpl. mannetje	1 min 5 sec.	(12.29 u.).
Strandpl. “	1 min 5 sec.	(13.00 u.).

Hoge fourageer-frequentie werd vooral bereikt in zeer natte randen van plassen, waar plevieren nu ook -uit noodzaak?- veel fourageerden. Vogel van meer dan 6 min. gaf indruk wel al die tijd op voedsel uit te zijn.

Blz. 92-93

14 April 1980

Hr. A. P. Bot had op Hornweg-Oost ten W v ZB 5-15 die zelfde dag nest van Bontbekplevier met 4 eieren (nr 2). Op 14/4/80 zelf opgezocht en gemeten. Kuildoorsnede 10 x 10 cm. Stevige schelpenvoering van 101 gram! Kuil zonder voering 4 ½ cm diep. Schelpjes uit voering aanmerkelijk veel kleiner dan die beschikbaar in naaste omgeving. Dus duidelijk selectie ten voordele van kleine fragmenten. Na plaatsen van (glanzende) stenen uil op enkele dm van nest kwamen beide plevieren vrij snel terug. Vooral de eerste nam al gauw opgerichte alarmhouding aan, maar van geen van beide alarmroepen. Naderden de uil tot op enkele m., toen wel enkele malen kopknikken en wat (oversprong?) veren poetsen. Toen de ene wegvloog, volgde de andere prompt, beide richting voedselgebied (lage delen ten W v. Hornweg). (11.10 u). Na een vol uur beide plevieren nog niet teruggezien, toen de proef maar afgebroken.

- Zolang ik bij Walters over
- de vloer kwam, stond het
- kitscherige steenuiltje op
- een prominente plek in de
- kamer. Totdat ik zijn dagboe-
- ken las heb ik nooit geweten
- wat Walters met dat uiltje
- had uitgespookt. Over zijn
- proeven met plevieren ver-
- telde hij zelden iets.

Blz. 110-111

1 Mei 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Mobil-veld O. buitenveld. In ZO hoek 1 paar Patrijzen. Fel alarm van 2 Grutto's daar met jongen, waren volgens M. Melchers daar 27/4 al aan het uitkomen.

Nu voor het eerst ratelen der Duinpadden.

Blz. 116

5 Mei 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

R v d Valk had op 30/4 in N deel Amerikaveld 4 Kluten-nesten.

Blz. 123 t/m 128

11 Mei 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht. + 's mi 9 uur)

Mobil O. buitenveld. M. Melchers had op 3/5 nest van Veldleeuwerik gevonden met 1 ei, dat nu 3 eieren bevatte: 2,46 x 1,73, 2,46 x 1,71 en 2,44 x 1,69 cm. Nestopening op Oosten.

13 Mei 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 9 uur).

Van 10.00-17.00 u bij Oiltanking (samen met drs. Brian Rogers, vriend van Prof. C. Witkenson, Uitgeest). Op 2.40 m van Kokmeewennest met 3 eieren vloog vrouwtje Slob-eend weg van haar nest met 7 eieren (en volop dons).

14 Mei 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

"Natuurreservaat" Halfweg. Zwarte Ruiter in prachtkleed. Op omgemaaid riet tegenover de schuilhutten 2 of 3 broedende Kluten. Daar ook een vrouwtje Kempmaan (met middelmatig bruine kraag). Copulatie van Klutenpaar 15.00 u voor de schuilhut.

Blz. 134-135 en 137 t/m 140

18 Mei 1980

Spuitvelden IJpolders ('ocht + 's mi 9 ½ uur)

Hornweg-Oost. In ZW hoek 32 afzonderlijk bloeiende Vleeskl. Orchissen. Volop Zandzegge in bloei. Tegen verhoging (t. ZO v. ZB 5-10) groep grotendeels uitgebloeide Kandelaartjes.

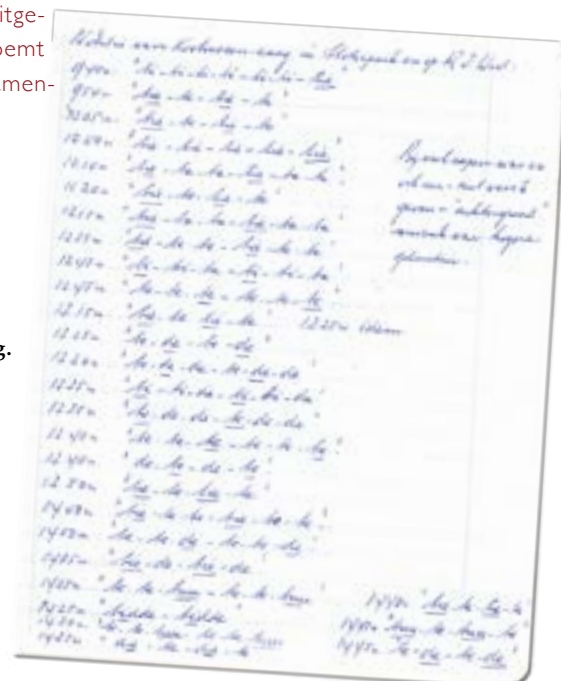
Op veldje ten Z v. ex-ADM-haven 6 paar Kluten (R v d Valk).

- Al eerder gebruikt Walters de naam 'duinpadden'.
- Dit zijn rugstreeppadden.
- Walters had niet zoveel
- interesse in amfibieën.

Jonge veldleeuweriken.

- Walters heeft zich met alle
- kennis en gezag op het gebied van vogelstudie ingezet om het natuurreservaatje bij Halfweg te behouden.
- Later stelde ik als stadsecoloog voor om waterpartijen in het reservaatje aan te leggen volgens het vroegere slotenpatroon. Het is tot mijn verbazing nog uitgevoerd ook. Wat je noemt een ongeplande gezamenlijke actie.

Registratie van koolmeesgezang. 1980

19 Mei 1980

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Mobil binnenhek. Kolonie Kokmeeuwen, vooral deel in NW, erg compact en lang niet zo gespreid als in 1979.

Overall gangen in de hogere vegetatie (smaller dan van Haas, dus wel van ratten). In zulke gangen hier en daar eieren van Kokmeeuwen of uitgevreten doppen en ook enkele der bovenvermelde dode vogels.

Nog geen vestiging van Visdieven.

Op 15/5 's ochtends heel vroeg had drs. E. Veling in omgeving Ruigoordweg baltsroep van Porcelainhoen en ook roepende Waterral.

21 Mei 1980

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Van Scholekster nest midden Olifantenveld 1 jong uit, dat nog niet helemaal uitgepluimd, maar wel droog. Gewicht 32.6 gram. Twee eieren zwaar aangepikt. Broedende vogel uiterst agressief: complete duikvluchten op mij, met een lange, meest ook al lage aanvangsvlucht en herhaaldelijk klappen tegen mijn hoofd, ws met vleugels, maar misschien ook met poten. Vluchten steeds tegen wind in uitgevoerd. Toevallig?

Bezoek aan 'natuurreservaatje' onder Halfweg. Bij pas gegraven poeltje steeds 6 Kluten en daar zelfs 4 Klutennesten gevonden, 3 met 4 eieren en een derde met 3 al duidelijk bebroede eieren, die verdronken waren in nestkuil door waterinbreng door Gem. Amsterdam. Pompje stopgezet en nest met klei opgehoogd. Kort na de ingreep zat Kluut op het bijna mislukte broedsel.

24 Mei 1980

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

M. Melchers zag langs Australiëhavenweg twee Tortelduiven. Op N + Z spuitvak O. voorveld had hij nu met zekerheid 5 + 6 Visdievennesten + 1 Klutennest + 1 Kievitsnest. Op Hornweg-Oost bij ZB 5-15 nu zeker 2 Visdievennesten. Fr. Nordheim had bij Ruigoord ongeveer 10/5 nest Veldleeuwerik met 4 eieren. Daar ook op die datum nest van Grutto met 4.

(Plevierenboek 13)

Blz. 106

24/5/80

M. Melchers had op Z spuitvak O. voorveld nu al 4e nest Strandplevier (incl. de al verdwenen nesten) (de nrs. 30 en 31). In kanaalzone ten N v Mobil had hij nest van Bontbek met 4 eieren (nr 32).

Blz. 107 t/m 110

5 Juni 1980

Hornweg-Oost

Vanaf ± 10.30 u. met schuilhut op 4 - 4 ½ m van Bontbekplev.nest nr. 27. Lag op 2.60 m van Visdievennest. Beide nesten voor onderzoek iets naar elkaar toe verplaatst, waardoor onderlinge afstand nu ca 1.75 m. Vrouwtje Bontbek durfde eerst niet naar nest.

Bekende aarzelingen met veel kopknikken, maar ook – echt – fourageren. Om 11.10 u kwam ook mannetje. Was BL rechts geringd. Vrouwtje ongeringd. Mannetje zette snel door naar nest op nieuwe plaats, hoewel argwanend met kopknikken en (zachte) alarm-roepen. Vrouwtje bleef nog even, veren poetsen, toen weg, ws. naar voedselgebied. Bij plotseling laag overvliegende Visdief was vrouwtje plotseling "ineengekrompen", lichaam schuin voorover, vleugels heel even uitslaan, maar niet wegvliegen, ook al omdat Visdief helemaal geen aanval op haar deed. Gedrag deed veel aan begin van "Flugsprung" denken. Na even gezeten te hebben, begon mannetje toch ook schuw rond te lopen. Bij aflossingen mannetje / vrouwtje geen enkele ceremonie.

Om 12.20 u. eindelijk geringde Visdief op zijn nest, na enkele niet doorgezette pogingen. Bij elke poging begon mannetje Bontbek op nest te alarmeren en eenmaal zelfs enigszins plat drukken in nestkom. Broedende mannetje in volle zon met vrij warm weer snavel vrijwel continu enigszins open, vooral in rust-situaties, met trillende keel- en borstveren.

1980 dagboek II

Blz. 2 en 7

In de A.W. duinen waargenomen vogelsoorten (25 ste aanvullende lijst 15/8-'80) 203 soorten.

Blz. 8

Systematisch overzicht hogere plantensoorten op opgespoten terreinen bij Amsterdam. (volgorde Heukels-van Oostrom 17e druk). 250 soorten.

Blz. 23-24

13 Juni 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi ...uur)

"Natuurreservaat". Twee Waterhoentjes op slik fouragerend, ws. van een paar, maar los van elkaar, elk met een jong van enkele dagen oud. Jongen pikten zelf ook wel wat, maar ws niet erg effectief en werden in ieder geval gevoerd. Meestal werd voer erg voorzichtig voorgehouden, maar enkele malen gezien dat òf jong snavel oude vogel òf oude vogel snaveltje jong te lang vasthield (ws. het eerste) waarop oude vogel zich min of meer losrukte, waardoor het jong enkele malen de lucht in vloog tot boven hoogte van kop oude vogel. Kwam desondanks toch steeds op pootjes terecht.

Blz. 35

25 Juni 1980

R.I. West ('s ocht + 's mi 7 uur)

In W. buitensingel weer roepende Wielewaal.

Blz. 41-42-43 en 45 en 47

2 Juli 1980

R.I. West ('s ocht + 's mi 6 uur)

In ZW bosje gaf Wielewaal even reactie op mijn fluiten.

3 Juli 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi ...uur)

Mobil binnen hek. Aan rand van Kokmeeuwenkolonie in middendeel vrij verse, adulte, ongeringde Drieteenmeeuw gevonden. Snavel geheel groengeel. Oogranden steenrood. Poten donker roodbruin. Wel kleine achtertenen en daaraan zelfs aan beide kanten minieme zwarte nageltjes.

Ontwikkeling broedgeschiedenis Kuifeend in spuitvelden van de A.W. duinen in 1980.

| | a | b | c | 2 van (a+b) | c van (b+c) | %
2 van (a+b)
200/75 | %
c van (b+c) |
|--------------|-----------|-----------|---------------|-------------|---------------|----------------------------|------------------|
| <i>datum</i> | <i>Ed</i> | <i>gg</i> | <i>nummer</i> | <i>gg</i> | <i>nummer</i> | <i>%</i> | <i>%</i> |
| 5-4-'80 | 146 | 126 | 0 | 54 | | | |
| 12-4-'80 | 82 | 70 | 0 | 54 | | | |
| 27-4-'80 | 99 | 89 | 0 | 52 | | | |
| 30-4-'80 | 100 | 84 | 0 | 54 | | | |
| 4-5-'80 | 85 | 79 | 0 | 52 | | | |
| 16-5-'80 | 104 | 102 | 0 | 50 | | | |
| 17-5-'80 | 87 | 82 | 0 | 51 | | | |
| 17-5-'80 | 177 | 142 | 0 | 55 | | | 16% |
| 25-5-'80 | 192 | 137 | 0 | 58 | | | 26% |
| 31-5-'80 | 184 | 107 | 0 | 62 | | | 40% |
| 7-6-'80 | 149 | 84 | 0 | 64 | | | 43% |
| 14-6-'80 | 222 | 87 | 2 | 72 | 2 | | 39% |
| 21-6-'80 | 151 | 48 | 5 | 77 | 9 | | 46% |
| 29-6-'80 | 175 | 80 | 11 | 69 | 12 | | |
| 5-7-'80 | 122 | 117 | 12 | 53 | 13 | | |
| 12-7-'80 | 90 | 133 | 23 | 40 | 15 | | |
| 26-7-'80 | 28 | 97 | 21 | 22 | 24 | | |
| 2-8-'80 | 12 | 72 | 15 | 15 | 17 | | |
| 9-8-'80 | 6 | 18 | 17 | | | | |
| 16-8-'80 | 6 | 12 | 8 | | | | |
| 23-8-'80 | 6 | 29 | 6 | | | | |

**Ontwikkeling
broedgeschiedenis
van de kuifeend in
de Amsterdamse
Waterleidingduinen.
1980**

- In gedachten zie ik Walters
- voor me, hollend over het
- voetbalveld achter een
- jonge scholekster aan en het
- beestje dan niet te pakken
- krijgend. Dan maar op de
- fiets er achteraan en hij
- vangt hem weer niet. Pas
- in de derde ronde heeft hij
- succes. Ik deed vroeger hele
- andere dingen op voetbal-
- velden, maar dat vond hij
- maar niks.

De noordelijke Amsterdamse Waterleidingduinen met daarin de infiltratiegebieden waar Walters jarenlang vogelonderzoek deed.
1980

- Walters hield niet alleen
- een totaalijst bij van alle
- door hem in de AWD door
- de jaren heen waargenomen
- vogelsoorten maar ook een
- dagijst.

Blz. 50-51

11 Juli 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Op zelfde sportveld van complex Spieringhorn nu weer twee oude Scholeksters met een pullus, dat na achtervolging kunnen pakken. Achtervolging per fiets en hollend. Jong ging daarbij te water. Toen mijzelf teruggetrokken. Jong kwam weer spoedig aan land. Liep onder beplanting door en zou daar voor mij onvindbaar zijn, maar het bleef daar niet. Op open veld kunnen grijpen. Bij al dit gedoe geen afleidingsmanoeuvres van oude vogels, wel veel alarm.

Blz. 58 t/m 61

15/7/80

Op Olympiaplein zang van Boomkruiper. Herhaaldelijk. Ook wel de normale roep. 2 vogels bij elkaar. Een paartje? Meest in bomen op plein, maar ook in smalle dwarsstraten. Beide ook tegen de stenen muren van woningen op zien klimmen. Ook inspectie (door beide vogels) van ventilatiespleten. Verdwenen daarin zelfs geheel. Leek wel, of een met voer vloog (blok 25-44). Van Sept. '68 - Maart '76 dit punt honderden malen gepasseerd zonder de soort hier ooit waargenomen te hebben.

20 Juli 1980

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 4 ½ uur; regen)

Bij verspreiding rietvogels over Hornweg-Oost viel op, dat Rietzangers en Rietgorzen ook veel in (vrij dun) riet op droge grond voorkwamen, maar Kl. Karekiet uitsluitend in riet, dat -zeker in begin van seizoen- in water stond, bijv. lage delen langs verhoging en wegslootjes.

Blz. 73-74

2 Augustus 1980

A.W. duinen ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

Volgens H. Verdonk zouden er in Z duin geen Wulpen jongen groot gekomen zijn. Hij had in omgeving van een vossenburcht 1 oude en 2 jonge Wulpen dood gevonden. Ook 1 of 2 oude, ongeringde Scholeksters, enkele eieren van Kok- en Stormmeeuw en vrij veel Fazanten. Hij had 6 vossenburchten (bewoonde) met zekerheid opgespoord, maar dacht dat er wel 8 geweest konden zijn. Misschien door predatiedruk zouden Fazanten overdag veel meer in dekking blijven, dus veel minder worden waargenomen, maar niet echt veel in aantal afgenomen zijn. Fazant nu als 49 ste soort van lijst van 52.

Blz. 94

7 September 1980

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 8 uur)

Dode, al stinkende, juveniele Kleinste Jager in gebied II. Volgens Roselaar worden aan de kust overwegend juveniele Kleine Jagers waargenomen, maar de laatste decenia doodgevonden Jagers (pas gedeponeed in ITZ) zijn bijna steeds juveniele Kleinste. Dus zeker geen buitensporige waarneming, maar wel even vastgelegd voor CDNA. Tableau met grote slagpennen, flankveren. etc. in collectie ITZ opgenomen.

Blz. 118-119

27 September 1980

Vlieland ('s ocht 2 uur) en overtocht 's middags.

Ontwikkeling soortenlijst: 1e dag (enkele uren) 35 soorten, 2e dag 66, 3e dag 84, 4e dag 91, 5e dag 98, 6e dag 106, 7e dag 107, 8e dag 107, 9e dag 110, 10e dag (enkele uren voor vertrek) 110 soorten.

- Rob van der Valk en Walters
- haalden bij tellingen op
- Vlieland altijd zeker honderd
- vogelsoorten.

Broedende grutto.

Grutto op weg naar nest.

- Ik had het vroege grutto-
- nest niet zelf gevonden,
- maar het was mijn vriendin
- Annik die hier haar tweede
- voorjaarservaring in het
- Westelijk Havengebied
- beleefde.

1981 dagboek I

17 Januari 1981

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 5 uur)

Op haventje ex-ADM bij matige W. wind vrijwel alle water-
vogels vlak onder de wal. Enige aanwezige Waterhoentje
vloog voor mij uit dekking en daalde op open water.
Werd direct daarop aangevallen door Grote Mantelmeeuw.
Werd aan nek opgepakt, spartelde hevig tegen, zette zich met
poten af. Werd ook af en toe weer losgelaten, maar Water-
hoen werd door behandeling snel slechter en werd binnen
enkele minuten afgemaakt. Mantelmeeuw begon direct met
plukken, veren vlogen in de wind over water weg. Mantel-
meeuw hield bij de agressieve bewerking meestal vleugels
half uit, alsof om zich (in het water) af te zetten.

Blz. 11

25 Januari 1981

Sloterplas – R.I. West ('s ocht 3 uur)

J. B. Buker had op 23/1/81 op ZW eiland 18 Ransuilen. Vol-
gens K. Hazevoet zouden er bij strandbad geregeld enkele
(adulte) Kleine Mantelmeeuwen zijn, maar zelf daarna (ook
nu) niets gemerkt.

Blz. 35 en 37

15 Februari 1981

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 8 uur)

Op plek in gebied II (ws. geen voerplek) bij elkaar 34 Bonte
kraaien, 2 Zwarte kraaien en 40 Kauwen.

Blz. 39 t/m 43

W. v. d. Waal – Vogelwerkgroep Amsterdam – had op
15/2-'81 aan Oostkant van Australiëhaven in het water
tussen wrakhout dode adulte, ongeringde Drieteenmeeuw
gevonden, samen met H. Klumper. Leek nog erg vers, maar
misschien door aanhoudende lage temperaturen wat langer
vers gebleven.

Kuifeend Arnhem 5027138

dd. 22/7-1967 als pullus geringd in AW-duinen onder Zand-
voort. Eerste helft November 1980 dood gevonden (!) door
jager in polderland tussen Zaandam en Wormerveer.
27/2/81. In coniferenbosje in Beatrixpark een – af en toe roe-
pende Kuifmees – , die enkele malen door een Zwarte Mees
werd verjaagd. Beide vogels ook goed gezien.

Blz. 54

F. Nordheim had op 27/3-'81 in ZO moeras Mobil buitenveld
1 Grutto nest met 1 ei en 1 Kievitsnest met 1 ei.

M. Melchers had op 29/3-'81 aldaar bovendien 1 Grutto nest
met 4 eieren (!), 1 Kievit met 3 en 1 Kievit met 1 ei. De nesten
van 27/3-'81 bevatten toen elk 2 eieren.

Blz. 64 t/m 69

9 April 1981

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

Boender had winter '80/'81 5-10 dode Zeekoeten uit ADM-haven opgevisst!

11 April 1981

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Gehele dag in gebied I (samen met R v d Valk, evenals op 11/1, 31/1, 15/2, 28/2, 4/4, had opwaartse invloed op aantal waargenomen soorten).

11/4/81

Mededelingen M. Melchers: in ZO moeras Mobil buitenveld 2 Meerkoeten met elk 5 eieren (voltallig?). In kattenkooi met stukje hart, buiten en binnen, was Wezel gevangen.

Blz. 77-78

17 April 1981

Mobil buitenveld ('s ocht + 's mi 7 uur)

Mobil buitenveld. Eksternest in Oostrand bevatte volgens Melchers 7 eieren.

Tot dusver nog geen enkele maal baltsvlucht Watersnip. M. Melchers evenmin.

Volgens M. Melchers en F. Nordheim waren op het opgespoten veld ten W van Ruigoordweg tot aan boomgaard en van Noorderweg tot Velsersweg 3 Grutto paren (2 met 4 en 1 met 5 eieren!) en ca 10 paren Kievit (waarvan 7 nesten gevonden) + 1 paar Tureluur.

Blz. 104-105

3/5-'81

Amerikaveld t N v. Oiltanking - R v d Valk + familie. Tafeleendennest verstoord. Eieren lagen in het rond. Telling Kokmeeuwen-kolonie in en rond de poel (niet helemaal compleet) 3 nesten met 5, 0 met 4, 14 met 3, 24 met 2 en 19 met 1 ei.

Blz. 107 t/m 110 en 112-113

7 Mei 1981

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Mobil binnen hek. Eerste telling Kokmeeuwen-kolonies. Totaal deze deel-telling 949 nesten met 206 (nog of weer) zonder eieren.

8 Mei 1981

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

In ADM wilgenrij zang van Zanglijster. Daar nu ook – voor het eerst! – zang van Nachtegaal! (even ten N v. ADM). Boven ZO moeras baltsvlucht Tureluur. Melchers had daar nu drie Tureluurnesten elk met 4 eieren. Hij had alle Grut-

Jonge meerkoeten.

Broedende kemphaan.

Kokmeeuwen boven de kolonie
ten noorden van Oiltanking.
foto Fred Nordheim

Jonge kemphaan.

tonesten daar met aangepikte eieren gezien en nu waren alle uit. Ook alle bekende Kievitsnesten uitgekomen. Hij had in Westpunt kanaalzone achter Mobil nest van Tafel-eend(!) aan kant van hek met veel, maar ongeteld aantal eieren. Hij had in droge deel kanaalzone (O) 1/5/'81 nest van Veldleeuwerik met 4 eieren, dat daarna alweer verloren.

Blz. 115 t/m 120

10 Mei 1981

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

Mobil binnen hek. Moeizaam wegvliegende adulte Kokmeeuw kon in de vlucht gegrepen worden (achtervolging per fiets!). Bleek ook al ei niet kwijt te kunnen. Gewicht incl. ei 310 gr. Ei kon niet uitgedrukt worden en ging bij pogingen daartoe kapot. Veel eiwit laten weglopen. Zware ademhaling, misschien door emotie van gepakt worden en inspanningen om toch nog kleine stukjes te vliegen. Vloog een 10 minuten na de behandeling rechtstreeks de kolonie in, nog wel wat zwaar, maar toch al veel beter. In kolonie nu weer twee Kokmeeuwen – dwergeieren gevonden. Telling nesten van 7/5 afgemaakt. Totaal 3914 nesten. Dus afgerond kolonie nu ongeveer 3900 paren groot!

11 Mei 1981

Spuitvelden IJpolders ('s av 3 ½ uur)

In schietwilg op Amerikaveld op ongeveer 2 m hoog nest van Ekster (zonder dak) met 7 pulli van ongeveer 5 dagen oud. Op zelfde veld ten N v. Cargill-weg Ransuil op oud Eksternest (zonder dak) in duindoorncomplex op ruim 1 m hoog, met 4 eieren. Vondst M. Melchers. Afm. 3.98 x 3.25; 3.85 x 3.26; 3.73 x 3.17; 3.93 x 3.22. Geen enkele dekking van boven.

Ook nest van Kemphen, eveneens met 4 eieren, niet aangepikt. 4.69 x 3.07; 4.72 x 3.14; 4.60 x 3.05 en 4.63 x 3.10 cm. Kemphen, op weg naar nest, werd hevig aangevallen door Bontbekplevier die daar kennelijk jong(en) had.

12 Mei 1981

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Op Mobil buitenveld. Eksternest in Z O aanplant nu (en ook al 10/5 MM) leeg, dus wel mislukt. Volgens Melchers was 1e Eksternest (aan Westrand) ook al mislukt. Mensenwerk?

Op oude Eksternest 1979/1980 in grote duindoorn ook in Westzone, op ongeveer 1 ½ hoogte, Ransuil met (vers?) ei: 4.02 x 3.34 cm. Zat erop, maar vloog voor mij snel weg. Zonder dak.

Blz. 126-127 en 129

R v d Valk had 14/5/81 's avonds aan poel ten N v. Oiltanking 162 Kokmeeuwnestten.

(Plevierenboek 13)

Blz. 122-123

20/5/81.

M. Melchers had jonge Bontbekplev ten N van Oiltanking op Amerika-veld.

21/5/81

In kanaalzone achter Mobil had 4-legsel Kleine Plevier gelegen, dat nu alweer weg was (M. Melchers).

Jonge bontbekplevieren tussen opkomende zeeasters.

Blz. 135-136-137

20/5/81

R v d Valk + M. Melchers + R. Chrispijn + F. Nordheim ten N v Oiltanking op Amerikaveld. Nu rond bekende poel 118 Kokmeewennesten met eieren + 182 nog of alweer leeg. Daar nu ook nest Dodaars met 3 eieren. Nest van Rietgors met 5 pulli. Grutto nest met 4 aangepikte eieren. Kievitsnest met 2 verse eieren. Ransuil zat nog vast op nest ten N W v. Cargill.

22 Mei 1981

Spuitvelden Ijolders

(’s ocht + ’s mi 8 ¼ uur – 1 ¼ u regen)

M. Melchers wist nest Kievit langs spoorbaan vlak bij N. randweg.

M. Melchers had op 21/5 op Amerikaveld ten Z v. Cargillweg 2 alarmerende vrouwtjes Kemphanen, w.v. 1 jong gevonden. Hij had daar ook 2 Scholeksters 3-legsels. Tureluur legsel met 4 jong in orde.

M. Melchers: Amerika-veld. Rietgorzen-nesten met resp. 6 eieren, 6 eieren en 6 jongen. In N punt Amerika veld Scholeksternest met 4 eieren (22/5/81). Vers dood pullus Grutto in nest overgebleven. Had 2 paar poten (dus 4 pootjes MM) en 2 aan elkaar gegroeide onderlijven, maar één kop. Naar ITZ.

Jonge grutto.

Kievit koestert jongen.

1981 dagboek II

Blz. 2 en 7

In de A.W. duinen waargenomen vogelsoorten (26 ste aanvullende lijst vanaf 6/6-'81) 204 soorten.

Blz. 11

Mededelingen J. B. Buker 5/6-'81: in restant-velden Bijlmermeer ca 30/40 paar Visdieven. Tussen snelwegen bij Haagse Weg en Schipholbaan in wegberm ca 50/70 paar Visdieven. Had dit voorjaar geen enkele maal Bosuil gehoord op R.I. West of Slotervaart.

Blz. 14-15

Aantekening R v d Valk over Amerika-veld ten N v. Oil-tanking dd. 3/6-'81. Kokmeeuwen-kolonie nu praktisch verlaten. Slechts een nest met 1 ei en 1 met 3 over. Geen pulli! Geen alarm van betekenis meer. In naaste omgeving 3 Visdieven-nesten met elk 3 eieren en twee Kieviten 4-legsels. Daar ook nest van Veldleeuwerik met 5 eieren.

Blz. 17 t/m 22 en 24-25 en 28

8 Juni 1981

R.I. West ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Langs Rspb bij Maasen jonge Vlaamse Gaai, die nog niet goed kon vliegen, wel heel snel op grond rondhippen en van tak op tak in de struiken klimmen. Kunnen pakken en geringd met 1152045. Vleugels geheel gestrekt l 137, r 138 mm. Was niet erg schuw. Bij pakken veel geschreeuw en toen direct een oude vogel al schreeuwend in bomen en struiken in omgeving. Soms tot erg laag boven mij (en jong). Oude vogel was "woedend". Sloeg met snavel wild tegen takken en rukte legio levende populieren blaadjes af. In Boomkruiperkastje bij Maasen meer voering dan vorige keren, vooral opvallend veel mezenveren. Geheel in de voering, in diepte van "brievenbus" zat Bosmuis (bruin, staart minstens evenlang als lichaam). Liep door mij snel uit kastje weg en langs boomstam naar beneden. Ws. veroorzaker van mislukken eerdere Boomkruiper broedsel in dit kastje.

- De afkortingen van
- Walters zijn onlogisch maar
- hij gebruikte ze alleen voor
- zichzelf. Zoals:
- BL: bovenloopbeen
- NA: niet aangepikt
- Rspb: ringspoorbaan
- TV-kast: torenvalkkast
- LM: lichtmast
- ZB: zakbaken

- Ik ving snoekbaars aan
- de lopende band.

Jonge kievit.

12 Juni 1981

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi 8 uur)

Ten N v. Cargillweg was Eksternest van 11/5/81 met ene ei verlaten. Ook Ransuilennest daar nu geheel leeg. Na veel zoeken verspreid rond nest op enige afstand, zittend op de grond of laag in duindoornbosje drie nog lang niet vlugge Ransuilen-jongen gevonden en geringd met 5.146.038, 39 en 40. Broedsel was ws. sterk verstoord, waardoor jongen nest ontijdig hadden verlaten. Jongen voelden in hand mager aan en deden weinig energiek. Ook oude vogel in directe omgeving, even alarmerend, daarna eindje wegvliegend. Aantal braakballen verzameld, waarin 60 prooidieren, wv. 93% Veldmuizen! (zie tabel voor 5/6/81).

16 Juni 1981

R.I. West ('s ocht + 's mi 7 uur)

Merelnest op raamkozijn, na uitvliegen der jongen verwijderd. Op zelfde plaats nu nieuw Merelnest, waarin 1 ei. Dodaars broedend op nest in W. ringsloot.

Blz. 32-33 en 35

20 Juni 1981

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 10 uur)

In drain 12/14 afgekloven schoudergordel met twee complete vleugels van vrouwtje Kuifeend. Sterke lucht van vos. Bij "vossenburcht" langs g.14 o.a. nog twee stel vleugels van vrouwtje Kuifeend. (daar bovendien nog 4 x 2 Fazantenvleugels-adult, kop mannetje Fazant, 1 jonge Kokmeeuw 1981 -wel vlug geweest-, 1 konijn, 1 ree. Tapuit voerde zeker twee jongen in konijnenhol aan N W rand "Mirakel". In bocht weg aan g. 5 alarm Tapuit met zeker 2 vlugge jongen.

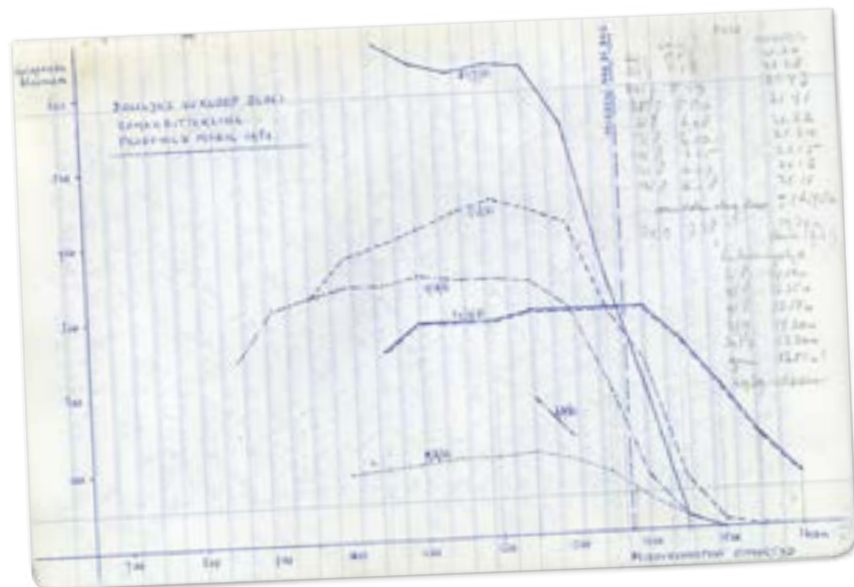
Blz. 37 t/m 40

23 Juni 1981

Sputveld IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

Van jager ring Bruxelles 2T85219 ontvangen. "Een week of twee geleden gevonden aan platgereden Kautje op Australiëhavenweg. Was op 22/4-1978, inderdaad als Kauw (> 1e KJ) geringd in het Zwin, West-Vlaanderen. Deze jager hield volgens eigen zeggen de Eksters in deze terreinen "kort".

Wist ook van nest Bruine Kiekendief bij De Heining met 5 nu al grote en sinds 21/6 geringde jongen. Boender had op 15/6/81 Scholekster pullus 5.146.041 beklemd aangetroffen in het hek ADM. Bevrijd en weer goed los. In kanaalzone had hij enkele malen 2 Grote Sterns aan de grond gehad. In Westpunt kanaalzone ook eens 3(!) oude Patrijzen met 20 kleine jongen. Had tot voorafgaande week nog twee afzonderlijk zingende Grote Karekieten in kanaalzone West. Had nu ook, midden op de dag, vos gezien langs Australiëhavenweg.

Dagelijks verloop bloemsluiting van zomerbitterling. 1981

Pasgeboren ransuil.

Portret jonge ransuil.

Een stukje droomveld ten noorden van Oiltanking. Mobil Oil en Cargill (links, gele tank). 1981
foto Fred Nordheim

- De heer Reurich was in
- de ogen van Walters een
- fantast als hij weer eens
- melding maakte van bijzondere vogelsoorten. Het liefst
- nog broedend ook! Echter,
- de bruine kiekendief op het
- 'Mobil buitenveld' was waar.
- Ik had het nest zelf gevonden op een onverwacht
- makkelijk bereikbare plek en
- was er verder nooit meer
- naar toe gelopen vanwege
- de vossen die mijn voet-
- spoor volgden.

25 Juni 1981

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

Volgens Reurich was er een nest van Bruine Kiekendief met 4 nu grote jongen op Mobil buitenveld!?

Blz. 44-45-46 en 48

3 Juli 1981

Spuitvelden IJpolders ('s oct + 's mi 6 ½ uur)

Op Mobil buitenveld in Ransuilennest twee flinke, maar nog lang niet vlugge jongen geringd met 5.146.042 en 43. Oude vogel was vlak bij, maar zat niet op nest. Vloog voor mij weg, maar bleef in omgeving, ook wel rondvliegen. Alarm "wek-wek-wek". Enkele verse braakballen onder nest. Bevatten 14 Veldmuizen (13-14+10), Beide jongen dreigen en "klikken". Ook enkele malen langgerekt, klagend "ie-ie-t". Geen derde jong bespeurd. Gingen na verstoring door ringen direct aan de wandel. Ongeveer ½ uur na ringen zat een der jongen al ca 100 m buiten nest, praktisch op de grond en ver buiten neststruik (had dus stuk over de grond afgelegd). 2e jong was onvindbaar. 1e jong verried nieuwe verblijfplaats door hevig "klikken".

Mobil binnen hek. Adulte Visdief was aan iets geopende, sterk gesleten ring blijven hangen aan taaie, dunne stengel van Kroppaar. Ring was K 531310. Was hem dd. 7/7/1974 in Mobil-kolonie door mijzelf als pullus aangelegd en was dus 7 jaar oud geworden.

Blz. 62-63-64

14 Juli 1981

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

Op O. puinstort zang van Grasmus. Daar ook Gele Kwikstaart. Roepende Koekoek. In de omgeving ook kraaiende Patrijs. Aan Maltaweg weer alarm van mannetje + vrouwtje Roodborsttapuit met voer in de snavel. Verdwenen daarmee nu steeds naar N (dus op veld Hornweg-Oost). Misschien daar de (al uitgevlogen?) jongen.

16 Juli 1981

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

Bij ADM-werf roepende Torenvalken. 3 gezien. J. B. Buker had op 15/7/81 mannetje + vrouwtje Torenvalk + 4 vlugge jongen op en bij el-huis N doorsteek Hornweg/Au-weg, die ws. zelfde broedsel. Gebroed in gat voor wijzerplaat oude klok in hoofdgebouw ADM (hr van Doorn).

17/7/81

Staartmezen in stad (op hoek Marathonweg/Olympiakade). Op soortgelijke plaats (Minervaplein) roepende Boomkruiper en Heggemus.

Blz. 75

28 Juli 1981

Spuitvelden IJpolders 's ocht + 's mi 8 uur)

Volgens A. P. Bot hadden Bruine Kiekendieven Westhaven nu 4 vliegvlugge jongen. Bij natuurreservaat Halfweg zouden 3 jonge Bruine Kiekendieven uitgevlogen zijn. Boven middendeel achterveld Mobil steeds twee jonge, piepende Bruine Kiekendieven.

Blz. 132

6 November 1981

Amerikaveld en omgeving ('s ocht + 's mi 6 uur)

Bij Cargill rond voorraadloodsen, op hekken en in wilgen in omgeving 270-300 Turkse Tortels. Veel heen en weer vliegende Turkse Tortels, vooral richting Halfweg, maar eerder ook al bewegingen van en naar Amsterdam-West en Zaanstreek gemerkt. Op verschillende punten, vooral binnen hek Oiltanking, ten minste 4 plukresten van Turkse Tortels, deels ws. al erg oud. Stellig tijdens hun voedselvluchten gegrepen. Dader(s) onbekend, maar Sperwer(s), die hier geregeld werd(en) gezien wel verdacht. Een Bonte Kraai. Soort nog steeds heel schaars in de omgeving.

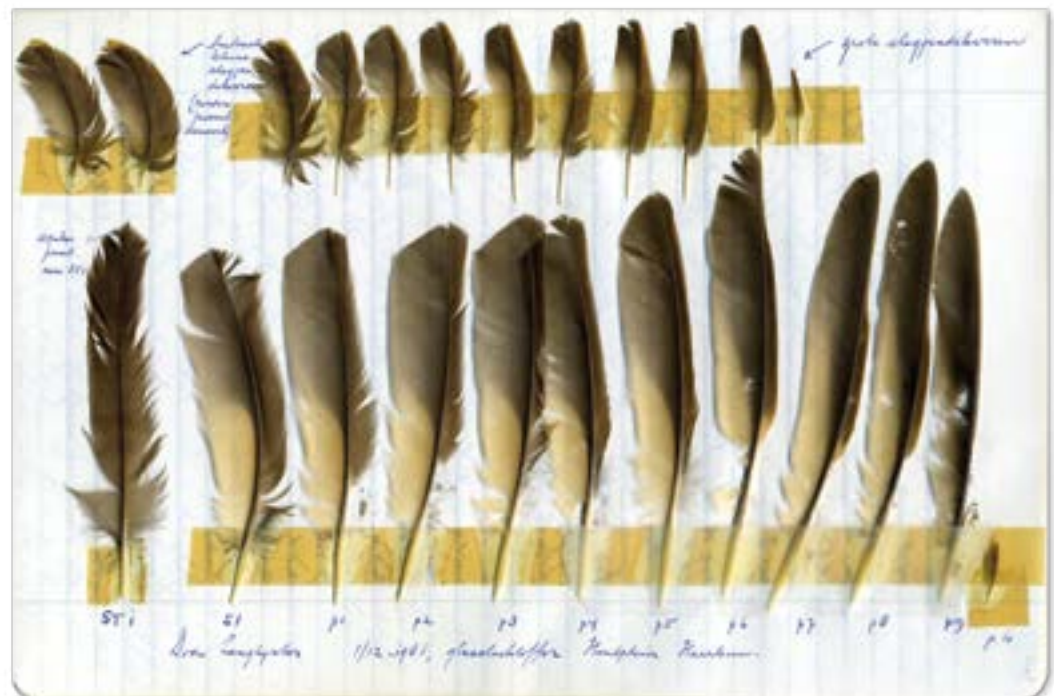
Blz. 137-138

21 November 1981

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Volgens F. Koning waren er nog al wat Waterpiepers in het gebied. Inderdaad zelf nu 1 ex redelijk goed kunnen waarnemen op strandje langs g.115. Donkere poten, duidelijke lichte wenkbrauwstreep. Verschillen met oeverpiper in rugkleur en buitenste staartpennen niet kunnen waarnemen. Als alle piepers vrij schuw en moeilijk te benaderen.

Slagpennen en staartveer van zanglijster. 1981

• Annik, de liefde van mijn
• leven, kwam 1 november
• 1981 bij mij wonen in de
• Laplacestraat. Begin jaren
• tachtig waren enkele grote
• spuitvelden buitengewoon
• mooi en rijk aan soorten.
• Op een van onze tochten
• ontmoetten wij Walters. In
• de jaren daarop organiseer-
• de ik dia-avondjes waarbij
• de gebroeders Walters niet
• ontbraken. Annik, enigszins
• anti-autoritair ingesteld, had
• moeite met Walters, die al-
• les beter wist. Dat die twee
• ooit nog eens een goede
• verstandhouding zouden
• krijgen, had ik toen niet kun-
• nen voorspellen.

Annik Kropman met jonge zwarte kraai.
foto Martin Melchers

Diverse veren van dwergmeeuw. 1981

1982 dagboek I

Blz. 2

In de A.W. duinen waargenomen vogelsoorten (27ste aanvullende lijst) 205.

Blz. 8

Enige gegevens M. Bakker van 1/1-'81 – 1/10-'81.

8/8/81. Vrouwtjes Fazant opgestoten van nest in ruig terreintje aan Machineweg. Nest was alleen platgedrukt kuiltje in lang gras. 7 eieren. Erg laat! 14/8/81. Fazant vrouwtje van 8/8 broedde nog. Op 22/8 nog slechts uitgekomen doppen in nest.

Blz. 20

1 Januari 1982

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 7 uur)

Bij Cargill op Amerika-veld nu zeker 170 Turkse Tortels. Op Amerika-haven zelf, weer met een der grootste concentraties bij Cargill, zeer veel eenden, koeten. Al enige klachten gehoord over hoge mortaliteit, o.a. van W. v. d Waal (vogelwerkgroep Amsterdam), J. Boender, Waterstaat. Daarom nu gehele Westelijke oever van Amerika-haven afgezocht, samen met J. Buker, vanaf Noordhek Oiltanking tot hoek bij Noordzeekanaal. Vooral veel slachtoffers onder Wilde Eenden: totaal 121(!) (en misschien wel al veel verdwenen door inzameling of predatie).

7/1/82

W. v. d Waal had 1 vers-dode Kuifeend en 1 dito Tafeleend uit gebied Amerika-haven naar ITZ gebracht. Op 28/12/81 had hij op traject van Steenkorrel langs gehele Aziëhaven, Oostelijke over Amerika-haven en Zuidrand Australiëhaven 68 dode Wilde Eenden, 1 dito Kuifeend, 3 dito Meerkoeten, 4 juv. Mantelmeeuwen en 1 adulte Stormmeeuw. Op 6/1/82 had hij op zelfde traject behalve de al genoemde Kuif- en Tafeleend nog extra dood gevonden 2 juv. Mantelmeeuwen, 4 Meerkoeten en 1 adulte Kokmeeuw.

Blz. 24

9 Januari 1982

Sloterplas ('s ocht + 's mi 4 uur)

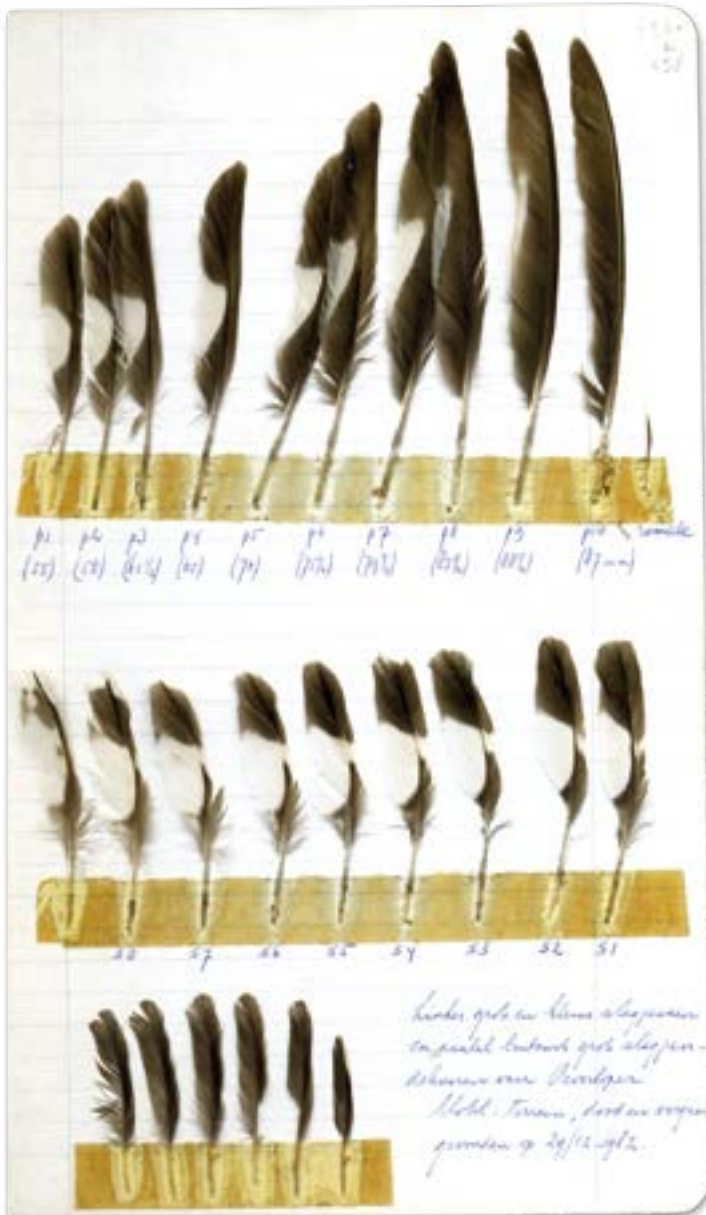
J. Buker en H. Sandee hadden enkele dagen tevoren bij bezoek aan Z. W eiland veel braakballen van Ransuil verzameld en daar 19 Ransuilen aangetroffen.

Blz. 28

16 Januari 1982

Spuitvelden IJpolders ('s ocht + 's mi 6½ uur)

Op Centrale Middenveld 12 Bonte Kraaien. Op Z. deel Amerika haven

Diverse slagpennen
van oeverloper.
1982

grootste concentraties watervogels ook nu weer bij en ten N.v. Cargil, onder de kant bij Mobil en in grotendeels open Australiëhaven. In laatste haven op grote afstand ruwe schatting van ca. 5000 ex. Rond en ten N.v. Cargil 10-11.000, dus totale schatting van 15-16.000 ex. Dus behoorlijk in overeenstemming met schatting van 14-15.000 ex. op 13/1/82. Nu ook belangrijkste concentraties Tafeleenden redelijk goed te overzien. Totale schatting kwam op 1300 ex.! Maar veel meer Kuifeenden (niet geschat).

15/1/82

v. d. Waal op zijn traject langs Azië- en Australiëhaven 4 nieuwe dode Wilde Eenden en 1 stervende adulte Kokmeeuw, die al door kraaien aangepikt werd! Levende IJseend(!) en 2 mannetjes Pijlstaarten.

18/1/82

v. d. Waal, als boven. 2 dode Tafeleenden aldaar (naar ITZ).

Blz. 35.

24 Januari 1982

Amerika-haven ('s ocht + 's mi 6 uur)

Blauwe Kiekendief (vrouwje-kleed). Joeg met grote snelheid achter Spreeuw aan, haalde zienderogen in, maar Spreeuw dook juist optijd in wilg. Kwetteren van angst of agitatie. Kiekendief gaf niet direct op, zoals gebruikelijk cirkelde en dook nog enkele tientallen malen om en op de wilg om Spreeuw eruit te verjagen, maar deze verplaatste zich slechts enkele malen van tak tot tak. Toen gaf Kiekendief op.

Blz. 38

31 Januari 1982

Amerika-haven en omgeving ('s ocht + 's mi 6 uur)

Volgens K. Hazevoet in afgravingen ten W. van gemaal Rijnland zeker 6 broedparen.(Kluten MM). Volgens de gegevens van M. Bakker kom ik op zeker 13 paren. (tussen 31/5 en 27/6 daar 33 pulli geringd uit 13 verschillende broedsels). Inlichtingen verkregen van Wim Ruitenbeek. Aan hem voor terreinen ten O. van Ruigoordweg 18 bewezen broedgevallen extra opgegeven.

Blz. 55

20 Februari 1982

Sloterplas ('s ocht + 's mi 3 uur)

R. v. d. Valk had op 10/1/82 enige nog gave Meerkoeten meegenomen. Wogen enkele dagen erna resp. 490, 515, 625, 650, 755 en 830 gram. Merendeel t.o.v. gewichten van gezonde wintervogels dus wel aan lage tot zeer lage kant.

Kleine slagpennen van tafeleend. 1981

Het 'Verenboekje' van Walters.

KIEKEND. juv. ST6	1976 I	POELENHOUT, circa van	1974 II
KIEKEND. (g) - slaagpennen	1976 II	Bank en skaber	
KIEKEND. juv. 2 a. HA 10	1976 III	SEVERALDE, juv. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. juv. 1 a. ST6	1977 I	PATRY, slaagpennen en binn	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1977 II	slaagpennen	
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1977 III	PATRY, slaagpennen (vervolgd)	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 I	PAAP, juv. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 II	PAAP, slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 III	PATRY, slaagpennen	1974 I
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 IV	PATRY, slaagpennen, binn	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 V	SEVERALDE, slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 VI	PILSTAART, juv. slaagpennen	1977 I
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 VII	NYKANE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 VIII	SEVERALDE, slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 IX	SEVERALDE, juv. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 X	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XI	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XII	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XIII	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XIV	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XV	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XVI	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XVII	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XVIII	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XIX	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XX	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XXI	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XXII	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XXIII	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XXIV	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XXV	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XXVI	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XXVII	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XXVIII	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XXIX	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II
KIEKEND. ad. 2 a. ST6	1978 XXX	SEVERALDE, ad. slaagpennen	1974 II

- Walters schreef voor
- zichzelf een register van de
- veren die hij verzamelde in
- zijn dagboeken. Jaartal en
- dagboeknummer maakte
- het zoeken in die dagboe-
- ken naar bepaalde veren
- eenvoudiger. Ik voegde met
- potlood paginanummers toe
- waardoor alles makkelijk is
- terug te vinden.

Blz. 64

19 Maart 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Volgens J. Boender waren er in Januari 1982 wel 1500 slachtoffers van vogelcholera geweest, door hem vooral gevonden langs ± 6 km Noordkant Noordzeekanaal, inclusief zijhavens D en E en havens bij Zaandam. Mogelijk dus afkomstig uit W. Havengebied. Overwegend Wilde Eenden. Hij had (ongeveer!) augustus 1981 in kanaalzone vanuit auto 1 adult + 2 vliegvlugge jonge Roerdompen gezien.

Blz. 71

21/3/82

M. Melchers. Mobil buitenveld. Ransuil zat op oude, bekende nest in Z.O. aanplant, dat ik zelf nog op 19/3/81 had gecontroleerd. 2e vogel er vlak bij. Vier braakballen laten liggen. Daar ook een al lang dode Ekster, waarvan nog één vleugel goed. Juveniel. Afm. volgens R. v. d. Valk.

Blz. 72

27/3/82

R. v. d. Valk + M. Melchers. In Z.O rietland van Mobil buitenveld vergeefs naar nesten van Kievit en Grutto gezocht. Melchers kooi weer opgesteld, bedekt in bosje ten N. van dit rietveld, met stukjes hart binnen en buiten die kooi als lokaas. In 1981 op ongeveer dezelfde plaats op dezelfde manier een Wezel gevangen, nu -op 28/3/82- een Ekster! Had wel alles binnen en buiten kooi opgegeten. Was toch de overdekte kooi wel binnen gegaan. Niet bekend, of adult of juveniel. Ransuil zat nog op zelfde nest als op 21/3/82. Partner ook nu weer op wacht in nabijheid.

Blz. 73

29/3/82

Telef. mededelingen (en vragen) van hr. We(e'.)da, die meewerkt aan Atlas Flora van Nederland. Vertelde, dat hij zelf op opgespoten velden achter Sloterdijk (ex. Vennerpolder, dus blok 25-34) o.a. Addertong en Valse Voszegge had aangetroffen. Hr. Florissen zou veel weten over flora van gebieden bij Rotterdam en daarover in "Natura" gepubliceerd hebben. Volgens hr. We(e)da was het een bekend verschijnsel, dat de Zwolse Anjer buiten het eigenlijke verspreidingsgebied dan weer eens hier, dan weer eens daar voorkomt!

(Plevierenboek 13)

Blz. 128 t/m132

27/3/82.

Op Amerikaveld ten N v. Oiltanking en ten W van Cargill veel kuilen van plevieren, maar nog geen eieren. Bontbekplevieren en een Kleine Plevier waargenomen, maar geen Strandplevier. (R v d Valk + Melchers).

3/4/82

Op Amerikaveld ten W v. Cargill nu een nest van Bontbekplevier (nr 1) met 1 ei. Op veld ten N v. Cargill geheel geplukte Bontbekplevier.

15/4/82

M. Melchers. Bontbekplevierennest nr 1 had nu 4 eieren. Verder op schelpenbanken Amerikaveld geen plevierennesten.

20/4/82

R v d Valk + M. Melchers Amerikaveld ten N. van Cargillweg. Nieuw nest van Bontbekplevier (nr 2), op 18/4 door M.M. gevonden met 3 eieren. Nu ook nog (dezelfde?) 3 eieren. Bij schouwen bleken 2 eieren vers, 3e zonk, stompe pool 30 graden omhoog.

Net uitgekomen kleine plevieren tussen het grind, een favoriete nestlocatie voor de kleine plevier. 1970

Blz. 74

April 1982

3/4/82

R. v. d. Valk. Op Amerikaveld ten W van Cargill nest van Kievit met 1 ei: 4.83 x 3.27 cm. 25.7 gram.

Bekende Eksternest in duindoorns aldaar niet bezet, maar wel Ransuil in nabijheid. Een Bonte Kraai. In plas ten N van Oiltanking o.a. 6 Pijlstaarten (4-2) en 6 Kuifeenden (3-3). Een Ransuil op, een tweede vlakbij bekende nest in Z O. aanplant. Een braakbal bevatte 1 Vm (1-1+1) + 1 Bosmuis (0-0+1) (M. Melchers).

Blz. 76

8/4/82

Voor het eerst in ruim 40 jaar zang Heggemus in tuinen blok Vespuccistraat of bij Jeruzalemkerk.

12/4/1982

A.W duinen-gebied I

R v d Valk. 10.15-15.15 u.

Eksternesten nrs. 4, 7, 3/20, 12 en 19 vergeefs geïnspecteerd.

Blz. 81

14/4/82

R v d Valk Amerikaveld. In bekende plas ten N van Oiltanking 1 mannetje Zomertaling, 5 Pijlstaarten (4-1), 2 Slobeenden (2-0), 2 Kuifeenden (1-1). Twee Gele Kwikstaarten. Ca. 20 Kokmeeuwen aan deze plas, alle 2e KJ. Zwarte Ruiter. Roep Dodaars.

M. Melchers en F. Nordheim hadden op dit veld ten Z van weg naar Cargill (rondom de plas) 6 4-legsels van Kievit, een nest van Graspieper met 4 eieren. Op uitgestrekte velden ten N. van die weg 10 4-legsels van Kievit en 2 4-legsels van Grutto. Schatte de aanwezige stand van de Kievit wel op het dubbele!

Hadden op Mobil buitenveld nu 5 Kieviten-nesten, tw. 4 4-legsels in gemaaide Z.O. rietveld en 1 met 1 ei "bovenop". Nog geen Grutto-nest gevonden. Ransuil nog steeds op nest in Z.O. aanplant.

Blz. 85

M. Melchers: Mobil buitenveld 6 Kieviten-legsels met elk 4 eieren in gemaaide rietveld en 1 Kievitsnest met 1 ei op hoge veld (restant). Had nu ook Grutto-nest in rietveld. Had uit Z.O. rietmoeras "miniatuur-Waterhoen" opgestoten. Dacht aan Klein of Kleinst Waterhoen.

Had in dicht duindoornbos in ADM wilgenrij (even ten N van huizen ADM) nest van Ekster met 6 koude eieren gevonden.

Op Amerikaveld ten Z van Cargill-weg 6 Kievitsnesten met 4 eieren en een Graspieper met 4 eieren, ten N v. deze weg 10 Kievits nesten met elk 4 eieren en 2 Grutto nesten met elk 4.

18 April 1982

Spuitvelden Ijpolders ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Mobil binnenhek. Op achterveld Kokmeeuwenkolonie in ontwikkeling. 1093 nesten.

Blz. 101

25 April 1982

Spuitvelden Ijpolders ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op verschillende tijdstippen 's ochtends 4 x jodelen van Wulp uit richting Centrale Middenveld. Fr. Nordheim had ook al verscheidene dagen jodelen van Wulp richting Ruigoord.

Blz. 107

29/4/82

Hr Haasnoot-Mobil. Had die dag in NO riethoekje van Mobil buitenveld nest van Bruine Kiekendief gevonden met drie eieren. Vogels waren door Reurich in laatste weken herhaaldelijk verstoord om ze in veiliger omgeving tot broeden te krijgen, maar kennelijk tevergeefs.

30 April 1982

Spuitvelden Ijpolders ('s ocht + 's mi 4 ½ uur; regen)

Volgens M. Melchers had Graspieper met 4 eieren op Amerikaveld (nest van 25/4/82) nu kleine jongen (dus 28 of 29/4).

Blz. 116

5 Mei 1982

M. Melchers. Hornweg-Oost: Ransuil-nest bij ZB 5-16 leeg! Daar vlakbij nest van Rietgors met 5 eieren. In NO grashoek twee nieuwe Kievitsnesten met elk 4 eieren. Beide Tureluur-nesten nog aanwezig.

Mobil-buitenveld. Ransuil nog op nest in ZO aanplant. Twee Ransuilen bij nieuw Eksternest aan rand van ZO rietmoeras. In gemaaide rietveld nest van Kievit met twee aangepikte eieren (en dus wellicht ook twee niet gevonden pulli), dat niet eerder was gevonden. Daar nu ook nest van Tureluur met 4 eieren. Slobeend vrouwtje sprong van nest met 10 eieren. Vrij weinig dons. In NO rietstukje had Bruine Kiekendief nu 5 eieren. In riet en ruigte Z v. ADM-haven ook opvliegende Br. Kiekendief en op die plek zelfde soort bouwsels gevonden. Geen eieren.

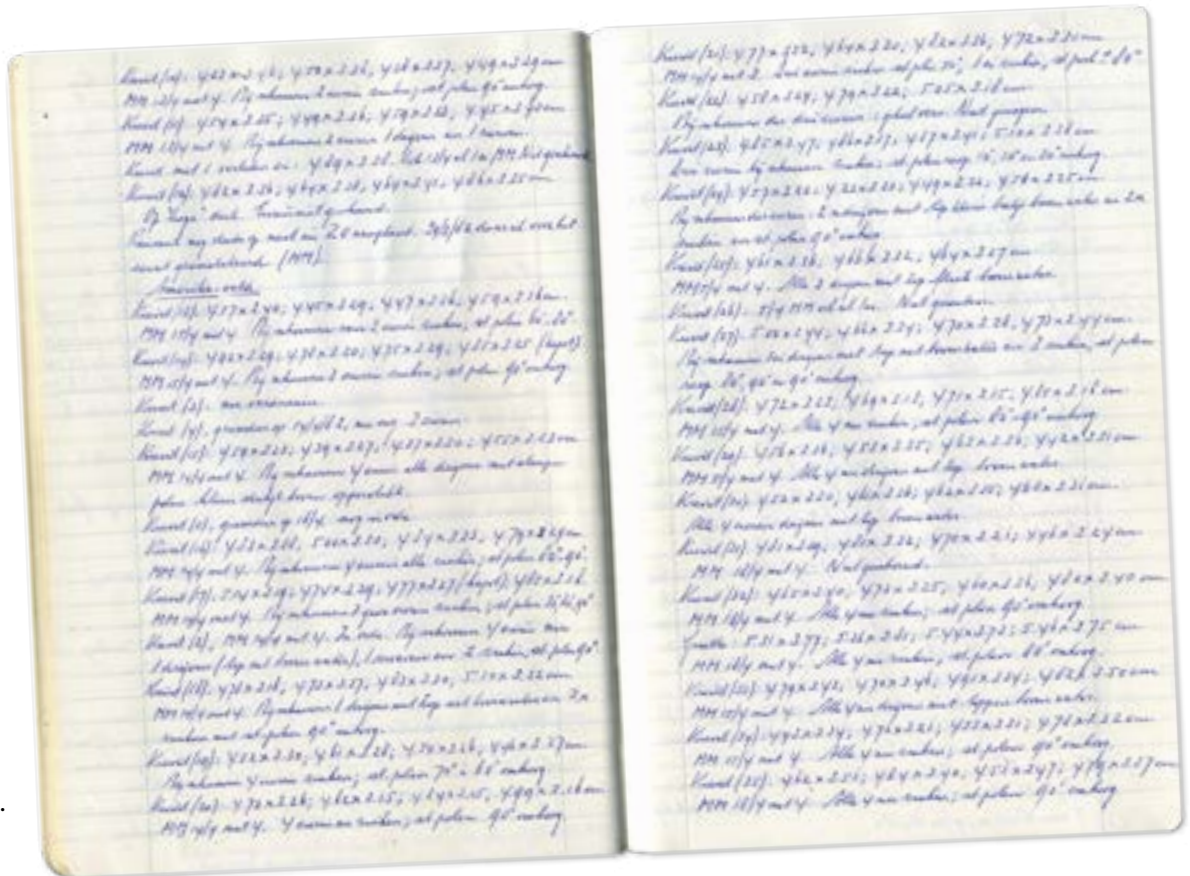
Amerika-veld. Ten N v. Cargillweg nest van Kluut met 4 eieren en nog een tweede paar aanwezig. Nest van Veldleuwerik, dat enkele dagen tevoren en ook nu nog drie eieren. Ten Z v. Gargillweg in restantje riet ook nu weer bouwsel van een Bruine Kiekendief, zonder eieren. Oude vogel vloog er weg. Een der bekende Kievitsnesten had pullus + aangepikte eieren.

Portret jonge bruine kiekendief.
foto Martin Melchers

Kluut boven eieren.
foto Martin Melchers

Dagboekbladzijden
met Eiermaten kievit.
1982

Blz 128 t/m 131

9 Mei 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Amerika-veld ten N v. Cargill weg.

Nest van Zomertaling in vrijwel geheel uitgedroogde omgeving. Eerste vondst (van MM!) sinds jaren. Vogel vloog eraf. Duidelijk herkenbaar. Veertjes uit nestvoering sloten bovendien verwisseling met Wintertaling uit. Donkere nestdons eindigde met lichte punten. Eieren licht crème achtig, roomkleurig, geen spoor van groenzweem. Enigszins bevuild met faeces als bij Slobeend.

10/5/82

A. F. Nordheim. Ruigoordveld tussen keet P.W. en dorp Ruigoord. Daar twee nesten van Bontbekplevier, Scholekster met 3, Veldleeuwerik met 3.

Op veldjes waterzuivering CSM ten Z. daarvan 6 Kluten-nesten (w.v. 1 met 3 en 5 met 4 eieren). Ws. daar ook enkele Kokmeeuwen, want licht alarm.

Blz 136 en 138-139-140

12/5/82

M. Melchers. Op Amerikaveld, op veldje vlak bij woonwagens 7 nesten van Kluten, t.w. 5 x 4, 1 x 1 en 1 x 2. Op dat veld ook weer nest van Slobeend met 9 eieren (vrij veel dons, dus wel compleet). Een Klutennest van 9/5/82 leeg, dus wel gepreedeerd.

In ruig-begroeide diepe deel ten Z v. ADM haven in al lang bekend nest nu een ei van Bruine Kiekendief. In N deel van Mobil buitenveld nest van Graspieper met 5 eieren

In ZO rietveld nog weer twee nieuwe Tureluur-nesten met elk 4 eieren.

13 Mei 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Mobil buitenveld. Op oude, onoverdekte, Eksternest in middendeel zat Ransuil nu vast op 4 eieren; laatste drie eieren: 4.42 x 3.23; 4.18 x 3.22; 4.54 x 3.22. Bleef in dicht bij staande boom zitten roepen ("woe-oe-oe", diep en gerecht), af en toe met snavel knapperend als grotere jongen.

Mobil binnenhek.

Telling van de Kokmeeuwen-kolonie; totaal, incl lege nesten, dus 6314 plus nog enige verspreide nesten op terrein. Enorme toename sinds 1981 (toen 3900 paar).

Blz 145 t/m 148

16 Mei 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Op erf in hoge populieren van ADM-huizen aanhoudende zang van Gekraagde Roodstaart. Zou daar 15/5/82 ook al geregeld gehoord zijn (R. Chrispijn). Voor het eerst zang

(Plevierenboek 13)

Blz. 130-131

5/5/82

M. Melchers. Op klein kaal stukje met wat steentjes in diep stukje ten Z v. ADM-haven nest van Kleine Plevier met 4 eieren (nr. 4).

8/5/82

In strook nieuwe, kale, hier en daar schelpenrijke grond ten doorsteek nesten van: Bontbekplevier (nr. 6) met 4 eieren, Kleine Plevier (nr 7) met 3 eieren. Iets meer naar N. tegelijk zangvlucht van Kl. Plevier. Was ongewone ervaring aan het worden! Ws. dus in deze strook tot ADM-haven 3 territoria. Meer naar Z. aan nieuwe Hemspoorweg (thv. El-huisje Hornweg-Oost) balts achtig gedrag van nog een paar Bontbekplevieren.

12/5/82

M. Melchers. Bontbekplev nr 5 leeg, dus wel mislukt. In Bontbekplev. nest nr 1 nog steeds 2 eieren over. Schier of in de steek gelaten. Op Amerikaveld ten N v. Cargillweg nieuw nest van Bontbekplevier met 4 eieren (nr. 11). In uiterste N (bij woonwagens), waar ook nog plassen stonden, alarm van 5 Strandplevieren, maar geen nesten gevonden. Daar ook alarm Bontbekplevier. M. Melchers had in die omgeving in 1981 ook al doppen van Strandplevier gevonden. Enkele kale schelpenbanken aanwezig.

**Net uitgekomen
kleine plevieren,
in het grind.**

foto Martin Melchers

van Winterkoning in Marbonbosje. Volgens R. Chrispijn bevatte Ransuilennest in ZO aanplant op 15/5/82 4 jongen. Nu waren er drie, maar een ervan was ongeringd. Alsnog geringd met nr. 5146050. Ontbrekende was juist 49, dat op 9/5/82 de grootste was. Misschien -mede door verstoringen- al takkeling geworden. Oude vogel zat bij onze komst wel op nest en bleef ook tijdens onze aanwezigheid in omgeving.

M. Melchers had op 15/5 twee Ransuilen op Eksternesten op Mobil buitenveld aangetroffen: een op pas gebouwd nest in wilg aan Noordrand van ZO rietveld en een op bekende oude nest in O. zone, niet ver van ADM wilgenrij. Van beide nesten had MM kort geleden de daken verwijderd. Mogelijk werkte dit bevorderend op vestiging van Ransuilen. Ook nu beide Ransuilen op deze nesten, maar niet gestoord, dus inhoud nesten onbekend. Nu dus al 4 broedgevallen tegelijk op Mobil terreinen.

Volgens Fr. Nordheim bevatte Scholeksternest t ZO v. dorp Ruigoord (10/5/82) op 13/5/82 's avonds nog 3 eieren.

Amerikaveld, uiterste N punt, bij woonwagens. Daar nu al 9 broedsels van Kluten (zie M. Melchers 12/5/82). Niet alle legsels gemeten door tijdgebrek.

15/5/82

M. Melchers: Op Mobil-buitenveld nu totaal 6 Tureluurs-nesten met elk 4 eieren, t.w. 4 in gemaaide rietveld en 2 "op hoge deel". Niet meer dan de twee Grutto-paren: 1e paar had nog jongen, 2e paar nog nest met eieren

Nest van stormmeeuw op afsluiter bij 'Mobil Oil binnen het hek'.

1982 dagboek II

22 Mei 1982

A.W. duinen

(’s ocht + ’s mi 10 uur, veel oponthoud door regen)

Met somber weer, af en toe lichte regen, matige W. wind onophoudelijk zingen van Sprinkhaanrietzanger (net buiten geb. I ten W. v. viersprong) 8.45 u. 26, 46, 19, 82, 40, 45, 23, 77, 50, 40, 95, 29, 43, 10, 17, 19, 25, 47, 84, 24, 233(!) en 46 sec. Daar voor het eerst in dit seizoen. R v d Valk even eerder, aan kennelijk dezelfde vogel: 61, 10, 26, 18, 10, 50, 65, 73, 35, 9, 6, 5, 26, 30, 60, 45 en 79 sec.

Wezel bij huisje Castien. H. Verdonk had in 1982 al 25 bewoonde vosseburchten in AWD-gebied, maar kans groot, dat werkelijke aantal nog groter.

22/5/82

M. Melchers. Op een der oude kraaiennesten in ADM-wilgenrij zat nu een Ransuil in broedhouding. Bruine Kiekendief in diepe put t Z v. ADM had nu 4 eieren. Bleef bij nadering op ongeveer 5 m zitten! De twee andere Ransuilen in goede orde op hun nesten op Mobil buitenveld. Graspiepernest in N deel Mobil buitenveld had nu 5 jongen. Op centrale Middenveld dode haas met sterke vossevlucht! Op Amerikaveld vloog Zomertaling van bekende nest, dat nog maar 4 eieren bevatte. Bij waterzuivering CSM aan Kanaalweg nu al 9 paar Kluten. Ook twee nesten van Kokmeeuwen gevonden.

Blz. 32-33

4 Juni 1982

Westelijk Havengebied

(’s ocht + ’s mi 7 ½ uur, omweer, regen)

Mobil binnen hek. 10e Stormmeeuwennest aan dijk boven pijpleiding aan Westrand weitje t/o 006.

Blz. 40-41

9 Juni 1982

Westelijk Havengebied (’s ocht + ’s mi 8 uur)

Bruine Kiekendief vrouwtje daalde na vele aarzelingen op nest in N O hoek buitenveld, juist toen op weg vlak bij auto passerde. Had eerst voor mij gealarmeerd, vooral toen ik in riet liep. Riet nu hier en daar manshoog. In hoogste riet nest, dat ander nest was en op andere plaats lag dan dat van 30/4!

(Plevierenboek 13)

Blz. 133-134

22/5/82

M. Melchers. Bij gronddepot op Centrale Middenveld niet ver van Australiëhaven lag nest van Kleine Plevier (nr 14) met 4 eieren.

23/5/82

Amerikaveld R v d Valk. Ten N v. Cargillweg bij woonwagens. Nest van Bontbekplevier (nr 15) met 1 vers ei (ook geschouwd): 3.63 x 2.55 cm. 11.9 gram.

Portret bontbekplevier.

Blz. 45-46

12 Juni 1982

A.W.-duinen ('s ocht + 's mi 10 uur)

Voor passerende Vos -indr. 17/19- vlogen -niet broedende-Kieviten rustig even op, nauwelijks meer dan slechts noodzakelijk, om direct weer te dalen, zonder enige zichtbare opwinding en zonder geluiden. Vos leek ook niet op de vogels te reageren. Ook jonge Vos in dr. 11/13.

Blz. 63 t/m 67

23 Juni 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Weer (zelfde?) Patrijzenpaar met 8 vrij kleine pulli op sportvelden Spieringhorn. Mannetje rende weg en probeerde mijn aandacht te trekken. Hoog opgerichte houding. Steeds naar mij omkijken. Vrouwtje drukte zich zo plat mogelijk in gras te midden van de pulli, die zich ook zoveel mogelijk drukten.

Overzicht broedgevallen Scholeksters in W. havengebied 1982. Dus zeker wel 40 broedparen. (Mobil gezien latere jaren, stellig behoorlijk onderschat!).

25 Juni 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Weer alarm vrouwtje Bruine Kiekendief boven middendeel achterveld Mobil buiten hek. Bij geruime tijd rustig waarnemen vanaf enige afstand kwam vogel af en toe wat lager. Maakte ook enkele "verdachte" cirkels met veel "belangstelling" naar beneden kijkend. Deze omgeving op goed geluk afgezocht en daar inderdaad nest gevonden. Lag op slechts 40 m afstand van al bekende Ransuilennest! In bijna manshoog, maar niet al te dicht gegroeid riet. Ws. door alarm hadden drie jongen zich al in naburig riet teruggetrokken. Fladderden al flink. Waren al goed bevederd, met nog maar weinig dons. Overwegend bruine indruk. Wierpen zich op roofvogel manier op de rug, om mij met de nagels te "verwelkomen". Geringd met nrs. 5137784, 85 en 86.

Blz. 71

27 Juni 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

In Z O hoek Mobil buitenveld vrouwtje Fazant met ten minste 7 vlugge jongen. Ook piepende Fazantenjongen op terrein ADM. Jagend vrouwtje Bruine Kiekendief cirkelde enkele malen en draaide plotseling snel om voor prooi. Vrouwtje Fazant sprong van de grond omhoog dus het ging kennelijk om Fazantenkuikens. Vrouwtje Kiekendief gaf toen direct op.

Blz. 73

24/6/82

M. Melchers: Nest van Bruine Kiekendief in N O hoek Mobil buitenveld bevatte 1 ei en 3 dode jongen, waarvan vooral de grootste duidelijk aangevreten. Nest Bruine Kiekendief ten Z v ADM bevatte drie jongen, waarvan een duidelijk kleiner (duif groot).

Blz. 85 t/m 88

3/7/82.

AWD

Volgens H. J. Verdonk waren in 1982 in AWD 31 bewoonde vosseburchten gevonden, w.v. twee in gebied I (een in dr. 13/15 en een in "Mirakel"). Niet zeker, of wel alles gevonden, dus mogelijk meer dan 31! Zelf nu 2 (jonge) vossen in dr 11/13 gezien en 1 ex in dr. 12/14.

7 Juli 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Nest van Bruine Kiekendief ten Z v ADM bevatte twee jongen (3e dus wel mislukt). Waren nog meer grijs dan bruin, dus nog lang niet aan vliegen toe. Geringd met nrs. 5137756 en 57. Nest lag niet in riet, maar geheel in Harig Wilgenroosje. (ongeveer manshoog).

Blz. 101 en 103-104

16 Juli 1982

Aan zeer drukke Gulden Winckelplantsoen Putters met zeker 4 luid-bedelende jongen. Hadden nog korte staarten en vlogen ook nog niet zo behendig als ouders. Stellig ter plaatse broedgeval geweest. Ook veel zang gehoord in afgelopen maanden.

18 Juli 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Vrij vers-dode, adulte ongeringde Kokmeeuw. 214 gram. Doodsoorzaak weer ingeslikte vishaak aan snoer.

Blz. 113

J. B. Buker had ca 150 pulli Visdieven geringd in kolonie aan Haagse Weg.

Blz. 117-118

29 Juli 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Op poelen ten W v. gemaal Rijnland: 1 Geoorde Fuut, geheel in winterkleed, wellicht juveniel, maar geheel geen jeugd-strepen. Duiktijden van de actieve vogel: 14, 19, 21, 17, 19, 17, 20, 15, 12, 20, 17, 20, 11, 15, 20, 14, 20, 24, 17, 26, sec. Oiltanking. Dak van Eksternest weggehaald. Wellicht gunstig voor broedgeval van Ransuil.

1982 dagboek III

Blz. 24

3 October 1982

Westelijk Havengebied en Houtrakpolder ('s ocht. 4 uur)

Hr. Boender had al wekenlang (ook op 3/9/82 al verteld!) een Jager langs Noordzeekanaal, vooral bij mond van Amerikahaven. Zou vaak op kop zandbult aan Oosteinde oude Velsersweg zitten. Deze vogel daar nu inderdaad zelf aangetroffen. Snavel korter dan kop (3/4). Blauwgrijs met alleen de punten donker (zwart?). Snavel relatief dun, veel dunner bijv dan bij Zilvermeeuw. Nauwelijks dikker dan doorsnede oog! Borst en onderdelen middelmatig bruin, niet licht, alleen iets lichter onder de staart en bij de poten. Flanken ook bruin met donkerbruine dwarsbandering. Kruin matig bruin, lichter dan vleugeldekk, in ieder geval geen donkere kap. Met donkere lengte-strepen. Smalle lichte rand aan basis bovensnavel. Donkere plek voor de ogen, waardoor op afstand ogen groot leken. Aan hals en keel en in nek lengte strepen. Vleugeldekkveren donkerbruin met lichtere randjes aan middelste en grote en wat bredere lichtere randen aan kleine vleugeldekkveren. Op grote vleugeldekkveren ook nog een rij subterminale lichter-bruine vlekjes. Geen slagpennenrui. Lichtere randen aan toppen der zeer donkerbruine grote slagpennen. (kunnen zien aan p 10 t/m p 5). In liggende houding was staart 1-2 cm korter dan vleugelspitsen. Bij strekken der vleugels kwamen grote lichte plekken onder de vleugels tevoorschijn. In zit hiervan niets te zien. Bij wegvliegen bleken deze vlekken op bovenzijde weinig opvallend. Middelste paar staartpennen stak heel weinig, maar op korte afstand wel duidelijk uit. Niet geringd. Poten blauwachtig grijs. Uitzonderlijk mak, maar vloog uiteindelijk heel goed en erg ver weg. Was veel groter dan de talloze Kokmeeuwen, die bij zijn verschijning allerwegen verschrikt opvlogen. Volgens hr. Boender ook groter dan Stormmeeuw. Ook vergeleken met materiaal ITZ. Duidelijk geen Kleine of Kleinste jager. Daarom veel te groot en zwaar. Ook geen Grote Jager, maar wel overtuigend Middelste Jager!

Blz. 46-47

29 December 1982

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Nu eindelijk droog, vrij zacht, rustig weer met af en toe enige zon. Op besdragende duindoorns veldje Sandee groepen van totaal ca. 250 Kramsvogels. Ook op Hornweg-Oost veel Kramsvogels.

Het Westelijk Havengebied in de jaren tachtig.

Op deze plek de inmiddels uitgegraven en ingerichte Afrika-haven.

Kramsvogel.

1983 dagboek I

Blz. 51-52

2 Januari 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

In Australiëhaven weer veel watervogels, maar niet geteld. Ws. wel zoveel als op 29/12/82 (ruw 2000 ex).

Langs Mobil-terrein op Amerikahaven grote concentraties watervogels, op eerste indruk al meer dan op 29/12/82 (ruw 4000). Nu een ruwe schatting van 7000 ex. (incl. uitgeweken vogels van Zwanenmeer). Ondanks uitblijven van vorst van enige betekenis nu dus al een 9-10.000 ex. watervogels op de AAA-havens (Amerika-, Australië- en Aziëhaven). Op Amerikahaven ruwe telling van Kuifeinden 750 ex., dus wel meer dan 1000 ex.! Door verstoringen door scheepsvaart geen verdere soortentellingen mogelijk.

Blz. 66-67

23 Januari 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

Bij "Steenkorrel" 2, op Centrale Middenveld 5 Bonte Kraaien. Enkele Kneuen.

Blz. 81 t/m 82b

11 Februari 1983

W. Havengebied ('s mi 4 uur)

Jager had diezelfde middag vos gezien, die met prooi (Meerkoet of Waterhoen?) de Aziëhavenweg overstak. Er zou volgens hem op oude Olifantenveld (bij "Michelin") een vos geschoten zijn! Hij had ook een al verlaten burcht gevonden tussen waterkering en spoorlijn naar Haarlem. Tal van prooirestanten rondom de pijpen.

Blz. 91 t/m 94

19 Februari 1983

Ijmuiden, strand en pier ('s ocht + 's mi 6 ½ u)

Op strand in oude hoogwaterlijn drie, ws al lang dode Alken gevonden: gaaf, niet aangevreten. 430 gr. Vleugel l. 192, r. 194 mm. Vergeleken met vleugel van Kleine Alk, strand Wijk a/Zee 32/1/83 volgens R. v. d. Valk: lengte geheel gestrekt 132 mm.

Bevroren zee bij Ijmuiden.

Blz. 122 en 124-125

3 April 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op O buitenveld van Mobil een heel klein, kleumerig haasje. Een of twee overvliegende Putters. In oude Eksternest in grote duindoorn in N W. hoek, waar R v d Valk op 27/3/83 al twee Ransuilen had gezien, nu een Ransuil bij en een op nest. Waren op korte afstand nog moeilijk te ontdekken. In nest twee warme eieren: 4.10 x 3.45 en 4.05 x 3.34 cm. Nest was toch redelijk goed overkapt.

6/4/83

2 Futen bezig met nestbouw aan Pieter Lastmankade dicht bij brug en drukke Amstelveenseweg. Nest werd gebouwd in takken van treurwilg, die in water hingen.

Blz. 135-136 en 138

11 April 1983

Westelijk Havengebied ('s mi 4 uur)

Jodelen Wulp in de verte; op Marbonveld?

13 April 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

M. Melchers en A.F. Nordheim hadden tot dusver op Mobil buitenveld 8 Kievitsnesten (w v. 7 in gemaaide rietveld) en nog geen enkel nest van Grutto of Tureluur.

Fuut gaat op eieren zitten.

1983 dagboek II

Blz. 2 en 7

In de A.W.-duinen waargenomen vogelsoorten (28ste aanvullende lijst) 205 soorten.

Blz. 11-12

24 April 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Jodelende Wulp richting Centrale Middenveld (2 x).

Blz. 14

26 April 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Op Amerikahaven niet geteld. Samen met een Kuifeend (veel kleiner) zwom vrouwtje Eidereend rustig en op korte afstand voor mij uit de wal weg.

Blz. 58-59

13 Mei 1983

Westelijk Havengebied

('s ocht + 's mi 7 uur; regen- en onweersbuien)

Eksternest ten W v. ZB 5-7 (zie R v d V. 4/5/83) bevatte nu 6 warme eieren. Laatste drie eieren 3.50 x 2.30; 353 x 2.34 en 3.69 x 2.30 cm. Hoewel in wilg gebouwd, bestond nest toch in hoofdzaak uit duindoornzakken. Pal onder dit Eksternest nest van Waterhoen op enkele in water hangende takken van zelfde wilgenboompje! Bevatte 7 warme eieren, die bij schouwen vers bleken te zijn.

Blz. 67 t/m70

18 Mei 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

In Z W hoek Hornweg-Oost zeker tiental Vleeskleurige Orchissen in volle bloei. Alle bladeren ongevlekt. Breedte onderste bloemblad 6 ½ mm.

Tellingen van Kokmeeuwen kolonie, in gedeelten op 15, 17 en 18/5/83, vergeleken met tellingen van 1982. Aantal nesten 1982: 6350 en in 1983: 7473. Weer een flinke toename dus van 1982 naar 1983.

Ruw geschat nog ongeveer 6500 nesten met eieren, dus 13 – 15.000 eieren.

Drie echte dwergeieren, in afzonderlijke nesten. In deze door mensen uitermate weinig beïnvloede kolonie slechts 3 nesten met elk 4 eieren. Weinig uitgevreten doppen of andere tekenen van predatie. Honderden jongen.

Nest waterhoen.

Broedvogelkartering ekster-nesten in infiltratiegebied Amsterdamse Waterleiding-duinen. Kaart getekend aan de hand van luchtfoto.
1983

- Walters vroeg luchtfoto's op
- bij Aerophoto-Schiphol. Die
- gebruikte hij om gedetail-
- leerde terreinkaarten te
- tekenen. Google Maps
- bestond nog niet.

(Plevierenboek 13)

Blz. 147

28/4/83

R v d Valk. Op N deel Amerikaveld 3 Bontbekplevieren (wv. 1 links BL geringd) + 1 Strandplevier.

4/5/83

R v d V. Rondvliegende Kleine Plevier boven W. deel kaal-geschoven Marbonveld. Bontbekplev nest nr. 2 leeg, dus mislukt. Nieuw nest van Bontbekplev (nr 3) op N deel Amerikaveld. Had volgens M. Melchers 4 eieren gehad, nu nog 3. Een ervan barstte bij meten uit elkaar! Alle eieren bij schouwen drijven.

- Een wetenschapper no-
- teert ook zijn mislukkingen
- en blunders. Walters had
- een goed functionerende
- schuifmaat. Om een bijdrage
- te leveren aan het meten
- van eieren kocht ik ook een
- schuifmaat. Bij de eerste
- meting van een ei van een
- kleine plevier liep de schuif-
- maat stroef. Onwennigheid,
- dacht ik, en drukte met wat
- meer kracht de uiteinden
- tegen de eischaal. Prompt
- vloog mijn schuifmaat dwars
- door het ei en zat ik beteu-
- terd met het struif op mijn
- vingers. Een zandkorreltje
- in de schuifmaat was er de
- oorzaak van dat ik nooit
- meer een ei heb gemeten.
- Dit verhaal heb ik niet aan
- Walters verteld.

Nest van kleine plevier met vier eieren.

Broedende kleine plevier.

Blz. 77 en 79 t/m 82 en 84

28 Mei 1983

Westelijk Havengebied ('s mi 5 uur; veel regen)

Ekster fladderde laag over de grond boven een wegnende Wezel.

29 Mei 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Bij Noorden van Australiëhavenweg staken twee alarmende Wulpen op overvliegende Bruine Kiekendief! Wees dus toch wel op broeden.

- Blz. 88 t/m 93 is een rap-
- portage van Rob van der
- Valk, die soms alleen naar
- de A.W. duinen mocht als
- Walters weer eens last van
- z'n rug had.

Blz. 88

11/5/83

Westelijk Havengebied

R v d Valk (kort, door regen, samen met M. Melchers). Amerikaveld. N deel. Veldleeuwerikennest met 2 pulli van 24.00 en 21.60 gr. (13.25 u). Tweede Veldleeuwerikennest met 3 pulli van 6.00, 6.80 en 7.00 gr. (om 13.20). Nieuw nest van Veldleeuwerik met 2 verse eieren. Ook geschouwd. 2.28 x 1.65 33 gr. en 2.24 x 1.67 3.20 gr. M. Melchers had op dit veld nest van Bruine Kiekendief met 2 eieren. Op Houtrakveld twee nesten met resp 4 en 6 eieren.

Blz. 91 en 93

18/5/83

R v Valk, samen met M. Melchers (12.50 – 18.30 u).

Mobil buitenveld. Nieuw nest van Graspieper met 2 pulli van 14.5 en 13.6 gr (16.05 u). Nest had volgens M. Melchers 4 eieren bevat.

Tureluur-nest, hier vlak bij, ook van 4/5/83, nu 2 droge pulli van 16.6 en 16.7 gr. 1 vochtig pull. Van 15.5 gr en 1 nat pull. Van 15.3 gr. Veldleeuwerikennest hier vlakbij, ook van 4/5/83 (met 4 eieren), had volgens M. Melchers op 17/5 nog 3 grote pulli, maar was nu leeg.

29/5/83

Westelijk Havengebied R v d Valk ('s ocht. + 's mi 5 ½ u)

Ten N van Aziëhavenweg 8 Klutennesten. Ook een Strandplevier met alarm en een Kleine Plevier met veel balts. N. O deel van Centrale Middenveld. Nog betrekkelijk ongeschonden. Parklandschap als Hornweg-Oost, alleen minder nat.

1 Juni 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Op smalle strook tussen nieuwe Hemtunnelspoorbaan en Australiëhavenweg nu inderdaad fel alarm van 2 Wulpen. Later kwamen er nog een 3e en zelfs een 4e vogel bij vliegen, maar die waren veel kalmer! Het felle paar had duidelijk een (of meer) jongen. Dergelijk fel alarm al geen tijden meer in AWD gehoord. Af en toe "oversprong"(?)-jodelen en ook jodelen van 2e paar. Even ook drie tonige roep van een jong gehoord. Oude vogels "staken" nu ook op rondvliegende Blauwe Reiger. Bij rustig waarnemen op afstand hield het alarm vrij snel op en vogels concentreerden zich op bepaald punt zonder jongen aan te wijzen. Ook waren geen lopende jongen te zien, ws door hoge vegetatie. Op voornaamste punt van belangstelling van oude vogels op goed geluk gaan zoeken en daar inderdaad open in het veld, op 16 m van de berm van de drukke Austrliëhavenweg Wulpen pullus gevonden! Bewijs voor het allereerste broedgeval op spuitvelden bij Amsterdam! Misschien wel gevolg van herhaalde verstoringen in de duingebieden. Jong BL geringd met 5137794. Gewicht om 12.00 u. 86 gram. Op 7/6/83 ving R v d Valk in zelfde omgeving (maar wat verder van de weg af) opnieuw (toevalligerwijs?) dezelfde pullus. Om 10.20 u. toen 138 gr. Snavel toen 31 ((tot veren) 39 tot voorhoofsbeen. Nu: snavel 26 ½ (33) mm. Nu nog geen bottende slagpennen. Broedgeval moest vrijwel zeker in deze strook geweest zijn, want Hornweg-Oost werd veel bezocht en aangrenzende deel van Centrale Middenveld was steeds erg druk met "crossers" en honden uitlaten (weekeinde, 's avonds). Van verkeer op Australiëhavenweg en van de drukke aanleg-werken van de nieuwe spoorbaan naar Zaandam hadden vogels zich dus niets aangetrokken. In de eierenperiode ten minste zelden of nooit echt alarm gehoord. Wel af en toe jodelen, maar dat was vaak boven Centrale Middenveld.

Blz. 132 en 134-135-136

15 Juni 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Op terrein ten N van Aziëhavenweg (ten O v. ACA) vanuit auto bij twee oude Scholeksters slechts een pullus kunnen ontdekken. Volgens M. Melchers waren er hier eerst 3, later steeds 2 pulli geweest. Dit jong drukte zich niet bij onze plotselinge verschijning uit auto, zodat het in wilde achtervolging gegrepen moest worden: BL 5146068 268 gr. Snavel 41 (48 ½), vleugels l + r 149 mm p 10 links 40 en rechts 47 mm ontplooid. Was volgens gegevens van R. v. d. Valk op 20/5 geboren en nu dus 26 dagen oud. Ouders waren eerst licht argwanend tegenover stoppende auto op de weg, maar na angst begeleidden ze de auto later honderden meters (vliegend).

Nest Bruine Kiekendief ten N v. Ruigoord had volgens

Wezel op jacht.
foto Martijn Melchers

M. Melchers 6 eieren bevat. Nu drie grote pulli, die geringd met nrs 6055101, 02 en 03. Nest lag in dicht en hoog riet en water stond 50 cm hoog, dat lieslaarzen nodig waren. In die omgeving ook alarm en roepen van Baardmezen. Ook een nest van Bruine Kiekendief op Ruigoordveld ten O. van dorp. Lag niet ver van Ruigoordweg en bovendien nog dichtbij de druk gebruikte zandweg naar Ruigoord. Het was hier op mooie dagen vaak erg druk met recreanten! Lag in ondiep water. Drie nog kleine pulli (vooral nakomertje nog erg klein) + 1 klotsei: 5.11 x 3.77 cm. Voorlopig nog niets geringd.

Op Amerikaveld, niet ver van bewoonde keten in het Noorden, 3e nest van Bruine Kiekendief. Lag in vrij klein rietbos, in ondiep water. Bevatte 5 kleine pulli (w o. nog een nakomertje). Evenmin iets geringd. Alle drie nesten waren schoon van prooiersten.

M. Melchers had dit voorjaar op Amerika- en Ruigoordveld wel vijf 'territoria' (ws. dus broedgevallen) van Dodaars: 2 in bekende poel ten N v. Oiltanking, 2 op N deel Amerikaveld in poelen bij woonwagens en 1 in klein stukje ex-zijkanaal F bij keet PW.

Melchers had voorjaar 1983 op Houtrakveld (droge deel ten N W van Ruigoord geregeld licht alarm en jodelen van Wulpen. Daarnaast ook zo'n paar (ws een ander) op Amerikaveld. Ws. daar dus ook twee broedpogingen, maar nooit echt fel alarm om jongen. Hij had dit voorjaar op gemaaide rietveld Houtrakveld zeker 10 broedgevallen van Tureluur gehad. Ook zeker twee broedgevallen van Kemphen.

17 Juni 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Mobil binnen hek. Scholekster van broed bij "brandweer" kwam mij op Mobilweg al honderden m fel alarmerend tegemoet vliegen. Vogels hadden tevoren voor duidelijk zichtbare arbeiders op Mobil-terrein, op hun vroegere nestplaats(!) geen alarm gegeven! Opnieuw een aanwijzing dat ze mij al op grote afstand persoonlijk herkenden. Aangezien het alarm van dit eerste paar ook de "buren" extra achterdochtig maakten, lukte het mij op de fiets praktisch nooit meer om een paar met hun pulli te verrassen. Ook fel alarm van 2 paar Scholeksters bij tank 181.

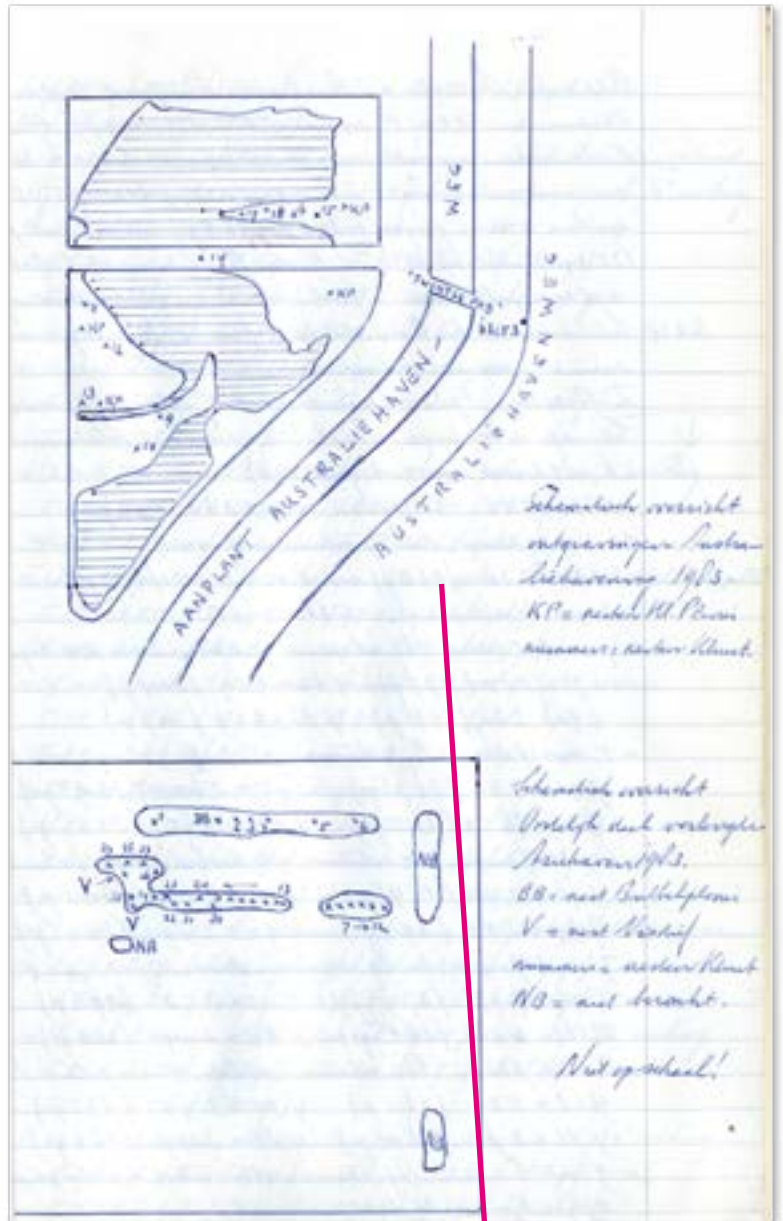
"Weitje" 007. Nieuwe nesten Stormmeeuwen. 31 nesten.

Blz. 139 en 141

18 Juni 1983

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Oud-dode Bunzing in dr 12/14. Verdonk en medewerkers van bewaking hadden seizoen 1983 in gehele AWD-gebied al 45-47 "bouwen" (burchten) van Vos gevonden. Ws. waren er meer, omdat er nog steeds toevalstreffers waren en terrein hier en daar erg onoverzichtelijk. Zelf nu een Vos in dr. 11/13 gezien.

Boven: schematisch overzicht 'Australiëhavenweg'. 1983

KP: nesten kleine plevier
nummers: nesten kluit

Onder: schematisch overzicht oostelijk deel verlengde Aziëhaven. 1983

BB: nest bontbekplevier
V: nestnummers = nesten van kluit

NB: niet bezocht

Locatie eerste nest van wulp, gevonden door M. Melchers. 5 april 1984

De heer Reurich was sinds enkele jaren een actieve vogelaar in het Westelijk Havengebied. Walters vertelde me dat Reurich van mening was dat daar al jaren eerder wulpen broedden. Walters vond Reurich onbetrouwbaar. Hij had eens een broedende smient gemeld maar toen Walters de veertjes uit de nestrand had onderzocht bleek het om een krakeend te gaan. Wat de wulp betreft zou Reurich gelijk kunnen hebben. Er jodelden al enige jaren in het voorjaar wulpen boven de velden. Walters verwachtte dat ze hier met al die drukte niet tot broeden zouden komen. Hij kende het uiterst schuwe gedrag van de wulpen in de AWD. Het zou gelengestraft worden. Er kwamen zelfs meer paren tegelijk tot broeden.

Portret jonge wulp.

Blz. 145-146

22 Juni 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Aanvankelijk geen enkel Wulpen alarm op bekende plek langs Australiëhavenweg. Toch in stilte achter hoge stapel betonnen spoorwegbiels jonge, ongeringde Wulp verrast! Alsnog BL geringd met 5146079. Riep op Wulpen-manier, alleen wat hoger. Ws. op dit geroep verscheen een adulte vogel, ws. vanuit N O hoek Centrale Middenveld. Vloog alarmerend rond, maar bleef niet steeds in nabijheid. Alarm was ook niet erg intensief. Had mogelijk nog jong(en) op andere plek. Ook hier meer dan een Wulp in de lucht. Jong had vrij scherp aanvoelende borstbeenkam. Woog 495 gr.

Nest van wulp.

1983 dagboek III

Blz. 3

30 Juni 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Langs Spaarnwouderdijk was opnieuw gemaaid, zodat Beemdooievaarsbek langs wegranden niet meer gevolgd kon worden.

Blz. 9-10-11 en 13

13/6/83

Westelijk Havengebied

R v d Valk. Mobil buitenveld. In midden van dit veld op door M. Melchers gemaakte nest broedende Ransuil. Partner vloog alarmerend weg.

20/6/83

Westelijk Havengebied

R v d Valk. In ontgraving langs Aziëhaven 1 p Bergeenden met 12 pulli. Eilandjes in verlengde Aziëhaven. Daar 30 Klutennesten. Op deze eilandjes ook nest van Bontbekplevier en twee nesten van Visdief, waarvan een met drie en een met vier (!) eieren.

Blz. 28-29

Zilvermeeuw Arnhem 5.036.201

dd. 30/6-1969 als pullus geringd in Westduinen op Texel, dd 27/8-1983 door mij ziek en op 29/8-83 dood gevonden op Centrale Middenveld (ontgraving Australiëhavenweg), Westelijk Havengebied, Amsterdam. Verstreken tijd ruim 14 jaar (5171 dagen). Afstand hemelsbreed 72 km.

Blz. 32

9 Juli 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 ½ uur)

Aan Hulpweg/Seineweg op proefvak midden ongeveer 2500 en op proefvak Zuid 850-900 geopende bloemen van Aardaker. Al vele bloemen uitgebloeid.

Blz. 47 en 50 t/m 56

16 Juli 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Nu voor het eerst (maar ws. eerder over het hoofd gezien!) waarneming op geluid en daarna visueel van maximaal twee Zwartkopmeeuwen in en boven Z tuin Mobil achterveld temidden van nog honderden Kokmeeuwen. Beide waren adulte vogels. Een had geen, de andere duidelijk zichtbare slagpenrui. Misschien ook derde adulte vogel. Geluid als bekend van de AWD. Vogels vielen daardoor ook op. Alleen slechts een lettergrepig, in AWD destijds meestal twee- of drielettergrepig. Vogels herhaalde malen heel goed kunnen zien, o.a. de geheel witte vleugels, die

Met de door Jac. P.Thijssse al beschreven standplaats van beemdooievaarsbek ging het beheer van het groen uitermate slordig om. Tegenwoordig staat er overal in Amsterdam beemdooievaarsbek, ook nog op de oude standplaats. Gewoon succesvol ingezaaid.

In 1983 had ik voor mijn gevoel veel contact met ransuilen. Het krioelde van de veldmuizen, maar niet van geschikte nestplaatsen. Nesten van ransuilen vond ik in oude eksternesten zonder dak. Deze nesten zaten in de weinige grote duindoornstruwelen. De velden begroeiden en wilgen begonnen op boompjes te lijken. Hierin bouwde ik van takken, klei en hooi, in mijn ogen, mooie ransuilnesten. Dat vonden de ransuilen ook en gingen er broeden. Toen ik mijn vrouw Annik vertelde dat ik precies wist wat voor nesten ransuilen wilden, antwoordde zij relaterend: "Als je maar niet denkt dat je Onze-Lieve-Heer bent". Terecht, want in 1984 broedden er geen ransuilen meer in de Melchersnesten. Er waren inmiddels veel eksternesten in de aanbieding.

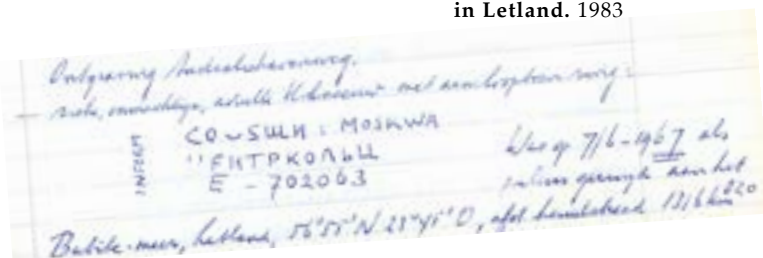
Bloem van aardaker.

Veren van zwartkopmeeuw (links) en veren van pulles zwartkopmeeuw (rechts). 1983

Terugvangst kokmeeuw in Letland. 1983

ook wat ronder leken dan van Kokmeeuwen, de geheel zwarte kop, de zware rode snavel. Op een bepaald punt daalde steeds een der vogels (vanaf afstand waargenomen). Liep daar wat rond en vloog soms na enige tellen, soms na verscheidene minuten weer op. Ging niet zichtbaar op eieren. Op deze plek slechts een nest met twee eieren gevonden, die in kleur en tekening niet van Kokmeeweneieren afweken, zoals het merendeel der eieren van zwartkopmeeuwen volgens de literatuur wel zouden doen. Afm: 5.14 x 3.75 en 5.02 x 3.78 cm. Beide klots eieren. Bij waarneming van afstand hierop adulte Kokmeeuw zien dalen. Bij onze aanwezigheid bij dit nest ook verontrust alarm van Zwartkopmeeuw(en). Broeden waarschijnlijk, maar hiermee nog niet bewezen. Ook gemengd broedsel met Kokmeeuw mogelijk.

18 Juli 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi)

Na geruime tijd waarnemen weer Zwartkopmeeuw gezien. Deed wel snavel af en toe open, maar misschien ook door vrij stevige wind, die van mij afstond, was er geen direct opvallend geluid. Tenslotte met zekerheid drie adulte Zwartkopmeeuwen tegelijk gezien. Alle drie hadden nog overwegend zwarte koppen, hoewel volgens Handbuch kop-ruï al vroeg zou beginnen. Na verloop van tijd kwamen de vogels mij over praktisch gehele achterveld opzoecken, steeds weer alarmerend, maar vooral wanneer ik in de omgeving van 16/7 kwam. Vergeefs geprobeerd op nest met twee eieren (zie 16/7) een oude vogel te vangen. Toen ook alarm van Kokmeeuw boven mij. Bij aankomst waren de eieren warm. Niet ver van dit nest jonge, nog niet vlugge meeuw gevonden, die in gedrukte houding deed denken aan een broedende vrouwtjes Fazant met sterk blokkenpatroon op vleugels. Snavel was geheel donker hoornkleurig, bij zwart af. Kop niet gevlekt, ook niet bovensnavel, maar vrijwel egaal donkerbruin. Hoewel jong in eerste instantie veel weg had van juv. Stormmeeuw, was het dit niet (zie genoemde kenmerken). Er was ook geen enkele alarm van Stormmeeuwen in die buurt, maar des te meer van Koken Zwartkopmeeuwen. Op jong van Kokmeeuw leek de vogel niet. Was kennelijk jong van Zwartkopmeeuw en als zodanig BL geringd met 3358850. Vleugel l 165, r 167 mm. P 10 in vleugelstructuur l 163, r 165 mm. Ontplooiing p 10 l 45, r 43 mm. Om 14.20 u. 243 gram. (zie enkele aanvullende aantekeningen na 3/8/1983).

In Z tuin, niet ver van vermoedelijke broedplek van Zwartkopmeeuw, geheel witte handpen gevonden (162 mm). Was niet van normale adulte Kok- of Zilvermeeuw. Zie voorkaft deel 1983 II. Stellig van adulte Zwartkopmeeuw. (ws p 3).

20 Juli 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Mobil binnen hek. Weer drie alarmerende adulte Zwartkopmeeuwen boven Z tuin, nu met centrum iets meer naar W. Twee hadden nog (vrijwel) geheel zwarte kop, 3e had al veel wit aan kin en rond snavelbasis, als bij zovele Kokmeeuwen. Vlak bij centrale punt van alarm van 18/7 nu al een poos dode, nog vrij kleine jonge meeuw gevonden, die noch op jong van Kokmeeuw, noch op dat van Stormmeeuw leek en wel van Zwartkopmeeuw moest zijn. Schouder dekveren met brede licht bruine randen. Uitbollende handpennen p 10 t/m p 7 aan tippen zwart, p 6 met kleine witte tip, p 5 met iets wit aan top, enz. Bij jonge Kokmeeuwen zijn de pennen alle donker getopt. Lange zwarte "haren" op ongevlekte kruin. (Zie voor al deze veren voorkaft deel 1983 II). Snavel donker hoornkleurig met wat roodachtig aan top en bij basis ondersnavel. Top binnenkant bovensnavel vrij opvallend roodachtig. Poten ongeveer als bij jonge Kokmeeuwen van die leeftijd.

Blz. 68

28 Juli 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Nu toch weer vrij geregeld alarmerende adulte Zwartkopmeeuw boven Zwanenmeer en omgeving. Aan Noordrand "weitje 007" een ws. geworpen, geheel witte handpen (l 175 mm). Op Zwanenmeer twee vlugge jonge meeuwen met lichte koppen, maar met zeer geproneerd blokkenpatroon op vleugels. Stellig jonge Zwartkopmeeuwen.

Blz. 91

9 Augustus 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Sportvelden Spieringhorn. Ook nu weer het paar alarmerende Scholeksters op die velden. Jong (met ring) midden op veld, liep rustig rond en rende niet direct in dekking, als tot dusver gebruikelijk. Bleek nu dan ook vliegvlug te zijn. Geboren op 11/7/83, dus al na 28 tot 29 dagen vliegvlug. Volgens Handbuch (deel VI) worden jonge Scholeksters met 32-35 dagen vliegvlug, terwijl de eerste vliegelingen met 28 -31 dagen plaatsvinden. Dit jong was dus wel snel, temeer daar het al goed kon vliegen en daartoe niet door een snelle nadering van het gevaar min of meer gedwongen werd. Oorzaak wellicht een goede voedselsituatie op deze telkens besproeide velden en het feit, dat dit jong vanaf een of enkele dagen na het uitkomen steeds alleen en door beide ouders gezorgd (ook gevoerd) kon worden.

Scholekster op nest met jong.

Zwartkopmeeuw bij nest. Zwartkopmeeuwen broeden pas sinds 1983 in Amsterdam.
foto Fred Nordheim

Blz. 100 t/m 103

13 Augustus 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

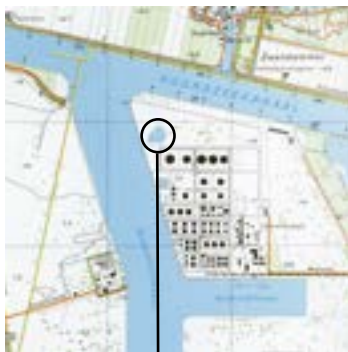
Reurich toonde een rapport van de Werkgroep Vogelsterfte van CDI te Lelystad dd. 19/7/83 over twee door hem in het Amsterdamse Westelijk Havengebied verzamelde en te Lelystad onderzochte 1e KJ Kokmeeuwen. 1e mannetje 180 gram, positief voor botulisme C bovendien nog aspergillus, en besmet met Staphylococcus aureas. 2e vrouwtje 140 gram. Positief voor botulisme C en ook besmet met trematoden, lintwormen en Salmonelle typhi-murium. Reurich zou hier en daar Eksternesten uitgehaald hebben, omdat er te veel Eksters zouden zijn!

Blz. 105-106

14 Augustus 1983

Westelijk Havengebied ('s mi 2 ½ uur)

Volgens heer Sackers riepen 's avonds jonge uilen (dus wel Ransuilen) in aanplant langs Australiëhavenweg tussen Noordzeeweg en Aziëhavenweg. Er kwamen volgens hr. Sackers 's avonds tegen zonsondergang wel 300-400 Wulpen naar slaappleats in ontgraving Australiëhavenweg. Hij had overdag een 100-tal gevonden, fouragerend in de weide gebieden onder Spaarnwoude. De rest naderde de slaappleats 's avonds vanuit N (dus ws wel afkomstig uit weilanden van Westzaan/ Assendelft).

Het door Walters zo genoemde 'Zwanenmeer' op 'Mobilveld binnen het hek', in de verte de huizen van Westzaan. 1983

1983 dagboek IV

Blz. 17-18 en 20

13 October 1983

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op basaltblokjes van Oostwal Australiëhaven. Vers-dode, ongeringde, aangespoelde Aalscholver. Had nog al wat witte veren aan buik, dus wel juveniel (of sub-adult?). Snavel wijd open, waaruit staartvin van vis stak. Mogelijk was vogel in dit vis gestikt. Met veel moeite vis tevoorschijn gehaald. Was Snoekbaars (*Lucioperca lucioperca* (L.)). Vooral kenbaar aan glazige ogen ("Glasoog" – R v d Valk). Vis leek nog geheel niet aangetast. Afmeting tussen lippen en uiterste punt langste staartvin 44 ½ cm. Gewicht 520 gram.

Tabel met lengte van door Aalscholvers gevangen Snoekbaarzen: 30, 30, 30, 30, 30, 30, 30, 30, 32, 33, 33, 33, 34, 34, 34, 34, 34 cm. de Boer, K (1972). De voedselbiologie van de Aalscholver RIN/Zool. Lab, RU, Groningen. Doctoraalscriptie RU, Groningen. Van 7 Snoekbaarzen van meer dan 36 cm, waarvan een 48-50 cm lang geweest moet zijn. De maximum omtrek van een te vangen vis ligt in de buurt van 25 cm. Snoekbaars van 48-50 cm heeft omtrek van ongeveer 23 cm.

Blz. 37 en 42

3 December 1983

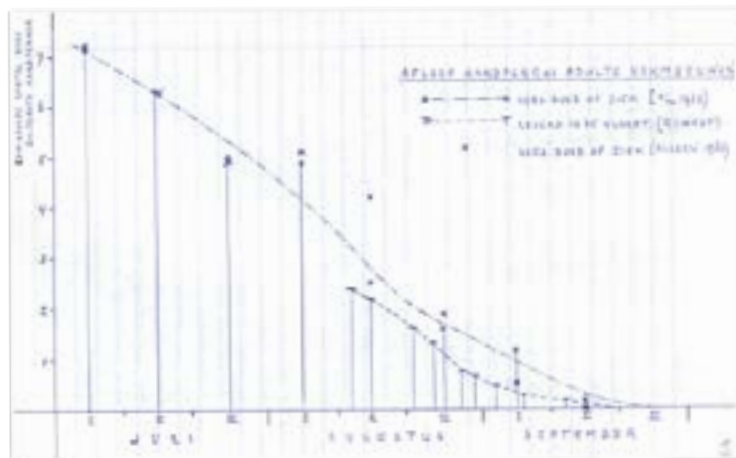
Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Op veldjes ten N van Aziëhaven een Duinpieper! Eerste persoonlijke waarneming. Was daar volgens andere waarnemers al een week tevoren aangetroffen. Nu verscheidene fotografen aan het werk (met helder zonnig licht). Was erg levendig en druk, snelle loper, weinig opvliegen. Vrij veel bewegingen met de staart, maar toch minder geprononceerd dan bij Witte Kwikstaart. Bleek vleeskleurige poten. Duidelijk lichte wenkbrauwstreep. Grijs zomen in de staart. Lichte, ongevlekte keel. Ter hoogte van borst dwarsband van enkele heel kleine vlekjes, rest van borst en buik ongevlekt, heel licht bruin. Rug en top vleugels ongevlekt. Middelste vleugeldekken scherp met donkere vlekjes gemarkeerd. Op kruin nauwelijks of niet gevlekt. Zeer spitse snavel. Nergens groenachtig als bij sommige andere piepers. Geen roodzwem aan borst als op tekening in Veldgids. Bij enkele keren opvliegen een musachtig tsilpend geluid, heel anders dan hoge piepen van andere piepers. Ook verder verwarring met andere piepers uitgesloten, omdat die alle veel zwaarder gevlekt.

Uit De Telegraaf van 1 september 1983.

Afloop handpenrui van kokmeeuw. 1983

Tijftjaf R.I. West, 1977-1978

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
2	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
3	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
4	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
6	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
7	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
8	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
9	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
11	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
12	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
13	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
14	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
15	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
16	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
17	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
18	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
19	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
20	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
21	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
22	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
23	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
24	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
25	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
26	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
27	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
28	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
29	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
30	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

Ritmes in de zang van tjiptjaf R.I. West 1977-1978. 1982

Jonge ransuil.

1984 dagboek I

Blz. 71

7/3/84

M. Melchers, langs weggetje onder Medemblik. Doodgevonden verse, mannetjes Torenvalk. Niet uiterlijk gewond, niet aangevreten. Gewicht (op 12/3/84!) 175 gram. Volgens Handbuch een redelijk gewicht voor mannetje. Ws. verkeersslachtoffer. Op kruin veel blauwgrijs met donkerbruine schachtstreepjes, maar ook licht warm bruine veren. Grijs vooral aan achterkop overheersend. Bovenste dekveren overwegend grijs, maar met vage donkere dwarsbandering.

Blz. 77-78

25 Maart 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Jodelende Wulp daalde vanuit zangvlucht vlak langs Au-weg thv paal 63139 (raccordement). Ook jodelen van ws. andere Wulp meer naar Noordpunt van oude O. voorveld. Ook jodelende Wulp – ws. een derde – die uit zangvlucht daalde in berm van Au-weg bij paal 63168. Bleef daar voor mij uit lopen; niet schuw. Ook jodelen gehoord van veel meer Westelijk Centrale Middenveld.

Blz. 91

11 April 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Jodelen en alarm Wulp in smalle strook tussen Au- en Hornweg. Ook op en boven Mobil buitenveld enkele malen jodelen en ook alarm.

Blz. 106-107

21 April 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 9 uur)

In ruigte Hulpweg-West (ten N van volkstuinten) om 9.30 in top van vlier druk zingende Blauwborst. Ook goed gezien. Waarschijnlijk witgesterd. Veel drukke bewegingen bij het zingen. Zeer gevarieerd lied. O.a. geluiden, die deden denken aan roep van Witgatje, aan zang van Rietgors, enz. Steeg tenslotte al zingend op en beëindigde zang een honderd meter verder, uit zicht.

Blz. 109

Mobil binnen hek

Op dijk van tank 002 1 paar Patrijzen. Schrokken van mij en vlogen snel weg. Hoewel er ruimte voldoende was om goed weg te komen vloog vrouwtje op hoogte van ongeveer 10 m frontaal tegen de tank. Licht gekleurd (gebroken wit of licht beige) en bovendien met duidelijke lasnaden. Vogels hier stellig gewend. Raadsel, mannetje vloog langs

tank weg, wat ook voor vrouwtje ruimschoots mogelijk moest zijn geweest. Vrouwtje plofte naar beneden, spartelde heel even en was dood. Bloed uit snavel, slappe nek (ws. gebroken) en opengereten buik, waar de darmen uithingen. Bij bovenborst enkele bruine veren als aanduiding van "hoefijzer". Gewicht 498 gram (erg zwaar; volgens Handbuch "kann das Gewicht einzelner vrouwtje in der Legperiode bis auf 500 g ansteigen". Had geen voelbare eieren bij zich. Geslacht bepaald aan dekveren (hiernaast; zie ook Handbuch).

Blz. 113

7/4/84

R v d Valk Westelijk Havengebied (10.45-17.00).

Amerikaveld. Alarm Wulp op Z deel. Bij N hek Oiltanking (N W-hoek) drie nestkuilen van Wulp.

Blz. 123 en 126-127-128

25 April 1984

R.I. West ('s ocht + 's mi 8 uur)

Vlaktevoren twee Boomkruipers waargenomen aan Westelijke muur van huis Maasen. Een vloog steeds met wit pluus en verdween daarmee onder rand van dakpannen. Was dus wel bezig met nestbouw. Tweede vogel deed daaraan niet mee, maar was kennelijk bezig met voedsel zoeken. Bracht af en toe daarvan wat naar de partner, die het gretig aanpakte. Eenmaal had eerste vogel weer pluus in snavel toen ook weer voer werd aangeboden. De vogel "plakte" het pluus toen even tegen de stenen muur, pakte en slikte het aangeboden voer, pakte het pluus weer op en verdween weer onder de dakrand. Stellig dus mannetje + vrouwtje.

27 April 1984

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 9 ½ uur)

Weer zang van Tjiftjaf aan Noordrand N O naaldbos en in N. vangbosje. Geen lang aanhoudende zang, maar 9.15 u even een "uitbarsting" van ex. in N. vangbosje: 69 x (!), 10 x.

Blz. 155-156

A. F. Nordheim vond op 3/5/84 nest van Watersnip met 4 eieren in gemaaid rietveld onder Ruigoord. Vogel spatte op laatste moment van nest af.

**Veren van juveniele
oeverloper.**
1982

1984 dagboek II

Blz. 9

11 Mei 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

Wulpennest nr 1 (R v d Valk) op N deel oude O. voorveld had nu vier niet aangepikte eieren. Vogel was nu niet op nest blijven zitten. Af en toe wat klagend alarm (geen stotend alarm!) op enige afstand. Tijdens bezoek geen jodelen, maar wel enkele malen na mijn vertrek. Eieren warm. Nest lag in laag en nog vrij ijle duindoorn vegetatie. Afstand tot as spoorwegraccordement langs Australiëhavenweg 35 m. Wezel holde met prooi over weg. Bleek vers-dode, nog warme, Veldmuis te zijn. Gewicht 25 gram. Staart 32 mm. Lichaam (met staart) 133 mm.

Blz. 18 en 22

14 Mei

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Wulp nr 1 (n rand oud O. voorveld) vastbroedend op 4 nu aangepikte eieren. Vogel spatte pas weg, toen ik al op 2 m afstand stond. Geluidloos. Eerst na enkele ogenblikken op afstand alarm. Geen jodelen.

Blz. 23

16 Mei 1984

Westelijk Havengebied ('s 1 ½ uur)

Wulpennest nr 1 op N deel van oude O. voorveld was nu uitgekomen. Oude vogel vast op nest. Spatte op het laatst weg, hoewel vlak tevoren op enige afstand al gealarmeerd werd. (door de partner?) Drie droge pulli en een nog niet geheel uitgepluimd jong. Alle BL geringd met nrs. 514609, 090, 091 en 092. Gewichten (incl. de ringen) resp 54, 53, 53 en 50 gram. Snavels resp. 20(24 ½), 19 ½(25), 20(25 ½) en 19 ½ (23 ½) mm. Ook alle doppen nog in of op rand nest. Aanhoudend klagend (niet stotend) alarm van een of twee oude vogels bij mijn aanwezigheid. Hield na mijn vertrek direct weer op.

Blz. 26 en 29

19 Mei 1984

A.W. duinen ('s ocht. + 's mi 9 ½ uur)

Bij Z vangbosje -voor het eerst!- vijf niet al te schuwe Damherten! Waren al lang in discussie en zouden weggevangen worden als vreemd fauna element.

Uitkomende wulpeneieren.
foto Fred Nordheim

Vier net uitgekomen wulpen.
foto Martin Melchers

Blz. 34 t/m 37

18/4/84

Gegevens R v d Valk

Westelijk Havengebied 13.00-21.00 u

Ten N van hek Oiltanking Kievitsnest (R v d V nr 26) op zandbank met platgereden legsel. Was daar door M. Melchers op 12/4/84 gevonden met 3 eieren.

R v d V. nr. 23: 8/4/84 4 eieren MM. Ook nu nog 4 eieren. Bij schouwen alle vier drijven met stompe polen klein beetje boven water.

R v d V. nr 24: 8/4/84 3 eieren MM. Ook nu nog 3 eieren, niet geschouwd.

R v d V. nr 25: 8/4/84 4 eieren MM. Ook nu 4 eieren, die bij schouwen alle dreven met stompe polen klein beetje boven water.

Amerikaveld-Noord. F. Nordheim vond daar Wulpennest (nr 2) met twee verse eieren: 6.48 x 4.66 72.9 gr en 6.44 x 4.68 72.6 gr.

In rietveld ten Z van ADM was weer Bruine Kiekendief met nestbouw begonnen (M. Melchers). Riet sindsdien afgebrand, dus nest verloren.

Marbon-veld. Kievitsnest (R v d V nr 17) met 4 eieren. Op 7/4/84 ook al 4 eieren (MM). Niet geschouwd.

Kievitsnest (R v d V nr 18) met 4 eieren. Op 7/4/84 3 eieren (MM). Niet geschouwd.

Kievitsnest (R v d V nr 19) met 4 eieren. Op 7/4/84 ook al 4 eieren (MM).

Oostelijke voorveld. Wulpennest (nr 1) met drie niet koude eieren. Eerste gevonden legsel in W. havengebied. Op 15/4/84 door M. Melchers met 1 ei gevonden. Lag tussen wat lage en vrij dunne duindoornbegroeiing: 6.98 x 4.68 76.6 gr; 7.19 x 4.66 76.8 gr. en 7.26 x 4.69 77.1 gr.

Blz. 45-46

23 Mei 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur, regen)

Alarm van Wulpen in N punt van oude O. voorveld. Gold wel jongen uit ex nest nr 1. Geen alarm bij passeren (ook per fiets) op de weg. Nest nr 1 had op 82 m van wegrand Australiëhavenweg gelegen. Ook even alarm Wulp ten Zuiden van nieuwe R.I. jodelen van Wulpen richting Hornweg-Oost en richting Centrale Middenveld.

Blz. 68 en 71

2 Juni 1984

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 9 uur)

Totaal maar weer 3 Konijnen gezien. Overstekende Vos op weg bij ingang Zandvoortselaan.

Diverse veren van jonge boerenzwaluw, verkeersslachtoffer op Marken 6/9/84.

Begroeiing van de spuitvelden ten westen van Ruigoord na ongeveer vijftien jaar.

- Het wordt duidelijk dat de
- jonge vogelaars dienst doen
- bij het inventariseren van
- broedvogels in het Weste-
- lijk Havengebied en tot het
- 'vaste personeel' van Walters
- behoorden. Vrijwillig en met
- variabele arbeidstijden.

• Walters ziet in 1984 vijf tamme damherten, door onbekenden gedumpt. Ze waren eenvoudig
• weg te vangen. Door de jaren heen lopen er steeds meer, voortgekomen uit voortplanting en
• opnieuw uit hertenkampen gedumpte dieren. Een aantal at nog uit de hand. De ecologen van de
• AWD waren geïnteresseerd in het grasgedrag van de damherten en naar de draagkracht, wat
• betreft voedsel, van het omheinde gebied. De vergrassing kon wat minder en damherten eten
• gras, in tegenstelling tot reeën. Ecologen hebben belangstelling voor samenhang en er deed zich
• onverwacht een mooie kans voor om het proces te bestuderen. Dat er ook nog koeien en scha-
• pen in afgerasterde deelgebieden rondlopen is aan niemand uit te leggen; maar dat terzijde.

• Damherten springen uit stand over een hek van 185 cm hoog. De oude omheining was geen be-
• lemmering voor de dieren om ook buiten het gebied van de AWD voedsel te zoeken. Daar zijn
• autowegen en er volgden aanrijdingen met de nodige schade. De AWD (lees: het gemeente-
• bestuur van Amsterdam) wilde geen beheer op het aantal damherten binnen het omheinde
• bedrijfsterrein. Het verhoogde hek is inmiddels, na jaren vertraging, gerealiseerd. De damherten
• buiten de afzetting van het bedrijfsterrein mogen vanwege schade door vraat en gevaar voor het
• verkeer afgeschoten worden.

• In 2015 liepen er, binnen de hoge onneembare nieuwe afrastering om de AWD, meer damherten
• dan waar ook ter wereld. Die dichtheid was zó groot, dat de hoeveelheid voedsel voor de groep
• die naar de 3000 dieren ging, in het gebied mogelijk tekortschoot. De biodiversiteit nam ziender-
• ogen af. Dat is vooral zichtbaar aan de stand van reeën, een soort die van oudsher in het duin
• thuishoort. Het wegvreten van struweel gaat ten koste van de broedplaatsen voor veel kleine
• zangvogels. De ree is door het damhert praktisch verdrongen door de combinatie van voedsel-
• concurrentie en het territoriumgedrag van het damhert.

• Het hek om de AWD had oorspronkelijk de functie om de grens van het bedrijfsterrein, waar
• waterwinning plaats vindt, aan te geven. Tevens was door de omheining de toegang voor het pu-
• blik te reguleren. Nu is het voor de damherten één grote kooi geworden. Deze kooi is
• 40 km² groot en het aantal dieren kan dan variëren van drie tot tien dieren per vierkante km²,
• afhankelijk van de voedselopbrengst van het gebied. Onderzoeken naar dichtheid van damherten
• geven dat in de literatuur aan. Dat zou dan in een gebied met het jaar rond beschikbare optimale
• hoeveelheid voedsel neerkomen op maximaal 400 damherten. Voor dieren in afgesloten gebieden,
• zoals in Nederland bijvoorbeeld de Oostvaardersplassen en de AWD, geldt de zorgplicht zoals
• omschreven in de Flora en Fauna wet. Bijvoeren en regulering van aantallen zullen onontkoom-
• baar zijn voor deze uit de hand gelopen situatie.

• Het blijft een interessante proef die langzamerhand afgesloten moet worden. 'Duinert', duur-
• zaam biologisch gekweekt, misstaat niet op een menukaart. Al met al is het laten lopen van vijf
• tamme damherten in 1984 een dure grap geworden. Inmiddels zijn de eerste tientallen damher-
• ten afgeschoten en die vonden gretig aftrek.

**Het echtpaar
Vlaanderen in de
binnenduinstrand van
de Amsterdamse
Waterleidingduinen.
1982**

Blz. 97 en 99

16 Juni 1984

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 9 uur)

Fazant als 42 ste soort waargenomen. Slechts weinig.
2 x Vos gezien, op "Mirakel" en langs g 15. Veel Gierzwaluwen. Totaal 8 Konijnen.

- Walters ziet afnemende
- aantallen konijnen bij een
- toenemende stand van de
- vos. Hij noteert aantallen
- waargenomen konijnen om
- mogelijk uit het cijfermate-
- riaal conclusies te kunnen
- trekken.

Blz. 101

18 Juni 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Nu wel alarm van Wulp ten Z van nieuwe rioolwerk. Ook steken op mannetje Bruine Kiekendief. De laatste had even tevoren "problemen" met opspringende Fazant. Ws. toen toch succes, want vloog met flinke prooi weg. Bleek op plek van plukken jonge Fazant geweest te zijn.

Blz. 107

20 juni 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Aan Australiëhavenweg even ten N v. dam spuitvakken koerende Tortelduif. Even later koerende Tortelduif even meer naar Zuiden (bij Stadsreiniging). Zelfde? Eerste waarneming in dit seizoen na al vele zangtellingen langs de weg.

Blz. 115

24 Juni 1984

Westelijk Havengebied ('s av. 2 uur)

Op vrijwel dezelfde plek als in 1983 ook weer in vrij diep water en vrij hoog riet ten N. van Ruigoord nest van Bruine Kiekendief, dat volgens A.F. Nordheim 5 jongen had bevat, maar nu nog 4, waarvan er een duidelijk kleiner dan de overige. Geringd met nrs. 6055112, 113, 114, 115 (laatste = kleinste). Hadden alle al flink uitkomende handpennen.

Blz. 117 en 119

28 Juni 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Mobil binnen hek. Stormmeeuwkolonie. Nr 53 nieuw nest, buiten hek.

Blz. 131

Overzicht Scholekster-broedsels Mobil 1984. 22 nesten.

Blz. 154-155

20 Juli 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Kennelijk door een der daar af en toe rustende Visdieven "verloren" visje: zilverachtig, erg licht, bovenstandige bek. Oog ongeveer even groot als ruimte van oog tot bek-opening (bovenlip). Een korte rugvin, min of meer driehoekig, niet duidelijk hol of bol, ingeplant achter de borstvinnen. Geen vetvin. Onderste staartvin iets langer dan bovenste. Geen rood aan vinnen. Was Alver, Alburnus alburnus (determinatie zoetwatervissen sinds juli 1984 met "De Nederlandse Zoetwatervissen", OVB, Nieuwegein).

Lepomis microlophus 272 / me ocht ocht 1984 ZL, na 23/6/84

datum	plaats	nr	besl	verval	fl	br	gms	vl	lengte
24/6/84	Schiphol	8	9x8	-	-	neem	492	255	-
24/6/84	Gammelen	9	-	dekopke	-	neem	560	259	60.7
me 5/84	Schiphol	8	10x6	-	-	neem	520	263	72.2
me 5/84	Schiphol	9	-	dekopke	4/1/4	neem	572	272	79.2
me 5/84	Schiphol	8	12x7	-	-	neem	522	256	65.9
24/6/84	Schiphol	8	14x8	-	-	neem	579	261	69.8
24/6/84	Schiphol	8	11x7	-	-	neem	497	260	68.4
24/6/84	Schiphol	8	14x5.5	-	-	neem	572	259	75.9
24/6/84	Schiphol	9	-	dekopke	2.5	neem	561	259	65.0
24/6/84	Schiphol	9	-	dekopke	4	neem	482	263	60.2
30/6/84	Schiphol	8	12x8	-	-	neem	517	260	72.1
24/6/84	Schiphol	8	9x4	-	-	neem	471	260	74.4
24/6/84	Schiphol	9	-	dekopke	4	neem	537	263	60.5
24/6/84	Schiphol	9	-	dekopke	2	neem	532	269	77.1
24/6/84	Schiphol	9	-	dekopke	6	neem	524	270	60.2
24/6/84	Schiphol	9	-	dekopke	3	neem	491	267	79.7
30/6/84	Schiphol	9	-	dekopke	1	neem	496	260	76.8
me 5/84	Schiphol	8	10x6.5	-	-	neem	492	265	67.3
me 5/84	Schiphol	9	-	dekopke	5	neem	515	265	62.2
me 5/84	Schiphol	9	-	dekopke	4/1/8	neem	541	265	70.4
me 5/84	Schiphol	8	12x7	-	-	neem	469	249	62.6
me 5/84	Schiphol	9	-	dekopke	26/13	neem	572	265	76.4
me 5/84	Schiphol	8	10x6	-	-	neem	519	267	67.0
me 5/84	Schiphol	9	-	dekopke	4/13	neem	510	260	71.4
me 5/84	Schiphol	9	-	dekopke	2	neem	512	262	65.1
me 5/84	Schiphol	9	-	dekopke	6/11	neem	523	258	60.2
me 5/84	Schiphol	9	-	dekopke	11/2/17	neem	561	260	77.9
me 5/84	Schiphol	8	11x7	-	-	neem	515	255	74.4
me 5/84	Schiphol	9	-	dekopke	1/1/22	neem	695	256	64.8
me 5/84	Schiphol	8	12x0	-	-	neem	520	265	72.2

Gegevens afgeschoten scholeksters op Schiphol. 1985

1984 dagboek III

*B. Kokmeeuwen. Mobil achterveld, en rook tussen 2 sloten 2 linnen
en 2 sloten 2 deuren, blijft van midden tot omge-
rens (in het 11) een stukje B.*

	10/14	11/14	12/14	13/14	14/14	15/14	16/14	17/14
n2	1cc	-	2	2	2	2	2	2p
n3	1cc	3	-	2	2	2	2	2p
n4	1cc	1	1	1	1	1	1w	1p
n5	1cc	3	3	3	2	2	2w	2p
n6	1cc	3	-	3	3	2	0	0
n7	1cc	2	2w	2	2	1	1w	1p
n8	2cc	3	3	3	3	3	3	3p
n9	1cc ⁹	-	0	-	-	-	-	-
n10	1cc	-	3	3	3	3	3	3p
n11	1cc	3	3	3	3	3	3	3p
n12 ⁹	1cc	0	0	-	-	-	-	-
n16	-	1	2	3	3	3	0	-
n27	-	2	2	1	1	1	1w	1A
n28	-	1	2	3	3	3	3 ⁹	2A
n29	-	1	2	3	3	3	3	3p
n30	-	2	3	3	3	3	3	3A
n31	-	1	2	3	3	3	3	3A
n32	-	1	2	3	3	3	3	3p
n33	-	1	2	2	2	2	2	2p
n34	-	1	2	3	2	2	2w	2A+1 (K)
n35	-	2	3	3	3	3	3	3A
n36	-	2	1w	1	1	1	1w	1A
n37	-	2	1k	-	1	1	1w	1A
n38	-	1	1k	1	1 ⁹	0	0	0
n39	-	1	2	3	3	3	3	2A+1
n40	-	2	3	3	3	2	2w	2A
n41	-	1	1	2	2	2	2 ⁹	1A+1 ⁹

Kokmeeuwnesten in de kolonie op het Mobil achterveld. 1985

- Vanaf midden jaren tachtig ga ik met beroepsvisser Piet Ruijter mee om vissoorten te determineren.
- Goudharders hebben we nooit gevangen. Het zijn altijd dunlipharders en heel zelden een diklipharder.

Blz. 2

22 Juli 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Mobil binnen hek. Stormmeeuwenkolonie. 55 nesten.

Blz. 4-5

24 Juli 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op vroegere ontgraving Aziëhavenweg nu groep van 55 Zwarte Sterns. Van deze soort twee geworpen handpennen gevonden.

Blz. 7

28 Juli 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

In aanplant Australiëhavenweg wegvliegende, even roepende Groene Specht. Leeftijd en geslacht onbekend.

Blz. 9

30 Juli 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Op verlengde Aziëhaven 24 Futen. Daar nu ongeveer 70 fouragerende Zwarte Sterns. Joegen op kleine visjes (van onbekende soort) die blijkbaar midden in de haven in bovenste waterlagen voorkwamen. Overwegend adulte vogels. Daarvan waren er heel wat in zichtbare slagpenrui, hoewel door zeer snelle vleugelslagen tijdens "bidden" nauwelijks te zien. Onder incidentele rustige omstandigheden geteld 58 wel tegenover 49 niet in zichtbare slagpenrui.

Blz. 11-12 en 14-15-16

1 Augustus 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Boven rustige water van Amerikahaven "sliert" jagende Zwarte Sterns van ongeveer 130! Dus ook jagen boven diep water. Mogelijk (deels) dezelfde als van Aziëhaven.

5 Augustus 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

In de haven weer verschillende Harders(vis), die aan de kant aan oppervlakte kwamen om van algen te vreten. Brede eindstandige bek, dik rond lichaam, twee korte rugvinnen, waarvan achterste nog het hoogst, rug zwaar gevlekt, aan de flanken overgaand in opvallende lengte streping. Niet kunnen uitmaken, of dit Diklip-, Dunlip- of Goudharder.

Blz. 20 t/m 23 en 25-26-27 en 29 t/m 35

9 Augustus 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Wulpennest met 4 eieren werd op 21/4/84 gevonden door Joost Jan Bakhuizen in meest W. van de drie putten ten N v. (verlengde Aziëhaven). Afloop onbekend. Op 18/5/84 vond Willem v d Waal een Wulpennest met 1 ei vlak bij dammetje aan Z O hoek van zandvlakte tussen Azië- en Australiëhaven, mogelijk van zelfde paar(!?). Ook dat legsel niet verder gevolgd, maar van beide legsels later geen opmerkelijk alarm, dus stellig geen jongen. (Zie ook "De Gierzwaluw" nr 22-2, p. 42).

11 Augustus 1984

Westelijk Havengebied. ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Bij overklimmen van perskade (hoog begroeid) groot pulus Bergeend verrast. Verdween prompt en snel in hoge vegetatie, maar was daarin door bewegen en geluiden van aangeraakte planten te volgen. Na enige vergeefse pogingen pullus kunnen pakken. Geringd met 6055116. 580 gram. Vleugels 1194. R 192 mm. Weinig dons aan kop, veel dons op stuit en onderrug. Liep na loslaten heel snel en gezond weg, verdween weer in andere hoge vegetatie. Sloeg onder lopen wel vleugels uit, maar deze waren nog te kort om te kunnen vliegen. Geen ouders in de buurt opgemerkt. Mogelijk al weggetrokken.

Volgens M. Melchers waren de vier (geringde) jonge Bruine Kiekendieven van nest bij Ruigoord (zie.././84) goed uitgevlogen. Ook in de zone langs Westhaven was weer -niet opgezocht- nest van Bruine Kiekendief geweest, waarvan later jongen (die gevoerd werden) werden waargenomen. Spuitveld Aziëhavenweg. Op Aziëhaven 65 Futen. M. Melchers had 's avonds (datering?) op dit veld erg veel Zwarte Sterns waargenomen. Nu steeds af en toe enkele ex.

13 Augustus 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

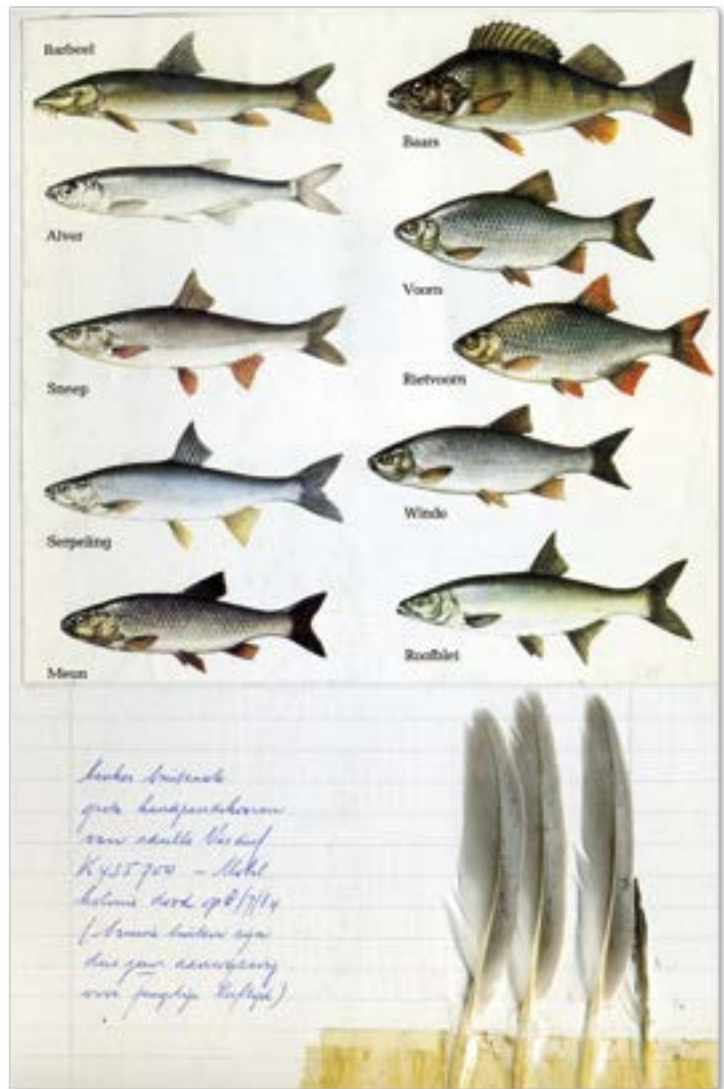
Aan oever Aziëhaven dode Brasem. 56 schubben langs in het midden dalende zijlijn. Bek onder/eindstandig. Een rugvin met 9 pennen. Voorste inplant rugvin tussen inplant kleine borstvin en begin lange anaalvin. Alle vinnen donkergrijs. Grote schubben. Van zijlijn schuin naar boven en achteren 13-15 schubben.

15 Augustus 1984

1e excursie met H. Kamp naar Marken ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op enkele percelen tussen Moeniswerf en vuurtoren ruw wel 2 tot 3000 Zwarte Sterns.

Op land ten N van Moeniswerf al een poos dode, afgeveten, ongeringde Zwarte Stern met nog goede vleugels. Wit voorhoofd, zwarte snavel.

Dagboekpagina met overzicht zoetwatervissen. Rechtsonder handpennen van visdief. 1984

- Walters maakt een uitstapje
- naar vissen: er volgt een
- perfecte beschrijving van de
- kenmerken van een gevonden
- brasem. Hij beschrijft de
- stand van de bek, de kleur,
- telt de schubben op de zij-
- lijn en telt zelfs de vinstralen
- van de rugvin. Een behande-
- ling en aandacht alsof het
- om een kleine plevier ging.

Handpennen van
zwarte stern.
1984

17 Augustus 1984

A.W. duinen ('s ocht + 's mi 7 uur)

Evenals vorige jaren weer veel vis, o.a. in heldere water van toevoersloot langs "Castien". Verscheidene goed kunnen bekijken. Waren Blankvoorns. Rug- en staartvin meest donkergrijs, buik- en borstvinnen roodachtig. Begin rugvin op gelijke hoogte of iets achter begin borstvin. Rugvin veel hoger dan borstvin. Roodachtige ogen.

19 Augustus 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Geopende bloemen Aardaker aan Seineweg.

stukje Zuid	1500 - 1630 - 1680	(drie tellingen/schattingen)
stukje midden-Zuid	1080 - 1100	(twee dito)
midden-Noord	1000 - 980	(twee dito)
stukje Noord	10 - 2080 - 2080	(!)

21 Augustus 1984

Fietstocht Durgerdam-Uitdam-Zuiderwoude-Zunderdorp ('s ocht + 's mi 7 ½ uur).

Doel: opsporen van concentraties sterns op binnendijkse weilanden. Derde - zeer grote concentratie - ten N van Uitdam aan Rijperweg. Daar vele honderden Zwarte Sterns, maar weinig Visdieven. Wellicht 's nacht wel meer rustende Visdieven, want hier ook veel geworpen handpennen van die laatste soort verzameld.

23 Augustus 1984

2e Marken-excursie (met Hr. H. Kamp) (8 uur)

Op buitendijks land aan begin van Markerdijk was kort geleden gemaaid. Volgens inlichtingen van de boer (uit Zunderdorp) was op 20/8/84 gras weggehaald. Aangetrokken door lage begroeiing hier nu grote groepen meeuwen, vnl. Kokmeeuwen, waaronder Visdieven en (heel ruw geteld/geschat) ongeveer 2000(!) Zwarte Sterns. Laatste soort vormde bij opvliegen der vogels duidelijk afzonderlijke donkere "wolken"! In enkele dagen tijd waren hier erg veel veren geworpen.

Blz. 38-39

3e Marken-excursie (met R v d V; 8 uur)

Weer veel Zwarte Sterns en Visdieven op weilanden aan begin van Markerdijk.

Op percelen van boer ten W. van Moeniswerf (waar het gemaaid gras volgens verkregen inlichtingen 20 en 21/8/84 was weggehaald) nu ook veel Zwarte Sterns (ws. een paar duizend!).

Enkele dode vissen in weiland, w.o. bij begin Markerdijk een kleine Baars. Kennelijk door vogels daar gebracht.

Gegevens over de verzamelde veren van zwarte sterns. 1984

Determinatie van onderscheiden karpanten van de Sterns											Sterns van de veren											
Locatie van de veren	p1	p2	p3	p4	p5	p6	p7	p8	N _{tot}	f	p1	p2	p3	p4	p5	p6	p7	N _{tot}	f			
24/7+24/7+11/8 Brabant	12	2	3	-	-	-	-	-	37	28	1.6	24	22	13	1	-	-	111	60	1.9		
11/8+11/8+11/8 Brabant	37	46	29	3	-	-	-	-	228	115	2.0	90	110	91	24	4	-	699	319	2.2		
11/8+11/8+11/8 Brabant	24	26	22	3	0	1	-	-	180	86	2.1	124	34	42	21	4	-	325	165	2.6		
15/8 Aan de Maas van de Maas	12	22	27	26	1	1	-	-	272	99	2.7	119	14	30	25	5	-	273	17	2.9		
15/8 Aan de Maas van de Maas	12	12	16	6	0	0	-	-	108	46	2.3	101	10	4	19	6	4	-	119	43	2.8	
21/8 Aan de Maas van de Maas	2	23	49	55	17	4	-	-	530	156	3.4	49	1	4	5	3	1	-	41	14	2.9	
23/8 Aan de Maas van de Maas	0	0	19	42	12	2	-	-	322	85	2.8	11	0	15	12	0	1	-	123	32	2.2	
23/8 Aan de Maas van de Maas	7	36	87	129	48	3	-	-	1114	310	3.6	10	5	23	16	1	-	423	112	2.8		
25/8 Aan de Maas van de Maas	4	21	61	106	25	1	-	-	864	233	2.7	0	1	7	19	10	2	-	161	39	4.1	
25/8 Aan de Maas van de Maas	0	1	9	24	10	-	-	-	175	44	4.0	1	3	17	15	9	1	-	250	67	2.7	
25/8 Aan de Maas van de Maas	0	4	11	34	14	1	-	-	253	64	4.0	0	7	34	40	21	-	-	382	103	3.7	
25/8 Aan de Maas van de Maas	14	33	120	119	39	6	-	-	1157	336	2.4	0	0	0	0	1	-	-	5	1	5.0	
25/8 Aan de Maas van de Maas	2	9	21	61	11	4	-	-	416	108	2.8	0	3	10	8	1	-	-	73	22	2.3	
25/8 Aan de Maas van de Maas	1	0	24	45	13	4	-	-	358	85	2.8	0	0	4	6	2	-	-	46	12	2.8	
25/8 Aan de Maas van de Maas	1	3	13	33	13	1	-	-	259	69	2.8	0	3	0	0	2	-	-	10	2	5.0	
25/8 Aan de Maas van de Maas	6	0	1	11	5	1	-	-	78	18	4.3	0	2	7	10	8	2	-	-	117	29	4.0
25/8 Aan de Maas van de Maas	1	2	19	48	24	3	-	-	395	100	4.0	0	0	0	3	2	-	-	-	22	5	4.4
25/8 Aan de Maas van de Maas	1	2	15	48	20	6	-	-	441	109	4.0	0	0	1	7	5	-	-	-	56	13	4.3
25/8 Aan de Maas van de Maas	0	5	25	73	31	3	-	-	650	157	4.1	0	1	4	8	9	2	1	-	110	25	4.4
25/8 Aan de Maas van de Maas	1	5	15	36	18	1	-	-	296	24	3.9	1	3	18	30	27	1	-	-	322	80	4.0
25/8 Aan de Maas van de Maas	0	0	0	4	4	2	-	-	48	10	4.8	0	1	1	3	1	1	-	-	83	17	4.9
25/8 Aan de Maas van de Maas	0	1	9	7	4	-	-	-	77	21	3.7	0	0	0	4	7	5	-	-	81	16	5.1
25/8 Aan de Maas van de Maas	0	0	7	43	87	35	1	-	645	173	4.9	0	1	1	6	3	0	1	-	31	12	4.3
25/8 Aan de Maas van de Maas	0	2	7	16	12	4	-	-	173	41	4.2	0	0	0	3	4	1	1	-	45	9	5.0
25/8 Aan de Maas van de Maas	1	1	6	12	15	7	1	-	193	43	4.5	0	0	6	5	3	1	-	-	59	15	3.9
25/8 Aan de Maas van de Maas	2	2	12	12	9	2	0	1	141	46	4.2	1	1	1	6	15	8	-	-	153	32	4.8
25/8 Aan de Maas van de Maas	0	1	0	4	9	7	0	0	105	21	5.0	0	2	1	1	1	2	1	-	42	10	4.3
25/8 Aan de Maas van de Maas	0	0	4	10	10	2	0	0	114	26	4.4	0	0	1	2	5	4	-	-	60	12	5.0
25/8 Aan de Maas van de Maas	0	0	1	11	16	3	1	0	152	32	4.8	0	0	1	3	2	2	1	-	44	9	4.9

• Het was een stier in een
 • weiland op het eiland Mar-
 • ken die Walters de stuipen
 • op het lijf joeg en hem bijna
 • op de horens nam. Opval-
 • lend in deze reeks dagboek-
 • fragmenten is de gerichtheid
 • van Walters als hij een
 • nieuwe bron, zoals veren
 • van zwarte sterns, ontdekte
 • waaruit interessante conclu-
 • sies konden worden getrok-
 • ken. Hij werkte inmiddels
 • niet meer bij Van Gelder Pa-
 • pier en kon dagelijks veren
 • verzamelen. Hij schakelde als
 • het even kon hulp troepen
 • in, zoals Rob van der Valk en
 • de heer Kamp, beiden bezit-
 • ter van een auto. Als zij niet
 • beschikbaar waren, ging hij
 • met de bus.

Blz. 44

29 Augustus 1984

4e Marken-excursie (alleen, per bus, 7 uur)

Ten N O van Moeniswerf op 2e perceel ten Z v. scheidings-
sloot, tot dusver nog niet afgezocht, gemest en ontweid
weiland, dat al voor 15/8 gemaaid en waar op 15/8 enorm
veel sterns, veel handpennen gevonden, vnl van Zwarte
Stern, met onzekere datering.

Blz. 46

31 Augustus 1984

5e Marken-excursie (alleen, per bus, 7 uur)

Zelfde percelen afgezocht als op 23/8/84, die toen pas
gemaaid waren (20/8/84 gras weggehaald). Daar nu toch
vrij veel -dus overwegend recent geworpen- handpennen
weggehaald van Zwarte Sterns.

Blz. 48 en 50

2 September 1984

6e Marken-excursie (met R v d V, 8 uur)

Op kampen ten Z van dorp ongeveer 500 Zwarte Sterns in
grote meeuwen troepen.

Blz. 52 -53

6 September 1984

7e Marken-excursie (met R v d V, 8 uur)

Rondvliegende en later verdwijnende Kramsvogel(!) werd
aangevallen door 8 tot 10 Visdieven. Grote vogel probeerde
aanvallen te ontwijken door steeds hoger te gaan vliegen.
Af en toe roepend, een eenlettergrepig, nasaal en diep, wat
Waterhoenachtig "krrk".

Restanten van adulte Zwarte Stern in weiland ten Z W van
Grote Werf (p1 + p 2 in bloedspoel, dus adult!).

Blz. 56-57

12 September 1984

8e Marken-excursie (alleen; 's ocht + 's mi 7 uur)

Dood visje met lange rugvin met twee toppen, maar niet in
tweeen gescheiden. Op rug en rugvin veel zwarte stippen.
Pos.

Tussen grote-kamp en het op 15/8/84 voor het eerst ten Z
van dorp afgezochte perceel lag nog een kamp, die door
aanwezigheid van stier nooit eerder was bezocht. Nu dit
stukje intensief kunnen afzoeken. Datering uiteraard
onzeker, maar toch weinig verfomfaaide pennen en vrij
veel lange, zowel van Zwarte Stern als van Visdief.

Blz. 59

18 September 1984

9e Marken-excursie (met R v d V, 's ocht + 's mi 7 uur)

Kampen boer Zeeman, waar bij aankomst geen meeuwen?sterns, voor 4e x intensief afgezocht.

Blz. 61-62

23 September 1984

10e Markenexcursie

(met R v d V, 's ocht + 's mi 7 uur; onweersbuien)

Ondanks 2 ½ uur intensief zoeken door 2 personen slechts 8 pp van sterns (en ws. nog oude) kunnen verzamelen.

Blz. 67-68-69 en 74

7 October 1984

11e Marken-excursie

(met R v d V, 's Ocht. 4 ½ u, onderbroken door regen)

Wel in land van boer Zeeman nog twee (oude)handpennen van Zwarte Stern: r 94, r 95 mm. Ook "Stierenkampje" en "grote kamp" ten Z v. dorp globaal afgezocht: geen pennen van sterns of Kemphanen en slechts enkele (ws-oude) van Kievit.

11 October 1984

Tocht langs Oostvaardersdiep ('s ocht + 's mi 7 uur). (samen met hr en mevr. H. Kamp)

In braakliggend uitbreidingsgebied bij Lelystad-Haven, waar volgens hr Kamp in voorjaar kolonie Visdieven was geweest, nu nog gevonden: oud-dode Visdief, ws. adult, in ieder geval alle pp verhoord. Al lang dode, geheel uitgevreten, uitgedroogde juv. Kleinste Jager! Vleugel links nog vrij goed in takt, maar toch niet betrouwbaar te meten.

Blz. 76-77

13 October 1984

Westelijk Havengebied, Amsterdam

('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op spuitveld ex. ontgraving Aziëhavenweg. Een schoudergordel met twee complete, nog vrij gave vleugels van juveniele Dwergstern(!). In geen jaren levende Dwergstern in dit gebied gezien. Vleugels l + r 175 mm. Tarsus 16.4 mm. Tibia 29.7 mm. Geen slagpenruï.

Blz. 118 t/m 121

2 December 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

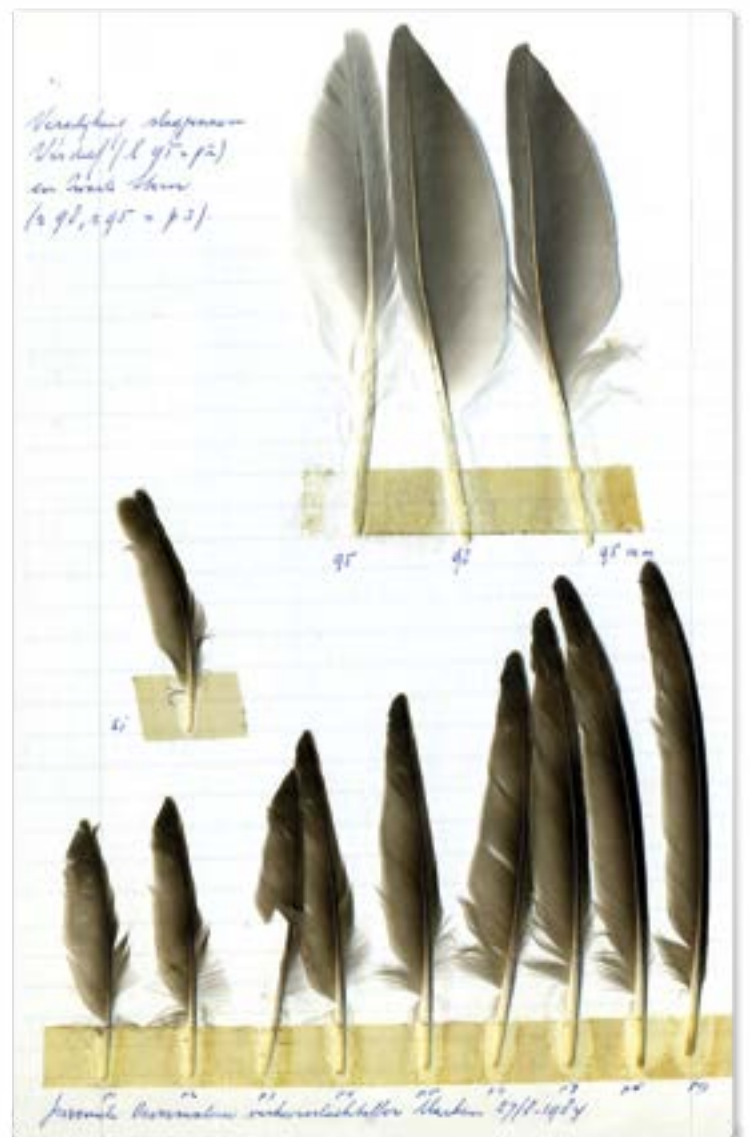
Mobil binnen hek. Op dijkje bij tank 108 restanten Waterral. Anders dan bij Waterhoen geen lichte rand langs buitenzoom van p 10. In collectie ITZ meeste Porcelainhoenders wel, maar Waterrallen geen lichte zoom langs buitenrand p 10. Klein en vooral Kleinst Waterhoen veel kleiner.

16 December 1984

Sluis en Zuidpier IJmuiden ('s ocht + 's mi 5 uur)

Op sluseilanden IJmuiden koppel Patrijzen van 10 en een van 11.

Visser op de pier vingen veel Wijting. Mogelijk kwam hierop ook de ene aanwezige Zeehond(!) af.

Vergelijking slaggennen van zwarte sterns en visdief, onder: slaggennen van juveniele oeverwaluw. 1984

1985 dagboek I

Blz. 127

13 Januari 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

's Ochtends om 9 uur min tien graden Celsius. Helder weer, matige N O wind.

Op spuitveld Aziëhavenweg en deels op ijs Aziëhaven 36 Eksters tegelijk geteld (+ 5 Bonte Kraaien).

Op Z deel van Amerikahaven weinig watervogels, meer langs de kant bij Mobil en zeker een 4000 sterk geconcentreerd bij Cargill. Waren daar erg fel, ws dus weer een voedselbron. Vlogen of zwommen bij onze verschijning zo min mogelijk weg en honderden waren direct terug, als we even onzichtbaar waren. Opvallend veel Tafeleenden. Totale telling niet gehouden. In klein deel al 370, dus stellig meer dan 1000.

Blz. 129

23/1/85

Verrassingsaanval van Sperwer in Vespuccistraat in late namiddag. Veel alarm van enkele mezen.

Volgens hr en mevr. Kamp was Slotterplas tot 28/1 bevroren geweest. Er was zelfs geschaatst!

Blz. 133 t/m 138

Berichten van "Arnhem": Visdief K 762976 op 4/7-1984 door mijzelf als flinke pullus van 2 tot 2 ½ wk oud geringd in kolonie zoutloods, Mobil, Westelijk Havengebied, Amsterdam, op 21/9-1984 gevangen aan kust Accra, Ghana, ring niet ingezonden, door Ahmed Pat-Aklis te Accra. Afstand hemelsbreed 5229 km, langs Atlantische kusten ca. 9150 km. Ws 11/7/84 vliegvlug geworden, dus al 72 dagen later bij Accra. Per dag gemiddeld 125 km afgelegd, indien na vlug worden direct vertrokken.

Kievit 1142618. Op 13/5-1976 door mijzelf als een van 4 kleine pulli geringd aan Seineweg, Westelijk Havengebied, Amsterdam. Op 2/12-1984 niet vers dood als draadslachtoffer gevonden in Westzijderveld bij Zaandam, na 3125 dagen.

3/5/84

Westelijk Havengebied R v. d. Valk (met M. Melchers) 12.45-20.30 u

Op N. kunstnest van MM. zat vrouwtje Wilde Eend te broeden op 3 eieren: 5.62 x 4.01; 5.82 x 3.93; 5.80 x 3.98 cm.

Amerikaveld-Noord. Nieuw nest van Wulp (nr. 4) met 4 eieren. Op 24/4/84 ook al 4 eieren (MM).

M. Melchers had op Centrale Middenveld zeer lang dode Noordse Stormvogel gevonden. Vele veren al groen uitgeslagen. Staartpennen grijs zonder zwarte eindband. Veren

Veren van 'geslagen' patrijs.
Ook vlogen zowel
patrijzen als fazanten
zich regelmatig te pletter
tegen de lichtgekleurde
brandstofopslag tanks van
Mobil Oil.
1984

Nest van slobbeend.

in vleugel bruinevlekt. Vleugel rechts, geheel gestrekt 320 mm. Rechts p1 116-130-148-169-189-208-223-236-243-240 mm. Schedel bij R v. d. Valk.

Amerikaveld-Noord. Ekster vloog van nest 19-84; 6 warme eieren. Nieuw nest Slobbeend met 8 warme eieren. Goede donsvoering.

Ruigoordveld: Grutto nest met ZA eieren (F. Nordheim).

Nest van Watersnip, door F. Nordheim op 30/4-84 gevonden: 3.94 x 2.90/4.02 x 2.97/4.06 x 2.92/4.00 x 2.88 cm.

Blz.144 en 147

20/5-84.

Westelijk Havengebied 12.30-19.15 u R + A v. d. Valk (regen)

Mobil buitenveld. In Wulpennest nr. 3 2 ZA eieren. Fel alarm oude vogel.

F. Nordheim: Watersnipennest op Ruigoordveld had op 15/5 2A + 1K + 1 pullus, op 16/5 3 pulli + 1 K, dat stonk. In Wulpennest nr 4 op Amerikaveld-Noord op 16/5 2A + 2 ei.

Blz. 175

9/6/84

Verkeersslachtoffer vrouwtje Goudvink La Roche/ Ourthedal, België. M. P. Melchers via R v d Valk. Vers, gaaf 23.0 gram. Vleugels l + r geheel gestrekt 82 mm.

Eieren van watersnip.

Wulp bij nest.

- Egon Kraak fietste soms
- met Fred en mij mee door
- het Amsterdamse Bos. Wij
- wisten toen meer van vogels
- dan hij. Egon besepte dat er
- iets te leren viel. Hij wilde
- graag snel oud lijken, rookte
- een pijp en gedroeg zich
- vele jaren ouder dan wij
- waren, terwijl hij enige jaren
- jonger was. Hij telde als
- eerste de aantallen broe-
- dende futen in Amsterdam.
- Egon bleef wonderlijk zoals
- menig vogelaar. Ik trof hem
- eens aan, op een lersachtige
- manier viool spelend, in de
- passage onder het Rijksmu-
- seum. Hij verhuisde uitein-
- delijk naar Groningen waar
- hij paarden ging fokken.

- In het ongemaaid gras op
- het voetbalveld vond ik
- later in dat voorjaar het
- wulpennest, ongeveer op de
- rand van het strafschoopge-
- bied.

1985 dagboek II

Blz. 22-23-24

20 Februari 1985

Mobil buitenveld ('s mi 2 uur)

Rietsnijder Veen had op 19/2 in Z O rietland dode, al be-
hoorlijk aangevreten Roerdomp gevonden. Ongeringd.

23 Februari 1985

Hondsbosse Zeewering (2 x 4 km) ('s ocht. 2 ½ uur) en Sluiseiland IJmuiden ('s mi 1 ½ u)

In 4 km strook tussen kribben en W. dijkhelling weer veel
nieuwe (vorst)slachtoffers. Niet meegenomen 234 Zeekoe-
ten, 7 Futen, 5 Meerkoeten, 2 ad + 1 juv. Drieteenmeeuw
(olie!)

Langs Hondsbosse 18 dode Scholeksters, waarvan 16 flink
aangevreten. Veel aan laag waterlijn en drijfmat. Roken
"zilt" en hadden mogelijk enige tijd in zee gedreven.

Fuut, vers-dood langs Amerikahaven op 16/2/85, woog op
18/2 576 gr. Op 25/2 568 gr. Onderzocht door Egon Kraak.
Was vrouwtje (bij sectie).

Blz. 62 en 64-65

27/3/85

R v. d. Valk Westelijk Havengebied (9.30u-17.00u)

Amerika-velde Noord. Op Zuidrand N veld ook jodelen
Wulp. Terrein Oiltanking niet bezocht. Daar jodelen Wulp.
Jodelen Wulpen boven raccordement Noordrand oude O.
voorveld, Mobil buitenveld / ADM en Mobil-voetbalveld.

31 Maart 1985

Westelijk Havengebied ('s mi 5 uur, na veel regen)

Jodelen Wulp in smalle strook Hornweg / Australiëhaven-
weg.

Blz. 77

4 April 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Jodelende Wulp ten N v. Zwanenmeer. Vloog al jodelend
met andere Wulp tot halverwege Amerikahaven. De andere
Wulp vloog door.

3/4/85

R v. d. Valk Westelijk Havengebied 12.50-18.30 u

Mobil buitenveld. Jodelen Wulp omgeving voetbalveld.

Beide kunstnesten M. Melchers leeg.

Ruigoordveld. F. Nordheim had Wulpennest in Z O hoek.

Jodelen van Wulp boven Oiltanking.

leeg, nieuw betimmerenaant even ten Noen kust n 3, maar
 den op de bankfundatie.

Op bankfundatie ten Noen lijk ook nieuw, leeg betimmerenaant-
 nest, dus totaal nu wel 5 paren.

Eenige profieljes voor benadering eier-predatie met goed, o.a. by
 Nestreef:

by combloeds. Daar al twee uitgereten doppen.

nest n 1 3.98 x 3.01 cm 19.0 gram

nest n 2 4.30 x 3.15 cm 22.8⁵ gram

nest n 3 4.31 x 3.08 cm 21.0 gram

op handoverroepentereen:

nest n 1 4.27 x 3.10 21.5 g en 4.26 x 3.09 21.0⁵ g.

In Wluis nu 15 nesten (nie overnacht in deel 1985 III; geen
 eieren meer opgemeten of gemogen door gebrek aan tijd), behalve

n 2: 4.11 x 2.92 en 3.96 x 2.87 cm.

— al enkele dagen dode, geheel uitgeeten, adults Kokweeuw. Bls C
 met smal donker schuifstreepp, GDV mt. Koplength 84.8 mm.

Vlaugel r. 319 mm. Rechts pi 125-139-152-167-180-196-214-
 238-248-245 mm

— al enkele dagen dode, 2' KJ, ongeringde Kokweeuw in Wluis. Viel
 witte veren in bruine kopkap Koplength 78.5 mm. Vlaugel r 2
 287 mm Rechts pi 111-121-133-146-163-180-198-217-226-223 mm
 Polveri nu een onderrijde (470-25). Geen duidelijke broedplekken.

— richte, adults, ongeringde Kokweeuw 214 gram. Geen ei by zich. Kop-
 length 75.5 mm.

— stervende, higgende, adults, ongeringde Kokweeuw. 245 gram.
 Geene eierstreek. Koplength 83.5 mm

— aangevreten, adults, ongeringde Kokweeuw. Koplength 75.6 mm

— dode 2' KJ, ongeringde Kokweeuw. Geen ei by zich. Koplength 78.3 mm

— al dagen dode, adults, ongeringde Kokweeuw. Koplength 75.5 mm

— nog vrij van dode, adults, ongeringde, met aangevreten Kokweeuw
 zonder ei. 220 gram. Koplength 74.1 mm

— al enkele dagen dode, adults, ongeringde Kokweeuw. Had wel een

Omschrijving vondsten
 'Mobil binnen het hek' met
 rechts veren van wulp.
 1985

Sterk gevelten "keulink" van 2^e K7 Wulp (2^e vogel van 23/2/05)
 en gave "keulink" van adulte Wulp (3^e vogel van 23/2/05)
 (beide van Hondsbosse Leuvening).
 Diepte inkepingen bij 2^e K7 minder diep dan bij adult, zie
 ook breukmaat voorkomt van dat deel van ^{adulte} adulte vogel).

Boven: veren van zilverplevier,
 onder: veren van tureluur.
 1985

Diverse veren van wulp.
1985

6 April 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Mobil buitenveld. In gemaaide Z O rietland geen Kieviten gezien, maar M. Melchers en R. Chrispijn hadden toch vier verse legsel met ieder 4 eieren.

Jodelen van Wulp boven O. buitenveld, richting voetbalveld en van Wulp ten Z van nieuwe R.I. IJpolders. Kwamen soms samen en op een moment 4 Wulpen tegelijk in de lucht, ws dus de twee paren.

10 April 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Alarm en later jodelen van Wulp boven (midden) van Mobil buitenveld en (mogelijk dezelfde) boven weetje t Z v. ADM.

Blz. 84-85-86

14 April 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Jodelende Wulp middendeel Hornweg-Oost. Jodelende Wulp ten Z van ADM-werf.

Mobil-buitenveld. Twee roepende Watersnippen in Z O rietland. (rhythmisch "tjukke-tjukke"). Een daalde met schuin omhoog gehouden vleuggels in gemaaide riet.

Blz. 88-89

16 April 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Torenvalk vloog door kapot ruit grote hal ADM werf binnen. Daar veel baltsgeroep en dus broeden.

Blz. 94

18 April 1984

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

Jodelende Wulp bij spoorbaan naar Zaandam pal ten W v. Marbon.

Blz. 107-108-109

26 April 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Eerste waarneming Koekoek 1985. Blauwgrijze vogel, niet roepend. Jodelende Wulp op O. deel Centrale Middenveld. Later vlogen 2 Wulpen naar Hornweg-Oost en daar kort daarop herhaald jodelen. Was wel 2e paar.

Mobil binnen hek. Weer alarm Wulp bij betreden omgeving W. tuin.

Blz. 142 en 145

10 Mei 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Mobil binnen hek. Weer alarm van nu twee Wulpen, hevig geagiteerd in NW hoek achterveld. Nu wel jongen! Jodelen van Wulp gehoord van N deel Amerikaveld.

Blz. 152 t/m 155 en 157

16 Mei 1985

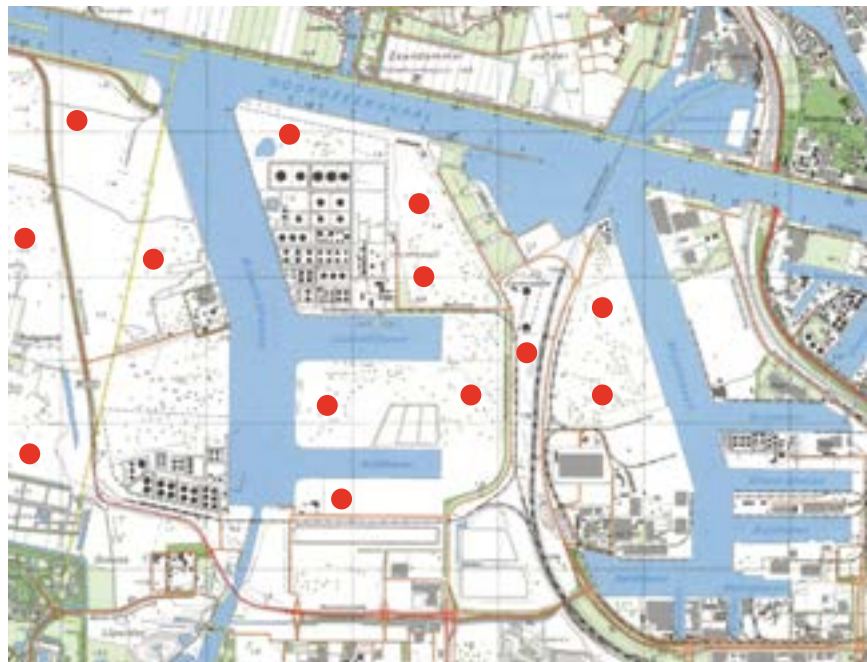
Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Mobil binnen hek. Stormmeeuwenkolonie groeide snel: 55 nesten.

Leeg, nieuw Zilvermeeuwnest even ten N van nest nr 3, maar dan op de tankfundatie. Op tankfundatie ten N van tank 006 ook nieuw, leeg Zilvermeeuwnest, dus totaal nu wel 5 nesten.

Aan oever Amerikahaven dicht bij de waterrand op stenen beschoeiing op 3 m schuin onder Stormmeeuwnest nr 51 lag nest van Meerkoet.

- In de dagboeken van
- Walters lees ik wat ik me
- herinner. Overall jodelende
- wulpen. Waarschijnlijk heb-
- ben er in 1985 ca. tien
- broedsels van wulpen in
- het uitgestrekte Westelijk
- Havengebied gelegen.

• Alarmerende wulpen

Het Westelijk Havengebied in 1985: er zaten overall broedende wulpen.

Wulp argwanend in omgeving van
nest op 'Amerikaveld-Noord'. 1986
foto Fred Nordheim

(Plevierenboek 13)

Blz. 186

Terugmelding Arnhem dd. 8/10/1985 Strandplevier H 112101 dd. 18/6-1972 als eendags pullus BL geringd op Hornweg-Oost (nest nr 50), tezamen met twee andere pulli uit zelfde nest, dd. 29/8-1985 gevangen en weer losgelaten door R.H.D. Lambeck uit Kapelle op Hoge Platen in de Westerschelde, Zeeland. Afstand hemelsbreed 141 km ongeveer ZW. Verstrekken tijd 4821 dagen. Oude ring gehandhaafd.

Blz. 191

21 Mei 1985

Op min of meer kale of laag begroeide strook van Aziëhaven naar Australiëhaven o.a. Bontbekplevierennest (nr. 8 R v d V) met 4 eieren. Op stuk ten O van ACA langs Aziëhavenweg zangvlucht van Kleine Plevier. Volgens M. Melchers zouden daar twee paar zijn. Hij had op zand van spuitveld Aziëhavenweg nest van Bontbekplevier met 3 eieren gehad. Was verloren gegaan. Op N deel van Amerikaveld (ten N van Oceanenweg) had M. Melchers geen Kleine Plevier of Strandplevier kunnen vaststellen. Waarschijnlijk was er ook niet meer dan een paar Bontbekplevieren geweest.

1985 dagboek III

Blz. 2 en 7

In de A.W. duinen waargenomen vogelsoorten (29 ste aanvullende lijst). Soort nr 206 Ringmus.

Blz. 10

Zilvermeeuw Arnhem 5.040.676

dd. 13/6-1973 als pullus geringd in AW duinen infiltratie gebied. dd. 6/6-1985 levend bij Markthallen, Amsterdam-West. Ring met telescoop afgelezen door A. K. V. Eggenhuizen. Verstreken tijd 4376 dagen.

Blz. 38-39

21 Mei 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur; regen-, hagel- en onweersbuien 2 uur in de middag!)

Boven "kommen" ten N van Aziëhaven overvliegende, baltsende Bosruiter. In kale strook tussen Azië- en Australiehaven Klutennest nr 4 (R v d V). Daar ook krachtig alarm van Wulp. Ook alarm van Wulp (en) ten O. van ACA, die volgens Martin Melchers zeker 1 pullus had (den). Volgens M. Melchers had paar Scholeksters daar zeker 2 pulli. Kwamen uit een nest met drie eieren, dat daar had gelegen en die op 19/5/85 alle drie aangepikt waren.

M. Melchers had voorjaar 1985 op Amerikaveld-Noord (ten N. van Oceanenweg) meer dan 20 Kievitsnesten, 2 Grutto-nesten met 4 eieren elk, 2 Tureluurnesten, een Scholekster met 3 en een met 4 eieren. Hij had op 19/5/85 nog baltsvlucht van Watersnip boven gemaaide rietland in ZO hoek Mobil buitenveld en gedurende gehele voorjaar geregeld baltsvluchten van Watersnip boven soortgelijk gemaaide rietvelden bij Ruigoord. Ten N en ten Z van Ruigoord ook elk een paar Wulpen. Ten Z van dorp had hij uitgevreten doppen van Wulp gevonden. Op Amerikaveld-Noord 1 paar Wulpen in O. deel en een paar meer naar W. Echter ondanks intensief zoeken geen enkel bewijs van broeden gevonden. Ten ZW van Ruigoord had MM een nest met jonge Ransuilen. Ook in die omgeving nest van Zwarte Kraai met jongen in wilgje, dat in waterstond.

Blz. 41 en 43-44

24 Mei 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Mobil binnen hek. Op Stormmeeuwnest nr 27 langs Amerikahaven vers-dode niet aangevreten, ongeringde Stormmeeuw krampachtig voorwaart gestrekt, vuile anaalveren. 415 gram. Nieuwe nesten: nr 77.

Op terrein werd gespoten met AA. Karzol van AA. Grunol. Werkzame stoffen diuron (56.6%) en amitol (24.5%) (o.a. antihyreoïde stof). Niet inademen, niet met blote huid in contact laten komen.

• Voor het eerst mijn voor-
• naam in de dagboeken na
• een contact van ongeveer
• dertig jaar. In het beschre-
• ven gebied bij de Aziëhaven
• was ik dat jaar vooral actief
• met sportvissen. Vogels
• waren naar het tweede plan
• verschoven. Ik ontdekte dat
• je in de Aziëhaven zoveel
• snoekbaarzen kon vangen
• als je maar wilde. Tiental-
• len achter elkaar. Familie
• en vrienden, die wel eens
• gingen vissen, maar zelden
• een grote vis vingen, nam
• ik mee en bezorgden hen
• een unieke levenservaring.
• Iedereen ving grote vissen.
• Als we zwaar getafeld heb-
• ben komen de verhalen over
• dit visparadijs nog weleens
• langs. Snoekbaarzen landen
• vond ik dat jaar spannender
• dan broedvogels, alhoewel
• ik die en passant ook wel in
• kaart bracht. Een voorjaar
• met gewoon te weinig licht-
• uren in één dag.

• Ton Eggenhuizen was
• projectleider van de *Broed-
• vogelatlas van Amsterdam*.
• Het schrijven van dat boek
• duurde al jaren. Toen ik dat
• getrek aan een dood paard
• zat was, besloot ik, samen
• met Remco Daalder, het
• boek *Sijsjes en drijsijsjes* te
• maken. Ton was woedend.
• Jaren later ontmoette ik
• hem bij een lezing. Het
• tekent de grootsheid van
• Ton dat hij mij alsnog op-
• recht complimenteerde met
• het boek dat een succes is
• geworden.

Mobil Oil, een nog eenzame olieraffinaderij temidden van oneindige kale spuitvelden aan de ingang van de nog onvoltooide Amerikahaven. Rechts de monding van zijkanaal F. jaren zeventig

Broedende stormmeeuw.

Blz. 48 en 50

28 Mei 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 10 uur)

Mobil binnen hek. In Visdievenkolonie W. tuin dood, ingedroogd, "krokodil"-achtig visje. Was volgens dr. Is. Isbrucker van ITZ afd. vissen een Harnasmannetje. Komt volgens ITZ uitsluitend in zout water voor en absoluut niet in brak. Visje moest dus wel van de kust zijn aangevoerd. Had wellicht dienst gedaan in visjes-ceremonie bij de paring, maar was niet geconsumeerd. Maakte een harde "gepanserde" indruk, maar volgens Handbuch wordt de "Steinpicker" wel degelijk door Visdieven gegeten.

Blz. 55-56

30 Mei 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi)

In Stormmeeuwenkolonie half-vergane Bot. 137 mm lang. Kenmerken: zijlijn achter de kieuwen nauwelijks gebogen, staart wortel langer dan breed en nog goed onderscheidbare knobbeltjes bij begin van de stralen.

Blz. 64-65

5 Juni 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Bij huizen ADM in nestkast met grote ingang, die daar al jaren hing en waarin bijna altijd Koolmees broedde, werden nu Gekraagde Roodstaarten gevoerd. Veel alarm, speciaal van mannetje. In de twee overige nestkasten werden jonge Koolmezen gevoerd. Dit seizoen geen broedgevallen van Pimpelmees. Volgens mevr. Janssen waren jagers op ADM-werf geweest om Zwarte Kraaien en Eksters te schieten!

Blz. 69

8 Juni 1985

R.I. West ('s mi 2 uur)

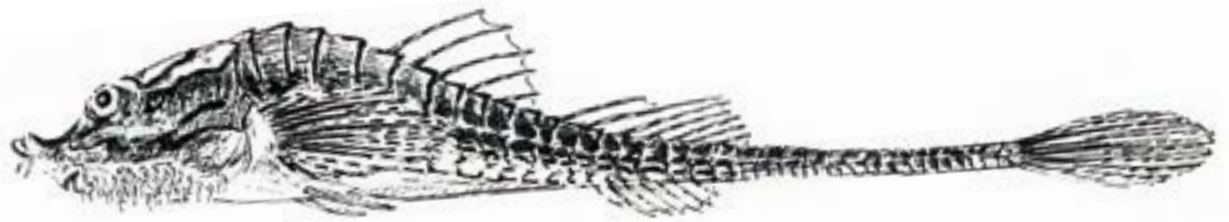
Blauwe Reiger slikte klein Waterhoen-pullus in ene door. Leek al dood te zijn voor inslikken, maar was kennelijk vlak te voren gevangen. Oud Waterhoen zwom nog alarmerend rond. Reiger ging daarna weer even op jacht, maar vloog toen al gauw weg.

Blz. 75 t/m 80

13 Juni 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Mobil binnen hek. In nieuw ontstane Visdievenkolonie bij tank 002 (13 nesten met eieren) verscheidene niet geconsumeerde visjes, waarschijnlijk overgebleven van baltsceremonieën, t.w. 1 Driedoornig Stekelbaarsje en 12 Harnasmannetjes.

Blz. 86 en 88

21 Juni 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Alarmerende Wulpen (ws. alle voor jongen) ten Z van rioolwaterzuiveringsinrichting, weer op oude plek Mobil-weg-Oost (met "hangpoot") en midden Mobil-buitenveld (2 vogels, zonder "hangpoot").

Mobil binnen hek. Bij tank 002 in kleine Visdievenkolonie weer twee Harnasmannetjes. Mogelijk bij vorig bezoek over het hoofd gezien.

Harnasmannetje.

illustratie Sietske Gudde-Blom.

Blz. 92 en 94-95-96

27 Juni 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Mobil binnen hek. Op "weitje" 006 in weelderig gras een hazeleger, waarheen veel (haze)sporen, waarin drie kleine haasjes en een dood op enkele dm erbuiten.

29 Juni 1985

Westelijk Havengebied

('s mi 6 uur; na regen 's ochtends)

Mobil binnen hek. Op "weitje" 006, op andere plek dan op 27/6, weer hazeleger met 3 jongen.

Blz. 101-102-103

5 Juli 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Mobil binnen hek. Alarm van 1 of 2 adulte Stormmeeuwen boven mij, maar niet boven Mobil-werkers, die nog een honderd meter dichter bij kolonie bezig waren.

In kleine Visdievenkolonie rond tank 002 geen enkel pullus teruggevonden. Daar ook een visje. Oog op meer dan oog doorsnede achter de bek. Bek onderstandig. Twee rugvinnetjes achter elkaar. Begin van inplant 1e ongeveer gelijk met begin inplant borstvin. Smalle, weinig gevorkte staart. Recht verlopende zijlijn. Spiering.

21 Juni 1985

R.I. West ('s ocht 1 ½ uur) Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Mobil binnen hek. Zowel op achterveld als op stukjes binnen hek Mobil fabrieksterrein bleven weinig jonge Visdieven over. Toch zag Otto Schager tijdens nachtdiensten in koplichten van auto (bijv. in voorafgaande week) heel weinig ratten. Wel bijna elke nacht ten minste een uil (wel Ransuil).

Pagina uit *Haring in het IJ*,
illustratie Monique Oostvoegel

de Tiendoornige Stekelbaars

Pungitius pungitius

Uit onze jeugd weten wij dat je in ieder boerenlootje Tiendoornige stekelbaarsjes kon vangen. Vaak waren dit sloten waar nauwelijks water stond. Als je langs de kant liep, zag je 'stekeltjes', onrustig heen en weer schieten. Vaak doken zij gewoon de modder in. Die piek schepte je in zijn geheel in het net. Op de kant gestort, wist je uit de waterige modder in

negen van de tien gevallen een tiendoornige stekelbaars te vissen. Hoe is de stand van de tiendoornige stekelbaars op dit moment? Tot onze standaarduitrusting behoort een schepnetje. Als er voldoende dekking in de vorm van waterplanten of van een niet beschoorde oever met in het water hangend gras is, dan zijn er tiendoornen te vangen. Soms moeizaam, maar meestal in ongehoefde hoeveelheden. Vermassend voor deze waterplant-minnende soort, is het voorkomen – weliswaar in geringe aantallen – in het IJ en het Noordzeekanaal. Bij de Hermaegocentrale en bij de AVI-Noord velden wij tientallen 'tiendoornen'. Het onderzoek van Koning (1986) meldt geen tiendoornige stekelbaars voor het Noordzeekanaal evenmin als Schaap (1985, 1988) en Van Beek en Meijer (1990). Het verspreidingskaartje is zeer onvolledig. Bivissen van al die slootjes is een dagtaak, waar wij geen tijd voor hebben.

Bij hebben thuis veel plezier bij het kijken naar de nestbouw tussen de waterplanten. Het omvangrijke nest wordt door het mannetje gemaakt van plantenresten. Daar ontwikkelt zich een micro-wereld van levensvormen, die later als voedsel dienen voor de uitgekomen jonge stekeltjes. Het zwarte mannetje verdedigt het nestje door dertig te bijten naar ieder die, dat te dicht bij komt. Tiendoornige stekelbaars doet het in onze aquaria altijd beter dan de driedoornige stekelbaars. De tiendoornen zijn van nature gewend om in ondiep en dichtbegroeid water te leven. De driedoornige stekelbaars stelt hogere eisen en legt al gauw het loodje.

De vaak gehoorde sombere gedachte: 'Toen wij nog jong waren, kon je overal stekeltjes vangen, maar nu zie je ze nergens meer', is gelukkig niet waar. In Amsterdam zitten volop tiendoornige stekelbaarsjes. We zouden hun leefgebied kunnen uitbreiden door niet alle wallekanten te schoeien, maar wat interessanter is te maken. Dit komt andere diersoorten ook ten goede.

Aantal kilometerblokken: 178. Scherping populatie: > 10.000

Haringen in het IJ – De verkolgen (binnenland van Amsterdam)

Blz. 119 t/m 122

23 Juli 1985

R.I. West ('s ocht ½ uur) Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Mobil binnen hek. In vijver met afvalolie bij waterzuivering 58 dode vogels, onherkenbaar, maar stellig overwegend (jonge) Kokmeeuwen.

Onder autoband, die daar op 19/6/85 als merkteken was gelegd, in "ongerept" grasland, was groot mierennest ontstaan met duizenden "miereneieren". Bij optillen van de band werden honderden blootgelegde poppen in enkele minuten in gangen onder de grond in veiligheid gebracht.

23 Juli 1985

Amerikaveld ('s av 1 ½ uur)

Nest van Bruine Kiekendief in rietmoeras op veld Amerika-Zuid, door M. Melchers gewezen. Een flink groot jong. Geringsd met nr 6055121. Nest had volgens MM 4 eieren gehad, waarin 1 klotsei overbleef. Andere twee eieren (of jongen) waren al eerder verdwenen, zodat overgebleven jong in een belangrijke periode ouderzorg voor zich alleen had.

Op stenige stuk ten O van ACA aan Aziëhavenweg zeker 4 nesten van Visdieven met eieren.

A. F. Nordheim vond op 23/7 in ZO hoek van Mobil buitenveld losse steltloperpoot met mijn ring 5180529.

Jonge Wulp van 5/6/85 daar dus dicht bij plek van ringen omgekomen.

Volgens M. Melchers kwam in grote plas op Amerikaveld-Zuid veel Tiendoornige, maar geen Driedoornige Stekelbaars voor.

- Ik deed in de periode 1985-
- 1991 een inventarisatie van
- Groot-Amsterdam, onder
- andere naar vissoorten. Een
- volledig verslag staat in het
- boek *Haring in het IJ*.

Drie linker
brinkerste
grote armpen-
dekveren van
adulte Koolduif
2 Mei 1985
Australische
weg; verkeer-
slachtoffer

Twee van de binnenste
linkerhandpennen
van dode Ransuil
4 Mei 1985 (Rechts is meer bruin-
zwart dan links).

Ring K 593950,
dobe Vindief gedragen
van 4/7-1976 tot
13/7-1985!

25 Juli 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Mobil binnen hek. Gehele seizoen 1985 niets van Zwartkopmeeuwen gemerkt.

4 Augustus 1985

Spaarnwouderdijk e.o. ('s ocht. 2 uur)

Nog steeds roepende/zingende Groenling(en) in Vespucistraat. Langs Spaarnwouderdijk met veel distels weer Putters en ook een Groenling.

Blz. 124-125

11 Augustus 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

In Mercatorstraat vers-dode gewonde Turkse Tortel (verkeersslachtoffer). Vleugel l. 168 mm.

Otto Schager had 's nachts binnen hek (Mobil MM) 2 x , mogelijk verschillende Vossen gezien! Zelf nu in de middag in ruigte tussen de moersbosjes van middendeel, dichtbij de voormalige Kokmeeuwen kolonie ook al een Vos op gestoten. Alleen even omkijken met kop boven de ruigte, dan snel ongezien weghollen.

Blz. 153 en 155

26 September 1985

Per fiets naar en door AW duinen (2 + 4 ½ + 2 uur)

Van fiets af in AWD totaal 3 konijnen gezien.

1985 dagboek IV

Blz. 2-3

30 September 1985

Per fiets naar AW duinen (2 ½ + 4 + 2 uur)

In totaal 4 uur vanaf fiets 2 konijnen waargenomen.

Blz. 6-7

8 October 1985

Westelijk Havengebied ('s mi 4 uur)

Na aanleiding van telefonische mededeling van J. Boender op 7/10/85. In nacht van 6 op 7/10/85 was bij Oiltanking ruim 500 ton zware stookolie in Amerikahaven "gemorst". Door heersende Zuidelijke winden was groot deel op Noordzeekanaal gekomen, Westwaarts al tot Nauerna, tot in de Zaanse havens en tot ver voorbij de voormalige Hembrug. Op alle stenen oeverbanken afgezette laag olie, "rustig" water en zelfs golfslag van grote zeeschepen gedempt door olielaag. Sterke olielucht. Volgens Boender waren er al honderden vogels met olie besmeurd, al dood of nog in leven, vooral Meerkoeten, maar ook wel eenden en Futen. De bestrijding door Rijkswaterstaat en de Gemeenten beperkte zich tot opruimen, resp. chemisch bewerken van de olie op oppervlakte. Aan de sterk verontreinigde waterkanten werd niets gedaan. Overal waren door het gras de zwarte sporen te zien van de besmeurde vogels die de haven lopende waren ontvlucht. Mensen van vogelasiels en Vogelbescherming Zeist waren bezig om te redden wat nog mogelijk. Zelf weinig slachtoffers gezien (aan Aziëhaven en aan Noordzeekanaal bij NO hoek Amerikahaven). Zelf geen schatting van aantallen. Ten O. van Aziëhaven had J. Boender onlangs ± 8.30u vanuit auto drie Vossen tegelijk gezien. In de kanaalzône achter Mobil zou de jager P. Goedvolk uit Haarlem een Vos geschoten hebben. Volgens Boender waren er in die omgeving zeker drie, misschien wel vier. In Houtrakpolder worden er geregeld geschoten, tientallen, maar de Vos blijft er talrijk. Volgens Boender werden de – talrijke – konijntjes langs Australiëhavenweg en omgeving uitgezet, door iemand, die hij kende! Boender had "enkele weken terug" op spiegelglad water van Aziëhaven 280-300 Futen! Nu – met nog vrij ontstuimig water – enkele tientallen. Met sneeuw en vorst in winter 1984/85 had hij een wit Hermelijn in "weitje ADM-Zuid" gezien plus nog twee dito meer richting Houtrakpolder.

Broedende ransuil op
grondnest (A. W. duinen).

Boven: veren van houtduif.
Onder: veren van ransuil
en ring van teruggevonden
visdief, gedragen van 4 juli
1976 tot 13 juli 1985.

Blz 12.

27 October 1985

Naar Sluiseiland IJmuiden ('s ocht + 's mi 5 uur)

Koppel van 9 Patrijzen. 1e KJ Kokmeeuw had dode kleine Bot of Schar te pakken en bleef maar proberen om die heel door te slikken. De prooi was echter veel te breed om in zijn geheel naar binnen te kunnen.

Blz. 32-33

21 December 1985

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 4½ uur)

Groot deel van ADM wilgenrij (meest Oostelijke rij) door leggen van groot riool verwoest. Met toestemming van Mobil(!) drijfjacht op Mobil buitenveld (± 20 lieden, ± 10 met geweer, geschoten o.a enkele Fazanten en een Haas). Praktisch geen vogels opgemerkt.

Blz. 69

25/5/85

Westelijk Havengebied (8.30-15.30u)

Wulp vloog op laatste moment van nest nr I. Op hogere deel terrein later mank weglopende Wulp, dus wel zelfde vogel als in 1984.

Blz. 70+71

22 December 1985

Op bekende steiger in NW hoek een Aalscholver en veel grote meeuwen, vooral Grote Mantelmeeuwen (daar en op rest van de plas 49 geteld). Waterhoentje liep op zelfde steiger tussen deze gevaarlijke predatoren "op zijn gemak" rond! Op Sloterplas ook in het verleden wel vaker grote aantallen Grote Mantelmeeuwen, veel meer dan bijv. op de Amerikahaven.

Bij W. eilanden tussen Zilver- en Grote Mantelmeeuwen een grote meeuw, die direct door erg veel wit opviel: geheel witte kop, terwijl meeste adulte Zilvermeeuwen nog flink gevlekt waren en ook oogvlek hadden. Ongeveer zo groot als Zilvermeeuwen vlak bij of iets kleiner. Leek opvallend slanker en ook licht van kleur. Vleugeldek bij gunstige belichting heel licht beige, dus ws. geen adulte vogel. Vogel vloog goed. Niet goed dichtbij kunnen krijgen. Kenmerken moesten wijzen op Kleine Burgemeester!

Broedende fuut op open nest.

Waterhoen bij visafval als wintervoer.

1986 dagboek I

Blz. 81-83

24 Januari 1986

Sloterplas-R.I. West ('s ocht + 's mi 5½ uur)

Afgelopen weken: Admiralengracht bij J. Evertsenstraat 10 ongemerkte Meerkoeten. Postjeswetering bij Hoofdweg 7 dito, Lijnbaansgracht bij Rozengracht 3 dito.

- Admiralengracht 124 één
- hoog, daar woonde ik tot
- mijn tiende jaar. Hier zag ik
- bewust mijn eerste bruine
- ratten langs de gracht en
- bruine wegmieren langs de
- gevels. Ik maakte tochten
- naar het Erasmuspark om
- stekelbaarsjes te vangen.
- Naar Sloterdijk en naar de
- IJpolders op salamanderjacht.
- En naar de Ringdijk, waar
- we soms zandhagedissen
- vingen, en natuurlijk naar de
- Sloterplas die toen gegraven
- werd. Daar zag ik een otter
- en vond er mijn eerste vogel-
- nesten. Daar is een boek
- over te schrijven maar dat is
- op deze plek misplaatst.

Blz. 83-84

3 Februari 1986

R.I. West ('s ocht. 2½ uur)

In bosuilenkast leek niets te zijn. Ondanks gerucht en later plaatsen van ladder tegen de boom kwam niets tevoorschijn. Bij inspectie door J. B. Buker bleken hierin twee Bosuilen te zitten, met drie eieren (ws. al een compleet legsel). Beide ongeringd. Mannetje in omgeving nestkast losgelaten, vrouwtje weer in kast teruggebracht en ingang met lap voorlopig even afgesloten. Later lap met touw van grond af weggetrokken. Vogel kwam toen niet tevoorschijn.

Blz. 88

15 Februari 1986

R.I. West (1 uur) + Sloterplas (4 uur)('s ocht + 's mi)

Volgens radioberichten waren afgelopen dagen Markermeer en IJsselmeer dichtgegaan, maar was Noordzeekanaal nog open. 's Nachts over het algemeen lichte tot af en toe matige vorst.

Blz. 92.

1986

Vorst tot in Maart! (Op 26/2-'86 Elfstedentocht). (4/3-'86 dooi ingevallen).

Blz. 111

15 Maart 1986

R.I. West ('s ocht. 3 uur)

N. deel van Sloterplas nog geheel bevroren, Z. deel niet bekeken.

Op ijs Sloterplas nu 14 Scholeksters.

Blz. 113

16/3/86

Koeren Turkse Tortels 's ochtens in Vespuccistraat. 6 x 1, 0 x 2, 0 x 3, 1 x 4, 0 x 5, 1 x 6. Boven Roelof Hartplein jagende Sperwer. Boven de stad 211 adulte tegenover 22 2e KJ Kokmeeuwen. Bij AMC 91-16. Op gazon daar voor het eerst drie Scholeksters.

Bruine rat.
foto Martin Melchers

Blz. 131

8/4/86

Inzameling braakballen (Rans?) aanplant van Jarmuiden door M. P Melchers. Hij had eerste (grootste) deel zelf geanalyseerd. Resultaat: 165 Veldmuizen, 56 Bosmuizen, 36 Dwergmuizen, 7 Bosspitsmuizen, 1 Woelrat, 1 Bruine Rat en 10 à 15 vogels, totaal 276-281 prooien. De aantallen waren 'conservatief' benaderd, dus geen maximum mogelijke aantallen. De 7 Bosspitsmuizen zaten in twee braakballen, waarvan de producent wellicht Ransuil was geweest, maar geen zekerheid. Vogels waren eigenlijk niet bekeken: 10-15 was ruwe schatting. Braakballen (twee, wel van Ransuil) van 28/3/86 uit ADM wilgenrij bevatte twee Veldmuizen en een Woelrat. Volgens Rogier Lange zouden in "natuurreservaat" bij Halfweg ook wel Aardmuizen gevangen zijn. Nog niet met zekerheid in braakballen.

Blz. 159

30 April 1986

Mobil ('s ocht + 's mi 7 uur)

M. P Melchers had 27/4-'86 31 braakballen van Ransuil verzameld aan Jarmuiden (oude Olifantenveld, aanplant). Inhoud (vlg. Melchers) 46 Veldmuizen, 28 Bosmuizen, 2 Bruine Ratten + onbekend aantal vogelresten.

Op 27/4-'86 had hij bij splitsing spoorbanen naar Zaandam en Haarlem 13 ballen gevonden, was ook van Ransuil, waarin 21 Veldmuizen + onbekend aantal vogelresten. Bij Ruigoord had hij op 29/4/86 9 ballen gevonden, vermoedelijk ook van Ransuilen, waarin hij 14 Veldmuizen en 3 Bosspitsmuizen vond (+?).

Een losse braakbal bij Oiltanking tenslotte bevatte volgens Melchers alleen 2 Veldmuizen.

- Van Walters leerde ik braakballen pluizen. De beschreven pluissessie was die van mijn eerste grote partij.
- Die gegevens had ik nodig om de verspreiding van kleine zoogdieren in kaart te brengen voor het boek Haring in het IJ.

Referentiecollectie van Walters voor determinatie van skeletdelen in de braakballen van uilen.

foto Fred Nordheim

1986 dagboek II

Blz. 4 en 7

2 Mei 1986

Mobil ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op dezelfde plek als 30/4/86 ook nu weer twee Zwartkopmeeuwen. Verdedigden een bepaald stukje, maar waren ook tijdenlang geheel afwezig. Ook nu ws nog geen eieren.

Blz. 12

5 Mei 1986

R.I. West ('s ocht + 's mi 5 uur)

Weer herhaaldelijk "lachende" Groene Specht, in W. buitensingel, in ZW bosje en later meer naar "Slotervaart".

Blz. 17

Visdief Arnhem K 517314 dd. 22/6-1974 door mij als pullus in Mobil kolonie geringd, dd. 25/4/1986 levend aan Spuisluis, IJmuiden (als boven) (na 4325 dagen).

Blz. 19

Bericht Arnhem dd. 23/10/86: Scholekster Arnhem 5040660 dd. 13/7/1971 als ongeveer halfwas pullus door mij geringd op W. deel Olifantenveld, Westelijk Havengebied, Amsterdam dd. 14/8/1986 gevangen en weer losgelaten door RHD. Lambeck te Kapelle aan Oesterdam (O. deel Oosterschelde ten W. van Bergen-op-Zoom). Ring niet verwisseld, geen andere ring toegevoegd. Afstand hemelsbreed 110 km ZZW, na 5511 dagen.

Blz. 33-34

14 Mei 1986

A.W duinen-gebied I ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Ook nu weer onverwacht veel Fazanten gehoord. 10 de soort op de lijst!

15 Mei 1986

R.I. West ('s mi 3 uur). + ('s ocht 1 ½ uur, regen!)

Weer herhaald "lachen" van Groene Specht, nu vooral in W. buitensingel ten N van ZW hoek

Blz. 44 en 46

25 Mei 1986

R.I. West ('s ocht + 's mi 5 uur)

Nu geen Wielewaal gehoord. Nog geen bedelen van jonge spechten in nestkasten, ook niet in W + Z buitensingel. Wel weer "lachende" Groene Specht in W. buitensingel.

Vogelschedels uit braakballen van ransuil.
foto Fred Nordheim

Blz. 50

28 Mei 1986

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 7 uur)

Eindelijk weer eens balts van Graspieper (Olifantenveld aan kruizing Australiëhavenweg/Noordzeeweg).

9 Juni 1986

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Volgens tuinlieden zou er ongeveer 6 weken tevoren "een doos vol" Eksters geschoten zijn op sportvelden Spieringhorn.

Drie nieuwe nesten van Zilvermeeuwen (nrs 14, 15, 16), met 2, 2 en 3 eieren.

10 Juni 1986

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Mobil binnen hek. Bij een paar alarmerende Zilvermeeuwen bij PPI drie kleine, ongeringde pulli (Otto Schager). Uit een onbekend gebleven nest (nr 20).

12 Juni 1986

R.I. West ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

In Bosuilenkast in ZW bosje toch weer broedende Bosuil. Was nr. 6056912 (door J. B. Buker op 3/2/86 in zelfde kast als vrouwtje geringd). Woog toen 595 gr, op 29/3/86 525 gr en nu slechts 460 gram! Na behandeling weer in de kast gezet, waar vogel bleef zitten. Had een jong dat nu (door J. B. Buker) geringd met 6056952. 210 gram. Vleugel 56 mm. Ook nu drie niet uitgekomen eieren. Vervolgsgesel was dus ws. 4-legsel geweest.

Blz. 71-72-73 en 75 t/m 80

13 Juni 1986

Naar Hornweg-Oost ('s ocht. 3 ½ uur)

Voor uitbreiding Nissan in ZO hoek rond ZB 5.20 en 5.21 135 m diep terrein gevlakt. Verwijderde bomen en struiken op hopen gegoooid en ook verder nog al wat vernielingen in terrein buiten de eigenlijke uitbreiding.

14 Juni 1986

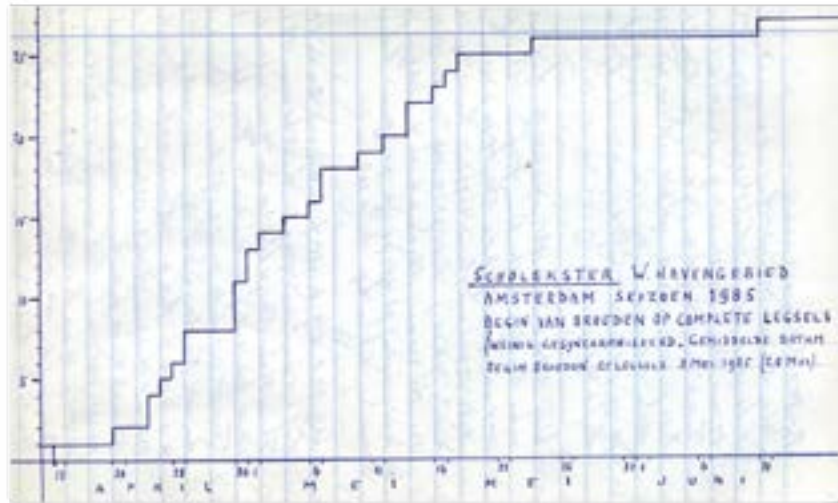
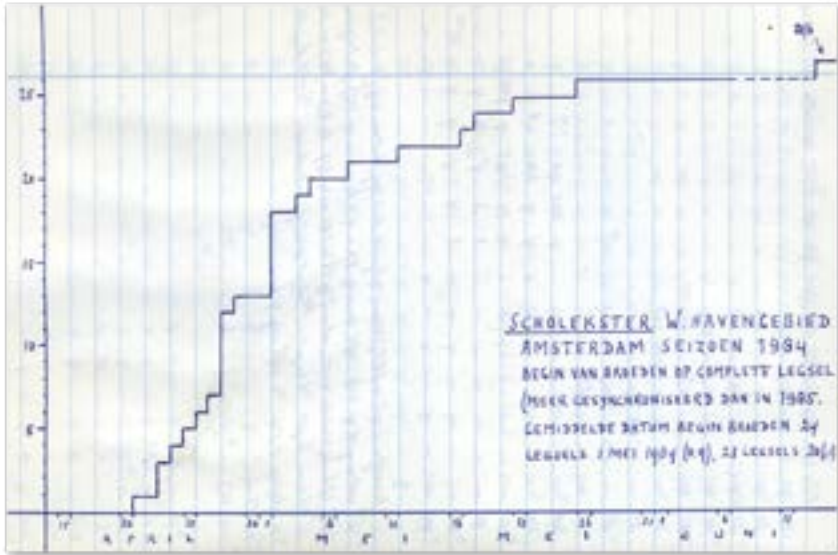
Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 7 uur)

Op hek Amerikahaven twee Tortelduiven. Bij Mobil was in de zones 26 t/m 32 toch gemaaid. Informatie gaf vermoeden, dat dit zeer zorgvuldig was gebeurd t.a.v. de jonge Stormmeeuwen. Bij zelf afzoeken naderhand geen calamiteiten ontdekt. Alleen de nesten 63 en 65 waren ws. uitgemaaid, hoewel de maaiers geen eieren hadden gezien en nu ook geen kapotte doppen werden gevonden.

16 Juni 1986

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Alarm mannetje en vrouwtje Gekraagde Roodstaart bij

Scholekster, broedgedrag en legfels in het Westelijk Havengebied 1984-1985.

bekende nestkast bij huizen ADM.

Mobil binnen hek. In t 007 nieuw nest van Zilvermeeuw (nr. 18) tegen de kleine betonnen fundatie voor steun van dunne pijpleiding, maar overigens in vlakke tankveld.

21 Juni 1986

R.I. West ('s ocht + 's mi 5 uur)

Kasten H, Hoogendoorn en J: kapot geslagen door onbekende vanden. Lagen op de grond. In voering van kast J geen restanten. Vliegervangerkastje ook al los, maar nog in goede staat. Van kast P lag bodem op de grond, verder geen schade. Kast E leek nog in orde.

22 Juni 1986

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Op 2 m afstand van Scholekster nr 24 een beginnend Visdiefvenlegfel van 1 ei.

Eksters konden ongestoord op rand t 007 zitten, ondanks de aanwezigheid van verschillende Zilvermeeuwen broedsels.

3 Juli 1986

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

In bekende pool ten N. van Oiltanking op Amerikaveld-Zuid in rietveld twee nesten van Bruine Kiekendief, die in eerste week Juni '86 6 en 5 eieren hadden bevat. Vondst van M. Melchers en R. Chrispijn. In eerste nest 4 vrij grote jongen, welke geringd met nrs. 6055130, 33, 34. In tweede nest 4 vrij grote jongen en een wat kleiner nakommertje. Geringd met nrs. 6055122, 23, 24, 25 en 26 (= nakommertje). Tijdens ringen de nrs. 27, 28, 29, 31 en 32 in water verloren gegaan!

Waren vrij laat, ws. omdat nesten aangelegd moesten worden in dit in winter 1985/86 compleet afgemaaid rietveld. Daar ook nest van Kleine Karekiet op krap 1 m hoog, vlak aan de niet begroeide binnenkom. Was nu leeg. Had volgens Melchers en Nordheim drie jongen + 1 klotsei bevat.

- Eindelijk komt Rob Chrispijn weer eens voor. Van de jonge vogelaars was hij degene die de minste tijd op de spuitvelden doorbracht. En als hij er was, moest hij altijd plotseling naar een belangrijke bespreking in de stad, zelfs op dagen als het nergens zo mooi was als op de spuitvelden. Dat ongedurige heb ik nooit begrepen.

Blz. 114-115

19 Juli 1986

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Ten O. v. MCA (ZO blok) Gele Kwikstaart gehoord. In sloot langs Noordzeeweg bij MCA vrouwtje Kuifeend met 5 vrij kleine pulli. Zanglocaties langs Australiëhavenweg: paal 63103 Spotvogel, 63115 Winterkoning, 63116 rechts Tuinfluiter, 63155 Kl. Karekiet, 63170 Merel, 63174 Tjiftjaf, ongeveer 63186 Merel, 63187 Tuinfluiter.

Mobil binnen hek. Aan Zuidkant in zelfde aanplant tweede nieuw Kneu-nest (9), dat al scheef hing en ws. al verlaten was; met 5 eieren. Weer prikkeldraadsloffer aan achterhek: 1e KJ Kokmeeuw.

Blz. 119 t/m 123

13 Juli 1986

Mobil binnen hek ('s ocht + 's mi 8 uur)

In t 007 braakte Zilvermeeuw-pullus 5211630 een groot stuk aal uit (45 gram! op eigen gewicht van 830 gr).

Torenvalk onder de pijpenstraat langs 7de straat bij de kleine Visdievenkolonie, aldaar. Bezig met plukken van kleine Visdievenpullus. Veel adulte Visdieven geregeld duiken tot op zekere hoogte boven de pijpen, zonder succes. Zochten de valk niet onder de pijpen op. Zou ws. ook te riskant geweest zijn. Torenvalk bleef zelfs bij prooi, toen een onzer snel naderde. Probeerde de prooi nog snel even mee te nemen en kwam daarom zelfs na een eerste vlucht reactie nog even onder de pijpen terug, maar durfde toen niet meer door te zetten. Duidelijk was, dat deze Torenvalk in die omgeving getraind was in de ongebruikelijke predatie-methode.

Blz. 129

20 Juli 1986

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Torenvalk greep jonge Visdief in kolonie ten N van ex. rafinaderij en vloog ermee weg naar de oude installaties. Om aan talrijke belagers te ontkomen, vloog hij tussen en onder de installaties door, was daar kennelijk goed thuis en werd daar niet door Visdieven gevolgd. Aan andere kant van installatie volgde prooi-overdracht aan een der jongen, die daar wel uitgekomen waren.

Blz. 131-132

21 Juli 1986

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op 18/7/86 was men spontaan begonnen havenwater in Zwanenmeer te spuiten (tegen botulisme!). Mobil moet dijken rond tanks beschermen tegen ondergraving door de sterk toe genomen aantallen konijnen. Men wil hun aantallen terug brengen door bejaging met fretten (mededeling ir. Sj. Rodenhuis).

Blz. 150 t/m 154

15 Augustus 1986

Westelijk Havengebied ('s mi 5 uur)

Volgens M. P. Melchers en R. Chrispijn waren de Bruine Kiekendievennesten op Amerika-veld Zuid alle 5, resp 3 jongen uitgevlogen. Ook in de rietstrook langs Westhaven moest weer een broedsel geweest zijn, waaruit ten minste 4 jongen werden gezien.

20 Augustus 1986

A.W duinen ('s ocht. + 's mi 7 uur)

In riet langs g 12 Z een Roerdomp. Nam eerst paalstelling aan bij mijn onverwacht verschijnen op duintopje. Geleidelijk ontspanning en behoedzaam in riet weglopen. In totaal 1 Konijn waargenomen.

- Langzamerhand ontstaat in
- het Westelijk Havengebied
- een netwerk van wegen
- voorzien van verlichting. Dat
- was, naast een aanslag op de
- duisternis, toch handig voor
- Walters. Alle lichtmasten
- hadden een eigen nummer.
- Ik lees in zijn dagboeken,
- bij LM (LichtMast plus een
- nummer) nest van... Ineens
- kreeg hij meer grip op het
- immens grote havengebied
- en vooral op de broedgeval-
- len van zangvogels in de be-
- groeiing langs het wegennet.

- De oudere restanten van
- de ooit onmetelijke zand-
- vlakten raakten steeds
- weelderiger begroeid. De
- 'arme' kalkrijke grond bleek
- een rijke bodem te zijn voor
- honderden plantensoorten.
- Walters documenteerde
- alles wat hij in het Westelijk
- Havengebied vond. Om die
- gegevens makkelijk te kun-
- nen terugvinden werden alle
- vondsten in 'Plantendagboe-
- ken' vastgelegd.
- Zijn rapporten over de
- ontwikkeling van vegetatie
- op de spuitvelden zijn uniek.
- Hij publiceerde over de
- floristische ontwikkelingen
- en in het bijzonder over de
- zomerbitterling.

Plantendagboek 1

Blz. 58-59-60 en 63 t/m 66

30 Juli 1986

Zeepekruid in spoorwegdriehoek O. voorveld nu volop in bloei gekomen. Volgens M. Melchers nu zeker 10 planten van Karthuizer Anjers. J. de Wit uit Amsterdam vond daar in 1985 al drie.

Blz. 86

Ontdekking van M. Melchers en F. Nordheim (al in 1985 of eerder!) langs natuurlijke bosjes van wilgen en duindoorns langs crosspad in N. deel van oude O. voorveld op enkele tientallen meters van Australiëhavenweg; nu duizenden, meest nog bloeiende Grote Ratelaars.

3/8/86

Eerste ontmoeting met Gosewijn van Nieuwenhuizen, Nolensstraat 256, Geuzenveld. Telef. 132034, florist. Had in bosjes ten W van MCA (oude Olifantenveld) Rondbladig Wintergroen. In spoorwegdriehoek O. voorveld had hij ook -al sinds drie jaar!- en in aangrenzende strook langs de Australiëhavenweg Karthuizer Anjers (en wel veel meer dan 10 planten!). Daar ook in een Duindoornstruik Borstelkrans en Paarse Leeuwenbek. Concentratie van rariteiten op dit stukje maakten het steeds verdachter als representatief stukje oud opgespoten veld. Ws. iemand met uitzetten bezig geweest. Toch interessant. Van Nieuwenhuizen maakte uiterst serieuze indruk, bovendien zijn mededelingen later zelf grotendeels kunnen verifiëren!

**Brede stekelvaren
en mannetjes varen.
1986**

(Plantendagboek I)

10 Aug. 1986

Aan middendeel Mobil achterveld Boslathyrus. Stond in vlak land en kon daardoor niet klimmen. Determinatie klopte precies (volgens zowel 17de als 20ste druk). Misschien enige jaren geleden door mijzelf gezaaid met zaad van planten aan N. oeverlanden Nieuwe Meer.

12/8/86

Nu zelf ook Paarse Leeuwenbek gevonden. Komt in 20ste druk Heukels niet meer voor. Determinatie met 17de druk luidde met enige knelpunten tot Gespleten Leeuwenbek (*Linaria incarnata*). Volgens G. van Nieuwenhuizen, die de breder georiënteerde Flora Europaea gebruikte, was het *Linaria purpurea*, een plant van Zuid Italië die hier dus nauwelijks in het wilde verwacht mocht worden. Een flinke bloeiende plant met donker paarse bloemen in lange, recht opstaande trossen.

15/8/86

Aan rijwielpad aan Basisweg bij Bernet een grote, al uitgebloeid ex van Kompassla. Flinkte stekels op de nerven der bladeren aan onderzijde. Op spoorwegraccordement -tussen en langs de rails- erg veel Papegaaienkruid! ("botanische middag" met recente vondsten van M. P. Melchers en A. F. Nordheim).

22/6/87

Volgens hr. Van Hoven uit Zwolle, die vroeger in Amsterdam woonde en toen ook nogal eens in W. havengebied kwam, kende hij de Karthuizer Anjer al op ongeveer de huidige plek aan het eind van de jaren zeventig!

Karthuizer anjer.

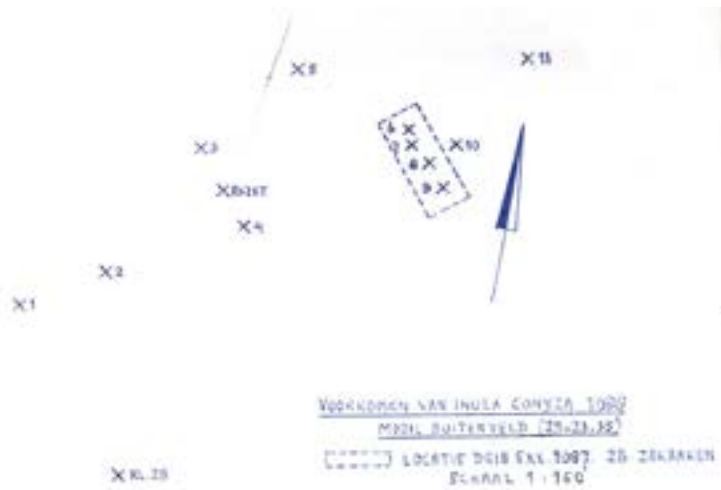

Donderkruid.

Kleine watereppe.

**Donderkruid op het
'Mobil buitenveld'.
1988**

- Rob van derValk vertelde
- mij hoe handig G. de Roos
- vogels ving. Met een sterke
- lamp verblindde hij de
- steltlopers op de kribben
- en ving ze door er snel een
- schepnet overheen te slaan.
- Walters probeerde dit later
- ook eens op de spuitvelden
- waar het mislukte. Steltlo-
- pers zaten niet dicht bij el-
- kaar zoals op de kribben en
- hij koos voor te mooi weer
- bij het vangen. Duisternis,
- wind en regen waren de
- juiste omstandigheden maar
- dan bleef zelfs Walters, die
- alles op de fiets deed, toch
- 's nachts liever thuis.

**Veren van steenloper.
1985**

1986 dagboek III

Blz. 2-3 en 5 en 7

12 September 1986

Overtocht naar Vlieland + 3 uur op Vlieland

Nog niet lang (korter dan een week) dode, adulte Zilvermeeuw aan wadkant bij Lange Paal. Ring Arnhem 5.060.741 al door W. v. d. Waal en P. Scholten afgenomen (11-09-'86). Was op 01-07-1972 als pullus geringd in Meeuwenduinen, Vlieland, door Eduard Osieck (5186 dagen, ongeveer 6 km). Bij Dodemansbol op wad bij opkomend water ongeveer 600 Bergeenden. Op Posthuiswad bij opkomend water een grote groep van 350 Kluten. Als in vroegere jaren nu ook grote concentraties Scholeksters op P'wad bij en voorbij einde Kroonspoldersdijk. R. v d Valk deed nieuwe telling en kwam daarbij op 13.000!

v. d. Waal en Scholten hadden 's ochtends vroeg bij Lange Paal nog een Draaihals waargenomen.

14 September 1986

Langs wadkant naar Posthuiswad

('s ocht + 's mi 9 uur)

Morinelplevier nog op dezelfde plek als 13/9. Heel dichtbij gezien. Geelgroene poten, licht-crème randen aan de tt. benaderd tot op 2 ½ m. Vloog toen eindje weg, met schrille kreet. Brede licht-crème oogstrepen raakten elkaar bijna op de achterkop. Ronde zone met donkere vlekken op de borst. (Na 14/9 niet meer gezien, maar Vogelwerkgroep Zaanstreek nam Morinelplevier, mogelijk dezelfde, nog enkele dagen later waar in midden 4e K-polder).

Blz. 28 en 30-31

22 September 1986

Westerveld (2 uur 's ocht), terugreis Waddenzee (1 ½ uur)

R. v. d. Valk maakte vangstexcursie mee met dr. G. Th. de Roos op de kribben bij dam 20, in maanloze, sombere, regenachtige(!) nacht. Vangst 8 Steenlopers en 2 Paarse Strandlopers.

Blz. 34 en 36 t/m 40

25 September 1986

A.W duinen ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Totaal 4 Konijnen waargenomen. Volgens Rene Korstanje was -door het goede zomerweer- de Konijnenstand in de AW duinen weer sterk toegenomen (mededeling op 1/10/86).

29 September 1986

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Weer eens een gat op maaiveldhoogte in Oosthek Mobil. Het leek erop, dat dit gat door hazen was geknaagd. Een haas bezig gezien met heftig knabbelen aan afgebroken draadeinden. Op de groene kunststofbekleding van het draad overal knaagssporen. Via dit gat, waar de hazen al passeerden, een duidelijk pad naar Mobil buitenveld. Gat nu provisorisch gedicht.

Grauwe gors 18-24/9/86 vers verkeersslachtoffer van Menorca, Balearen (M. P. Melchers) Stonk al wat, sterk ingevallen ogen. 43.6 gram. Tarsus 25.5 mm. Duidelijk, geknikte gorzensnavel. Geen bleekgerande juveniele veren, dus ws. wel adult. Gebroken poten, uiterlijk redelijk gaaf.

Blz. 47-48

27 October 1986

R.I. West ('s ocht + 's mi 5 uur)

Aanvliegende Kokmeeuwen daalden op A4, niet meer op A3 (=Oostelijk), zoals enkele jaren tevoren nog wel het geval was. In vroegere jaren ook veel grotere aantallen tegelijk, bijv op 28/10/82 180! Daardoor liepen de tellingen toen veel sneller en was het gemakkelijker om een betrouwbaar monster te trekken. Oorzaak niet met zekerheid bekend. Hoogstwaarschijnlijk was voedselaanbod nu kleiner. Volgens hr van Kerkwijk (R.I. West) was de bedrijfsvoering alleen op A3 gewijzigd. Daar was in April 1983 een vijzel geplaatst en in gebruik genomen, die het afvalwater nu spreidde over 7 eenheden i.p.v. vroeger 5. Er was daardoor wel sprake van een verdere verdunning, maar niet van intensiever reinigen. Aanbod van rioolwater was in de loop der jaren niet verminderd, eerder vermeerderd. Aantal inwoners in district R.I. West teruggelopen en vergrijsd, waardoor potentiële "voedingswaarde" in rioolwater sterk verminderd (bijv. vetgehalte duidelijk minder). Hogere water toevoer was een kwestie van hoger waterverbruik voor douches, etc, waardoor "voedingswaarde" niet verbeterde.

24/12/86

Ginkgo's in Vespuccistraat droegen hier en daar veel vruchten, speciaal de bomen bij nrs. 71/73, 82/84, 105. Koerende Turkse Tortels 4 x, 8 x.

Diverse veren van
krakeend, stormmeeuw
en Kievit.
1986

1987 dagboek I

Blz. 61-62-63

3 Januari 1987

R.I. West ('s ocht + 's mi 4 uur)

Grote Gele Kwikstaart. Roepende Keep. Vrij veel Vinken. Nu weinig zang van Kool- en Pimpelmezen. Kast ex. Hoogendoorn gerestaureerd en opnieuw opgehangen aan Populier aan Rspb. Achter het hek vlak tegenover ingang rijwielstalling, op ruim 2 m, opening op NNW. Ekster had al belangstelling voor oude nest in bosje Vink. Fazant mannetje bij huisje plunjerpompen. Installaties ten N van "poepsteeg", waar nu ook steeds veel Kokmeeuwen, heten officieel Dorr 8 of N(azuivering) 8 (=Z. strook) en Dorr 9 of N(azuivering) 9 (=N. strook). Ronde Dorr wordt officieel N 3 genoemd.

10 Januari 1987

Hondsbosse Zeewering ('s ocht. 1 uur)

's Ochtends 8.30 u te Hoofddorp -8 graden C. Krachtige N O wind. Snerpend koud. Alle waarnemingen langs zeezijde in 1 ½ uur gaans heen en ½ uur terug.

Bericht van Arnhem: Scholekster Arnhem 4029.155 (BL) 19-06-1966 als pullus geringd bij Oude Kooi op Vlieland door K. Terpstra. 15-09-1986 als niet vers-dode adulte vogel op Vliehors, Vlieland, aan einde Kroonspolderdijk gevonden, na 7393 dagen. Ongeveer 20 jaar oud geworden.

Blz. 74-75-76

24 Januari 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Voor telling watervogels op de drie havens: Amerikahaven, Australiëhaven en Aziëhaven. Amerikahaven tot Noordzeekanaal op terrein Mobil. Resultaten: Totaal generaal 3894. Dit was slechts 13 ½ % meer dan de stand op de Sloterplas op 17/1/87! Opvallende verschillen: in havens meer Futen, minder Meerkoeten, Krakeenden, minder Smienten, veel meer Kuifeenden en Tafeleenden, minder Grote Zaagbekken en Knobbelswanen.

Volgens Boender telef. 6/2/87 was Amerikahaven wel geheel dicht geweest en zelfs Noordzeekanaal heel even. Vlak voor bevroren veel vogels in Amerikahaven ("wel een miljoen")!

28/1/87

Kostverlorenkade nu weer grotendeels open. Wel vrij veel drijfijs. Bij Ambachtsschool -bij uitmonding Admiralen-gracht- een vrouwtje Witkopeend. Veel duiken. Zou ook kunnen vliegen, maar dat zelf niet gezien. Donker kopkapje, daaronder lichter bruin en onder het oog weer een

- Walters gebruikt in zijn
- dagboeken voor buiten-
- staanders onbegrijpelijke
- afkortingen. Logisch als je
- een dagboek alleen voor je-
- zelf schrijft. In bovenstaande
- aantekeningen betekenen
- A4 en A3 onderdelen van
- de installaties op het terrein
- van R.I. West. Een andere
- regelmatig gebruikte afkor-
- ting RWK betekent Reinwa-
- terkanaal, Rspb staat voor
- Ringspoorbaan.

donkerdere dwarsstreep. Bij duiksprongen was uitgewaai-erde staart (in midden langer dan aan weerskanten) duidelijk te zien. Oog donker. Geen uitgeslagen vleugels gezien. Vrij schuw, bleef angstvallig achter midden van water. Daar ook enkele Kuifeenden, Wilde Eenden en een Fuut (in prachtkleed). Ontdekker Witkopeend T. van Eggenhuizen. Nu mede waarnemers G. van Duin, W. v. d. Waal en K. Hazevoet. N.B. Geen Witkopeend maar een Rosse Stekelstaart *Oxyura jamaicensis* zie 31/1/87.

Blz. 87

31 Januari 1987

Vrouwtje Witkopeend was nog op zelfde plek in Kostverlorenvaart aanwezig als op 28/1/87. Met de kijker nu vele malen goed kunnen bekijken. Sommige waarnemers dachten met vrouwtje Rosse Stekelstaart te maken te hebben, uit Amerika afkomstig, maar veel in gevangenschap gehouden en in Groot-Brittanie inmiddels al in aantallen verwilderd en voortplantend.

Witkopeend is *Oxyura leucocephala* en de verwant uit Amerika is *Oxyura jamaicensis*. In Handbuch deel III, p. 485 worden twee koptekeningen van de gemakkelijk te verwisselen vrouwtjes gegeven. Het exemplaar in de Kostverlorenvaart had niet het opgebobbelde patroon aan de bovensnavelwortel van *O. leucocephala*. (In Handbook deel I sterker weergegeven), maar er was ook geen verbreding van de lichte zone onder het oog naar de snavelbasis toe (ook *O. leucocephala*). (geen kenmerk in Handbook deel I. Deze baan was in Handbook ook veel witter aangegeven dan bij *O. jamaicensis*). De donkere baan onder deze lichte zone leek bij het ex. van de Kostverlorenvaart wat minder geprononceerd dan bij *O. leucocephala* volgens Handbuch, maar beslist duidelijker dan bij *O. jamaicensis*. Op grond van ex. van beide soorten in "Artis" was het toch *O. jam.* Tekening aan vleugelbasis leek op kleine bultvorming. Tweede kenmerk was aan *O. jam.* Hier niet te zien.

Blz. 104

3/2/87

M. P. Melchers verzamelde in bosjes aan Contactweg in Atlasblok 25.34 4 braakballen van daar waargenomen Ransuilen. Bevatten 6 Veldmuizen en 1 Bosmuis en geen vogels (determinatie M. P. Melchers).

M. P. Melchers verzamelde op bekende roestplaats van Ransuilen aan Jarmuiden (oude Olifantenveld) 88 braakballen. Inhoud: 114 Veldmuizen, 37 Dwergmuizen, 26 Bosmuizen, 6 Bruine Ratten (determinatie zoogdieren M. P. Melchers), (vogels Kneu, Huismus, Pimpelmees, Merel en Koperwiek determinatie J. Walters).

- Walters ontdekt hier niet
- de eerste rosse stekelstaart
- in Amsterdam, dat was
- T. Eggenhuizen, maar be-
- schrijft wel als eerste nauw-
- keurig de kenmerken van
- de eerste waarneming.

Walters en Cees Hazevoet
gereed voor de opname van de
film *Vogels in Amsterdam*.
1987

- Verbazingwekkend dat
- Walters de volwassen
- bosuilen uit de kast pakt, ze
- weegt en terugzet. Bosuilen
- staan bekend om agressief
- verdedigen van hun nesten
- en jongen. Hier laten ze zich
- als tamme postduiven vanaf
- hun jongen tillen.

- Walters schrijft over weg-
- schieten van 68 konijnen in
- drie weken bij 'Mobil binnen
- het hek'. Konijn is verreweg
- het favoriete voedsel van
- de vos. De predatie door
- vossen moet gering zijn
- geweest. Of waren de vos-
- sen eerst afgeschoten? Met
- jagers weet je dat nooit!
- Vossen zijn heel eenvoudig
- te lokken voor afschot.

28 Februari 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

Mobil binnen hek. Slechts enkele levende Konijnen. Volgens bewaking was er enkele malen met fret gejaagd, met weinig succes. Daarop werden er op een dag 68(!) geschoten door iemand van "faunabeheer" (=Doorenbos, bijgestaan door Barks).

Blz. 116

Analyse van uilbraakballen, hoofdzakelijk verzameld op 11/5/85 maar ook nog enkele op 15/5/85 en 19/5/85, op R.I. West, grotendeels onder of vlakbij W. TV. kast waarin dagenlang een tweetal Bosuilen verbleven (zie ook 24/4/86): 3 Veldmuizen, 2 Woelratten, 5 Bruine Ratten, 18 Bosmuizen, 4 Bosspitsmuizen, 1 Koolmees, 4 humerus van spreeuw/lijster (t.w. 27.3, 29.5, 3.00 en 3.03 mm, dus zeker 3 vogels + 1 fragment ondersnavel). Totaal 36 prooidieren. Onder de Bosspitsmuizen geen Beemdspitsmuis (zie R. Lange et al.). Een der Bruine Ratten van flink formaat: lengte onderkaak 25.1 mm, lengte kiezenrij onderkaak 78 mm. Samenstelling prooien heel anders dan gewoon bij Ransuil.

Blz. 118 t/m 122

8 Maart 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 4 uur)

In aanplant Jarmuiden nu zeker drie Ransuilen. Ca. 22 braakballen verzameld. Inhoud: 29 Veldmuizen, 5 Bosmuizen, 1 Huismuis, 9 Dwergmuizen, 1 Bruine Rat, 1 vinkachtige, 2 spitssnavelige vogels, w.v. 1 ws. Heggemus. Totaal 48 prooidieren.

11 Maart 1987

R.I. West ('s ocht 3 uur)

In Bosuilenkast weer de twee oude Bosuilen 6056911 mannetje 440 gr (11/2 445 g, 3/2/86 440 g) en 6056912 vrouwtje 495 gr (11/2 550 g, 3/2/86 595 g). Er waren nu twee pulli. Onder de kast een (kleine) braakbal, waarin een onderkaak van Bosmuis. In de kast zelf geen braakballen. We twee bijna complete vleugels van Vlaamse Gaai.

11 Maart 1987

Westelijk Havengebied ('s mi 3 ½ uur)

Mobil binnen hek. In de bomen aan Zwanenmeer 8 Bonte Kraaien.

Blz. 127-128

15 Maart 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

Mobil binnen hek. Er werd nog vrij geregeld (alleen?) op Konijnen geschoten. Op 14/3-1987 zouden er weer 12 geschoten zijn, ws. ook op achterveld.

Blz. 130

22 Maart 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Baltsvlucht Graspieper ten N van ingang MCA (zelfde?) en van Heggemus zang aan Noordzeeweg tussen viaduct en Au-weg.

Blz. 133 t/m 140

26 Maart 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Australiëhavenweg (nu ook in deel ten N. van Aziëhavenweg grote verwoestingen door "dunnen" met zwaar materiaal).

In aanplant "Jarmuiden", waar door "uitdunploeg" ook al verschrikkelijk was huisgehouden, nu weer een Ransuil.

Uit zes braakballen gehaald: 5 Veldmuizen, 2 Bosmuizen, 2 Dwergmuizen en 1 Huismuis. Totaal 10 prooidieren.

31/3/8

In namiddag weer zang Heggemus op Frederiksplein. Telefonische mededeling A. F. Nordheim: hij vond op 29/3/87 2 Kievitsnesten op grondafraving ten Z van Aziëhavenweg bij ACA, een met 1 ei en een met 3 eieren.

1 April 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Zangvlucht Graspieper in N O hoek oude W. voorveld. Roepende Kneu. Veldje Sandee wat langer bezocht. Doorsneden door veel, meest nogal brede crosspaden. Hier en daar waterplassen. Veel duindoorns (waaraan nog vrij veel oude bessen 1986) en meer dan 10 hoge wilgen, veel berken en zeker twee goed ontwikkelde Grove Dennen. Indruk van park met veel (onverharde) paden, maar praktisch zonder gazons.

Blz. 157

Terugmelding Arnhem dd. 6/4/87: Kokmeeuw BL Arnhem 3238535 dd. 17/6-1976 door mij als flink pullus geringd in Mobilkolonie, Westelijk Havengebied, Amsterdam. Dd. 23/3-1987 verzorgd (als verkeersslachtoffer) en weer vrij gelaten te Amsterdam door Stichting Centrale Dierenambulance, Hoogte Kadijk 61, 1018 BE Amsterdam. Verstreken tijd 3932 dagen. Afstand door Arnhem geschat op 11 km(?).

Walters aan zijn bureau in het Zoölogisch Museum Amsterdam aan de Mauritskade. Met promotiestudent René Dekker (nu adjunct-directeur Collectie bij Naturalis te Leiden). 1987

• Walters ergert zich aan het
• ondeskundig uitdunnen van
• de begroeiing en spreekt
• waardeoordelen uit als:
• 'grote verwoestingen' en
• 'verschrikkelijk huishouden'.
• als de kaalslag uitgevoerd
• wordt in belangrijke groen-
• stroken voor zangvogels en
• ransuilen. Die oordelen ton-
• nen zijn onmacht om iets te
• kunnen doen aan personeel
• dat verkeerde opdrachten
• blindelings uitvoert of geen
• enkele ecologische kennis
• van de natuur bezit. Uidun-
• nen kan nodig zijn, maar
• moet zorgvuldig met de
• hand gebeuren. Hierbij dient
• voldoende groen over te
• blijven om de biodiversiteit
• in het openbare groen in
• stand te houden. Het is tot
• op de dag van vandaag nog
• steeds niet mogelijk om
• dit goed te laten uitvoeren.
• Ik beleef de ergernis van
• Walters over onkunde in
• dezelfde mate, tot op de
• dag van vandaag.

1987 dagboek II

Blz. 1-2-3

Gegevens broedseizoen 1986 R v. d. Valk (tot en met 13/4/86 in dagboek deel 1986 I).

19/4/86. AW duinen gebied 18.00-15.30 u.

Op twee plaatsen langs g 17 plukresten van Knobbelzwanen. Zonder kop en buik en borst opengevreten. Een adult en een subadult ex. In dr. 11/13 niet ver Z van dam in g 11 sleepte Vos met Knobbelzwaan, terwijl twee andere Vossen toekeken. Ingewanden werden uit het kadaver gerukt. Spitse vossekop verdween tot aan de oren in de vogel. Kop zat onder de witte veren. Kop van zwaan was al weg.

23/4/86. 8.15-18.15 u.

Mobil buitenveld.

In NW hoek van nest in grote duindoorn vloog Ransuil weg. Had nu drie eieren.

Amerikaveld-Noord. Fred Nordheim had Wulpennest gevonden, met drie koude eieren.

Oiltanking. In NW hoek vloog bekende, manke Wulp "verdacht" weg. Geen nest gevonden.

Blz. 5-6-7

1/5/86. 8.15-18.00 u.

Mobil buitenveld

Nieuw nest van Kievit (nr 21), dat volgens M. Melchers op 27/4/86 ook al 4 eieren had.

Mededeling F. Nordheim: op gemaaid rietveld van Ruigoordveld was een baltsplaats van Kempphaantjes (max. 8 verschillende mannetjes; veel dia's). Daar nesten van Grutto (1 met 4), Kievit (4 met elk 4) en baltsvlucht van Watersnip.

18 April 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

2e KJ Kokmeeuw, uiterst mager, niet aangevreten 195 gram. Koplengte 84.6 (HS 85.7) Snavel tot veren 34.2 (HS 33.9). (Secties door H. Sandee).

21 April 1987

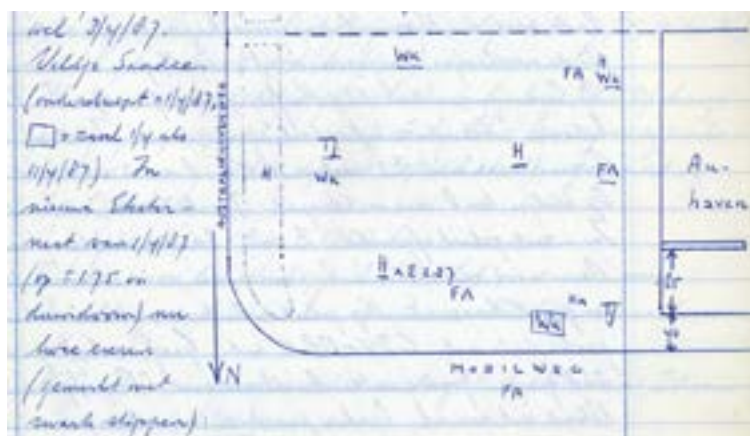
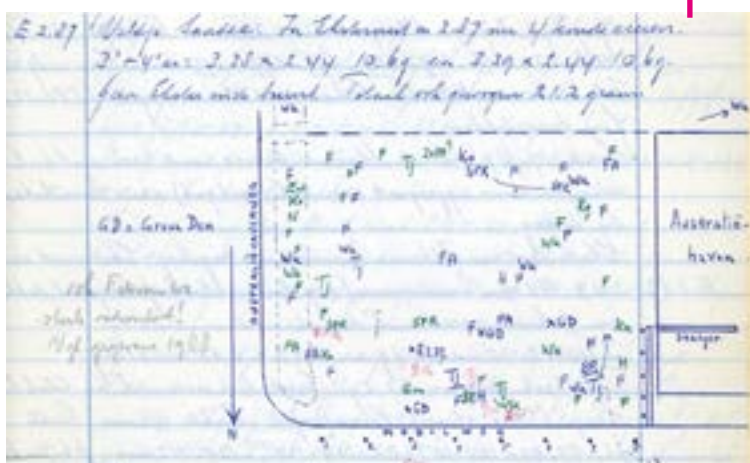
Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Mobil binnen hek. Twee onmiskenbare, roepende, adulte Zwartkopmeeuwen (ook goed gezien!) op vrij grote hoogte boven "weitje 006" overvliegend (nog?) niets van binding aan kolonie gemerkt. Geheel witte handpennen, zonder donkere toppen.

Op "weitje 006" vers-dode, adulte, ongeringde Kokmeeuw. Duidelijk begin van (borst) broedplekken.

Onmachtige, adulte, ongeringde Kokmeeuw "weitje 007", die ei bij zich had. Zat kennelijk verkeerd en kon ook met de hand niet geweldloos verwijderd worden. Vogel leek er

Locatie
'Veldje Sandee'.

Nesten van diverse vogels
op het 'Veldje Sandee'.

- Henk Sandee was de zoon
- van Sandee senior waarna
- door Walters twee terrein-
- tjes waren vernoemd. Henk
- werkte bij het ITZ/Zoölo-
- gisch Museum Amsterdam
- en beschikte daar over
- materiaal om goed sectie
- te kunnen verrichten. Dat
- was handig voor Walters,
- die daar inmiddels kind aan
- huis was.

slecht aan toe. Veel schudden met de kop (heen en weer) en bij de behandeling regelrecht trillen (door pijn of uitputting?). Ook veel schudden met de vleugels als met badderen. Ten slotte ei kapot gedrukt (zo zacht mogelijk, en ook onderdelen zoveel mogelijk geplet). Er liep geen eigeel uit de anus, wat bij vorige gelegenheden wel eens het geval was. Vogel alleen achtergelaten. Bleek geen kracht meer te hebben om zelfs maar op te staan. Spoedig voegde 2e vogel zich bij dit vrouwtje ws. de partner. Op dat moment was er geen enkele andere Kokmeeuw in de buurt en zeker niet op deze opvallende manier. Al vrij snel werden paringspogingen ondernomen! Ws. mislukten deze, maar dat was op afstand niet te zien. 2e vogel ging na flink geklapwiek vrij snel weer weg. Ten slotte bleek ook dit vrouwtje verdwenen, ws. in de vlucht, want nergens meer een hulpbehoevende meeuw gezien.

22 April 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Mobil binnen hek. De talrijke Kokmeeuwen van kolonie Mobil-achterveld veroorzaakten herhaalde storingen in het "micro-wave" veiligheidssysteem. In 1986 was daarom al geprobeerd om het broeden tussen de signalen onaantrekkelijk te maken door de aanleg van een baan van grof steenslag, dat dan ook -door bespuiten- plantenvrij werd gehouden. In 1986 en 1987 bleken de vogels dan ook duidelijk minder trek te hebben in de steenslag dan in het omliggende landschap. Toch leek het er op, dat in 1987 daar meer vogels tot broeden zouden komen dan in 1986 en wel speciaal op het gedeelte tussen twee slotjes langs Z. tuin (bij Zwanenmeer geheel niet en ten O. van middenhek weinig). Op verzoek van Rodenhuis-Mobil nu ongeveer 15 legsels van Kokmeeuwen en verscheidene nog lege nesten daar weggehaald. Alle eieren, w.v. vele uit 1 of 2 legsels, dus ws. vers, gedistribueerd in lege nesten, resp. bij 1 of 2 legsels in Z tuin. Resultaat zou veel 4 legsels kunnen worden.

28 April 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Uit steenslag-strook tussen "micro-waves" zouden op 24/4 door bewaker weer 7 Kokmeewennesten "verplaatst" zijn. Nu zelf daar 5 nesten met 1, 1, 1, 2 en zelfs 3 eieren gevonden en "verplaatst" en 4 nog lege nesten verwijderd. Nu weer wel alarm van twee adulte Zwartkopmeeuwen aan Zwanenmeer.

29 April 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

In namiddag (zwoel weer) in oude rietvelden aan weerskanten van Brettenpad tussen de twee viaducten 6 verschillende zingende Rietzangers. Aan trekvaart bij bruggetje in Brettenpad 2 zingende Kleine Karekieten.

Ik lees hier dat er geen eigeel uit de 'anus' liep nadat Walters een ei, dat er niet uit kwam, inwendig had platgedrukt. Vogels hebben geen anus maar een cloaca, dat moet Walters in 1987 toch geweten hebben. Dat ik dat nu in dit boek...!?

Grote handpendekveren
(boven) en duimvleugelveren
van een Vlaamsegaai.
1987

Blz. 84-85-86

Ontvangen van M. P. Melchers twee oude vleugels van vrouwtje Krakeend uit Westelijk Havengebied.

Links p1 112-118-125-136-147-160-170-179-182-171 mm.

Witte vleugelvlek werd veroorzaakt door de min of meer witte vleugelvlaggen van SS 10 en 11 (verzameld).

Blz. 88 en 90 t/m 93 en 95-96 en 98 en 100 en 103 en 105

6 Mei 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Veel tijd besteed aan telling van nesten Kokmeeuwenkolonie, in gedeeltes. Overzicht onder 7/5-1987.

7 Mei 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Op veldje Sandee nu ook zang van Tuinfluiter (ten Z v. p 4/5) en in NW hoek weer zang Braamsluiper. Op akkertje ten ZO. van ADM nu 10 broedende en niet-broedende Kluten.

Mobil binnen hek. Aan M-weg bij achterhek oud-dode, ongeringde, geheel uitgevreten nauwelijks meer stinkende, uitgedroogde Kemphen. Determinatie steltloper volgens "Handkenmerken" van Vogeltrekstation: steltloper met achterteen, okselveren niet effen bruinzwart (niet geheel zeker meer te zien, maar alternatief leidde tot onjuiste conclusie), middelste staartdekveren met weinig of geen wit (als boven), buitenste staartpen niet gebandeerd en ook niet wit (goed te zien, verzameld), snavel korter dan loopteen, vleugel langer dan 111 mm, loopbeen langer dan 38 mm. Onderzijde geheel wit (geweest). Alle pp lichte schachten, maat niet echt wit, maar vooral bij p 8 p 9 en p 10 opvallend contrastrijk. Alleen links ST 2 en rechts ST 1 met donkere dwarsvlekken op beide vlaggen. Volgens Handbuch restanten uit prenugliale kleed, overige ST geheel grauwbrown met smalle, niet scherp afgezette lichte randjes (dus ws. geen jonge vogel) Grauwe ST zouden volgens Handbuch kenmerkend voor rustkleed zijn. Vogel stellig al een tijd dood, mogelijk zelfs nog winterslachtoffer. Vleugel l + r 160 mm (dus met zekerheid vrouwtje).

Enkele tientallen eieren in Kokmeeuwenkolonie waren zwaar beschadigd door hakken met spitse snavels (niet met stompe als bij Ekster), ws. dus soortgenoten. Misschien gestimuleerd door mijn verstoring tijdens nesten-tellingen. Schade was meestal dusdanig, dat de eieren bij terugkeer van de bezitters wel direct opgeruimd zouden worden, m.a.w. de schade was pas ontstaan! Toch ook zonder menselijke verstoring veel onverklaarbaar opvliegen van vele honderden tot enkele duizenden Kokmeeuwen en zeker bij passeren van Bruine Kiekendief. Vlak bij gebied "micro-waves" in Z tuin door bekende oorzaak veel "4-legsels", maar ook verder daar vandaan nog verscheidene, mogelijk

echte, 4-legsels gevonden. Opvallend veel nesten met 1 ei, die ws. lang niet alle meer vers waren. Bij een totaal aantal nesten van 8500 en een ruw gemiddelde van 2 eieren per nest dus 17.000 eieren. Hiervan waren er 4! dwergeieren. Als steeds in de kolonie zelf heel weinig (nu twee) dode vogels. Verreweg de meeste werden steeds buiten de kolonie of aan de rand ervan gevonden. Ws. betrof het al verzwakte of zieke vogels, die zich uit de grote gemeenschap hadden moeten terugtrekken, resp. daar deels nooit deel van hadden uitgemaakt.

9 Mei 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Mobil buitenveld. In hoofdzaak voor zangvogelinventarisatie. Nog steeds geen Gekraagde Roodstaart bij huizen ADM M P. Melchers en R. Chrispijn hadden in oud riet gedeelte midden op buitenveld nest van Bruine Kiekendief met 4 eieren. Zelf in vrij goed overdekt Eksternest op ruim 2 m hoogte in bekende Duindoorn aan Westrand bij LM 7 nest van Ransuil gevonden, met 4 eieren.

Op Mobil-buitenveld grotere open – struikenloze – stukken dan op Hornweg-Oost, maar veelal ruigbegroeid (hoog gras). Ook waar dat niet het geval was, toch – onverklaarbaar – geen Veldleeuweriken. Ook terreingedeelten met laag gras en verspreide, alleen staande wilgen. Maakten dit voor leeuweriken onaantrekkelijk, maar waren ook bij Fitisen e.d. weinig in trek.

M. P. Melchers had bij Brettenpad / puinstorten nest van Bruine Kiekendief (mededeling R. Chrispijn).

Blz. 137 en 139 t/m142

24 Mei 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Mobil binnen hek. Bij Z. fakkel koerende Holenduif 6 x, 6 x, 3 x. Op dezelfde plek aan oude installaties als op 23/5 ook nu weer voeren door mannetje en vrouwtje Zwarte Roodstaart. Frequentie echter veel lager, mogelijk door grotere schuwheid, dan bij een nabij paar Spreeuwen, die zich van mij niets aantrokken.

In 2e Kneu-nest in struiken op Oostkant loods 3e straat nu drie koude eieren.

25 Mei 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

N.B. Evenals bij tellingen langs Au-weg in vele voorgaande jaren werden primair de zang locaties in de aanplant genoteerd, d.w.z. een vrij brede strook in de gehele lengte ten W. van de weg en van 63092/093 tot 63124 een smalle strook ten O. van de weg.

Bij de ontwikkeling van de natuurlijke vegetaties in de loop der jaren konden steeds meer zangposten buiten de aanplant genoteerd worden. Bij sommige soorten zou

Duindoorn met bessen op 'Mobil buitenveld'.

R.I. Grote IJpolder. 1986

- Walters schat het aantal
- paren van de kokmeeuw-
- kolonie op 8500. Een onge-
- lofelijk aantal.

kokmeeuwkolonie

Gekraagde roodstaart.

separatie mogelijk geweest zijn (bijv. Sprinkhaanrietzanger alleen in natuurlijke vegetatie of Spotvogel alleen in aanplant), bij andere was het domein niet altijd goed af te bakenen (bijv. Fitis, Grasmus, in de laatste jaren zelfs ook Tuinfluiter). Aan de Oostkant werden daarom alle zanglocaties genoteerd, voor de Westkant werd geprobeerd duidelijk verder dan de aanplant zingende of geheel uit te sluiten of als zodanig te vermelden (bijv. Tjiftjaf in natuurlijke vegetatie veldje Sandee).

Blz. 158-159

31 Mei 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Mobil buitenveld. Volgens van Blanken (lid VWG-Amsterdam) was er in winter 1986/87 een slaapplaats van Blauwe Kiekendieven geweest. Maximaal vastgestelde aantal 7 ex, alle in vrouwtjes klee!

Eksternest.

1987 dagboek III

2 Juni 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Blz. 16-17-18 en 20 t/m 23

Contact met Wout Smid en zijn filmploeg bij Mobil voor opname van deel film over "stadsvogels" voor Wereldomroep. Gefilmd in Z tuin, jonge Kokmeeuwen in nest, weglopend, oude in vlucht, massaal op de wieken tegen achtergrond van zeeschip en tanks, Stormmeeuwen op nest aan dijk omwalling van van links en staande op pijpleidingen. K. Hazevoet -daarbij aanwezig- had vanuit auto aan Hornweg bij Nissan Wulp met twee jongen gezien.

13 Juni 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

In sloot langs sportvelden Spieringhorn vrouwtjes Kuifeenden (voor het eerst in seizoen 1987!) met 9, 4, en 3 kleine pulli.

Op W. deel O. puinstort zang Groenling, 2 Grasmussen, Winterkoning, Fitis en Bosrietzanger.

Alarm en even jodelen Wulp Centrale Middenveld. Op veldje "Sandee" overstekende Wezel.

Ransuilennest aan Westrand Mobil buitenveld in orde.

Oude vogel op/bij 4 jongen in nest, die geringd met nrs. 5211612, 613, 615, 620. Wogen resp. 212, 180, 167 en 103 gram. Oude vogel bleef in naaste omgeving alarmeren.

Blz. 25

14 Juni 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Met auto op rustige ochtend oude en jonge Wulp verrast in pas gemaaide wegberm langs Elbaweg, vlak bij Hornweg. Jong kon nog niet vliegen. Gepakt en BL geringd met 5211642. Andere oude vogel kwam al heel gauw van elders aanvliegen. Mogelijk daar nog meer jong(en). Jonge vogel 435 gram. Vleugel l. 178 r. 179. Tarsus 79.7 mm. Koplengte 86.8 mm. Snavel tot veren 45.1 mm.

Blz. 28

15 Juni 1987

R.I. West ('s ocht + 's mi 7 uur)

Een paar Futen op en bij oude Futennest bij autobusgarage. Beetje bouwen en ws. in copulatie-stemming. Plotseling beide snel wegzwemmen, toen 3e Fuut aan kwam zwemmen. (met 2 pulli op rug), ws. dus de eigenaar van het nest.

Blz. 32-33

17 Juni 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

Hornweg-Oost. In zone langs Westhaven, waar ook 14/6/87 al een nest vermoed werd, nu met handklappen

- Voordat ik met Merel
- Westrik een film maakte
- over de wilde natuur van
- Amsterdam getiteld *Haring*
- *in het IJ*, speelde Walters al
- mee in een film over de
- natuur in Amsterdam.

Walters met cameraman bij de kokmeeuwkolonie.

Overleg over de film binnen het hek van Mobil Oil.

: Walters meldt dat dit nest
 : niet eerder bezocht is. Dat
 : klopt wat mijzelf betreft.
 : Hoewel ik niets leukers
 : vond dan de nesten van
 : moeilijk vindbare soorten
 : op te sporen, kreeg ik in
 : de gaten dat vossen mijn
 : spoor naar nesten volg-
 : den. Vervolgens kwam dan
 : zelfs van goed verborgen
 : nesten, zoals dat van de
 : bruine kiekendief, niet veel
 : terecht. Ik liet ze vanaf dat
 : moment met rust en peilde
 : alleen waar het nest moest
 : liggen. Ik wist aan de hand
 : van nestbouwactiviteiten,
 : voedseloverdracht en het
 : uitvliegen van de jongen, dat
 : er een zeker broedgeval
 : was geweest. Alleen nesten
 : omgeven door dieper water
 : wilde ik nog weleens bezoeken.
 : Dat had geen invloed
 : op het broedresultaat.

vrouwtje Bruine Kiekendief opgestoten en zo nest gevonden. Vrouwtje vloog recht van nest af en begon meteen opvallend te alarmeren. In het bij nest 4 jongen van nogal uiteenlopende grootte. Een zat al in riet naast nest, hoewel dit waarschijnlijk nog nooit door bezoek gestoord was.

Blz. 35

Mobil buitenveld

In rietveld met vrij weinig water (ten O van ZB 1-35) nest van Bruine Kiekendief met drie ongeveer halfwas jongen (half uit dons, half bruine veren), van ongeveer gelijke grootte, die geringd met nrs. 6055139,140,141. Dit nest was op 2/5/87 door M. P. Melchers met 4 eieren gevonden. Op nest nu restanten van juv. Kokmeeuw. Ook op paden en laag begroeide stukken in wijde omgeving veel plukresten van juv. Kokmeeuwen, die ws. te wijten aan Bruine Kiekendieven.

Blz. 46-47-48

23 Juni 1987

Westelijk Havengebied (7 ½ uur)

In Stormmeeuwenkolonie langs pad Amerikahaven lag dode, iets aangevreten Kolblei, die daar 22/6 nog niet lag. Volgens M. P. Melchers in W. havens algemene vissoort. Ongeveer 180 gram. Van bek tot langste staartspits 24 ½ cm. Onderkaak korter dan bovenkaak. Doorsnede oog ongeveer 12 mm. Stond ruim 12 mm achter bek-einde. Buikvin donker. Kieuwvin en borstvinnetje aan de basis roodachtig. Inplant donkere rugvin tussen inplanten borstvin en buikvin in. Langs zijlijn ongeveer 43 schubben. Van zijlijn tot rug ongeveer 9 schubben. Staart gevorkt, beide punten ongeveer even lang.

Overall in, naar en door Kokmeeuwen en Stormmeeuwenkolonie brede paden door het hoge gras, mogelijk van Vossen.

Blz. 50-51 en 53 t/m 56 en 59

25 Juni 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Op "veldje Sandee" "sub song" Tuinfluiter Z van LM 5-6. Mobil binnen hek. In de namiddag holden ondanks mijn aanwezigheid twee Wezels achter elkaar een vast pad van "weitje 007" op. Wel wat -ondiep- duiken van Stormmeeuwen, maar zeker geen paniek of veel opvliegende vogels. Even later waren alle meeuwen weer op mij geconcentreerd.

Begin van klachten over overlast door de "meeuwen" (vooral Visdieven) bij het werken in het tankenpark. Agresie van de vogels zou het werk bemoeilijken. Al geluiden van opruimen der nesten (S. Waagmeester).

Blz. 63 t/m 67

29 Juni 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Paul Marcus (van VWG Amsterdam) had enige dagen tevoren op doodlopende paadje op O. puinstort twee prooiresten van Gierzwaluwen gevonden. Zelf een gaaf stel vleugels geprepareerd. Aan mij nu restant van 2e incomplete stel: p 11 links 30, p 10 139, p 9 144, p 8 141, p 7 128 (rest ontbrak). Zie ook een vondst op Brettenpad op 8/6/87.

Marcus wist ook Ransuilennest in aanplant in uiterste Westen van Olifantenveld. Ongeveer 4 m hoog in Meidoorn. Oude vogel op enkele – niet precies te tellen – jongen. Was mak.

Paul Marcus had enige dagen tevoren mannetje Bruine Kiekendief met prooi zien invallen in rietland ten N van Brettenpad, richting MCA. Indruk bestond -bij zowel PM als bij mijzelf- dat er meer naar het Westen nog een tweede paar was. In het "natuurreservaat" O van Grote Braak werd riet elk jaar grondig afgebrand, resp gemaaid, zodat grote delen monocultuur van opkomend, jong riet vormden. In die delen broeden van Bruine Kiekendief praktisch onmogelijk. Sinds enige tijd hing in -"natuurlijke"- wilg in NW hoek van "natuurreservaat" grote balkonkast, waarin nu 4 al grote jonge Torenvalken.

30 Juni 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Mannetje Bruine Kiekendief maakte buit op "voetbalveld" Mobil buitenveld. Bij zijn duik vlogen twee Fazanten weg. Prooi was flinke bruine vogel, ws. dus jonge Fazant.

Blz. 94-95-96

Terugmeldingen Arnhem dd. 1/10/1987

Visdief Arnhem K 517292 dd. 20/6-1974 als vrij klein pullus geringd in broedsel met nog twee andere pulli op Zuidelijk deel Amerikaveld, dd. 26/8-1987 levend waargenomen aan Haringvlietsluizen ten N. van Stellendam op Goeree (Z.H). Telescoop-aflezing door J. M. van Muiswinkel. Afstand hemelsbreed 82 km ZW. Na 4815 dagen.

12 Juli 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

J. B. Buker had op bekende plek langs Haagse weg nu ongeveer 190 Visdievenlegsels en in Bijlmergebied ongeveer 100. In 1986 had hij in kolonie Haagse weg ongeveer 150 flinke Visdieven-pulli geringd.

Blz. 98-99 en 101 t/m104

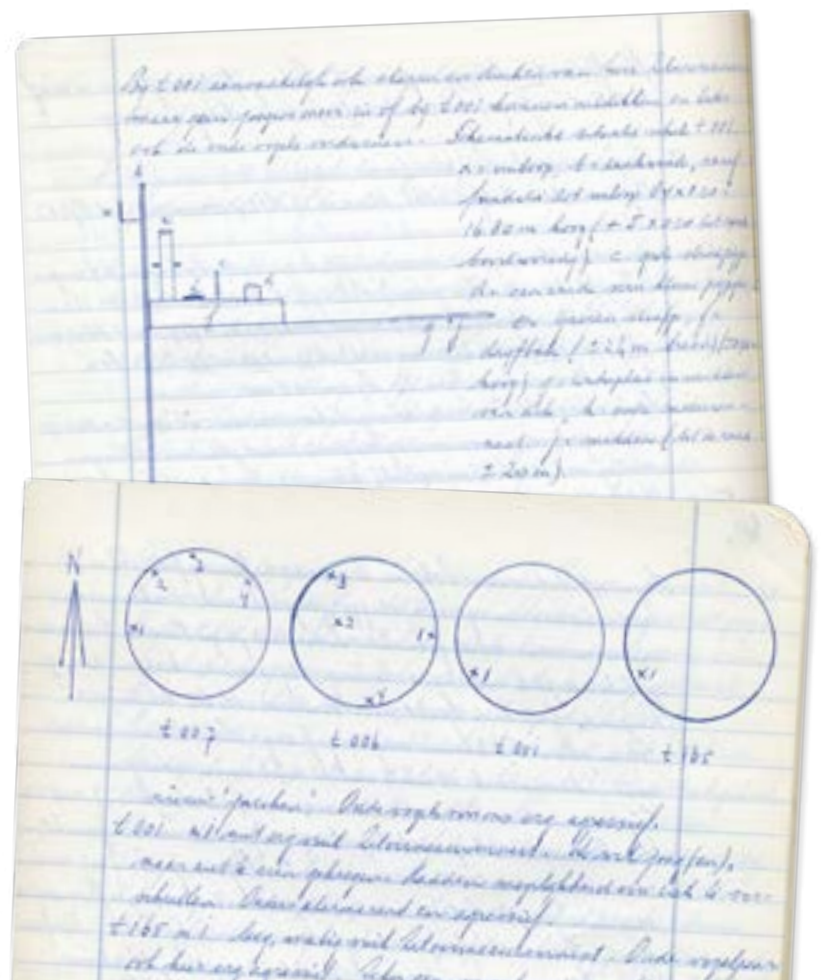
In literatuur werd sterfte gehele Koolmezenbroedsels in nestkasten wel geweten aan nat weer, wanneer de voerende oude vogels met hun natte veren steeds op de jongen komen. Ruime nestkasten, waarin de ouders naast

Walters observeert vogels in zijn 'privélaboratorium voor natuuronderzoek' binnen de hekken van Mobil Oil.

1987
fotograaf onbekend

Bij 'h' een oud meeuwennest op het afsluitsysteem van een brandstoftank (boven).
Locaties van meeuwennesten op de drijvende tankdaken van Mobil Oil (onder).
1988

de jongen kunnen staan, zouden daarbij voordeel hebben (mededeling J. B. Buker).

13 Juli 1987

Westelijk Havengebied. ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Op de Australiëhaven 1 paar Meerkoeten met 2 ¾ pulli. Ouderpaar was bijzonder fel op ook aanwezig half was pullus, waarvan geen ouder paar gezien. Felle aanvallen in achtervolgingen. Jong werd behoorlijk toegetakeld en bleef op laatst als dood op water drijven. Later weer tekenen van leven en wegzwemmen, gelukkig tot ver uit de buurt van agressieve vogels.

Uit hoog gras op "weitje 006", niet ver van waterzuivering, sprong jonge Scholekster J 238808 voor mij op. Kon al stukjes van ± 15 meter vliegen, maar raakte daarbij snel vermoeid en beperkte zich tot lopen, eerst snel, later steeds langzamer. Na ± 1150 m(!) kunnen pakken. Toen het eenmaal uit vertrouwde omgeving wegliep, moest jong wel achtervolgd worden, anders was deze uitputtingsslag (voor beiden!) niet aangegaan. 31 gram (op 11/7 323 gr). Vrij scherpe borstbeenkam. Weer losgelaten op "weitje 006", waar aanwezige paar Scholeksters met een vlug jong zelfs bij dicht passeren nauwelijks op J 238808 reageerden. Van grotere afstand kwam even later een andere Scholekster aanvliegen, die wel direct op jong reageerde en fel alarmeerde en dus wel de ouder-vogel was. Jong stellig over enkele dagen geheel vliegvaardig. In zijn angst-situatie bij de achtervolging reageerde jong niet op vrij laag overvliegende Torenvalk en deze niet op de jonge Scholekster.

Blz. 101 t/m 104

14 Juli 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Otto Schager had "van de week" 's nachts een kleine Vos gezien, o.a. bij t 007 met meeuw in zijn bek, maar ook (dezelfde?) bij schroothoop vlak tevoren.

18 Juli 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

In opening aan pijp (losgelaten isolatie) aan H.weg ten Z v.t I8 2 nest met kleine pulli Witte Kwikstaart.

Blz. 107-108

25 Juli 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7½ uur)

Mobil binnen hek. Predatie onder Visdieven-legsels en pulli ws. voornamelijk door Wezels.

In ZW hoek dijk t 18 I (dus vlak bij kolonie E-weg) verdween één midden op de dag in zijn hol na enkele ondiepe duikvluchten van Visdief. Gat gedicht, maar 1 uur later op enkele dm afstand nieuw gat.

Resultaten ruitellingen adulte kokmeeuwen 1987 (na tabel en diagram in het boek bij Langen 1987)

datum	1 ^o met groepen	2 ^o met groepen	3 ^o met groepen	4 ^o met groepen	n
2/7-2/8	12 (922)	3 (232)	2 (152)	0	130
7/8	28 (2162)	16 (1452)	12 (1212)	0	48
9/8	17 (2292)	6 (252)	4 (512)	0	71
11/8	46 (4652)	18 (2222)	9 (912)	0	93
12/8	71 (5222)	39 (2672)	26 (1912)	0	136
13/8-20/8	157 (3922)	84 (2162)	60 (2262)	0	266
24/8-31/8	245 (9522)	192 (7722)	162 (6242)	6 (222)	257
1/9-2/9	122 (9222)	121 (8922)	105 (7722)	11 (622)	126
2/9-5/9	212 (9592)	203 (9192)	189 (8522)	12 (502)	226
6/9	91 (9222)	83 (8922)	75 (6062)	7 (252)	92
8/9	117 (9922)	109 (9242)	101 (8522)	9 (222)	110
9/9	111 (10022)	107 (9642)	102 (9192)	17 (1512)	111
15/9	143 (10022)	192 (9922)	187 (9292)	27 (1922)	193
18/9	262 (9962)	257 (9772)	251 (9542)	45 (322)	262
19/9-20/9	101 (10022)	101 (10022)	100 (9922)	28 (2772)	101
23/9	242 (10022)	242 (10022)	238 (9232)	87 (3602)	242
25/9	247 (10022)	247 (10022)	*245 (9942)	146 (4172)	247
26/9	289 (10022)	289 (10022)	289 (10022)	176 (4582)	289
28/9	224 (10022)	224 (10022)	224 (10022)	162 (4062)	224
30/9	71 (10022)	71 (10022)	71 (10022)	40 (222)	71
3/10	99 (10022)	99 (10022)	99 (10022)	60 (2262)	99
10/10-11/10	222 (10022)	222 (10022)	222 (10022)	278 (7292)	222
14/10-19/10	194 (10022)	194 (10022)	194 (10022)	166 (8562)	194
21/10	200 (10022)	200 (10022)	200 (10022)	259 (4632)	200
26/10	200 (10022)	200 (10022)	200 (10022)	278 (9272)	200
10/11	233 (10022)	233 (10022)	233 (10022)	231 (9912)	233

Resultaten ruitellingen adulte kokmeeuwen. 1987

Diverse veren van vrouwtje torenvalk, doodgevonden aan de Hornweg. Linksonder van vrouwtje patrijs. 1987

Mobil Oil.
1987

Noordzeekanaal

'Kanaalzone'

'Zwanenwater'

'Mobilveld binnen het hek'

affakkelpijpen

Amerikahaven

Raffinaderij

Australiëhaven

Blz. 110-111

28 Juli 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Grote delen van "weitjes 006 en 007" ondergelopen door de vele regens. Daarin nu ook al ratelen van Rugstreeppadjes.

Blz. 115 t/m 119

2 Augustus 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7½ uur)

In Erasmusgracht bij Hoofdweg 1e K.J. Drieteenmeeuw! Zwarte snavel. Brede zwartbruine nekband. Donker vlekje aan voorste ooghoeken. Streepvormige "koptelefoon" eindje achter oog. Kop verder spierwit. Mantelveren grijs. Vloog later goed weg, hoog over de huizen. Donkere eindzoom aan staart. Bekende donkere V over vleugeldek.

Blz. 121-122

9 Augustus 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Nog steeds meldingen van diverse personeelsleden Mobil en anderen over waargenomen vossen, meest in ochtend- of avondschemering. Nu weer van Le Noble 's avonds na 23u op Mobilweg. Opvallend veel meer meldingen dan in eerdere jaren.

13 Augustus 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 3½ uur)

Konijn met dik opgezette, ws. blinde ogen, langs Au-weg. Myxomatose?

Blz. 125

20 Augustus 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5½ uur)

Enkele dagen tevoren was Vos geschoten bij huizen ADM (mededeling mevr. Jansen).

Blz. 128

2 September 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8½ uur)

T 007 had, als vele andere Mobil tanks, drijvend dak, dat met niveau van inhoud mee op en neer ging. Aan de zijkan- ten tegen inwaaien van regen en stof opstaande kanten, z.g. "weather-shields". Zelf daar nooit geweest. Naar midden van drijvende dak liep trap. Op traptrede t 007 nest van Ek- ster geweest. Was wel mislukt. Twee jongen over, die nog niet vlug waren, maar toch al nest hadden verlaten. Op dak t 007 half dood gevonden met bebloede koppen en afgemaakt. Vrij laat in het seizoen op dak t 007 tegen de "weather-shields" twee meeuwennesten met elke twee eieren. Zouden van Stormmeeuwen geweest zijn, maar bij verder navragen bleek, dat het wel Zilvermeeuwen moes- ten zijn. Klopte ook beter met de talrijke eigen waar-

nemingen van alarmerende adulte Zilvermeeuwen rond t 007, ook toen op de grond nergens meer jongen werden gevonden en aantal juvenielen in de vlucht beperkt. Uit de 2 x 2 eieren kwamen 2 x 2 jongen, die tot erg groot gevolgd werden. Ws. wel vlug geworden. Omdat het drijvende dak vrijwel nooit op tophoogte kwam, was er voor de jonge meeuwen geen mogelijkheid om vóór vlug worden van het dak af te komen, iets dergelijks ook bij t 006, t 004, t 005, t 002, t 003, t 001 mogelijk, maar hiervan geen waarne- mingen (veel alarm adulte Zilvermeeuwen rond t 004!). Alles gebaseerd op mededelingen personeelslid Hollander, die beroepsmatig van tijd tot tijd op de tanks moest zijn.

Blz. 130

6 September 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Volgens K. Pfeifer van Mobil had aan gasbol 154 een meeuwennest gezeten, naar zijn idee van een Stormmeeuw. Inderdaad in de buurt zelf in het late seizoen veel alarm van Stormmeeuwen opgemerkt.

Blz. 131

15 September 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Storten van slib uit havens en grachten in Aziëhaven maakt blijkbaar veel "eetbaars" vrij, weliswaar slechts enkele mi- nuten. Sommige Kokmeeuwen vlogen er al heen als schip een "onderlosser" – er aan kwam en waren dus op deze voedselvoorziening getraind. Van de groep Kokmeeuwen in de Mobil havenstrook deed nog geen 0? hieraan mee.

Blz. 135-136

10 Oktober 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

's Ochtends weer 12 konijnen geschoten. Mobil binnen hek.

17 Oktober 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5½ uur)

Weer een jachtpartij op veldje Sandee en Mobil buitenveld. Binnen hek Mobil zouden de konijnenjagers s'ochtends weer konijnen geschoten hebben, maar direct begraven als myxomatose-slachtoffers.

7 November 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Jager Barks zou s'ochtends één (ziek) konijn geschoten hebben en aan Zwanenmeer een IJsvogel gezien.

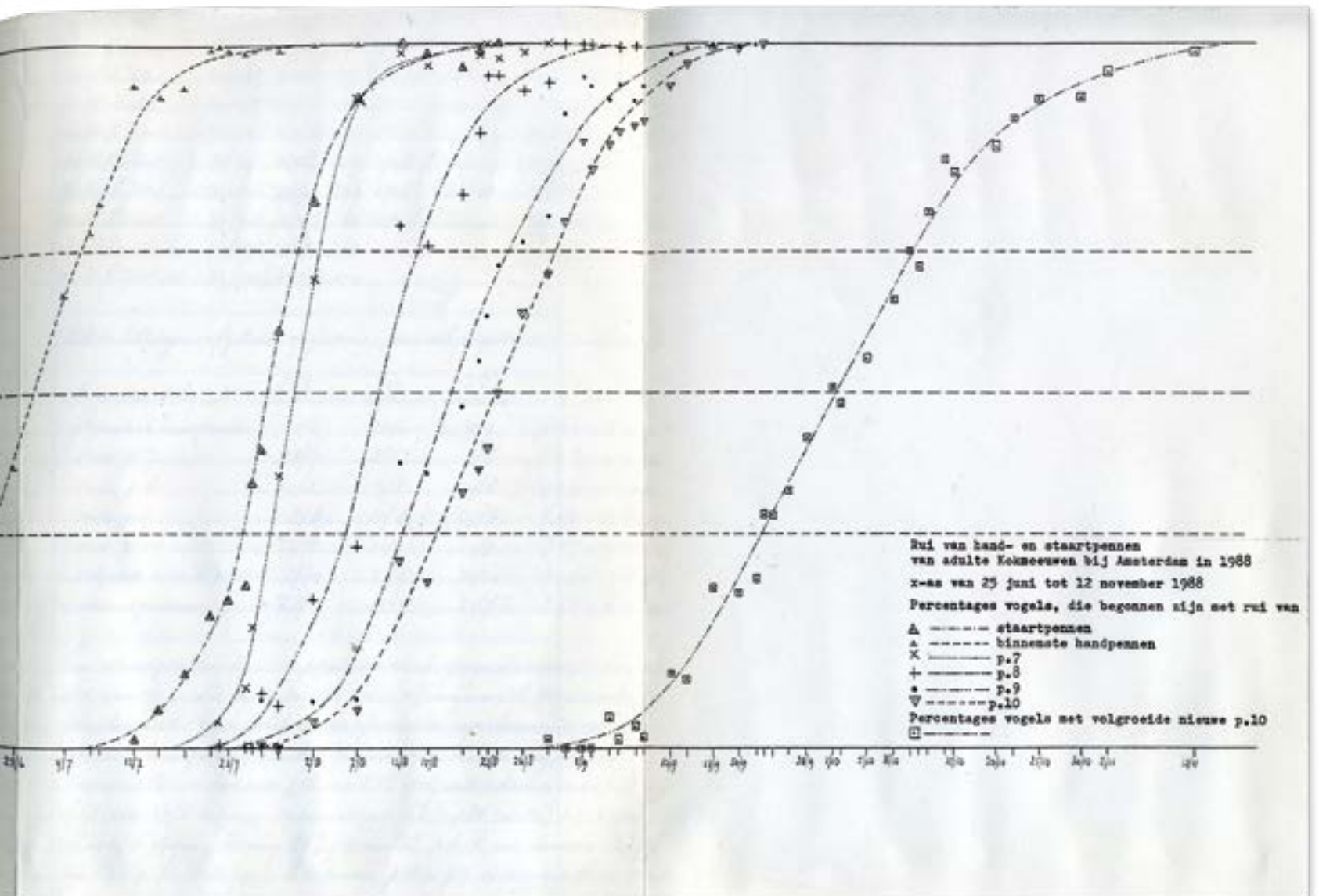
Blz. 153

22 December 1987

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

In bosjes "Gosewijn" 10 Eksters bij elkaar. Weer volop "snoeien" in aanplant Australië havenweg tussen Noordzeeweg en Aziëhavenweg. Verwijderen van veel bomen (16-17 jaarringen).

- Door de enorme grootte
- van de kokmeeuwkolonie
- kon Walters veel gegevens
- verzamelen voor rui-onder-
- zoek.

Grafiek over rui van hand- en staartpennen van kokmeeuwen. 1987

1988 dagboek I

Blz 3

14/3/87. 6.00-16.00u. 5.15u te Hoofddorp -5°C.

Eerste AWD tocht met Rob van de Valk (MM)

Tijdens vroege ochtendtelling onbewolkt met volle maan, weinig wind. 6.10u roep Fazant. Blaffende Vossen op afstand.

Totaal 7 konijnen waargenomen. Slapende Vos bij g 26.

Ook een vos in dr. 27/28.

29/3/87. 6.23-16.15u.

Om 5.15u te Hoofddorp +2°C.

AWD tocht met Rob van de Valk (MM)

Totaal 8 konijnen waargenomen.

8/4/87. 8.15u-14.30u.

Watervogels AWD

Totaal 11 konijnen waargenomen.

Blz. 15

19/7/87. 4.34u-13.30u. om 3.15u te Hoofddorp + 13½°C

AWD tocht met Rob van de Valk (MM)

Bekende muizensprong van Vos midden op de dag op prooi bij U-4 bak. Totaal 18 (!) konijnen waargenomen.

Blz. 18

9 Januari 1988

R.I West ('s ocht + 's mi 4 uur)

Waterkoud. Om 11.00u + 3°C, om 15.10u + 5°C. Af en toe motregen, erg somber. Hoofddoel excursie mossen (R v d Valk) en paddestoelen (R. Chrispijn). Zie ook Plantendagboek.

Blz. 31

14 Februari 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6½ uur)

In aanplant bij Jarmuiden nu een Ransuil. Volgens M. Melchers zaten daar enkele weken tevoren 4 ex. Uit 31 gevonden braakballen 69 prooidieren gehaald, t.w.

41 Veldmuizen (41 - 41 + 40), 1 Huismus (1-0 + t= 19.0%)

16 Bosmuizen (16 - 15 + 16), 1 lijsterachtige (0-0 + 2xt=

33.5) 8 Dwergmuizen (2 - 7 + 8), 1 Roodborst (?) (0-0 + 1

dunne t=25.4 m/m 66 zoogdieren).

Dus ook nu weer erg laag aandeel vogels (4.3% van de prooidieren), dat al veel meer in deze streken gevonden.

Volgens M. Melchers (via de dierenambulance) was er "de vorige week" op de Noordzeeweg een Vos doodgereden.

Blz. 34 en 36

20 Februari 1988

Sluiseiland IJmuiden ('s ocht + 's mi 6½ uur)

Zwaar aangevreten al lang dode, adulte Zilvermeeuw.
Geen bruinzweem op Pr. C. Vishaak in de snavel, met koor-
tje! Overall lucht en keutels van Vossen. Werden in sche-
mering wel op de sluisbruggen gesignaleerd. Er zouden
al Vossen op het Forteiland geweest zijn, dat van het land
gescheiden was door diep, breed, zout water.

Blz. 41-42

2 Maart 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Mobil binnen hek Op "weitje 007" Bonte Kraai.

Blz. 49

14 Maart 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op latere ochtend ook veldje Sandee bezocht. Op 4 punten
Heggemus en op ook 4 punten Winterkoning zang. Twee
Wulpen vlogen alarmerend uit "prairie"-gebied van Mobil
buitenveld weg.

Blz. 63 en 65-66 en 68-69

28/3/88

Begin zang Merel blok Vespuccistraat om 5.37 u. Zons-
opkomst 7.06! Ook al enkele dagen tevoren zeer vroeg
begin geconstateerd.

1 April 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Dode Mol midden op velden ten Z van veldjes Sandee.
Daar in uitgestrekte lage duindoornbegroeiing ook een bol
nestje dode grasvezels, waarin nauwelijks een ingang te
ontdekken viel en dat ws van Dwergmuis (niet van vogels).

2 April 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Mobil binnen hek. In Kokmeeuwenkolonie in en om Z. tuin
± 10-20 nesten min of meer in aanbouw, dus nog erg weinig
t.o.v. aanwezige vogels (vele duizenden, niet geteld), ws.
nog niet zo dicht bevolkt als tijdens maximum in seizoen
1987. Bij vrij intensief doorkruisen geen eieren gezien.
Geen dode of zieke Kokmeeuwen in kolonie. Op grond
Z tuin Kokmeeuwen 200-0.

Blz. 79-80

12 April 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Hornweg-Oost. Vooral drukke zang van Fitissen.
Op kaart aangetekend 60 x Fitis, 7 x Winterkoning (wei-
nig!),
8 x Heggemus, 4 x Tjiftjaf, 4 x Rietgors, 2 x Merel(!),
1 x Koolmees, 2 x Kneu, 7 x Fazant.
Niet zingende Zanglijster bij N. zandpad.

Eieren veldleeuwerik.

Veldleeuwerik met jongen.

Kokmeeuw.

- Ik stuur Walters bericht dat
- ik op 27 april vader ben
- geworden van een zoon. Hij
- nodigt me uit om langs te
- komen. Als ik in de Vespuc-
- cistraat arriveer krijg ik
- van de beide broers een
- allerhartelijkst ontvangst.
- Ook een cadeautje voor
- mijn zoon Niek: een spaar-
- bankboekje met daarop
- een eerste geldstorting van
- Walters. "Ga sparen voor
- je zoon, daar heeft hij later
- profijt van."

Blz. 92-93

17 April 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Mobil binnen hek. Rond zoutloods nu ca 100 Kokmeeuwen. Op achterveld ten O. van middenhek slechts ca. 100 Kokmeeuwen (2 x geteld, waarvan laatste keer na enige tijd rust in kolonie). In Z. tuin naar schatting 1200 Kokmeeuwen en op en rond Zwanenmeer en op "weitje 007" 1100. Op "weitje 006" ± 100 ex rustig. Totaal dus ruw 2600. Aantal paren dus tussen 1300 en 2600 (+ enkele honderden exx. in kanaalzone).

Blz. 106 t/m 109

27 April 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Mobil buitenveld. Vergeleken met Hornweg-Oost was natuurlijke begroeiing van Mobil buitenveld (dus excl ADM wilgenrij) minder hoog opgeschoten, veel grotere oppervlakten met ruig gras, zonder of met erg verbrokkelde struikbegroeiing en er was veel meer riet en meer moeras, ook excl. het kunstmatige element van het gemaai-de ZO rietland. Tjiftjaf eigenlijk alleen in ADM wilgenrij en nog nergens anders definitief gevestigd. Relatief weinig zang van Fitissen en juist veel van Rietzangers. In pas gemaai-de ZO rietland (nog W. van ZB 1039, slechts enkele meters vanaf wilgenbosrand) spatte Watersnip van nest met drie kennelijk verse eieren. Vogel gaf bij wegvliegen enkele harde snippenkreten en schudde nog nauwelijks van nest ook opvallend met vleugels, als om aandacht te trekken.

29 April 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Mobil buitenveld. Watersnip in ZO rietland was nu eerder van nest af en liet zich niet verrassen. Veel "tjekke-tjekke"-geroep. 4e ei: 3.84 x 2.77 cm. 15.0 gram.

Blz. 113-114

1 Mei 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Op oude goed overdekte Eksternest ten N van ZB 5-12 (bij gat en luik) in duindoorn op ± 1 ¾ m hoogte nu een zeer vast broedende Ransuil met 4 donsjongen van zeer gevarieerde grootte en een bedorven klotsei. Oude vogel kon door dakconstructie van nest moeilijk weggkomen.

Blz. 123-124

7 Mei 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 8 ½ uur)

Nachtegaal in natuurlijke bosje W. van Hornweg thv. Marbonbosjes. Op NW hoek driesprong Basisweg/ Hornweg/ Noordzeeweg Tuinfluiter in aanplant.

Blz. 145 en 147-148

19 Mei 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Stormmeeuwenkolonie. Doppen van uitgevreten nest nr 18 lagen aan andere kant van hek, zonder dat daarin een gat was. Maar maaswijdte voldoende voor Wezel of Bruine Rat! Op verschillende punten in oude installaties en ook aan gasbollen jonge Spreeuwen in de nesten te horen.

Blz. 150

21 Mei 1988

R.I. West ('s ocht + 's mi 8 uur)

In Bosuilenkast 3 Holenduiveneieren: 3.86 x 3.04/ 3.76 x 2.99/ 3.87 x 2.98 cm. Daarin ook veren, o.a. slagpennen van Ekster (2e KJ). Bosuilen zelf niet gezien.

Tuinfluit W. van oude machinehal. Grauwe Vliegenvanger bij BBA. Eerste Groenlingennest aan CTD-loods leeg, dus mislukt. Op 2e Groenlingennest vrouwtje broedend op 5 eieren.

Eerste en enige zingende Fitis ± 18.00 u ex. Hoogendoorn. Nestkast-controle: van 21 kasten.

Blz. 153-154-155 en 157

23 Mei 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Mobil binnen hek. In schelpjesvoering van verloren Scholieksternest nr 2 ook twee ex. van fossiele Bitium reticulatum! (Muizenkeutelje. MM)

25 Mei 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 ½ uur)

Mobil binnen hek. Stormmeeuwenkolonie: nest nr 51: 1e ei 5.70 x 4.25 cm. 54.2 gr.

Nog zeker 6 alarmerende Kieviten bij Z. fakkel. Uit t 007, van kale "gefraisde" grond roepende Goudplevier opgestoten, die vrijwel in prachtkleed was. In hoge gras aan voet dijk t 007 op Zuiden vrouwtje Krakeend van nest opgestoten. 4 eieren. Bij gasbollen uitgevlogen jonge Witte Kwikstaart.

Langs kant Amerikahaven 3 Tortelduiven ("echte").

1988 dagboek II

Blz. 5-6-7

Visdief Arnhem K 531259 28/6/1974 door mij als groot pullus geringd op O. voorveld van Middenveld, W. havengebied, Amsterdam, 3/8-1988 door J v.d Geld gevangen en weer losgelaten (met andere ring!) op gemeenschappelijke slaappleats in het Wormer- en Jisperveld (12 km hemelsbreed, na 5149 dagen).

26 Mei 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Mobil buitenveld. Nest van Watersnip in ZO rietland definitief verlaten, ws. al een poos. Eieren licht bebroed; hadden verder gevorderd moeten zijn.

In struiken langs Westrand Mobil buitenveld twee Ransuiltakkelingen, die al flink konden fladderen en ook al overwegend in bruine veren gehuld. Geringd met nrs. 5211621 en 629. Zaten in verschillende struiken. Nog wel volop dons. 2 dia's in dreighouding van een ervan. Was erg agressief. Sprong zelfs onverwacht op mij af bij het fotograferen.

Blz. 10 t/m 14

29 Mei 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Mobil binnen hek. Binnen gazen omheining van trafohuisje 7e straat/K weg, vlak tegen gaas aan in grind, nieuw nest van Scholekster (nr 16) met een ei. Door ons verrast, holde vogel van nest en bleef enige tijd lang vruchteloos tegen gaas opspringen. Was kennelijk niet gewend om naar die richting van nest af te gaan. Bij onze nadering van andere kant waren er geen problemen. Vogel ongeringd.

Blz. 33 t/m 39

12 Juni 1988

R.I. West ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Bij oxydatiebedden uitgevlogen jonge Witte Kwikstaart. 2e Groenlingennest aan loods CTD leeg en uitgewoond, ws dus wel goed uitgevlogen. Veel alarm Boomkruiper bij oxydatiebedden. Door harde wind veel ruisen van bladeren en daardoor geluiden op enige afstand niet op te vangen (van belang voor opsporen nesten met jonge Grote bonte Spechten).

16 Juni 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Bezoek aan Kokmeeuwenkolonie Aziëhavenweg. Diverse Kokmeeuwnestten met kleine pulli. Gevonden nesten met 1 ei 13 x, met 2 eieren 16 x, met 3 eieren 41 x en 3 nesten met kleine pulli, dus totaal 73 bewoonde nesten, wat goed klopt met de op 15/6 geschatte 150 adulte vogels.

(Plevierenboek 13)

Blz. 213

29/5/88

Op vrijwel kale stuk van Centrale Middenveld tussen Aziëhaven en Australiëhaven (afgegraven grond-depot) bij 3(!) Bontbekplevieren groot pullus weg zien lopen en door R v d Valk gepakt. Geringd met BL 141556.

- De ruim zestigjarige Walters
- begon aan sprintsnelheid
- in te boeten. Snelhollende
- steltlopers waren hem te
- vlug af. Dat gevoegd bij
- regelmatig terugkerende
- rugklachten maakte het
- gezelschap van jongere
- vogelaars, zoals Rob van
- derValk, Fred Nordheim,
- Rob Chrispijn en ikzelf voor
- hem handig. Hollen naar de
- vangkooi of achter pulli aan
- was voor ons meer sport
- dan inspanning.

Het koeren van houtduif in de Vespucicstraat (aantal malen te-toer-toer-toer-toer), rechts: veren van zanglijster. 1988

Op meest W. spuitvak (ten W van Dortmuiden) kennelijk ook een Kokmeeuwenkolonie (honderden alarmerende exx.). Aan Australiëhavenweg twee zingende Spotvogels bij de palen 63133 en 63152.

In rietveldje -nu zonder water- in smalle strook tussen Hornweg en Australiëhavenweg (t.h.v paal 63179 rechts) nu nest van Bruine Kiekendief gevonden. Er liep al een – smal- paadje naar toe! Bevatte 4 nog vrij kleine pulli in wit dons + 2 bedorven eieren van 4.98 x 3.82 en 4.97 x 3.72 cm. Riet was manshoog. Nest vrij klein, laag, geheel schoon.

Blz. 47

24 Juni 1988

Spieringhorn-Sloterplas ('s ocht. 3 ½ uur)

Aalscholver daalde op N deel Sloterplas en begon meteen te duiken. Steeds vergeefs, maar de 23 ste keer was zichtbaar raak: flinke vis (ws. voorn). Na enige moeite ingeslikt en daarna toch weer snel 3 x duiken, zonder voor mij zichtbaar succes. Dan wat schudden en vrij snel daarna wegvliegen, ws. van de plas af.

Blz. 50 t/m 54

7 Juli 1988

R.I. West ('s ocht. 3 uur)

Laatste twee oxydatiebedden werden gesloopt. Weer een verdere verarming van terrein voor de vogelstand. Veel alarm Grauwe Vliegenvangers bij slibpersgemaal (huisje plunjerpompen). Een jong gezien, dat al handig rondvloog en dus misschien al enkele dagen eerder uitgevlogen. Volgens Handbook leggen een ei per dag, dus leggen 4-5 dagen, broeden eieren 12-14 dagen en nestperiode jongen 12-13 dagen. Totaal dus 28-32 dagen + wellicht nog enkele dagen. Eerste ei van dit broedsel moest dus op 5/6 tot 9/6 (of enkele dagen eerder) gelegd zijn. Vliegenvangerskastje 4/6 5 eieren, 12/6 mislukt geconstateerd. Indien 5/6 mislukt, dan dus onwaarschijnlijk snel begin van vervolglegsel, dus nu stellig twee broedparen op R.I. West.

10 Juli 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Bruine Kiekendievennest Australiëhavenweg nog in orde met vier jongen, waaronder het nakomertje, dat nu ook nog duidelijk ver achter in ontwikkeling en – afstekend tegen de andere drie – nog vrijwel geheel in wit dons.

R.I. West.
1988

• 'Laatste twee oxydatie-
• bedden werden gesloopt',
• een grote gebeurtenis in het
• leven van Walters. In 1946,
• meteen na de oorlog, kreeg
• hij toestemming om op het
• terrein van R.I. West vogel-
• studie te verrichten. Het
• terrein werd zijn eigen tuin.
• Een paar hectare groot met
• een ringgracht er omheen
• en een groot populieren-
• bos aan de overzijde van
• het water. Vogels vangen en
• opmeten, nestkastcontroles,
• kortom alles aan vogelstudie
• heeft Walters hier onge-
• stoord kunnen doen. Hoe
• lang nog? Hij had de sleutel
• van het hek. Het was zijn ei-
• gen paradijs van waaruit hij
• vogeltellingen deed op de
• Sloterplas en broedvogels
• inventariseerde op de spuit-
• velden voor het Algemeen
• Uitbreidingsplan.
• Het slopen van de oxydatie-
• bedden op R. I. West bete-
• kent het einde van een van
• zijn meest geliefde stukjes
• natuur in Amsterdam. Hier
• is nieuwbouw gepland en
• dat kwam er na de afbraak
• van R.I. West.

12 Juli 1988

R.I. West ('s ocht + 's mi 5 uur)

Jonge Blauwe Reiger (ws. 1987) slikte al dode, ws. zelf gevangen Mol geheel in. Daarna drinken.

N.B. Volgens Rob Chrispijn had paar Bruine Kiekendieven inderdaad op ongeveer dezelfde plek als in 1987 op Mobil buitenveld nest gehad. Hieruit waren drie jongen uitgevlogen (\pm 2 weken terug). Volgens M. Melchers was Bruine Kiekendiefnest in zone aan Westhaven inderdaad mislukt (\pm 3 weken tevoren vastgesteld, maar mogelijk al veel eerder gebeurd).

Blz. 56-57-58

18 Juli 1988

Slotermeer-R.I. West ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Op rand van deur boven toilet jachthaven Noord een Boerenzwaluwnest met drie vrij grote jongen. 2e broed. Volgens de eigenaar in 1988 voor het eerst! Mijn aandacht werd getrokken door rondvliegende zwaluwen. Volgens huidige plannen moet R.I. West op 1 Januari 1992 gesloten worden (mededeling C. van Kerkwijk).

- Voor Walters een trap
- onder de gordel, maar het is
- niet anders.

20 Juli 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

Nest Bruine Kiekendief bij Au-weg nu leeg. Alarmerend vrouwtje vloog met takjes rond, alsof nestbouw. Bij nest vers afgekloven, wel jonge Fazant. Vanuit riet uit omgeving nest vlogen twee jongen met enige moeite weg. Zeker een ervan geringd. In omgeving op lager begroeide stukken sterke vosselucht!

26 Juli 1988

R.I. West ('s ocht + 's mi 3 ½ uur)

Volgens M. Melchers kon Bruine Kiekendievennest aan Au-weg geen vervolglegsel zijn van nest in strook langs Westhaven, omdat dit laatste nog in orde was, toen hij aan de Au-weg al bouwactiviteiten zag.

(Plantendagboek)

20/6/88

Dia's van Grote Ratelaar, die al in ver gevorderde bloei. (Noordrand oude O. voorveld). Stellig daar ingezaaid, want nergens anders in omgeving.

Grote ratelaar langs de Australiëhavenweg.

28 Juli 1988

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Mobil binnen hek. Omgeving t 001/t 006/t 007 nu nog tien alarmerende Zilvermeeuwen. Geen jongen gezien en ook geen lang-juichend geluid van de oude vogels gehoord, zoals ze laten horen bij weg vliegen van hun jongen.

Op Mobil terrein werden nu geregeld/dagelijks Vossen gezien door verscheidene personen, o.a. een zittend op bankje voor rokers abri bij Z fakkel(!) en vaak langs Fluorweg.

Blz. 81 en 84-85

Korringa, P. 1936. Visscherij en Vischfauna van Noordzeekanaalboezem. De Levende Natuur 41: 115-123. "Tot 1921 nagenoeg een zoetwatergebied. Veranderde toen radicaal door krachtig spuien met Zuiderzeewater in voorjaar 1921 om kanaal ijsvrij te maken en inlaten van zoutwater in de warme zomer 1921. Oude toestand nooit geheel teruggekeerd.

Zeer nadelige invloed op visstand door lozingen van Van Gelder Zonen op kanaal, totdat in April 1931 een afvalleiding naar Noordzee enkele honderden meters buiten de Noordzeesluis te IJmuiden in bedrijf werd gesteld. Omstreeks 1930 was gehele Noordzeekanaal boezem door deze lozingen onbewoonbaar geworden! Lozingen van de suikerfabriek te Halfweg, vooral nadelig voor visstand in zijkanaal F. Geen of weinig sterfte, maar de vis wijkt uit."

Blz. 87-88

30 Augustus 1988

Naar Osdorperbinnenpolder ('s ocht. + 's mi 5 ½ uur)

In poldersloten veel, vrij grote en erg actieve, grof geschubde Karpers. Vaak met vinnen of zelfs ruggen boven water.

Blz. 94

14 September 1988

R.I. West ('s ocht + 's mi 3 ½ uur)

Volgens de laatste berichten wordt R.I. West per 1/1/1993 gesloten. In 1927 geopend. Grootste uitbreidingen in 1955 (mededelingen C. van Kerkwijk).

Blz. 102 t/m106

10 October 1988

R.I. West ('s ocht + 's mi 4 ½ uur)

10.15 u + 12 graden C. Halfbewolkt. Straffe W. wind. 12.00 u + 11.1 graden C. 13.40 u + 11.5 graden C. Bij stadsreiniging aan Willem de Zwijgerlaan als altijd veel, vooral 1e KJ Zilvermeeuwen. Van adulte ex. hadden

8 nog een oude p 10 en 28 niet meer (dus 22.2% - 77.8%), ongeveer zelfde niveau als IJmuiden op 30/10/88.

14 October 1988

R.I. West ('s mi 3 uur)

Op rustig stukje grassland in uithoek 100 – 150 Kramsvogels, druk foeragerend, en enkele tientallen Koperwieken. Zacht, vrij zonnig en rustig weer.

Blz. 129

10 December 1988

Mobil buitenveld

Weer verscheidene Fazanten geschoten tijdens jacht op dit veld.

Van een der jagers ring ontvangen: 4 .109.319 HELGOLAND GERMANIA. Was volgens de jager afgenomen van door hem geschoten Kuifeend op Noordzeekanaal, hoek Amerikahaven ("± 4 weken geleden"). Op 1/10/88 geringd als vrouwtje 1e KJ op Hemmelmarker See, Schleswig-Holstein.

- De voormalige werkgever
- van Walters, Van Gelder
- Papier, was een grote speler
- bij het verpesten van de
- waterkwaliteit in het Noord-
- zeekanaal.
- Anno 2016 is er weer een
- plek waar een vos op een
- stoel gaat zitten. Nu een
- stoel op het terras van een
- restaurant in het haven-
- gebied.

Volkstuincomplexen door Walters geïnventariseerd.

De Bretten

Sloterdijkmeer

Nut en Genoegen

1989 dagboek I

Blz. 139-140 en 142

17 Februari 1989

Volkstuinen "Nut en Genoegen", Sloterdijk

11.00 u + 3 graden C, 13.00 u + 5 graden C. Toenemende bewolking, matige Z.O. wind, Bft. 4. Gedurende 1 ½ uur in de late ochtend totaal geen zang, behalve 2 x een Koolmees. Nergens Ransuilen of concentraties uilenballen kunnen ontdekken. Wel bij toeval een braakbal gevonden, waarin Vink. Enkele tientallen Waterhoentjes in omgeving van vijvers. Complex "Sloterdijkermeer" gesloten.

- Walters begint belangstelling voor Volkstuincomplexen te tonen. Ze zijn makkelijk bereikbaar en door de fijnmazige padenstructuur goed en snel te inventariseren. Soms werd er hier en daar koffie aangeboden aan de keurige rijzige heer die belangstelling voor de natuur in hun volkstuinen had.
- Walters schreef een aantal uitvoerige rapporten over de broedvogels op diverse tuincomplexen.

19 Februari 1989

Slotermeer en R.I. West ('s ocht. + 's mi 4 ½ uur)

In sloot tussen Eendrachtspark en Slotermeer een paar Futen, waarvan een met zeker drie kleine, maar niet meer zeer kleine, pulli op de rug. Indien bijv. drie dagen oud, dus 16/2 uitgekomen, dan eerste ei omstreeks 13 Januari 1989 gelegd (28 dagen broeden en leg-interval voor 4 eieren 3 x 2 dagen, op grond van Handbuch en oude Handbook). Uiterst vroege datum, die bij invallende vorst wel tot mislukking geleid zou hebben en met afhankelijke jongen alsnog slecht zou kunnen aflopen.

21 Februari 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 4 ½ uur)

Op Amerikahaven ruw 3500 eenden, meest Wilde Eenden en Smienten, ook Krakeenden, Bergeenden (2 paar), Kuifeenden en Tafeleenden (o.a. 30 -19).

Aan wallekant Amerikahaven groep van 22 Scholeksters. Witte Kwikstaart. Op t 169 54 Fratertjes. Overall in havengebied veel werk, het meest ingrijpend op Hornweg-Oost, dat nu geheel kaal was gemaakt, waarvan grond werd afgevoerd en waar -in het Noorden- ook al werd geheid. Uitbreiding van 56 ha(!) van Nissan!

(Plantendagboek I)

Blz. 248

19/8/88

Dia's van Grote Ratelaar, die al in ver gevorderde bloei (Noordrand oude O. voorveld). Stellig daar ingezaaid, want nergens anders in omgeving en dan meteen zo talrijk. Op oude deel O. voorveld verder nog o.a. Wondklaver, Muurpeper, Duinaveruit, een polletje Helm(!), Scherpe Fijnstraal, Slangenkruid, Rolklover, Duizendblad, Teunisbloem, Ossetong, Knoopkruid, Kruipend Stalkruid, St. Janskruid, Wilde Reseda, Blaassilene, Gele Kamille, Zeepkruid, Boerenwormkruid, Zandzegge, Karthuizer Anjer.

Blz. 306

19/5/89

Vreemd, stijf, sprietig, bijna liggend gras in ontwikkeling op ex. spoorbaan naar Mobil. Volgens T. Denters van Floron was dit Langbaardgras.

Gewone ossetong.
foto Fred Nordheim

Blz. 144-145-146

4 Maart 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Nog geen riet gemaaid in ZO hoek Mobil buitenveld. In de namiddag daar Blauwe Kiekedief (vrouw-tjes kleed). De drie knotwilgen waren opnieuw geknot.

Mobil binnen hek. Rond t 001 58 Fraters. Sperwer (vrouw-tje kleed). Werde enkele malen achtervolgd in wilde vlucht door veel kleinere Smelleken. Donkere bovenzijde, brede eindzoom staart. Felle roep "ki-ki-ki" tijdens de achtervolging.

Op alle velden ex-Olifantenveld ten W. van Australië-havenweg wilde vegetatie geheel weggehaald en drainage "verbeterd" door aanleg van nieuwe sloten.

18 Maart 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Aanplant rechthoek Jarmuiden geheel gesloopt! Ook aanplant tussen rijwielpad en autoweg Basisweg vrijwel geheel "weggedund".

Alarm Wulp op W deel "prairie" Mobil buitenveld. Riet nog niet gemaaid. Geen activiteiten van Kieviten. Ook alarm Wulp in ZW-hoek oude O. voorveld.

Blz. 154-155

27 Maart 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Met speciale aandacht langs Oostrand Mobil buitenveld nu 6 verschillende zingende Tjiftjafs, w.v. een in natuurlijke vegetatie ten N. v. LM 3 op dubieus geschikte plek, dus wellicht op doortrek. (NEEN, gehele seizoen daar zingend aangetroffen!)

- Uit toevoegingen zoals
- 'NEEN' blijkt, dat Walters
- zijn dagboeken nóg eens
- doorlas en verbeteringen
- aanbracht.

- De drie knotwilgen in de 'ZO riethoek' op het 'Mobil
- buitenveld' werden door mij geknot. Dat wist niemand. Ik
- vond dat leuk om te doen. Het veld 'Hornweg-Oost', waar
- ik ongelofelijk genoten heb van de natuur, ging op de schop.
- Een grote Japanse autofabrikant ging hier zijn auto's via de
- Westhaven aanvoeren en parkeren op wat eens...
- Hier bloeiden de eerste vleeskleurige orchissen en liepen er
- honderden rugstreppadden, plevieren, bruine kiekendieven,
- dodaarzen, tureluurs, grutto's, scholeksters, leeuweriken,
- graspiepers, patrijzen, jonge hazen, teveel om op te noemen.
- Ik lag hier zinvol niets te doen in de zon. Viste in de Westhaven,
- waar op de oever een jonge wezel op mijn voet ging zitten.
- Hier heb ik in het gras gevreeën. Dat had Walters eens
- moeten weten.
- De biodiversiteit van dit grote gebied heeft Walters samen
- met de jonge vogelaars vanaf het opspuiten tot aan het
- 'schonen' kunnen volgen. Bofkonten waren we, met zoveel
- natuur waar je kon doen en laten wat je wilde. Het deed
- Walters en zijn makkers pijn dat dit *onbedoelde* natuurgebied
- zijn *bedoelde* bestemming kreeg.

Hazen op 'Amerikaveld-Noord'.
foto Fred Nordheim

1989 dagboek II

Blz. 18-19

18 April 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Inventarisatie velden Sandee Noord en Zuid, waar het nu erg rustig was. Meer dan 100 registraties. O.a. voor de eerste keer Zanglijster (zie Au-weg), die langdurig zong in hoge wilgenopslag, maar ook wel in aanplant. Verder daar ook een zich weer schuil houdende, maar even luid zingende Blauwborst. Heel weinig zang van Tjiftjafs.

Blz. 23-24

21 April 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Mobil binnen hek. Op achterveld nog steeds de Tjiftjaf met de beginnende "pieper-zang".

- Het zal vast een Iberische
- tjiftjaf zijn geweest waar
- Walters het geluid niet
- van kende.

Blz. 30 t/m 33

28 April 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

In oude riethoek van ZO ADM akkertje Rg. "Stotend" alarm van Wulp ten Z van R.I. Grote IJpolder. Duindoornbos op Mobil buitenveld, dat in voorjaar 1988 in brandgestoken was, nog niet geheel hersteld. Alleen nieuwe uitlopers aan de randen. Er werd nog steeds in ZO rietland gewerkt. Afvoer van gemaaid riet. Enorme sporen van tractor en aanhangwagen! Nu toch al baltsvliegende Kievit aldaar. Nu geen Tjiftjaf (met afwijkende zang) ten O van LM 7 op buitenveld. Bij doorkruisen van Mobil buitenveld 150 registraties, maar daarbij geen enkele Grasmus.

29 April 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 7 ½ uur)

Roepende Zwartkopmeew(en) boven Kokmeeuwenkolonie op NW spuitvak van O. voorveld. Later ook hoog boven Mobil buitenveld.

Mobil binnen hek. Op Zwanenmeer baltsbelletje van Do-daars. Op achterveld nog steeds Tjiftjaf met de afwijkende zang.

Blz. 50-51-52

14 Mei 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

F. Nordheim had "enige tijd geleden" nest van Wulp met twee eieren op Amerikaveld-Noord, niet ver van aanplant langs Ruigoordweg. Was nu leeg, dus wel mislukt. Daar wel een roepende Wulp en later meer naar Noorden ten W. van de weg ook een jodelende Wulp.

Blz. 54-55-56

16 Mei 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Bij inventarisatie velden Sandee-Zuid en Noord 113 registraties. Rond de Zuidgrens van Sandee-Zuid, niet ver van de zangplaats op 18/4-'89, alarmerende (Witgesterde) Blauwborst met zeker twee kennelijk pas uitgevlogen, nog duidelijk kleinere jongen.

Blz. 58

19 Mei 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 6 uur)

Op veldje "Gosewijn" (Olifantenveld ten O. van Australiëhavenweg) ook nu geen Nachtegaal (late ochtend, begin middag). Ten Z. van waterkering 2 x zingende Blauwborsten op verschillende plaatsen. Totaal in "gebied kaart D" (slechts gedeeltelijk bezocht) 126 zangregistraties.

Blz. 64-65-66

24 Mei 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Ook zang van Spotvogel in (een der hoogste bosjes) natuurlijke vegetatie van Sandee-Zuid. Mogelijk toevallig uitwijken vanuit aanplant, maar misschien eerste definitieve vestiging buiten aanplant in havengebied.

25 Mei 1989

R.I. West ('s mi 4 uur)

Broedende vogel op Waterhoennest nr. 5, waarin nu 6 eieren. Tijdens rondgang in de W en Z. buitensingel drie broedgevallen van Grote bonte Spechten vastgesteld aan de hand van meest fel alarm en (zacht) bedelen van de jongen. Bij RWK ook alarm (als vanouds) van Grote bonte Specht. 4e broedgeval?

26 Mei 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Ten Oosten van Australiëhavenweg was tussen Noordzee-weg en Aziëhavenweg een brede strook wilde begroeiing (in de broedtijd!) vernield, ws. als voorbereiding tot het leggen van de geplande rioolleiding.

• Walters stort zich met veel energie op het inventariseren van kleine zangvogels in het gehele Westelijk Havengebied. De terreinen veranderden van kale pioniersbiotopen in jonge duingebieden, met een toenemende begroeiing en een gevarieerde zangvogelbevolking. Aanpassingsvermogen is de meest karakteristieke eigenschap van succesvolle individuen en soorten. Walters toont veerkracht door zijn aandacht te richten op wat er aan nieuwe soorten verschijnt en laat zich niet ontmoedigen bij zijn natuurstudie door wat er verdwijnt.

Zanddoddegras op kaalgeschoven opgespoten zand uit IJmuiden. Centrale 'Middenveld'. 1993

Blz. 72-73

27 Mei 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Mobil buitenveld. In centrum van dit veld op weinig betreden (vosse?) paadje uitgevreten ei-dopje gevonden. Maximaal konden de afmetingen ruw geschat $26 \frac{1}{2} \times 39.00$ mm geweest zijn, wat kleiner is dan van Waterhoen. Dopje was minder gevlekt dan bij Waterhoen gebruikelijk (met roodbruine en grijze vlekjes). Dopje stemde goed overeen met afbeeldingen van ei van Waterral in Oologica Belgica (Verheyen) en Oologica Neerlandica (v Pelt Lecher). Dop bewaard. Eigenlijk eerste bewijs van broeden, dat al lang aannemelijk was door late roep-waarnemingen.

Blz. 75-76

Telefonische mededelingen M.P. Melchers 31/5/89.

- 2 dagen tevoren nest van Bruine Kiekendief bij de Heining met 6 eieren,
- 2 dagen tevoren nest van Bruine Kiekendief tussen Noorderweg en Ruigoord met 5 eieren,
- al $\pm 1 \frac{1}{2}$ week tevoren in poel ten Westen van gemaal Rijnland vrouwtje Tafeleend met 6 pulli,
- in moerassen ten Westen van gemaal Rijnland ws. ook broedsel van Bruine Kiekendief,
- aan Noorderweg in behoorlijk ongeschonden natuurlijke vegetatie (halverwege naar Machineweg) enkele malen zang van Nachtegaal op dezelfde plek.

Blz. 78-79

3 Juni 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Op opgespoten veld ten Z van Velsersweg en ten W van N. deel Ruigoordweg in de verte zang van Veldleeuwrik. Langs deel van Noorderweg tussen Ruigoordweg en Machineweg op opgespoten terreinen veel zang van vooral Bosrietzangers. Tijdens langzaam voorbijrijden met de fiets 9-10 geteld! In en rond hoge bomen van vroeger boerenerf aan Noorderweg twee alarmerende en "stoeiende" Boomvalken. Op het oude erf ook Wk + Gm, maar beide ook veel zingend in natuurlijke wilgenopslag tegenover het erf. In het natuurlijke bosje ook een foeragerende Grauwe Vliegenvanger waargenomen! Gezien tijdstip van jaar ws. daar ergens broedvogel. In deze natuurlijke vegetatie, maar meer Westelijk, nu ook de Nachtegaal van Melchers gehoord (+ Tj + H) (zie 31/5/89). Ten N van Noorderweg nog veel ongeschonden akkerland in gebruik. Daar 2 paar Bergeenden en een op een kraai "stekende" Kluut. Ook alarm van Tureluur.

In rietvelden van Amerikaveld-Zuid (ten Z van "Eykelboom") roepende Baardmezen. Bij voorbij fietsen tussen Oiltanking en Noorderweg 7 zingende Bosrietzangers.

(Plantendagboek I)

Blz. 309 t/m 312

30/5/89

Aan Zuidrand Spaarnwouderdijk Beemdooievaarsbek al flink in bloei. Daar ook veel Glad Walstro. Nu op 4 (bekende) plaatsen op de spoorwegdriehoek Karthuiser Anjer in bloei (met resp 1, 6, 8 en 5 open bloemen). Op Mobil terrein aantal soortengras ingezameld en ter determinatie gegeven aan Ton Denters, John Franklinstraat 381 (coördinator FLORON), die goed is ingewerkt in o.a. juist grassen: Resultaat: Zachte Dravik, Langbaardgras, Hardzwenkgras, Fijnbladig Schapegras, Zanddoddegras, Ruw Beemdgras, Glanshaver, Mannagras, Duinriet. Verder nog bij Mobil voorkomend, maar niet door Denters gedetermineerd: Straatgras, Riet, Glad Vingergras, Kamgras, Kruiptje, Rietgras, Witbol, (vlg. Denters Gestreepte Witbol), Engels Raaigras, Kropaar, IJle Dravik, Kweek. Totaal voorlopig 20-21 soorten.

Blz. 360-361

16/7/89

In Z.O. hoek Mobil binnen hek o.a. Zonnebloem, Perzikkruid, Zeezuring. De "Echte" Gamander nu volop in bloei, met 65 meest wel bloeiende bloestengels. In kennelijk aangelegd plantsoentje vlak bij kantoor nu ook "Echte Gamander" gevonden, dus herkomst wel zeker onnatuurlijk

**'Mobil Oil binnen het hek',
voorzien van een raster voor
plantinventarisatie.
1989**

(Plevierenboek 13)

Blz. 217

23/5/89

Ten Z langs de waterkering t.h.v. bosjes "Gosewijn" verplaatste zich een paar Kleine Plevieren snel met zeker twee jongen in de richting van de Australiëhavenweg. Maakten aanstalten om die -zeer drukke- weg over te steken. Twee der jongen al op het fietspad kunnen achterhalen en in omgekeerde richting aan ouders teruggegeven. Later nooit meer waargenomen, dus lot zeer onzeker. Waren stellig van broedsel parkeerplaats MCA, want daar niet gehoord. Jongen waren erg snel, hadden al wat gele oogranden.

- Walters functioneert bijna
- als 'klaarover' voor jonge
- niet vliegvlugge plevieren in
- het almaar drukker worden-
- de Westelijk Havengebied.

Broedende bontbekplevier.

9 Juni 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Overstekende Wezel W. puinstort.

10 Juni 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

In 1e poeltje ZW van gemaal Rijnland vrouwtje Tafeleend met 1(!) vrij kleine pullus. In sloot ten Westen van de poelen vrouwtje Wilde Eend met 6 kleine pulli en vrouwtje Wilde Eend met 6 halfwas pulli (beide geen bastaarden). In pas gemaaid grasland daar 1 paar Nijlganzen. Op afwateringskanaal bij gemaal vrouwtje Krakeend met 10 ruim ¼ pulli. In vlierbosje ZW van gemaal Rijnland zang van Tuin-fluiter en veel van Kleine Karekiet en Bosrietzangers.

13 Juni 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Tientallen (Diklip) Harders van diverse afmetingen onder de wal van Amerikahaven.

Blz. 90

17 Juni 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Twee "gewone" Tortelduiven op Oceanenweg. In bekende poel op Amerikaveld-Zuid enkele malen baltsbelletje van Dodaars. Op dit veld bij toeval nest van Veldleeuwerik gevonden, doordat de vogel er te laat van af "spatte". Drie pas uitgekomen pulli + 1 (schier?)ei.

Blz. 92-93

21 Juni 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 5 uur)

In GAK-plantsoen zang Tjiftjaf en Zwartkop. Alarm van Tureluur in Westelijk restant van spuitveld ex-Vennerpolder. In gehele Brettengebied werden sloten nu al "geschoond"!

In sloot Gerbrandypark vrouwtje Kuifeend met 7 krap ¼ pulli.

Blz. 96-97

26 Juni 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

Bij sportvelden Spieringhorn. Bij uitbaggeren van de sloot waren weer enkele Snoeken gesneuveld.

- De sloten in de Brettenezone
- en om sportpark Spiering-
- horn waren een toplek om
- snoeken te vangen. Ik ving er
- eens tien op een middag.

28 Juni 1989

Westelijk Havengebied

('s ocht + 's mi 5 ½ uur, na regen)

11.15 u + 15 graden C. Wind West. Bft 5. 18.15 u. + 20 graden C.

In de uitgestrekte terreinen rond Ruigoord zouden door Haarlemse vogelaars in seizoen 1989 ± 30 territoria van Blauwborsten en een, ws. twee territoria van Buidelmees gevonden zijn (mededeling via Frieswijk). Nico Groen had bij kolonie knooppunt Nieuwe Meer adulte Visdieven met nylonnet gevangen. Gelokt met klapwiekende kunstuil. Totaal 21 op een dag. (ook mededeling Frieswijk).

Zingende blauwborst.

• Walters komt een man met
• een pitbull tegen. In dat-
• zelfde voorjaar liep er ook
• een man met zeven pitbulls
• over het 'Mobil buitenveld'
• te struinen. Of beter gezegd:
• de man liet de honden uit
• zijn auto en de groep rende
• luid blaffend over het gehele
• veld, opgewonden door de
• geursporen van hazen en
• vossen. Op een middag lag
• ik daar heerlijk in de zon
• toen ineens zeven zwaar hij-
• gende pitbulls om me heen
• stonden en me zwijgend
• aanstaarden. Over het ge-
• vaar van deze vechthonden
• was toen nog niets bekend.
• Gelukkig maar! Ik zei, liggend,
• rustig: "Sloven jullie je toch
• niet zo uit. Ga naar je baas
• toe". Ze deden het ook nog.

Blz. 101 t/m 104

4 Juli 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Met M. P. Melchers naar laaggelegen, nu dicht begroeide spuitvelden tussen Ruigoord en Noorderweg. Op nest van Bruine Kiekendief (zie 31/5/89) een sterk achtergebleven, maar wel vitaal en erg wegloperig jong (dat niet werd geringd) en twee grote jongen, waarvan een al stukjes weg fladderde. Geringd met nrs. 6055146 en 47. Er bleek nog een groot jong al verder van nest in riet te zitten. Kunnen pakken en geringd met nr. 6055148. Op nest deels afgekloven Fazantje. In de buurt roepende Grote bonte Specht. Nest van Bruine Kiekendief ten W. van Heining niet direct teruggevonden, maar bij bezoek op 5/7/89 zag Melchers daar toch zeker drie al verspreide, rondfladderende jongen.

Blz. 106 t/m 120

15 Juli 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Restant oude Spaarnwouderdijk ten Oosten van sportvel- den werd ook al afgebroken.

In tuintje voor Vespuccistraat 83 een Vlaamse Gaai!

17 Juli 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

In natuurlijke vegetatie NO van ingang MCA ± 11.00 u met somber weer en matige NW wind zang van Sprinkhaanriet- zanger: 6, 52, 71, 5, 16, 2, 5, 2, 5, 17, 9, 22, 12, 1, 23, 3, 1, 16, 2, 1, 8, 9, 1, 4, 29, 11, 11, 21, 1, 4, 6, 3, 18 sec.

19 Juli 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 6 uur)

"Man met pit-bull" had 18/7/89 ergens ten Z van Mobilweg drie zeer grote, zwartbruine roofvogels op de grond verrast. Hadden licht aan de koppen. Vlogen snel weg. Een soort- gelijke vogel in de lucht er boven. Ws. dus oude Bruine Kiekendief met stel jongen van broedsel ten Z van Austra- liëhaven.

22 Juli 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Mobil binnen hek. Onophoudelijk "juichen" van Zilver- meeuwen t 006/ t 007. Geen jongen gezien, maar wel- licht vlogen of fladderden deze rond in de ruimte van de enorme tank (met laagstaand dak).

24 Juli 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Roepende Groene Specht op Mobil buitenveld. 's Ochtends had Frieswijk er een gehoord op O. puinstort.

29 Juli 1989

W. havengeb + recreatiegeb. Spaarnwoude

(’s ocht + ’s mi 6 ½ u)

Op afwateringskanaal Rijnland 1 paar Futen met drie halfwas pulli. Een der ouders in volkomen rust, de drie pulli vlak bij, af en toe veren poetsen, meestal eveneens in rust. Enkele malen bedelroepen. Andere oude vogel zwom steeds uit om visjes te vangen. Slaagde daarin meestal binnen enkele minuten. Moest dan wel -al roepende- naar de jongen toezwemmen om visje aan een ervan, die traag in de richting kwam, kwijt te kunnen. Beide andere reageerden geheel niet. Ws. dus overvloedige voedselsituatie.

5 Augustus 1989

Westelijk Havengebied (’s ocht. + ’s mi 7 ½ uur)

Twee vechtende Wezels op aflopend weggetje NO. hoek Mobil buitenveld. Veel krijsen en piepen trok aandacht.

Rond t 001 steeds 1e KJ Zilvermeeuw rondvliegend. Twee oude vogels op rand van tank begonnen steeds weer te “juichen”, eerst met de kop diep naar beneden doorgeknikt, haast met de snavel tussen de poten en dan, al “juichend” tot schuin tot vrij steil omhoog. Toen ik, voor planten, wat te lang rond t 001 bleef, kwam er tocht nog wat agressief duiken.

9 Augustus 1989

Westelijk Havengebied (’s ocht + ’s mi 6 uur)

Op 7/8/89 was men begonnen vanaf de Australiëhavenweg (LM 63165/166) tot aan de Amerikahaven een 40 m brede strook “vrij te maken”. Alle bomen en struiken waren nu al verdwenen. “Ter ontsluiting” werd hier een weg aangelegd voor een op de NW hoek van het Centrale Middenveld te vestigen grind/asfaltbedrijf. Ook de NW-hoek werd geheel vernield. Nu roepende Groene Specht in aanplant Australiëhavenweg (± LM 63176).

13 Augustus 1989

Westelijk Havengebied (’s ocht + ’s mi 7 ½ uur)

Boven Amerikahaven 4 roepende, jonge Visdieven bij elkaar vliegend, onder “begeleiding” (?) van een oude vogel. Geen alarm of agressie. Later wel duikvluchten van Visdief (met vliegvlug jong) op mij op de fiets op Mobilweg (vergezeld van een vliegvlug jong). Oude kennis? Duurde niet erg lang.

Visdief Arnhem K 763066 27/7-1986 door mij als pullus geringd van ruim 1 week oud in Mobil-kolonie aan 7 de straat bij K-weg, 3/7-1989 door Nico M. Groen met nylonnet gevangen bij kolonie Knooppunt Nieuwe Meer en met zelfde ring (+ kleurring) weer losgelaten. Niet zekere broedvogel! Afstand 10 km Z na 1072 dagen.

Zaaddozen van bijenorchis.

Bijenorchis en scherpe fijnstraal.

- Walters dreigt opnieuw een
- belangrijk onderzoeks-
- terrein te verliezen. Nadat
- hij had gehoord dat op niet
- al te lange termijn R.I. West
- gesloopt zou worden, lijkt
- nu zijn tweede paradijs voor
- natuurstudie, het 'Mobilveld
- binnen het hek', drastisch
- verkleind te worden. Mobil
- stoot de interessantste de-
- len voor natuurstudie af en
- geeft de optie voor gebruik
- terug aan de gemeente
- Amsterdam.

Moeraswespenorchissen.

Rietorchissen.

Blz. 123 t/m 127

21 Augustus 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

Bij NO hoek "voetbalveld" Mobil buitenveld vrouwtje Fazant met 5 krap ¼ vliegvlugge jongen. Moesten wel in Augustus uit gekomen zijn!

22 Augustus 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Volgens hr Lutz zou Mobil de optie van het "buitenveld" aan Gemeente Amsterdam teruggeven (per welke datum onbekend). Zelfs zou het Oostelijke hek verplaatst worden zo, dat het steenslagveld en het stukje voor de "contractors" ook buiten het hek zouden komen te liggen!

28 Augustus 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Roodborst, die daar in broedseizoen nooit waargenomen. Waarschijnlijk geen trek, maar meer rondzwerven vanuit aangrenzende broedgebieden (vergelijk Groene en Grote bonte Specht, die ook nu weer op Mobil buitenveld).

5 September 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 5 ½ uur)

Putten, langs Brettenpad gegraven als voorbereiding tot het leggen van rioolleiding, lieten zien dat er slechts een bovenlaag zand van ca. 20-25 cm dikte was, daaronder een laagje van meer of minder zuivere klei van 10-15 cm en daaronder al de donkere, samengeperste veengronden van de oorspronkelijke Spieringhornerbinnenpolder. Alweer maaien bermen Australiëhavenweg en terrein R.I. Grote IJpolder. Begin aanleg "Amerikahavenweg".

Blz. 148-149

11 November 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

Oude natuurlijke bosjes in driehoekje ten W van "Bernet" (ex 1961) gesloopt!

13 November 1989

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Dwars door Centrale Middenveld nu Amerikahavenweg aangelegd. Op hoek Amerikahaven/Aziëhaven groot deel gevlakt, ws. voor aanleg van "De Rietlanden" en hoek Amerikahaven/Australiëhaven dito voor aanleg van asfaltfabriek Ooms Avenhorn. Vanaf nieuwe Amerikahavenweg was goed te zien, dat vegetatie in midden van Sandee-Zuid nog laag was, met weinig opgaand geboompte. Ook daar met aanhoudend zeer zacht, zonnig en rustig weer veel geluid van Roodborsten. Op kalme water Amerikahaven tussen Mobil en Cargill ± 4000-4500 eenden + Meerkoeten (vooral veel Wilde Eenden)

De voor het havengebied zeldzame
dubbelkelk langs de Oceanenweg.

1990 dagboek I

Blz. 156 t/m 159

20 Januari 1990

R.I. West ('s ocht. + 's mi 3 uur)

Sinds 31/12/89 was nieuwe afvoerpijp van gereinigd rioolwater naar Noordzeekanaal in gebruik. Het water werd als een fontein in Z ringsloot gespoten, stroomde via W. ringsloot en via smalle sloot Ringspoorbaan/machine vijver naar RWK. Vooral op doorlaatpunten bestond een grote stroomsnelheid, in de brede sloten was die nauwelijks merkbaar. Kans op dichtvriezen vrijwel nihil. Door sproeiwerking van fontein was water stellig wat zuurstofrijker. Belang voor de watervogels moeilijk in te schatten (grotere diepte van de brede ringsloten, tot ca 1 m in het midden), onbekende invloed op prooidieren, onzekere invloed op nestbouw.

22/1/90

In Oosterpark achter "Koloniaal Instituut" 30-31 bewoonde nesten van Blauwe Reigers. Veel geroep.

25/1/90

In nacht van 25/1 op 26/1/90 storm uit ZW. In de kuststreken met uitschieters tot Bft 12! Ook in het binnenland zware storm. Op R.I. West vele tientallen bomen omgewaaid, afgebroken aan de voet van de stam of met aardkluit ontworteld. Ook veel zware takken of stammen op halve hoogte afgebroken. In W. buitensingel 20 omgewaaide bomen, op R.I. West zelf 21 slachtoffers geteld. In omgeving jeugdhonk in Z. buitensingel ware ravage, maar niet geteld. Verscheidene nestkastjes getroffen, o.a. Bkr. 6, ws ook balkonkastje en kastje J. Niet alles nog gecontroleerd.

4 Februari 1990.

R.I. West ('s ocht. + 's mi 5 uur)

In Z buitensingel zeker 13 meest grote populieren omgewaaid, in ZW bosjes en richting straatje Slotervaart 11. Na orkaan van 25 op 26/1/90 waren door harde wind nog enkele bomen omgewaaid. Balkonkastje (Grauwe Vliegenvangerkastje) was compleet van boom afgerukt en geheel vernield. Kastje J was van aanhanglat afgerukt en lag vrijwel compleet op de grond. Boomkruiperkastje 6 zat nog aan omgevallen boom en nu vrij gaaf daarvan verwijderd. Grote kast bij O. gashouders lag erg vervuild in moeras van slib naast omgevallen populier. De twee grote kasten (TV "vlam" en TV-kast in ZO bosje) nog in orde.

Blz. 161

Telefonische mededeling M. Bakker dd. 30/7-'89:

Zang Boompieper boven en vanaf spoorbaan naar Zaan dam/Westhavenweg op 22/4, 12/5, 17/6 en 5/7-1960.

Weer aldaar zingend op 25/4, 28/4, 4/5, 10/5, 16/5, 25/5, - 1961. Weer aldaar zingend op 6/6-'63.

Plantendagboek II

Blz. 7-8

20/8.'89

Mededeling G. van Nieuwenhuizen: had in 1984 (3/8'84) voor het eerst Rondbladig Wintergroen gevonden op laag Noord-Zuid dijkje in het veldje "Gosewijn". Toen drie bloemstengels. Ook in 1986 weer teruggevonden, zij het toen niet (meer) bloeiend. Daarna leek groeiplaats door opdringende andere vegetatie ongeschikt te worden. Ook kwam er over de groeiplaats een "crosspad". Pas nu door mijn vragen weer eens gaan kijken en inderdaad op zelfde plek vrij veel rozetten en 12 bloeistengels gevonden. Plek had zich snel van "crossen" hersteld! Er was nu geen idee, dat op de wild overgroeide plaats ooit "ge-crossd" zou zijn! Bloemen weliswaar (door droogte?) wat kwijnend, maar rozetten zagen er prima uit. (Zelf daar nu ook geweest 21/8'89). Grote plek mos daar dichtbij was volgens R. v. d. Valk Gewoon Haakmos. Van Nieuwenhuizen had evenals ik zelf, in 1989, maar ook al in 1988, geen spoor meer teruggevonden van *Linaria purpurea* op de Houtrak spoorwegdriehoek.

Blz. 57

Bericht via M. Melchers: er zou door (betaalde) medewerkers van de Provincie tijdens milieukartering nu ook in W. havengebied gewerkt worden. Daarbij zou zelfs o.a. Stippelzegge gevonden zijn, waarvan de determinatie door Rijksherbarium bevestigd zou zijn. Desgevraagd werd een en ander door Ton Denters op 2/10/89 telefonisch bevestigd, zij het "schoorvoetend". Plaats "ergens bij Ruygoordweg/Oceanenweg". De vindplaats van Rondbladig Wintergroen wist hij nog niet te vertellen(!), wel dat de plek nu bebouwd werd en dat de vondst eerder dan in 1989 was gedaan door een collega(!?). Na invoering via de computer worden t.z.t. alle gegevens openbaar en ter inzage aan kantoor Houtplein (contact drs. Anneke Wagtendonk, telef. 023-143145).

Blz. 61-62

Dia's (ook dichtbij) van Dubbelkelk bij Eikelenboom. Op 1/10/89 een open hoofdje, nu vier. Ook een tweede -nogal armetierige- Dubbelkelk aan Oceanenweg, maar niet ver van Ruygoordweg. Daar in de nogal kale, mulle Zuidrand nu totaal drie planten Akkerscherm. Enkele planten uitgebloeide Gewone Agrimonie ten Westen van aanplant Ruygoordweg t.h.v. Oceanenweg. Systematische determinatie was niet meer mogelijk. Vorm van bladen, schutbladen, vruchten en bloeiwijze brachten uitsluitsel. De groe-

• Enkele 'jonge vogelaars',
• inmiddels al niet meer zo
• piepjong, ontwikkelden
• zich tot specialisten. Rob
• van der Valk op het gebied
• van mossen, Rob Chrispijn
• als paddenstoelenexpert
• en ikzelf als stadsecoloog.
• Zeker op die deelgebieden
• begon onze kennis die van
• Walters te overstijgen. Rob
• & Rob keken daarbij ver
• over de grenzen van Groot-
• Amsterdam. Voor mij bleef
• Amsterdam, in navolging van
• Walters, mijn belangrijkste
• onderzoekslaboratorium.

• Walters ervaart de door
• mij ontdekte inventarisatie
• van de Provincie, met
• betaalde krachten in 'zijn'
• Westelijk Havengebied, als
• een inbreuk in zijn territo-
• rium. Hij is onder de indruk
• van de vondst van nieuwe
• plantensoorten, maar wordt
• geconfronteerd met zijn
• eigen gedragseigenschap:
• "Niet vertellen aan anderen
• waar bijzonderheden staan".
• Uiteindelijk vindt hij de zeld-
• zame stippelzegge zelf, maar
• komisch blijft het wel.

Gele kamille.

Rietorchis.

Stippelzegge op 'Amerikaveld'.
1989

ven op de nog onrijpe vruchten liepen echter niet tot de top door. Toch waren de planten zeker niet Welriekende Agrimonie. Mogelijk afstammelingen van destijds door Groenvoorzieningen uitgestrooid zaad (zou ook van Gewone Agrimonie zijn). (los daarvan kwam A. F. Nordheim tot zelfde determinatie).

Blz. 69

12-10-89

NB. R. v. d. Valk had nu ook al – eerste- ex. Bezemkruid gevonden temidden van Duindoorn in 1e infiltratiegebied AWD.

Blz. 75

11/11/'89

Tijdens een inventarisatie van de Provincie werd door ene Bart Vreeken op het Amerikaveld-Noord, niet ver van de Amerikahaven, aan en dichtbij het bekende autopad Oost-West Stippelzegge *Carex punctata* gevonden. Een zeldzame zegge-soort met twee flinke planten. Op 4/9-'89 werden de planten beschreven en gefotografeerd door Ton Denters. Martin Melchers kwam door loslippigheid van een van de inventariserenden op het spoor van de vondst. Men had die -vooral op verzoek van de vinder- geheim willen houden om de kwetsbare zeldzame planten zoveel mogelijk te sparen. Er zal nu een publicatie komen in "Gorteria". Denters gaf intussen na de nodige aandrang gegevens van de vindplaats en een gerichte zoekactie leidde 11/11-'89 tot het vinden van een der planten. Had wonder boven wonder nog enige complete aren met urntjes.

- Bart Vreeken schreef samen
- met Ton Denters in 1998
- de *Flora Atlas van de regio*
- *Amsterdam*. Een compleet
- standaardwerk over de
- wilde flora. In 1994 was *Van*
- *muurbloem tot straatmadelief*
- geschreven door Ton Den-
- ters, Bart Vreeken en Rina
- Ruesink. Die Bart Vreeken
- zou later een autoriteit op
- het gebied van wilde flora
- worden, maar dat kon Wal-
- ters toen nog niet voorzien.

Blz. 78-79

12/11-'89

Dia's (6 x) van rijpe complete aren Stippelzegge. FLORON-project nu al zeker niet klaar in de aanvan-

kelijk geplande drie jaar, ook niet in regio Amsterdam, dat relatief goed uit de verf was gekomen. Van 1990 de blokken rond Ruigoord en Amerika-veld Noord voor mij "gereserveerd". Voorlopig zouden er in de komende jaren geen (planten) inventarisaties door de Provincie in het Westelijk Havengebied meer worden verricht.

13/11-'89

Urntjes van Stippelzegge, *Carex punctata*, uitgezet in Westrand Mobil buitenveld (op vrij kaal, laaggelegen stukje waar veel Zomerbitterling).

Blz. 85-86

R. van der Valk had in Westelijk Havengebied Amsterdam meer groeiplaatsen van Gewoon Haakmos. Op Mobil buitenveld op 23/12/867 en op Hornweg-Oost op 11/12/87. Afwezigheid van stippen houdt, gezien de intensiteit van het onderzoek, niet in dat het mos daar ook inderdaad niet voorkomt.

Zaaddoos bijenorchis.

- Hoewel Walters in deze periode stopt met fotograferen hield
- hij altijd belangstelling voor de foto's die Fred Nordheim en ik
- van de natuur in het havengebied maakten. Van zijn eigen dia's
- liet hij afdrukjes maken op briefkaartformaat. Deze bewaarde
- hij in plastic mapjes. Wanneer ik bij hem op bezoek kwam
- lagen deze boekjes steevast op tafel. Hij beleefde de natuur
- steeds meer aan tafel dan in het veld. Walters fotografeerde
- goed. Veel van wat er op de spuitvelden, bij R.I. West en in de
- Amsterdamse Waterleidingduinen aan natuur te beleven viel
- had hij vastgelegd.
- "Willen jullie afdrukjes laten maken van de mooiere dia's",
- vroeg hij ons. "Het kost bijna niets en ik wil het wel betalen".
- Dat betalen was onze eer te na. Wij, en vooral Fred, leverden
- beelden van de natuur op de spuitvelden. Het zijn deze opna-
- men die in dit boek voorkomen.

Blz. 25

1 April 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Inventarisatieronde van ruim 3 uur op Mobil buitenveld (109 registraties). Rietmaaien op Z.O. rietveld begonnen. Ratelende Duinpadden. Citroenvlinder. Jodelen en even alarm van Wulp boven "prairie" rond ZB 1036. Ws. steeds dezelfde drie schreeuwende en achter elkaar aan jagende Vlaamse Gaaien over vrijwel gehele terrein.

Blz. 33-34-35

9 April 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

P. Marcus had recent twee Buidelmezen "bij gemaal" (Rijnland) gezien, waarvan er een zong! Hij hield het er op, dat er in 1989 twee paar Bruine Kiekendieven hadden gebroed of een broedpoging hadden gedaan in rietlanden ten N van Brettenpad.

Nu op "Sandee-West" zeker twee, ws. drie verschillende zangplaatsen van Blauwborsten. Geluid overtuigend, ook een heel goed gezien.

10 April 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 6 ½ uur)

Mobil buitenveld. Vrijwel complete inventarisatie ronde van ± 11.00- ± 15.00 uur met 106 registraties. Daaronder 4 verschillende Blauwborsten. Zongen vaak maar heel korte strofe. Werd nu -door ervaringen- ws. eerder herkend dan in vroegere jaren, waardoor toename territorria ws. niet helemaal reëel.

H. Groot en E. van Huyssteeden waren -vlg. telefonisch bericht- in 1989 gestart met inventarisatie van gehele Ruigoordveld en in 1990 daar nu begin April weer begonnen. Zeer grote oppervlakte, alleen voor de soorten (ook niet-zangvogels) van het BSP (Bijzonder Soorten Project) van SOVON. Dus niet geteld werden/worden soorten als Fitis, Winterkoning, Heggemus, Veldleeuwerik en Kleine Karekiet, Bosrietzanger, Tuinfluiter.

Blz. 38-39

13 April 1990

Tuinstad Sloterveer (4 uur), R.I. West ('s mi 1 uur)

Zeer intensieve inventarisatie ronde in Tuinstad Sloterveer (van 9.45-13.45 4) met 139 registraties.

Buidelmees bij nest.
foto Martin Melchers

Blz. 43

21 April 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Inventarisatie op Mobil buitenveld van 10.30 u-14.00 uur. 202 registraties (incl. randgebieden). Steeds meer Blauwborsten, tegelijk, soms dicht bij elkaar.

Jodelende Wulp boven NW hoek achterveld en daar ook dalend. Personeel Mobil (bewaking) had al lang geen vossen meer gezien. Ook in kanaalzone en Zwanenmeer ratelende Rugstreeppadden.

Blz. 51

2 April 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 ½ uur)

Aan Noorderweg roepende Groene Specht, later wat meer naar Zuiden op opgespoten velden. 3 x gehoord, met enkele uren tussenruimte. Ook bij eerdere bezoeken daar al eens gehoord. Haarlemse vogelaars hadden in die buurt ook in 1989 al geregeld Groene Specht gehoord. Mogelijk een territorium. Op sommige kale of schaarsbegroeide stukken veel mieren!

Bij enkele uren doorkruisen van moerassige terreinen tussen Noorderweg en Ruigoord (in de namiddag!) nergens Blauwborsten gehoord (die hier talrijk zouden zijn volgens genoemde Haarlemse vogelaars).

Blz. 57-58

5 Mei 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Op voetpad op velden ten Oosten van dorp Ruigoord vrouwtje Ortolaan. Duidelijke lichte ring om ogen.

Snavel niet spits, iets roodachtig. Poten vleeskleurig.

Stuit ongevlekt, roodbruinachtig geel, buik ook met zweem van roodbruin, ongevlekt. Onder keel en aan

bovenborst korte streepjes. Bleekgele, door donkere

lijnen begrensd ver naar achteren en beneden door-

lopende teugelstrepen. Erg mak. Geen geluiden.

Witte buitenste staartpennen, alleen in de vlucht gezien.

6 Mei 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Fr. Nordheim had op 29/4 op Z deel van Amerikaveld-

Noord nest van Veldleeuwerik met 4 eieren. Was nu

geheel leeg, zelfs voering weg, dus mislukt. Hij had

enige tijd geleden op N deel van Amerikaveld-Noord

leeg Wulpennest, met in de buurt twee kapotte doppen.

- Bij toeval ontdekte ik het
- nest van een groene specht
- in de boomgaard langs de
- Noorderweg. Ik kwam zacht-
- jes aanlopen om een haas te
- benaderen toen een groene
- specht uit de nestholte
- vloog in een boom.
- In deze omgeving was jaren
- daarvoor en daarna altijd
- groenespechtengelach te
- horen. Van Walters leerde ik
- dat het wachten op voed-
- selvluchten naar het nest
- weinig zinvol was omdat de
- groene specht heel weinig,
- maar wel overdadig voert.
- 'Occult voergedrag' noemt
- Walters dit.

Blz. 60-61

9 Mei 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

In waterbak R.I. Groote IJpolders zieke, niet meer vliegvaardige bijna verdrinkende, maar niet te redden Scholekster. Daarnaast twee levende ex. op gazon, ws het broedpaar. Daar ook weer Witte kwikstaart.

20 Mei 1990.

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Langs Machineweg 1 paar Bergeenden met 7 kleine pulli. In zijslot 11 kleine pulli Wilde Eend, aanvankelijk zonder vrouwtje. Blauwe Reiger pikte vlak achter elkaar enkele pulli uit het ondiepe water op en slikte door. Later kwam een (het?) vrouwtje aanvliegen en begon enige afweer tegen de reiger. Effect was niet direct merkbaar. O.a. waren zeker 6 van de verstrooide pulli buiten haar bereik. Toen vrouwtje pulli eenmaal bij elkaar had, slaagden de overvallen van de reiger niet meer, maar toen waren er nog maar 7 pulli over. Reiger werd -een eindje verderop in de zijslot naar het Westen,- even later hevig en aanhoudend aangevallen door 1 paar sterk alarmerende Stormmeeuwen. Daar kennelijk broedvogel.

Ten Noorden van loodsen Cargill twee tegelijk koerende Gewone Tortels, en misschien nog meer aanwezig.

Blz. 70 t/m 74

NB. AID had sloop van groen in havengebied (natuurlijke struiken ten W van ex Draka aan Herwijk en aanplant Oosteinde Taagweg) op grond van wettelijke natuurbeschermingsbepalingen stopgezet, maar langer dan tot 15/6 zou wellicht niet mogelijk zijn. Voor de toch al sterk gestoorde (zang) vogelstand volstrekt onvoldoende. Andere verhalen spraken van 15/8 maar daarop werd in ieder geval niet gewacht (reeds 2e helft juni grondige sloop in veldje "Gosewijn" en ten O van ingang MCA).

24 Mei 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ uur)

Op veld Amerika-Zuid in de broedtijd (!) (tussen....en heden) brede strook (ca 30m) kaalgemaakt van West naar Oost (Amerikahaven) met een extra afwateringssloot. Bekende poel ten N. van "Oiltanking" daardoor drooggevalen. Dodaars natuurlijk niet meer waargenomen. Eventueel broedsel en/of jongen verloren gegaan. Op nog kale slikkerige stukken van centrum wel een hevig alarmerend paar Tureluurs, stellig met jongen.

Luchtfoto (mei 1990) over Krombos en Koning naar Noorden. In de onder de zandpijpele z.g. Marbon broep. In de boven achter de opontaan naar Krombosch. In de linker zijde tot aan de Andriesslootweg. Vlak daarvoor groenbuis en vroeger sacrodoent naar Abbe als duidelijke voortofiel. Ten Oosten daarvan aantal water wilgen als restant van natuurlijke vegetatie en subroon van struiken.

Marbon, waar in 1971 een hevige brand woedde die negen brandweermannen het leven kostte door de vrijkomende giftige dampen.

1990

Veren van vrouwtje wintertaling.
1990

(Plantendagboek II)

- Walters wilde bijzondere planten een duurzaam onderkomen bieden door zaad en knolletjes uit te strooien of te planten op velden die wat biotoop betreft overeen kwamen met de oorspronkelijke-groeiplaats en die vooralsnog niet uitgegeven zouden worden voor bebouwing.
- Tot op de dag van vandaag (2016) is een door Walters met boslathyrus ingezaaid spuitveldstrookje nog steeds groeiplaats van deze soort. Tegenwoordig is een onderdeel van mijn functie als stadsecoloog van Havenbedrijf Amsterdam om bijzondere of beschermde planten en dieren te verplaatsen naar gebieden die een duurzame groenfunctie behouden of niet op korte termijn uitgegeven worden.
- Wonderlijk te merken dat ik in de voetsporen van Walters treed.
- AA soorten zijn attractieve aandachtsoorten.

Blz. 112-113

9/5/90

Bij afzoeken van gehele Noordberm van Australiëhaventweg tot Hornweg was dat de enige bloeiende orchidee. Gedetermineerd (met Heukels 20ste druk) als (het zeer zeldzame) Hondskruid. 24 bloeiende planten in dit deel Noorderberm. Herkomst onzeker. In de bermen, incl. de verder niet gecontroleerde middenberm, was -waarschijnlijk door de Gemeente- veel Veldsalie en Margriet uitgezaaid, die nu -en ook in eerdere jaren- volop in bloei. Determinatie Veldsalie gecontroleerd. Uitzaaïen van Hondskruid onwaarschijnlijk, meegkomen met eventueel tuinafval dito, want er was geen enkele onregelmatigheid in de wegberm. Mogelijk was ooit zaad van Hondskruid met zaad van Margrieten en/of Veldsalie meegkomen, maar gezien de zeldzaamheid van Hondskruid in geheel Nederland was ook dit weinig waarschijnlijk.

Blz. 115

15/5/90

(Gevlekte) Breedbladige (Riet) Orchis in bloei op veldje "Gosewijn". Knolletje van Hondskruid met grond van berm Noordzeeweg, zaad van Zomerbitterling en urntjes van Stippelzegge ingebracht op Mobil achterveld in "doorgang" bij de "drie Ruwe Berken".

Blz. 124-125-126 en 128

Mededeling P.M. Melchers.

AA. Soorten:

Pinsterbloem 25-23-33.

Speenkruid 25-23-42 en 25-23-53.

Gele Lis en Look zonder look 25-23-41.

Openingspagina dagboek 1999 met vliegenschwam.

Beemdooievaarsbek aan Spaarnwouderdijk. 1975

3/6/90

Vondst van Bijenorchis (maar definitieve determinatie van later datum). In bosje populieren met veel kruiden, maar totaal ontbrekende struiklaag. Gelegen op opgespoten zand (+ gedeeltelijke deklaag van zware zeeklei) ten ZW, van punt van overgang van Ruygoordweg in Velsersweg.

6/6/9

Nu al acht Bijenorchissen in populierenbosje in Noorden van Houtrakvelden (3 alleen knoppen, 4 met 1 open bloem, 1 met 2 open bloemen). In vochtige strook op lager opgespoten veld ZW van Ruigoord (vak 110-491) enkele ex. Egelboterbloem.

Blz. 148-149

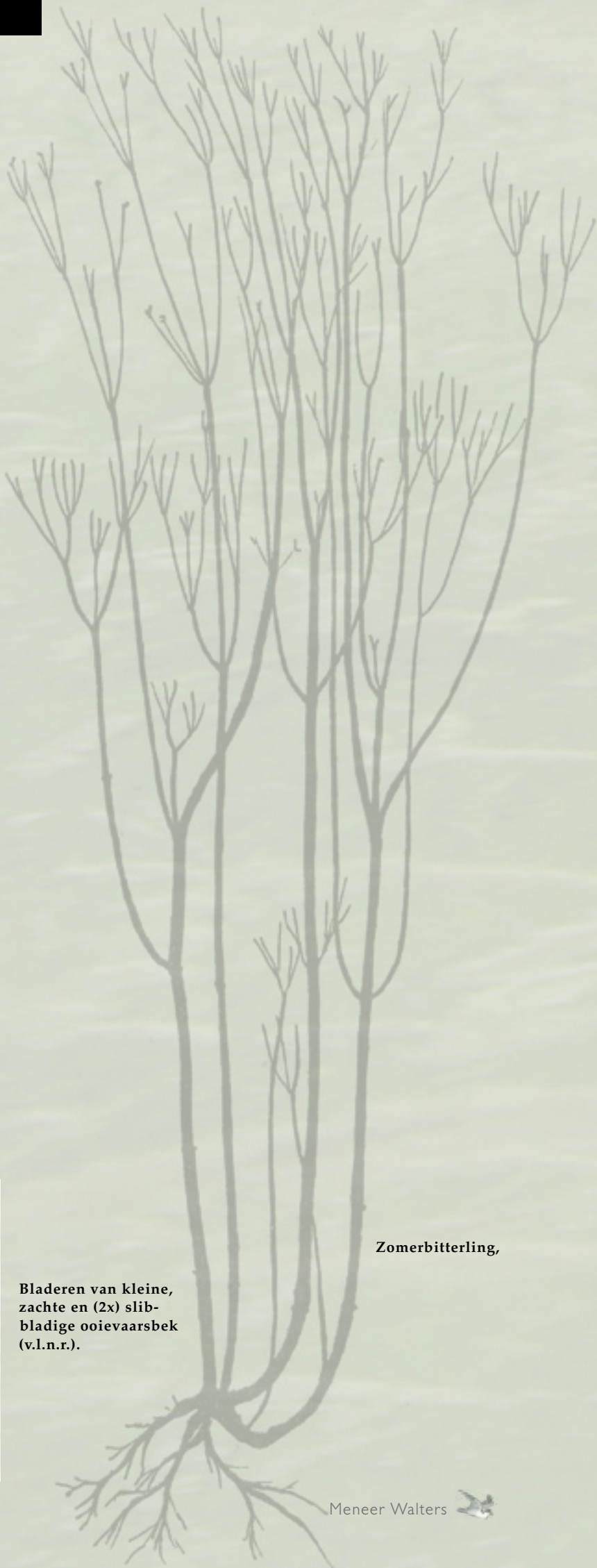
4/7/90

Bij Mobil in schrale grasland ten O van N fakkelt nu ook een plantje Stijve Ogentroost in bloei. Controle-paadje van eerdere jaren hier en daar goed te zien. Op en langs dit paadje bij plaat 2 drie exemplaren Bijenorchis (!!). Stonden zonder schaduw in open, stellig niet erg natte veld. Dit paadje ook in 1989 verscheidene malen belopen en de Bijenorchis was er toen zeker nog niet, althans niet boven de grond zichtbaar.

Blz. 153

9/7/90

Volgens mededelingen van W. Rademaker (destijds Groenvoorzieningen) zou Veldsalie al in 1971/72 grootscheeps ingezaaid zijn langs Noordzeeweg. (Echter toen nog Basisweg en juist ten O van Australiëhavenweg een andere ligging!). Roberstkruid ook veel ingezaaid, bijv. langs Basisweg. Beemdooivaarsbek daar stellig meegekomen, maar Heggewikke "beslist" niet. Inzaaien / planten orchideeen steeds mislukt. Inzaaien van Gele Kamille en Pastinaak zou officieel langs de Ruygoordweg niet door de Gemeente Amsterdam gebeurd zijn.

Zomerbitterling,

Bladeren van kleine, zachte en (2x) slibbladige ooievaarsbek (v.l.n.r.).

27 Mei 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

In N. tochtsloot in Houtrakpolder (haaks naar Westen op Machineweg) 1 paar Kluten met 4 mee zwemmende kleine pulli. Veel drukte en alarm. Steken op Ekster.

Blz. 81 t/m 92

7 Juni 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Hardnekkig alarm van Grote bonte Specht(en?) en N. helft ADM wilgenrij. Kwam(en) steeds weer in diezelfde buurt terug, ook na ca 1 uur weer. Geen jongen gehoord.

8 Juni 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Na geruime tijd wachten heel even alarm Grote bonte Specht op plaats van 7/6 in ADM wilgenrij. Ws. dus niet zich verplaatsende vliegvlugge jongen. Mogelijk uit de naaste omgeving, maar herkomst onzeker en in kern van broedperiode nooit iets van G. B. Specht gemerkt.

10 Juni 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

In een der dwarslootjes tussen Noorderweg en Noordertocht in Houtrakpolder bij enige alarmerende Kluten drie bijna halfwas pulli weg zien hollen. Daar ook vrouwtjes Wilde Eend met 6 kleine pulli. Op Houtrakveld ten Z van Noorderweg over het algemeen lage en weinig dichte wilgen en zeer weinig, bovendien weinig ontwikkelde Duindoorns. Zelfs, dichtbij Machineweg, door onbekende oorzaak een grote, geheel kale zand- en schelpen vlakte (kurkdroog). Op daarin voorkomende wat lagere "kuilen" wel wilgen en kruiden als ware "oasen".

14 Juni 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Van 11.30-15.00u. inventarisatie-ronde bij "Oiltanking" binnen hek. Sombere, vrij fris, wind N ongeveer Bft 3. Bosjes erg dicht. Zonder shade haast niet meer door te komen. In een van zulke bosjes Vlaamse Gaai van nest opgeschrikt. Langdurig en intensief alarm. Nest in dunne wilg, op ± 7m hoogte. Niet kunnen inspecteren. Ook hier al roepende, maar niet alarmerende Grote bonte Specht. In dichte bosjes ook koeren van Zomer-Echte (Gewone) Tortelduif. Jonge Vos met toch al tamelijk spitse snuit, kwam argeloos tot op ca. 8 meter van mij af, bespeurde toen onraad en verdween snel in de bosjes.

Linkerpagina:

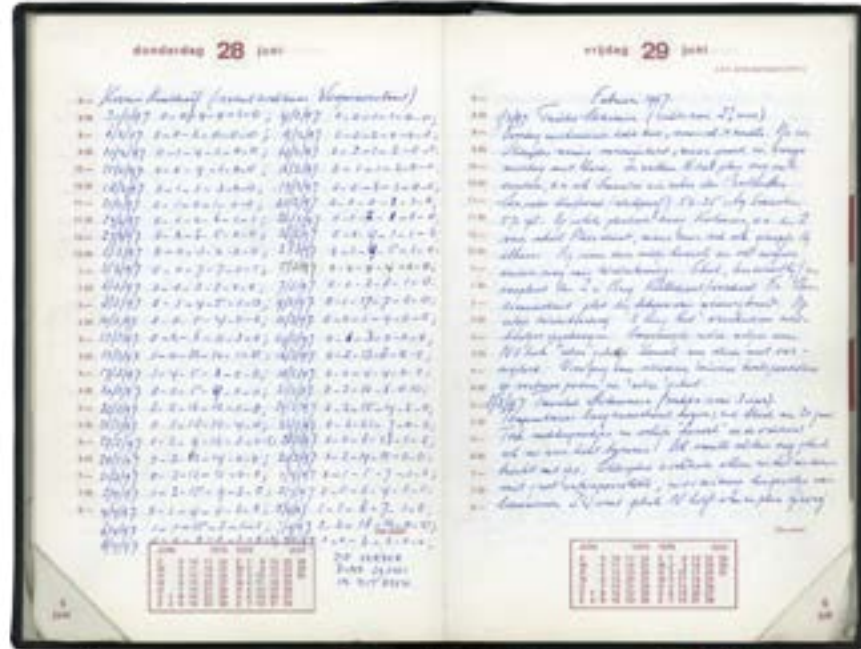
het koeren van houtduif in de Vespuccistraat.

Rechterpagina:

verslag van inventarisatietocht.

Zoals al zijn dagboeken uit zuinigheid genoteerd in oude kantooragenda.

1979

- Walters neemt de veranderingen van de Nederlandse vogelnamen in de maling.
- Grotere onzin dan het veranderen van ingeburgerde Nederlandse namen is niet denkbaar.

• Gegevens van op drij-
• vende daken broedende
• zilvermeeuwen liet Walters
• verzamelen door Rob van
• der Valk. Die klom de smalle
• trap op en telde de paren.
• Walters had hoogtevrees.

• Rugstreepvallen zijn
• succesvolle pioniers. Soms
• zetten ze driemaal per jaar
• eisnoeren af. Deze spreiding
• van risico is noodzakelijk
• om voor voldoende aanwas
• van de populatie te zorgen.
• In pioniersbiotopen kunnen
• de omstandigheden sterk
• wisselen. De piek van het
• afzetten van eisnoeren is bij
• goed weer in april. Daarna
• kunnen, na langdurige regen,
• eisnoeren worden afgezet in
• ondiepe plassen.
• Die plassen warmen snel
• op en zorgen tijdelijk voor
• perfecte omstandigheden.
• Enkele vrouwtjes die niet
• hebben meegedaan zetten
• dan eieren af. Dat kan zelfs
• tot in augustus.
• Een snoer kan bestaan uit
• drieduizend eieren. Zelfs
• één snoer, laat in het
• seizoen afgezet, kan bij goed
• weer nog bijdragen aan
• verjonging van de populatie.
• Waarom sommige vrouwtjes
• in een latere periode eieren
• afzetten is een raadsel.

15 Juni 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

Op O. voorveld, op kale baan ten O. van Australiehavenweg, erg magere Vos, die er ook verder slonzig uitzag, met flink Konijn in de bek.

16 Juni 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 1/2 uur)
Mobil binnen hek

Zeker 23 min of meer alarmerende adulte Zilvermeeuwen rond t 006/007, waarvan een erg agressief. Op fundatie geen goede nesten, dus alle (hoeveel?) nesten wel weer op de drijvende daken

26 Juni 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 1/2 uur)

Mededelingen P. J. Marcus. Wel in 1988 en 1989, maar -evenmin als ik zelf- in 1990 geen zang van Blauwborst in moerasje op hoek Noordzeeweg/Ruygoordweg. Geen zang Zanglijsters langs Ruygoordweg. Ook de twee recente zangposities van Roodborst (beide op 18/6/90) aan N. deel van Ruygoordweg. Door avond bezoeken wist Marcus 4 Ransuilen-broedgevallen: in aanplant Australiehavenweg bij "Centrale Werkplaats" aan Bornhout (nu-overdag-niets van te merken), in aanplant Australiehavenweg bij LM 63168 (nu oude Ransuil, die snel wegvloog van nest in Meidoorn op ± 5 m hoog. In dit oude Eksternest zeker een donsjong zien bewegen), in hoge natuurlijke wilgenopslag ten Z van Daveren en in meest Noordelijke aanplant ZO van gemaal Rijnland. Meeste jonge uilen ws. al uit nest en gespreid.

Blz. 99

9 Juli 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Op 6/6/96 was door Martijn de Jonge aan Hornweg bij Z. ingang Hemspoortunnel dood mannetje Bruine Kiekendief gevonden. Stellig (primeur of secundair verkeersslachtoffer). Ongeringd. Had poot van jonge Spreeuw in de krop. Testis 17 1/2 x 6 1/2 mm. Stonk al en was wat aangevreten. Vleugel links 397 mm. Tarsus 81.8 mm. Aan de magere kant. l + r t 1 in spoel en begin van ontplooiing. Witte ondervleugeldekveren. Geen actieve slagpennenrui. (ITZ).

Blz. 105-106

22 Juli 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 1/2 uur)

Twee zingende Sprinkhaanrietzagers binnen hek Oil-tanking, een in Westelijke zone en een ongeveer midden N. hek. In flink opgekomen riet ten N van hek roepende Baardmezen. In ruigte op grens van dit riet en bouwgrond een Patrijs. In vrijwel geheel drooggelegde poel ten N van Oiltanking dode paling.

3 September 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Paul Marcus had 's avonds om 21.30u op 12/7/90 op Ruyg-oordweg twee flinke, nog niet vliegvaardige jonge Wulpen van West naar Oost zien oversteken. Begeleid met flinke roepende oude vogels! Hij had -door avondwaarnemingen vanaf de wegen- sinds de melding van 4 Ransuil broed-gevallen op 26/6/90 nog twee verdere broedgevallen in Westelijk Havengebied ontdekt.

Blz. 121-122

26 September 1990

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Otto Schager had "onlangs" 's avonds (± 23.00u) drie (jonge) Vossen tegelijk gezien bij ingang Mobil aanlegstei-gertje in Australiëhaven.

Blz. 124

Mededeling C. J. Hazevoet: sinds 11/10/90 regelmatig Bosuil mannetje + vrouwtje roepend in Gerbrandypark! Ook 5/11/90 's nachts weer!

- Niet bang voor bagger en in
- het bezit van een waadpak
- heb ik het gehele droog-
- gevallen poelengebied nog
- eens goed afgezocht. Er
- lagen twintig dode alen die
- via een afwateringsgreppel,
- met hoogwater, vanuit de
- Amerikahaven naar deze
- poel waren gezwommen.
- Er zal ongetwijfeld voldoen-
- de voedsel geweest zijn in
- de vorm van stekelbaarsjes
- en amfibieën. Het waren
- mooie dikke alen.

Ransuileieren in oud eksternest op 'Amerikaveld-Noord'.
foto Martin Melchers

Vos tussen de brandstof-opslag tanks bij 'Mobil Oil binnen het hek'.

1997

foto Kees de Ruiter

**Duits viltkruid op
'Amerikaveld-Noord'.**

- In 2014 vond ik weer enkele
- planten van de nachtsilene,
- ongeveer op de plek die
- Walters 25 jaar eerder
- beschrijft. Nachtsilene is
- zeldzaam in het Westelijk
- Havengebied.

(Plantendagboek II)

Blz. 153-155-156

11/7/'90

Weer onderzoek naar Bijenorchissen in Noorden van Houtrakveld. Ontmoeting met D. W. Kapteyn den Boumeester, Ligusterlaan 3, 2015 LH Haarlem (023-243418) en H(ans) Dekker NMF Drenthe, privé Mortonhof 42, 7908 AP Hoogeveen (als invaller voor NMF Noord-Holland). De eerste was hier op 25/6 al met de heer W. Wortel, Krommenie en op 2/7 met H. en Ch. Fredriks geweest. Oorspronkelijke vondst door de heer C. Bank te Krommenie op onbekende datum (ca. 40, in en langs populierenbosje). De laatste had in zelfde hok (25-23-22, 111-493) ook honderden Rietorchissen en 2 ex. Moeraswespenorchis tussen riet en kruipwilg. Nieuw (voor mij) waren vonsten ten Oosten van Ruygoordweg (hok 25-23-33; ter hoogte van ex Noorderweg) van de heren C. Bank en W. Wortel. Meer dan 70, misschien wel meer dan 100 Bijenorchissen langs wilgebosjes. Meer dan 1000 Rietorchissen, ca. 15 Moeraswespenorchissen (tussen riet en in vochtig grasland, elders in dit blok meer). 4 ex Hondskruid(!), in open terrein met vrij veel Heermoes. Planten op 4 en 10 cm van elkaar. Nu ook zelf gezien. In volle bloei, maar dan helemaal niet pyramide-achtig meer. Lange, enigszins sliertige, weinig bebladerde stengels, zwiepend in de wind.

Blz. 219

28/8/90

Nog steeds enkele open bloemen bij Nachtsilenen in Mobil havenstrook Australiëhaven. Verder alles uitgebloeid en overgrote deel was meeste zaad al kwijt. Gewonnen zaad uitgestrooid op nog niet gemaaide grasland ten Z van Mobil zoutloods.

Blz. 239-240

13/9/90

Niet aan of bij "Stippelzegge pad", maar daar ± 100-150 m vandaan een voor mij nieuwe plant Stippelzegge gevonden. Direkt opvallend door de verticaal (recht) afstaande urntjes in de vrouwelijke aren. Aan deze plant ook enkele urntjes, die min of meer duidelijk rood gestippeld waren. Twee dia's van plant.

1991 dagboek I

Blz. 131-132

5/12/90 en 30/12/90 roepende Bosuilen in Gerbrandy-park. Op 30/12 zeker mannetje + vrouwtje (mededeling K. Hazevoet 7/1-'91).

15/1/91

Juv. IJseend in water Buitensingelgracht aan Mauritskade bij ITZ. Gezien door Marc van Roomen en René Dekker.

Blz. 140-141

24 Februari 1991

R.I. West ('s ocht. + 's mi 4 ½ uur)

Dode, nog gave, niet stinkende Bosmuis op grond omgeving Ronde Dorr. Staart 92 mm. Lichaam van staart tot neuspunt 96 mm. Bovenzijde duidelijk bruin met vrij scherpe grens naar vrijwel witte onderzijde. Snijtanden niet ingekeept. Bekleding staart liet gemakkelijk los.

Blz. 144

Opgenomen in collectie ITZ Bokje onder nr. ZMA 37.372. Gevonden op 3/2/91 aan Middenweg, Watergraafsmeer, Amsterdam door Rob Chrispijn, Jodenweg 1, 8385 GP Vliederveen Dr. Was volgens mededelingen van Tineke Prins ITZ vrouwtje met dik en gekronkeld oviduct (had dus tenminste 1 x eieren gelegd). Had veel vet, dus bepaald geen winterslachtoffer. 47 gram. Was kennelijk ergens tegenaan gevlogen: inwendige bloedingen, kop aan een zijde beschadigd, ingedeukte schedel. Inmiddels met succes gebalgd. Derde ex. in laatste 10-15 jaar, dus welkome aanwinst voor collectie vogels van ITZ.

Blz. 148-149-150

23 Maart 1991

Spieringhorn (2 ½ u), Slotermeer (½ u), R.I. West (2 ½ u 's mi)

Oostelijk deel O. puinstort bezet door aantal "stadsnomaden", kamp "stadsnomaden" aan Seineweg sterk uitgebreid, na gemeentelijke actie in 1990. Op natuurlijk stukje tegenover ingang MCA overgebleven wilgebomen alle tot vlak boven grond afgezaagd.

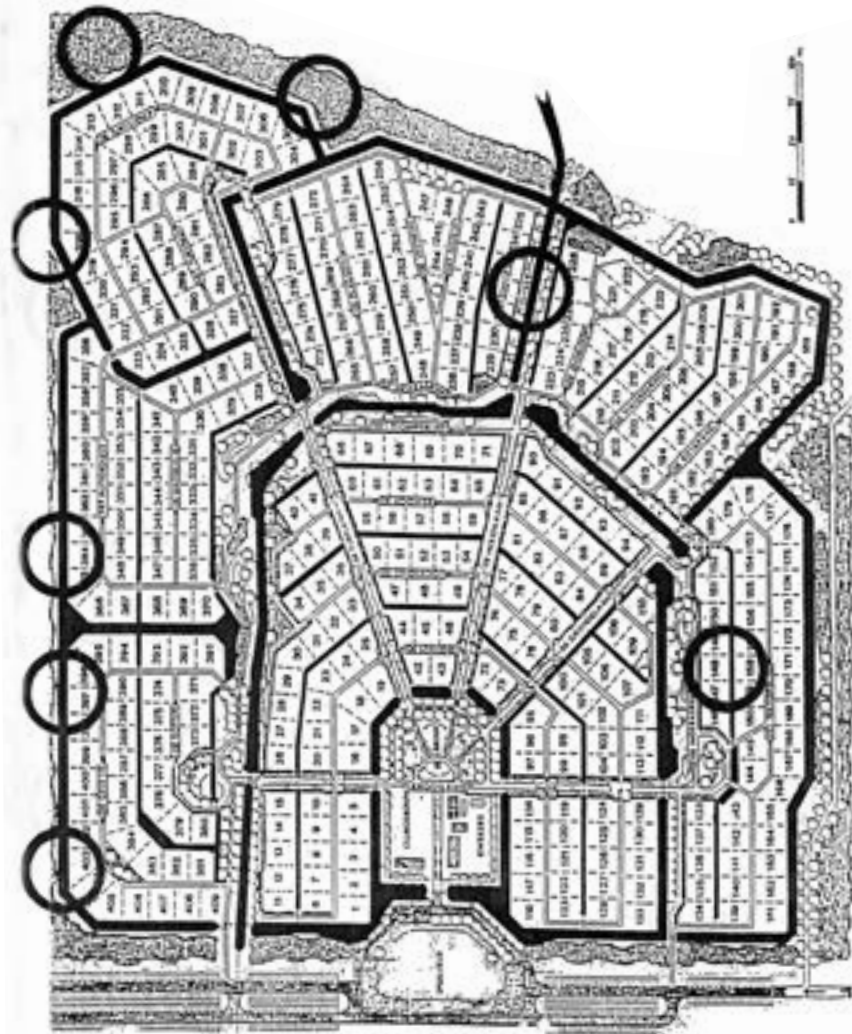
24 Maart 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Verdere vernielingen in het gebied:

- veldje Gosewijn nu ook geheel van bomen ontdaan en bodem grondig omgewoeld;
- alle struiken langs randen van O. voorveld versplinterd, zowel langs Oostrand Australiëhavenweg als in ZO hoek (waar ook de hoge wilgen verdwenen) en op het gehele

Broedvogelinventarisatie van de tjtftjaf op VTC De Grootte Braak in 1992. Acht territoria en 63 registraties.

• Knap dat Walters fenome-
 • nologisch opschrijft wat er
 • allemaal verandert in zijn
 • studiegebied, zonder daar
 • een waardeoordeel over uit
 • te spreken, zoals hij wel eer-
 • der deed. Bezinning, afstom-
 • ping of realiteitszin?
 • We weten inmiddels dat
 • ecologisch evenwicht ner-
 • gens bestaat. Wellicht is de
 • aarde een dynamische pla-
 • neet die altijd in beweging
 • was, is en zal blijven.

tracee van de Zuidrand;
 -van aanplant aan Oostzijde Australiëhavenweg tot aan
 spoorwegovergang alleen de bomen over; struiken weg-
 gesnoeid;
 -bij de nieuwe vuilverbranding enkele tientallen meters van
 de Westelijke aanplant weggehaald;
 -bij Amerikahavenweg Westelijke aanplant tussen LM 63165
 en 63168 weggehaald in verband met aanleg goederen-
 spoorbaan naar de Rietlanden;
 -veldjes Sandee-Zuid (aan weerskanten Amerikahavenweg)
 en Sandee-West op enkele losse bomen na geheel kaal-
 gemaakt tot aan de aanplant Australiëhavenweg; Sandee-
 Noord van buiten gezien nog (?) niet aangetast;
 -strook tussen Australiëhavenweg en spoorbaan Zaandam
 ws. nog vrij ongeschonden, maar door hek bij R.I. Grote
 IJpolders tot verboden havengebied verklaard.
 -Mobil terreinen ongewijzigd.
 -Stukje West van Elbaweg ongewijzigd.
 -rietlanden aan weerskanten Brettenpad ws nog als in 1990.
 -nog geen begin van rietmaaien Mobil buitenveld.
 -aanplant aan weerskanten van Noordzeeweg extreem
 uitgedund.
 Weinig zang in overgebleven aanplant Australiëhavenweg.
 Jodelende Wulp Mobil buitenveld en later alarmerend weg-
 vliegende Wulp uit W. tuin Mobil achterveld.

**Walters bij het ZMA, werkend
 aan een inventarisatierapport
 van volkstuintencomplex
 De Groote Braak.
 1996**

1991 dagboek II

Blz. 22-23-24 en 26

24 April 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 u)

Veel schade aan struiken in de wilgenrij en daar langs door "oorlogje spelen" ("paint-balls"). Ook veel achtergelaten rotzooi, als bierblikjes en "paint-balls" etc.

25 April 1991

R.I. West ('s ocht + 's mi 6 uur)

Aan Z. ringsloot een voor mij wegvliegend roepend Witgatje. Zeer uitzonderlijk.

Blz. 32

28 April 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ u)

Veel verstoring en vernieling/verontreiniging door "oorlogje spelen" met "paint balls", vooral in ruime ZO.hoek Mobil buitenveld en op veldje "Sandee-Noord". (twee verschillende ploegen). Daarom inventarisatie Mobil buitenveld niet in de ZO hoek.

Blz. 45

3/5/91

Roepende Boomkruiper(!) nu ook al in hoge bomen tussen hoge huizenbouw in Bosboom Toussaintstr (oud West). Zang Heggemus in wat aanplant oude Wilhelmina Gasthuis Jacob v. Lennepkade hoek 2e Constantijn Huygenstraat.

Blz. 51

6 Mei 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 5 ½ u)

Enkele malen kris kras veldje "Sandee Noord" doorkruist en hier en daar pauze gehouden van 11.30u-14.00u. 64 registraties, waarvan vooral de drie zingende Nachtegalen en de drie Braamsluipe en de drie Zwartkoppen opvielen.

Blz. 68-69

18 Mei 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 u)

Vrij intensieve inventarisatie-ronde Mobil buitenveld van ± 11.30u ± 15.00u (3 ½ uur). 138 registraties. Nu twee verschillende zingende Nachtegalen in ADM wilgenrij. Op enkele plaatsen zang Blauwborsten.

19 Mei 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Inventarisatie veldje "Sandee-Noord" 10.45u-13.15u. (64 registraties). Op twee ver uit elkaar liggende punten koeien van Tortelduiven. In aanplant slechts 1 x, op punt bij 3e

Roodborst, in de negentiger jaren nog een schaarse broedvogel in het havengebied.

- Het Rembrandtpark stijgt
- vanaf nu met stip in de rang-
- lijst van te bezoeken
- gebieden en zal met het
- ouder worden van Walters
- zijn belangrijkste en laatste
- studiegebied worden. Het
- was nog dichterbij zijn huis
- dan R.I. West, weliswaar met
- veel bezoekers maar als er
- niet al te rigoureuus gesnoeid
- wordt en men wat riet langs
- de oevers van het sierwater
- laat staan, toch een gebied
- met voldoende vogels en
- met gratis koffie op 'Het
- Landje'. Zijn langzaam naar
- dit gebied verschuivende
- aandacht zou een serie
- prachtige inventarisatierap-
- porten opleveren.

en 4e Grove Den verscheidene malen. Territoriaal? Weinig Nachtegalen. Op een punt bijna half uur gewacht en daar toen toch zang!

Blz. 83

29 Mei 1991

Rembrandtpark-Overtoomse veld-R.I. West
('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

In Rembrandtpark t.h.v. "ganzeneiland" zang van Spotvogel. In berm Lelylaan bij Andreas Ziekenhuis zang van Grasmus.

Blz. 88-89

1/6-1991

Tuinstad Slotermeer-R.I. West ('s ocht + 's mi 5 ½ u)

In sloot langs A A H Struyckenkade pal Zuid van brug A. Moddermanstraat nest met een broedende(?) Fuut. Daar in de buurt ook 1 p. Meerkoeten met 5 vrij kleine pulli. Een der ouders ontdekte plotseling een 10-15 wegdrijvende, kort tevoren gedeponeerde boterhammen aan overkant van sloot en kwam er snel op af. Pikte een snavel vol en zwom er snel mee naar pulli (nam niet een boterham tegelijk mee en lokte jongen niet naar de overvloed van brood). Herhaalde zich nog eenmaal, maar overgrote deel van brood werd verder ongemoeid gelaten.

Blz. 92

2 Juni 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Platgereden en schijnbaar geheel uitgevreten Vos op Australiëhavenweg bij LM 63111. Lag daar kort tevoren (enkele dagen terug) nog niet. Mogelijk versleept en al lang dood. Geen recent verkeersslachtoffer. Eigenlijk alleen goed herkenbaar aan kleur en pluimstaart. Ook bij voormalige Fordfabrieken zouden volgens beveiligingsmensen kort geleden vossen gesignaleerd zijn.

Blz. 99

11 Juni 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 u)

Intensieve inventarisatie ronde Mobil buitenveld van 11.15u-15.45u. met nogal negatieve omstandigheden toch 93 registraties. Meest van al bekende territoriumhouders, maar opvallend was zang van Roodborst in natuurlijke vegetatie bij ZB 1032. Alarm scherp "tek-tek" van Grasmus of Braamsluiper, ws. echter wel Grasmus, want geluid werd ook gehoord van nogal egaal gekleurde vogel, ws. dus vrouwtje Grasmus en alles in omgeving, waar al meer Grasmus, maar nooit Braamsluiper werd gehoord. Voer in snavel, later wat verplaatst, dus uitgevlogen jongen. "Knarsende" voor Grasmus typerende geluid niet gehoord.

(Plantendagboek II)

Blz. 311

11/5/9

Noordelijke wegberm Noordzeeweg

waarop in Mei 1990 o.a. Hondskruid in bloei, nu alweer gemaaid, zonder op Hondskruid gecontroleerd te zijn.

Met de klok mee van links-boven: schutblad bloem grote ratelaar, blad ijzerhart, ratelpopulier en blad ratelpopulier van elders in het havengebied.
1994

Blz. 102 t/m 106 en 108-109-110

Mededeling C. J. Hazevoet dd. 14/6/91: 's ochtends 12 en 's ochtends 13/6/91 veel alarm van Scholekster(s) op dak Vroom & Dreesmann Bos en Lommerweg. Kennelijk waren er jongen uitgekomen op platte dak. Hij had ook enkele malen Noord-Zuid overvliegende Scholeksters waargenomen. Waarschijnlijk werd gefoerageerd op voetbalvelden "Oost-Indie", waar ik zelf op 5/6/91 alarm en zelfs afleidingsmanoeuvres van Scholekster had, die toch ook snel verdween.

16 Juni 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Op dak van Vroom & Dreesmann Bos en Lommerweg/Woutertje Pietsersstraat was kennelijk nog ten minste een jonge Scholekster aanwezig. Bij enige tijd rustig observeren bleek een of misschien wel beide ouders richting Zuid weg te vliegen (dus stellig voetbalvelden "Oost-Indie"). Tweemaal werd waargenomen, dat een terugkerende oude vogel iets in de snavel had, kennelijk voer voor het jong/de jongen. Bij aanvliegen enkele malen de bekende, enthousiaste roep, die ook onder normalere situaties gebruikelijk is. Geen agressie tegen overvliegende subadulte Zilvermeeuw.

17 Juni 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Bij V&D Bos en Lommerweg onrustig en roepend rondvliegende Scholekster(s). Oorzaak: man voor werkzaamheden op dak. Bewoner vertelde, dat dit al tweede broed (NEEN ZIE 23/6/91) van Scholeksters op het dak was. Van het eerste broed was destijds een klein pullus door een van boven niet goed afgesloten regenpijp naar beneden gevallen. Gevonden en naar Dierenasiel De Zwaan de heer Dijkmans gebracht. Daar opgezocht. Bleek al vrij groot te zijn en in gezelschap van twee leeftijd genoten. Herkomst van de andere twee was onzeker (gebracht door Dierenambulance). Het was wel de bedoeling de jonge vogels (en de ook aanwezige gewonde oude vogels) na opkweken, resp revalidatie t.z.t. vrij te laten. Volgens Dijkmans was het nu al het derde jaar, dat hij een of meer Scholekster-pulli van het V&D-complex ontving.

18 Juni 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

Ex-veld Sandee-Zuid (N en Z van Amerikaweg) wel vernield, maar enkele hogere bomen "gespaard" en veld niet kaal-geschoven.

20 Juni 1991

Tuinstad Slotermeer ('s ocht 2 uur) en R.I. West ('s mi 3 uur)

Ook nu weer met voer aanvloegende Scholekster naar dak

V&D Bos en Lommerweg. Ondanks de regen van vorige dag dus toch nog jong(en) in leven.

Blz. 114-115

23 Juni 1991

Volkstuinen De Bretten ('s ocht + 's mi 6 uur)

Nu weer wel tekenen van leven op dak V&D, Bos en Lommerweg. Voedselaanvoer. Geluidsreactie jong. Op bepaald moment twee oude vogels tegelijk gezien. Ook jong kwam even op dakrand. Was al flink bevederd, maar veel dons op kop. Zeker halfwas en tenminste zo groot als pullus bij De Zwaan. Stellig dus uit zelfde broedsel, dat veel eerder uitgekomen moest zijn dan op 12 of 13/6, toen veel onduidelijke agitatie de aandacht van Kees Hazevoet trok. Er was dus ook geen sprake van een tweede broedsel, als op 17/6 verondersteld.

Paul Marcus telef. 22/6/91: broedgeval Boomvalkenpaar op oude boerenerf aan Noorderweg in Houtrakpolder ten W van Ruygoordweg.

Door verscheidenen personen over een langdurige periode waargenomen zang van Grote Karekiet omgeving gemaal Rijnland.

24/6/91

C. J. Hazevoet hoorde op 16/6-'91. Zingende Braamsluiper in schoolwerktuinen aan Rspb. Ten Z. van vogelopvang De Zwaan. Stellig dezelfde als die door mij op 5/6/91 aan andere kant van Rspb. werd gehoord. Roepende Koekoek in Erasmuspark (voor het eerst in 1991 en in vele voorafgaande jaren). Gedurende 15-20 minuten wachten geen teken van leven van oude of jonge Scholeksters (V&D). Bij "De Zwaan" was geen jonge Scholekster binnengebracht. Wel twee foeragerende, maar niet alarmerende, wel wat "argwanende" adulte Scholeksters op sportvelden "Oost-Indie".

Blz. 121-122-123

2 Juli 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Langs Brettenpad en Westelijke puinstort borden geplaatst: "Gevaarlijk terrein - verontreinigdegrond". Verontreiniging dateert van vele jaren geleden, toen de gemeente Amsterdam geen controle hield op de aanvoer naar de door de gemeente ingerichte "puin"-storten.

3 Juli 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Zangregistraties langs Australiëhavenweg. Bij LM 63192/193 en wegberm vlak bij aanplant (dus naar Westelijke richtingen geen enkel uitzicht!) licht alarm en wat lokken van Wulp, die twee pulli van ca. 1 week bij zich

- Walters ontmoet het neusje
- van de zalm op het gebied
- van floristische kennis in Ne-
- derland. Al eerder noemde
- ik de belangrijke publicaties
- van Ton Denters en Bart
- Vreeken.
- E. Weeda schreef de teksten
- voor de *Nederlandse Eco-*
- *logische Flora*, een vijfdelige
- serie boeken die tussen
- 1985-1994 uitkwam en als
- het standaardwerk over de
- Nederlandse flora wordt
- beschouwd.
- Ton Denters schreef in 2004
- nog het boek *Stadsplanten*,
- een baanbrekend werk
- als deel van stadsecologie.
- De dagboekantekening
- is verdacht kort. Walters
- ontmoette zijn meerderen
- op het gebied van planten-
- kennis.

**Klavervreter op ontzilt
opgespoten zeezand, ten
westen van Ruigoord.**
1991

(Plantendagboek II)

Blz. 334-335-336

6/7/91

In de Z wilgenbosjes 202 bloeiende Bijenorchissen, dus voorlopig 34 + 202 + 236 ex. (zie verder (7/91). Ontmoeting met T. Denters, B. Vreeken (en E. J. Weeda) op dit veld. Een van hen of verschillenden hadden die dag (en/of eerder) gevonden: Behaard Breukkruid; Klein Roberstkruid en Hondskruid.

Blz. 339

8 Juli 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Excursie naar Amerikaveld-Noord, samen met dr. ir. H. Doring. Op bekende plek van Bijenorchissen etc. op Amerikaveld-Noord nu ook 4e plant Hondskruid gevonden. Ook grote groepen Duits Viltkruid gevonden op de drogere en laag begroeide delen van Amerikaveld-Noord buiten de oorspronkelijke vindplaats. Onwaarschijnlijk, dat de soort daar in 1990 ook al zo talrijk geweest zou zijn zonder opgemerkt te worden. Ongeveer halverwege tussen N. ex. weggetje en "Bijenorchissen", eveneens op droge, spaarzaam begroeide grond, ca 70 ex. Dwergviltkruid, een -zeker voor mij- nieuwe soort in het Westelijk Havengebied.

Blz. 341

9/7/91

Bezoek (met de heer H. Kamp) aan hoge, maar toch op vele plaatsen drassige opgespoten velden ten ZW van dorp Ruigoord in de hokken 25-23-41 en 25-23-42. Na enig zoeken in tweede hok de groeiplaats 1990 van Klavervreter (L. van den Heuvel) gevonden. Nu in volle bloei. 82 ex. geteld. Op plekken dichtbij elkaar, bij opvallend veel Rode Klaver. Zelf nu gedetermineerd met Heukels 21ste druk.

**Blad van
alsemambrosia.**
1990

bleek te hebben. Later op de dag op totaal vernielde, maar niet kaalgemaakte veld Sandee-Zuid bij mijn doorkruisen fel alarm van waarschijnlijk dezelfde Wulp, maar jongen niet gezien.

Blz. 126

6 Juli 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Oevervegetatie aan Noordrand Haarlemmertrekvaart van Radarweg tot Australiëhavenweg vernield ("schonen"?).

Blz. 129

9 Juli 1991

Westelijk Havengebied

('s ocht + 's mi 7 uur samen met de heer H. Kamp)

Volgens hr Kamp was er dit seizoen 1 paar Nijlganzen met 10 kleine pulli op Sloterplas geweest. Later nog gezien met 4 grotere pulli. (bij strandbad-eilanden). Mededeling dd. 6/8/91. Toch nog alle 10 in leven en nu volgroeid.

Blz. 133

17 Juli 1991

Tuinstad-Slotermeer-Rembrandtpark ('s ocht 2 uur)

Nieuwe of duidelijk gerestaureerde Huiszwaluwnesten aan Willem Molengraaffstraat nrs 1, 5, 7, 18 en Antony Moddermanstraat 212 (=Westrand 2e blok).

Blz. 136 t/m 141

23 Juli 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ u)

Mededeling C. J. Hazevoet: waarneming van vrouwtje Kuifeend met 9 kleine (nog niet duikende) pulli in sloot langs Gerbrandypark omstreeks 11/7/91. Zelf daar op talrijke passages nooit tegegekomen. Enkele dagen na 11/7 in de omgeving van Reina Prinsen Geerligstraat ook weer een groepje pas-uitgevlogen Boomkruipers.

Bericht van Arnhem dd. 24/7/91. Visdief Arnhem K 670364 dd. 11/7/1979 aan gelegd aan adulte vogel op nest met eieren in Mobil-kolonie. Droeg daarvoor de ring K 552996, die hem als klein pullus op 13/6/1976 in Mobil-kolonie was aangelegd; dd. 4/7/1991 door drs. Nico M. Groen als verkeersslachtoffer dood gevonden bij kolonie knooppunt Nieuwe Meer. Afstand hemelsbreed 10 km, na 4346+1123 dagen= 5499 dagen. (ca. 15 jaar oud geworden!).

3 Augustus 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Op nieuwe bouwwerk aan Oceanenweg ± 30 Turkse Tortels. Koeren van (Gewone) Tortelduif in bosjes pal ten N van Cargill Oceanenweg. Daar veel koeren Tukse Tortels, stellig niet alle territoriaal.

Zeegroene zegge op 'Mobil achterveld'. 1991

- Walters ging wel meer met
- Kamp op excursie. Kamp
- vertelde mij twee anekdotes
- die hij samen met Walters
- had meegemaakt na een
- tocht langs het strand en
- door de duinen. Walters
- had veel dode vogels op het
- strand verzameld en zeulde
- die in een grote vuilniszak
- mee naar de auto van Kamp.
- Hij zette de vuilniszak neer
- bij een verkeerde auto. De
- breedgeschouderde eigenaar
- kwam aangelopen en keek
- verwonderd in de vuilniszak.
- Walters snelde toe en wilde
- de zak pakken waarop de
- man zei: "Bij welke Chinees
- werk jij?"
- Een tweede anekdote be-
- leefde Kamp diezelfde dag
- bij een tocht door de dui-
- nen. Hij en Walters liepen
- op een duinpaadje toen een
- naaktlopende man hen pas-
- seerde met een cockring om
- zijn piemel die naar beide
- heren wees. Iets verderop
- zei Walters tegen Kamp:
- "Die man denkt zo nog een
- vrouw te krijgen". Van die
- materie had Walters niet
- veel sjoege.

Parnassia, door Walters geïntroduceerd vanuit Vlieland maar kort standhoudend.

Valse voszegge op het 'Amerikaveld-Noord'. 1991

Plantendagboek III

Blz. 24

5/9/91

Volgens Fr. Nordheim ten W van Bijenorchissen op Ruigoordveld-Noord (hok 25-23-22) 4 ex Grove Den! Daarvan 1 ex. meer dan manshoog.

Blz. 30-32

9/9/91

Vijf uitgebloeide toortsen bij uitloop Noorderweg in Ruygoordweg. Bladeren aan beide zijden dicht behaard (verdroogd en vergeeld), heel kort langs de steel aflopend, lang niet tot het volgende blad. In ieder geval dus geen Koningskaars of Stalkaars. Niet meer bloeiend, vrij gele bloeiwijze. Ws. dus Keizerskaars (conform determinatie Lida v.d. Heuvel 1990). 5 levende rozetten, ws. van dezelfde soort in onmiddellijke omgeving.

Gewone esdoorn.
1993

Blz. 147

31 Aug. 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

(Halsband?) parkiet roepend rondvliegend Australiëhavenweg ± LM 63160. Grote lichte plekken op voorvleugels. Lange staart. Bekende, nogal rauwe roep.

Blz. 152-153

17 September 1991

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Werken begonnen op Amerikaveld-Noord, vanaf Oosteinde Oceanenweg/Eikelenboom/Cargill naar het Noorden tot (voorlopig?) Zuidelijkste van de twee boeien. Tot pal aan Amerikahaven in het Oosten tot (voorlopig?) de gemeentegrens met Haarlemmerliede c.a. Alle bosjes verwijderd, incl de hogere boomgroepen in ZO hoek, al het riet en struiken gemaaid, resp "gehakseld". In ZO hoek al ver gevorderd met afvlakken door bulldozers, waarschijnlijk met het oog op geplande bouwwerken. Veel zand werd opgereden naar twee hopen vlak ten Z. van de Zuidelijke boei. Op kale stukken in Z.O. hoek opvallend weinig schelpen. Werk ws. pas een paar dagen aan de gang. Op fietsband(!) Grote Groene Sabelsprinkhaan.

Blz. 185-186 en 188-189

8 December 1991

Tuinstad Slotermeer-R.I. West

('s ocht. + 's mi 4 ½ uur)

In namiddag kwamen als reeds vele jaren veel wilde duiven naar slaappleaats in hoge populieren in ZW en ZO bosjes. Om 15.45u. toen nog steeds meer vogels aankwamen, ± 200 (nauwkeurig geteld), overwegend Holenduiven.

20/12/91

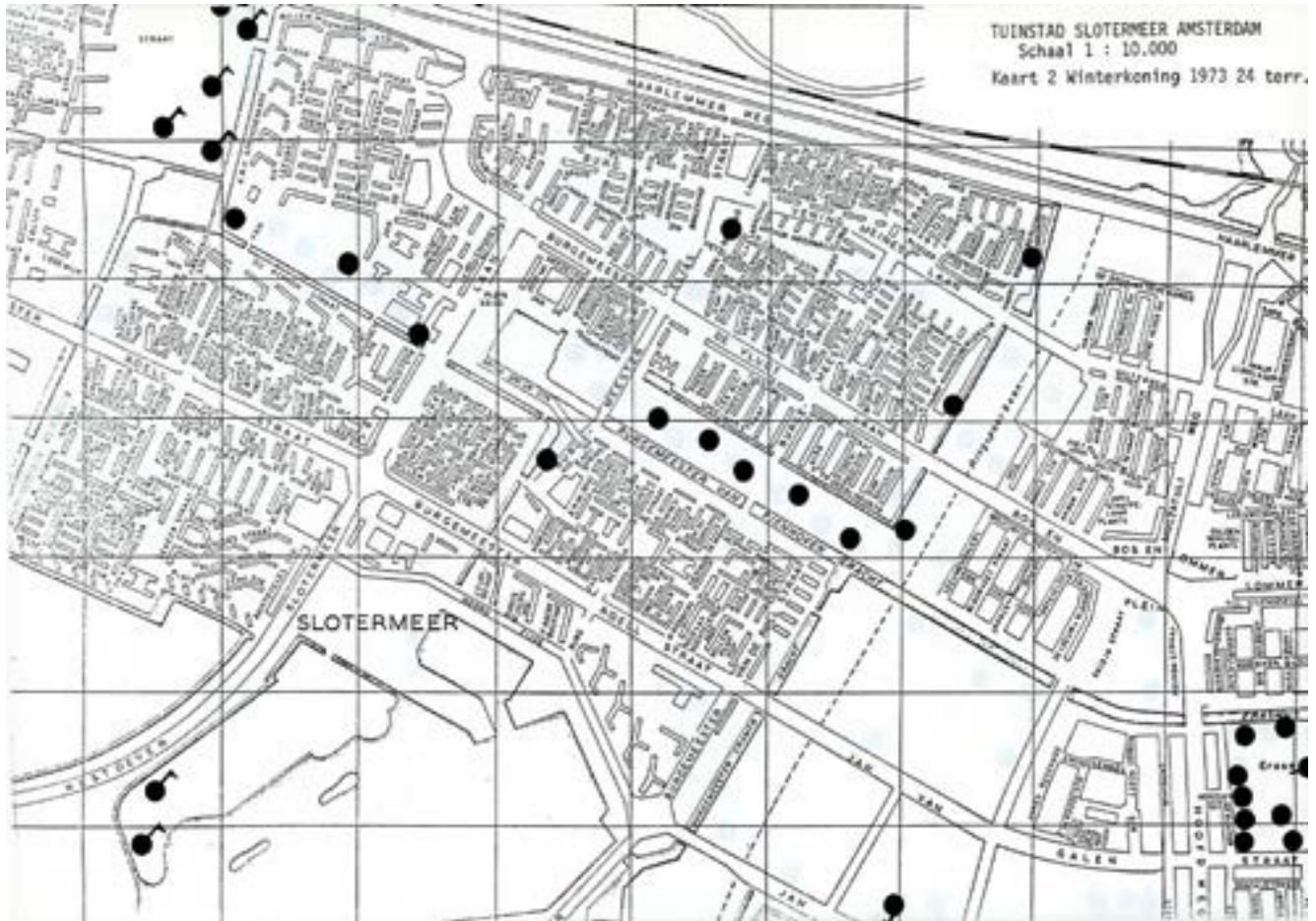
Zwermen Spreeuwen bij invallende schemering aan randen van gebouw op drukke Leidseplein. Veel rond zwermen. Avond aan avond. Ws. daar slaappleaats.

Terwijl ik dit lees draait een enorme zwerm spreeuwen rondjes boven het binnenblok waaraan ik woon. In de ruime tuinen staan enkele huizenhoge coniferen. Dit jaar slapen de spreeuwen hier iedere nacht en ik wist eerst niet beter dan dat het gezellige gekwetter de gehele nacht door zou gaan. Als stadsecoloog moest ik vaak raad geven bij dit soort geluidsoverlast. Maar dat lawaai is in mijn binnenblok nu niet te horen! Dit constateer ik vanuit mijn slaapkamer vlakbij de boom. Na veel onrustig gekwetter bij en na het landen, gaan de spreeuwen 's nachts muisstil slapen en kwetteren pas weer bij het ochtendgloren. Geen enkele geluidsoverlast, alleen veel poep. Weer wat geleerd.

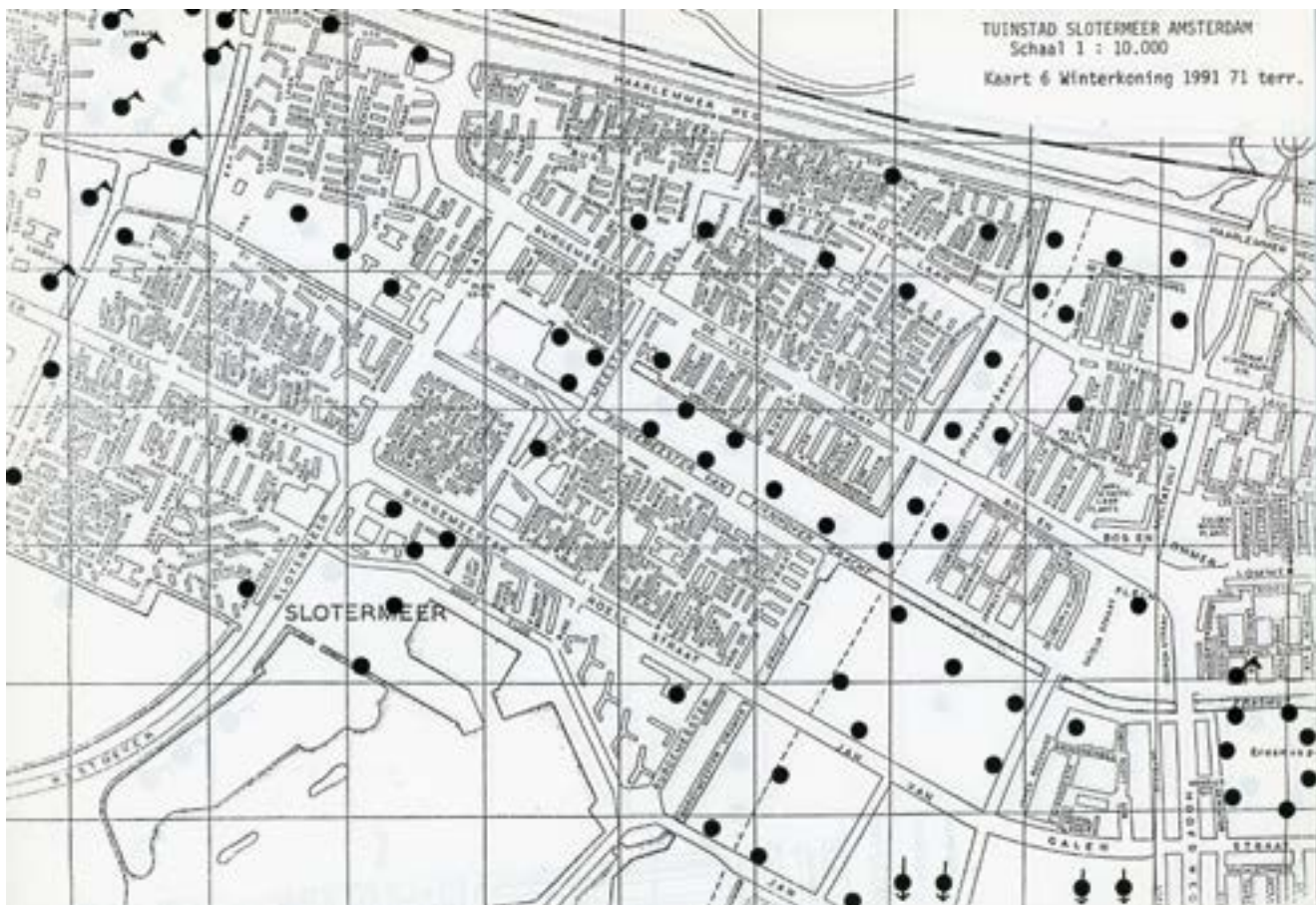
De toenemende begroeiing in de tuinsteden bood de winterkoning veel meer broedgelegenheid.

Grote groene sabelsprinkhaan.

Winterkoning in Tuinstad Sloterveer, in 1973 (boven) en 1991.

1992 dagboek I

Blz. 203-204

Bericht VT Heteren dd. 13/1-1992: Kokmeeuw Arnhem 3188880 dd. 15/6-1973 als groot pullus BL geringd in AW-duinen onder Zandvoort (kolonie ten Z van Leverberg in 1 ste infiltratiegebied); dd. 1/11-1990 vers dood gevonden te Ashley Heath, Ringwood, Dorset, Groot Brittannie (ten W. van Southampton) op 471 km hemelsbreed WZW, na 6348 dagen.

26 Januari 1992

Sloterplas-R.I. West ('s ocht + 's mi 3 ½ u)

Geen bootjes op Sloterplas en weinig vissers aan de kanten. Wel veel wandelaars en trimmers op paden langs oevers, maar die leken niets te verstoren op de plas. Eindelijk weer eens een watervogeltelling op de Sloterplas langs de bekende ronde. Totaal resultaat: Fuut 15, Dodaars 1, Meerkoet 422, Waterhoen 41, Wilde Eend 186, Smient 1250(!), Slobeend 112, Knobbelzwaan 8, Kuifeend 308, Tafeleend 38, Non 5 (vrouwtjes kleed). Totaal 2396 ex.

22 Februari 1992

R.I. West ('s ocht + 's mi 2 uur)

Na vele jaren nu eindelijk weer eens uilebraakballen gevonden. Onder kale boom met witte strepen op ex. erf Vink. Beide wel vers. Niet erg groot, dus stellig niet van Bosuil, maar wel van Ransuil. In elk der twee ballen een Bosmuis.

Blz. 229-230

9 Maart 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 ½ u)

Op vrij kale strook grond naar Westhaven/Adm haven zouden jagers 2 mannetjes Patrijs bij elkaar hebben gezien, zonder vechten(!), zonder vrouwtjes. (Paul Goedvolk en Ted Dekker).

Blz. 245-246

2 April 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi....uur)

Inventarisatie (derde ronde 1992) Mobil buitenveld (11.15-14.15 u) met 94 registraties. Daarbij geen enkele Fitis. Wel verschillende zingende (ook 1 x zangvliegende) Blauwborstjes. Geen Rietzanger.

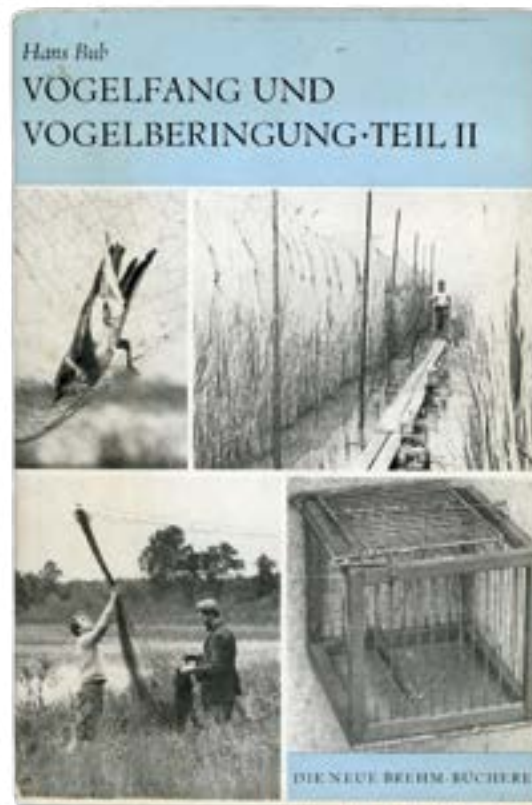
Blz. 249-250-251

5 April 1992

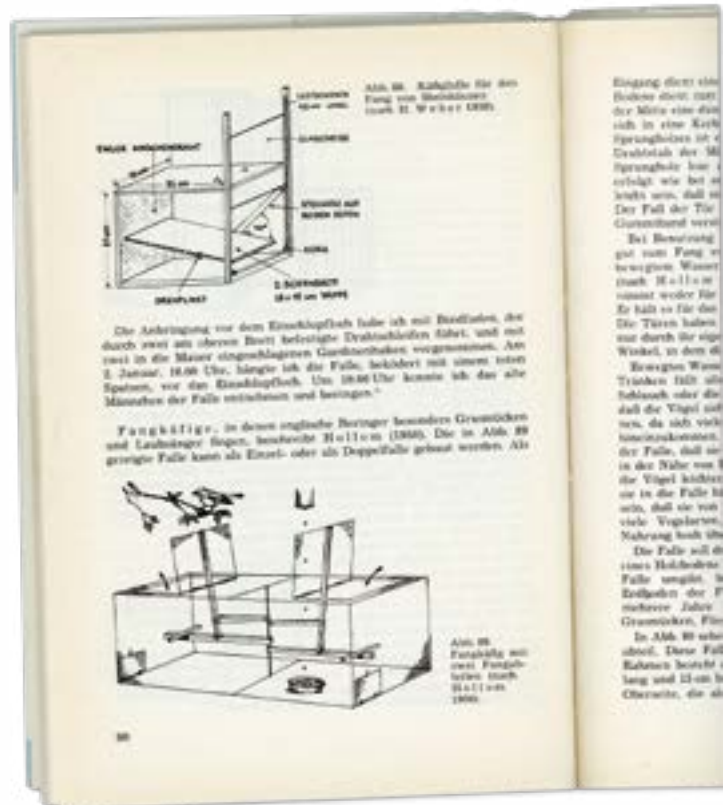
Tuinstad Slotermeer-R.I. West ('s ocht + 's mi 4 uur)

Inventarisatie Tuinstad Slotermeer 9.30-12.30 u met 123 registraties (ook incl. niet zangvogels als duiven, watervogels).

Aan voet hoge flat Rspb bij Haarlemmerweg stijfdode

Walters haalde zijn ideeën voor vangstmateriaal uit dit Duitse handboekje.

Kuifeend.

Nest van waterhoen.

Houtsnip. Snavel geopend, kleine kale plek aan nek. Niet aangevreten, geen stank, geen bloed. Ongeringd. Ws. glas-slachtoffer. 358 gram. Geen scherpe borstbeenkam. Goed gevuld.

Blz. 256-257-258

10 April 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ u)

De restanten van het O voorveld waren geheel kaal en opnieuw geëgd. Daar geen vogels opgemerkt. Spuitvakkens nu al een poos met rust gelaten, behalve -vooral in de weekeinden- veel "crossen" met terreinwagens en "crossmotoren".

Mobil binnen hek. Otto Schager had eend waargenomen op Amerikahaven, die hij nauwkeurig kon beschrijven: vrouwtje Krooneend. Zelf niet (meer) kunnen ontdekken. Nu jodelende Wulp op Mobil achterveld en later ook zelfde?-neerstrijkend op "weitje 007". Ook weer twee Kleine mantelmeeuwen rond "waterzuivering" en t 007.

Blz. 275

21 April 1992

Rembrandtpark ('s ocht + 's mi 3 ½ u)

Waterhoennest op ganzeneiland verdwenen (nr. 42). Meerkoetennest nr. 41 op dat eiland bleek kleine pulli te bevatten. Op dat eiland al wekenlang een tweetal adulte Zilvermeeuwen, stellig primair aangetrokken door de geregeld gelegde grote ganzeneieren. Hadden nu aandacht voor Meerkoet nr 41. Een der meeuwen naderde behoedzaam, stap voor stap. Viel niet aan, wat toch zeker in het voordeel van de meeuw beslecht zou zijn geworden. Vogel was duidelijk bang/voorzichtig voor de dreigende Meerkoet. Ten slotte deinde Meerkoet, zonder agressie, even uit, op welk moment Zilvermeeuw direct een jonge Meerkoet uit nest griste. Opvallend was, dat niet broedende Meerkoet wel steeds in de omgeving was, maar aandacht meer richtte op voedsel zoeken voor de jongen dan verdediging van het broed. Een enkele maal kwam hij het land op bij het nest en dan waren meeuwen zichtbaar meer op hun hoede. Enkele malen felle aanval van aanvliegende Meerkoet op de meeuwen, die met angstkreten een tiental meters wegvlogen. Soms voerde diezelfde Meerkoet de jongen onder de broedende partner onder het "wakend" oog van de meeuwen. Het veroverde jong werd herhaaldelijk geschud en neergesmeten. Soms leek het erop, dat de meeuwen elkaar de prooi afhandig maakten. Dat gebeurde ook niet dicht bij het koetennest, maar de meeuw, die de prooi verorberde, stond daarna geruime tijd op nog verdere afstand, terwijl de tweede meeuw steeds om het koetennest rond "sloop". Meerkoeten geluidloos, geslachten broedend en niet-broedend onbekend gebleven. Geen balts tussen de Zilvermeeuwen. Ook geen stelselmatige coördinatie om

het koetennest van twee kanten te belagen. 's Middags nog steeds een vogel broedend op nest (zelfde?), tweede vogel tijdenlang geheel niet te zien. Wel weer (de?) twee Zilvermeeuwen, die nu meer aandacht hadden voor kennelijk broedende gans.

22 April 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Volgens inlichtingen waren jagers met toestemming van Mobil weer Eksters aan het schieten geweest!

Blz. 278 t/m 283

26 April 1992

Tuinstad Slotermeer ('s ocht + 's mi 4 ½ u)

Verder intensieve, maar niet complete inventarisatieronde door Tuinstad Slotermeer (10.00u-14.00u) met 146 registraties van zang en broeden.

Aan Rspb bij Haarlemmerweg in natuurlijke wilgenopslag en in jonge aanplant 2 x zang Tuinfluiter.

27 April 1992

Rembrandtpark ('s ocht ± 1 uur)

Nu weer wel twee adulte Zilvermeeuwen op eiland NNO van jongensland. Niets meer gemerkt van nest nr. 41 (wel mogelijk de twee ouders, geen pulli). Meerkoet staande op nest nr. 43. Inhoud verloren gegaan?

Scholekster op dak V&D, als in 1991. Weer broeden? Mededeling 27/4/92 C. J. Hazevoet.

29 April 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ u)

Mobil binnen hek. Scholekster nest dak huisje "zuivering" (22/4/92) nu broedend op 4 eieren. Op Zwanenmeer nog enkele roepende Smienten. Rond t 007 nu drie Kleine Mantelmeeuwen, die alle drie adult leken. S. Waagmeester had in de werkplaats Mobil 's ochtends dode, niet-stinkende, onbeschadigde, ongeringde vrouwtje Zwarte Roodstaart gevonden. Ingevallen ogen. Scherpe borstbeenkam. Geen ei bij zich. Op Mobil achterveld in latere middag toch nog 45 registraties. Nu met zekerheid verschillende zingende Tjiftjafs. Nog nooit eerder in een jaar meer dan 2. Wegvliegende vrouwtjes Beflijster (met scherpe roep).

30 April 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Nu ook voor het eerst -in namiddag!- zang Nachtegaal op O. puinstort (die nu niet meer bewoond werd).

Het gereedschap van Walters: weegschaal, fotoestel en schuifmaat.
foto Fred Nordheim

- De tuinfluiter bleek bij een
- door mij uitgevoerde broed-
- vogel inventarisatie van
- Groot-Amsterdam indicatief
- te zijn voor ruige dichte
- onderbegroeiing. Ontbrak
- dit biotoop dan ontbrak de
- tuinfluiter eveneens. Je kan
- dus eenvoudig tuinfluiter-
- broedbiotopen aanleggen
- door te beheren met je
- handen op de rug. Dat kost
- niets en is daardoor bijzon-
- der moeilijk te begroten in
- budgetten voor groenbeheer.

- Walters had genoeg gegevens verzameld over de drie hem zo dierbare soorten plevieren.
- Hij schrijft in zijn dagboek dat hij geen tijd had om de nesten of jongen van de bontbekplevier en kleine plevier te zoeken terwijl er werd gealarmeerd en er een paar binnen de datumgrenzen in een geschikt biotoop verbleef. Misschien waren het wel door hem geringde exemplaren!
- Zijn aandacht lag nu bij de zangvogels en – hoe verleidelijk ook – je kon niet alles tegelijk doen.

Blz. 288-289-290

3 Mei 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Inventarisatie op veldje "Sandee-Noord" van 11.30-15.00u (3 ½ u, dus lang voor dit kleine veldje. Veel en langdurige pauzes ingeschakeld, ook al in verband met geringe zangintensiteit, na koude nacht en later op de ochtend en begin middag). 70 registraties.

4 Mei 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ u)

Op gewezen veldje "Gosewijn" -nu met pril opkomend ingezaaid gras- nest van Scholekster met drie eieren. Daar ook 1 paar Bontbekplevieren (misschien ook een 2e!) en 1 wat alarmerende Kleine Plevier. Geen tijdgenomen om eventuele nesten op te zoeken.

(Door pauzes) langdurige inventarisatie van Mobil buitenveld van 11.30(!)-15.45u met slechts 115 registraties. Te wijten aan late tijdstip, maar waarschijnlijk nog het meest aan de koude nachten. Fitis hier en elders weer teleurstellend laag.

10 Mei 1992

Rembrandtpark ('s ocht 2 u) R.I. West ('s mi 4 u)

Meerkoet vrouwtje op nest nr 86 (oude nest nr 10) bij zusterhuis St Lucas Ziekenhuis. Mannetje kwam luidroepend aanzwemmen. Vrouwtje sprong van (lege) nest af en zwom mannetje tegemoet. Toen nog even afhouden. Zocht kennelijk wat ondersteuning. Vond die op een tak en was toen direct bereid. Mannetje sprong met veel roepen snel op. Copulatie duurde maar seconden. Daarna was beurt aan vrouwtje om veel te roepen.

Blz. 298 t/m 305

13 Mei 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Dak van Staartmezenest in tuin 168 van "Groote Braak" was door onbekende oorzaak ingezakt, waardoor ingang te klein. Geen vogel op nest, waarin nog wel aantal koude eieren.

15 Mei 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ u)

Mobil binnen hek. Op Zwanenmeer-Mobilachterveld mannetje Krooneend. Goed gezien, met licht vosbruine kuif. Rode snavel. Stellig dezelfde die Otto Schager op 10/4/92 op Amerikahaven had gezien. Kon dus vliegen.

Blz. 312-313-314

20 Mei 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi..)

Alle waterplantenvegetatie bij Rheumacentrum-J. Evertsenstraat, schuilplaats voor jonge Meerkoeten en Waterhoentjes, tussen 18 en 20/5-'92 weggehaald, stellig door de overheid.

21 Mei 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Intensieve inventarisatie van "vergeten" hoekjes, van tuincomplexen Bretten en Groote Braak, omgeving gemaal Bretten en waterkering, etc. Na lange pauze bij ZW hoek "Groote Braak" eindelijk heel even enkele korte strophen van Nachtegaal. 's Avonds en 's nachts heel intensief. Sommige tuinders "konden er niet van slapen". Was daar in 1991 in ieder geval nog niet.

22 Mei 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Mobil binnen hek. Scholeksternest op dak huisje waterzuivering leeg. Geen doppen. Fel alarm twee oude vogels. In omgeving t 402/403 de pulli, maar niet lang gezocht. Van 't Veen en een collega hadden de 4 pulli van het gloeiend hete dak gehaald, op 21/5.

Blz. 317

24 Mei 1992

Tuinstad Slotermeer ('s ocht + 's mi 7 uur)

Een in de Vespucistraat vooral 's middags (vrij) vroeg als in de latere avond zingende mannetjes Merel had een opvallend veel voorkomende 5-notige strophe in het gezang, iets als: "ti-ti-Ju-pu-ter", met de nadruk dus op de derde noot.

Plat gereden Egel in Anthony Moddermanstraat.

Blz. 325 en 327

31 Mei 1992

Tuinstad Slotermeer ('s ocht + 's mi 7 ½ u)

Scholekster vloog met bekende roep naar dak V&D aan Bos en Lommerweg, als in 1991. Had nu echter gefoerageerd op pas gemaaid grasstrook ten O. v, Rspb/ten Z van Wiltzanglaan.

Blz. 330

6 Juni 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ u)

M. P. Melchers had op "geschoonde" stuk Amerikaveld-Noord ten N van nieuwe Cacaohaven nest van Bontbekplevier met 3 eieren.

Blz. 337-338-339

12 Juni 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Eindelijk -na tientallen vergeefse ochtendbezoeken- weer heel even, maar onmiskenbaar, zang van Roodborst in Erasmuspark in plantsoen NO van ingang Vespucistr.

13 Juni 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Op vrij kale en nu ook nogal droge zandvlakte ten N. van de onlangs gegraven "Cacaohaven" (ten N van de nieuwe cacaoloodsen, ten N v. Cargill-Amerikahaven) na enig afwachten en zoeken bij twee alarmerende (niet-geringde) Bontbekplevieren drie pulli gevonden en BL geringd met nrs. H 141557/558 en 559, incl. ringen van 0-1 gr. Wegende 10.4, 9.3 3, 10.4 gr. Stellig afkomstig uit nest met drie eieren van M. Melchers (zie 6/6/92).

Blz. 348-349

22 Juni 1992

Tuinstad Slotermeer/R.I. West ('s ocht + 's mi 5 ½ u)

In gaatje in stenen wand boven de grote rioolpersleiding over het haventje R.I. West werd door twee Witte Kwikstaarten herhaaldelijk voer gebracht. Broedsel, ontdekking hr. Kamp.

Blz. 358 t/m 361

9 Juli 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

In machinesloot Houtrakpolder over de gehele lengte: vrouwtje Kuifeend met 7 krap ¼ pulli, vrouwtje Kuifeend met 3 krap ¼ pulli, vrouwtje Kuifeend met 6 ¼ pulli, 1 "los" ¼ pull. Kuifeend (zonder vrouwtje), vrouwtje Krakeend, zonder pulli, vloog weg. 1 paar Waterhoentjes met 3 kleine pulli, 1 paar Meerkoeten met 4 vrij kleine pulli, in zijslot vrouwtje Kuifeend met 6 kleine pulli, vrouwtje Wilde Eend met 6 krap ¾ pulli.

Relatief weinig, vergeleken met eerdere jaren, op zelfde tijd. Mogelijk gevolg van recent plaats gehad hebben schoonmaakbeurt met maaibootje. Kan door verontrusting verplaatsing veroorzaakt hebben, maar ook rechtstreeks slachtoffers gemaakt hebben.

10 Juli 1992

Rembrandtpark ('s ocht 2 uur) R.I. West Tuinstad Slotermeer ('s mi 3 ½ uur)

Huiszwaluwen. Bezet nest Moddermanstraat 212. Ook nesten in Molengraafstr op nummers 8, 7, 5, en eventueel 1 (op het Noorden). Laatste had een te wijde opening. Ook drie nesten (met veel uitwerpselen, dus druk gebruikt) op het Oosten aan Moddermanstraat 218-222.

Broedende scholekster op het dak van Ziggo Dome.
foto Merel Westrik

- Scholeksters gingen bij gebrek aan goed broedbiotoop vanaf eind jaren tachtig steeds vaker broeden op daken met een bedekking van grind. De eieren kwamen meestal uit, maar een succesvol dakbiotoop dat leidt tot vliegvlugge jongen is ook afhankelijk van het omringende maaiveld. Gazon, om wormen te kunnen zoeken in de onmiddellijke nabijheid, is onontbeerlijk. In dat gazon moeten enige laag gelegen vochtige delen zijn waar de scholeksters met hun lange snavels de grond in kunnen boren om bij aanhoudende droogte toch nog wormen te kunnen vinden. Besproeien van een deel van het gazon tijdens de broedperiode is een mogelijkheid.
- Als de jongen bijna vliegvlug zijn, springen ze het dak af achter hun ouders aan. Ze moeten dan niet in een drukke winkelstraat of een gebied met katten en vossen belanden.
- Al lijkt het broeden succesvol, uiteindelijk komt er weinig van terecht. Tegenwoordig worden jaarlijks jonge scholeksters, die van daken in een verkeerd leefgebied springen, door De Dierenambulance naar vogelopvang De Toevlucht gebracht.
- Van alle binnengebrachte scholeksters wordt een aanzienlijk deel vliegvlug losgelaten.

(Plantendagboek III)

Blz. 108

3/7/92

Telf. mededeling Lida van den Heuvel. In voorjaar 1992 toch weer groepje Muizenoor op opgespoten terreinen ten N van Ruigoord gevonden. Nu gedetermineerd. De niet gedetermineerde vondst van 1990 hier mee nu wel bevestigd.

Boslathyrus. Walters verzamelde de zaden in de 'Noordelijke Oeverlanden' van de Nieuwe Meer en zaaide ze uit op het 'Mobilveld binnen het hek'. Anno 2016 staan ze er nog steeds.

Blz. 365

22 Juli 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Mobil binnen hek. Rond en boven t 007 ook alarm van drie (adulte?) Kleine Mantelmeeuwen bij talloze dito Zilvermeeuwen. Herhaalde waarnemingen in afgelopen periode suggereren broedgeval(len).

Blz. 368

26 Juli 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ u)

Aan oud Eksternest hoog in natuurlijke wilg bij ZW hoek De Bretten veel witte uitwerpselen. Daar al eens eerder, maar heel weinig, licht alarm Torenavalk gehoord. Nu twee vliegvlugge jongen op bankjes in tuincomplex. Vluchtten bij mijn komst direct naar oude nestboom, waarin ook een derde jong. Een der oude vogels flink in slagpenrui. Tot dusver eerste door mij vastgestelde broedgeval in natuurlijk bouwsel in WHA. Verder alleen in tanks, kranen, nestkasten.

Blz. 376

8 Augustus 1992

Rembrandtpark, R.I. West, Tuinstad Slotermeer ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

In Postjeswetering bij "Nieuw Vredenburg" 1 Fuut met 2 ruim halfwas pulli. Fuut nr 191, dat op 1/8 al verlaten was, nu geheel verdwenen. Toch ook weer gezonken? Ook nu geen in aanmerking komende pulli in de buurt. In vijver ten O. van "Credit Lyonnais" 1 Waterhoen met 2 volgroeide jongen, 1 p. Waterhoen + 1 vrij klein pullus + 2 juvenielen + 2 paar Meerkoeten zonder pulli.

Blz. 385

23 Augustus 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 u)

In t 006 Mobil vloog jonge Fazant (ws mannetje) bij mijn verschijning op, na eerst een eindje weggehoud te hebben. Niet in paniek. Toch in volle vaart tegen lichte gedeelte van tankwand, als meer waargenomen (ook bij Patrijs, ook door werknemers Mobil). Viel op grond, al spartelend. Later stil, maar niet dood. In bosje gras neergelegd, waar op 26/8 niet meer (ook geen losse veren).

- Verzorgingshuis Nieuw
- Vredenburg ligt aan de
- Postjeswetering. Hier zou
- Walters in 2005 een kamer
- betrekken met uitzicht op
- het water. Kamers met een
- ander uitzicht weigerde hij.
- Voor het raam zittend telde
- hij hier 's avonds kokmeeu-
- wen die de stad uitvloegen
- naar een onbekende slaap-
- plaats en 's ochtends als ze
- weer de stad invlogen naar
- hun foerageergebieden. Hij
- kon het tellen niet laten.

**Blauwe zeedistel langs
de oude spoorbaan naar
Haarlem. 1992**

**Walters gebruikte een oude
bonbondoos om zijn weeg-
schaal in te vervoeren.**
foto Fred Nordheim

(Plantendagboek III)

Blz. 124-125

20/7/92

Aan Z.O. deel Ruigoordveld. De door Melchers
gesignaleerde grote groeiplaats van Zomerbitterling
in dit ZO-kwart inderdaad gevonden. Meest aan de
rand van riet- en moersbosjes, waar het nu droog was,
soms tussen vrij hoge andere vegetatie. Enkele bloe-
men gecontroleerd: kelkbladen spits en veel korter
dan kroonbladen. Totaal geteld / geschat 1900 ex!

Blz. 155

21/8/92

Twee dia's van nog steeds bloeiende, gezond uit-
ziende Blauwe Zeedistel in zandige berm van oude
spoordijk naar Haarlem. Op kale grond in tuintje,
waar de soort ± 19...? ingezaaid door tuinder en
sindsdien standgehouden. Zaad afkomstig van wilde
populatie bij Cadzand-Zeeuws Vlaanderen. Geen
stuiwend zand.

**Zomerbitterling. In 1992
werden door Walters
1900 exemplaren geteld
op één veldje nabij
Ruigoord.**

Blz. 388-389-390

Mededeling van Ruud Vlek: L(ammert) v. d. Veen had broedsel van Sperwer ontdekt in late zomer 1992 in aangeplante dennebosjes in Sloterpark West tussen Westoever en Sloterplas. Had al eerder de oude vogels regelmatig waargenomen en in de bewuste bosjes plukresten gevonden. Bewijs dus wel geleverd. Geheimzinnig en weinig opvallend gedrag in de broedtijd, in dit toch soms vrij drukke park.

9 September 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ u)

Roep van Baardmezen aan Oostpunt brede sloot langs Brettenpad. In diezelfde omgeving, maar ten N. van Brettenpad in namiddag hoge geluiden van 4 wegvliegende Buidelmezen (P. J. Marcus). Had met de kijker de "ronde kopjes" goed gezien. Beslist geen Rietgorzen ook niet op grond van staartkenmerken.

Blz. 395 t/m 399

10 October 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Ook gehele Westrand van veldje Sandee-Noord nu gehavend door wapperende rood-witte linten en rotzooi van "ball-painters".

26 October 1992

R.I. West ('s ocht + 's mi 4 ½ uur)

Verwijderen van nestkastjes T, V, Mobil Maasen, P en Bk Maasen. Kastjes Bk L, L, E, 1E en 6 al eerder verwijderd, nu de ophangspijkers uitgetrokken. Kastje G nog te verwijderen.

8 November 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Noordelijke weijte ADM geheel ondergelopen. Door onbekende(n) was groot model balkonkast opgehangen in meest Oostelijke rij van ADM wilgenrijen. Mobil binnen hek. Dia's landschappen achterveld: Z. tuin met overheersende vegetatie van Duinriet, Zwanenmeer, NW hoek. 3 dia's Poelslak (met huisje) op Brettenpad. 2 dia's dubbelrozet Bijenorchis (Mobil 1ste straat).

Blz. 404-405

29 December 1992. R.I. West ('s ocht + 's mi 2 uur)

Nestkastjes 10 en G nu ook verwijderd.

30 December 1992

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 4 ½ u)

Grote delen van Mobil-complex zullen worden "teruggeven" aan Gemeente Amsterdam, t.w. Mobil buitenveld, veldje "Sandee-Noord

- Een dramatisch moment.
- Ik zie Walters in de weer
- met verwijderen van de
- laatste twee nestkasten van
- R.I. West. Daarmee valt het
- doek over dit gebied.
- Al eerder beschreef ik het
- belang van R.I. West voor
- natuurstudie van Walters.
- Zoals met andere emotio-
- nele gebeurtenissen in zijn
- leven, bij voorbeeld het ver-
- lies van vrienden door hun
- vertrek uit Amsterdam en
- het overlijden van dierbaren,
- geen woord daarover in de
- dagboeken. Dat geldt ook
- voor positieve opwindende
- momenten waarover met
- geen woord werd gerept.
- Consequent, dat wel.

- Ellende komt meestal in
- pakketjes. Zo ook voor Wal-
- ters. In twee dagen verliest
- hij zijn twee belangrijkste
- gebieden. Dat verdwijnen
- van natuur is typerend voor
- natuurterreinen in stedelijk
- gebied. Ga je er niet te veel
- aan hechten. De dynamiek
- van de stad zorgt anders
- voor grote teleurstellingen.
- De generaties van Walters
- én van de 'jonge vogelaars'
- zijn bevoorrecht met een
- hoeveelheid natuur die in
- Amsterdam eerder niet
- voorkwam en er voor de
- komende generaties ook
- niet meer zal komen.
- Mazzelaars, dat zijn we.

- Met het verwijderen van de
- nestkastjes neemt Walters
- stap voor stap afscheid van
- R. I. West.

De 'prairie', het hoge droge middendeel van het 'Mobil Oil buitenveld' in zijn nadagen. Wat een schoonheid!

foto Martin Melchers

Moeraswespenorchis. Met het verouderen van de spuitvelden na 2010 zou dit de talrijkste orchidee in het Westelijk Havengebied worden.

(Plantendagboek III)

Blz. 171-172

9/9/92

Bekende groeiplaats van Bijenorchissen aan ex. Noorderweg op Amerikaveld-Noord met twee personen vrij intensief afgezocht. Veel putjes als teken van uitgraven. Waarschijnlijk, en hier aangenomen, dat dit alle Bijenorchissen waren geweest en wel in normale kleine putje 1 ex, in de grotere, afhankelijk van uitgegraven oppervlakte, 2 of meer ex. Totaal 134 putjes en putten gevonden (grotere putten hierbij al voor meer dan een geteld). Daarnaast toch ook nog veel "vergeten" Bijenorchissen gevonden, zowel in de bosjes als op open velden er omheen, als in 1991.

Blz. 215

18/10/92

R.I. West

Monster Harig Vingergras aan straatje Slotervaart. Aantallen "vingers" per bloeistengel. Weinig wetmatigs. Waarschijnlijk aantallen het meest beïnvloed door willekeurig monster-trekken uit verschillende planten of planten groepen.

1993 dagboek I

Blz. 409

30 Januari 1993

R.I. West-Sloterplas ('s ocht 3 ½ u)

Op R.I. West bij RWK 3 Wintertalingen (2-1).

In ringsloot bij N. jeugdhonk 5 (mannetjes) Slobeenden.

Installatie geheel buiten werking en (op de weekeinden) gesloten.

Blz. 414 t/m 418

20-2-1993

Ronde om Sloterplas ('s ocht 2 ½ uur)

R.I. West ook nu weer gesloten.

7/3/93

Westelijk Havengeb. ('s ocht + 's mi 5 uur)

Aanplant van Aziëhavenweg tot 63174 nu compleet weggehaald. Aanplant en smalle aanplant vlak langs de weg van 63151 tot 63173 misdadig uitgedund (alleen nog hier en daar enkel).

9/3/93 's ocht 2 uur

Alle grachten en sloten in "Slotermeer" "geschoond" van oevervegetatie en takken, waardoor weinig broedgelegenheid voor Futen en Meerkoeten. Nog geen broedende Meerkoeten opgemerkt. Bepanting Zuid van speelplaats J. Evertsenstraat afschuwelijk uitgedund. Zonnig weer na nachtvorst, matige Z.O. wind. Vrij weinig zang.

**Kievitsnest op het
ooit fabelachtig mooie
'Hornweg-Oost'**
foto Martin Melchers

- In de dagboeken lees ik nu
- kwaadheid over nog meer
- verlies aan natuurgebieden.
- 'Misdadig uitgedund' en
- 'Afschuwelijk uitgedund' groen,
- is terminologie die Walters
- nooit gebruikte. Toch emotie!

Walters.
1993

Ringsloot om R. I. West.

Installaties R. I. West.

- De biotopen voor weide-
- vogels werden kleiner en
- slechter van kwaliteit. Een
- kievit op een nest van
- houtspaanders getuigt van
- een wel héél groot aanpas-
- singsvermogen.

1993 dagboek II

Blz. 3 t/m 6

12/3/93. 's ocht. 2 ½ u

Ontmoeting met C. de Boer, Justus Halberstmastraat 14 hs, 1065 VG Amsterdam, telef. 6175047, die verantwoordelijk voor ophangen Torenvalkkasten, o.a. bij Andreas Ziekenhuis, maar ook de twee langs Daveren en in wilgenrij ADM/Mobil buitenveld.

15/3/93

Eerste (twee !) Kievitseieren bij Koudum (fr.)
Kloppende/hakkende Boomklever(!) in Vondelpark bij Emmastraat.

20/3/93

Twee zeer makke Nijlganzen kwamen vanuit N (Sloterplas?) rechtstreeks afvliegen op uitgestrooid voer op grasveldje ten W van Burg. Eliasstr (N v. Louis Couperusstraat). Waren daaraan kennelijk gewend!

20/4/93

Westelijk Havengebied ('s ocht. + 's mi 6 uur)

Uit nieuw opgehangen balkonkast ADM wilgenrij (winter 1992/93) kwam Torenvalk.

Grasland van ADM werf geheel overdekt met houtspaanders en volgezet met auto's. (honderden). Enkele opkomende bosjes verwijderd. Zeker al enkele weken. Op Mobil terrein werd horizontale pijpleiding naar de twee fakkels, incl. de standaards, met zwaar materiaal afgebroken.

21/4/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Nu inventarisatie veldje Sandee-N (± 1 ½ u) en ook randen Mobil buitenveld. Als vele voorgaande jaren niets van Grutto's of Tureluurs gemerkt.

Blz. 37

Terugmelding Vogeltrekstation dd. 26/4-'93 Zilvermeeuw 5101338 BL Arnhem dd. 10/6-1977 door mij aan juveniele vogel (ws. van 1976) geringd in kolonie-gebied van Mobil binnen hek. Was met snavel en vleugel hopeloos verward in kluwen garen en kon niet meer weggkomen. Vloog na loslaten prima weg. Dd. 25/3-1993 op CAW-Wieringermeer N.H., levend, ring met telescoop afgelezen. Afstand hemelsbreed 43 km NNO, na 5767 dagen. Daar ook op 8/7/93 (na 5872) en op 12/8/93 (na 5907 dagen). Daar weer op 5/7/94 na 6234 dagen).

Blz. 44 t/m 49

4/5/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Mobil binnen hek. Op en rond t 161-t 166 Mobil tankenpark zeker drie adulte, alarmerende Zilvermeeuwen. Ten N van "waterzuivering" en op "weitjes" 006 en 007 balts en enkele kuilen van Kieviten. Scholekster liep van nest op dakje huisje bij "waterzuivering". Aantal eieren nu niet gecontroleerd.

9/5/93

Veldje "heuvel" (Vink) en Tuinstad-Slotermeer ('s ocht + 's mi 8 uur)

Aan Zuidwal N. jachthaven 1 paar Nijlganzen met 7 vrij kleine pulli. Volgens (Italiaanse) bewaker van kinderboerderij "Ruige Riet" waren er 11 jongen geweest (hij sprak van Russische eenden).

Blz. 56 en 59

17/5/93

Veldje heuvel/"Vink" en Tuinstad Slotermeer ('s ocht + 's mi 7 1/2 uur)

Alarm Matkopmezen op punt, waar al veel gepasseerd, maar nooit zang of alarm gehoord. Vooral voor een Ekster. Toen die, voor mij, verdwenen was, werden mezen snel rustig en begonnen met voer af en aan te vliegen. Nest, in afgebroken op omgehakte, nogal vermolmdde wilg aan zij-watertje van meest N. vijver in Sloterpark, niet opgezocht i.v.m. kans op verstoring via pad door wilde vegetatie.

Blz. 65-66

22/5/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 1/2 uur)

Inventarisatie van Mobil buitenveld 10.30u-15.30u met zonnig zacht weer en vrij weinig wind. In omgeving van ZB 1038 ook nu roep van Buidelmees (hoog en langgerek). Nu ook gezien. Ook nest gevonden, dat (bijna) klaar leek. Hangend, schommelend in wind, op ca 7 (tot 8) m hoogte aan uiteinde dunnen tak van Schietwilg. Ingang op NW tot WNW. Vogel af en toe erin. Geen tweede vogel gezien.

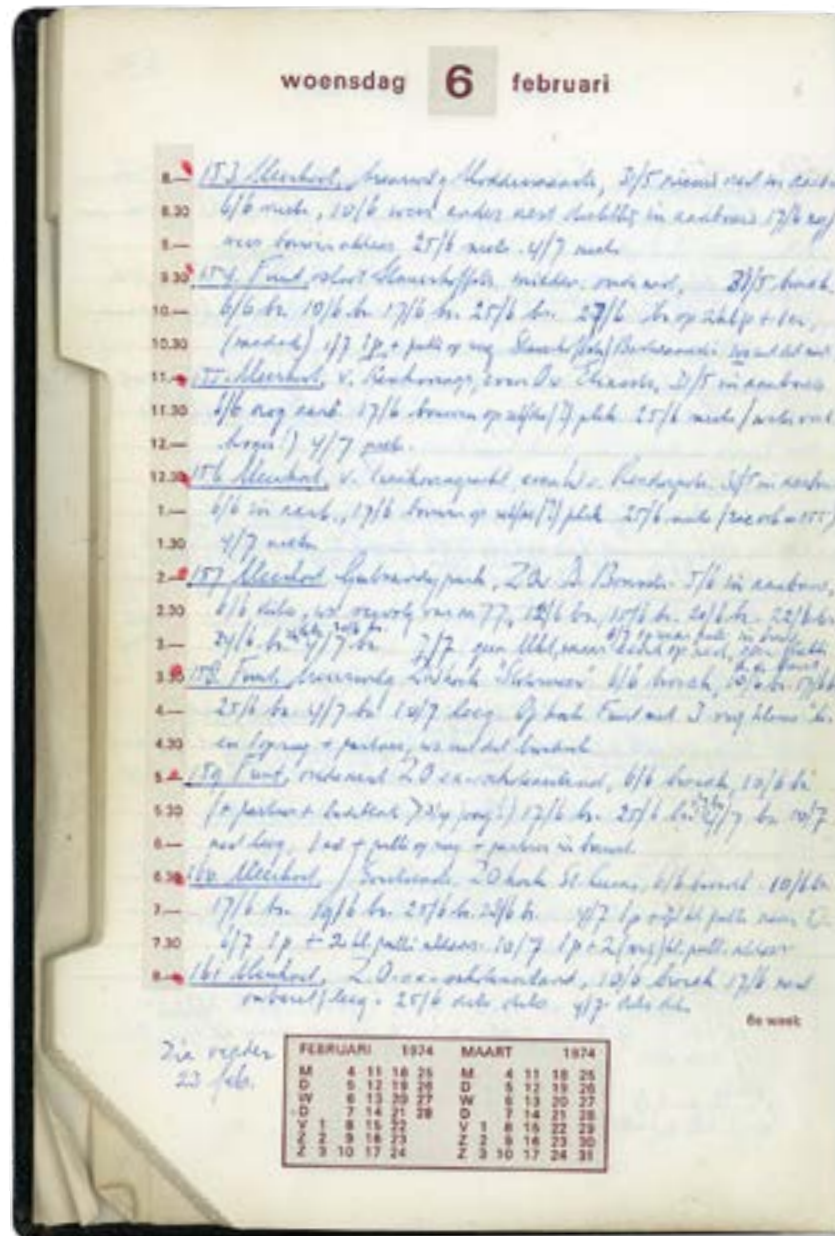
26/5/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 1/2 uur)

Roepende Buidelmees in bekende, wijde omgeving. Vanaf afstand bezien was nest nog in orde. Mobil binnen hek bij ex N-fakkel. Midden op "weitje" 006 meeuwennest met twee eieren: 6.87 x 4.62 en 6.73 x 4.81 cm. (ZZZW van brandkr. L-11) Bij mijn komst zat Kleine Mantelmeeuw(!) op dit nest. Bleef na mijn terugtrekken steeds maar argwanend rondvliegen. Nauwelijks (rauwe) alarm. Geen tweede adulte Kleine Mantelmeeuw in buurt gezien (in beperkte tijd!). Wel vloog steeds een eveneens argwa-

In 1993 was er een eerste bewezen broedgeval van kleine mantelmeeuw in het Westelijk Havengebied.

Kantooragenda vol vogelgegevens. Walters was spaarzaam en heel zuinig, ook met papier.

Jonge wilde eend.

nende adulte Zilvermeeuw in de buurt rond. Mogelijk dus een gemengd paar en producenten van eieren dan (nog?) niet bekend!.

Blz. 74 t/m 80 en 85

1/6/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Mobil binnen hek. 2 x Kleine Mantelmeeuw waargenomen op nest "weitje" 006.

Inventarisatieronde Mobil buitenveld 10.45u-14.45u. Nergens alarm Grote bonte Specht. Nest Buidelmees bij ZB 1-38 op afstand te zien nog in orde. Tijdens korte aanwezigheid geen Buidelmees waargenomen.

4/6/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Buidelmezennest op Mobil buitenveld op afstand te zien in takt, misschien zelfs iets completer, want wat duidelijker "mondstuk". Tijdens pauzeren van ruim ½ uur echter niets van de vogel(s) gemerkt.

Op Mobil binnen hek nest van Kleine Mantelmeeuw alweer leeg.

5/6/93

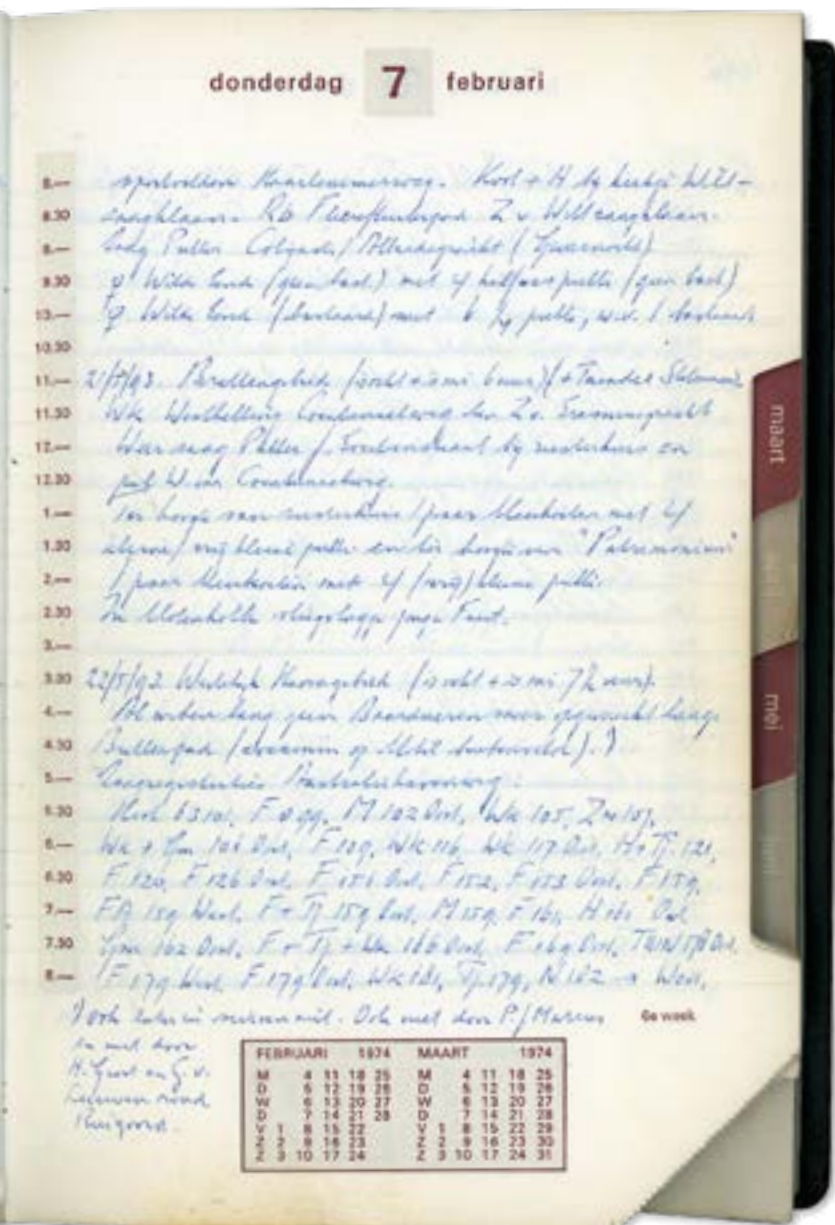
Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

Zang Putter in Z deel van GAK-plantsoen. Aan Erasmusgracht bij brug Hoofdweg twee druk alarmerende Scholteksters. Bleken zeker een al vrij groot, maar nog (lang) niet vliegvlug en nog bruinachtig (niet zwart-wit) jong te hebben. Stond wat "ziekelijk" (kleums? nat?) op betonnen uitsteeksel van brug. Was ws. vanaf gazon in water terechtgekomen en had daar wel (vrij) lang rondgezwommen. Stellig uit een daknest in de omgeving, wellicht wel van nieuwe bejaardenhuis "De Borg" vlakbij. Ws. niet helemaal van V&D Bos en Lommerweg hier gekomen, maar mogelijk wel van zelfde ouderpaar. Zou door Dierenambulance opgehaald worden. Was er in namiddag niet meer en ook geen alarm ouders meer.

6/6/93

Ogespoten veldje "heuvel"/ Tuinstad Slotermeer ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Bij manege-eiland fel gevecht van vrouwtjes Wilde Eend(!) met ook bruingevekte grote eend (ws. groot jong), dat niet erg fel meer was en na enkele vergeefse pogingen om de kop boven water te houden door het felle vrouwtje de dood ingedreven werd.

Kantooragenda vol vogelgegevens. Walters was spaarzaam en heel zuinig, ook met papier.

8/6/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 9 uur)

Enkele zangregistraties langs Ruigoordweg. Noordse Nachtegaal. Al weken daar zingend aanwezig. Door verschillende experts beluisterd, naar zang in volle "glorie". Het "cressendo" van gewone Nachtegaal ontbrak steeds. Bij sub-song gewone Nachtegaal ook wel, dus de huidige eigen waarneming voor determinatie ontoereikend. Kleine verschillen in verenkleed nu helemaal niet en door anderen daarvoor ook nauwelijks of ontoereikend te zien gekregen. Klaas Eigenhuis uit Aalsmeer zou een der waarnemers met veel buitenlandse ervaring geweest zijn.

Ten W van Ruigoord/ ten Z van Middenweg alarm en enig fluiten van Wielewaal gehoord. Vogel reageerde ook op ons fluiten (=van Paul Marcus en van mij). Later niet meer in diezelfde omgeving, dus aanwezigheid territorium onzeker.

Blz. 87-88

9/6/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Volgens Van 't Veer (Mobil) was Scholekster nest op dak huisje "waterzuivering" wel uitgekomen. Nu -al lang- helemaal geen alarm meer. Er worden geregeld -in nachtdienst- twee jonge Vosjes gesignaleerd. Van 't Veer had bij inspectie t 006 11 meeuwen nesten tegen "weathershields" van drijvend dak en 3 dito op vaste omloop. Alle nesten met drie eieren, maar een met kleine jongen.

10/6/93

Rembrandtpark en Tuinstad Slotermeer ('s ocht + 's mi 7 u).

Volgens mededeling M. P. Melchers had op grind van dak Linmij bij Sloterdijk een paar Scholeksters gebroed.

Blz. 94-95

20/6/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 ½ u)

N. achterhek van Oiltanking naar Z. verplaatst. Vrije toegang tot fraaie NW hoek, waardoor nu vrij brede zandweg. Al "crosser" met motoren en terreinwagentjes. In dichte bosjes zeker twee regelmatig koerende Zomertortels.

Blz. 98-99

23/6/93

Mannetjes Huismus had gaatje in verandakast ontdekt als geschikte broedplek. Al weken geleden werd hij met stro-tjes gezien, maar tot echte nestbouw kwam het niet. Wel zeer geregeld, dagelijks sjilpen, meest vlak bij nestgaatje, een enkele keer bij verstoring ook op andere verandakast of op tak van nabije berk. Geen enkele maal vrouwtje in de buurt gezien, dus mannetje ws een onvrijwillige vrijgezel uit het mannenoverschot.

Blz. 101-102-103

27/6/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Telef. mededeling hr. B. Kamp: Gevecht tussen twee Futen in smalle slootje ten Z van tennisvelden. Ene vogel duidelijk groter dan tweede. Kleinste werd zwaar mishandeld, gaf waarschijnlijk niet snel genoeg op en bleef ten slotte roerloos liggen. Werd later dood drijvend in aangrenzend deel Burg. Cramergracht gevonden. Oorzaak felle gevecht onbekend. Grote Fuut bleek (met partner?) belangstelling voor oude Meerkoetennest in slootje te hebben.

28/6/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 8 uur)

In en langs riet- en wilgenopslag langs Zuidrand van "natuurreservaatje" (halverwege spoorwegpad-terreindeel Fr. Van Groen) zang van Blauwborst en "kermen" van Wateral. Daar ook enkele malen zang, die mogelijk van Roodmus, maar vogel zelf niet gezien.

30/6/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ uur)

Op verharde, weinig begroeide parkeerplaats MCA nu paar Kleine Plevier met zeker drie kleine pulli. Voor mij wegrennende Vos. Op plaats van weg rennen vers dood, jong Konijn + 2 afgeknaagde (grotere) achter poten. Een uurtje later achterpoten verdwenen en jong konijntje aangevreten.

Blz. 109-110

7/7/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Zangregistratie Australiëhavenweg: Koerende "Zomertortel" O. v LM 11 (22 x). Langs Australiëhavenweg ten Z v. Noordzeeweg bij alarmerende mannetjes Kievit een goed vliegvlug jong, dat nog duidelijk kleiner dan adult. Mogelijk afkomstig van nabij gelegen MCA-terrein.

8/7/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Mobil binnen hek. Hevig alarm Zilvermeeuwen op en rond t 101, ws daar meer dan een broedpaar. Ook veel alarm 3de straat, waar adulte Zilvermeeuw wegvloog van plat dak el. huis. Heel weinig grind.

Blz. 112-113

11/7/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 uur)

Sterke vermindering van zang mannetjes Huismus Vespucistraat en 2e week juli (zie 23/6/93) en omstreeks midden juli totaal beëindiging en ook vogel zelf niet meer op vaste zangpost gezien.

(Plantendagboek III)

Blz. 253

Telef. mededeling Martin P. Melchers dd. 21/5/93: ca. 2 weken geleden op heuveltje tussen Elbaweg en Hornweg Gewoon Barbarakruid. Binnen hek van Oiltanking Deens Lepelblad.

Blz. 268-269

Mededeling M. P. Melchers dd. 15/6/93.

Hij en Fred Nordheim hadden kort geleden in strook opgespoten, nogal ruderaal gebied, zand tussen Ruygoordweg en Westelijk hek Oiltanking twee ex Hondskruid gevonden. Een bijzonder(?) laag, in volle bloei, kort daarna geplukt?afgeknaagd, niets meer van over. Tweede veel kleiner, nog(?) niet verdwenen. Gegevens van opspuitgeschiedenis Westelijk Havengebied nu verhuisd naar Wibauthuis; afd. Stedelijk Beheer.

Volgens T. Denters en H. van Veen (rietsnijder) was prachtig rood-bloeiend Hondskruid ten O van dorp Ruigoord recent afgeplukt! T. Denters had 20 ex. Hondskruid geteld op bekende plek Amerikaveld thv. Ex. Noorderweg. T. Denters had 18/6/93 in hok 25-23-42 (Smal) Fakkelgras gevonden en ook Grote Ratelaar. De door mij op 8/6/93 op kaal zand ten Z.O. van dorp Ruigoord gefotografeerde pol gras was volgens T. Denters ook (smal) Fakkelgras (hem twee bloeistengeltjes overhandigd).

Smal fakkelgras.

Hondskruid.

Blz. 123-124

2 Aug. 1993

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 7 ½ u)

Koerende "Zomertortel" in natuurlijke bosjes bij ex. N fakkel Mobil. Nog steeds alarmerend paar Scholeksters, nu meer rond ex. Z fakkel. Daar vanuit auto pullus opgespoord en in holpartij kunnen pakken. BL geringd met nr. 5238819. Vleugels l + r 161 mm. Snavel tot veren 48. Koplengte (snaveelpunt tot achterhoofd) 83 ½ mm. Was in uiterste nood in regenplas gesprongen en daar ondergedoken. Kwam daardoor veel langzamer vooruit en kon gepakt worden. Veel minder (vliegende) mieren dan op 1/8/93.

Blz. 129

24/8/93

Twee IJsvogels enkele minuten na elkaar in zelfde richting aan ZW hoek complex "Groote Braak" (Jan Boelhouwer).

27/8/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 2+4= 6 uur)

De vier uur 's middags geheel voor planten excursie langs spoorbaan naar Zaandam (met M. P. Melchers).

Blz 136 t/m 139

1/9/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

Brettencomplex. Volgens tuinder was er 1 ½ tot 2 weken tevoren een IJsvogel boven sloot aan ZW hoek. Op complex nu ook Vos gesignaleerd (door tuinder).

5/9/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

Mobil binnen hek. Op "weitje 006" van Mobil 4 ± volgroeide jonge Fazanten aan foerageren. Vlogen bij mijn nadering naar N. weg. Hadden daarbij alle ruimte en gaven niet de indruk in paniek weg te vluchten. Konden t 006 en t 007 gemakkelijk ontwijken, wat door drie (bij toeval ?) ook werd gedaan. Maar een vloog met volle kracht tegen licht gekleurde zone van t 006 aan, klapperde even met vleugels en viel dood op de tankfundatie. Ook in eerdere jaren wel dergelijke calamiteiten bij Fazanten (en Patrijzen?), zowel zelf als door anderen waargenomen.

6/9/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Aan Hornweg zowel in West- als Oostberm vanaf Marbon tot Elbaweg diverse jonge aanplant aangelegd, uiteraard in geheel kaal gemaakte, geëgde grond. Ook hier en daar enkele "zielige" boompjes. Geheel kon t.z.t. mogelijk invloed op avifauna gaan hebben.

11/9/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

Langs Bretten fietspad de laatste tijd weer vrij veel konijntjes (meest "wild-bruine", maar ook zwarte en gemengd gekleurde).

Blz. 148

17/10/93

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 ½ u)

Weer roepende Groene Specht in tuincomplex De Bretten. Roepende Zwarte Mees in coniferen in dit complex. Ws. ook op 10/10/93 aldaar. Geluid viel op en nu ook even gezien (met witte nekvlek). Aan Mobilweg in namiddag een (zuivere) Bonte Kraai tussen een aantal Zwarte Kraaien.

Klavervreter.

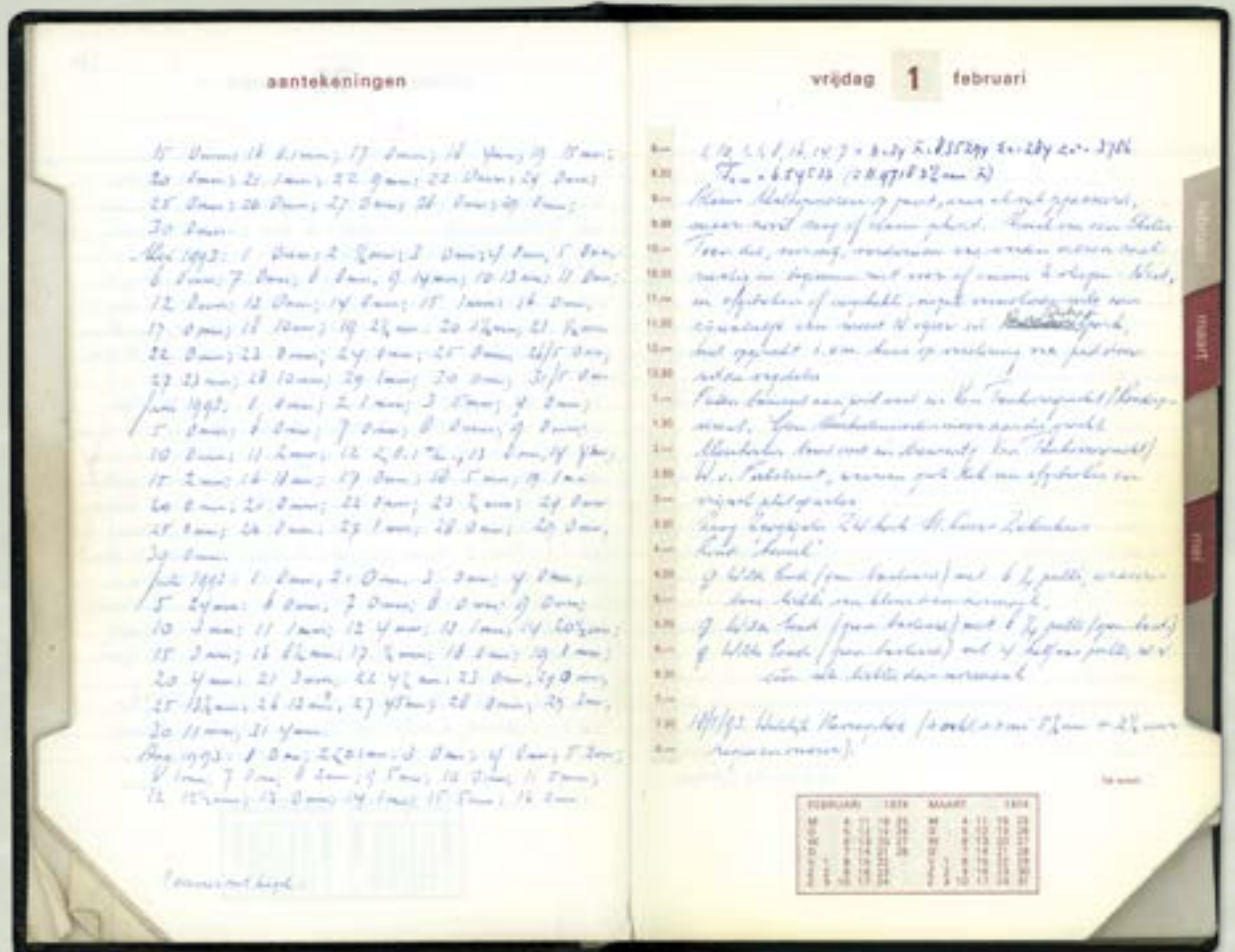
(Plantendagboek III)

Blz. 324

27/8/93.

Met Martin Melchers excursie langs spoorbaan naar Zaandam, vanaf ingang Hemspoor tunnel tot Van Gend en Loos, hoofdzakelijk langs en O. en W. schouwpad. In uurhok 25-24-41 (N. deel tot Z ingang Hemspoor tunnel) o.a.: Gewoon (Kaal) Breukkruid (op sommige plekken vrij veel, dan weer hele stukken niet), Kleine Leeuwebek, Veldlathyrus, Koningskaars, Duinkruiskruid, Liggende Klaver, Smal Vlieszaad, Lathyruswikke, Sporkehout (nieuw voor eigen soortenlijst havengebied, niet als spoorwegplant in boek Koster-spoorwegen).

De dagboeken staan bol van gegevens, totaal andere zaken dan wat zijn collega's in hun kantooragenda's noteerden. Hier de neerslaggegevens in tuincomplex De Grootte Braak. 1993

1994 dagboek I

Blz. 152

Al sinds 1 februari 1994 aanhoudend “zingen” van mannetjes Huismus op verandakasten Vespuccistraat 83. Mogelijk zelfde vogel, die daar tot midden juli '93 geregeld zingend werd waargenomen. Zie ook 6/12/93.

Blz. 154

22/2/94.

C. S. Roselaar had op 21/2 vanuit trein ten W. van spoorlijn naar Zaandam even ten Z van Z. uitrit Hemtunnel een flinke en goed behaarde Vos zien rondlopen. Zijn eerste waarneming aldaar. 's Ochtends ± 8.30u, dus al geheel lichte dag.

Blz. 185-186

26/2/94

Dooi ingevallen. Temperaturen sterk gestegen. Ondanks (lichte) vorst van afgelopen weken toch regelmatig “zang” van mannetjes Huismus op kasten veranda Vespuccistraat 83 III

27/2/94.

Voor het eerst reactie van vrouwtje. Veel geroep en getsjilp ook van vrouwtje zelf. Vrouwtje wilde ingang van nestholte inspecteren, maar werd daarin eerst door mannetje gehinderd. Later toch steeds bij de ingang (maar nog(?) niet naar binnen). Alles plusminus 14.00-14.30u.

28/2/94

Nu langdurige aanwezigheid van vrouwtje. Was voor alles geïnteresseerd in ingang eventuele nestholte. Ging nu ook met kop meer naar binnen, maar echt helemaal holte inspecteren niet waargenomen. Werd nu daarbij ook niet meer gehinderd door mannetje. Een ander mannetje werd fel verjaagd door de eigenaar, waaraan vrouwtje niet meedeed. Vrouwtje veel pikken aan zijkant ingang. Was dit soort nestbouw-handeling of min of meer voedselpikken?

Blz. 199 t/m 206

30/3/94

Bij snoeipartijen in gecultiveerde deel Sloterpark-West (afgelopen najaar/winter) had men door de deels gespaarde bosjes hele slingers van afgezaagde takken neergelegd! Worden ws dus niet opgeruimd. Wellicht om lopen door de bosjes tegen te gaan. Stellig gunstig voor soorten als Winterkoning, Roodborst, Tjiftjaf etc.

3/4/94

Om 10.45u. copulaties van Huismussen-paar vlak voor ingang nest Vespuccistraat. Achter die ingang nog steeds niets van nestbouw kunnen ontdekken.

De huismus werd uitvoerig beschreven toen die bij Walters in de verandakast nestelde.

foto Annik Kropman

- In 1991 kwam het boek *Haring in het IJ* uit. In 1992 vroeg Peter
- Kollee van de gemeente Amsterdam of ik als een van de au-
- teurs niet voor enkele uren bij de afdeling stadsecologie wilde
- komen werken om mijn kennis over wilde natuur beschikbaar
- te stellen. Een middag per week besteedde ik aanvankelijk,
- onder andere, aan het geven van adviezen om het groen van
- Amsterdam, waar mogelijk, rijker aan soorten te maken.
- Een van de maatregelen die we al in *Haring in het IJ* hadden
- beschreven, was het laten liggen van omgewaaide bomen en
- het aanleggen van takkenhopen en takkenrillen. Als je vogel-
- gezang in parken en groenstroken wil horen dan moet je wel
- voor voedsel en onderdak voor die zangvogels zorgen. Dit
- lijkt logisch, maar binnen de gemeente wist in 1992 niemand
- iets van de wilde natuur in de stad. Walters heeft geen woord
- geschreven over dit boek.

: Walters keek niet alleen
 : naar vogels maar ook naar
 : vrouwelijk schoon. Dit had
 : een keerzijde. Rob van der
 : Valk maakte trouwplannen.
 : Hij kreeg van Walters te
 : horen: "Weet je wel wat dat
 : kost, een vrouw? Kleding,
 : voeding en inwoning, zonder
 : een eigen inkomen. Dat gaat
 : je in een heel leven zeker
 : een miljoen gulden kosten".
 : Dat had hij uitgerekend.
 : Rob, die een tijdlang het
 : meeste van ons met hem
 : optrok, vertelde me dit. Hij
 : wist niet wat hij daarop
 : moest antwoorden. Hij kon
 : met Walters moeilijk over
 : liefde en wellust beginnen.
 : Hoewel Rob altijd goed
 : luisterde naar zijn adviezen
 : trouwde hij toch!

**In de negentiger jaren
 naderden vossen de
 stadsrand.**
foto Pim Kooper

4/4/94

Kauwtjes Vespuccistraat begonnen met aandragen takjes. Keuze tussen de twee ventilatiegaten (81 of 83) leek nog niet gemaakt of mogelijk waren er twee paren gegadigd. Af en toe tumult met een derde (eventueel vierde) Kauwtje. Waarneming van J. Boelhouser op 6/4/94 in buurt van t 142 op complex "Groote Braak": twee afzonderlijke roepende Groene Spechten (telef. dd. 9/4/94). Ook op 10 en 11/4 weer (een) ex horen roepen, nu meer in "wilde" gebied ten W v. complex Groote Braak bij knik in waterkering. Volgens SOVON-kriteria daar dus nu al sprake van (groot) territorium.

12/4/94

Bezoek aan veldje "heuvel/Vink"
(5e praktisch of geheel complete ronde inventarisatie in seizoen 1994). Totaal 's ocht + 's mi 4 ½ uur
 Volgens tuinlieden van stadsdeel werd hier af en toe een Vos gezien. Ook al gehoord van M. Melchers. Volgens P. J. Marcus toch al grote delen riet ten W van Groote Braak door H. van Veen gemaaid.

16/4/94

Langs Bretten naar "Groote Braak"
('s ocht + 's mi 5 ½ u)

Driemaal "lachen" van Groene Specht bij NW hoek/natuurlijke wilgenopslag complex "Groote Braak". Nestbouw van Kauwen in open ventilatiegat Vespuccistraat 81III. Van tijd tot tijd 3e en zelfs 4e Kauw aanwezig, begeleid door zeer geagiteerd roepen, maar (tot dusver) geen vechten. Mogelijk belangstelling voor soortgelijk ventilatiegat Vespuccistraat 83 III. Huismussenpaar ongesteld aanwezig bij nestholte Vespuccistraat 83 III. Vrouwkje durfde nu ook naar binnen te gaan, maar binnen nog geen duidelijk spoor van nestbouw.

Blz. 208 t/m 212

21/4/94

Tuinstad Slotermeer en veldje "heuvel"
('s ocht + 's mi 6 uur)

Kennis gemaakt met hr. William Frohn en mevr. Christine Kramer van Stichting Heemtuin Sloterpark (in oprichting), Pres. Allendelaan 2, Asd-Slotermeer.

22/4/94

Eindelijk weer eens naar Mobil
('s ocht + 's mi 5 uur)

Veldje Sandee nog meer in gebruik genomen door verfballetjesschieters.

Mobil binnen hek. Veldje Mobil-achterveld nog ongeschonden en omheind. Inventarisatie van 1 ½ uur in middag met relatief weinig wind en (vrij) hoge temperatuur.

Nest van kleine karekiet in riet rond het 'Zwanenmeer' bij 'Mobil Oil binnen het hek'.

24/4/94

Tuinstad Slotermeer-veldje "heuvel"

('s ocht. + 's mi 6 uur)

Veel "lachsalso's" van Groene Specht (ver) ten Z van manege-eiland. Later niet erg ver ten ZW van de "Rietvink" in Wessel Gansfortstraat opnieuw gehoord, stellig in "wilde gebied" of op manege-eiland. Vermoedelijk van zelfde ex. 17 "lachsalso's" vrij dicht achter elkaar (bij naderen van onweersbui). Ws. daar (aanstaand) broedgeval en in ieder geval volgens de definities een (uitgestrekt) territorium. Bij eilanden ten W. van heemtuin een paar Slobeenden. Ook copulatie gezien in voor broeden wel geschikt biotoop. Ws. dus (potentiele) broedvogel, wat in 1993 niet werd vastgesteld. In die buurt ook een Nijlgans "op wacht". Mogelijk dus partner broedend.

28/4/94

Ronde door Tuinstad Slotermeer en door veldje "heuvel" ('s ocht + 's mi 7 uur)

Zowel vanaf "manege-eiland" als in "wilde" gebied als vanaf brug 681 ten Z v. "manege"-eiland "lachsalso's" van Groene Specht gehoord (begin middag, totaal ca 10 x). Toch niet met zekerheid kunnen bepalen of geroepen werd nog juist vanaf "manege"-eiland of "wilde gebied of in sportvelden ten Z (ZW) daarvan.

4/5/94.

Via Tuinstad Slotermeer naar Westelijk Havengebied

('s ocht + 's mi 6 ½ u)

Derde inventarisatieronde Mobil achterveld (in 1994). Geen alarm Zilvermeeuwen oude raffinaderij. Op de tankdaken ondervond men last en schade van broedende meeuwen. Werden (permanent?) bestreden. Toch vrij veel rondvliegende Zilvermeeuwen boven tanks 006/007.

Blz. 245

13/5/94

Via Tuinstad Slotermeer naar Brettenzone

('s ocht + 's mi 7 ½ u)

In Staartmezennest t 148 "Groote Braak" nu met zekerheid 11 eieren. Glanzend. Vooral aan en rond stompe polen fijne roodbruine vlekking, rest bijna ongeklekt. Donkere, ondoorzichtige indruk, dus ws. zwaar bebroed.

Blz 247-248-249

16/5/94

Naar Mobil binnen hek ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

In middaguren (van 13.30-16.00 u!) toch nog 57 registraties, waaronder opnieuw/en nu geldig de Nachtegaal ten O. van Zwanenmeer. Eerste tot dusver geregistreerde territorium van Nachtegaal op het achterveld. In riet rond Zwanen-

meer nu al 8 zingende Kleine Karekieten, maar 16/5 nog geen "geldige" datum voor deze soort.

Blz. 259-260

30/5/94

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 ½ u)

Op R.I. Groote IJpolder in vrij recent aangelegd rozenperkje (met heel lage struikjes en veel kale, omgewerkte grond) nest van Scholekster met drie eieren.

Blz. 263

5/6/94

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Nu zang Roodborst bij NW hoek Erasmuspark (± 100 m O. van gemaaltje. (= ca.....m van zangplaatst 4/6/94).

Blz. 265

9/6/94. Op manege-eiland op afstand bedelroep jonge Grote bonte Spechten. Nest op 9 tot 10 m vrij dunne vorktak populier (aanplant). Gat op N.O. Ook gat in paal hooiberg, zou van Gr. Bonte Specht zijn en van 1993 dateren.

Blz. 276 en 278

17/6/94

Tuinstad Slotermeer ('s ocht + 's mi 4 ½ uur)

Ontmoeting met hr. T. R. van Dijk Tutein Noltheniusstraat. Had al verscheidene malen, het laatst nog in recent week-einde, twee Buizerds in, boven en rond hoog opgeschoten wilde bosjes tussen MCA speedway en "karting circuit" en vermoedde daar een broedgeval! Ook geregelde waarnemingen van zang Wielewaal, eerst in aanplant Australiëhavenweg bij Amerikahavenweg, later meer naar Noorden en laatste keer in hoge begroeiing veldje Sandee-Noord bij kop Australiëhaven. Hij had aan Brettenpad geen Buidelmees of Baardmees waargenoemen. Blauwborst zeker niet toegenomen, op gunstigst stabiel. Geen waarneming Noordse Nachtegaal op plek 1993 of elders.

Blz. 284

Bericht Vogeltrekstation Arnhem dd. 1/9/94

Zilvermeeuw Arnhem BL 5101338 door mij dd. 10/6/77 (na bevrijden van vissnoer) geringd bij meeuwenkolonie op Mobil achterveld, Westelijk Havengebied Amsterdam, dd. 5/7/94 weer op CAW vuilstort, Wieringermeer. (134 532), ring afgelezen (daar ook al geringd op 25/3/93, 8/7/93 en 12/8/93). Afstand hemelsbreed 46 km NNO.

Blz. 292

Bericht Arnhem VT dd. 13/10/94

Visdief Arnhem K589867 dd. 24/6/76 door mij als (groot) pullus geringd in kolonie NW hoek Mobil achterveld in Westelijk Havengebied, Amsterdam (52°25'N, 04°47'O).

dd. 4/9/94. Levend aan Haringvlietsluizen Z.H. 062 427 ("Amersfoort-coördinaten") op 86 km Z.W. (na 6646 dagen) (ringnummer met telescoop afgelezen door J. M. v. Muiswinkel).

Bericht Arnhem VT dd. 12/9/94.

Visdief Arnhem K589622 dd. 13/6/76 door mij als pullus geringd in kolonie tussen Zwanenmeer en Z. tuin op Mobil achterveld in Westelijk Havengebied, Amsterdam (52°25'N, 04°47'O). dd. 2/7/94 gevangen en weer losgelaten met andere (onbekende) ring in nieuwe kolonie in polder Ydoorn bij Durgerdam (afstand hemelsbreed 16 km, na 6593 dagen) door N. M. Groen.

Blz. 296

11/7/94

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 4½ uur)

Weer zang RB in Erasmuspark bij N.O speelplaats. In sloot Gerbrandypark bij Rspb mannetje Kuifeend met 3 ¼ pulli.

12/7/94

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

Buizerd, zonder slagpenrui, vloog laag van bekende plek tussen MCA en "karting" weg. Geen (alarm) geluid. Cirkelelen in wijde omtrek.

Blz. 300-305

19/7/94

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5½ uur)

M. Melchers nam in seizoen 1994 Kleine Plevier met kleine pulli waar op kaalgeschoven grond bij Oiltanking.

21/7/94

Tuinstad Slotermeer –Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Gehele seizoen al weinig vlinders, maar wel (vrij) veel Bruine Zandoogjes (ook bericht M. Melchers).

Blz. 308

7/8/94

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5½ uur)

Kleine Vos wordt dit seizoen niet gezien door invloed van slechte seizoen 1993 voor de rupsen (radio in "Vroege Vogels").

Blz. 315

31/8/94

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 6 uur)

Op Vlinderstruik 2 x Atalanta + 1 x Kleine Vos in complex "Groote Braak". Uit slootje in dit complex werden twee Rietvoortjes opgevisst.

- Walters werkte bij het inventariseren van broedvogels met
- een door hem zelf ontwikkelde methode. Het zwakste punt
- van deze werkwijze is het missen van 's nachts roepende
- broedvogels. Er wordt tussen negen en tien uur 's morgens
- gestart. In een langzaam tempo wordt het gehele gebied stra-
- tegisch doorkruist met vele stops op de grenzen van territoria.
- Bij gunstige terreinomstandigheden voor broedvogels wordt
- gestopt om mogelijke territoria vast te stellen, als er op dat
- moment niet gezongen wordt. Deze werkwijze vereist ken-
- nis van het gedrag en de voorkeuren van de diverse soorten
- vogels en kennis van het terrein. De briljante resultaten die
- dit oplevert zijn terug te vinden in de rapporten van Walters.
- Verschillen met de gegevens verkregen door het uitvoeren van
- 'vroege-ochtend-tellingen' worden met deze methode volko-
- men genivelleerd. De methode Walters kost veel tijd, maar een
- toenemend aantal mensen beschikt daar tegenwoordig over en
- men is vaak bereid tijd in deze liefhebberij te investeren.

**Rietvoorn uit het slootje
rond VTC De Groote Braak.**

Kleine vos op vlinderstruik.

- Ik deed de eerste inventari-
- saties voor een atlasje over
- de dagvlinders van Amster-
- dam dat in 1998 verscheen.

Blz. 319

30/9/94

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi)

Van twee wegvliegende jonge (?) Fazanten raakte één prikeldraad van tussenhek Mobil en viel al gauw neer in riet van achterslootje. Niet meer gehoord, niet meer kunnen vinden. Weer een voorbeeld van slecht zicht? Misschien wel goed gezien, maar verward met ook goed zichtbare, meer natuurlijke en meegevende takken in struikgewas.

Blz. 321-323

22/10/94

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 4 uur)

Uitsluitend planten.

6/11/94

Westelijk Havengebied ('s ocht + 's mi 5 uur)

Vers-dode Bruine Rat verkeersslachtoffer J.v. Galenstraat langs Erasmuspark.

Blz. 329

29/12/94

J. Boelhouwer had een week tevoren twee Groene Spechten tegelijk bij zijn tuin (t147) in complex " De Grote Braak". Wel wat geluiden, maar niet het luide "lachen" uit de broedtijd. Tuinder t136 complex "De Bretten" zag onlangs een roofvogel (te oordelen naar aangeduide grootte een Sperwer) een Grote Bonte Specht grijpen. Hield de toch vrij grote vogel niet, vooral toen fel roepende Ekster erbij kwam. Nog een tweede keer pakken van inmiddels wellicht minder vitale specht op het ijs, pas daarna op spechtenmanier nam keerzijde van dichte boomstam en Sperwer weg onder druk van agressie van enkele Eksters.

Buizerd.
foto Nirk Zijlmans

Tabel 3. Resultaten in aantallen broedparen/territoria in 1995 en 1996 (vanen bekjes de aantallen registraties, waarop gebaseerd) Hóvózet geteld.

	1 9 9 5	1 9 9 6
Fuut	8-9 p. (43)	8 p. (25)
Bljessne	0-1 p. (3)	0 p. (0)
Erasmeeid	1 p. (5)	1 p. (5)
Halfseid	31 p. (15)	32 p. (4)
Rooswolk	1 p. (15)	1 terr. (7)
Faank	26 p. (111)	22 p. (79)
Waterkeem	179 p. (59)	178 p. (56)
Heerkoot	11 p. (51)	13 p. (55)
Schlekerster	0 p. (0)	0 p. (0)
Helemdulf	2 p. (3)	1 p. (6)
Heutdulf	26 p. (70)	25 p. (66)
Turke tort.	0 p. (0)	0 p. (0)
Turkeidulf	0-1 p. (1)	0-1 p. (1)
Ekkeek	1-2 p. (6)	1-2 p. (8)
Groene Sp.	0 p. (0)	1 p. (6)
Gr. bonte Sp.	1-2 p. (11)	2-3 p. (48)
Rooswolk	0 p. (0)	1 p. (2.3)
Winterkoning	16 p. (57)	16 p. (26.2)
Reggema	29 p. (115)	27 p. (110)
Roodborst	7 p. (16)	8 p. (16)
Rechlegaal	7 p. (17)	8 p. (35)
Bevel	5-1 p. (24)	17 p. (102)
Langlijster	13 p. (6)	18 p. (69)
Sprinkl.p.s.	1 p. (3)	0 p. (0)
Roerster	14 p. (20)	14 p. (46)
El. Karekiet	13 p. (32)	13 p. (53)
Bruuskrulper	1 p. (3)	2 p. (3)
Gramma	2 p. (3)	4 p. (12)
Tuinfulver	12 p. (22)	16 p. (66)
Heerkoot	24 p. (103)	23 p. (102)
Sifstjad	26 p. (108)	25 p. (100)
Pilis	26 p. (108)	17 p. (107)
Stuurmees	0-1 p. (2)	1-1 p. (3)
Wakop	1 p. (6)	2-3 p. (10)
Pilpelees	5 p. (19)	6 p. (18)
Koolmees	12 p. (61)	15 p. (59)
Rooskrulper	3 p. (13)	1 p. (16)
Vink	0 p. (0)	1 p. (12)
Groening	7 p. (28)	6 p. (29)
Pelster	0 p. (0)	1 p. (12)
Kietgids	2 p. (3)	1 p. (12)
totaal: 403-408 t.		392-397 t.
1921 reg.		1665 reg.

NO: Wilde Beid, Vlamee Gaal, Water, Heerte Eresl, Spewer, Hissma.

Vergelijking van de broedvogelstand in 1995 en 1996 op veldje 'Heuvel'.

1995 dagboek I

Blz. 332

17/1/95

Lange Bretten-volkstuincomplexen (‘s ocht + ‘s mi 3 uur)

Ingrijpende veranderingen in terrein MCA, speciaal aan N.O hoek. Mensen van MCA (dubieuze vogelkennis) hadden het over geregelde aanwezigheid van 1 à 2 Buizerden, een poosje zelfs 4, waarvan 2 voor jongen versleten werden! In bomengroep tussen “karting” ZW hoek en motorcross-circuit, die tot dusver gespaard was gebleven, nogal robuust en plat takkennest, dat mogelijk van Buizerden was geweest. Onzekere waarneming, maar wel mooi aansluitend op waarnemingen van T. R. van Dijk (18/6/94) en eigen waarnemingen daarna.

Blz. 333

20/1/95

Met fris, maar overwegend zonnig weer (zonder nachtvorst) zeer weinig zang in Rembrandtpark in late ochtend. Er zouden zeer veel Halsbandparkieten overnachten (mededeling via M. P Melchers). Fuut in broedhouding op nest NNO van brug 669. Verliet bij mijn nadering nest al gauw; geen eieren in nest te zien. Partner dichtbij. Volgens M. P Melchers (inlichtingen van derden) was dit Futenpaar al algemeen bekend om zijn vroege broeden (vergeleken met vele Amsterdamse paren).

Blz. 335

30/1/95

Veel en grof snoeiwerk in “windsingel” aanplant rond complex “Grote Braak”. Meeste of alle gekapte hout laten liggen, resp. opgewerkt tot takkenwallen op grond door midden aanplant. Ws. gunstig voor laag broedende vogelsoorten door betere nestelgelegenheid en minder verstoring door grotere ondoordringbaarheid.

Blz. 352

2/4/95

Rembrandtpark (‘s ocht + ‘s mi 3½ uur)

Iemand had recent holenduivenkast weer opgehangen in hoge boom NW van Andreas Ziekenhuis. Nu prompt daarin en daarop een paar Holenduiven. Niet horen koeren.

**Met mistnet gevangen
staartmees.**

- Nirk Zijlmans ontwikkelde
- zich tot expert van broe-
- dende roofvogels in Groot
- Amsterdam. Hij fotografeer-
- de vanaf de grond de jongen
- op de nesten. Hij stuurde
- mij altijd zijn jaarverslagen.
- Ieder jaar nam hij een lange
- vakantie in het broedseizoen
- om zijn inventarisatie zo
- compleet mogelijk te maken.
- Ik gebruikte zijn gegevens
- om de *Ecologische Atlas van*
- *Amsterdam* actueel te hou-
- den. Hij stierf onverwacht
- op veel te jonge leeftijd, een
- groot gemis!

Jonge haviken op nest.
foto Nirk Zijlmans

Jonge buizerd op nest.
foto Nirk Zijlmans

Blz. 357

12/4/95

**Via Tuinstad Slotermeer naar Lange Bretten
(‘s ocht + ‘s mi 6½ uur)**

J. Boelhouwer had 4 plaatsen in complex “Grote Braak” nesten van Staartmezen in aanbouw (in coniferen in tuinen nrs. 129, 270, 295 en 360). Zelf tijdens ronde nergens iets van Staartmezen gemerkt. Geen Staartmezen in of bij t147.

Blz. 360-361

24/4/95

Rembrandtpark (‘s ocht. 2½u)

Roepende Boomkruiper aan Kostverlorenvaart bij wielrijdersbrug. In Vondelpark in begin middag op 3 à 4 plekken zang Boomkruiper. In struiken aan Noordrand Andreas Ziekenhuis zang van Rietzanger in totaal ongeschikt biotoop (geen sprietje riet, geen water dichtbij!)

Blz. 362

8/5/95

Op drijvende “plantebakken” (natuurlijke waterzuivering) in Lijnbaansgracht zat Fuut nog steeds in broedhouding. Meerkoetennest was uitgekomen. Er waren nu 4 vrij kleine pulli. Huismussenpaar in nest Vespuccistraat 83-111 was nu aan jongen voeren.

Blz. 378

19/5/95

Naar veldje “heuvel” (‘s ocht + ‘s mi 5½u)

Opvallend afnemende zang Zwartkop en juist toenemend van Tuinfluiter. Voor het eerst in seizoen 1995 mannetje Fazant met heel kleine pulli.

Blz. 381

Jonge Huismussen Vespuccistraat 83-111 op 20/5/95 uitgevlogen. Nu veel drukte in nabije Esdoorn. Volgende dag alweer “roepend” (zingend) vrouwtje boven oude nest.

1995 dagboek II

Blz. 9

2/6/95

Sloterpark ('s mi ± 3½ uur)

Na regen in ochtend Hr. Kamp had bij toeval nest van Grote Bonte Specht gevonden in Sloterpark ten O. van Westoever. In (aangeplante) Wilg pal ten Z. van Sloterparkbad op ca. 3 meter hoogte op het Oosten. Vogels waren vrij mak en trokken zich bij het voeren weinig van passanten aan. Vooral bij wegvliegen na voeren af en toe een bijna alarmerend hard spechtengeluid.

Volwassen vrouwtjes Merel was met poot in stuk visdraad vastgeraakt. Niet gewond. Vloog na losmaken snel en goed weg. Merel ongebruikelijk snoer-slachtoffer. Met bootjes en vanaf de kant werd in die omgeving veel gevist.

Blz. 23-25

13/6/95

Tuinstad Slotermeer en Sloterpark-West, incl. heuvel "Vink" ('s ocht + 's mi 8 uur)

Aan Wessel Gansfortstraat aan Noordgrens van "wilde gebied" tussen bewoonde huizen op grasgazon 3 mannetjes Fazanten (vol uitgekleurd!) zonder vijandelijkheden bij elkaar. Hr. Vink zag er soms nog een 4e ex (eveneens in volle kleur, dus geen jong 1995) bij. In die buurt zag Hr. Vink enkele dagen tevoren vrouwtjes Fazant met flink aanal kleine maar al vliegvaardige jongen.

Hoge beschermende haag aan Zuidrand van heemtuin nu - in broedtijd!- drastisch gesnoeid.

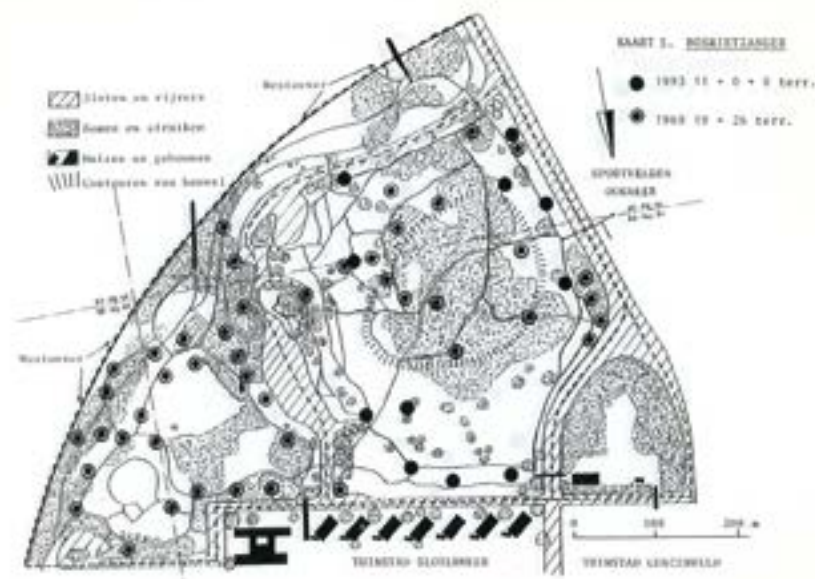
Sinds uitnodiging tot copulatie van vrouwtjes Huismus Vespuccistraat 83-111 op 24/5 eerst nog vrij veel roepen (zingen) van mannetjes Huismus. Vrouwtje vaak nest zien ingaan, maar geen periode van (snel) herhaald voeren. In derde week van juni steeds weer zelfde roepen ("zingen") van mannetje en op 20/6 herhaalde copulatie in ochtend en veel roepen mannetje. Waarschijnlijk was tweede broedsel dus mislukt (ook bij herhaaldelijk luisteren geen jongen in zelfde nestholte gehoord).

Blz. 32

25/6/95

Copulaties Huismussen Vespuccistraat 83-111 omstreeks 18.00u. Fel uitdagend vrouwtje met nogal "rustig" mannetje (waarneming Walters!).

Territoria van de bosrietzanger op 'Landje heuvel' ten westen van de Sloterplas in 1969 en 1993.

Op de nestvlotjes in de Lijnbaansgracht broeden futen en meerkoeten.
foto Martin Melchers

Oeverzwaluw bij nestgang
langs de Oceanenweg.
foto Fred Nordheim

Blz. 34

30/6/95

**Veldje "heuvel" ('s ocht ± 2½u) naar Mobil s'mi
(± 4½ uur)**

Nu ook eindelijk zang van Sprinkhaanrietzanger (andere plek dan in 1994 (P. J Marcus en J. W) en dan in 1995 rond 1 Mei (P. J Marcus). Toch al zwervend of tweede territorium?

Blz. 36

1/7/95

Via Bretten naar Mobil ('s ocht + 's mi 7 uur)

Ontmoeting met de heer T. R. van Dijk. Had dit jaar tijdens zijn tellingen, anders dan in 1994 (vooral veldje Sandee Noord) niets van Wielewaal gemerkt. Ook niets van Buizerds. Wel sinds vele jaren een kleine Oeverzwaluwkolonie (8 bewoonde gangen) in steile wand afgang gronddepot ten N van Noordzeeweg. Boven velden tussen W. puinstort en complex Grote Braak enkele malen Sperwer, ook wel met prooi. Echter geen broedgeval kunnen vaststellen. Territorium (en stellig wel broedgeval) van Roodborsttapuit in rommelige hoek ten O. van "Steenkorrel" aan Aziëhaven. Verscheidene malen zingend mannetje. Van Dijk was nu ook bezig op tuincomplex "De Bretten".

Blz. 45

Volgens hr. S. J. Fortuin zou Futennest in Lijnbaansgracht wel jongen hebben bevat, maar toch op het allerlaatste moment mislukt zijn door met stenen gooierende jongens.

Blz. 48-51

21/7/95

In nest Vespucistraat 83-111 roepende jonge Huismussen. Vooral vrouwtje druk met voeren, maakte als eerder dit jaar opgewonden indruk. Mannetje voerde veel minder of niet. Wel een (het?) mannetje eenmaal met voer gezien.

23/7/95

**Naar Amerikaveld (O. van Ruigoordweg)
('s ocht + 's mi 5½ uur)**

Op Amerikaveld ten Z. van recent geplaatste O-W hek t.h.v. ex Noorderweg ("Westpoint") in afgegraven nu kale en vochtige zandgrond even baltsroep en alarm Kleine Plevier. Had hr. Fortuin daar ook waargenomen (± een week tevoren). Daar ook alarm van Kluut. Erg veel verstoring door eindeloos "crossen". Uit alweer wat ruig begroeid stukje vroeger Wilgenbosje ("geschoond") afzonderlijk drie Patrijzen opgestoten. Op hek niet-koerende "Zomertortel".

25/7/95

Jonge Huismussen Vespucistraat 83-111 uitgevlogen. Nu niet -als eerder dit seizoen- meteen weer actief roepend ("zingend") mannetje.

Blz. 53

4/8/95

**Naar Mobil via complex De Bretten
(‘s ocht + ‘s mi 6 uur)**

In complex De Bretten op nog volop bloeiende Vlinderstruik ca. 25 Dagpauwogen en één Atlanta. Op andere Vlinderstruik ca. 30 Dagpauwogen en een Distelvlinder. Op derde klein struikje 6 Dagpauwoog + 1 Atlanta.

Blz. 55 t/m 60

6/8/95

Naar Mobil (‘s ocht + ‘s mi 6½ uur)

Heel weinig vlinders op velden Mobil ten N van J-weg. Vrij weinig bloeiende planten, wel veel van Rolklaver en van Stijve Ogentroost. Slechts 1 x Blauwtje en 1 x Bruin Zandoogje + enkele witjes. Ook langs Australiëhavenweg, waar nog wel veel boeiende Wilde Peen, heel weinig vlinders. Volgens mededeling van M. P. Melchers (dd. 10/8/95) had A. F. Nordheim in juni 1995 (geen exacte datum bekend) een Kievit met vrij kleine pullus op kaalgewoelde grond van R.I. West (aan poeltje niet ver van Rspb). Hij zou er geen plevieren opgemerkt hebben.

Frank Visbeen had op terreinen Piet Heintunnel seizoen 1995 3 territoria van Kleine Plevieren (nesten gevonden, pulli gezien).

12/8/95

Via Rembrandtpark (‘s ocht + ‘s mi ± 2 uur)

Naar Mobil (‘s mi ± 5 uur)

Meerkoetennest aan Westeinde Slauerhoffstraat geheel verzakt en al enige tijd verlaten. Geen eieren meer, geen pulli in de buurt, wel twee ad. Meerkoeten. Volgens bewoners had een visser een flinke Karper aan de haak die wild zwiepend pal onder nest was doorgezwommen en ws de ondergang had veroorzaakt.

Blz.62-63-64

19/8/1995

**Via Tuinstad Slotermeer naar complex De Bretten
(‘s ocht + ‘s mi 5 uur)**

Van tuindersfamilie die aan Seneca/Confuciusplein in tuinstad Slotermeer wonen, zeer geloofwaardig verhaal over wekenlange aanwezigheid, enkele maanden terug, op dak van huizenblok van 5 verdiepingen (blok 25-34-31) van twee -dus stellig paar- Scholeksters. Kenden de soort eerst niet, maar opgezocht in boekje. Ook het drukke en kenmerkende roepen was ze opgevallen. Veel met twee rond -en af- en aanvliegen. Ten slotte waren er drie, dus stellig een jong groot gekomen. Nooit in eerdere jaren daar zo waargenomen.

- R.I. West was bijna afgebro-
- ken. Grote stukken grond
- werden bouwrijp gemaakt.
- Deze waren in voorjaar
- 1995 helemaal kaal en
- meteen geschikt voor een
- succesvol broedende Kievit.
- De soort had hier volgens
- Walters nog nooit gebroed.

Halsbandparkiet
foto Fred Nordheim

Jonge Kievit.

20/8/95

Via heuvel naar "Grote Braak" ('s ocht + 's mi 4u)

Ook nu weer af en toe roepend rondvliegende valken over grote delen van "wilde gebied" en manege-eiland. Ws. zeker 3 a 4 Boomvalken (nu enkele ex. met goede belichting kunnen zien). Ws. ten minste twee jongen (geen enkele slagpenrui). Stellig dezelfde vogel(s) van 18/8 en 19/8 ter plaatse. Op 2/6 ook al (even) zelfde felle geluid van Boomvalk boven open ruimte manege-eiland. Stellig dus broedvogel geweest in wijde omgeving.

Blz. 67

16/9/95

Rembrandtpark-Tuinstad Slotermeer-Mobil ('s ocht. + 's mi 6 uur)

Ws. bekende mannetjes Krooneend (± eclips) in vijver ten zuiden van Credit Lyonnais.

Blz. 77

6/11/95

Voor het eerst in alle jaren in nu al flinke Ginkgo-bomen in Vespucistraat onmiskenbare roep van Boomkruiper.

Blz. 79

Op 25/11/95 nam Guido Keyl geen Halsbandparkieten waar op slaapplaats bij ganzeneiland in Rembrandtpark, waar enkele dagen tevoren nog zeer veel in schemering. Wel tegen de avond van 25/11/95 veel hoog overvliegende ex. in kaarsrechte richting naar ook ontdekte slaapplaats in aanplant bij Sloterparkbad. Daar op 25/11/95 door Ruud Vlek 210 a 220 geteld!

Dagpauwoog op volkstuintencomplex.
foto Martin Melchers

Plantendagboek IV

Blz. 130

6/8/95

In omgewoelde zandbodem langs fietspad Australiëhavenweg ten N van Noordzeeweg tot LM 63107 Papegaaiekruid (35, wo. al flinke ex), Smal Vlieszaad (10), vrij veel, ook bloeiende Zeeraket.

'Mobil buitenveld' met rietorchis.
foto Martin Melchers

1996 dagboek I

Blz. 90

14 Januari 1996

Via Brettenzone naar Mobil ('s mi 4 uur)

Langs Mobilweg op Mobil buitenveld tussen LM 9 en LM 14 veel bomen en struiken weggehaald, resp. vermalen! Onbekend, waarom en of dit nu beeindigd. "Natuurproject" langs Noordeinde van Australiëhavenweg nog niet klaar. Ter hoogte van LM 63170 en LM 63193 hekken geplaatst. Er werd toch al ge"crossd", eenvoudig door via de pas-gegraven wegsloot te komen.

Blz. 92

17+18/1/96

Afbraak oude laboratorium/ huis Maasen op R.I. West begonnen.

20/1/96

Mededeling hr en mevr. H. Kamp: 26/6/95 roepen Boomvalken aan Burg. Roellstraat even ten W van Burg. v.d. Pollstraat. Determinatie en (eerdere ontdekking) van L. v. d. Veen. Tot 4/8/95 frequent alarm "ki-ki-ki". Twee uitgevlogen jongen. Plaats nest ws. in populier aan Noordrand Burg. Roellstraat (± 6 de boom W van viaduct).

Blz. 96

22 Febr. 1996

2 x zang Heggemus in voortuintjes Vespuccistraat (± nr. 91) enkele uren na zons opkomst.
Krantenbericht: Gemeente Amsterdam en Nederlandse Spoorwegen eens geworden over gebruik van smalle strook "braakliggende" grond tussen Australiëhavenweg en spoorweg naar Zaandam. Omkappen en "opschonen" van terrein inmiddels al begonnen (mededeling drs. C. S. Roselaar dd. 28/2/96; vanuit de trein gezien).

Blz. 98 en 101

16/3/96

Rembrandtpark ('s ocht 1 ½ uur)

Futenpaar bij bekende nest 669. Ws. geen eieren. Balts. Moesten van en naar nest onder plaat ijs doorduiken.

20/3/96

Met zacht weer en fletse zon omstreeks middaguur in Wertheimplantsoen zang van Heggemus, Groenling, Pimpelmee en Boomkruiper.

21/3/96

Zang Heggemus in latere ochtend in bomen langs Kloveniersburgwal even ten N. van Nieuwe Hoogstraat. Ter

• Walters verliest weer een
• terrein met een rijke natuur-
• historie. In de strook langs
• de Australiëhavenweg, waar
• de spoorlijn naar Zaandam
• ligt, broedde de eerste
• wulp in het havengebied, de
• eerste bruine kiekendief en
• de drie plevierensoorten.
• Bijzondere planten, hoewel
• geïntroduceerd, hielden hier
• een generatie lang (twintig
• jaar) stand en de eerste vos-
• sen hadden hier een hol. Al-
• les ging op de schop. Nadat
• de spoordijk en het indus-
• trieterrein waren aangelegd
• keerde de vos terug samen
• met honderden konijnen
• op deze, nu duurzame, plek.
• In plaats van de baltsende
• kleine plevier zingt hier nu
• de nachtegaal en broeden er
• oeverzwaluwen. De dyna-
• miek van natuur in de stad
• in een notendop.

**Het grootschalig
opschonen van dertig
jaar oude begroeide
spuitvelden is begonnen.**

Gegevens over de weersgesteldheid waren belangrijk om natuurverschijnsels te kunnen duiden. Zo vond ik eens een noordse stormvogel na een langdurige noordwesterstorm. Walters wees mij op het verband.

Ik was ooit ooggetuige van de brand die de Mobil raffinaderij verwoestte. Het havengebied was vanwege explosiegevaar afgesloten voor het publiek. Omdat ik nesten aan het zoeken was op het 'Mobil buitenveld' zat ik eerste rang bij het kijken naar de brand die het einde betekende van grootschalige olieraffinaderij in het Westelijk Havengebied. Politieagenten keken me verbaasd aan toen ik van de verkeerde kant door de afzetting wilde fietsen. Ik gaf geen enkele sjoego. Dat deden zij ook niet en lieten me door.

Walters meldt het weghalen van de installaties in de dagboeken. Nu zijn alle sporen van natuurparadijs R.I. West uitgewist.

Temperatuurverloop in Amsterdam.
1997

plaatse geen onderbegroeiing; misschien in nabije blok. In Lijnbaansgracht bij de begroeide eilandjes nu weer tweekal Futen bij elkaar (ws. dus een paar) in deel gracht, dat afgelopen winter wekenlang geheel bevroren was.

Blz. 104-105-106

6/4/96

Veldje heuvel ('s ocht + 's mi 4 ½ uur)

L. v. d. Veer ontmoet. Had ± 2 weken tevoren mannetje + vrouwtje Groene specht op wilde gebied waargenomen. Volgens brief dd. 10/4/96 van R. J. J. Vlek was dat op 25/3/96 geweest.

7/4/96

Veldje heuvel ('s ocht + 's mi 6 uur)

Op ex R.I. West nu ook Reinwaterkelder en pijpleiding over haventje weggehaald.

Blz. 108 en 110

10/4/96

Complex Bretten ('s ocht. 2 uur) en verder naar Mobil (4 uur 's middags)

Riet en ruigte over grote delen in Brettenzone verbrand, o.a. O. helft van O. puinstort (grotendeels). Verder smalle tot brede vlakten langs vrijwel gehele Noordrand van Brettenpad tot zelfs voorbij viaduct Australiëhavenweg. Op spoorwegdriehoek wilde vegetatie nog niet aangetast, maar gehele strook vandaar naar R.I. Grote IJpolders "stevig aangepakt". Alleen tegenover Amerikahavenweg nog oud, maar klein bosje over gebelevten. In de gehele zone had men hier en daar gespreid enkele oudere bomen (zonder onderbegroeiing) uitgespaard. Hoe lang nog? Groot deel van Zuiden van Mobil buitenveld ook al in vernieling. Zover bekeken was veldje Sandee nog grotendeels in takt evenals Mobil achterveld. Oude Mobil installatie gevorderd in sloop. In nog bestaande W. deel zang Zwarte Roodstaart.

Blz. 113 t/m 116

15/4/96

Veldje heuvel ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Ook enige keren "lachen" van Groene Specht, waarvan 3 x zeer duidelijk en stellig van een zich ongezien verplaatsend ex. Verscheidene Citroenvlinders waargenomen en een Kleine Vos.

17/4/96

Via Brettengebied naar Mobil ('s ocht. + 's mi 5 ½ u)

"Schonen" Mobil buitenveld al ver gevorderd, tot al in hoek rond ex-N. fakk. Volgens hr. Van Rijn zou achterveld spoedig volgen en inventarisatie daar zeker zinloos. Over 2 à 3 weken dempen van Zwanenmeer verwacht! Op achter-

veld, dat nu nog ongeschonden, veel zingende vogels, o.a. een voor mij in dit seizoen – eerste zingende nachtegaal. (weer op zelfde plek als in 1995 en 1994 ten O. van Zwanenmeer).

30/4/96

Rembrandtpark ('s ocht + 's mi 6 uur)

Beheerder 't Landje had recent (Grote bonte) Specht uit nestgat van 1995 zien wegvliegen. Zelf nu na even wachten twee oude vogels aan stam nestboom 1995 gezien. Weinig geluiden: geen roffelen, geen alarm. Heel even korte contactroep.

Ten Z. van Andreas Ziekenhuis nu voor het eerst midden op de dag enkele malen roepende Halsbandparkiet(en). Toekomstige broedvogel net als in Vondelpark al jaren lang?

5/5/96

Naar veldje heuvel ('s ocht + 's mi 6 uur)

Wel 1 x even "lachen" van Groene Specht ten Z van manege-eiland.

Blz. 148 t/m 151

16/5/96

Naar veldje heuvel ('s ocht + 's mi 6 ½ uur)

L. v. d. Veen zou in NO hoek van "wilde gebied" tot 2 x toe een niet zingende Boompieper van een der paadjes hebben opgestoten. Hij had (niet genoteerd!) ± einde mrt/begin april twee tegen elkaar zingende Matkopmezen waargenomen. Laatste tijd geen zang meer van deze soort. Twee zangers destijds even ten N van heemtuin gebied.

L. v. d. Veen had enige tijd geleden (maar in ieder geval seizoen 1996) twee uitgevlogen jonge Ransuilen in aanplant Australiëhavenweg Westzijde ten N van Noordzeeweg. TV-kast in ADM wilgentrij nu toch met omgekapte boom ten onder gegaan. Mededeling hr. C. den Boer, die niet zeker wist of deze kast al in gebruik was geweest. (Later opnieuw op enige afstand aldaar opgehangen).

18/5/96

Ronde door delen tuinstad Slotermeer ('s mi 4 uur)

In middag weer (4 x) "lachende" Groene Specht op manege-eiland.

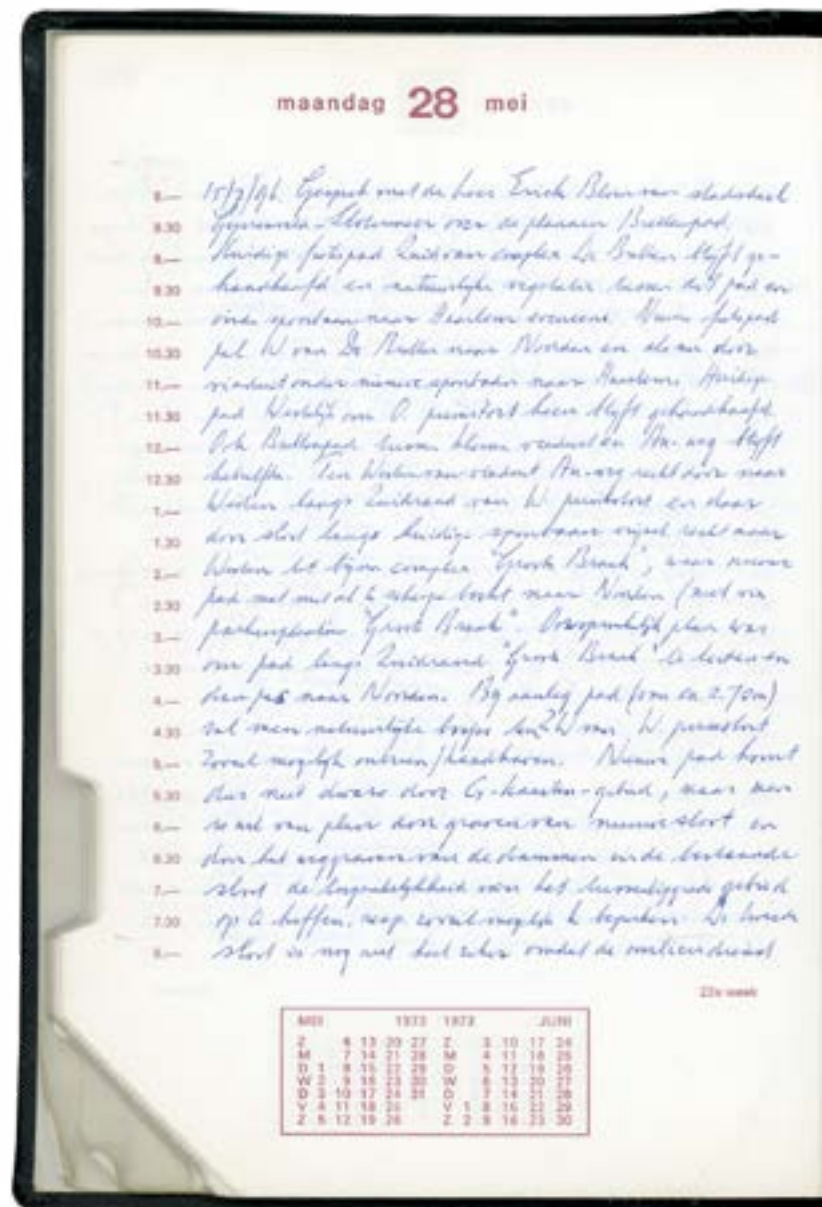
24/5/96

C. J. Hazevoet had 's ochtends "slaande" (zingende) Vink in Gerbrandypark ten W. van Burg. Fockstraat. Hij had recent al verscheidenen malen roepende Boomvalk(en) boven of rond zijn huis aan Gerbrandypark ten O van Burg. Fockstraat (H. Coenradistraat).

Nest met eieren van kokmeeuw op 'Mobilveld binnen het hek'.

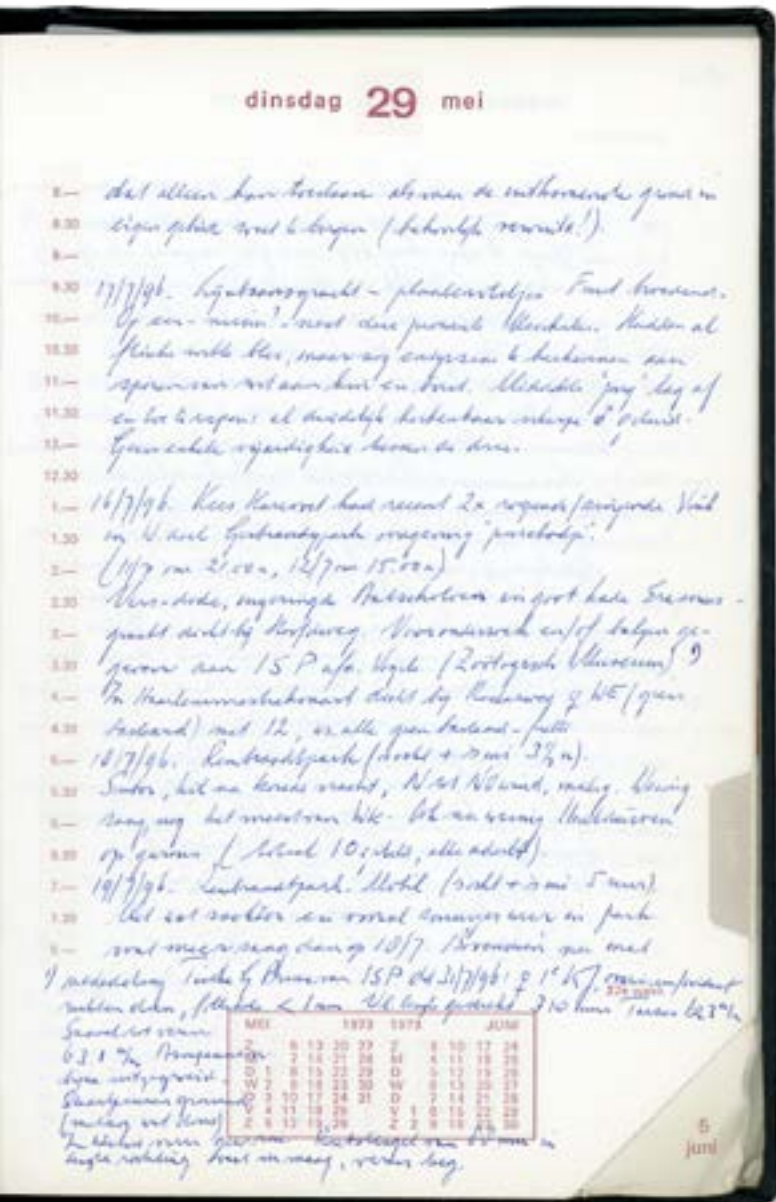
- Daar gaat het laatste prachtige deel van het 'Mobilveld binnen
- het hek' waar Walters vogelstudie deed in de grootste kap-
- meeuwkolonie in de natuurhistorie van Amsterdam. Walters
- had het mij verteld en er meteen een zwijgplicht aan toege-
- voegd. De 8700 paar kapmeewen, aangevuld met een paar
- honderd visdieven en enkele grote meeuwensoorten, broed-
- den dichtbij de aanvliegroute naar Schiphol. Gelukkig bleef het
- onbekend. De vogelnestenverniers van Schiphol waren in de
- ruime omtrek actief. De visdiefkolonie in knooppunt Nieuwe
- Meer kwam door hen aan zijn einde. Alle nesten uitgehaald of
- vertrapt. Waarschijnlijk ingegeven door onkunde. Nu ligt er al
- tientallen jaren een visdiefkolonie pal onder een landingsbaan
- van Schiphol.

Nest met jonge boompiepers. Boompieper werd vaste broedvogel na het opschonen van de begroeide spuitvelden.

Minutieus verslag van gesprek met Erick Blom van stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer over de plannen met het Brettenpad. Zie ook vorige pagina. 1996

Blz. 153-154

29/5/96

Via Bretten (O. deel) naar Mobil ('s ocht + 's mi 7 uur)

Achternveld bijna geheel "geschoond". Er stonden nog enkele bomen, o.a. een Ruwe berk t.h.v. LM 7 aan M-weg. Daarin groot nest op ca. 2/3 van tophoogte. Zou buizerd-nest zijn, waar echter vlakbij stevig werd gewerkt. (telef. mededeling M. P. Melchers dd. 27/5/96). Eerst niets, later enige tijd miauwend rondvliegende Buizerd. 2e ex niet gezien, maar stellig niet op nest. Zwanenmeer nog niet gedempt, wel meeste struiken weggehaald.

Blz. 156 en 159-160

2/6/96

Via complex "Groote Braak" naar Mobil ('s ocht. + 's mi 8 uur)

Buizerd-nest op ex. achternveld thv. LM 7 nog in orde (in losstaande Ruwe Berk). Bij aankomst oude-vogel gewoonte getrouw op meest nabije hoge LM langs M-weg. Vloog bij mijn nadering -per fiets- direct miauwend weg. Bleef enige tijd hoog boven bomen rond de nestboom rondvliegen. Na beklimmen door M. P. Melchers in nest twee al duifgrote jongen gezien; een nog geheel in wit dons, de andere met begin van veren aan flanken. Geen resten van ei-doppen in nest gezien. Onder de nestboom talloze witte uitwerpsel-vlekken. Op een wat verder afgelegen punt aan weerskanten hek M-weg flink aantal kapotte eischalen, ws. van Zilvermeeuwen. Herkomst ervan en dader onbekend.

5/6/96

Via Tuinstad Slotermeer, manege eiland naar Mobil ('s ocht + 's mi 7 uur)

Vooral 's middags warm. Op manege eiland eenmaal opvallend zwaar roffelen. Volgens student ISP Martjan Lammer-tink (Schoorl) wees dit juist niet op roffelen Groene Specht. Geen bedelende jongen gehoord. Geen "lachen" Groene Specht.

Blz. 167-168

18/6/9

Rembrandtpark ('s ocht. 3 u en namiddag ½ uur)

Roepende Koekoek in centrale deel. 82 registraties. In balkonkast van C. den Boer op 5e/6e verdieping van veel hogere zusterhuis nu een fel roepende Torenvalk en witte krijtstrepen aan de kast. Verhaal van bewoonster A. A. H. Struijckenkade. Woonde daar al 24 jaar. Had nu 7! katten. Een ervan had of zou hebben de ongewone gewoonte om aan de waterkant op kattenmanier te liggen loeren op oude en vooral jonge Meerkoeten en Waterhoentjes. Besprong van tijd tot tijd

deze prooien in het water en kwam er zelf weer uit, soms "met prooien groter dan de kat zelf". Mevrouw was niet in staat of bereid hier tegen iets te ondernemen. Kat bracht d prooien slechts(?) naar huis. Gefantaseerd of overdreven? Er kwamen toch al zat genoeg van die waterkippen. Katter vangen nu eenmaal vogels, dat was hun natuur. Bij Postjesweg in Rembrandtpark waren maai- en "schoon werkzaamheden" door fa. Donker alweer volop aan de gang. Dus ook uitdunnen van struiken en vooral maaien van brandnetels. Was volgens politie urgent, omdat juist in deze buurt opvallend veel verkrachtingen of pogingen daartoe!! ("Lekker in de brandnetels"). (Kon natuurlijk lekker gecombineerd worden met de al volop aan de gang zij de maai beurten der gras gazons).

Blz. 174-175

27/6/96

Naar Mobil ('s ocht + 's mi 5 uur)

Gedurende ca. 1 uur in de middag geen enkel teken van oude Buizerd(s). Op grote platte nest nu ook geen enkel jong gezien. Tijdens inspectie op grond in nabijheid van nestboom de twee -nu grote- jongen op enkele tientallen meters uit elkaar op kleine, lage bultjes grond. Een vloog duidelijk beter dan de andere. Vooral die tweede had ook nog duidelijk meer moeite met landen op verder gelegen bultjes, nadat ze beide voor mij wat teruggetrokken waren. Ws. beide niet geringd. Vrij veel wit in verenkleed van beide. Geen enkel geluid. Niet erg schuw. Ook toen kwam nog geen oude vogel voor de dag. Vooral 2e jong meer fladderender vliegen. Misschien voor snelle renners te pakken, maar zelf niet geprobeerd. Snelle honden en vossen stelling groot risico.

Blz. 178-179

4/7/96

"Ruige Riet"-Tuinstad Slotermeer"-Mobil ('s mi 2½ uur)

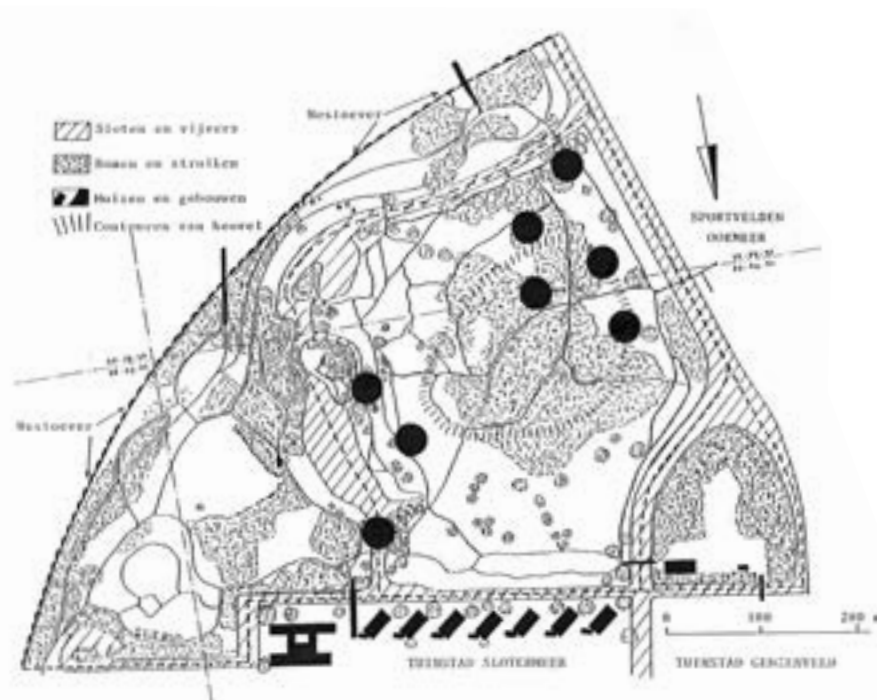
In bokkenstal Ruige Riet inderdaad Boerenzwaluwnest, waarin vijf al flinke jongen. Onbekend, of Boerenzwaluw al eerder dit jaar en vroegere jaren in deze opstallen had gebroed (voorzitter mevr. Smit). De heer C. de Boer had plannen nu daar nog enkele broedplekken voor zwaluwen te creeëren. Men kende daar Paul Marcus ook.

5/7/96

Naar Mobil ('s ocht + 's mi 5 uur)

Langs Westrand van W. puinstort werd grond met auto's opgereden. Kennelijk werd pal N van nieuwe spoorbaan naar Haarlem in de dwarssloot een dam aangelegd, waarschijnlijk ten behoeve van geplande fietspad dwars door wilde gebied tussen W.puinstort en complex De grote Braak.

Nachtegaalregistraties in veldje 'Heuvel'. 1996

Boerenzwaluwnest met jongen in boerenstal. foto Fred Nordheim

- Walters noteerde een
- lange reeks waarnemingen
- van de groene specht in
- een geschikt broedbiotoop.
- Volgens de huidige
- SOVON-criteria voor
- broedvogelinventarisatie
- was er sprake van een
- broedgeval.

- Veldje 'Heuvel' kreeg de
- naam 'Het Ruige Riet', op de
- broedvogelrapporten die
- Walters hierover schreef.

Groene specht.
foto Coby Vlaanderen

11/7/96

**Naar veldje heuvel en Mobil
(‘s ocht + ‘s mi 7 uur)**

6x “lachen” van Groene Specht(en) op manege-eiland, in ca. een uur.

Blz. 196

9/8/96

Veldje “heuvel” (‘s ocht + ‘s mi 5 uur)

In kinderboerderij “t Ruige Riet” in oude nest in bokkenstal broedende paar Boerenzwaluwen. In nest kleine jongen (onbekend aantal, onbekende grootte). “Ruige Riet” werd april 1979 geopend.

Blz. 198

22/8/96

**Sloterpark. West-Brettenzône-“Grote Braak”-Mobil
(‘s ocht + ‘s mi 5 uur)**

In namiddag had P. J. Marcus vijf roepende Boomvalken boven “heuvel” richting manege eiland. Goed waargenomen ex. waren juveniel. Had ook in mei/juni ‘96 enkele malen roepende -adulte- Boomvalken aldaar.

Blz. 202-205

8/9/96

Naar Mobil (‘s ocht + ‘s mi 6 uur)

Enkele landschapsdia’s in “Grote Braak” en op restant Mobil buitenveld. Op de bekende plek in ZW hoek van ex Mobil buitenveld toch weer aantal nog bloeiende of uitgebloeide planten Donderkruid gevonden. Ook veel gezonde rozetten, die (nog) niet geteld. Hoogten van de 18 bloeiende planten. 82, 43, 44, 48, 50, 50, 51, 45, 45, 59, 42, 38, 34, 36, 42, 50, 65, 56 cm.

Op aanwijzing Mobil personeel oude burcht van Vossen opgezocht op Westen in tankdijk tussen t004 en t005. Rondom ingang van deze oude en nu stellig al lang verlaten burcht vleugels en andere restanten van Storm(?)meeuw, Holenduif, Meerkoet, Wilde Eend vrouwtje en Fazant.

25/9/96

Naar Mobil (‘ocht + ‘s mi 5 uur)

De 1994/95 aangeplante bosjes langs Hornweg in goede ontwikkeling; mogelijk (1996?) 1997 al vestiging broedvogels.

1997 dagboek I

Blz. 224-226

3/3/97

Complexen "De Bretten" en "De Grote Braak" ('s ocht + 's mi 6 uur)

Aan rand van nogal beschadigde zone pal W. van W. puinstort in vrijgekomen Berk op ± 4 m hoogte (ws. oud) nest van Buidelmees met begin van "tuit". Vogel zelf niet gezien of gehoord.

Blz. 227

Nu alle aanplant, behalve stevige bomen, langs gehele lengte Australiëhavenweg, verwijderd. Ook restant wilde bosje ten O. van Auweg t.h.v. Amerikahavenweg nu "aangepakt". Veldje "Sandee-Noord" leek vanaf de weg geheel gaaf, maar in het centrum had men al een groot deel "geschoond" en was men ook nu nog bezig, kennelijk met de bedoeling om gehele wilde gebiedje op te ruimen. Ook de kampementen van de verfbom-gooiers werden afgebroken. Op ex. Mobil buitenveld was groot stuk grasland rond groeiplaats Hondskruid geschoond en gevlakt. Resultaat vlak en kaal zand.

Blz. 239 en 242-243

2 April 1997

Bezoek aan tuinencomplexen "Sloterdijkermeer" en "Nut en Genoegen" ('s ocht + 's mi 4 uur)

Totaal 65 registraties, ondanks oponthoud door introductie voor kaarten en onbekendheid met de veranderende terrein-indeling sinds 1974! (door brede strook verlies aan Noordzijde bij aanleg nieuwe spoorbaan naar nieuwe station Sloterdijk).

Hr. v. d. Veer -voorzitter van "Nut en Genoegen"- bevestigde oprichting van zijn complex al in 1926. In dat complex 274 tuinen, in "Nut en Genoegen" na de tweede amputatie nog.... Vroeger hield men in vijver "Nut en Genoegen" vrij veel siereenden. Sinds de komst van Vos(sen) ook hier (bijna) niets meer over.

6 April 1997

Tuinencomplexen "Nut en Genoegen" en "Sloterdijkermeer" ('s ocht + 's mi 4 ½ uur)

Volgens inlichtingen van tuinder had in omgeving van Hortensialaan in zomer 1996 Ransuil gebroed. "'s Nachts veel piepen van de uitgevlogen jongen".

- Walters had weinig waardering voor crossers en in legerkleding gehulde paintballers. Hij had de oorlog meegemaakt. Daar mocht je niet mee spotten. De 'nieuwe legers' hadden veel natuur vernield. Het ooit magische natuurparadijs Westelijk Havengebied, was voorgoed naar de knoppen. Van handhavingsbeleid was geen sprake. Criminele bendes oefenden hun schietvaardigheid met pistolen en automatische wapens door 's nachts de verkeersborden met kogels te doorzeven. Met het eufemisme 'verfbomgooiers' klinkt het cynisme van Walters door over de teloorgang van het gebied.

Jonge meerkoet.

- In het Jan van Galenbad
- zwom ik met mijn vriendjes
- van de lagere school. In het
- Reumacentrum volgde ik de
- opleiding tot fysiotherapeut.
- Mijn wereld draait blijkbaar
- in een klein kringetje rond,
- ik lijk Walters wel.

Noordelijke deel van
het onderzoeksgebied
Rembrandtpark.
1996

Jan van Galenbad Reumacentrum

Blz. 245-246 en 248

9 April 1997

Via Bretten-W. puinstort over rijwielpad in aanleg naar Tuincomplex De Groote Braak

's ocht + 's mi 6 uur)

Nest Buidelmees (zie ook 3/3/97) duidelijk verouderd.

10 April 1997

Rembrandtpark ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Bezoek van Zwarte Kraai bij Eksternest aan Oostrand van Schoolwerktuinen. Felle afweer van twee Eksters baatte niet erg. Later kwamen er nog twee Eksters bij en verdween de kraai; misschien werd de agressie hem toen toch te veel of was de nest-inhoud al opgepeuzeld.

Blz. 251 t/m 255

14/4/97

Op vlotjes in Lijnbaansgracht (zie ook 3/4 en 11/4) alle 4 nesten (3 Mkt en 1 Fuut) in orde.

Meerkoet wel bij maar niet op nest met 2 à 3 eieren. Ook partner aanwezig. Broeden gestoord? Op 14/4 stond daar een "volwassene" met veel geweld rommel in het water rond nest of zelfs op nest te smijten. Vogel bleef toen zitten en leek niet geraakt te zijn. Mogelijk was deze of een andere idioot nog eens langs geweest?

23/4/97

Rembrandtpark ('s ocht + 's mi 6 uur)

Aanhoudend schraal, maar zonnig weer. Top-aantal registraties, maar mede veroorzaakt door aantekeningen over vooral Meerkoeten-broedsels. Beheerder 't Landje en diens vrouw hadden al geregeld spechten horen roepen, maar iets definitiefs over broeden wist hij niet. Zelf heel even kort "tsjik"-alarm in omgeving gehoord, waar in 1995 en 1996 broedholte werd gebruikt. De (Grote bonte) specht kwam ook geregeld op snoertjes pinda's, die voor mezen opgehangen waren.

Blz. 261-262

Telef. mededeling dd. 11/5/97 van P. J. Marcus (juist terug van vakantie in Spanje-Extramadura). Ten O van Au.weg t.h.v. LM 70224 in hoge schietwilg nest van Buidelmees in aanbouw. Nog geen tuit, maar wel twee vrij druk roepende Buidelmezen. Hij had ook roepende vrouwtjes Ransuil in bos midden "heuvel" wilde gebied Sloterpark-West. ("kek-kek").

Blz. 264 t/m 270

16/5/97

Rembrandtpark ('s ocht + 's mi 6 uur)

Record aantal registraties voor dit park (incl. gegevens Futen, Meerkoeten en Waterhoentjes) 122! Daaronder ook

sterk toegenomen aantal zingende Merels (31!). Volgens niet-ornithologisch geschoolde voor mij onbekende informant zou in strook hoge aanplant aan Noordrand van Lelylaan Sperwer broeden (!?) of baltsen. Had kennelijk voorlichting van insider. Broedpoging in oud Eksternest. Luidschreeuwen, maar zelf nu niets gezien of gehoord (gedurende ruim half uur, laat in de ochtend). Volgens beheerder 't Landje waren jonge Staartmezen in zijn tuin kortgeleden uit gevlogen.

17/5/97

Tuincomplexen "Sloterdijkermeer" en "Nut en Genoegen" ('s ocht + 's mi 5 ½ uur)

Van tuinder aan Kievitslaan nu ook aantal braakballen van Ransuil ontvangen.

Resultaat determinatie:

3 Bruine Rat	bovenkaak	2 linksonder	3 rechts	onder	3
4 Bosmuis		3	4		4
1 Huismus		1			

1 Lijsterachtige (ws. Merel)

Totaal 9 prooidieren (zie ook blad 21/9)

Telef. mededeling dd. 20/5/97 van P. J. Marcus:

- Buidelmezenest bij Au.weg LM 70244 was nu afgebouwd met pijp, waarin en uit de beide vogels geregeld passeerden.

-nu ook Buidelmees gehoord in hoge wilgenvegetatie langs Daveren bij LM 75944.

-had Sperwers Lelylaan niet zelf ontdekt, maar op aanwijzing wel zelf gezien en bevestigd als jong mannetje (2e KJ) + vrouwtje.

24/5/97

Rembrandtpark ('s ocht + 's mi 6 uur)

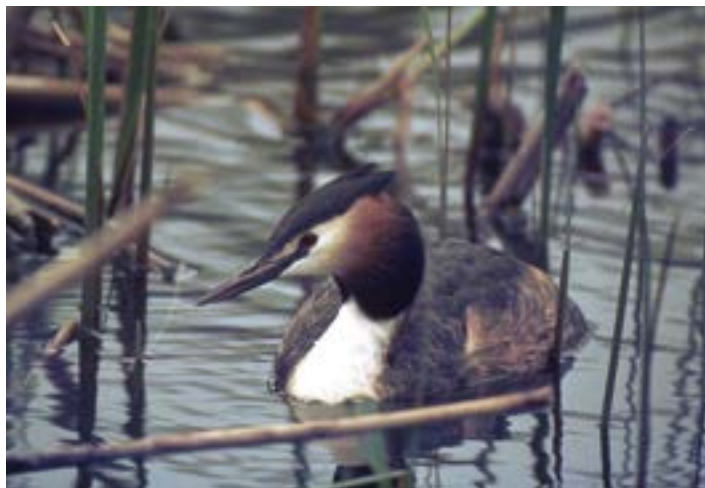
Aan Lelylaan bij NO hoek van Andreas-terrein vrijwel geheel witte Merel. Op schouders en rug en aan buik enkele kleine/bruinzwarte vlekjes. Poten lichter (± roodbruin) gekleurd dan normaal. Staart overwegend donker bruin (dus vrouwtje?). Alleen buitenvlaggen van de twee buitenste staartpennen smoezelig wit. Vogel zocht voedsel op en vloog ermee weg. Waarschijnlijk dus met jongen in de buurt. Hoewel erg opvallend nog nooit door mij gezien. Ook in vroegere jaren door mij nooit zo'n intens witte albino Merel gezien. Geen duidelijke signalen van aanwezigheid Sperwer(s) langs Lelylaan.

25/5/97

Via deel Tuinstad Slotermeer en Brettenpad naar tuincomplex Groote Braak ('s ocht + 's mi 8 uur)

Totaal 130 reg. Daaronder koerende Tortelduif in complex De Bretten. Eindelijk vondst van broedholte Grote bonte Specht in oude, natuurlijke wilgenopslag aan ZW hoek tuincomplex De Bretten (zonder alarm, zonder zelfs "tsjik",

- 'Totaal van 130 reg.' betekent
- dat Walters 130 registraties
- telde van territoriaal zingende vogels.

Jagende fuut.
foto Fred Nordheim

**Buidelmees bij
voltooid nest.**
foto Fred Nordheim

zonder aanwijzing door piepende jongen, maar alleen door volgen met kijker van aanvliegende adulte vogel, waarvan geslacht door slecht licht in donker bosje niet bepaald kon worden). Ook in 1996 al enig vermoeden, maar geen enkel bewijs van broeden op dezelfde plek.

Blz. 272

**Veldje "heuvel"-Sloterpark West
('s ocht + 's mi 5 ½ u)**

Op twee plaatsen vrouwtjes Fazanten met kleine, vliegvlugge jongen.

Blz. 298

4/6/97

Nest van Grote bonte Specht in half dode boom op schoolplein oude HBS bij Mauritskade 61 met jongen, die gevoerd werden (aanwijzing Danielle Krebs, ISP).

⋮ Stadsecologie avant la lettre!

5/6/97

**Brettengebied, incl. even complex "Grote Braak"
('s ocht. + 's mi 7 uur)**

Marcus toonde door hem gevonden nest van Buidelmezen in hoge wilgenopslag in Brettenezone aan Australiëhavenweg. Door toegenomen gebladerte moeilijk terug te vinden en te controleren. Marcus dacht schade te constateren. Oudervogels niet waargenomen.

23/6/97

Ronde door tuinstad Slotermeer ('s mi 3 uur)

In sloot langs St. Lucas Ziekenhuis had adulte Fuut vis gevangen, die voor de vogel blijkbaar te groot was. Veel onderdompelen in water en met geheel verticale nek proberen de niet meer bewegende prooi naar binnen te slikken. Maakte daarbij ook wilde heen- en weerslingerende bewegingen met de kop en snavel. Misschien met opzet of anders toeval werd bij een der heftige bewegingen visje uit de snavel geworpen. Kwam niet ver van Fuut in water, maar vogel maakte geen aanstalten om visje weer te pakken. Visje zonk eerst, maar kwam al snel boven drijven.

24/6/97

Bij toeval inleiding tot paring van Huismussen Vespucistraat 83 III waargenomen. Vrouwtje sterk stimulerend. Mannetje tot 10 x opspringen. Alles gebeurde op "dak" van bekende nestplaats. Zou inleiding tot 3e broedsel moeten worden, aangenomen dat het steeds om hetzelfde paar ging. Mannetje ging enkele malen in oude nestholte naar binnen en toonde zich daar ook erg vertrouwd.

Vrouwtje huismus.

Blz. 323

19/7/97

**Tuincomplexen "Nut en Genoegen en
"Sloterdijkermeer" ('s ocht. + 's mi 6 uur)**

Broedgeval van Ransuil was in t 243 (Gladiolenlaan) geweest. Veel enthousiaste inlichtingen van hr en mevr. Tankink t 276 (Lathyruslaan). Al 30 jaar daar tuinders. Foto's (in kleur, vrij klein en onscherp), maar duidelijk van (jonge) Ransuilen. Paar had drie jongen gehad. 's Nachts veel "lawaaï", vanaf avond tot in vroege ochtend. In t 276 ook broedgeval geweest van Vlaamse Gaai (met drie jongen). Telef. mededeling M. Melchers: waarneming van Kwartel op 19/5/97 aan Zwanenmeer, ex. Mobil achterveld. Op 7/5/97 roepende Dodaars in uitgraving vervuilde grond ex. Nilmij O van Sloterdijk. Daarna niet meer. Op 19/5/97 o.a. een Kievit-4 legsel op ex. Mobil buitenveld. Op 19/5 ook een alarmerend uit riet Zwanenmeer opvliegend vrouwtje Bruine Kiekendief. Niet naar eventueel nest gezocht i.v.m. hoge waterstand.

28/7/97

Naar (ex) Mobil-terreinen ('s ocht + 's mi 5 uur)

In nestkastjes aan ADM-huizen ook dit jaar weer broedparen (2 à 3 Koolmees, 1 Pimpelmees). In TV kast aan restanten van ADM wilgenrij tot nu toe dit seizoen geen Torenvalken broedsel.

30/7/97

Jonge Huismussen in bekende nest Vespuccistraat 83 III werden gevoerd. Betrof al 3e broedsel in 1997 van ws. steeds hetzelfde paar.

5/8/97

Naar BP (ex-Mobil) 's ocht + 's mi 5 uur

3e Huismussenbroedsel Vespuccistraat 83 III tussen avond 4/8 en middag 5/8 uitgevlogen. Nu niets meer te horen van de steeds luidruchtiger jongen.

Blz. 335

21/8/97

Naar ex-Mobil (BP) ('s ocht + 's mi 5 uur)

Bij Mobil boven en rond t 006 alarm van twee adulte Kleine Mantelmeeuwen, dus stellig weer broedgeval aldaar.

1/9/97

Mobil/BP ('s ocht + 's mi 5 uur)

Volgens inlichtingen van Mobil/BP personeel was vorige dag zieke volwassen/volgroeide Vos afgevoerd per dierenambulance. Al enkele jaren geleden zouden enkele medewerkers Mobil Vos hebben gezien boven op rand van t 007. Stellig gelokt door daar broedende meeuwen en -voor zover nog niet vliegvaardig- daar zeker slachtoffers gemaakt.

**Jonge bruine kiekendief
in de verdediging.
Zojuist geringd.**

Blz. 344-345-346

7/10/97

Nu strijd tussen 4 Huismussen boven nestholte Vespuccistraat 83 III, waaronder zeker een (het?) mannetje en zeker twee vrouwtjes. Alleen 's ochtends.

1/11/97

Telef. J. Boelhouser: vrijwel elke dag al weken lang, vaak roepende, lachende Groene Specht over het gehele complex Groot Braak (zie ook 5/10/97).

6/11/97

Telefonisch J. Boelhouser: had nu (op 5/11/97) twee Groene Spechten bij elkaar. Omgeving t 409/t 307. Maakten veel drukte, o.a. "lachen". Ook idee van voeren en gevoerd worden. Eigenlijke voedseloverdracht niet gezien, maar totale gedrag leek veel op balts.

- Rondbladig wintergroen,
- tegenwoordig door de
- naamveranderaars rond win-
- tergroen genoemd. Hoewel
- er minder braakliggende
- terreinen zijn komt deze
- plant in grotere aantallen
- voor dan in 1997. Dit heeft
- te maken met het beheer.
- De spuitvelden zijn ontdaan
- van alle bomen en worden
- eenmaal per jaar gemaaid.
- Dit heeft als doel de velden
- er aantrekkelijker uit te
- laten zien voor belangstel-
- lende ondernemers. Door
- het maaien komt vooral de
- kruipwilg aan zijn trekken,
- en daartussen bloeit het
- rondbladige wintergroen.

Rondbladig wintergroen.

(Plantendagboek IV)

Blz. 203-204

16/7/96. Op binnenplaats ITZ/ISP Mauritskade 61. Bleekgele Droogbloem, die daar in eerdere jaren reeds talrijker was geworden, nu totaal afwezig, waarschijnlijk grondig uitgeroeid. Op 22/7/96 toch 3 ex gevonden, t.w. 1 bescheiden bloeiend, 1 begin bloemstengel + 1 rozet.

Blz. 254

Telef. mededeling A. F. Nordheim dd. 24/8/97: veel bloeiende Pyrola (Rondbladig Wintergroen) in diepere delen van Houtrakveld ten N van dorp Ruygoord.

Bleekgele droogbloem.

1998 dagboek I

11/1/98

Met zeer zacht weer in vroege middag zang van Zanglijster bij hoek Aristotelesstraat en Plato straat dichtbij Sloterpark West.

Blz. 368

11/4/98

Rembrandtpark ('s ocht + 's mi 4 uur)

In eilandje in grote vijver af en toe 1 paar Nijlganzen. Waren daar niet, als vele andere ganzen, door beheerder 't Landje uitgezet, maar wild aangekomen.

Blz. 374-375

22/4/98

Rembrandtpark ('s mi 2 ½ uur)

Aan uiterste Oostrand van park bij "Nieuw Vredenburg" voerde paar Boomkruipers jongen in nest in ventilatiespleet van electriciteitsgebouwtje.

Volgens beheerder Blom (opzichter) waren er ook nu nog steeds (vrij) veel ratten op en bij 't Landje. Blom had er 3 jaar geleden 3 Fazanten kuikens gevonden en verder opgekweekt. O.a. een exemplaar dood gevonden op de drukke Postjesweg. Nu al geen tijden meer Fa gezien bij 't Landje. Nu wel zelf roepende haan in de Zuidelijke zone van het park dichtbij de Lelylaan.

23/4/98

Rembrandtpark ('s ocht + 's mi 3 uur)

In "moerasvijver" in Z. deel ook nu weer schildpadden op enige drijvende stammen en takken. 6, waarvan een duidelijk veel kleiner.

27/4/98

Telef. mededeling M. Melchers: ook broedgeval van Boomkruiper in ventilatie spleet Laplacestraat, Watergraafsmeer.

Blz. 377-378

2/5/98

Rembrandtpark ('s ocht + 's mi 3 uur)

Ook nu weer 2 ex (1 paar?) adulte Zilvermeeuwen in vijver 't Landje. Waren uit op prooi. Gezien werd dat een eendenpulsus werd gepakt maar weer losgelaten, levend. In grote vijver ook steeds 2 (1 paar?) adulte Kleine Mantelmeeuwen, ws. met zelfde bedoelingen.

Blz. 388-389

Volgens ontvangen mededeling van P. J. Marcus dd. 17/5/98 zouden in de Brettenzone nu twee paar Haviken broeden en wel in wilde wilgenbossen langs hoogwaterkering, een ten W en een ten O. van Au-weg. Foto's van hr. N. Zijlmans.

Jonge havik.
1996
foto Nirk Zijlmans

Fazant met jongen in het Rembrandtpark.

- De roodwangschilpadden,
- want dat zijn het, zitten er
- nog steeds. Worden ze zo
- oud of worden ze steeds
- 'ververst'? Het aanbrengen
- van een op afstand her-
- kenbaar merkje zou veel
- duidelijkheid scheppen. De
- invloed van Walters als
- leermeester is herkenbaar.
- Niet gissen maar weten, dat
- is belangrijk.

18/5/98

Bretten/MCA en "Grote Braak"

('s ocht + 's mi 5 uur)

Eerste bezoeken terrein MCA in 1998. Slechts enkele dagen een (paar?) Kieviten en/of Scholeksters geweest op middenveld. Nu al lang niet meer. Terrein nu droog, maar ook tijdenlang nat gehouden, zonder succes. Overal sterke Vossenlucht. Ook geregeld verschillende herkenbare vossen door vrijwilligers waargenomen. Spechtegat in verveloos kozijn van keet. Weken/bijna twee maanden geleden daar door Grote bonte specht uitgehakt. Gevuld met plastic brokjes, die door een of twee Spechten al weer snel verwijderd. Laatste tijd geen last meer, maar broeden in omgeving nu wel waarschijnlijk. Vrijwilligers hadden veel waarnemingen van twee grote roofvogels (bruinachtig met wat lichtere onderzijde, enorme vleugels, wel 2 x zo groot als Zwarte Kraai. Ook groter dan Bruine Kiekendief, maar duidelijk dikker. Ook groter geschat dan de ook bekende Buizerd, broedvogels van enkele jaren terug. Nu met intensief waarnemen in de latere ochtenduren geen der roofvogels gezien. In bosjes en wilde vegetatie ten Z van hoogwaterkering langs MCA veel zang-registratie, o.a. 1 x Blauwborst, 2 x Nachtegaal en 2 x Zanglijster (kaartje).

Blz. 402-403

12/6/'98

Voor het allereerst boven blok Vespuccistraat vanuit woning overvliegende adulte Kleine Mantelmeeuw. In laatste paar jaar ook in zomermaanden geregeld in en boven grachten in de buurt, bijv. Erasmusgracht en Admiralengracht.

- Deze waarneming op 12
- juni is een opvallende.
- Tegenwoordig wemelt het 's
- zomers van de kleine mantelmeeuwen boven de stad.
- Zelfs in het stadshart jagen
- ze op jonge meerkoeten en
- jonge eendjes. Van brood
- zijn ze ook niet vies. Ze
- broeden aan de rand van de
- stad in alle windrichtingen
- en vliegen even naar de stad
- om een snackje voor hun
- jongen te halen.

Adulte zilvermeeuw.

Blz. 405

24/6/98

Rembrandtpark ('s mi 2 ½ uur)

Nu ook heftig zingende Kleine Karekiet in "moerasgebied" ten O van bruggetje 674. Nu dus wel met zekerheid drie territoria in parkgebied.

6/7/98

Complex De Bretten ('s ocht + 's mi 3 uur)

Telef. mededeling van M. Melchers had via via vernomen (o.a. Bureau Stadsecologie), dat in tuincomplex "Nut en Genoegen" ook dit jaar weer zeker een paar Ransuilen had gebroed met 4 uitgevlogen jongen.

Blz. 416

Telef. mededeling hr. C. den Boer dd. 7/8/98. In bokkenstal kinderboerderij "t Ruige Riet" weer broedgeval van een paar Boerenzwaluwen. Eerste broed succesvol. Tweede broedsel door schoonmaakactie van ondeskundige vrijwilliger verloren gegaan. Volgens den Boer had tuinman van Andreas Ziekenhuis rond ziekenhuis vrouwtje Fazant met 4 pulli gezien, dus nu wel bewezen broedgeval.

I 1998 dagboek II

Blz. 11

Telef. mededeling M. P. Melchers: recent een roepende Boomvalk met vliegend jong boven tuincomplexen "Sloterdijkermeer" en "Nut en Genoegen". Vanzelfsprekend geen aanwijzing voor broeden aldaar.

Blz. 13-14

19/9/98

Volgens mededeling van onbekende bewoner verlengde J. Evertsenstraat vlogen tegen schemering in late namiddag/begin avond grote groep vogels naar WNN/NW en 's ochtends ook in schemering naar ZZO/ZO. Vogels beschreven als "van boven groen, van onderen donkerder; lange enigszins wapperende staarten". Stellig dus Halsbandparkieten, die uit de stad naar buitengebied gingen om daar te slapen. Waarnemer schatte hun aantal op "wel driehonderd"(!?).

11/11/98

Telefonische melding Paul Marcus: Haviksnest (determinatie?) aan Westkant van Australiëhavenweg te zien vanaf fietspad ca. 3 m hoog in boom bij LM 75948.

Annik met jonge vos.
foto Martin Melchers

I 1999 dagboek I

Blz. 17

23/1-'99

Rembrandtpark ('s mi 1 uur)

Fuut zat omstreeks middaguur weer op bekende nest bij ZO hoek ex "wilde gebiedje", dat nog leeg was. Partner in de buurt. Ging nu veel sneller dan op 22/1/99 bij mijn nadering van nest af.

Hr. H. Kamp telef.: had op 11/1/99 al broedende Fuut aangetroffen bij bruggetje in smalle slootje ten Z van tennisvelden ten W van Rspb. Ook nu nog steeds daar in broedhouding. Op 26/1 gehoord en op 27/1 gezien zeker 2 vrij kleine pulli op nest! (H. Kamp telefonisch).

Blz. 22-23

29/1/99

Rembrandtpark ('s mi 1 uur)

In Futennest in vijver ten O van ex "wilde" gebiedje 4 eieren, waarvan een nog bijna wit. In nabijheid verontrust rondzwemmende ad. Fuut.

30/1/99

Rembrandtpark ('s mi 1 ½ uur)

Na matige tot lichte vorst in nacht en ochtend veel vijvers deels overdekt met dunne laag ijs. Futennest aan Oostrand ex wilde gebiedje omringd door groot wak, waarin niet broedende partner. Op nest broedende partner op nog vier eieren. 4e ei ook nu nog duidelijk lichter dan overige eieren, maar lang niet wit meer. Broedende vogel verliet, voor mij snel het nest. Alarmerend rondzwemmen.

Blz. 26

10/2/99

Rembrandtpark ('s mi 1 uur)

In het park overal veel sneeuw, nauwelijks dooi na lichte vorst 's ochtends. Zowel in N als in Z deel park ook de grote vijvers grotendeels bedekt met dun ijs. Futennest ten O van ex-wilde gebiedje werd niet bebroed. Geen eieren gezien, maar misschien bedekt. Even ten N daarvan in wak tussen tientallen eenden wel twee Futen in diepe rust, mogelijk het paar van dit nest.

Blz. 45

14/3/99

Tuincomplex "Sloterdijkermeer" ('s mi 3 uur)

In tuin Mezenlaan t/o tuin mevr. Daanen zong Heggemus. Daar door mevr. Daanen al eerder gehoord. Zelf de eerste in 1999!

Op 14 maart 1999 schrijft Walters voor het eerst over Wil Daanen, een volkstuinster van VTC Sloterdijkermeer. Zij was geïnteresseerd in de natuur en dat van het VTC in het bijzonder. Walters deed daar vrijwillig onderzoek naar de broedvogelstand. Op haar verzoek schreef Walters een aantal bijdragen voor het blad van de Volkstuinvereniging. Wil kon natuurlijk veel van Walters leren en ze hadden geregeld gesprekken over de wilde natuur van Amsterdam. Ze raakten bevriend, maar Walters zag duidelijk meer in háár dan zij in hém. Hoewel ze tot vlak voor zijn dood contact hielden, had Walters steeds meer moeite met Wil, die duidelijk haar grenzen van de vriendschap aangaf. Ik denk dat Walters op zijn oude dag zijn tweede verliefdheid meemaakte. Bijzonder dat je dat tweemaal in je leven meemaakt. De eerste liefde in zijn jonge jaren voor een medewerkster bij Van Gelder Papier, een liefde waaraan hij zelf een eind maakte. De tweede aan het einde van zijn leven, die niet aan zijn verwachting voldeed.

Walters noemt de Antillenstraat. Daar was ik in 1955, op elfjarige leeftijd komen wonen. De verhuizing van de Admiralengracht naar dit grotere en modernere huis, vond ik verschrikkelijk. Ik had aan de gracht de eerste tien jaar van mijn leven heerlijk geleefd. Al mijn vriendjes woonden er. Snikkend viel ik de eerste nachten in slaap. Kinderleed kan heftig zijn. De Antillenstraat was een huis met een douche en had een zolderkamertje, dat later zou dienen als uitvliegbasis. Het huidige Rembrandtpark was nog een kassencomplex grenzend aan weilanden. Opspuiten van het gebied kon ik volgen vanuit de voorkamer. Eénmaal liep er zelfs een haas door de straat. Op het terrein, dat hoger was opgespoten dan het deel dat bestemd was voor het Rembrandtpark, vond ik mijn eerste visdievennesten. Van hieruit verlegde ik mijn tochten naar het land naar de zuidkant van de Sloterplas. In 1956 zag ik hier voor het eerst Walters. Vermoedelijk had ik die ook al op het Overtoomseveld zien rondstruinen.

• Het 'Zwanenmeer' is op
 • een klein stukje na dichtge-
 • schoven. Dat overgebleven
 • plasje functioneert nu als
 • paddenpoel.

Blz. 54-55

26/3/1999

Rembrandtpark ('s ocht + 's mi ca 3 uur)

Fuut in broedhouding op nieuw nest aan Westoever van Postjeswetering tegenover kerkje, even ten N van brug, Antillenstraat.

Blz. 59-60

1/4/99

Complex "Sloterdijkermeer" ('s ocht + 's mi 4 ½ uur)

In het vrij stille complex enkele malen rondlopend, niet erg schuw Haas, misschien telkens dezelfde. Ook enkele malen (zelfde?) Citroenvlinder.

Blz. 74

20/4/1999

Auto rondrit door W. Havengebied (met M. P. Melchers)

Twee Wulpen (een paar?) rondlopend op bomenloze, maar al wat groener wordend N. deel van ex. Mobilveld. Later door verontrusting even jodelen door een der vogels (mannetje?) Rond Mobil/BP ook nu weer (zelfde?) Nijlganzen. Zwanenmeer (ex Mobil achterveld) was in winter 1998/1999 met zand geheel dicht geschoven en gevlaakt. Mobil personeel of anderen hadden enkele malen 's avonds of 's nachts bij inspectie in het donker een Vos op tankdaken verrast. Vluchtte snel weg langs de normale weg van de trap treden. Meeuwen en hun nesten daar nu dus ook niet meer veilig. Langs weg bij Ruygoord weghollend Hermelijn. In middag uren met vrij zacht en overwegend zonnig weer vrij veel zang van Fitissen op complex "De Grootte Braak".

Blz. 93

14/5-1999

Rembrandtpark ('s ocht. + 's mi 3 ½ uur)

Verscheidene malen waargenomen bij verschillende Meerkoettomen, dat voederende oude vogel door een der pulli duidelijk het snelste werd benaderd, maar dat oude vogel deze snelle actie negeerde en snel door zwom naar andere, rustiger pulli en daar ook werkelijk voederde!

Blz. 98

Hr. J. Boelhouwer telef. Dd. 24/5-1999: In 1999 net als in 1998 weer broedgeval van Vlaamse Gaaien in zijn tuin in complex De Grootte Braak (in Conifeer). Nu nog niet, in 1998 goed uitgekomen. Ook nu vrijwel onopgemerkt.

Rugstreppad.
 foto Martin Melchers

Blz. 113

Op 1/7-1999

In aanplant ten W. van Nachtwachtlaan (ten N van kruising met Einsteinweg) nu geen verdachte roofvogelgeluiden. Wel eerder een paar keer soortgelijke geluiden, maar vogels niet zelf gezien en niet zeker van soort. Volgens telef. mededeling van R. J. J. Vlek was hier broedgeval van Sperwer geweest, vondst van Frans v. d. Veen, Van Walbeekstraat 28 III, 1058 CS, Amsterdam. Volgens de vinder had dit nest 5 jongen bevat, die inmiddels al uitgevlogen waren.

Blz. 116

9/7-1999

Complex "Sloterdijkermeer" ('s ocht + 's mi 4 ½ uur)

Mevr. Annette M. P. J. Reinboud van t 34 A aan Koekoeklaan (waarneming van haar en haar vriend (Frits) op 31/8-1998 van Draaihals).

Blz. 121

23/7-1999

Complex "Sloterdijkermeer" ('s ocht + 's mi 3 uur)

Op verschillende plekken roepende en alarmerende Halsbandparkieten. Volgens bronnen zou er in Oostelijke deel net buiten complex zelfs een broedsel met jongen bekend zijn.

21/9-1999

Naar en van 't Landje ('s ocht + 's mi 2 uur)

Telef. mededeling Paul J. Marcus dd. 20/9/99: waarneming van Visarend (juveniel) op 16/9/99 jagend boven sloten in en rond complex "Groote Braak".

Blz. 146

28/9-1999

Autotocht met Martin Melchers naar Mobil/BP en volkstuinen "Sloterdijkermeer"

Geen vogelwaarnemingen. Vanuit vroegere veld "Sandee-Noord", waar alle bomen gekapt, pijpleiding vanaf cutterzuiger dwars over gewezen Mobil-buitenveld naar Noorden. Dijk aangelegd om nieuw spuitveld in dit vroegere Mobil-achterveld, waarin grond uit de verlengde Australiëhaven werd of zal worden opgepompt. Volgens Mobil-personeel zou er al geruime tijd geen Vos meer op de terreinen waargenomen zijn. Een of enkele jaren terug was er een Vos bovenop de ca 18 m hoge opslagtank gezien. Verrast door menselijke inspectie was deze Vos in ijlt tempo langs de tank-trap naar beneden gehold.

Blz. 166

Bericht dd. 10/12/1999 van Peter L. Meininger van RIKZ te Middelburg (Mediterranean Gull Data Base). Zwartkopmeeuw die op 18/7/1983 als pullus werd geringd met nr 3358850 in de grote Kokmeeuwenkolonie van Mobil-achterveld en die op 29/5/1999 te Barendrecht bij Antwerpen werd gevangen en opnieuw geringd met Belgische ring E. 174058 + kleurring, werd daarna nog herhaaldelijk waargenomen.

Portret sperwer.
foto Fred Nordheim

2000 dagboek I

Blz. 169

18/01/00

In gracht langs Mauritskade (Singelgracht) veel opschudding onder vogelaars door aanwezigheid van "Pontische" Zilvermeeuw, juveniel, maar met witte kop dus(?) geen gewone Geelpootmeeuw (E. Nieboer, K. Roselaar, R. Vlek, T. Prins, Fr. Nordheim, W. v.d. Waal, Guido Keyl).

Blz. 180

"Mijn" Zwartkopmeeuw 3358.850, als pullus in Mobilkolonie op 18/7-1983 geringd, werd aan de hand van op 29/5-1999 te Barendrecht bij Antwerpen aangelegde kleur-ring White 62 W right opnieuw gesignaleerd op 31/8-1999 te Ars-en-Re, La Marielle, Il-de-Re, Charente-Maritime, France.

Blz. 185

25/02/00

Mededeling van dr. R. J. J. Vlek: sinds kort weer balts van Sperwer(s) boven (Zuidrand?) Rembrandtpark.

- Walters heeft een onnoemlijk aantal vogels geringd. Zowel
- adult als juveniel. Ik zoom even in op de geringde zwartkop-
- meeuw die voor de Franse kust aan de Atlantische Oceaan op
- het eiland Île de Ré is gezien. Jarenlang gingen we 's zomers
- op vakantie naar dit eilandje, waar een kennis van de familie
- een huisje bezat. Ik zag hier steltkluten, cirrgorzen, Europese
- kanaries, smaragdhagedissen en overal zomerbitterlingen. De
- bitterlingen uit het Westelijk Havengebied kwamen hier wel-
- licht vandaan, als zaadje aan trekvogels gehecht. Althans, dat
- bedacht ik daar. 's Nachts luisterde ik naar roepende nachtzwa-
- luwen. Kortom, Île de Ré kan ik in de dagboeken niet zomaar
- laten passeren.

Na het ringen van twee jonge kluten nog even een foto op de hand van Walters.
foto Coby Vlaanderen

Roerdomp in paalstand.
foto Martin Melchers

Blz. 231 en 233

13/05/2000

Rembrandtpark tot diep in Z deel
(’s ocht + ’s mi 10.15-16.15 u.)

Futenpaar van nest ten N van brug 669 was nu ten O. van deze brug. Met de drie kleine pulli. Kleinste pullus was al van rug af bij eerste waarneming. Twee andere, beide even groot, duidelijk groter dan derde pullus, werden afgeschud. Bij komst van Blauwe reiger alle drie pulli, met behulp van oude vogel, zeer snel op rug en tussen rugveren terug. Zonder enige merkbare reactie van de reiger.

Blz. 235 en 237

16/5/2000

Naar 't Landje en terug ('s ocht + 's mi 3 ½ uur).

Op Ganzeiland nu weer 1 paar Nijlganzen. Mannetje was af en toe aggressief achter tomen pulli Wilde Eenden aan. Maar rustende, meest mannetjes Wilde Eenden op het eiland werden met rust gelaten. Ook de broedende Meerkoeten rond dit eiland kregen geen speciale aandacht. Om 15.50 u copulatie Nijlganzen. Vrouwtje stond in ondiep water. Veel op alarm lijkend roepen tijdens en vlak na de copulatie. Roepende verwilderde mannetjes Postduif met geluid als van Holenduif. Verwarren bij roepen op afstand dus mogelijk.

Blz. 246

Martin Melchers telef. dd. 28/05/2000. Had bij onderzoek aan broedvogelstand op nieuw opgespoten land voor "IJburg" drie broedsels van Zwartkopmeeuwen gevonden. Een der broedvogels had een grote witte ring om haar poot. Geprobeerd zal worden de geringde vogel te indentificeren. Mogelijk was het toch weer "mijn" pullus 3358.850 van 18/7/1983. (Niet gelukt!!)

Blz. 250

Telef. bericht Jan Boelhouwer dd. 5/6/2000: in begroeiing langs Australiëhavenweg in tweede bocht na viaduct voor de Haarlemmerweg was de zeldzame Krekelzanger ontdekt door Teun van Dijk en later ook gezien/ gehoord door o.a. Paul Marcus. Enkele dagen op zelfde punt "opstootje" van belangstellenden. J. Boelhouwer had de informatie van Paul Marcus.

Ook was er door "deskundigen" al enige malen recent een roepende Roerdomp in riet ten W van de Groote Braak gehoord. Rond de tuin van Boelhouwer zang en alarm van Braamsluiper.

Eerste Pontische meeuw in Amsterdam. Waargenomen in de Singelgracht ter hoogte van de Mauritskade.
foto Fred Nordheim

Mannetje wilde eend in het Rembrandtpark.

Blz. 263-264

Rembrandtpark tot 't Landje en terug
('s ocht + 's mi 3 uur)

Opmerkelijke toename van adulte maar vooral sub-adulte Kleine Mantelmeeuwen op en boven de diverse vijvers in N. deel park.

Blz. 274 t/m 277

01/08/2000

PLANTEN: 15 min of meer goed ontwikkelde Tongvarenen aan stenen watermuur Admiralengracht-J. Evertsenstraat. Enkele dagen tevoren – einde juli 2000 – zeer veel vliegende en vleugelloze mieren, ook in de stad, bijv. op straten als Vespuccistraat, J. Evertsenstraat. Nu al veel minder, ook in complex "Sloterdijkermeer".

Blz. 279

15/08/00

Rembrandtpark (tot helft van Z deel)

('s ocht + 's mi 11.30-16.30 u)

Laag overvliegende IJsvogel boven N monding van trechter in Z deel.

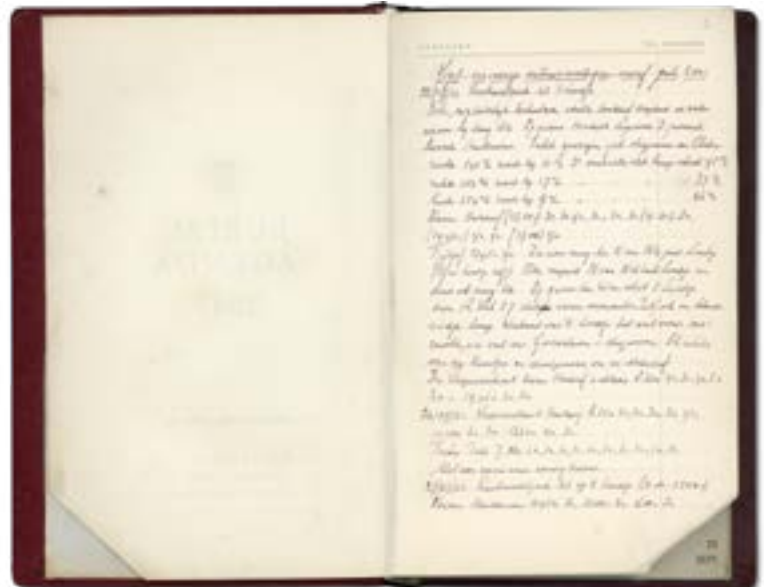
Blz. 281-282

20/08/2000

Rembrandtpark tot in Z deel

('s ocht + 's mi 11.45-14.45 u)

In grasstrook langs Oostoever grote vijver Zuid weer een ad. Wh. Met ten slotte 3 praktisch volgroeide juv. ex. Jongen bruin met beginnende nog vrij klein bovensnavelschildje. Ad. vogel liet zich met kleine stukjes brood voeren, maar slikte niet steeds zelf door. Holde er dan mee naar een der jongen, die zich verschillende malen met graagte liet voeren. Ook wel zelfstandig oppikken van stukjes brood door de jongen en daar tussendoor veel eten van gras. Jongen wel mak, maar toch duidelijk schuwer dan adulte vogel. Adulte vogel kwam zelfs op mijn schoen staan (stilgehouden, in zittende houding). Ad. vogel deed enkele aarzelende pogingen om langs mijn schuingehouden onderbeen naar boven te klimmen.

Het onderzoeksgebied wordt steeds kleiner: stadsparken en tuincomplexen 2001

Tongvaren.

Vos in het Sloterpark.
foto Martin Melchers

- De vos houdt goed stand
- in Sloterpark-West. In mijn
- mailbox krijg ik in 2016 mel-
- ding van een vrij tamme vos
- met de vraag of ik het beest
- wil komen filmen. Ik film in-
- middels en Walters zou ze-
- ker enthousiast zijn over de
- opnamen van vossen, kleine
- plevier en bontbekplevier.

2001 dagboek1

Blz. 310

Volgens krantenbericht was 2000 een van de warmste jaren geweest sinds 300(!) jaar. Met gemiddelde temperatuur van 10.9 graden C tegenover normaal 9.4 graden.

Telef. mededeling Mevr. VINK: op 9/2/01 waarneming van prachtig gekleurden VOS op paadje in Sloterpark-West (wilde gedeelte vlak achter Wessel Gansfortstraat).

Blz. 346-347

17/04/2001.

Omstreeks 12.30u-13.00u geregeld twee Torenvalken van en naar het bekende nest aan Zuidrand 't Landje. Sperwernest was nog niet lang geleden door Rob Pastor ontdekt door aanwijzingen van de vogels.

Blz. 363

11/05/01

Rembrandtpark tot op 't Landje

In dikke struiken rond tuin Blom op 't Landje veel mus- sen. Ook vrij veel tsjilpende mannetjes, maar telling niet gelukt. Er leek een kluit grond in die struiken te vallen, maar dit bleek een Sperwer te zijn, die met blote oog op korte afstand goed te onderscheiden was. Bovenzijde donker blauwgrijs, onderzijde niet te onderscheiden. Had model van Koekoek. Paniek onder de aanwezige huismus- sen. Geen slachtoffer(s) kunnen vaststellen, ook niet toen de Sperwer na enkele ogenblikken snel vertrok, dwars door dichte struiken. Rust daarna bij de mussen snel hersteld.

Blz. 378-379

29/05/01

Tuincomplex "Sloterdijkmeer" (11.30u-15.30u)

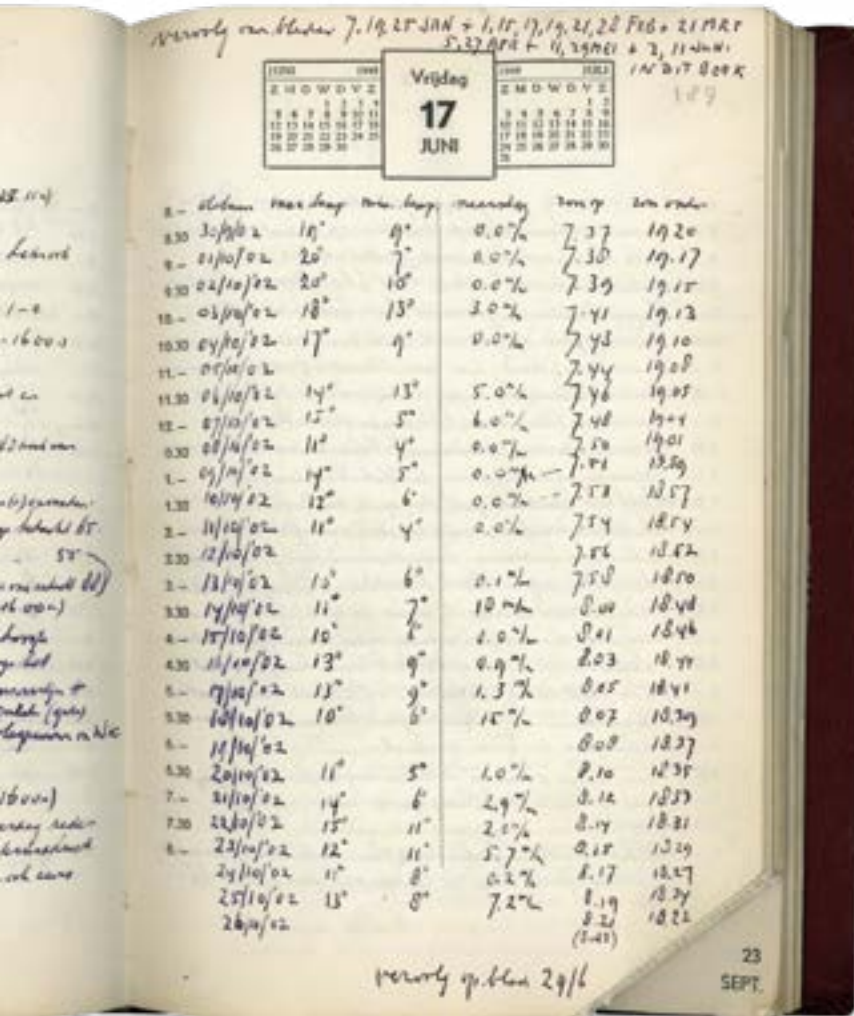
Broedgeval van Huismus onder dak tuinhuisje Kievitlaan 18. Verscheidene nog(?) niet bloeiende, deels zeer kleine orchideeën in oeverland Centrale vijver en veel nog zeer kleine, ws van dezelfde soort in vrij kale rand van Leeuwe- riklaan 20.

Blz. 405 t/m 410

30/06/01

Rembrandtpark tot op 't Landje (11.00-15.30)

Onder en vlak bij de nestboom van roofvogels wel veel witte uitwerpselen, maar heel weinig veren of andere restanten van prooien. O.a. 3 duidelijk herkenbare van (ws. juveniele) Grote bonte Specht. Tijdens zoeken onder het nest en omgeving geen geluiden van eventuele jongen in dat nest of alarm van oude vogel(s).

Nauwgezet noteren van weersomstandigheden: temperaturen, neerslag en aantal zonnen. 2001

03/07/01

Rembrandtpark tot 't Landje (10.45-15.00u)

Onder de nestboom Sperwers(!?) nu geen nieuwe veren van prooien gevonden. Doch ook geen geluiden. Wel op enige afstand naar Westen op en langs het rustige pad plotseling enkele malen krachtig alarm, maar producent toch niet kunnen zien. Daar ook vrij veel veren, vooral van Huismussen maar ook twee (Blauwachtige) van Kool- of Pimpelmees en prachtige staartpen van (jonge) Bonte Specht.

17/07/0

Rembrandtpark tot 't Landje

Langs de bekende looproute, maar vooral bij NW uitloper, vrij veel veren gevonden. Smalle lange zwarte slagpennen. Enkele in bloedspool en dan zeker geen direkt gevolg van rui. Gedacht werd eerst aan mannetje Merels, maar die nogal groot voor Sperwer(s). Bovendien dit type slagpen in buurt van nestboom niet of nauwelijks gevonden. Misschien wel Gierzwaluwen??!

18/07/01

Rembrandtpark tot op 't Landje

R. J. Vlek nam in aanplant aan Noordzijde van Postjesweg even ten W. van viaduct een jonge bedelende Sperwer waar (naar zijn schatting ca 10 dagen oud). 2e jong niet gezien. Wel zekerheid van Sperwer broedgeval. Familie van 2 oude en 3 jonge Vl. Gaaien maakten veel misbaar om Sperwer jong. Door werken aan omgewaaide boom Sperwer centrum iets naar Oosten verplaatst. In aanplant op of om 't Landje 's middags 2 x fel alarmerend paartje Boomvalken. Kleine witte donsjongen. In nest hoog in populier.

20/7-01

Rembrandtpark (13.45-16.15u) tot op 't Landje

Fel alarm van een, ws. zelfs twee Boomvalken boven hoge populieren langs reeds meermalen gepasseerd paadje aan Westrand 't Landje even ten N van bocht naar N. Daar ook weinig zwarte slagpennen die van Gierzwaluwen leken te zijn (+ enkele veel bredere, ook zwarte slagpennen die van mannetje Merels moesten zijn). Niets gemerkt van jonge of oude Sperwers. ± 1 ½ uur later weer alarm Boomvalk(en) iets meer Zuidelijk in dezelfde zone.

23/07/01

Rembrandtpark tot op 't Landje (11.15-

Op al eerder afgezochte pad aan Westrand van 't Landje, op het Noord-Zuid gerichte deel daarvan, 20 spitse slagpennen van Gierzwaluwen die kennelijk door Boomvalken buitgemaakt waren.

Pech onderweg. Walters samen met Co Vlaanderen en zijn favoriete vervoermiddel bij de spuitvelden rondom de Sloterplas. jaren vijftig

- Walters heeft in de stad
- geen ervaring met broeden-
- de sperwers. Hij schrijft dat
- de merel een te grote prooi
- is voor de sperwer. Merels
- zijn echter favoriete prooien
- en het grotere vrouwtje
- sperwer doodt ook veel
- duiven.

Veren van koolmees

Fred Nordheim kon
Walters makkelijk
aan het lachen
krijgen.
foto Fred Nordheim

200 | dagboek I

Blz. 1 t/m 4

27/07/01

Rembrandtpark tot op 't Landje (11.00-15.00u)

Op nieuw rondje verenpad langs Westrand 't Landje gelopen. Tijdens mijn passage veel schreeuwen van roofvogel(s) bij ZW hoek ws. wel van Boomvalk. 14.55 u voeren van jonge Sperwer op korte afstand van oude nest. Vorige dag had iemand vrij vers dode jonge beverderde Sperwer pal onder oude nest gevonden. Was vlogens dr. R. Vlek jong mannetje geweest. Zelf, tijdens rondje veren-pad o.a. geraamte van Gierzwaluw gevonden met aan weerskanten vrij wel complete vleugels en een vers afgekloven bot met enkele Gierzwaluw-primaries. Kort tevoren door R. Vlek dat zelfde paadje langs gelopen en afgezocht.

31/07/01

Rembrandtpark (11.45u-....)

Op bekende pad langs Westrand van 't Landje duidelijke prooirest van mannetjes Merel (predator Boomvalk?). Paar dagen tevoren was jonge roofvogel door derden drijvend, maar levend in speelsloot op 't Landje gevonden. Door spelende kinderen levend op vlotje gezet. Was drijfmat en door en door koud. Door anderen opgenomen en met "fohn" gedroogd en na enige tijd weer min of meer vliegvaardig en toen in oude nestboom in de buurt van oude Sperwernest geplaatst. Even later zou oude vogel zich bij deze jonge vogel gevoegd hebben. (mededelingen o.a. J. Blom). Op en langs bekende "veren paadje" nu weer 13 slagpenen van Gierzwaluwen gevonden.

Blz. 14

Mededeling W. A. M. Daanen: nestje met jonge Wk op 21/08/01 uitgevlogen (in klimop aan tuinhuisje Mezenlaan 8 "Sloterdijkermeer").

Blz. 29

17/10/01

Rembrandtpark tot op 't Landje (2 uur)

Nu weer (vrij) druk tsjilpen van Huismussen bij en in tuin Blom op 't Landje (na praktisch weggeweest te zijn, mogelijk als gevolg van dreiging door Sperwer(s) en Boomvalken).

- De tederheid die Walters
- voor Wil Daanen begint te
- voelen, uit hij als zij braak-
- ballen voor hem verza-
- melt. Walters schrijft in de
- dagboeken dan niet langer
- over braakballen, maar over
- braakballetjes.

Walters in de volkstuin van
Wil Daanen op complex
Sloterdijkermeer.
foto Wil Daanen

Kladboekje met soms onbegrijpelijke tellingen.

- Met Walters heb ik ten westen van Ruigoord ook eens naar zijn verloren aantekeningenboekje gezocht. Als goede nestenzoeker had ik het snel gevonden.
- De paniek van Walters op het moment dat hij zich realiseerde zijn boekje kwijt te zijn, zal ik niet snel vergeten. Er stond weken veldwerk in genoteerd.
- Toen ik als stadsecoloog eens een 'voorjaarsboekje' verloor, sloeg dat een blijvend gat in mijn gegevens over dat jaar en snapte ik het fanatisme van Walters beter dan daarvoor. Bij gemaal Halfweg verloor Walters ook een aantekeningenboekje. De vrouw van de gemaalbeheerder herinnert zich anno 2015 nog steeds de intensieve speurtocht waarbij zij het boekje vond. Zij vond zijn dankbaarheid onevenredig groot voor 'een boekje' met, in haar ogen, vol onbegrijpelijke notities.

2002 dagboek I

Blz. 88

11/04/'02

Rembrandtpark tot op 't Landje.

Verloren dag door zoeken naar vermist aantekeningenboekje.

Blz. 98-99-100

21/04/'02

Tuincomplex "Sloterdijkermeer"

Meerkoetennest in "trekvaart" bij brug naar Sloterdijk nog in takt. Twee oude vogels aanwezig. Een zwemmend in de buurt met een klein pullus. De andere oude vogel van onbekend geslacht was op het nest bezig met het bekikken van de drie -zo te zien onbeschadigde- eieren en succesievelijk een voor een van het nestheuveltje afrollen in het geheel omringende water. De andere oude vogel bemoeide zich hier helemaal niet mee. De nestopruimer achtervolgde een weggerold ei tot het in het water zo diep zonk, dat het onzichtbaar werd. (alles op vrij korte termijn om ± 11.00 's ochtends).

22/04/'02

Rembrandtpark tot op 't Landje

Grote hond sprong te water in grote vijver (ex. ganzen-eiland) en ging -blijkbaar uit ervaring- rechtstreeks op bekende Meerkoetennest af en hapte daar iets op. Dus ws. plunderen van broedsel.

Blz. 103

N.B. In enige kleine, droge braakballetjes, ws van Ransuil, door W. A. M. Daanen gevonden onder conifeer in tuintje Mezenlaan 8. Van Veldmuis 3 delen bovenkaak 6 linker onderkaken en 5 rechter onderkaken. Van Huismuis 1 deel bovenkaak en 1 rechter onderkaak. Geen vogels, maar 6 Veldmuizen en 1 Huismuis.

Blz. 114

09/05/'02

Tuincomplex "Sloterdijkermeer". Mededeling tuinder (via via) 3 jonge Vosjes in tuin (hol onder tuinhuis) in Vinkenlaan.

Blz. 122

19/05/'02

Complex "Sloterdijkermeer" (10.15u-15.45u)

Somber, na lichte motregen. Opvallend hoger telresultaat met speciale nadruk op de zwoele, sombere middag. Oorzaak niet duidelijk. Totaal geregistreerd 64(!).

Blz. 143-144

16/6/'02

Tuincomplex "Sloterdijkermeer" (12.00u-17.00u)

Gedetailleerd verslag van Wil Daanen over de uilen in haar tuin (Mezenlaan 8) en naaste omgeving. Ook de twee oude (Rans)uilen door haar waargenomen en twee jongen.

- Op verzoek van Walters
- heb ik enige rietorchissen
- uitgestoken op een landje
- dat vernield zou worden.
- In potjes en onder zijn
- begeleiding heb ik die in de
- volkstuin van Wil Daanen
- achtergelaten.

Blz. 152-153-154

24/06/'02

Rembrandtpark tot op 't Landje ('s mi...

Volgens Ruud Vlek was er op de plek van het Boomvalken-nest van 2001 nu een broedgeval van Sperwers die zeer weinig luidruchtig waren, maar toch al een aantal (4?) jongen in donskleed hadden.

Blz. 181-182

27/08/'02

Tuincomplex "Sloterdijkermeer" (12.00-15.00u)

Nog enkele braakballetjes ontvangen van W. A. M. Daanen uit haar tuin in Mezenlaan.

Blz. 184

04/09/'02

Tuincomplex "Sloterdijkermeer" (11.15u-15.45u)

's Ochtends had W A M Daanen toch weer enkele braakballetjes gevonden op straatje in tuin. Daarin 3 Veldm + 1 Bosmuis.

Blz. 196

07/11/'02

Rembrandtpark tot op 't Landje (12.45u-15.45u)

Wh van volwassen grootte rende achter vrij kleine Bruine Rat aan, niet even maar telkens verder over tientallen meters.

2003 dagboek I

Blz. 208

03/01/'03

Vreemd gedrag van Houtduif in Esdoorn in blok Vespuccistraat, bij klaar lichte dag, maar somber. Twee ad ex. zaten rustig hoog in de boom, geen geluiden, geen apart gedrag. Op vrij korte afstand 3e ad vogel in dezelfde boom. Strecken van beurtelings linker en rechter vleugel, niet tegelijk, maar ver achterwaarts, soms met de vleugel in kwestie even klapwiekend met de indruk van een spartelende, gewonde vleugel. Vogel leek soms moeite te hebben om evenwicht te vinden of weer te krijgen. Beide andere vogels leken hierop niet te reageren. De "gewonde" vogel verzette zich af en toe een paar pasjes op al bezette vrij dunne tak. Begin van de situatie niet waargenomen. Af en toe strekte de "gewonde" vogel niet alleen een der vleugels, niet alle twee tegelijk, maar kwam ook de kop diep uit de rug en nekveren te voorschijn. Uit een dergelijke situatie ontstond voor mij totaal onverwacht het eind van de handelingen. De "gewonde" vogel strekte zich over gehele lichaam geheel, bleef even zitten, zonder evenwicht te verliezen en vloog toen snel en gezond weg. Een der twee andere vogels vloog (zonder vijandelijkheden) achter hem aan. De tweede vogel bleef geheel rustig op de ingenomen plek. Einde waarnemingen.

Blz. 217

Bericht Vogeltrekstation Arnhem:

Stormmeeuw nr. 3419086 dd 15/6-1986 door mij als pullus geringd in Westelijk Havengebied, Amsterdam in de kolonie op het Mobil-complex (Amersfoort coördinaat 114-490) dd. 29/7-2002 dood gevonden langs de N 208 tussen Haarlem en IJmuiden (korter dan 1 week dood, verkeersslachtoffer) 5888 dagen na het ringen door R. Draijer, Marisstraat 26, 2042 AK Zandvoort.

Bericht Vogeltrekstation Arnhem:

Kokmeeuw nr 3358823 dd. 26/6-1983 door mij als een der flinke pulli geringd in kolonie Mobil achterveld in Westelijk Havengebied te Amsterdam (Amersfoort coördinaat 114-491) dd. 24/3-2003 levend (ring afgelezen met kijker/telescoop) aan Starrevaart, Leidsendam, Z.H. (7211 dagen na ringen) op 43 km afstand door H. A. Keijzer, Buitenhof 44B, 2513 AH, 's Gravenhage.

Blz. 226

24/02/'03

Rembrandtpark tot op 't Landje (11.30-15.30u)

Twee volgekleurde Halsbandparkieten rond bekende nestholte in boom bij kleine stalletjes. Broedende(?) vogel kwam bij geringe storing al voor de dag. Duurde dan meestal lang voor terugkeer. Op het nest (met of zonder eieren) was broedende(?) vogel vaak actief met uitwerken van houtsplinters, dus nog steeds verder werken aan nest. Partner steeds aanwezig op vrij geringe afstand.

Blz. 255

01/05/'03

Eind April ook Gouden Regen in Vespucistraat in bloei. Sering nog flink in bloei. Japanse Kersen geheel uitgebloeid en uitgevallen. Magnolia al een poos uitgebloeid. In middag opklaringen en stormachtige wind.

Blz. 259

Analyse van Ransuil-braakballen uit volkstuin Mezenlaan 8 van complex "Sloterdijkermeer" 2003.

- 25 Veldmuizen
- 8 Bosmuizen
- 7 Dwergmuizen
- 2 Huismuizen
- 1 Bruine Rat
- 1 Roodborstje

Blz. 277

20/5/'03

Rembrandtpark tot op 't Landje (13.45-.....

Fuut met zeker twee pulli op rug ten Zuiden van dwarsbalk in vijver ten O. van 't Landje. Door geregeld voeren kwamen beide Futen aan weerskanten van de balk dichtbij elkaar (met het jong). Balk bleek ook een frequent bezochte uitkijk post voor de reiger. Bij een plotselinge overval ontstond een ferme vechtpartij, waarbij waarschijnlijk een der futen-pulli slachtoffer werd. Toen -al spoedig- de rust op enige afstand van de balk teruggekeerd was, kon op de rug van een der oude futen steeds maar een pullus waargenomen worden en bij /op tweede fuut geen jong.

Blz. 288

30/5.'03

Rembrandtpark (10.30u-.....

Volgens ooggetuige had Blauwe Reiger in snelle duik bijna een der jonge Meerkoeten ten O van ingang Landje te pakken. Overvliegende Aalscholver. Merel zang in bosjes ten O van rijweg pal Zuid van brug 664. Merel zang ten Oosten van ingang Landje. Zw. zang in naaste omgeving van brug 663, pal O. van Landje. Hd koeren ten Z van brug 663, ten O van Landje.

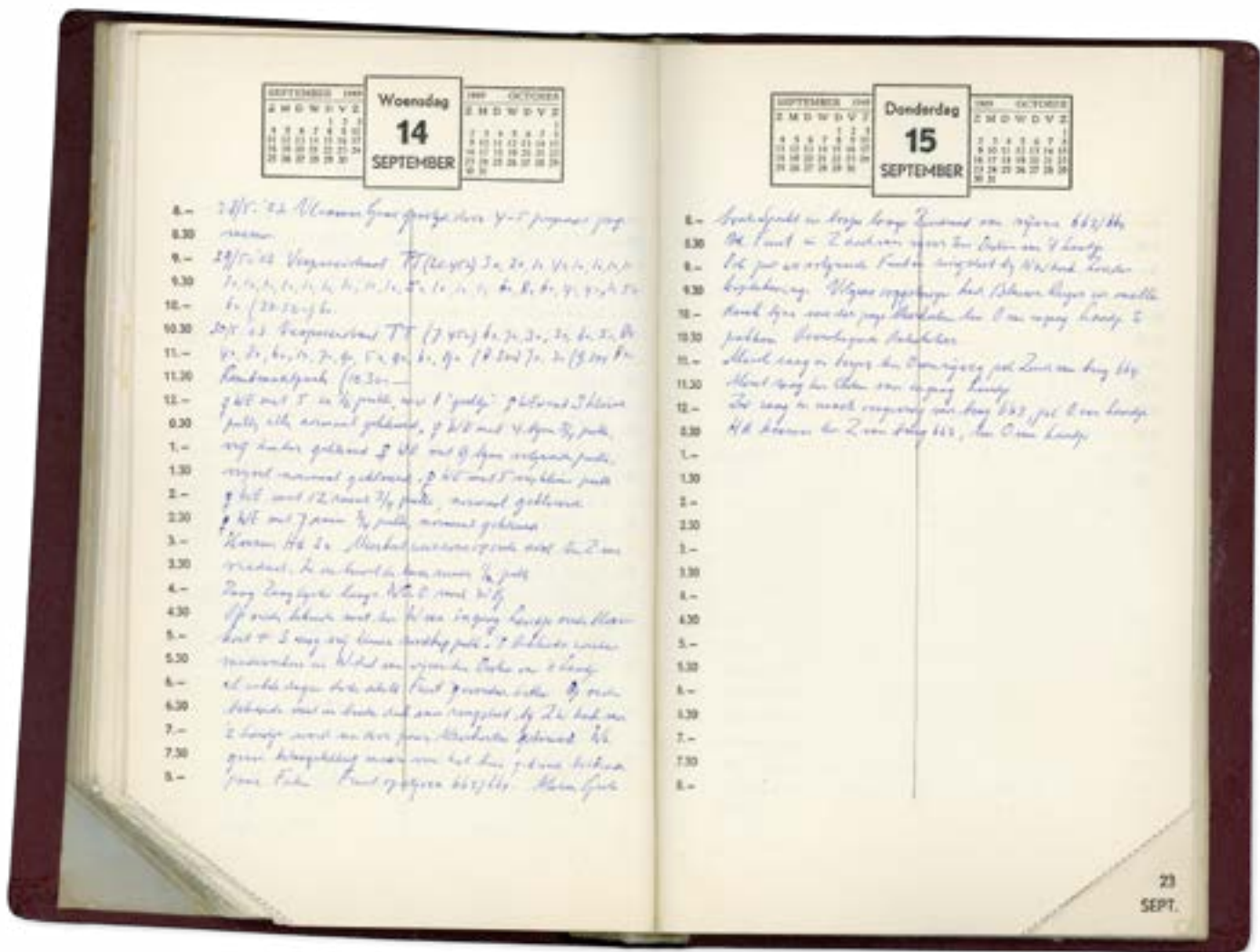

Pullus van stormmeeuw.

Rietorchis op 'Mobil buitenveld'.

Laatste aantekeningen: de waarnemingen van 30 mei 2003.

- Walters wenste zo sober mogelijk te worden begraven.
- Wel moest er een overlijdensbericht in de Telegraaf worden geplaatst. Op zijn kartonnen begrafenisdoos had ik enkele eieren gelegd die ik in een van zijn nagelaten dozen had aangetroffen.
- De harde steen geklemd in het zachte hout staat symbool voor Walters zoals ik hem heb gekend.

- Hier stoppen de natuurdagboeken abrupt. Walters schreef uit zijn veldboekjes alles netjes over in dagboeken. Dit deed hij in de minder drukke wintermaanden.
- Zijn broer Ab overleed plotseling op 16 augustus 2003, 74 jaar oud. Het overlijden van zijn broer lijkt een voor de hand liggende reden om met het schrijven te stoppen.
- Een leven lang hadden de broers lief, leed en praktische zaken gedeeld. Zij waren samen in hun ouderlijk huis blijven wonen.
- Na de dood van Ab volgde een periode van zes jaar met veel bezoeken aan Walters, intensieve zorg, gesprekken over wat er met zijn natuurarchief moest gebeuren na zijn overlijden, twee verhuizingen en uiteindelijk het overlijden van Walters op 18 mei 2009.
- In gezelschap van enkele natuurvrienden hebben we Walters begraven. Amsterdam verloor een van zijn grootste natuuronderzoekers.

Rouwadvertentie in De Telegraaf.
23 mei 2009

Walters in zijn schuilhut.

Jonge vos op het 'Middenveld'. Dit was ooit de Groote IJpolder. Het gebied veranderde via spuitvelden en tijdelijke natuur naar de uiteindelijke bestemming: havengebied. De vos handelt zich hier goed. Zou Walters zich omdraaien in zijn graf?
foto Joy Rijkers

Publicaties van Jacob Walters (1926-2009)

- 1947 **Houtduiven in de stad.** (ongepubl. manuscript).
Archief J. Walters.
- 1948 **Najaarszang.**
Natura 45 (10): 177.
- 1949 **De avifauna van de Sloterdijkermeerpolder en zijn naaste omgeving.**
Limosa 22: 281-294 en 352-369.
- 194? **Something on the proportion of adult and juvenile Black-headed Gulls.** (ongepubliceerd manuscript).
Archief J. Walters.
- 1950 **Broedvogeltelling in weidelandschap.**
Ardea 37: 177-178.
- 1950 **Broedvogeltellingen.**
In Weer en Wind 12 (9): 177-179.
- 1950 **Aantalbepalingen van Akkerleeuwerik-territoria.**
In Weer en Wind 12 (10): 193-196.
- 1950 **Een geslaagd experiment.**
De Wandelaar in Weer en Wind 18: 273-274.
- 1951 **De avifauna in 'Plan tuinstad Sloterveer' van Oct. 1948 – Oct. 1949.**
Limosa 24: 12-26.
- 1951 **Broedvogeltellingen bij de Akkerleeuwerik.**
De Wandelaar in Weer en Wind 19: 168-170.
- 1951 **De broedvogelstand van de Ookmeerpolder in 1950.**
De Wandelaar in Weer en Wind 19: 187-193.
- 1951 **Broedvogels van een klein parkachtig terrein.**
De Wandelaar in Weer en Wind 19: 170-172. (= Rioolzuiveringsinrichting-West).
- 1952 **De broedvogelstand van de Ookmeerpolder in 1951.**
De Wandelaar in Weer en Wind 20: 16-19.
- 1952 **De broedvogelstand op een zandspuitveld.**
De Wandelaar in Weer en Wind 20: 152-157.
- 1952 **De avifauna van de uitbreidingsplannen in Amsterdam-West (van Oct. 1949 tot en met Dec.1951).**
Limosa 25: 34-66.
- 1952 **Nogmaals: De broedvogels van een zandspuitveld.**
De Wandelaar in Weer en Wind 20: 211-214.
- 1952 **Iets uit de geschiedenis van de Ookmeerpolder.**
De Wandelaar in Weer en Wind 20: 234-237.
- 195? **De vogelbevolking van een veenbaggerplaats.** (ongepubl. manuscript).
Archief J. Walters.
- 1953 **De avifauna van de uitbreidingsplannen in Amsterdam-West in 1952.**
Limosa 26: 32-49.
- 1953 **Herinneringen aan de Sloterdijkermeerpolder.**
De Wandelaar in Weer en Wind 21 (1): 42- 45.
- 1953 **Plan Tuinstad Sloterveer.**
Natura 50 (1): 6-8.
- 195? **Miniatuur-eieren van Kleine Pluvier en Kievit.** (ongepubl. manuscript).
- 1954 **De avifauna van de uitbreidingsplannen in Amsterdam-West in 1953.**
Limosa 27: 29-38.
- 1954 **Der Brutanteil der Geschlechter beim Seeregenpfeifer, *Leucopolius alexandrinus* (L.).**
Limosa 27: 19-24.
- 1954 **De alarmroep van de Strandpluvier.**
Natura 51: 45-46.
- 1954 **Nest van Grutto op kale grond.**
Ardea 42: 339-340.

- 1954 **Statistical data on the breeding results of the Swallow, *Hirundo rustica* L., in 1952 and 1953 in the area West of Amsterdam.**
Ardea 42: 352-353.
- 1954 **Begin der bebroeding bij de Tureluur.**
Natura 51 (7): 87-88.
- 1955 **Het opruimen van beschadigde eieren bij Kleine Pluvier en Strandpluvier.**
Natura 52: 89-91.
- 1955 **Waarnemingen aan *Larus ridibundus* en *Limosa limosa* in gevangenschap. (augustus – oktober 1955).**
Typoscript, 39 pagina's. Archief J. Walters.
- 1956 **Eirückerwinning und Nistplatzorientierung bei See- und Flussregenpfeifer (*Charadrius alexandrinus und dubius*).**
Limosa 29: 103-129.
- 1956 **Nederlandse ringresultaten bij de Strandpluvier.**
Natura 53: 20-22.
- 1957 **Das Fortschaffen beschädigter Eier bei Fluss- und Seeregenpfeifer.**
Ornithologische Mitteilungen 9: 27-28.
- 1957 **Gedrag in de legperiode en arbeidsverdeling in de voortplantingstijd bij de Strandpluvier *Charadrius alexandrinus* L.**
Ardea 45: 24-61.
- 1957 **Über den Balzruf des Flussregenpfeifers, *Charadrius dubius* Scop.**
Ardea 45: 62-72.
- 1957 **Waarneming van een IJsdruiker (*Gavia immer*) op de Sloterplas in Amsterdam-West.**
Limosa 30 (4): 228. (NB foto toont Pareldruiker *Gavia arctica*).
- 1958 **Über die Brutflektentemperaturen bei See- und Flussregenpfeifern *Charadrius alexandrinus und dubius*.**
Ardea 46: 124-138.
- 1958 **Untersuchungen zur Balzruffrequenz des Flussregenpfeifers.**
Ornithologische Mitteilungen 10 (5): 97.
- 1959 **Waarnemingen bij twee Strandplevierbroedsels, *Charadrius alexandrinus*, op Texel.**
Ardea 47: 48-67.
- 1959 **Regenpfeifer-Notizen aus dem 'Seewinkel' im Burgenland (Österreich).**
Die Vogelwelt 80: 33-42.
- 1960 **Über das Kükenstadium des Seeregenpfeifers (*Charadrius alexandrinus*).**
Die Vogelwelt 81: 139-142.
- 196? **Westeuropäische Beringungsergebnisse beim Flussregenpfeifer (*Charadrius dubius*). ongepubl.? typoscript).**
Archief J. Walters.
- 1961 **Notes on the chicks of the Little Ringed Plover.**
Bird Study 8: 15-18.
- 1962 **Zum Thema: Balzflug und -ruf des Seeregenpfeifers (*Charadrius alexandrinus*).**
Die Vogelwelt 3: 139-142.
- 1966 **Was de Siberische Taling (*Anas formosa*) te Amsterdam een wilde vogel?**
Limosa 39: 135.
- 1966 **Baardmannetjes bij Sloterdijk.**
Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam 4 (2): 2.
- 1966 **Aantekeningen bij twee Merelsterugvangsten. Op het Vinkentouw nr. 7.**
- 1967 **Weer Baardmannetjes bij Sloterdijk.**
Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam 5 (1): 5.
- 1969 **Aantekeningen over enige broedvogels.**
In Jaarverslag 1968 Amsterdamse Waterleidingduinen. Fitis 5 (1).
- 1970 **Enige broedvogels van de A.W. duinen, in vergelijking tot andere duinterreinen.**
Fitis 6 (2): 10-14.
- 1970 **Een nieuwe dwaalgast achter Sloterdijk.**
Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam 8 (1): 11-12.
(*Calidris melanotos*, Gestreepte Strandloper).

- 1971 **Infestation of Swallows by Louse-flies.**
Bird Study 18: 31-33.
- 1972 **The fledging period of the Avocet.**
Bird Study 19: 251-252.
- 1972 **Double-yolked egg of Skylark.**
British Birds 65: 400.
- 1972 **Vijf jaar nestkast-onderzoek Slotermeer.**
Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam 10 (2): 5-8.
- 1972 **Some notes on possible ultimate factors determining clutch size in plovers *Charadrius species*.**
(ongepubl. manuscript).
Archief J. Walters.
- 1972 **Over de Visdief bij Sloterdijk.**
Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam 10 (3):3-4
- 1972 **Tweede vogelboek verschenen / Deuxieme ouvrage consacré aux oiseaux.**
Mobil Nieuws Nouvelles dec. 1972 p. 26-31 (over D. Woets, Vogels van het Zwanenewater, 1972
- 1973 **Inventarisaties op enige zangvogelsoorten in de Infiltratiegebieden I, II, en III van de Amsterdamse Waterleidingduinen in 1972.**
Fitis 9 (1): 12-17.
- 1973 **Over het broeden van de Kuifeend in de A.W.-duinen in 1972.**
Fitis 9 (3): 11-12.
- 1973 **Een kwart eeuw avifauna van R.I.West.**
Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam 11 (1): 7-16.
- 1973 **De Kleine Mantelmeeuw voor het eerst broedend in de A.W.-duinen.**
Fitis 9 (3): 3-4.
- 1974 **Aanvullende inventarisaties A.W.-duinen 1973.**
Fitis 10 (3): 44-47.
- 1974 **De Kleine Plevier in de A.W.-duinen in 1973.**
Fitis 10 (3).
- 1975 Bijdragen m.b.t. Kleine Plevier en Strandplevier in Glutz von Blotzheim & Bauer,
Handbuch der Vögel Mitteleuropas, Band 6. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.
- 1975 **Verdere broedvogelinventarisaties in de A.W.-duinen in 1974.**
Fitis 11 (3): 44-51.
- 1975 **Het ringen boven loopbeen.**
Op het Vinkentouw nr. 25.
- 1976 **Vangst van een Taigaboomkruiper (*Certhia familiaris*) in Amsterdam-Slotermeer.**
Limosa 49 (3): 219.
- 1977 **Verdere broedvogelinventarisaties in de A.W.-duinen in 1975.**
Fitis 13 (4): 62-70.
- 1977 **Enkele ervaringen met botulisme in 1976.**
Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam 15 (1): 3-7.
- 1978 **Fauna en flora bij de raffinaderij.**
Mobil Nouvelles / Mobil Nieuws, okt. 1978 p. 6-9. (t.g.v. het 10-jarig bestaan van de raffinaderij).
- 1978 Expositie 'Natuur bij Raffinaderij' op 23 september 1978. (ongepubl.).
- 1978 **Een floristische verkenning van opgespoten terreinen.**
De Levende Natuur 81: 74-85.
- 1978 **The primary moult in four gull species near Amsterdam.**
Ardea 66: 32-47.
- 1979 **The onset of the postnuptial moult in the Common Tern *Sterna hirundo* near Amsterdam.**
Ardea 67: 62-67.
- 1979 **Kleine Plevier, Bontbekplevier, Strandplevier.**
In: R.M. Teixeira (red.), Atlas van de Nederlandse Broedvogels, p. 139-143. Natuurmonumenten, 's-Graveland.

- 1979 **De Winterkoning en de winter van 1978/1979.**
Ongepubli, Archief J. Walters
- 1980 **Lijst van broedvogelsoorten en aantallen broedparen.**
Bijlage III van Beheersplan voor de duinwaterwinplaats over de periode 1979-1989 van Gemeentewaterleidingen Amsterdam. GWA 1980.
- 1980 **“Red de Kluut bij Halfweg”.**
Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam 18 (3): 2-5. (broedvoogelinventarisatie van omstreden gebied).
- 1980 **Onset of moult in Avocets.**
Bird Study 27 (2): 108.
- 1981 **Broedplekken als criterium voor “waarschijnlijk broeden”.**
Limosa 54 (2): 65-66.
- 1981 **Kluut, Kleine Plevier, Bontbekplevier, Strandplevier.**
In: Vogelwerkgroep Avifauna van West-Nederland, Randstad en broedvogels, p. 261-267. Tilburg.
- 1981 **De broedvogels van de Amsterdamse Waterleidingduinen.**
Limosa 54: 109-116.
- 1982 **Laat broedgeval van de Scholekster *Haematopus ostralegus*.**
Limosa 55: 100.
- 1982 **Langdurig broeden van Scholeksters *Haematopus ostralegus* op een niet uitkomend legsel.**
Het Vogeljaar 30 (4): 199-200.
- 1982 **Vroeg begin van leggen bij de Kokmeeuw *Larus ridibundus*.**
Limosa 55: 56.
- 1982 **Kokmeeuwen 3e KJ.**
Op het Vinkentouw (Vogeltrekstation Arnhem) nr. 40. (over de betrouwbaarheid van het donkere schachtstreepje op de buitenste grote slagpendekveer als leeftijdskenmerk).
- 1982 **Van plevieren, sterns en mensen.** *Vogels 2 (12): 220-223.*
- 1982 **Completion of primary moult in the Black-headed Gull *Larus ridibundus*.**
Bird Study 29: 217- 220.
- 1982 **Enige aantekeningen over watervogels in het Westelijk Havengebied bij Amsterdam.**
De Gierzwaluw 20: 9-16.
- 1983 **‘Social pattern and behavior’ and ‘voice’ van Kleine Plevier, Bontbekplevier en Strandplevier,**
in: The Birds of the Western Palearctic, Vol. 3. Oxford University Press, Oxford / London /New York.
- 1983 **Vroeg leggen van Koolmezen *Parus major*.**
Limosa 56: 60-61.
- 1983 **Rui-onderzoek bij vogels.**
Het Vogeljaar 31: 217-235.
- 1983 **De Zomerbitterling (*Blackstonei perfoliata* L.) bij Amsterdam.**
Gorteria 11: 174-179.
- 1983 **Wing-moult in a hand-reared juvenile Little Ringed Plover, *Charadrius dubius*.**
Le Gerfaut 73: 411-412.
- 1984 **Zeggen op opgespoten zandterreinen bij Amsterdam.**
Natura 81 (1): 10-12.
- 1984 **Groei en efficiency van vogelkolonie op terrein Mobil Amsterdam Terminal.**
Mobil Contact 18 (5): 7.
- 1984 **Verslag onderzoek broedvogelstand in Eerste Infiltratiegebied Amsterdamse Waterleidingduinen in 1984.**
(t.b.v. Gemeentewaterleidingen Amsterdam).
- 1984 **The onset of primary moult in breeding *Charadrius plovers*.**
Bird Study 31: 43-48.
- 1984 **Prolonged incubation of addled clutch by Oystercatcher.**
British Birds 77: 155-156.
- 198? **(met G.C. Boere). The primary moult of the Dunlin *Calidris alpina*.** (ongepubl.? manuscript).
Archief J. Walters.
- 1985 **On the primary moult in adult Common Tern *Sterna hirundo*.**
Le Gerfaut 75: 323-326.

- 1986 **Verslag onderzoek broedvogelstand in Eerste Infiltratiegebied van Amsterdamse Waterleidingduinen in 1985.**
(t.b.v. Gemeentewaterleidingen Amsterdam). 36 pp. + 59 kaarten.
- 1986 **Verslag onderzoek broedvogelstand in Eerste Infiltratiegebied van Amsterdamse Waterleidingduinen in 1986.**
(t.b.v. Gemeentewaterleidingen Amsterdam). 23 pp. + 38 kaarten.
- 1987 **Rui van handpennen bij de Wulp Numenius arquata op een binnenlandse slaappleaats.**
Limosa 60: 9-12.
- 1987 **Lekwaterinfiltratie in de Amsterdamse Waterleidingduinen.**
Het Vogeljaar 35 (2): 65-73.
- 1987 **Primary moult in Black Terns and Common Terns.**
Ringing and Migration 8: 83-90.
- 1986 **Verslag onderzoek broedvogelstand in Eerste Infiltratiegebied van Amsterdamse Waterleidingduinen in 1987.**
(t.b.v. Gemeentewaterleidingen Amsterdam). 16 pp. + 9 kaarten.
- 1988 **Broedgegevens van de Ekster Pica pica.**
Limosa 61: 33-40.
- 1989 **Dwarf eggs in the Black-headed Gull *Larus ridibundus*.**
Bulletin B.O.C. 109 (2): 122-123.
- 1989 **De Zomerbitterling (*Blackstonei perfoliata* L. Hudson subsp. *perfoliata*) nog steeds bij Amsterdam.**
Gorteria 15: 78-82.
- 1990 **De broedvogels van het Westelijk Havengebied van Amsterdam (tot en met 1988).**
Eigen verslag (BIC). Deel 1, Zangvogels. 40 pp. + 105 kaarten.
- 1990 **De broedvogels van het Westelijk Havengebied van Amsterdam. deel 1A Zangvogels 1989.**
Eigen verslag (BIC). 40 pp. + 30 kaarten.
- 1991 **Wilke planten van het Westelijk Havengebied van Amsterdam.**
Eigen rapport, februari 1991.
- 1991 **De broedvogels van tuinstad Slotermeer te Amsterdam.**
Eigen rapport. Amsterdam, juni 1991.
- 1992 **De broedvogels van Tuinstad Slotermeer te Amsterdam.**
Eigen rapport. Amsterdam, januari 1992.
- 1992 **De broedvogels van het Westelijk Havengebied van Amsterdam. deel 1B Zangvogels in 1990 en 1991.**
Eigen rapport, Amsterdam, april 1992.
- 1993 **Wilke en verwilderde vaatcryptogamen en zaadplanten in het Westelijk Havengebied van Amsterdam.**
Eigen rapport, maart 1993.
- 1994 **De broedvogelstand van 40-jarig opgespoten kleiveld in tuinstad Slotermeer te Amsterdam.**
Eigen rapport, februari 1994.
- 1996 **De broedvogels van het Sloterpark-West, Tuinstad Slotermeer te Amsterdam.**
Eigen rapport. Amsterdam, februari 1996.
- 1996 **De broedvogelstand van het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld).**
Eigen rapport. Amsterdam, maart 1996.
- 1996 **Broedvogel-inventarisaties in het tuincomplex 'De Groote Braak' in de Brettenzone bij Halfweg, Amsterdam.**
Eigen rapport. Amsterdam, november 1996.
- 1996 **1996: een vierde achtereenvolgend jaar broedvogel-census in het Sloterpark-West (tuinstad Slotermeer) Amsterdam.**
Eigen rapport. Amsterdam, november 1996.
- 1996 **1996: een vijfde jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld).**
Eigen rapport, Amsterdam.
- 1996 **11 soortbesprekingen (van Scholekster, Kluut, Kleine Plevier, Bontbekplevier, Strandplevier, Zwartkopmeeuw, Kokmeeuw, Stormmeeuw, Zilvermeeuw, Kleine Mantelmeeuw en Ekster)**
in *Melchers & Daalder, Sijsjes en Drijfsijsjes*, p. 79-88, p. 99-106 en p. 209-210. *Schuyt & Co, Haarlem.*
- 1997 **1997: een vijfde achtereenvolgend jaar broedvogel-census in het Sloterpark-West (tuinstad Slotermeer) Amsterdam.**
Eigen rapport. Amsterdam, december 1997.

- 1997 **1997: de broedvogelstand van de tuincomplexen 'Nut en Genoegen' en 'Sloterdijkermeer' ten westen van Sloterdijk, Amsterdam.**
Eigen rapport. Amsterdam, december 1997.
- 1997 **1997: een zesde jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld).**
Eigen rapport. Amsterdam, december 1997.
- 1999 **De broedvogels van oud en nieuw 'Sloterdijkermeer'.**
Ons Maandblad (van tuingroep Sloterdijkermeer) 1999 nr. 1, jan.-febr. 1999.
- 1999 **Over uilen, naar aanleiding van de omslag van het vorige nummer.**
Ons Maandblad 1999 nr. 2, maart-april 1999.
- 1999 **Onze Ransuilen en hun voedsel.**
Ons Maandblad 1999 nr. 3, mei-juni.
- 1999 **Broedvogeltellingen in complex 'Sloterdijkermeer'.**
Ons Maandblad 1999 nr. 4, juli-augustus.
- 1999 **Tjiftjaf en Fitis in Tuincomplex 'Sloterdijkermeer'.**
Ons Maandblad 1999 nr. 5, september-oktober.
- 1999 **Paddestoelen in 'Sloterdijkermeer'.**
Ons Maandblad 1999 nr. 6, november-december.
- 1999 **Nog wat over Staartmezen.**
Ons Maandblad 1999 nr. 6, november-december.
- 1999 **De broedvogelstand van het tuincomplex 'Sloterdijkermeer' ten oosten van Sloterdijk (Amsterdam) in 1999.**
Eigen rapport. Amsterdam, december 1999.
- 2000 **1998: een zevende jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld).**
Eigen rapport, januari 2000.
- 2000 **1999: Een achtste jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld).**
Eigen rapport. Amsterdam, januari 2000.
- 2000 **De Heggemus.**
Ons Maandblad 2000 nr. 1, januari-februari en in Tuingroep 'de Grootte Braak' jrg. 17 nr. 3, juli 2000.
- 2000 **Onze lijststers.**
Ons Maandblad juli-augustus 2000.
- 2000 **De Roodborst.**
Ons Maandblad 2000 nr. 5, september-oktober.
- 2001 **De Boomkruiper.**
Ons Maandblad, 4 juni 2001.
- 2001 **De Winterkoning.**
Ons Maandblad 17 augustus 2001.
- 2001 **Onze mezen.**
Ons Maandblad 19 oktober 2001.

J. Walters 1990, aangevuld door R. Vlek juli 2009.

Jacob Walters: grondlegger van de 'stadsecologie'

Hier op nummer 83, J-hoog, woonde Jacob Walters (1826 - 2009), bekend Amsterdams natuuronderzoeker en stadsecoloog (vogelkundige). Onze buurman introduceerde het begrip 'natuur in de stad'. Daarvoor werd nooit gedacht dat ook een stad natuur kan herbergen.

"Hij was degene waarvan ik het meest geleerd heb over de wilde natuur in Amsterdam", zegt onze huidige stadsecoloog Martin Melchers. Zo stond 'Meneer Walters' aan de wieg van wat wij tegenwoordig 'stadsecologie' noemen.

Foto: J. Nijssen
Tekst: dank aan: Martin Melchers

Wijkorganisatie
ParkStraat

Dankwoord en verantwoording

Bij het uitvoeren van dit project ben ik geholpen door vrienden en familie.

Bij het uittypen van de handgeschreven dagboeken, opstellen en gedichten en het scannen van tekeningen, foto's, tabellen, kaarten en dagboekpagina's met daarop vastgeplakte veren, heb ik veel steun gehad van **Joy Rikkers**, **Emma Kropman**, **Esther Senden** en **Michelle Krouwels**.

Fred Nordheim stelde zijn zwart-witfoto's en dia's beschikbaar, waarop Walters en de natuur die hem zo lief was, prachtig worden uitgebeeld. 'Meneer Walters' heeft zelf veel mooie foto's gemaakt; die heb ik zoveel mogelijk in het boek gebruikt. De foto's zonder naamsvermelding zijn van Walters.

Ruud Vlek ordende het natuurarchief en het persoonlijke archief van Walters. Hij maakte een lijst van publicaties, een overzicht van nog niet gepubliceerde stukken en ordende de natuurcorrespondentie en het persoonlijk archief op datum. Na het overlijden van Walters schreef Ruud een in memoriam.

Fred Nordheim, **Rob Chrispijn** en **Rob van der Valk** hebben bijgedragen met een persoonlijke herinnering aan Walters. **Rob** en **Henny van der Valk** en **Coby Vlaanderen** vertelden mij hun verhalen over Walters.

Jules Moes heeft mijn teksten op punten en komma's geredigeerd.

Kees van der Veer is verantwoordelijk voor de vormgeving van dit boek en heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de afronding van 'Meneer Walters'. Zonder hem was dit boek er niet gekomen.

Mijn vrouw **Annik Kropman** keek mee, zoals gebruikelijk bij alles wat ik schrijf. Zij was onontbeerlijk bij de tot standkoming van dit lijvige werk en gaf me de ruimte om het af te ronden.

Tot slot dank ik iedereen die mij de afgelopen jaren een luisterend oor heeft geboden. Jullie geduld en belangstelling heeft er voor gezorgd dat ik gemotiveerd bleef om dit eerbetoon te kunnen schrijven.

Ik hoop dat dit boek het begin is van verder onderzoek naar de 65 jaar natuurstudie van Jacobus Walters.

Martin Melchers

Amsterdam, oktober 2016.

Walters postuum geeëerd
toen 'zijn' Vespuccistraat
'Museumstraat' werd, van
21 april tot 3 mei 2014.

foto Martin Melchers

Colofon

Teksten

Martin Melchers

Redactie

Rosanne Kropman

Annik Kropman

Kees van der Veer

Vormgeving

Kees van der Veer

Fotografie

J. Walters

Fred Nordheim

Martin Melchers

Coby Vlaanderen

Jan van der Kam

Nirk Zijlmans

Rob Chrispijn

Pim Kooper

Annik Kropman

Rob van der Valk

Druk

Drukkerij Jubels B. V.

Bindwerk

Atelier Kloosterman

Boekbinders BV

Dit boek kwam mede tot stand

dankzij bijdragen van:

Sovon Rob Goldbach Fonds

Stichting P. A. Hens Memorial Fund

Amsterdam Wildlife

Zelf in te vullen erratum

Bij de verwerking
van de tienduizenden
pagina's dagboek
van Walters móeten
er wel foutjes zijn
binnengeslopen.

We nodigen u uit om,
net als de auteur en de
vormgever, zelf ook te
'Walteren'*.

* **'Walteren'** : op geregelde tijd samenkomen
om twintigduizend pagina's en
duizenden afbeeldingen te
verwerken tot een boek.

Inventaris van het Archief Jacob Walters (1926-2009)

Algemene kenmerken

Toegangsnummer:
Stadsarchief Amsterdam SAA 31070

Periode: 1931 – 2009

Archiefvormers:

Jacob Walters (1926-2009)
Jan van der Kam (1895-1969)
Karel Vlaanderen (1923-1999) en
Francisca Jacoba (Cobi) Vlaanderen-Daatselaar (1923-2008).

Inleiding

De hieronder volgende inventaris beschrijft het natuurhistorisch archief van de Amsterdamse natuuronderzoeker Jacob Walters (Amsterdam 25 december 1926 – 18 mei 2009). Vanaf de eerste helft van de jaren negentienvertig tot het begin van de eenentwintigste eeuw heeft hij veldbiologisch onderzoek verricht naar de ontwikkeling van de vogelstand en de plantenwereld van gebieden in Amsterdam Nieuw-West, het Westelijk Havengebied van Amsterdam en de Amsterdamse Waterleidingduinen tussen Zandvoort en Vogelenzang. Over zijn diverse onderzoeksprojecten verscheen een geannoteerde en geïllustreerde uitgave van fragmenten uit zijn natuurdagboeken: 'Meneer Walters', door de Amsterdamse stadsecoloog Martin Melchers (eigen uitgave, 2016 pp. 39-522). Deze fragmenten zijn ontleend aan een lange reeks van totaal 105 natuurdagboeken met vogel- en plantenwaarnemingen, w.o. 87 algemene natuurdagboeken, dertien zgn. plevierendagboeken (met aantekeningen over de broedbiologie van drie bij Amsterdam broedende soorten plevieren *Charadriidae*), en vier plantendagboeken. Deze omvangrijke selectie uit de dagboeken van Walters is echter nog maar een fractie van het rijke archiefmateriaal dat Walters in totaliteit heeft nagelaten. Er zouden o.i. uit dit archief nog meerdere delen aan 'Meneer Walters' (2016) toegevoegd kunnen worden.

Over de persoon Walters zijn al diverse biografische publicaties verschenen (Voous 1995, Vlek 2009, Melchers 2016 pp. 5-38 en 526-531). Zijn onderzoekerschap op natuurgebied ontwikkelde zich in zijn vrije tijd en autodidactisch naast zijn baan als inkoper bij papierfabriek Van Gelder Papier te Amsterdam, waar hij gedurende dertig jaar, van 1946-1975, werkzaam was. Na vervroegde uittreding op eigen verzoek richtte hij zich vanaf 1975 full-time op zijn veldornithologische en botanische onderzoekingen. Deze waren sterk bepaald door de vegetatie-ontwikkeling en daarmee gepaard gaande habitatontwikkeling van zijn studieterreinen, de spuitvelden van Amsterdam Nieuw-West in Slotermeer, Slotervaart en Osdorp in de jaren negentienvertig en -vijftig, en vanaf de jaren zestig die in het Westelijk Havengebied van Amsterdam. Na uitdroging en bebouwing van de spuitvelden in Amsterdam Nieuw-West verlegde Walters begin jaren zestig zijn onderzoeksgebied voor een tussenperiode naar de Amsterdamse Waterleidingduinen. Na uit-ontwikkeling van het Westelijk Havengebied en Walters' geleidelijk verminderende mobiliteit resteerden in de jaren negentig de parken en volkstuinparken van Amsterdam Nieuw-West als vogel-inventarisatiegebieden.

De inventaris van dit archief volgt chronologisch-systematisch de ontwikkeling van Walters' onderzoek, en is daartoe onderscheiden in zeven rubrieken:

1. **biografie 1931-1949** (schoolperiode en begin van vogel-onderzoek).
2. **dagboeken met vogel-aantekeningen** (1942-2003).
3. **vogel- en gebieds-inventarisaties** :
 - vogelinventarisaties 1941-1950.
 - inventarisaties in Amsterdam Nieuw-West 1949-2003.
 - inventarisaties van de Amsterdamse Waterleidingduinen 1962-1996.
4. **diverse onderzoeksprojecten** :
 - broedbiologie van Strandplevier *Charadrius alexandrinus*, Kleine Plevier *Charadrius dubius* en Bontbekplevier *Charadrius hiaticula*.
 - **ring-onderzoek**, m.n. van plevieren, Kokmeeuw *Larus ridibundus* en zangvogels.
 - **rui-onderzoek**, biometrie, soort-inventarisatie.
 - **botanisch onderzoek** van de flora van opspuiterreinen en van duinflora.
5. **correspondentie van derden met Walters**.
6. **publicaties**.
7. **foto-documentatie**, bestaande uit een collectie diapositieven, zwartwit negatieven en zwartwit- en kleurenfoto-afdrukken.

Het archief bevat twee appendixen, met archiefmateriaal van medewaarnemers:

- Jan van der Kam (Bolsward 9 april 1895 – Amsterdam 4 februari 1969), politiemann te Amsterdam.

Hij stelde twee plakboeken samen over de ontwikkeling van de westelijke tuinsteden en publiceerde natuurstukken in het personeelsblad van de Amsterdamse politie. Zijn plakboeken en vogeldagboeken zijn na zijn overlijden door zijn weduwe overgedragen aan Jacob Walters.

- Karel Vlaanderen (Amsterdam 13 februari 1923 – Zeewolde 25 maart 1999), employé van de N.V. Vereenigde Nederlandsche Scheepvaartmaatschappij (later Ruys & co) te Amsterdam, en zijn vrouw Cobi Vlaanderen-Daatselaar (Amsterdam 25 april 1923 – Zeewolde 14 augustus 2008).

Met name de laatsten waren vanaf begin jaren negentienvijftig betrokken bij het onderzoekswerk van Walters en legden dit fotografisch vast in diverse foto-albums. Daarbij is het meeste foto-werk in de Vlaanderen-collectie toe te schrijven aan Cobi Vlaanderen-Daatselaar, die kan gelden als de allereerste vrouwelijke vogelfotograaf van Nederland.

Na het overlijden van Jacob Walters in mei 2009 ging dit archief uit zijn nalatenschap over in bezit van zijn verzorgers en erfgenamen, het echtpaar Martin Melchers en Annik Kropman te Amsterdam. Het was de laatste wil van Walters dat zijn archief zomogelijk ondergebracht zou worden in het Stadsarchief Amsterdam.

Direct na zijn overlijden werd het daartoe primair geordend door ondergetekende en vervolgens ondergebracht ten huize van M. Melchers. Daar is het door Melchers gebruikt voor de samenstelling van 'Meneer Walters' (november 2016). In de winter van 2017 is het archief zuurvrij omgepakt in vijftig archiefdozen en begin april 2017 is het opgenomen in het Stadsarchief Amsterdam.

R.J.J. Vlek
m.m.v. M.P. Melchers
Amsterdam maart 2017.

Literatuur

K.H. Voous 1990. Walters, Jacobus. In K.H. Voous 1995, In de ban van vogels. Geschiedenis van de ornithologie in Nederland in de twintigste eeuw. Tevens Ornithologisch Biografisch Woordenboek. Scheffer, Utrecht pp. 540-541.
R.J.J. Vlek 2009. In memoriam Jacob Walters. Limosa 82: 93-96.
M. Melchers 2016. Meneer Walters. Een Amsterdamse natuuronderzoeker. Amsterdam, uitgave M. Melchers in beperkte oplage.

Beschrijving van het Archief Jacob Walters (Amsterdam 25 december 1926 - 18 mei 2009).

rubriek : biografie 1931 - 1949

Doos 1

middelbare schoolschriften 1940-1945; schoolrapporten en diploma's 1931-1950
schoolschriften 1940-1945, 1 pak
schoolrapporten en diploma's 1931-1950

Doos 2

vogelschriften : reeks Vogels van Nederland, literatuuruittreksels (multo-ringband), terreinkaarten
reeks Vogels van Nederland
literatuuruittreksels (multo-ringband)
terreinkaarten
map personalia familie Walters
foto-album familie Walters 1930-2000

rubriek : dagboeken met vogel-aantekeningen (1942-2003)

Doos 3

dagboeken 1942-1961 (30 dagboeken) gepubliceerde fragmenten:
Vogelstudies in 1942 I MW 2016 p. 39 MW = Meneer Walters (Melchers 2016)
Vogelstudies in 1942 II
Vogelstudies in 1943 I MW 2016 p. 46
Vogelstudies in 1943 II MW 2016 p. 54
Natuurstudies in 1944 I MW 2016 p. 56
Natuurstudies in 1944 II MW 2016 p. 58
Natuurstudies in 1944 III, 1945 I MW 2016 p. 61
Natuurstudies in 1945 II MW 2016 p. 74
Natuurstudies in 1945 III MW 2016 p. 76
Natuurstudies in 1945 IV 'Natuur en Cultuur' MW 2016 p. 80 Simplex sigillum veri / Eenvoud is het kenmerk van het ware
Natuurstudies in 1945 V Vanellus MW 2016 p. 83
Aves 1946 I MW 2016 p. 88
1946 II MW 2016 p. 88
47 I MW 2016 p. 94
47 II MW 2016 p. 100
48 I MW 2016 p. 101
48 II / 49 I MW 2016 p. 104 / MW 2016 p.107

49 II MW 2016 p. 108
49 III / 50 I MW 2016 p. 114 / MW 2016 p. 116
50 II MW 2016 p. 118
51 I MW 2016 p. 121
51 II MW 2016 p. 128
1952 I MW 2016 p. 134
1952 II / 1953 I MW 2016 p. 142
1953 II, 1954 I MW 2016 p. 150 / MW 2016 p. 159
Sloterdijkmeer Ornithologische Publicaties (- 1954)
1954 II / 1955 I MW 2016 p. 162 ? MW 2016 p. 168
1955 II, 1956, 1957 I MW 2016 p. 170 / MW 2016 p. 171 / MW 2016 p. 178
1957 II, 1958, 1959, 1960 I MW 2016 p. 180 / MW 2016 p. 181 / MW 2016 p. 184
1960 II, 1961 MW 2016 p. 186 / MW 2016 p. 188

Doos 4

dagboeken 1962-1975 (17 dagboeken) + verenboekje (register op de dagboeken)

1962, 1963 I MW 2016 p. 192 / MW 2016 p. 196
1963 II
1963 III, 1964, 1965 I MW 2016 p. 202 / MW 2016 p. 204
1965 II, 1966 I MW 2016 p. 208 / MW 2016 p. 210
1966 II MW 2016 p. 213
1966 III, 1967, 1968 I MW 2016 p. 214 / MW 2016 p. 218 / MW 2016 p. 226
1968 II MW 2016 p. 226
1968 III, 1969, 1970 I MW 2016 p. 232 / MW 2016 p. 233 / MW 2016 p. 238
1970 II MW 2016 p. 239
1971 I MW 2016 p. 246
1971 II / 1972 I MW 2016 p. 250 / MW 2016 p. 251
1972 II MW 2016 p. 254
1972 III, 1973 MW 2016 p. 260 / MW 2016 p. 260
1973 II, 1974 I MW 2016 p. 268 / MW 2016 p. 269
1974 II MW 2016 p. 272
1974 III, 1975 I MW 2016 p. 276 / MW 2016 p. 278
1975 II MW 2016 p. 280
verenboekje (soortenregister op de dagboeken 1966-1988)

Doos 5

dagboeken 1975 (III) - 1982 (II) (15 dagboeken)
1975 III, 1976 I MW 2016 p. 284 / MW 2016 p. 288
1976 II MW 2016 p. 289
1976 III, 1977 I MW 2016 p. 296 / MW 2016 p. 299
1977 II MW 2016 p. 304
1977 III MW 2016 p. 307
1978 I MW 2016 p. 312
1978 II, 1979 I MW 2016 p. 318
1979 II MW 2016 p. 323
1979 III MW 2016 p. 327
1979 IV, 1980 I MW 2016 p. 330 / MW 2016 p. 331
1980 II MW 2016 p. 334
1981 I MW 2016 p. 337
1981 II MW 2016 p. 341
1982 I MW 2016 p. 345
1982 II MW 2016 p. 353

Doos 6

dagboeken 1982 (III) - 1991 (I) (17 dagboeken)

1982 III MW 2016 p. 356

1983 I MW 2016 p. 357

1983 II MW 2016 p. 338

1983 III MW 2016 p. 364

1983 IV, 1984 I MW 2016 p. 368 / MW 2016 p. 369

1984 II MW 2016 p. 371

1984 III MW 2016 p. 375

1985 I MW 2016 p. 381

1985 II MW 2016 p. 383

1985 III MW 2016 p. 390

1985 IV, 1986 I MW 2016 p. 395 / MW 2016 p.397

1986 II MW 2016 p. 399

1986 III, 1987 I MW 2016 p. 405 / MW 2016 p. 407

1987 II MW 2016 p. 411

1987 III MW 2016 p. 416

1988 I MW 2016 p. 423

1988 II, 1989 I MW 2016 p. 426 / MW 2016 p. 431

1989 II, 1990 I MW 2016 p. 433 / MW 2016 p. 441

1990 II, 1991 I MW 2016 p. 444 / MW 2016 p. 454

Doos 7

dagboeken 1991-II - 2001-I (4 dagboeken)

1991 II, 1992 , 1993 I MW 2016 p. 456 / MW 2016 p. 464

1993 II, 1994, 1995 I MW 2016 p. 475 / MW 2016 p. 488

1995 II, 1996, 1997, 1998 I MW 2016 p. 490 / MW 2016 p. 494 / MW 2016 p. 500 / MW 2016 p. 506

1998 II, 1999, 2000, 2001 I MW 2016 p. 508 / MW 2016 p. 512 / MW 2016 p. 515, 518

NB het laatste dagboek 2001-2003 in doos 8

Doos 8

laatste dagboek; veldnotitieboekjes

dagboek 2001-II - 2003 MW 2016 p. 519-520

veldnotitieboekjes (selectie uit 70 veldboekjes)

vogelaantekeningen 1951-1953 (klad)

veldnotitieboekjes 1962-1977:

1962

1962 - 1963

1965 - 1966

1966

1967

1970

1970 - 1971

1973

1975 - 1976

1977

Martin Bakker, vogelnotities 1975 en 1978 Westelijk Havengebied

rubriek : vogel- en gebiedsinventarisaties

Doos 9

vogelonderzoek 1941-1952
opstellen en manuscripten 1941-1949
Onderzoek naar de Kapmeeuw (verhouding adult-juveniel *Larus ridibundus* in winterseizoen, 1946-1948).
(zie ook ongepubl. engelstalig manuscript).
Houtduiven in de stad (Amsterdam, 1947).
veldkaarten Slotermeer
ongepubliceerde manuscripten
Iets over slaapbewegingen van diverse vogelsoorten op zomeravonden bij Amsterdam (ongepubl. handschrift).
losse handschriften ca. 1949
Bevolkingsdichtheden in weidegebied in 1948 en 1949 (concept). Vgl. *Ardea* 37 (1950) en *In weer & wind* 1950.
avifauna van tuinstad Slotermeer oktober 1948 - oktober 1949
broedvogelstand van de Ookmeerpolder in 1951
vogelbevolking van een veenbaggerplaats (typoscript 1951)
protocollen proeven eiersubstituten in 1950
protocollen proeven eiersubstituten in 1952

Doos 10

vogelinventarisaties in Amsterdam Nieuw-West 1949-1953
J. Walters, veldkaarten van studieterreinen
kaarten van Amsterdam-West ex archief Walters (>1950).
J. Walters, De avifauna van de uitbreidingsplannen in Amsterdam-West 1949-1952 (manuscripten)
J. Walters, De avifauna van de uitbreidingsplannen in Amsterdam-West in 1953
J. Walters, Iets over de biotoopeisen van de Veldleeuwerik 1950
Zie ook Walters' broedbiologische aantekeningen over Veldleeuwerik 1966-1978 (doos 26.1)
J. Walters, Een seizoen broedvogels op een zandsputveld 1952
J. Walters, De broedvogelstand op een zandsputveld 1952 (v.h. map 23), overdrukken en basismateriaal
J. Walters, Waarnemingen aan *Larus ridibundus* en *Limosa limosa*
J. Walters, publicaties 1949-1959 (vgl. MW 2016 p. 526-527).

Doos 11

inventarisaties van diverse gebieden in Amsterdam-West
vogel-inventarisaties Rioolzuiverings Installatie West 1950-1991
zangvogel-inventarisaties Westelijk Havengebied
inventarisatie-tabellen Westelijk Havengebied en Nieuw-West 1992-2003 (T.R. van Dijk)

Doos 12

inventarisaties van het Westelijk Havengebied van Amsterdam
J. Walters, Broedgegevens van steltlopers van het Westelijk Havengebied van Amsterdam 1e helft jaren 1970
J. Walters, Documentatie m.b.t. Kluten bij Amsterdam 1978 - 1983
Milieuinventarisatie Provincie Noord-Holland, Broedvogelgegevens Westelijk Havengebied van Amsterdam, 1989.
J. Walters, Inventarisatiemateriaal m.b.t. het broeden van zangvogels in het Westelijk Havengebied van Amsterdam, 1990
J. Walters, kaarten van territoria van zangvogels in het Westelijk Havengebied van Amsterdam 1990-1991
concept van het rapport De broedvogels van het Westelijk Havengebied van Amsterdam deel 1.B zangvogels in 1990 en 1991, april 1992.
P.J. Marcus (1991), gegevens over enkele soorten zangvogels in het Westelijk Havengebied van Amsterdam in het broedseizoen 1991
gegevens m.b.t. broedvogels in het Westelijk Havengebied van Amsterdam van derden (F. van Groen, P.J. Marcus, N. Zijlmans).

Doos 13

inventarisatie-rapporten van diverse gebieden in Amsterdam-West 1990-1999 WH gebied , Slotermeer, Overtoomse Veld, Sloterpark-West, Rembrandtpark, volkstuinpark Sloterdijkermeer

J. Walters 1990. Broedvogels van het Westelijk Havengebied van Amsterdam deel 1 zangvogels (t/ m 1988).

J. Walters 1990 b. Broedvogels van het Westelijk Havengebied van Amsterdam deel 1 A zangvogels in 1989.

J. Walters 1990 b. Broedvogels van het Westelijk Havengebied van Amsterdam deel 1 B zangvogels in 1990 en 1991.

J. Walters januari 1992. Broedvogels van tuinstad Slotermeer te Amsterdam.

J. Walters febr. 1994. Broedvogelstand van 40-jarig opgespoten kleiveld in tuinstad Slotermeer te Amsterdam.

J. Walters febr. 1996. Broedvogels van het Sloterpark-West in Tuinstad Slotermeer te Amsterdam.

J. Walters maart 1996. De broedvogelstand van het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld)

J. Walters maart 1996. De broedvogelstand van het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld) 1992-1995.

J. Walters nov. 1996. 1996: een vierde achtereenvolgend jaar broedvogelcensus in het Sloterpark-West (tuinstad Slotermeer) te Amsterdam.

J. Walters nov. 1996. 1996: een vijfde jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld).

J. Walters nov. 1996. Broedvogelinventarisaties in het tuincomplex 'De Groote Braak' in de Brettenzone bij Halfweg Amsterdam.

J. Walters 1997. Een vijfde achtereenvolgend jaar broedvogelcensus in het Sloterpark-West (tuinstad Slotermeer) te Amsterdam.

J. Walters dec. 1997. 1997: een zesde jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld).

J. Walters 1997. 1997: De broedvogelstand van de tuincomplexen 'Nut en Genoegen' en 'Sloterdijkermeer' ten oosten van Sloterdijk, Amsterdam.

J. Walters (dec. 1999). De broedvogelstand van het tuincomplex 'Sloterdijkermeer' ten oosten van Sloterdijk (Amsterdam) in 1999.

J. Walters (januari 2000). 1998: een zevende jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld)

J. Walters 2000. 1999: Een achtste jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld).

Doos 14

AWD broedvogels basismaterialen voor artikel in Limosa jrg. 54, 1981
vogelinventarisatieverslagen AWD 1962-1987 van diverse auteurs

J. Walters, inventarisatie van vogels in het 1e infiltratiegebied van de AWD < 1985 (kaartmateriaal).

J. Walters, broedvogels AW-duinen 1974-1987; diverse soorten.

J. Walters, stukken m.b.t. de AWD 1974-1988

Doos 15

AWD-rapporten 1966-1979

Jaarverslag van de vogelstand in de AWD in 1966

Jaarverslag 1967 van het vogelringstation " 't Paradijsveld" en overzicht van de jaren 1957 t/ m 1966

Jaarverslag 1967. Vogelwaarnemingen en broedvogelstand in de AWD.

Jaarverslag 1968. Vogelwaarnemingen, broedvogelstand en de resultaten van het vogelringstation " 't Paradijsveld" in de AWD.

Jaarverslag 1969. Vogelwaarnemingen, broedvogelstand en de resultaten van het vogelringstation " 't Paradijsveld" in de AWD.

Gemeente Waterleidingen Amsterdam 1970. Vogelwaarnemingen, broedvogelstand en de resultaten van het vogelringstation " 't Paradijsveld" in de AWD.

Vogelwerkgroep Haarlem. Jaarverslag 1971. Vogelwaarnemingen, broedvogelstand en de resultaten van het vogelringstation " 't Paradijsveld" in de AWD.

Vogelwerkgroep Haarlem. Jaarverslag 1972. Vogelwaarnemingen, broedvogelstand en de resultaten van het vogelringstation " 't Paradijsveld" in de AWD.

J. Duyve (1973), Nippen van de duinen. Gemeente waterleidingen Amsterdam, mei 1973.

Vogelwerkgroep Haarlem. Jaarverslag 1973 + 1974. Vogelwaarnemingen, broedvogelstand en de resultaten van het vogelringstation " 't Paradijsveld" in de AWD.

Vogelwerkgroep Haarlem, De betekenis van de AWD als natuurgebied en de noodzaak en mogelijkheid tot bescherming ervan tegen te hoge rekreatiedruk (febr. 1974).

Vogelwerkgroep Haarlem. Ornithologische onderzoeken in de AWD. Jaarverslag 1975 en 1976.

Natuurpad 70 Bunders, voorjaar 1977

Verslagen over de roofvogelstand in de AWD, 1977, 1978, 1979.

Verslagen over het vogelringstation in de duinwaterwinplaats van Gemeentewaterleidingen 1976, 1977, 1978, 1979.

nestkasten in de duinwaterwinplaats, 1979

overzicht van publikaties over flora / fauna van de duinwaterwinplaats (1979).

Vogelwerkgroep Haarlem. Ornithologische onderzoeken in de AWD. Jaarverslag 1977 en 1978.

Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, Broedvogelinventarisatie in de AWD 1978.

Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, Broedvogelinventarisatie in de AWD 1979.

Vogelwerkgroep Haarlem. Ornithologische onderzoeken in de AWD. Jaarverslag 1979 en 1981.

Doos 16

AWD rapporten 1979-1983 / verspreidingskaarten broedvogels AWD 1964-1977 / basismateriaal Limosa-artikel verspreidingskaarten van diverse vogelsoorten 1964-1977 in de AWD.

J. Walters, De broedvogels van de AWD. Basismateriaal voor artikel in Limosa 54, 1981.

R. Kip & K. van Welzen, De invloed van wandelrecreatie over paden op de ligging van het territorium en de nestplaats van de Fitis. Een onderzoek in de AWD (aug. 1982).

J. van der Kamp et al. (1981), Invloed van predatie en recreatie op het gedrag en het broedsucces van enkele steltlopers en van Kokmeeuw. Een oriënterend onderzoek in de AWD.

M. Makahena-Landaal, De invloed van predatie, recreatie, vegetatie, waterstand en enige andere factoren op de aantallen van weidevogels in de AWD, februari 1983.

Vogelwerkgroep Haarlem, Rapport betreffende de Avifaunistische waarde van het duingebied tussen Zandvoort en Ijmuiden (1969-1978).

Doos 17

AWD-rapporten 1980-1986

Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, Broedvogelinventarisatie in de AWD 1980.

Openluchtrecreatie en de dichtheid van enkele broedvogels in de duinen (overdr. Uit Recreatievoorzieningen 12, 1980)

J. Walters, De broedvogels van de Amsterdamse waterleidingduinen. Limosa 54, 1981.

Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, Broedvogelinventarisatie in de AWD 1981.

Verslag roofvogelstand in de AWD in 1981.

Het Zandvoortse duin vroeger en nu (overdr. Ned. Jager 89 nr 5).

Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, Broedvogelinventarisatie in de AWD 1978 t/m 1985.

Broedvogelinventarisatie Eiland van Rolvers (AWD) 1978 en 1980.

Insectenwaarnemingen in de AWD in 1979

Verslag insectenwaarnemingen in de AWD in 1981.

Inventarisatie vossennesten en onderzoek prooiresten in de duinwaterwinplaats in 1980
controle nestkasten voorjaar 1980.

K. Prins, Invloed van recreatie op fitissen gedurende de broedtijd. Maart 1980.

F.J.J. Niewold, Problemen rond de vossen in de Noord-Hollandse duinen (RIN 1980).

errata vossenverslag.

Kanttekeningen bij het rapport 'Duinen en duinvalleien' (TNO).

Ornithologisch onderzoek in de AWD. Jaarverslag 1981 t/m 1983.

Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, Broedvogelinventarisatie in de AWD 1984.

Vogelwerkgroep Haarlem, Vogels van de zeeduinen (Fitis 21 nr. 3, 1985).

Overzicht van broedterritoria in 1984 en 1985 in de AWD.

J. Walters (januari 1986), Verslag onderzoek van de broedvogelstand in het eerste infiltratiegebied van de AWD in 1985.

D.I.S. van der Grijp & G.J. Verkade (1985), Predatie door Vossen (*Vulpes vulpes*) in de AWD. Gemeente Waterleidingen Amsterdam 1985.

Botanische inventarisatie van de AWD 1976-1986.

Orchideeënonderzoek in de AWD. Verslag over 1986 en samenvatting van de voorgaande jaren.

Doos 18

AWD-rapporten 1986-1996 / correspondentie 1990-2009

J. Walters 1986. Verslag onderzoek broedvogelstand in het eerste infiltratiegebied van de Amsterdamse Waterleidingduinen in 1986

meeuwenenquête 1986

G. Baeyens, Wildlife management in Dutch coastal dunes.

J. Walters 1988. Verslag onderzoek broedvogelstand in het eerste infiltratiegebied van de Amsterdamse Waterleidingduinen in 1987.

R. van der Valk 1988. Verslag eerste infiltratiegebied AWD in 1988.

R. van der Valk 1990. Verslag van onderzoek van de broedvogelstand in het eerste infiltratiegebied van de AWD in 1989.

Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk 1991. Broedvogelinventarisatie in de AWD 1989-1990.

R. van der Valk 1991. Verslag van onderzoek van de broedvogelstand in het eerste infiltratiegebied van de AWD in 1990.

Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk 1991. Broedvogelinventarisatie in de AWD 1991.

L. van Breukink & G. Baeyens 1991. Jaarverslag 1991 sector oecologie Gemeente Waterleidingen Amsterdam afd. Procesontwikkeling.

R. van der Valk 1992. Verslag van onderzoek van de broedvogelstand in het eerste infiltratiegebied van de AWD in 1991 en 1992.

Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk 1992. Broedvogelinventarisatie in de AWD 1992.

L. van Breukink 1992. Jaarverslag 1992 sector oecologie Gemeente Waterleidingen Amsterdam afd. Procesontwikkeling.

R. van der Valk 1994. Verslag onderzoek van de broedvogelstand in het eerste infiltratiegebied AWD in 1993 en 1994.

S.F. Boersma 1996. 50 jaar vegetatiestructuurontwikkeling in het zuidelijk deel van de AWD. Gemeente Waterleidingen Amsterdam.

R. van der Valk 1996. De mogelijke invloed van Vossen *Vulpes vulpes*. Limosa 69, 1996.

R. van der Valk 1997. Verslag onderzoek van de broedvogelstand in het eerste infiltratiegebied AWD in 1995 en 1996.

correspondentie met J. Walters 1990-1994

correspondentie met J. Walters 1995-1999

correspondentie met J. Walters 2000-2009.

rubriek: diverse onderzoeksprojecten

Project : studie van de broedbiologie van Strandplevier en Kleine Plevier

Doos 19

plevierendagboeken 1-8 (1955-1969)

1954-1955 MW 2016 p. 161, 165, 169, 171-172 MW = Meneer Walters (Melchers 2016)

1956-1957 MW 2016 p. 173, 175

1958-1959-I MW 2016 p. 184

1959 II, 1963-I MW 2016 p. 189, 191, 193, 195, 197

1963 II, 1965 MW 2016 p. 200, 201, 205

1965 II – maart 1967 MW 2016 p. 207, 215

1967 II, 1968 MW 2016 p. 219-223, 227, 229, 230

1968 II, 1969 MW 2016 p. 231-232

Doos 20

plevierendagboeken 9-13 (1970-1983)

1969 II – mei 1971 MW 2016 p. 239, 241, 243, 245, 247, 249,

1971 II – juli 1972 MW 2016 p. 255

1972 II - juli 1974 MW 2016 p. 257, 263, 265, 267

1974 II – juni 1977 MW 2016 p. 271, 275

1977 II - 1989 MW 2016 p. 317, 325, 331, 333, 347, 351, 353, 359, 389, 427

Doos 21

diverse onderzoeksprojecten m.b.t. Strand- en Kleine Plevier

onderzoek Strandplevier 1952

Strandplevier gedragsonderzoek 1951-1955

biometrie 1957-1960
ringterugmeldingen van Strand- en Kleine Plevier
biometrie en rui van plevieren
jaaroverzichten plevierennesten 1961-1988
publicaties over Kleine Plevier en Strandplevier 1954-1975
geraadpleegde literatuur m.b.t. plevieren van andere auteurs 1928-1983
correspondentie mb.t. Walters' bijdragen aan het Handbook Birds of the Western Palearctic, 1979-1980
bijdrage voor het Handbook BWP m.b.t. Kleine Plevier (1980)
bijdrage voor het Handbook BWP m.b.t. Strandplevier (1980)

Doos 22

multo-mappen m.b.t. Strandplevier, Kleine Plevier I (1949-1977) en Bontbekplevier; Gruttoboek (1942-1958), 1 dagboek 2001-2003
multo-map Strandplevier
multo-map Kleine Plevier I (1949-1977)
multo-map Kleine Plevier II (1954-1970)
multo-map Bontbekplevier, Strand- en Kleine Plevier
Grutto boek (1942-1958)

Project: ring-onderzoek, i.h.b. van plevieren, later zangvogels

Doos 23

ringarchief 1
J. Walters, jaarstaten geringde vogels 1947-1959
J. Walters, jaarstaten geringde vogels 1960-1969
ringterugmeldingen vogelsoorten B - Z

Doos 24

ringarchief 2
ringterugmeldingen 1951-2004
ringcorrespondentie 1960-1997
jaartotalen geringde vogels 1970-1989
divers materiaal m.b.t. het ringen van vogels

Doos 25

ringarchief 3
terugmeldingskaarten van plevieren (1 pak)
terugmeldingskaarten Baardmees - Kluut (1 pak)
terugmeldingskaarten Kokmeeuw - Stormmeeuw (1 pak)
terugmeldingskaarten Strandplevier - Zilvermeeuw (1 pak)
uitdraai van databestand ringterugmeldingen van J. Walters in excel.

Projecten: biometrie, populatiedichtheid- en ruionderzoek

Doos 26

diverse vogel-onderzoeksprojecten 1964-2000
Veldleeuwterik-territoria in het Westelijk Havengebied van Amsterdam 1966-1976
visdief-eiermaten in het Westelijk Havengebied van Amsterdam 1974-1975 en eileg-statistiek 1962-1967 (Rob van der Valk)
overzicht van de eiercollectie Walters in Naturalis Biodiversity Center, Leiden
overzicht van de verencollectie van J. Walters in het plumarium van Rob Baars, Amsterdam

onderzoek vogelkolonie Mobil-terrein 1970-1989
vogelgeluidsopnamen op de spuitvelden in Amsterdam-West door Fred Simons (c. 1964)
rui-onderzoek (1978-1983) naar doos 27 ?
winter- en trekvogels 1979-1983 (gegevens voor Sovon-atlas 1987)
Ekster-onderzoek 1982-1983, nestcontroles van Fuut, Meerkoet en Waterhoen 1992
nestcontroles van Fuut, Meerkoet en Waterhoen, 1922
vogel-inventarisatie van de Westelijke Bretten 1992-1996 door F.M. van Groen. vgl. ook de map met WHA-
inventarisaties door derden

Doos 27

J. Walters divers materiaal
diverse inventarisaties 1968-1988
uitgewerkte aantekeningen m.b.t. diverse vogelsoorten (1961-1988)
concept-bijdragen aan R. Teixeira 1979, Atlas van de Ned. Broedvogels.
concept-bijdragen aan J. van Dijk (1981), Randstad en broedvogels
soort-teksten voor Melchers & Daalder 1995, Sijsjes en Drijfsijsjes
bijdragen aan Ons Maandblad van Tuingroep Sloterdijkmeer, 1999-2001

Doos 28

rui-onderzoek
handpenrui van diverse meeuwensoorten (Kok-, Storm-, Zilver- en Grote Mantelmeeuw)
handpenrui onderzoek van Visdief, Zwarte Stern, Bonte Strandloper en Wulp

Project: botanisch onderzoek

Doos 29

plantendagboeken (1988-1999)
plantendagboek I (1985- augustus 1989) MW 2016 p. 403-404, 431, 435
plantendagboek II (1989 II- 25 augustus 1991) MW 2016 p. 442-443, 448-449, 453, 457, 459
plantendagboek III (1991 II - juli 1994) MW 2016 p. 461, 469, 471, 473, 479, 481
plantendagboek IV (1994 II – 28 september 1999) MW 2016 p. 493, 505, 511

Doos 30

plantenrapporten (1991 en 1993), floristisch basismateriaal en correspondentie
floristische publicaties 1979, 1983 en 1989
Floristische verkenning van opgespoten terreinen, De Levende Natuur 81, 1978
overdrukken over Zomerbitterling (Gorteria 11, 1983 en Gorteria 15,1989)
rapport J. Walters 1991, Wilde planten van het Westelijk Havengebied van Amsterdam
rapport J. Walters 1993, Wilde en verwilderde vaatcryptogamen en zaadplanten in het Westelijk Havengebied van
Amsterdam
floristisch basismateriaal 1987-1991
floristische correspondentie 1970-1979
floristische correspondentie 1980-1989
floristische correspondentie 1990-2003

rubriek: correspondentie met Walters

Doos 31

correspondentie 1944-1974
correspondentie 1944-1949
correspondentie 1950-1954
correspondentie 1955-1959
correspondentie 1960-1964
correspondentie 1965-1969
correspondentie 1970-1974

Doos 32

correspondentie 1975-1989
correspondentie 1975-1979
correspondentie 1980-1984
correspondentie 1985-1989
(vervolg 1990-2009 zie doos 17)

rubriek: publicaties

Doos 33

publicaties en manuscripten 1949-1988
publicaties 1949-1959
publicaties 1960-1988
plevieren-manuscripten voor Glutz von Blotzheim (1975), Handbuch der Vögel Mitteleuropas Band 6

rubriek: foto-archief

Doos 34

zes zwartwit foto-albums 1950-1959
foto-ordner: 1e foto-album
foto-ordner: 2e foto-album
foto-ordner: 3e foto-album
schoolschrijf Inhoud 3e foto-album
4e foto-album (mei 1957 - december 1958)
5e foto-album (januari - augustus 1959)
6e foto-album (april - november 1959)

Doos 35

twee kleine foto-albums, 1 album met grote afdrukken en 2 foto-schriften
foto-album met grote afdrukken (7e album, 1950-1968)
klein foto-album : Texel ansichtkaarten
klein foto-album : vogel-ansichtkaarten
schoolschrijf Photographie
stukken van de Commissie vogelfotografie van de KNNV VWGA 1974-1979

Doos 36

foto-archief J. Walters I
bevat zes mappen:
landschapsfoto's van de Rioolzuiverings Installatie West (1960-1990) , het Sloterpark-West en het Rembrandtpark

landschapsfoto's van het Westelijk Havengebied van Amsterdam (1960-1994)
landschapsfoto's van de Amsterdamse Waterleidingduinen
foto's van planten en dieren in de Amsterdamse Waterleidingduinen (1960-1972)
foto-collectie A.F. Nordheim met vogel-opnamen
vakantie-foto's 1958-1976: Oostenrijk, Denemarken, Z-Frankrijk, Schiermonnikoog, Vlieland, Cornwall

Doos 37

foto-archief J. Walters II
bevat acht mappen:
zwart-witfotografie 1950-1959
vogelfoto's Amsterdam 1960-1966
vogelfoto's Amsterdam 1967-1988
foto's van andere dieren
plantenfoto's 1960-1988 Amsterdam
plantenfoto's 1988-1990 Amsterdam
plantenfoto's 1990-1991 Amsterdam
plantenfoto's 1992-1995 Amsterdam

Doos 38

foto-archief J. Walters III : negatievencollectie
foto-negatieven 1951-1953
foto-negatieven 1953-1955
foto-negatieven 1956-1959
ongedateerde kleinbeeld-films, negatiefbladen 1-9
ongedateerde kleinbeeld-films, negatiefbladen 10-18
negatieffoto-mapjes 1951
negatieffoto-mapjes 1952-1953
negatieffoto-mapjes 1954-1955
negatieffoto-mapjes 1956-1959

Doos 39

dia-collectie J. Walters I: vogeldia's
Bontbekplevier - Huismus
Kemphaan - Kleine Plevier
Kleine Plevier
Kleine Strandloper - Strandplevier
Strandplevier - Tureluur

Doos 40

dia-collectie J. Walters II: dia's van vogels, planten en gebieden
Tureluur - wintervogels
ringvangsten ; vakanties Vlieland en Cornwall
planten en paddestoelen (aardakker - Hondskruid)
planten
planten / paddestoelen (Zwolse Anjer - Vliegenschwam); gebieden (Groote IJpolder)

Doos 41

dia-collectie J. Walters III
Groote IJpolder (3e fase opspuiten)
gebieden: Denemarken, Camargue, Sloterpark, volkstuinparken Sloterdijkmeer, Rioolzuiverings Installatie West
overige dieren, fossiele botten : zoogdieren, vissen, mollusken, amfibieën, AWD-archeologie.
vogels in de Amsterdamse Waterleidingduinen I
vogels in de Amsterdamse Waterleidingduinen II

Appendixen : materiaal van mede-waarnemers van Jacob Walters

Appendix I

Archief Jan van der Kam (Bolsward 9 april 1895-4 februari 1969 Amsterdam)

Doos 42

Jan van der Kam, twee dagboeken (1946-1960), gebundelde typoscripten.
dagboek deel I (1946-1953)
dagboek deel II (1953-1960)

Doos 43

knipselboeken Jan van der Kam (1895-1969):
De geschiedenis van de uitbreidingsplannen in Amsterdam-West' dl. 1 (1946-1954)
De geschiedenis van de uitbreidingsplannen in Amsterdam-West' dl. 2 De vergraving der Sloterplas, 1953-1961.
personalia J. van der Kam

Appendix II

Ornithologisch archief van Karel Vlaanderen
(13 december 1923 Amsterdam - 25 maart 1999 Zeewolde) en van
Cobi (Francisca Jacoba) Vlaanderen-Daatselaar
(25 april 1923 Amsterdam - 14 augustus 2008 Zeewolde).

Doos 44

schriftelijke archivalia:
vier notitieboekjes: agenda 1949, bloknootje 1950; 1953 / 1954 en agenda 1968
agenda 1954 Cobi Daatselaar (mevr. Vlaanderen)
pak met 16 schoolschriften 1965-1976
pak met 7 agenda's 1972-1977

Doos 45

zeven foto-albums met zwartwit afdrukken en 1 foto-map
foto-album Kluut
foto-album Strandplevier
foto-album Kleine en Bontbekplevier
foto-album Diversen
foto-album 1957
foto-mapje Camargue 1952
omgepakte foto-ordner
map met 7 foto-katernen, met foto-afdrukken van diverse soorten (w.o. Grauwe Kiekendief, Kluut, plevieren, sterns, eenden, Huismus, allerlei)

Doos 46

personalia K. Vlaanderen & F.J. Vlaanderen-Daatselaar; fotonegatieven-collectie
personalia Karel Vlaanderen (1923-1999)
personalia Francisca Jacoba (Cobi) Vlaanderen-Daatselaar (1923-2008)
foto-negatieven: landschapsfoto's
foto-negatieven: plevierenfoto's
foto-negatieven: vogelfoto's
foto-negatieven mapjes

Doos 47

diacollectie K. & F.J. Vlaanderen-Daatselaar I : vogeldia's (-positieven)

Bergeend - Keep

Kemphaan - Meerkoet

Merel - Tureluur

Visdief - Staartmees

slot vogeldia's ; planten

Doos 48

diacollectie K. & F.J. Vlaanderen-Daatselaar II

diverse gebieden I : Texel, Waver, Nieuwe Meer, duinen, Schiermonnikoog, Rioolzuiverings Installatie West, wadden, Anjum, Amsterdamse Waterleidingduinen (planten en paddestoelen), Texel.

diverse gebieden II: o.a. omstreken Amsterdam, Denemarken

planten en paddestoelen, vogels Amsterdamse Waterleidingduinen (Boomklever - Kleine Plevier)

vogels Amsterdamse Waterleidingduinen (Koekoek - Scholekster)

vogels Amsterdamse Waterleidingduinen (t/m Zilvermeeuw).

Doos 49

restant diacollecties Vlaanderen en Walters

diacollectie Vlaanderen : ca. 100 6 x 6 dia-positieven (kleur), tweederde landschapsfoto's, ook van vakanties

mapje met beschrijving 6 x 6 dia-positieven

diacollectie Vlaanderen : overige dieren en mensen

slot diacollectie J. Walters: AWD-vogeldia's, Paapje - Zwartkop

Doos 50

natuurfilm-opnamen

59 dubbel 8 filmrolletjes, met beschrijving

CD-Rom met daarop gedigitaliseerd filmrolletje 1 - 4

R.J.J. Vlek

Amsterdam 20 maart 2017.

In memoriam Jacob Walters (1926-2009)

Op 18 mei 2009 is de Amsterdamse natuuronderzoeker Jacob Walters overleden. Walters was een van de meest productieve veldonderzoekers van de natuur in Amsterdam, gedurende meer dan zestig jaar. Van 1948 tot 2003 heeft hij ruim 140 grotere en kleinere publicaties het licht doen zien over de broedvogels in verschillende studieterrainen in Amsterdam-West en de Amsterdamse Waterleidingduinen (en enige over planten). Deze publicaties en zijn omvangrijke archief zijn een rijke bron van langjarige populatiegegevens en een toonbeeld van gedisciplineerde studiemethoden en gedegen verslaglegging.

Naast gebiedsinventarisaties deed Walters in zijn latere jaren veel broedbiologisch onderzoek. Hij was actief als vogelringer en vogelfotograaf, en karteerde ook nog planten. Kortom, een uiterst veelzijdig natuurmens en een buitengewoon ijverig veldornitholoog.

Na zijn middelbare schoolopleiding in de oorlogsjaren moest Walters bij gebrek aan studiefinanciering direct de arbeidsmarkt op. Hij vond emplooi als inkoper bij papierfabriek Van Gelder in Amsterdam (1946-1976). Zijn vogelhobby, geheel zelfstandig ontwikkeld vanaf zijn veertiende levensjaar, nam kort na de oorlog een serieuzere vorm aan. Geïnspireerd door de methoden van de gebroeders Tinbergen voerde Walters diverse kwantitatieve onderzoekjes uit. Zo registreerde hij onderweg naar zijn werk houtduifnesten en 's winters de aantalsverhouding tussen adulte en juveniele Kokmeeuwen. In diezelfde tijd nam de Gemeente Amsterdam een grootschalig uitbreidingsplan ter hand voor de aanleg van westelijke 'tuinsteden'. Dit leidde tot uitgestrekte zandopspuitingen in de veenweidegebieden van de Sloterdijkermeerpolder, grenzend aan Amsterdam Oud-West. Diverse Amsterdamse natuurliefhebbers ontdekten deze opspuitterreinen als rijke vogelgebieden, maar voor Walters werden het locaties voor populatie- en gedragsstudies aan allerlei pioniersoorten, vooral plevieren en Veldleeuwerik.

Tussen 1949 en 1954 publiceerde Walters zijn inventarisatieverslagen van de Amsterdamse opspuitvelden in *Ardea*, *Limosa*, *Natura* en *De Wandelaar In Weer en Wind*. In 1954 startte hij een langjarig gedragsonderzoek aan de broedbiologie van Strandplevier en Kleine Plevier, waarover hij verslag deed in landelijke en buitenlandse ornithologische tijdschriften (15 publicaties, 1954-1962). Hierdoor rees zijn ster als vooraanstaand plevierenonderzoeker ook in het buitenland, en werd hij zelfs wel aangeschreven als 'Sehr geachter Herr professor Walters.' Zijn omvangrijke en wetenschappelijk interessante correspondentiearchief (ca. 1000 brieven) getuigt daarvan. Walters verzorgde uiteindelijk zowel in het *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* (Band 6, 1975) als in het *Handbook of the Birds of the Western Palearctic* (Vol. 3, 1983) de secties over de broedbiologie van Strandplevier en Kleine Plevier. Ook schreef hij de plevierenbijdragen in de *Atlas van de Nederlandse Broedvogels* (1979) en *Randstad en Broedvogels* (1981). Later blikte hij terug op de populatieontwikkeling van deze soorten in de Amsterdamse broedvogelatlas *Sijsjes en Drijfsijsjes* (Melchers & Daalder 1996), een boek dat aan hem werd opgedragen. Toen omstreeks 1964 de opspuitterreinen ten westen van Amsterdam in moderne woonwijken waren veranderd keek Walters uit naar nieuwe studiegebieden, en stortte hij zich op een twintig jaar volgehouden inventarisatie van de Amsterdamse Waterleidingduinen (1968-1987; *Limosa* 54). Dichter bij huis begon de gemeente Amsterdam dankzij wethouder Joop den Uyl met de aanleg van het Westelijk Havengebied, waarvoor al vanaf eind jaren vijftig grootschalige zandopspuitingen plaatsvonden in de IJpolders. Hier kwamen dezelfde pioniersoorten tot broeden als eerder in de opgespoten Sloterdijkermeerpolder (tot 120 paren Kleine Plevier en 60 paren Strandplevier). In de jaren zeventig ontstond er ook een enorme kolonie van meeuwen en Visdieven op het met hekken omsloten olieopslagterrein van Mobil aan het Noordzeekanaal. Hier ringde Walters grote aantallen vogels, waaronder een 16 jaar later teruggemelde nestjonge Zwartkopmeeuw, en kreeg hij interesse voor

onderzoek aan de handpenrui van diverse vogelsoorten (*Het Vogeljaar 31, Bird Study 31, Le Gerfaut 75, Limosa 60, Ringing & Migration 8*). Walters' ringterugmeldingen zijn postuum gepubliceerd op de website van de Vogelwerkgroep Amsterdam. Omdat door de economische crises van de jaren zeventig en tachtig het Westelijk Havengebied niet volledig volliep met nieuwe bedrijvigheid werden grote delen van het terrein aan hun lot overgelaten en ontstonden allerlei struwelen. Door uitdroging hadden de steltlopers, op een enkel paartje Wulpen na, medio jaren tachtig het veld geruimd. Walters volgde in zijn onderzoek deze ontwikkeling door over te schakelen op zangvogelinventarisaties. Er verschenen enige lijvige rapporten over de zangvogelontwikkeling in het Westelijk Havengebied vanaf de jaren zeventig tot begin jaren negentig. Daarna verlegde Walters zijn broedvogelinventarisaties naar het Rembrandtpark (1992-1999) en het Sloterpark- West (1993-1997) in Amsterdam. Hij rondde dit werk af met inventarisaties van volkstuinparken langs de Haarlemmer trekvaart (1996-1999). In zijn inventarisatieonderzoek legde Walters de gehele broedvogelontwikkeling vast van grootschalige nieuwe stadsaanleg in zijn primaire fase tot het eindstadium van woonwijken met parken en volkstuinen. Zonder al zijn inspanningen zou er een veel minder compleet beeld zijn van de ontwikkeling van de Amsterdamse avifauna in de tweede helft van de twintigste eeuw. Daarvoor zijn we hem zeer dankbaar. Walters deed interessant onderzoek aan gedrag, rui en trek van diverse tijdelijke broedvogels in stadsrandgebieden. Men kan hem dus typeren als natuuronderzoeker van stedelijke ontwikkeling en allround stadsrandornitholoog. Er zijn maar weinig Nederlandse vogelonderzoekers met een dergelijke levenslange staat van dienst.

– Ruud Vlek

uit: LIMOSA 82 (2009): 93-96

Register

Flora

Aardaker
Beemdooievaarsbek
Bijenorchis
Blauwe zeedistel
Boslathyrus
Donderkruid
Duits viltkruid
Echt duizendguldenkruid
Fraai duizendguldenkruid
Hondskruid
Hondstong
Karthuizer anjer
Klavervreter
Parnassia
Reuzenpaardenstaart (Flevo)
Rondbladig wintergroen
Sierlijk vetmuur
Soldaatje
Stippelzegge
Vleeskleurige orchis
Zilte schijnspurrie
Zomerbitterling

Vlinders

Rietvink (Rups)
Rouwmantel

Vogels

Baardman (Mees)
Beflijster
Bladkoning
Blauwe kiekendief
Bokje
Bonte kraai
Bonte vliegenvanger
Boompieper
Boomvalk
Bosrietzanger
Bosruiter
Bosuil
Bruine kiekendief
Buidelmees
Draaihals
Drieteenmeeuw
Dwerggors
Dwergstern
Eidereend
Fluiter
Frater
Geelgors
Gekraagde roodstaart

Gele kwikstaart
Gestreepte strandloper
Grasmus
Graspieper
Grauwe gors
Grauwe klauwier
Grauwe vliegenvanger
Groene specht
Grote karekiet
Grote mantelmeeuw
Grote stern
Grote zee-eend
Holenduif
Hop
Houtsnip (AWD)
Iberische tjiftjaf
Ijseend
Ijsgors
Ijsduiker
Ijsvogel
Kemphaan
Klapekster
Kleine alk
Kleine barmsijs
Kleine Burgemeester
Kleine rietgans
Kleine vliegenvanger
Kleinste jager
Koekoek
Korhoen
Kraanvogel
Krakeend
Krekeltzanger
Krombekstrandloper
Krooneend
Kuifduiker
Kuifeend
Kuifleeuwerik
Kuifmees
Kwartel
Lachstern
Lepelaar
Matkopmees
Morinelplevier
Nachtzwaluw
Napoleonwever
Nijlgans
Nimmer zat
Oeverpieper
Ooievaar
Ortolaan
Patrijs

Poelsnip
Porseleinhoen
Putter
Raaf
Ransuil
Rietgors
Roek
Roerdomp
Roodborsttapuit
Roodhals fuut
Roodhalsfuut
Roodkeelduiker
Rossestekelstaart
Rouwkwikstaart
Slechtvalk
Slobeend
Smelleken
Sneeuwgorst
Snor
Sperwer
Spotvogel
Sprinkhaanrietzanger
Steenloper
Steenuil
Steltkluut
Strandleeuwerik
Tafeleend
Tapuit
Temminck's strandloper
Torenvalk
Tortelduif (Zomer)
Tuinfluiter
Turkse tortel
Veldleeuwerik
Velduil
Waterpieper
Waterral
Watersnip
Waterspreeuw
Wielewaal
Wilde zwaan
Witgesterde blauwborst
Witkopeend
Wulp
Zeekoet
Zomertaling
Zwarte mees
Zwarte stern
Zwartkop
Zwartkopmeeuw

Vissen

Alver
Baars
Blankvoorn
Brasem
Driedoornige stekelbaars
Harder
Harnasmannetje
Kolblei
Rietvoorn
Snoekbaars
Spiering

Zoogdieren

Damhert (AWD)
Dwergmuis
Hermelijn
Mammoet
Meervleermuis
Otter
Ree (AWD)
Waterspitsmuis
Wezel
Woelrat

Personen

Bakker
Bank C.
Blanken van
Boelhouwer Jan
Boender J.
Boer C. de
Boer C. den
Bot
Broek Dirk van de
Buker J.
Chrispijn Rob
Daanen Wil
de Boer K.
De Roos G. Th.
Dekker H.
Dekker René
Dekker T.
Denters Ton
Dijkmans
Draijer R.
Duin G. van
Eggenhuizen Ton
Elmer Jan
Fortuin S. J.
Fredriks Ch.
Fredriks H.
Frieswijk
Frohn William
Geld J. v. d.
Goedvolk P.
Gosewijn van
Nieuwenhuizen
Groen Nico
Grol Hennie van
Groot H.
Hazevoet K.
Heuvel Lida v. d.
Huyssteden E. van
Isbrucker Is.
Jansen
Kam Anna van der
Kam Jan van der
Kamp H.
Keijzer H. A.
Kerkwijk C.
Keyl Guido
Klaas van 't Veer
Kolk
Kollee Peter
Kraak Egon
Kramer Christine

Lange Rogier
Lek A. van der
Lutz
Martijn de Jonge
Muiswinkel J. M.
Nieboer E.
Niezen
Osieck Eduard
Pastor Rob
Pfeifer K.
Prins Tineke
Rademaker W.
Reurich
Rodenhuis
Roomen Marc van
Roselaar C. S.
Sackers
Sandee H.
Schager Otto
Scholten P.
Schreuder Dr. A.
Sluiters J. E.
Tinbergen N.
van Dijk T. R.
van Groen Fr.
Veen H. van
Veen L. v. d.
Veer Frans v. d.
Veer Kees van der
Vink
Visbeen Frank
Vlaanderen Coby
Vlaanderen Karel
Vlek Ruud
Voous
Vreeken Bart
Vries G. J. de
Waagmeester S.
Waal W v. d.M.
Weeda E.
Worries
Wortel W.
Zijlmans N.

